

NYELVEMLÉKTÁR.

RÉGI MAGYAR CODEXEK

ÉS

NYOMTATVÁNYOK.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
NYELVTUDOMÁNYI BIZOTTSÁGA.

SZERKESZTIK

BUDENZ J., SZARVAS G., SZILÁDY Á.

BIZOTTSÁGI TAGOK.

IX. KÖTET.

BUDAPEST.

HORNYÁNSZKY VIKTOR AKADÉMIAI KÖNYVKERESKEDÉSE.

1888.

NYELVEMLÉKTÁR.

IX.

RÉGI
MAGYAR CODEXEK:

ÉRSEKÚJVÁRI CODEX.

ELSŐ FELE.

KÖZZÉTESZI

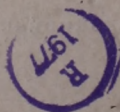
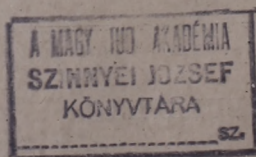
VOLF GYÖRGY.

BUDAPEST.

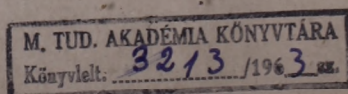
HORNYÁNSZKY VIKTOR AKADÉMIAI KÖNYVKERESKEDÉSE.

1888.

276183

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA

ELŐSZÓ.

A Nyelvemléktár IX. és X. kötete azt a régi magyar kéziratot közli, melyet «vallásos epikánk megbecsülhetetlen drága gyöngye», alexandriai sz. Katalin verses legendája ékesít. E becses régi nyelvemlékünk, minthogy Érsekújváron a ferencziek kolostorában fődözték föl, **Érsekújvári Codex** néven vált ismeretessé. Kiválik codexünk nagy terjedelménél fogva is, mely tekintetben csak az Érdy és Jordánszky Codexnek enged, s így nagyságra nézve régi kézirataink közt a harmadik helyet foglalja el. Eddig megjelent belőle: 1. legértékesebb darabja, a Katalin-legendá kétszer, először kiadta Toldy Ferencz (Alexandriai szent Katalin verses legendája ugyanazon szentnek két kisebb prózai életével együtt. Pest, 1855.), másodszor Szilády Áron (Régi magyar költők tára I. köt. Budapest, 1877. XV. sz. a.), mindketten maira változtatott helyesírással és magyarázatokkal, Toldy az első sorok hasonmásával is; 2. a Krisztus kínszenvedéséről szóló részek (Ydwezeytenknek zent kennyanak zent halalanak gondolattyanak haznaltoffaga; Neminemw zepfegw thanwflaghok kyk mondathnak Cryftwfnak kennyarol ees halalarol; A fégwerôkrôl awagy allatokrol melyekel criftuft kenzottak; Siketh pentekre walo predykacyo; Passio domini nolftri ihu xpi secundum mattheum), kiadta Toldy Ferencz (Régi magyar passió rajzokkal. Adalékul a középkori magyar irodalom és rajzművészet ismeretéhez. Pest, 1856.), mai helyesírással, jegyzetekkel, a 19. lap kezdőbetűjének és a 77—103. lapok képeinek fametszetű másolatával; 3. négy apró vers az eredetinek 140. (Oh en zenthfeeges wram), 144. (Iwy el wyghazthalo Zent lelek; Boczaffad el wr yfthen az te zent lelkedeth) és 158. lapjáról (Iwel

Dyczőfeles zent leelek), kiadta Szilády Áron (id. h. XLV., XLVI., XLVIII. és LXIV. sz. a.), szintén mai helyesírással és jegyzetekkel; 4. utolsó darabja, szűz sz. Orsolya legendája, kiadta Szabóky Adolf (Viertes Programm der städtischen Ober-Realschule in Pest, für das Schul-Jahr 1857/8. Pest, 1858. 5—18. l.), eredeti és új helyesírással, a codex tartalmának rövid ismertetésével és néhány szónak értelmezésével. Toldy Ferencz az Orsolya-legendát maga által Legendatára I. kötetében kiadottnak említi (Az ó s középk. magy. nemz. irod. története 3. kiad. II. köt. Pest, 1862. 96. l.); a mondott kötet azonban, mint tudva van, nem jelent meg. Ugyancsak Toldy teljesen hallgatva az Orsolya-legendának 1858-ban valóban megjelent Szabóky-féle kiadásáról, említi (id. h.) még a következőt: «Régi szentbeszédek az Érsekújvári codexből, mai írásmóddal közli Szabóky Adolf Pest 1858»; de ilyen kiadás sehol föl nem fődözhető, és így annál bizonyosabban tévedés, minthogy maga Szabóky sem czéloz rá, holott az Orsolya-legendá kiadásakor 1858. július végén kétségkívül tudhatott volna legalább annyit, ha vajjon azokat a «szentbeszédeket» ugyanabban az esztendőben ki akarta-e adni. A dolog úgy eshetett, hogy Toldy, maga is közölni akarván az Orsolya-legendát, Szabókynak inkább néhány prédikáció kiadását ajánlotta és aztán bizonyosra véve, hogy ez követni fogja tanácsát, a kívántat teljesítettnek jegyezte be műve kézi példányába. Codexünkben tehát nem jelent meg több, mint a menniyt fentebb a négy pontban elősoroltam. Egészen és hiven az eredeti szerint most jelenik meg először.

Az Érsekújvári Codex, mely az érsekújvári ferenczrendi kolostor ajándékából a magy. tud. Akadémia könyvtaráé, hol «M. Cod. ívrét 80. szám» alatt található, középszerű folió alakú, papirosra írott, képekkel és czifrázott initialékkal díszített, kerekbe, kis részben folyóba átmenő újgót betűjű könyv, melynek eredeti 292 leveléből még 290 van meg. Elveszett a 35. és 49. levél (69—70. és 97—98. lap); amaz egy levélnyi XVII. századbeli írással van pótolva, emennek a helye betöltetlen. Csak 3 lap (a 14., 446. és 578.) üres, a többi mind írásos, még pedig 57 (az 1—13., 15—25., 74., 265., 546—551. és 553—577.) osztatlan, 1 (a 26.) felében osztatlan

felében kéthasábos, a többi mind kéthasábos. Legnagyobb részének leírója és a képek festője *Sövényházi Márta* domonkosrendi apáca, a ki a Thewrewk-codexen is dolgozott; másik két leírója ismeretlen, de kétségkívül szintén domonkosrendi apáca és Sövényházi Mártával egy kolostorból való. A három leíró 1530-ban és 1531-ben dolgozott a codexen egymást fölváltva. Az előbbi évszámot és Sövényházi Márta nevét a 310. lap végén így találjuk kitéve: «Ez yrafnak wege wagon vr fyw zyletethnek wtanna ezer ôth zaz Harmyncz eztendewben wyz kerezt octawayan fewenhazy foror marta keze myath el dyczerteffek az wr iftennek az ew aldot zenth neue amen». A «wyz kerezt octawayan» szavak mutatják, hogy az írás kezdete 1530-nál szükségkép hátrább, legalább is 1529-re esik, mivel nem egészen két hét alatt (vízkereszt octavája januárius 13-ika) 310, vagy egy üreset leszámítva, 309 legnagyobbbrészt kéthasábos folió lapot le se lehetett volna írni, nem hogy még számos képpel és kezdőbetűvel is díszíteni. Az 1531 évszámot 234 lappal későbbben vagyis az 544. lapon szintén Sövényházi Márta írja meg e szavakban: «ez yrafnak weege wagyon wgyan azan ydöben mykoron wr fyw zyletetnek wtana ezer ôt zaz harmycz egy ezendöben yrnanak». Ebből is látható, hogy az írás kezdetét 1530-nál legalább is egy évvel hátrább kell tennünk, mert a mikor 234 diszítetlen lapra legalább is 352 nap kellett, akkor 309 oly lapra, mely számos képpel van ékesítve, kevés is a 365 nap.

Hogy Sövényházi Márta csakugyan apáca, azt mutatja a «fewenhazy» és «marta» közé tett «foror»; de hogy miféle szerzetbeli volt, azt nem mondja meg egyenesen. Toldy Ferencz szerint «hihetöleg sz. Ferenc rendi clarissza» (Alex. sz. Katalin verses legendája XX. l. és Régi magy. passió VIII. l.), de véleményének nem adja okát. Talán csak arra épített, hogy a codex utoljára ferenczrendi kolostorból került elő. Szilády Áron, kinek szavai szerint az Érsekújvári Codex «a ferencziekkal egy rendtartást követett Clarissa apáczáktól származott», Ráskai Leával együtt szintén clarissa apáczává teszi Sövényházi Mártát (Költészetünk I. Mátyás király idejében. A m. t. Akadémia Évkönyvei XVI. kötetének

I. darabja. Budapest, 1877. 54. l.), nézetét valószínűleg arra alapítva, hogy az Érsekújvári Codex ferenczrendi szerző, Temesvári Pelbárt után fordított prédikációkat, legendákat stb. tartalmaz, mivel «az áhitatoskodásai gyakorlására szükséges szerkönyvek s vallásos tartalmú olvasmányok» előállítására «minden rend leginkább a saját köréből támadt írók műveit használta, másolta és terjesztette, mint arra példa a Ferenczrendi szerzetesek által Clarissák számára írt Tihanyi, Kazinczy-, Horvát- stb. codex melyek épen Pelbárt műveinek mondhatók» (Temesvári Pelbárt élete és munkái. Budapest, 1880. 42. l.). Hogy a ferenczrendi szerző műveiből merített tartalom mennyire nem teszi bizonyossá valamely codex ferenczrendi eredetét, azt nagyon világosan mutatja az Érdy Codex, mely mindnél többet merít Pelbártból, de azért mégsem ferenczrendi, hanem karthauzi szerzetes vagy hajdani elnevezés szerint néma barát írása. Toldy Ferencz és Szilády Áron véleményének határozottan ellene mond két adat. A 129. lapon a Sursum sonet laudis melos kezdetű egyházi énekről azt mondja Sövényházi Márta: «Ez zentfeghes Dyczeretet mongya Es enekly anya zent egyház Es mynden hyweknek gyulekezetty kyt zerzeth az zent attya kapyztranos Janos»; a 262. lapon meg ezt írja: «Zent bona ventura azt monga». Clarissa apáca nem ily pusztán említette volna szent Ferencz rendének e két kitűnőségét, hanem mind a kettőt okvetetlenül «atyánk» névvel tisztelte volna meg. Az 521. lapon «zenth bernald» is csak oly pusztán van megemlítve s így ennek szerzetére se lehet gondolni. Hogy Sövényházi Márta domonkosrendi volt arra egyik társa szolgálatat határozott adatokat. A codex nincs ugyan egyenlő téntával írva, a mit már az is magyaráz, hogy körülbelül három esztendeig készült, és hogy három kéz dolgozott rajta; de papirosa elejétől végig egyenlő, minden levél hosszában két bordával és közönként ugyanazokkal a víznyomatu jegyekkel. Már ez maga is valószínűnek mutatja a három író egy helyben tartózkodását; egészen bizonyossá teszi az, hogy a három kéz nem csak ugyanazon a lapon vagy levélen váltja föl egymást, mint a 445. és 544. lapon a harmadik az elsőt (Sövényházi Mártát) vagy az

552. lapon a második a megelőző lapon példáját be nem fejezett harmadikat, hanem hogy ugyanabban a szövegben mondat közben veszik át egymástól az írást, így a 428. lapon a második a harmadiktól, a 441. lapon pedig Sövényházi Márta a másodiktól. A három írónak tehát szükségképen együtt egy helyen kellett lenni, még pedig minthogy Sövényházi Márta sorornak mondja és így apáczának vallja magát, valamely nőkolostorban. A jelzett adatok, melyek Sövényházi Márta és két társa szerzetét nyilvánvalóvá teszik, a 363—430. lapon a harmadik kéz írásában találhatók. Előfordul itt háromszor is «zent ferencz» (363., 371. és 377. l.), de mint Sövényházi Mártánál mindannyiszor «atyánk» nélkül; hasonlóképen «zent bernald» (365. l.) és «zent benedek» (372. l.). Ellenben «zent damokos», valahányszor csak előfordul (365., 390., 391., 394., 395., 396., 398., 399., 406., 413., 419. és 430. l. összesen több mint hússzor), mindig az «atyank», «attyank», «atiank» jelzővel van említve. Ebből, azt a fentebb kimutatott körülményt is tekintetbe véve, hogy a codex mindhárom írójának együtt egy kolostorban kellett lakoznia, világosan következik, hogy nem csak a harmadik, hanem a másik kettő és így Sövényházi Márta is domonkosrendi apáca volt. Sövényházi Márta tehát ép oly kevésbé clarissa mint Ráskai Lea, és az Érsekújvári Codex ép oly kevésbé ferenczrendi eredetű mint a Cornides Codex, hanem mind együtt domonkosrendi (Ráskai Leáról és a Cornides Codexről l. Nyelvemléktár VIII. köt. VII—XIV. l. és VII. köt. XXXVI—XL. l.).

Sövényházi Márta írta a codex egész első felét a 310. lap végéig, továbbá a 441. lap elejétől az 544. lap második hasábjá közepéig a «Wege waygon amen» szavakig terjedő részt a 445. lap második hasábjá kivételével, mely a harmadik kéz írása. Mind ebből az 527. laptól kezdve az írás folyóba átmenő, a többi barátságót fractura, a 14. és 446. lap üres, a 35. levél (69—70. lap) XVII. századbeli írással van pótolva, a 49. levél (97—98. lap) pedig egészen hiányzik. A második kéz írta a 311—316., 428., 431—440. és 552—577. lapot; a legutóbb megjelölt rész írása folyóba átmenő, a többi barátságót fractura. A harmadik kéz írta a 317—427. és 429—430. lapot barátságót fracturával, a 445. lap

második hasábját és az 544. lap második hasábjá közepétől a «Kezdetnek ydweffeegees peeldak» szavaktól az 551. lap végéig terjedő részt folyóba átmenő írással, az 579—584. lapot a codex végéig ismét barátságos fracturával. A legutóbb említett 6 lapnyi rész az Orsolya-legenda, melyről azt mondja Szabóky (id. h. 17. l.), hogy «a kéz. mely ezen legendát hihetőleg más, régiebbek után másolta, kétség kívül ugyanazon Sövényházi Márta apáczáé, ki a címzett codexnek legnagyobb részét írta». Figyelmes összevetés mutatja, hogy e rész nem Sövényházi Márta írása, hanem a harmadik kézé. Az elősoroltak szerint a codex főírójának, úgy szólván szerkesztőjének Sövényházi Márta tekintendő, a ki egymaga körülbelül hét tizedrészét végezte a munkának, míg a második kéz írása alig egy tizedet, a harmadik kézé pedig két tizednél valamivel többet tesz ki, Sövényházi Márta 6, a harmadik kéz pedig 8 leveles terniókra osztja írását; annál a fűző szálon innen és túl 3—3, ennél 4—4 levél esik. A második kéznek egy három és egy hat leveles ternióját lehet fölismerni. Az 531. lapig, melytől fogva a terniók az utolsó bekötés óta többé még nem határozhatók, van 44 ternió, melyek közül 33 (1—25., 36., 38—44.) hat, 1 (26.) öt (3 + 2), 2 (27., 37.) három (1 + 2), 6 (28—33.) nyolcz és 2 (34—35.) négy leveles. Az 1—25. (hat leveles), 26. (öt leveles), 37. (három leveles) és 38—44. (hat leveles) ternió Sövényházi Márta írása; a 27. (három leveles) és 36. (hat leveles) a második kézé: a 28—33. (nyolcz leveles) és 34—35. (négy leveles) a harmadiké. Az 530. lapon túl aztán még 14 lap Sövényházi Márta, 7 a harmadik, 26 a második kéz írása, 1 (az 578.) üres és 6 ismét a harmadik kézé. Sövényházi Márta és a harmadik kéz a ternió utolsó lapja alsó jobb sarkában a következő lap kezdetét mutató úgynevezett custost alkalmaz. E custosok a codex első felében igen sok helyt részben vagy egészen áldozatul estek az utolsó könyvkötő gyalujának. A 6. és 9. ternió csonka; amabból az 5., emebből az 1. (a 69—70. és 97—98. lapot tevő már ismételve említett 35. és 49.) levél hiányzik. A 35. (négy leveles) ternióból a 3. levél (a mostani 429—430. lap) a 36. (hat leveles) ternióba, ennek 1. és 2. levele (a mostani 428. és 431. lap) közé tévedt, úgy hogy az előbbi ternió három, az utóbbi pedig

hét levelesnek látszik. Ez áttévedés már régebben esett meg, mert a 424. lap alsó szélére XVII. századbeli kéz azt az utasítást írta, hogy «Fordécs két levelet», a 429. lap felső szélére meg azt, hogy «It keszd el.»

Mind a három író a tartalommutató sorokat, fejezetczímeiket, néha a bevezetést pirossal írja, sőt Sövényházi Márta egy-egy latin címet vagy idézetet zölddel vagy késsel is. A lapot és második hasábot mindig kiczifrázott nagy betűvel kezdik (a harmadik kéz csak a 335. laptól fogva). Hogy ezeket, ha a többi nem is, legalább a harmadik kéz utólag szokta bele írni, azt mutatja a többi közt a 377. lap második hasábjára, a hol az első betű (G) helye véletlenül üresen maradt. Ugyanígy jártak el, de itt már mind a hárman, a szakaszok kezdőbetűinél, melyek közül szintén többnek, pl. a 2—11. lapon, üresen felejtették a helyét. A szakaszok kezdőbetűi jóval nagyobbak és ékeesebbek a lapok és hasábook első betűinél; rendszeren piros, ritkábban zöld vagy kék színűek, némelyik tarka. Sövényházi Márta egynehánynak (pl. az 1., 15., 25., 77., lapon) megaranyozta a belsejét, de az aranyozás már régen lekopott ugyanő négybe képecskét festett: a 19. és 74. lap E-jébe egyforma vérző Krisztus-főt töviskoronával és az aranyozott háttérben díszítésül a kereszt három ágával (Toldynál Régi magy. passió 63. l.), a 265. lapnak szintén E-jébe és a 291. lap O-jába Krisztus mellképét hasonlóképen töviskoronával és teljesen vérral borítva. Sövényházi Márta 14 kifestett tollrajzú képpel is díszítette a codexet, melyek közül azonban a 49. levéllel (97—98. lappal) kettő elveszett. Toldy Ferencz azt hiszi ugyan, hogy a képeket «nem» Sövényházi Márta «a másoló apácza, hanem valamely miniator készítette, mint az külföldön is szokásban volt» (Régi magyar passió XIV. l. jegyz.) és ez alapon «jámbor magyar barátnak» tulajdonítja; de kétségkívül téved, mert a színezés határozottan Sövényházi Márta írófestékeire vall, a rajzban pedig, a mi még fontosabb, lehetetlen ugyanannak téntájára, tollára, keze vonására rá nem ismerni. E képek a következők: 1. Krisztus bevonulása Jeruzsalembe (77. l. a második hasáb fejében; Toldynál Régi magy. passió 179. l.), 2. Krisztus kiűzi az árusokat a templomból (79. l.

a második hasáb közepén az «Ees mene Jefws iſtennek templo-maban» szavak előtt; Toldynál 184. l.), **3.** Krisztus találkozik any-jával (85. lap az első hasáb közepén a «Nagy Czeterteken regel» szavak előtt; Toldynál 195. lap.), **4.** Krisztus végvacsorája (87. l. az első hasáb fejében; Toldynál 199. l.), **5.** Krisztus imádkozik az olaj-fák hegyén (89. l. a második hasáb fejében; Toldynál 207. l.), **6.** Krisztus Pilátus előtt (94. l. a második hasáb fejében; Toldynál 218. l.), **7.** Krisztus Heródes előtt (95. l. az első hasáb alsó felében a «Mykort azért erodeshez wyttek wolna» szavak előtt; Toldynál 219. l.), **8.** Krisztust ostromozzák (96. l. az első hasáb felső felében a «MIkoron azért be wyttek wolna» szavak előtt; Toldynál 221. l.), **9.** Ecce homo (96. l., el ves zett, a szövegből ítélve az első hasáb fejében kellett lennie; Toldynál 224. l.), **10.** Krisztus viszi a keresztfát (97. l., el ves zett, a szöveg szintén az első hasáb fejében jelöli ki helyét; Toldynál 226. l.), **11.** Krisztus a keresztfán (99. l. az első hasáb fejében; Toldynál 229. l.), **12.** Krisztust koporsóba fektetik (102. l. az első hasáb alsó felében az «Es yoseph az mel koporfoth maganak czynalthatot» szavak előtt; Toldynál 235. l.), **13.** Krisztus föltámadása (103. l. az első hasáb fejében; Toldynál 238. l.), **14.** Krisztus az utolsó ítéleten (293. l. az első hasáb fejében, «Ite in ignem eternum etc» piros betűs aláírással; Toldynál nines). Sövényházi Márta képei, noha mind rajz mind festés tekintetében annyira hibásak, hogy a legkevésbé válogatós ízlést is bajosan elégíthetik ki, mégis nem megvetendő, csak kifejeletlen és iskolázatlan tehetséget árulnak el. Hogy nem hivatásbeli miniator, hanem egyszerű gyakorlatlan apácza rajzolta és színezté, bizonyára nem csorbítja becsüket, melylyel már régiségüknél fogva mű- és művelődéstörténeti szempontból bírnak.

Még eddig egy codexünk sem bizonyult az eredeti író vagy fordító saját keze írásának. Így az Érsekújvári Codex is csak másolt darabokból van szerkesztve. Se Sövényházi Márta, se két apáczatársa nem szerzője vagy fordítója annak, a mi kezük után fenmaradt. Másolók gondot szoktak fordítani az írás külső díszére. Ez ellen vét, ha a sor vége vagy túl megy a határvonalon vagy egy kicsit innen marad rajta. Az előbbi úgy kerülök el régi máso-

lőink, hogy nem törődve a szótagolás szabályaival ott választják el a szót, a hol a határvonal követeli, s így megesik, hogy még az egytagú szókat is elválasztják, pl. m-eg vagy mē-g, n-em vagy ne-m. E példáknak megfelelően bánnak szükség esetén a többtagú szók részeivel is. Az ilyen erőszakos elválasztást azonban láthatólag kerülik, mert ritkábban alkalmazzák, legalább a gyakorlottabbak, ügyesebbek. De így aztán sokszor a másik bajba esnek, hogy a sor vége nem ér el szorosan a határvonalig. Ezen némely codexünk írója úgy segít, hogy fölös betűvel tölti ki a hézagot. Így jár el a Festetics Codex írója (l. Nyelvemléktár XIII. köt. X—XI. l.) s így jár el az Érsekújvári Codexnek is mind a három írója. Sövényházi Mártának és két társának rendes szokása ilyenkor a magánhangzót kettőztetni. Például idézem, az álló vonással a codex sorának végét jelölve, mind a háromnak írásából a következőket: ee|zenkeppen (32. lap 1. hasáb 1. sor fölülről), haal|laira (38. l. 2. h. 8. s. alulról), ee|róffen (49. l. 2. h. 7. s. f.), tamaa|dafodnak (58. l. 2. h. 17. s. f.), wafarnaal|pon (167. l. 2. h. 17. s. f.), aaz | (276. l. 1. h. 1. és 10. s. al.); — emberneek | (311. l. 1. h. 5. s. f.), zola|fraa | (311. l. 1. h. 13. s. f.), paa|poknak (312. l. 1. h. 13. s. f.), aaz | (313. l. 1. h. 6. s. f.), elee|delet (314. l. 2. h. 10. s. al.), orozlannaak | (314. l. 2. h. 4. s. al.), atyamfyaay | (315. l. 1. h. 9. s. al.), farkawaal | (315. l. 2. h. 1. s. f.), eel | (315. l. 2. h. 13. s. al.), nekyeek | (315. l. 2. h. 4. s. al.); — maryaa | (317. l. 1. h. 2. s. f.), zeree|lem (317. l. 1. h. 11. s. f.), laffwwk | (317. l. 1. h. 12. s. al.), eel | (317. l. 2. h. 1. s. f.), nee|m (317. l. 2. h. 3. s. f.), hwllaa|tafawal (317. l. 2. h. 20. s. f.), labaa|ym (319. l. 1. h. 3. s. al.). Némely sorvégi hangzó-kettőztetések nem szükségképen hézagtól-tók, mint pl. kezdee | (kezde hely. 312. l. 1. h. 2. s. f.), wolnaal (313. l. 1. h. 1. s. f.), öttee | (ötte hely. 314. l. 2. h. 14. s. f.), tet-thee | (314. l. 2. h. 12. s. al.), wernyee | (wernye hely. 315. l. 1. h. 15. s. al.), többwllée | (317. l. 2. h. 15. s. al.). Ilyenek sor belsejében is előfordulnak; pl. halálaa (114. l. 1. h. 4. s. f.), leethelee (133. l. 1. h. 7. s. al.), thōree (thōre hely. 143. l. 1. h. 10. s. f.), feelee (feelee hely. 159. l. 1. h. 5—6. s. f.), kellenee (159. l. 1. h. 8. s. f.), wermee (304. l. 1. h. 6. s. al.), rekezee (304. l. 1. h. 3. s.

al.), dohaa (304. l. 2. h. 11. s. f.), zerzee (zerze hely. 309. l. 1. h. 14. s. f.), welee (314. l. 2. h. 2—1. s. al.). Mind ezeket igazolják az Érdy és Jordánszky Codex ilyfajta hosszú véghangzói. A hangzó-kettőztetésen kívül valamivel ritkább eszközük codexünk íróinak, hogy a következő sor elejére átviendő mássalhangzót megelőzőleg a nem egészen megtelt sorban is kiteszik hézagpótlóul. Szolgáljanak erre például mind a háromnak írásából a következők: leend|dwnk (215. l. 2. h. 12. s. al.), betegh|ghôt (271. l. 2. h. 13. s. f.), yd|ddöyghlen (305. l. 2. h. 16. s. al.); — gewr|reg (311. l. 1. h. 11. s. f.), olw|wafta (312. l. 1. h. 4. s. f.), egyh|hazban (312. l. 1. h. 7. s. f.); — twzew|wel (317. l. 1. h. 19. s. f.), ym|madkozyk (323. l. 2. h. 5. s. f.), pok|kolbely (325. l. 1. h. 3. s. al.), kyn|nek (327. l. 2. h. 3. s. al.), zeer|renth (329. l. 2. h. 9. s. f.), weg|gezhetetlen (336. l. 1. h. 13. s. f.), az|zerth (337. l. 2. h. 7. s. f.). Van még egy harmadik módjuk is a sorvégi hézag kitöltésére. Ha ugyanis *g* vagy *t* juttat a sor végére, akkor *h*-t vetnek utána. Erre számtalan eset van mind a háromnál. Más mássalhangzó után a *h* mint sortöltő igen ritka kivétel; a harmadik kéz írásában előfordul pl. wolh|na (319. l. 2. h. 17. s. al.). Mind ezekről a pótlékokról hosszasan kellett volna beszélnem, mivel e körülmény ismerete és tekintetbe vétele nélkül a nyelvész könnyen helytelen hangtani eredményekre juthat. Nevezetes, hogy afféle írásmód nem csak sor végén, hanem gyakran sor belsejében is előfordul. Példák mind a három kéz írásából: haala|lanak (77. l. 2. h. 6. s. f.), haaraghra (113. l. 2. h. 7. s. al.), aakara (126. l. 1. h. 19. s. f.), wyaafkodaas (275. l. 2. h. 9. s. al.), tantoo|rodnak (291. l. 2. h. 16. s. al.); — czaak (313. l. 1. h. 2. s. f.), yeelenfeget (314. l. 2. h. 8. s. al.), kykneek (315. l. 1. h. 9. s. f.), mennyeneek (315. l. 1. h. 12. s. f.), wendegekneek (315. l. 2. h. 9. s. f.), eemberenek (315. l. 2. h. 15. s. al.), olaynaak (315. l. 2. h. 13. s. al.); — eez (323. l. 2. h. 19. s. f.), embbernek (373. l. 2. h. 6. s. f.). Ezek valamint az olyanok mint kehrlek (81. l. 1. h. 9. s. f.), tegnahp (88. l. 2. h. 16. s. f.), beh (114. l. 2. h. 4. s. al.) úgy magyarázandók, hogy az írók előtt magyar eredeti volt, melyben az ilyenek mind sor végére estek. Tehát már eredetijükben is kellett afféle sortöltőknek lenni. Bizo-

nyára másolás következménye az olyan orthographia is mint: ferethő (36. l. 1. h. 2—1. s. al.), fentleges (46. l. 2. h. 7. s. f.), fydalmat (47. l. 1. h. 4. s. al.), fent (92. l. 2. h. 2. s. al.), fcemet (72. l. 1. h. 6. s. al.), zerelömnekwl (60. l. 2. h. 4. s. f.), accoron (23. l. 16. s. al.), bankodyc (23. l. 6. s. al.), gondolcodnak (24. l. 16. s. f.), peceftetek (103. l. 2. h. 3. s. al.), zerethő, zentleges, zydalmat, zent, zemet, ferelömnekwl, akkoron, bankodyk, gondolkodnak, pekceftetek helyett, mivel az *sz* és *z* hangot mind a három író rendszeren *z*-vel, az *s* hangot *f*-sel (szóvégén *s*-sel), a *k* hangot pedig *k*-val jelöli. Hogy Sövényházi Márta és két apáczatársa csakugyan nem szerzők, hanem másolók, azt kiváltképen törléseik, igazításaik és íráshibáik mutatják. A 6. lapon (14. s. f.) a kitörült «ennekem» szó csak magyar eredetiből kerülhetett, mivel abból származik, hogy a szem a csak kevéssel előbb előfordult két «ennekem» közül valamelyikre, valószínűleg az utolsóra visszatévedt. Szintén a másoló szem hibájából jutottak a 213. lapon (1. h. 6—8. s. f.) «lelky» és «lozaghoktwl» közé a kitörült «lozagok nem lakhathnak az bynekel Merth mykeppen» szavak, melyek későbbre valók és a maguk helyén aztán meg is vannak. Itt tehát előretévedés van, melyet a «lozaghoktwl» és «lozagok» hasonlatossága okozott. Hasonlóképen kész magyar szövegben való előresietést és így másolást bizonyítanak a 290. lapon (1. h. 14—16. s. f.) kitörült «Annak wthanna az zent apoftholokath» szavak. Mind ezek természetesen magának az író kéznek törlései. Az igazítások közül okvetetlenül kész magyar szöveg helytelen olvasásából származnak: ezrezthe (erezthe hely. 78. l. 2. h. 2. s. f.), kezrefned (kerefned hely. 118. l. 2. h. 14. s. al.), by[r]zonyttya (139. l. 2. h. 9. s. al.), thanaczkozth[a]ok (83. l. 2. h. 7. s. f.), es [ef]megh (262. l. 1. h. 1. s. al.). Az első kettő onnan van, hogy Sövényházi Márta, a kitől mind ezek erednek, az eredetijében levő *r*-t *z*-nek, a harmadik pedig onnan, hogy megfordítva a *z*-t *r*-nek nézte és eleinte e hibás olvasásnak megfelelően írta, de aztán tévedését észrevéve, a helytelen mellett kitette a helyeset is; a negyedikben az utolsó *o* helyett először *a*-t írt vagy azért, hogy eredetijében az *o*-t könnyen össze lehetett téveszteni az *a*-val, vagy pedig azért, hogy másolás

közben csak futó pillantást vetett a szóra és így hibázta el az olvasást; az ötödik onnan származik, hogy az eredetinek «es megh» vagy «ef megh» szavait először helyesen két szónak olvasta, de az «es» leírása után ismét az eredetibe pillantva hirtelenében összeolvasta «efmegh»-nek, végre pedig az értelemből megtudva tévedését az «ef»-t kitörülte. A *z* és *r* összetévesztésén alapszanak még szintén Sövényházi Mártának következő észrevétlen íráshibái: azezth (azerth hely. 41. l. 1. h. 11. s. f.), czyftwnak (cryftwnak hely. 52. l. 2. h. 8. s. f.), zwth (rwth hely. 195. l. 2. h. 10. s. al.). A *h* és *y* összetévesztése rejlik ebben: yol (hol hely. 30. l. 1. h. 15. s. f.), kész magyar szövegnek figyelmetlen olvasása ezekben is: az hoz (azhoz: ahhoz hely. 59. l. 2. h. 14. s. f.), wannak (annak hely. 163. l. 2. h. 17. s. f.), oth (oth hely. 206. l. 1. h. 2. s. al.). A három apácza pusztá másoló voltának legnevezetesebb bizonyítékát utoljára hagytam. Ez a *c*-nek *t*-vel és megfordítva a *t*-nek *c*-vel kivált szövégen való összetévesztése. Ha minden egyéb hallgat, ez mindig biztosan elárulja a másolót. Erre az Érsekújvári Codexnek mind a három írója szolgáltat döntő adatokat. Sövényházi Márta azt írja: *ky k* (kyt hely.) *o lelke kywan* (255. l. 2. h. 2. s. al.), *Es adok kettőt kelcen Es kettőth el weztet* (weztec, weztek hely.) *Es kettőt el költők* (308. l. 1. h. 3. s. al.); a második kéz ezt írja: *kynek az byro monda Hazwth* (Hazwch, Hazwcz hely.) mert *cyceronyanws* vagy nem kerezten (311. l. 2. h. 9. s. f.); a harmadik kéz meg ilyeneket ír: *wala keth ember napnal hetzeer fenefbeth* (fenefbec, fenefbech hely.) *oly egyenlew* *Es egh zemelwek* *hogh ewkezewtek femmy kwle'fegh* *nem lattatneek* (340. l. 1. h. 17. s. f.), *mykort megh holt wolna ees letetfeghnek helyere wala ztatok* (walaztatot) *wolnaa annak wtanna hozatoth wolna keth angyalawl az ygaz byro eleyben* (345. l. 1. h. 6. s. al.), *Es legottan nagy czodalatos kepen az angyalokawl hozatának aranyas nyagba wete wth* (wetewc, wetewch hely.) *Es gengefek* (349. l. 2. h. 8. s. al.). Ezek közül csak *kyk*: *kyt* és *walaztatok*: *walaztatot* kíván némi magyarázatot, mivel itt a *t* helyett nem *c*-t, hanem *k*-t találunk. Ez onnan van, hogy az írók eredetijük szóvégi *t*-jét *k* jelentő *c*-nek nézték, melyet ők attól eltérve

már mindig és így ez esetekben is *k*-nak írtak. Mindent összefoglalva tehát Sövényházi Márta és két apáczatársa az Érsekújvári Codexben foglaltaknak nem lehetnek se szerzői se fordítói, hanem csak is másolói. Az ennek kimutatására elősorolt adatokból az alapjukul szolgált magyar eredetinek nem egy palæographiai és orthographiai sajátosságára lehet nagy valószínűséggel, sőt többször egész biztosan következtetnünk. Az Érsekújvári Codex tartalma világosan compilálva van. Hogy Sövényházi Mártáék már így együtt egy könyvben találták-e vagy ők hordták egybe, azt eldönteni nem lehet. A magyar eredetinek vagy eredetieknek, melyet vagy melyeket ők követtek, már szintén kész magyar szöveg szolgált alapul s így codexük másolat másolata lehet, a mit több okból hajlandó is vagyok hinni. Alexandriai sz. Katalin verses legendáját kivéve oly darabra, melyről azt lehetne gondolni, hogy már eredetileg magyar nyelven volt írva, nem akadtam. Mind latinból való fordítás. Nem ereszkedhetem a források kutatásába, ezt más alkalomra tartom fenn magamnak, mikor majd összes codexeink forrásait fogom ismertetni. Ez úttal, csak annyit említek meg, hogy nem egy darabja más codexünkben is megvan; így a 363. lapon kezdődő «pelda egy artatlan gyermekrewl» a Példák könyvében (Nyelvemléktár VIII. köt. 105—107. l.), az 521. lapon kezdődő példa frater Jeromos sekrestyéről a Kazinczy Codexben (Nyelvemléktár VI. köt. 206—209. l.). A legnevezetesebb források itt Temesvári Pelbárt és a Gesta Romanorum; ez utóbbiból való a többi közt a 307. lapon kezdődő példa Titus császárról (Gesta Rom. 57. elbeszélés Oesterley kiadása szerint). A többi forrás kevésbé fontos.

Hogy a codex kik számára készült, azt számos megfigyelésből és elejtett megjegyzésből tudjuk meg. Sövényházi Márta néhányszor ugyancsak általánosan szólítja meg olvasóit (zerelmes attyamfyay 73. l., een zerethő attyamfyay 131. l., thyztelendő attyamfyay 195. l., een thyztelendő attyamfyay 209. l., en zerelmes edes attyamfyay 223. l.), gyakoriabbak azonban az ilyen határozott megszólításai: Thyzthelendő zyzek (175—176., 180., 181., 188., 206., 211. l.), Thyz-

telendő hwgaym (251. l.), O ty zenthfegeš neneym (240. l.), Wr yſtennek zolghalo leany (200. l.), Cryſthwnak zeep zerethew legyefe (178. l.), Cryſthwnak zeep Iegyőfy (192. l.), O Cryſtwf Iefwnak zerethő yegyőfy (205. l.), O zepfeghw Iefwnak zerelmes yegyefe (207. l.), Cryſtwnak zerelmes Iegyőfy (211. l.), O Cryſtws Iefwnak zerelmes zeep yegőfy (234. l.), Cryſtwnak ayttatos Zyzey (221. l.). Mind ezek csak apáczákhöz lehetnek intézve, kiknek codexeinkben szokott megszólításai. Semmi kétséget nem engednek e részben a következő intések és tanítások: Azerth thyztelendő attyamfyay thy dyczőfeghtek Es thy dyczerethtek myndenkoron legyen az eedes Iefwba Cryſtwfba a thy Menyey zeep zent zerethő yegyeftheghben Amen (195. l.), Ne haborohathok megh thy feſleth zokafthokal Az thőb yftennek zolghalattyaban walo zyz leanyokath (200. l.), Cryſtwfth keferthy az ky az Calaftromba lakozwan maradekokrol zwgodyk Cryſtws ellen thezen ky thebet kewan az Calaftromba honnem mynth kellene Cryſtwfban wethkezyk ky az monoftrban ez feldy Es ez elmwlando morhakath kerel (214. l.), ſemy nynczen eektelemb mynth zőrzetefek kőzőth walo haborwfagh (222. l.), Es haborwlag lelettetyk ez Calaftromba wallyon hat hol wagon Zőrzetőffőknek wezteghletőffegők hol wagyon regwlanak zenthſeege hol zerzethnek wezteghſeege? Hol ez kalaſtromnak zőrzetőffege? (222—223. l.), Hol oth Illyetenek leendnek byzonyawal nem tekelletes oth az zerzeth Laſſatok meg Azeerth Iol, en zerelmes edes attyamfyay hogy ez ſok Haborkodafnak Es wetekődeefnek myatta el ne wezeſfeetek a ty Mwnkaytokath (223. l.), Merth ha őteth megh nem ehnytytek zerzetefek nem leeztek (223. l.), ghondolyatok meg honnat Iwttetek Es myeert Iwttetek Ez wylaghrol Iwttetek Es Iſtennek taboraban, az az ez Calaftromba fwtottatok (224. l.), Nem Iwttetek ez kalaſtromba hogy ez wylaghy kazdaghfagothok legyen . . . Nem Iwttetek zerzethre hogy embe reknek zemey előth rwhatokban dyczekedwen teſſetek . . . Nem Iwttetek ez rekezebe hogy dragha rwhakba Dyczekegyetek (225. l.), Ha feyedelem azzontok awağ meſter azontok ty Idweſſeghtekert meg feddend raytha meg ne haborogyatok (229. l.), Iob mynekwnk my zerzetőnknek feyedelem azzonyanak keze myath egy keweffee

meg werettethnwnk awagy oftoroztathnwnk hogy nem mynt pokolba ... Nagy kenokath zenwednwnk (229. l.), Azeert Inthlek tyteketh hogy ez claftromba mynden thy eeletteknek nappyayban wegygh meg maragyatok (249. l.). Mind ezeket Sövényházi Márta kétségkívül nem magától mondja, hanem eredetijéből vette át; mind a mellett egész biztosan lehet belőlök következtetni. Más codexeink is csak másolatok, de azért mégis alkalmazkodnak megrendelőik állapotához; így pl. Kinizsi Pálné Magyar Benigna két imádságos könyvében, a Festetics és Czech Codexben semmi olyas nincs, a mi csak apáczára illenék, ellenben ott van a Festetics Codexben a «Paal wram betegfeegerewl zerzet Imaadfaag», mely egyenesen csak Kinizsi Pálnénak való. Sövényházi Márta is, ha nem apáczák számára másol, bizonyára mellőzte volna vagy az apáczákra szabott egész darabokat vagy legalább az idézett, szorosan apáczákon kívül másokra nem alkalmazható helyeket. Hogy ezeket talán észre ne vette volna, azt nagy gyakoriságuk teljesen hihetlenné teszi. Az elősoroltakból könnyű kimutatni, hogy Sövényházi Márta nem általában apáczák, hanem saját szerzete- és kolostorabeli társai számára másolt. Hasonlót bizonyít a harmadik kézre nézve a következő hely: De maga yol lehet hogy ez zent damokos atyanknak harmad zerzety kyben wala zent kateryna azzon nem kewtelez zegenfege Es engedelmeffege tellyeffegwel mykepen mynket kyk berekeztwen lakozwnk de maga zent kateryna azzony mynden claftromban lakozoknak felette targya wala az engedelmeffegeth Es zegenfeget (399. l.). Az író itt is vele egy helyen levőnek tudja olvasóit, még pedig ugyan abban a domonkosrendi nőkolostorban. Hol keresendő ez a kolostor, arról semmi adatunk. Sövényházi Márta megmondta a nevét és az évet, de a helyről megfeledkezett. Két társa meg úgysis mindenről hallgat. Bejegyzései egyáltalában csak Sövényházi Mártának vannak, de a már idézetteken kívül a többi nem árul el semmit, majd valamennyiben arra kéri az olvasót, hogy ne törődjék az írással, hanem tekintse a tartalmat (Ne gondoly wele ha nem zepen yrtam de nezyed ydweffeges haznalattyat ha ky olwaffa es rola gondolkodyk 73. l., hasonlóképen 161. és 526. l.), az utolsó

(1. h. 4—5. s. f.) az «allatokrol» szóból az első négy betűt egy jóval későbbi kéz keresztültörölte és a belső margóra azt írta: «Eszközök». A 66. lapon (1. h. 6—7. s. f.) az «ydegökel» szót ugyanaz a későbbi kéz egészen keresztültörölte és a külső margóra azt írta, hogy «széjakkal». A 68. lapon (1. h. 18—19 és 19—20. s. f.) a «nedwelflegnek yewny ky belöle» és «wrewk az kereztfan» szavakat egykorú kéz kivakarás helyére írta. Hogy a 69—70. lap XVII. századbeli írás, az már említve volt. Ez az egy levélnyi írás bizonyára úgy jutott a codexbe, hogy az eredeti levél rongyos volt és kiszakadt; azért lemásolták és az új levéllel pótolták. A 74. lapon (1. h. 10. s. f.), jelt téve eléje, a «bocztatanak» szó irányában, a külső margóra későbbi nőkéz azt írta, hogy «menenek»; azt kellett volna írnia, hogy *küldének*. Már nem értette a *bocsátani* igét régibb mellékjelentése szerint, azért pótolta más szóval és értette félre. A jámbor a szentírásban sem lehetett nagyon jártas, mivel különben eszébe jutott volna, hogy Lázár megbetegedésekor hugai Jézushoz nem «menenek», hanem *küldének* (Ján. XI, 3: *Miserunt ergo sorores ad eum dicentes Domine, ecce quem amas infirmatur*). A 77. lap felső szélére még XVI. századbeli nőkéz sovárogyva ezt írta: «emedes Istenem segec engemet erre az konre». A 162. és 163. lap aljára nagyon ügyetlen módon egy-egy madár van rajzolva tollal. A 163. lapon (1. h. 3—4. s. f.) a «hol ezt mongya» szavak irányában a belső margóra későbbi kéz ezt írta: «Iftenis azt mondgya Hier. 48». A 362. lap külső és alsó szélén XVI. századbeli gyakorlatlan nőkéztől eredő legyalult és téntával keresztül húzott olvashatatlan firkálások vannak. Végre, mint már említve volt, a 424. lap aljára XVII. századbeli kéz azt írta, hogy «Fordécs két levelet» és a 429. lap felső szélére ugyanaz a kéz megfelelően azt, hogy «It kezd el». Ezeken kívül megmaradt még egy régi darab, most a codex első táblája belső borítékára ragasztott papiros, melyen több probatio pennæ et atramenti után ügyetlen nőkéztől alul ez van írva egy sorban: «Ez a kónuf Testeletes becóletes Conuetti Meliet egi apaca Irta», utána pedig ugyanattól a kéztől, habár valamivel későbben két sorban ez: «Mater Anna Franciska harmic Noci ezdedós koraban holt megh die 18 Juli Anno 16502»

(=1652). Mind ezekből csak annyit látni, hogy a XVI. és XVII. században folytonosan apácák birták és használták a codexet; legfeljebb még annyit lehet sejteni, hogy a XVII. század közepén, mint az 1652. július 18-án elhunyt apácának kolostori «Anna Franciska» neve mutatja, többé nem domonkosrendi, hanem clarissa apácák tulajdona volt. Alkalmasint a szerzetbeli különbségre utal a «Meliet egi apaca Irta» is; a közelebbi meghatározás nyilván azért maradt el, mivel a codex-író apácát a bejegyző más szerzetből valónak tudta. Ez úton mint végpontra ismét a margitszigeti domonkosrendi apácáknak utolsó menedéket nyújtó pozsonyi clarissa kolostorba jutunk. Az érsekújvári ferenczrendi kolostor könyvtárában Czech János talált a codexre egy másikkal együtt, mely Kinizsi Pálné egyik imádságos könyve volt és most Czech Codex néven ismeretes. A fölfedező mind a két kéziratról kimerítő tudósítást is küldött a magyar tudós társaságnak, melyet Döbrentei Gábor titoknok 1833. október 16-án közölt a heti ülés-sel (A' magyar tudós társaság' évkönyvei. Második kötet. Budán, 1835. 8. l. A codex tartalma «előleges ismertetésül adatik kivonatban» u. i. 11—12. l.). Czech «kimerítő tudósítását» hiába kerestem. A magy. tud. társ. évkönyvei II. kötetében még a következő adatot találjuk: «Czech János, lemásolta saját kezével Kinizsi Pálné' imádságos könyvét, észrevételeket írt külön annak betűiről, kiszedte belőle az elavult magyar szavakat, szószerkezeteket, 's úgy küldé bé másolatával együtt az eredetit, valamint a' hasonlóan Érsekújváratt talált egyházi beszédek' eredeti iratát a' társaság' kívánságára, 's ezek a Junius 30-dikán» (1834-ben) «volt heti ülésből a' levéltárba tétettek, míg az előlülő ur azok' megvételét a' sz. Ferencz' szerzetétől talán eszközölhetné» (64. l.). Pesten másolta le a codexet 1835-ben Szalay László. E másolat, melynek hűsége betűszerinti ugyan, de az eredeti sorok és lapok számának megtartásáig nem terjed és Sövényházi Márta képecskéit teljesen mellőzi, a magy. tud. Akadémia könyvtáráé. A codex még 1836-ban is Pesten volt, mert Döbrentei ezt írta a másolatba: «Jegyzés. Szalay Lászlóval összeolvastam magam Oktober 15^a 1836^b ebből a' legelső ívet az eredeti irattal, úgy a' közepéből egy

ívet» stb. Döbrentei jegyzetéből az is kitünik, hogy a codex kiadására készült és hogy «az eredeti az érsekújvári ferencziekhez» visszamenendő volt. Végre állandóan Pestre a magy. tud. Akadémia könyvtárába jutott. Az érsekújvári ferenczrendiek könyvtáráé volt az Érsekújvári és Czech Codexen kívül a Thewrewk Codex is. Ennek első táblája belsején ezt az adatot találjuk: «Ezen ima-kéziratot (1531) az Érsekújvári sz. Ferencz-rendüek könyvtárából a Magyar Acemiának felajánlja és általadja f. t. Koppan Jenő, Provincialis, 1854. Piry Czirjék által». Úgy látszik ugyanez alkalmommal adták át a Czech Codexszel egyetemben a mienket is. Nem a legjobb állapotban lehetett már, hogy újra kellett köttetni, a mi annál nagyobb baj volt, mivel a könyvkötő értelmetlensége sokat rontott, otromba gyalujával számos helyen érzékenyen megcsontkítva a lapszélekre irottakat. A régi kötésből némiiek megmaradtak; nevezetesen a két tábla külső takarójának középső része, szépen sajtolt barna bőr; továbbá az első táblán mind a négy, a hátulsón a két baloldali sarokvédő, valamint mind a két táblán a köldök, mind gót stilusban csinosan bányolt sárgaréz; végre az alsó kapocs hátulsó erősítő sárgaréz lemezkéje. Új pótlás a két sárgaréz kapocs és a hátulsó tábla két jobboldali szintén sárgaréz sarokvédője, mind sima, diszítetlen. A levelek szélei, mint már említve volt, erősen meg vannak gyalulva, a gyalulás márványos festésű. Az új külső takaró világos barna bőr; a hátrész öt mezőre van osztva; az elsőre, harmadikra és ötödikre valamint a füzőszál négy hurkájára fekete czifraság van nyomva; a második mezőn arany betűvel két sorban: «ÉRSEKÚJVÁRI CODEX», a negyedikén arany számokkal: «1530—1.», az ötödiken fekete czifraság alatt ismét arany betűvel: «M. ACAD.» Belül egy-egy világos barna védő levél, mely a két táblát is borítja; ezenfölül egy-egy tiszta levél elül is hátul is. Ez az újra kötés Pesten az ötvenes években esett, alkalmasint akkor, mikor a codex az akadémiai könyvtárba került. E kötés okozta káron kívül más csapás is érte a codexet. Többször volt már említve, hogy 49. levele (97—98. lapja) elveszett. Ez nem csak hogy akkor megvolt még, mikor Szalay László 1835-ben lemásolta a codexet, hanem megvolt még

akkor is, mikor Toldy Ferencz 1856-ban kiadta belőle a régi magyar passiót, közölve a 224. és 226. lapon szükségképen az eredetiből, mivel a másolatban egyáltalán nincs kép, két oly képet is, mely ma már a codexben nincs meg. Tehát e levél 1856 után veszett el. Minthogy az újra kötés nyilván 1854-re legkésőbb 1855-re, mindenesetre 1856-nál régebbre teendő, kétségtelen dolog, hogy nem a könyvkötő a hibás vagy bűnös, valamint az is világos, hogy a levél a nagyon erős újra kötés után nem véletlenül veszhetett el, hanem erőszakkal kellett kapzsi barbár kéznek kitépnie. Csak az volt még hátra, hogy az oktalansághoz a gazság csatlakozzék régi nyelvelméleink csonkítására, koppasztására.*)

A kiadásról elég annyit mondanom, hogy a Nyelvelmélektár többi kötetében is szokásos eljárást követi. A mennyire nyomtatásban lehetséges, mindenképen híven közli az eredetit, még írás-hibáit, törléseit és igazításait is megtartva. Könnyebb idézés végett a kiadás sorai meg vannak számozva, de hogy magára az eredetire is lehessen utalni, ennek lapjai elejét a lapszélre tett kövér szám, végét pedig a szövegbe iktatott || mutatja valamint | mindig az első hasáb végét jelöli. Továbbá () szövegbeli hézagot jelent, (!) megerősítő jel, olvashatatlan vagy kétes olvasású szó után (?) jel áll; az olvasható törlések ki vannak szedve és szögletes rekesztékbe foglalva, az olvashatatlanokat [?], az üresen hagyott helyeket [] jelöli; a nyomtatásban nem követhető rövidítések kiegészítése, valamint a pótlások általában dőlt, az eredetiben színesen írottak pedig ritkított betűkkel vannak szedve. Az átírások közül az ő mind a három kéz írásában o alakú, a v csak Sövényházi Mártánál fordul elő és majd olyan mint a ŷ, a w csak a második és harmadik kéz írásában fordul elő, fölül vonáskával jelölt w alakjában. Megjegyzendő még, hogy az y mind a három írónál rendesen fölül két vonáskás vagy két pontos, ritkán egy vonáskás vagy egy pontos, még ritkábban pusztá. A többi betűre nézve a kiadás és

*) A 445., 551. és 577. lap végén nincs csonkításból eredő hézag, a minthogy páratlan lapon, a levél inenső oldalán ilyen, mikor a levél ép, nem is lehet, hanem a hiányzót maguk az írók hagyták el.

az eredeti közt nincs eltérés. A lapszélre írottakat, a hol oda teendőknek jelölte maga az író, a szövegbe iktattam. Az evangéliumi részek elején megjelöltem a részt és verseket dőlt rekesztékbe tett dőlt számmal, hogy megkönnyítsem a Vulgata alapúl szolgáló latin szövegével való összevetést. A szedés Szalay László másolata szerint folyt ugyan, de a correctura és revisió elejétől végig szigorúan az eredetiből történt valamint a kész nyomtatvány ellenőrzése is, kivéve az elveszett 49. levelet (97—98. lapot), a hol már csak a másolatra lehetett építeni. Nem kételkedem, hogy ez egy levél szövege is oly hű, mintha az eredetivel volna összevetve, mivel Szalay László másolatát általában igen megbízhatónak találtam. Alexandriai sz. Katalin verses legendáját, habár Sövényházi Márta egyfolytában írta mint a prózát, versesen szedtettem, annyiban térve el Szilády Árontól (Régi magy. költők tára I. köt. 31—159. l.), hogy a verssorok toldásait, a mikor a páros rím első tagja után esnek, az előbbi sor végére s nem a következőnek elejére helyeztem. Így az ilyen kétségtelen toldások jobban föltűnnek, mivel megzavarják a könnyen fölismerhető rímet; holott a következő sor elejére téve, nehezebben válnak ki. A rendes hosszúságú vagyis nyolcz szótagú soroknál mind hosszabb mind rövidebb sorok elejére csillagot, a rímtelen sorok végére pedig berekesztett fölkiáltó jelet tettem figyelmeztetőül. Mind ez a szöveget nem érinti, a szövegkritikát meg, melyre a Katalin-legenda mint kiváló költői becsű régiség nagyon érdemes, mégis tetemesen megkönnyíti. Szándékom volt itt a bevezetésben az összes interpolatiókat, csonkításokat és egyéb változtatásokat, melyeket vallásos epikánk régi remeke Sövényházi Márta másolatában és alkalmasint már előbb is szenvedett, elősorolni és így a szövegnek, a mennyire egyetlen egy kéziratból és minden egyéb segítség nélkül lehet, eredeti valóságát kimutatni. De minthogy a jelen két kötet úgyis már régóta várakozik ez előszóra, minden késleltetést mellőznöm kellett. Ugyanazért nem ereszkedtem annak a kérdésnek bírálatába se, hogy régi költészetünk e drága gyöngye csakugyan Temesvári Pelbárttól származik-e, mint Szilády Áron néhány nyomós okra támaszkodva állítja (Költészetünk I. Mátyás

idejében. A m. t. Akadémia évkönyvei XVI. köt. 1. dar. 52—55. l. — Régi magy. költők tára I. köt. 308—311. l. — Temesvári. Pelbárt élete és munkái. 41—50. l.). Csak annyit érintek itt, hogy a codex, mint láttuk, nem Pelbárt ferenczes rendjével testvér clarissa szerzetbeli, hanem domonkosrendi apáczák írása. Ez azonban legkevésbé se ronthatja le Szilády többi okait, mivel codexeink tanúsága szerint minden szerzet merített Pelbártból, s így épen nem szükséges, hogy az, a mit Pelbártnak akarunk tulajdonítani, ferencziek vagy clarissák írásában maradt legyen ránk. Az itt mellőzött tárgynak egyébiránt külön dolgozatot akarok szentelni. Ezúttal meg kell elégednem ennyivel. Végül mindjárt javítva közlöm a sajtóhibákat, az első (compact) számmal kiadásunk lapját, a másodikkal ennek sorát jelölve. A IX. kötetben: 14, hasábczím, (13—16); 17, 25 menneenek; 33, 19 pótlandó az eredeti lapszám: 37; 105, 13 harmad; 106, 2 nyolczad; 164, 32 Iftennek; 170, 30 Byn zerzö; 198, 22 zomorwlagal; 228, 3 aythattos; 229, 9 femmy; 258, 38 yobbwlafnak; 271, 22 temettewnk. A X. kötetben: 31, 19 leweleyben; 53, 24 «kenyergefeben nemelyeket hogy nemelyeket latafokban» így rendezendő: hogy nemelyeket kenyergefeben nemelyeket latafokban; 74, 8 elmene: 96, 24 leianyanak; 149, 20 amen |; 203, 35 pótlandó a sorszám: 35; 227, 16 meg; 252, a kiadás lapszáma: 252; 288, 1 mykent; 298, 15 mondatyk; 301, 37 yelentetyk; 309, 8 ha[gya]nnya; 334, 12 AZ; 348, hasábczím, (577). Kérem az olvasót, hogy mind ezt a kiadásban is kijavítani szíveskedjék.

Budapest, 1888. januárius 7-én.

VOLF GYÖRGY.

ÉRSEKÚJVÁRI CODEX.

ELSŐ FELE.

Ianos Ewangelista

IN Principio erat verbum et verbum erat apud Deum et Deus erat verbum Hoc erat in principio apud Deum omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil :ct

(I, 1—14) Kezdethben wala yghe es az yghe wala yftenneel⁵ es yften wala yghe ez kezdettwl foghwa wala yftennel Myndenek hw myatta lettenek es hw nalanal kyl semy nem leth ky leth o benne eelet wala Es az eelet wala embereknek Vylagoffaga Es az wylagoffagh fetethben ees vilagofoyth Es Az fetethfeghek hwteth bee nem foglalhatak Boczattateek ember Istentwl kynek nowe wala¹⁰ Ianos ez yewe tanwflagra hogy tanobyzonfagot tenne az vylagoffaghrol hogy myndenek hynneek hw myatta Nem wala hw vylagoffagh De hogy byzonfagoth tenne az wylagoffaghrol Vala byzon vylagoffagh ky meg wylagofoyt mynden emberth yewen ez wylagra Ez wylagon wala Es ez wylagh o myatta let Es ez wylagh ewtet¹⁵ megh nem yfmeree Twlaydon ehneeben yewe Es eenney ewtet bee nem fogadaak Valameennyen kedeg bee fogadak otet ada ewnekyk hatalmath Istennek ffaywa lenny azoknak kyk Hyznek ew neweeben kik nem thwlaydon verekbol Sem tefthnek akarattyabol Sem ffyrffywnak akarattyabol De wr Istentwl zylettenek Es az yghe²⁰ thefte leen Es lakozeek my bennwnk es latook ew neky Dyczofegheeth oly mynt atyanak eegyetleneenek tellyefth malasztual Es yghaffagghal :ct

Kezdethnek ewangeliomok kyk beytben naponked olwastatnak es yria zent mathe euangelista²⁵

(VI, 16—21) AZ Idewben monda Idwezyttenk yefws az ew thanytwanynak Mykoron boytoltok ne akaryatok zomorwak lenny mykeppen az keepmwtalok mert meegh ezteverytyk az ew orcha-

yokat hogy emberek előtt böytölőknek lattaffanak byzon mon||
 2 Nektek Mert el wettek Az ew Iwtalmokat De magha the mykora
 böytölz kend meg az te feyedet Es mofd megh Az te orchadat
 hogy ne lattaffal embereknek böytölőknek De az te atyáknak ky
 5 reyteghben wagyon Es az te menyey attyad ky meg latya az rey-
 teghben meg agya teneked Az te eerdemedeth Ne akaryatok ken-
 czezny magatoknak keenczet földön Holoth róda ees moly meg
 raghya Es holot orwok ky alyak es el wrozyak de maga kenczezye-
 tek magatoknak kenczet menyorzagban hol sem róda Sem moly
 10 meg nem ragya Es vrwok ky nem alyak Es el nem vrozyak mert
 holot wagyon az te kenczed oth Wagyon az the zywed Mert az
 kazdag embernek gyakorlatoffagal az ew kenczes ladayara fordwl
 az ew ymadfaga Es az zeghennek Istennek sebeyre

Zent Mathe yria kenywenek nyolchad reezeben

15 (5—13) AZ Idewben Mykora Iefws bee ment volna Ca-
 pharnawmban Meene ew hozya centwryo keerwen ewteth Es
 monda Wram en gyermekem fekzyk hazamban kezwenben
 Es gonozwl gyetretyk Es monda neky Iefws En el megyek
 es meg wygaztom ewteth Es feleluen Centwryo monda Vram
 20 nem vagyok melto Hogy een hazamba yey De csak paranczoly
 the zent ygheeddel ees megh vyghazyk Az en gyermekem Merth
 een ees vagyok feyedelem Es wallok wytheezeketh en Hatalmam
 alat Es mykora mondom egyknek Eregyel ees el megyen Az
 masyknak yeyel Es el yew Es az een zolgannak ted ezt Es azt
 25 tezy De maga Halwan Iefws czodalkozek Es ewteth keiweteknek
 monda Merth ez centwryo poghan wala Es romayaktwl wetteteth
 wala galyleanak őryetyre Es hallotta wala Idwezyttenknek czo-
 dateetelyth Es tellyes zywel hyzy wala hogy az ew gyermekeeth
 bezedenek myatta megh Wygazthatnaya Byzony Byzony mondom
 30 thy nektek nem leltem ylyen hytet mynd Izrael fyay kezeth De
 magha mondom thy nektek hogy Sokak nap kelet felől Es nap
 nywgot felewl el yőnek Es le telepednek abrahammal Ilaakkal Es
 Iacobbal De Magha az orzaghnak fyay Az Az fydok kyknek attya
 3 Myndenhato iften || Igeerte wala Menyeknek orzagat De Maga Az
 35 ew Hytethlenfegwknek myatta el wezteek Es pogan nepek fel

weewek Wettetnek az kewlfew fetethfegre Az az pokolra Oth leezen syralom Es fogh czykorgatas Syralom leezen az nagy keenak myattha Es fogh czykorgatas az nagy hydegfegnek myatta kyt zenuednek Es monda Iefws az centwryonak Ereğgyel ees mykeppen hyttel legyen teneked Es meg wygazeek az ew gyermeke azon horaban

Zent mathe yrya kenuenek őtőd reezeben

(43—48) AZ Idewben monda Iefws az ew thanytwanynak Hallottatok mert mondwan wayon az regyeknek zereffed az te rokonodat es az te rokon baratodat Es gywlöllyed az te ellenfee-¹⁰gedet, Ez paranczolatoath atta wala attya myndenhato Isten o terwenben az goromba Sydonepeknek kyk nem eertyk wala Iftennek ygallagat, De maga en mondom tw nekthek Zereffetek az tw ellenfegteketh Es yot tegyetek Azoknak kyk tyteketh gywlölnek Es ymagyatok az twteketh Haborgatokerth Es nyomorgatokerth hogy¹⁵ legyetek az tw atyatoknak fyay ky menyekben wayon ky az ew napyat fel tamaztya yokra ees gonozokra Es effeth aad ygazakra Es hamyffakra Merth ha csak azokat zeretythek kyk tytöketh zeretnek mynemő ywtalmat ebből weztek nemde az nylwan walo bynefek ees ezt teezyke Es ha csak az tw attyatokfyaynak keze-²⁰nendetek thowaba myh teezték Nem de az poganokees azth tezyke azert tw legyetek tekelletefek mykeppen az tw menyey atyatok ees thekellethes (IV, 1—4) Wegyetek eztekben Hogy az tw Igalsagtokat nethegyetek embereknek elewtté Hogy lataffatok ő tölwk Egyeb keeppen ywtalmath nem vallotok az tw attyatoknal ky²⁵ menyeghben vagon: Azeerth mykoron alamysnat teez ne akaryad hyrdethny Mykeppen az keep mwatalok teeznek synagogakban Es wezakban hogy thyztelteffenek emberektwl Byzony mondom nektek el wötteek az ew Iwtalmokath De maga mykoron te alafmysnat teez ne twgya az te bal kezed myt teezen az te yob kezed³⁰ Hogy legén az te alamysnad reytekben Es az te menyey attyad ky megh lattyá reytekben meg adya neked

Zent mark yria keñuenek hatod reezeben: ||

4 (47—56) AZ Idewben Mykoron eftwen wolna Wala az Hayo
 az tengernek kezepyben Es Iefws ő maga az földön Es latha az ew
 tanythwanyth az ewezeefben mwnkalkodwan mert az zeel wala
 5 ő nekyek ellenkedew Es eyelnek neged reeze felee yewe hozyaywk
 yarwan az tengeren Es el akarya vala ewketh mwłathnya De maga
 azok mykoron meg latak őtet yarwan az tengeren alyttak keefer-
 tethnek lenny Es kayaltanak Merth mynd latak ewteth Es megh
 feelelmeenek Es legotthan zola ewnekyk Es monda ew nekyk Byz-
 10 yatok en wagyok ne akaryatok feelny Es beh meene Hozyawk az
 hayoban Es meg alla az zeel Es ew bennwk ynkab czodalkoza-
 nak Merth nem eertekeztek wala az kenyerekről Hogy az őth ezer
 embereketh megh elegyttetthe Wala ees ezen eyeel lőn ez dologh
 Merth wala az ew zwwk megh wakwlwan Es mykoron altal ewez-
 15 tek wolna Iwtanak genezaretnek földében Es ky zallanak Es my-
 koron az hayobol ky zallotthak wolna leghottan megh esmereek
 őteth Es mynd az eggez tartomanth beeh yarwan az korokath kyk
 gonozwl gyethrethnek wala kezdeek nozolyabban eleyben hornya
 Holoth ewteth hallyak wala lenny Es walahowa bee megyen wala
 20 wchakra Es falwkra awagy warafokra Vchakra wyzyk wala az ko-
 rokath Es keeryk wala ewteth hogy Czak rwhayanak peremyth
 yllothneyek Es walakyk ylletyk wala őteth mynd megh wyghaz-
 nak wala

Zent mathe yrya keñuenek negyed reezeben 2ct
 25 böyth elő wafarnapy ewangelyom

(1—11) AZ Idewben wytetheek Iefws leelektwl az pwztaban
 hog keefertethnek ewrdeghtwl (keerdes leezen yth hogy myczoda
 leelektwl wytetőth legyen Idwezyttenk az pwzthaban Rea felel
 zent gergely doctor ees ezth mongya Hogy azon zent lelektwl wyte-
 30 teek az pwztaban ky myath wyteteek az yordannak wyze mellee
 Hogy oth megh kereztelkednek De maga akara Idwezyttenk kefer-
 tethny Hogy az my keefertetwnketh meg győzne Mykeppen yet wala
 az my halalwnkath ew zenth Halalawal megh thőrny Azeerth my-

koron walaky kefeertetyk Pokolbeely ördeghnek czalarthfaganak myattha legh ottan ezt kel öneky mondany Az ew gondolattyaban Ereggyel Pokolbely ördegh ne keefercz engemeth mert cryftws meg gyözöth tegedeth Es legotthan || Zegyensegere el megyen) 5 Es Mykoron böytölth volna negywen eyel Es negywen nappal annak wtanna megh eehezeek Es Iarwla az keeferteth Es monda neky ha Iftennek fya vagy mongad hogy ez kewe legyenek kenyeerre Es felelwen monda Irwan wagyon Hogy nem csak kynyerrel eel ember De mynden bezeeddel ky zarmazik Iftennek zayabol Thahat wywe ewteth pokolbeely ördögh az zenth warofban, az az 10 Ierwsalemben (Es mondatyk wala Ierwsalem zent warofnak az Ifteny dyczeereteerth) Es allatta ewteth az egyhaznak tornaczaban Es monda neky ha Iftennek fya vagy boczallad alaa magadath Mert yrwan wagyon hogy az ew angyalynak paranczolith te rolad ees kezwkben foghnak tegedeth hogy megh ne feerczed az 15 köben az te labadat legottan monda Iefws ew neky Irwan wagyon Ne keeferczed te wradath Iftenedeth (Merth mykoron egy magas toromba fel menne ees onnath ala zökelleneek ez gondolattal: megh latom ha Iften megh Segeel Hogymeg ne ferwgyem. ez mondatyk yftent kefertheny) Legh ottan wywe ewteth az pokolbely 20 ördögh egy magas hegyre Es megh mwataa neky mynd ez wylagh-bely orzagokath Es az ew benne walo kazdaghfagokath Es monda neky Mynd ezeketh neked adom ha le efwen Imadandaz engemet (Ith az satan nagyoth hazwda mert azt ew nem tehety wala kerdhetnee walaky hogy lehet ez hogy Idwezyttenketh az ördögh wy- 25 felte leegyen Rea felel zent gergely doktor Hogy ez nem nağ Czoda hogy az ördeghnek hagyta Idwezyttenk magat foghnya ha az wtan az ew tagytwl megh ees batta magat fezeyteny) Tahat monda neky Iefws eregyel satan mert yrwan wagyon az te wradath Iftenedeth ymagyad Es csak annak zolgaly Tahat el hagyta ewteth az ördegh 30 Es yme angyalok yarwlanak Es zolgálnak wala ew neky

Zent mathe yria kenywenek ötödreezeben

(XXV, 31—46) AZ Idewben monda Iefws az ew thanythwanynak Mykoron el yewend embernek fya az ew nagyfagaban Es mynd az ew angyaly ew wele Tahat wl az ő nagyfagahanak 31

zeekyn Es gywlekeznak ew eleyben mynden neepék Es el walog-
 gattya ewketh egymafwl Mykeppen az pazor el walogattyá az
 yhokath az keczkeekthwl Es allattyá az yhokat ew yoghya felől Es
 az keczkeeketh az ew bal keze felől tahat mond az kyal azoknak
 5 kyk az ew yoghya felől leeznek Iewetek el en attyamnak aldottay
 byriatok ez wylaghnak kezdetyhwyl fogwanektek zerzeth orzagoth
 Merth ehezeem Es eetelt adatok ennekem zomeehozam Es ytalh
 6 adatok ennekem zarandok walek Es bee fogadatok engemet || Me-
 zeytelen waleek Es Bee földezetek engemeth Betegh walek ees meg
 10 lathogatatok engemeth foglaghban waleek Es yewetek een hozyam
 Tahat felelnék neky az ygazak mondwan Vram mykoron lattwnk
 tegedeth eehen Es eetelth attwnk teneked zomehon ees ytalt
 attwnk teneked awagy mykoron lattwnk zarandokwl Es bee fogat-
 tonk tegededeth Awagy mezyttelen ees bee földöztwnk tege-
 15 deth awagy mykoron lattwnk beteghön awagy foghlagban
 Es yettwnk te hozyad Es az kyal felelwen mond ew nekyk
 myghlen az en attyamfyaynak mentwl kyffebnek tetteetek enne-
 kem tetteetek Tahat mond azoknak ees kyk az ew bal keze felől
 leeznek tawozyatok el en twlem atkoztak az örök tyzre ky meg
 20 wagyön zerezwen ördöghnek Es az ew angyalynak mert ehezeem
 ees nem adatok ennekem ennem zomehozam ees nem adatok en-
 nekem ynnom zarandok walek Es bee nem fogadathok [ennekem]
 engemeth Mezyttelen waleek Es bee nem földözetök Betegh walegh
 Es foghlagban ees megh nem latogatatok engemet Tahat felelnék
 25 azok ees mondwan Vram mykoron lattonk tegedet eehen auag
 zomeehon awagy zarandokwl awagy mezyttelen awagy beteghön
 awagy foghlagban Es nem zölghaltonk teneked Tahath felel azzok-
 nak ees mondwan Byzony mondom twnektek myghlen mentwl
 kyffebnek ezek kezzwl nem tetteetek ennekem sem tetteetek Es el
 30 mennek ezek az örök kenra Es az ygazak az erek eelethre

Zent mathe yrya kenyweenek tyzenkettöd
 rezeben

(38—50) AZ Idewben yarwlanak Idwezyttenkhez yras twdo
 lydok ees zerzetes lydok mondwan Mefter akarwnk te twled czodat
 35 lathny Czodath keerneky oly mynt azok czodak nem woltak wolna

kyketh annak elette lattak wolna Es ezth keerde^k az fydok nem
nem önⁿen tölwnk Hanem ördöghnek yhleefwkhnek myatta Hogi
ha wala mykeppen megh twdhatta wolna hogy ha ez lee[ze]gyen elew
yftennek fya merth Ha byzonyal meg twdhatta wolna hogy [ha] ez
leegyⁿen elő yftennek fya loha az hytetlenⁿ fydok[nak] at arra nem yn-⁵
tette wolna hogy ewteth meg fezyttetteek wolna Es embery nemzeth-
nek walczaga meg bantatoth wolna Es Idwezyttenk felelwen monda
nekyk gonoz ees parazna nemzet czodath keerd Es czoda nem
adatyk öneky hanem csak Ionas prophetanak czodaya Merth my-
keppen wolph yonas az chethalnak hafaaban harom napon es¹⁰
harom eyel Ezenkeppen leezen embernek fya az földnek gyekeree-
ben harom napon Es harom eyel De maga nynywee beely fyrfyak
fel || Kelnek yteelethben ez nemzettel Es Karhoztattyak ezt Merth⁷
azok penytencyat tartottak Ionasnak predycacyoyanak myattha:
Es yme nagyob ez hogy nem mynt Ionas mert mykoron az myn-¹⁵
denhato yften Nynyweenek warofaath el akarya wala fyllyeztheny
az ew byneeyert Ime az myndenhato yften kezygben kylde Ionas
profetath Es yftennek akarattyat nekyk meg predycalla Es az wa-
rafhelyek Ionasnak predycacyoya zerent penytencyath tartanak
az ew bynwkről Es Iftennek haragyat rolwk el fordytak De magha²⁰
az Myndenhato yften az hytethlen fydok közyben önⁿen zent fyath
kyldee meegh fem akaranak az ew kemeenfeges bynwkból ky teerny
Azeerth monda Ime ez nagyob hogy nem mynt Ionas, Sabbabely
kyralne azzony fel keel yteelethben ez nemzettel Es el karhoz-
tattya ezt, az az fydo nemzeteth mert el yet földnek weegeről hal-²⁵
lany salamonnak bölczeseegeet Es yme ez nagyob hogy nem mynth
salamon Mert Salamonnak az myndenhato Isten atta wala az böl-
czesegeeth: De magha mykoron förtözetős leele^k, az az Bwn ky
menend az emberből yar zaraz helyen kerelween nywgolmath Es
nem leel Akkoron yar zaraz helyen az byn Mykoron az yo hyw³⁰
kereztyeneknek zywen yar kykben ez wylagy kewanlagok megh
zarattanak Es az byn ylyen helyre nem mehet merth ewteth oda
nem boczattyak azerth mondya Tahat mond meg teerek az en ha-
zamba honnan ky iettem Es el yöwen leely hywolkodwan fepprw-
kel meg tyztytathwan Es megh ekefwltetteth Megh tyztytattath³⁵
gyonaffal Es megh ekefwltetteth penytencya tartaffal De maga
ez egy nyhan zamos nap el mwlwan Es az hfwetnapya elő yöwen
mynden penytencya tartafarol el felethkezyk Es az bolond ke-

reztyen kylemb kylemb hytflagokra magat erezty azeerth mondya
 Thahat el meegen Es wezen ew weele egyeb heet lelkeketh
 nalanal gonozbakath, az az heeth halalos bynth Es bee menwen
 lakoznak ottogyan Es leeznek az embernek wtolfo byney gonozbak
 5 az elfőneel az hala adathlanfagerth Ezenkeppen leezen ez gonoz
 nemzetnek Meeghlen Idwezyttenk zolwan az feregeknek Ime az
 ew annya Es attyaffyay kywwl aalnak wala akarwan zolny ew neky
 De magha monda az neep kezzwl egy ew neky Ime az the aányad
 es attyadfyay kywwl alnak kerefwen tegedet Es Iefws monda neky
 10 kyczoda az en annyam Es kyk az en attyamfyay ees terythwen
 kezeeth az ew tanythwanyra monda Ime en anyam Es en attyam-
 8 fyay Merth walaky teendy az een || Zent anyamnak akarattyath
 Ky menyorzagiban wagyon ez en nekem attyamfya hwgom es
 anyam

15 Zent mathe yria kenywenek tyzön ötöd rezeeben
 böythben mafod wafarnapy ewangelyom

(1—2 és 17—28) AZ Idewben ky menwen Iefws, az az ge-
 nafeoknak földéből holoth az yraftwdo Es zerzetes fydok Idwezyt-
 tenket megh karomlaak ezbol Hogy az ew tanythwany megh
 20 zegneek Az weneknek zerzeefeketh hogy mofdathlan keezzel
 enneeyek az kynyereth Es ezt alyttyak wala az zerzetes fydok
 nagy bwnnek De maga Cryftws monda nekyk mofdathlan keezzel
 enny meg nem förtözteth emberth Hanem az kyk embernek zywe-
 ből ky yőnek ezek fertetzethnek megh emberth Merth embernek
 25 zyweből yőnek gonoz ghondolathok ember öldekleefek tefty fay-
 talanfagnak gondolaty orfaghok hamyftanwflagok Es karomlafok
 ezek kyk embert meg förtöztetnek Mene tyrws es fydon newō
 warafoknak földében Es yme nemynemō kananea azzonyallath az
 tartomanyokbol ky menwen kayalth wala mondwan ew neky, Ez
 30 kananeofok walaanak nemynemew Poganok kyk lakoznak wala az
 ygeerethnek földén az Izraelnek fyaynak előtte Es ez azzonyallat
 Wala azok nemzeteéből kyk oth marattnak wala Es hallotta wala
 Idwezyttenknek czoda teethelyt Es byzonyawal hyzy wala hogy az
 ew leanyath meg zabadythatna az ewrdeghtwl Ime czodalatos
 35 dologh az kananeofok az az poghanok kewetheek ydwezyttenketh

Es az fydok kykhez boczatthathoz wala el thawoztathak, Irgalmaz
ennekem Wram dawyd kyralnak fya az en leanyom ördöghtwl
gonozwl gyetretyk Es Idwezyttenk nem zola ew neky Es yarwlwan
az ew thanytwany keeryk wala ewteth mondwan erezdel ewteth
mert wtannwnk kayalth De magha ydwezyttenk monda Nem wa-
gyok boczattathoz hanem csak Az yhokhoz kyk el weztenek yfra-
elnek hazabol Es ez azzonyallath el yewe Es Imada ewteth mond-
wan Vram segely megh engemeth felelwen Idwezyttenk monda
nem yo el wenny az fyaknak kynyereeth Es wethny az ebeknek
Es az azzonyallath monda Vram wgi wagyon De nam az kölkecz-
keek ees eeznek az morfalekokbol kyk le efnek az ew wroknak
asztalarol (Wgy mynth azt mondana mykeppen az kelkeczkeek
eeznek az morfalekbol kyk le efnek az ew wroknak asztalarol
Azonkeppen een pogan leewen awagy csak walamy kewefeth
erdemlyek wenny az the zentfeeges malasztodbol Hogy ha ed-
dygh woltam ördöghnek yha ynnen thowa leheffek the yhod ||
Keerdhetnee walaky myre Hogy Idwezyttenk yllyen kemeenfeege-
9 keth mwthata ez azzonyallathoz Rea felel zent Ieronymos hogy
Idwezyttenk nem azeerth teewe hogy ez azzonyallathoz meg
alazna De magha Hogy ez azzonyallathnak hytyt meg byzonyt-
20 tana Es hogy az ew alhatatoffagath nekwnk peeldaban hagyna
Merth nynczen maftanfigal oly tekellethes Es zent eelethbeely
Azzonyallath hogy Ha walamely feyedelemhez menne Es neky
zolna Es az neeky nem zolna mykeppen attokbely embernek Es
ördöghnek Ihanak mondana Es hogy nem wolna meltho kenyerre-
25 Es ennek felette ebnek mondana ky meg nem haborodnek rayta
Es elöle el nem menne De maga ez azzonyallath mynd beeke-
felegel zenwedee mel beekesehnek myatta megh nyeree az ew
leanyanak ördöghtwl walo megh zabadwlafat) Tahath felelwen
Iefws monda eu neky Oh azzonyallat nagy az te hyted lee-
30 gyen neked mykeppen akarod Es meg wygazeek az ew leanya
azon oraba :

Zent lwkacz yrya kenywenek tyzon hatod
reezeben

(19—31) AZ Idewben monda Iefws az ew tanytwanynak
yllyen peelda bezeedeth nemynemw ember wala kazdag Es 5
wala barfonban Es byborban Es lakozyk wala naponked nagy
gyenyerwfeeggel Es wala nemynemw kwldws lazar neww ky fekzyk
wala az ew aytayan tellyes fekeelyekkel keewanwan meg eleegedny
az morfalekokból kyk le efnek wala az kazdagnak aztalarol Es
fenky ew neky nem agya wala De az ebek el ywnek vala Es megh
10 nyalyak wala ew sebeyt De magha lön hogy megh halna az kwldws
Es wytethneek az angyaloktwl abrahamnak kebeleebé Meg
Hala az kazdagh Es el temetteteek pokolba De maga fel emelwen
ew zemeyth mykoron az keenba wolna lata abrahamoth tawoly Es
lazarth ew kebeleeben Es ew kayaltwan monda Attyam abraham
15 kényerwly en raytam Es boczaffad el lazarth hog marcza ew wya-
nak wegeeth az wyzben Hogy hydegycze meg az en nyelwemeth
merth gyetretem ez nagy kenban Es monda neky abraham fyam
emlekezyeel megh merth fok yokath wötteel az te eeletedben Es
az lazar azonkeppen gonozth De maga maftanfagal ez lazar
20 wygasztaltatyk de te ot gyetretöl Es mynd ezökben my közzöttwnk
Es thw közzöttetek nagy Köz wagyon meg erőffwlwen hogy azok
kyk akarnanak ynneth hozyatok menny nem mehetnek sem on-
10 neet || Ide nem yöhethnek Es Monda Keerlek azert teged attyam
Abraham hogy Boczaffad ewtet az en attyamnak Hazahoz Hogy
25 mongya meg nekyök hogy ewk ne yöienek ez kennak helyeere Es
monda neky abraham walyaak moyffest Es az prophethakath Az
az wagyon ew nalok moyfefnek Es prophetaknak yrafok kyk meg
yrtaak myt kellyen tenny Es hyuny, Halgaffak azokat Es az monda
Nem attyam abraham De ha walaky menend halottak kezywl ew
30 hozyawk penytencyath tartnak Es monda ew neky Ha moysefth
es az profetakath nem halgattyak tahat ha walaky halottaybol fel
thamad sem hyzyk Ezth meg byzonyt[tya]taa Idwezyttenk Mykoron
lazarth az zent marta azzony attyafyath halottaybol negyed nap
fel tamaztaa mert az hytetlen fydok nem hyweek Hanem Idwe-
35 zytttenkel akaryak wala ewtet megh ölny Azeert mykeppen zent
gergely papa mondyá Ez kazdagh nem egyebeth Hanem az fydo

neepet jegyzy ky az Iftentwl weth törweennyel kewelfegel eel wala Es nem rokon barattyanak haznalattyara Mert pogan neepet az törwennek efmeretyre senkyl nem boczath wala Es ez Lazar ky febekkel rakwa wala nem egyebeth jegyez hanem pogan neepet ky mykoron Iftenhez terwleenek az ew byneketh nem zee-⁵ gyenlek meg gyonny Merth az gonafban az bynnek ew meerge egeeffegesen meg nyttatyk az gyonafban ky dóghleletöffeegel el wolph eneeztwen embernek zyweeben Keerdhetnee walaky Myre zörzee Iften pokloth Rea felelnék zent doktorok hogy menyorzagoth az yoknak kyk ez wylagh zerenth neky hywen zolgalnak De¹⁰ maga wannak fokak ez wylagon kyk az ew zamtalan gonoffagoknak myatta az myndenható yftenth ygen meg bantyak azeerth alkalmas lewn hogy az Igaffagos Iftennek temlewche wolna az az pokol ez gonózoknak gyetrelmeere keerdhetnee walaky holoth wasyon pokol feleltetyk hogy az földnek alatta ez harom okaaerth¹⁵ előzer mert alkalmas leen hogy az gonozok ygen thawol legének az yoktlw Es ez föld legyen ew közöttwk Mafodzor alkalmas lón az helnek wlatatoffagaeerth Hogy az wlatatos hel tawol leegen az nemes Es kyeffeeges heltwl azaz menyorzaghtwl Harmadzor az kewanatoffagnak okaeert hogy yt ez wylag zerent ez földyeket²⁰ Iftennek földötte tyztölteek Es kerefteek örökee az föld ala rekeztellenek ||

Zent lucacz yrya kenywenek tyzen ötöd 11
reezeben

(11—32) AZ Idewben monda Iefws ew tanytwanyanak Ilyen²⁵ pelda bezedet nemynemő embernek wala keet fya Es az yfyabyk ew kezzwlők monda attyanak atyam ad megh ennekem az marhaat ky engemet yllet Es meg ozta neky yozagat Es nem fok nap el mwlwan myndeneket egyembe gyuyttwen Az kyffebyk fya el mene mezze walo orzagban Es ot eel thekozla ew yozagat testy³⁰ faytalanlagban eelwen Es mykoron myndeneket el tekozloth wolna lón nagy ehfeegh az orzagban Es ew kezde zykefkedny Es el menween alla egy polgarhoz az orzagba Es el kewldee ewtet az ew falwyaba dyzno öryzny Es kewanya wala Be tölteny ew hafat az malatakbol kyket az dyznok eeznek wala de maga senky ew³⁵

neky nem adya wala Es ewnnen benne teerwen teerwen monda
 Mynee beerefek bewelkednek kenyeerrel en attyamnak hazaban Es
 en yt eehel halok meg Föl kelek Es el megyek en attyamhoz Es
 mondom neky Atyam Wethkeztem eeghben Es te zynednek előtte
 5 ymmar nem wagok melto te fyadnak hywattatny teegy engemeth
 mykeppen eggyeth az te berefyd közzwl Es fel kölwen yôwe az ew
 attyahoz De maga mykoron meeghlen tawoly wolna megh lata
 ewtet az eu atya Es megh kenyerwlwen eleyben mene Es megh
 ôlelee Es meg czokola ewtet Es monda neky az ew fya Atyam
 10 wethkeztem eegben Es te zynednek előtte Immar nem wagyk
 melto te fyadnak hywattathny De teegy engemet mykeppen
 eggyet az te beerefyd kezzul Es monda az ew attya az ô zolgay-
 nak Hamar hozyatok ky az yelefb rwhat Es ôltezteffeetek föl ewteth
 Es adyatok gywrwt az ew wyaban Es farwt az ew labaaban Es
 15 hozyatok be az kôweer twlkoth ôlyeetek megh ôgyônk Es wygan
 lakozyonk merth ez en fyam meg holt wala Es megh elewenódeek
 el wezôth wala Es meg leletteteek Es kezdenek wygan lakozny De
 maga wala az ew nagyobyk fya Az mezôn Mykoron yône Es haza
 közelgethne halla wygafagot Es fyp zot Es hywa eggyet az zolgaak
 20 közzwl es megh keerde hogy my dologh wolna Es az monda neky
 az te attyadya meg yewwe Es az te attyad megh ôlee az Kôwer
 12 twlgoth merth egeffeeghben || Weewe ewtet Meg Haragweek Es
 nem akar wala bee menny azerth az ew attya ky menwen kezdee
 keerny ewtet Es az felelwen monda az ew attyanak yme mynee
 25 eztendôtwl fogwa zolgalok teneked Es foha az te paranczolatodat
 megh nem zegtem Es foha nem adtal enneekem keczke ke-
 deleeth ees hogy kyth een megh ôttem wolna az een baratymmal
 De mynek wtanna ez te fyad meg yet ky az ew yozagath el kewl-
 tôtte az paraznakkal Meg ewlteth neky az kôweer twlkoth Es az
 30 ew attya monda ew neky Fyam the myndenkoron en welem wagy
 Es mynden Ioaagom tyeed De maga zykfeegh wala lakoznom Es
 wygadnom, merth ez te attyadya megh holt wala Es megh ele-
 wen"dek el wezôt wala Es megh leletteteek, Ez ewangelyom rewy-
 deden eertetyk mynden bynes emberekről kyk az ew bwnwketh
 35 megh esmerwen penytencyara teernek Es az myndenhato yften ky
 mondatyk kegyes attyanak ewketh kegyelmeffeegel hozya fogadya
 Es ez wylaghban malaztiat nekyk zolgaltattya Es az wtan fewl
 wyzy az ôrök bodoghsfaghra

(Lukács XI, 9—13) AZ Idewben monda Iefws ew tanytwanynak keryeetek Es adatyk thynektek kerefyeetek Es megh lelytek czergeffetek Es meg nyttatyk tynektek Merth mynden ky kerefy meg lely Es czergetőnek meg nyttatyk De ky ty kezzewletek atyától kenyereth keer Nem de keweth adnak neky Awagy 5 halat Nemde hal erth kegyoth adnak Awagy ha kerend tykmonyath nemde nyoyth annak scorpyoth Azert ha ty myerth gonozok legyetek esmeryetek yo adomanyokath adny ty Fyatoknak myntel yonkab az en menyey atyam aad yo lelkeketh magoknak kerewknek ||

10

(János V, 1—15) Az Idewben wala fydoknak Innepek napya 13 Es fel mene Iefus Ierwfalebe de maga Ierwfalembe wagyon egy rekeztet to ky fydo nyelwen betfaydanak neweztetyk kyn wagyon őth kapw ezeghben fekwznek wala betegewknek fokafaga wakok fantak ees azw korfagbeelyek kyk waryak wala az wyznek yndw- 15 lattyat De maga wrnak angyala ydō zerent le zaal uala az thoban Es meg Indwl wala az wyz Es walaky előzőr le zalhat wala az wyznek Indwlasa wtan meg wygazyk wala akar mynemō korfagban wolt wolna ees De maga wala egy nemynemw ember oth kynek harmycz nyolcz eztendey wala az ő korfagaban Mykoron ezt meg 20 latta woln Idwezyttenk Iefws hogy ot fekwennek Es meg esmerte wolna hogy fok ydeye wolna Monda neky akarz ee meg wygazny felele neky az koor wram emberem nynczen hogy mykoron az wyz meg Indwland boczatana engemet az toban myglen en oda megyek egyeb en előttem le zaal Monda Iefws ő neky kely fel wed fel atte 25 nozolyadat es yary Es legottan meg wygazek az ember Es fel wewe ő nyozolyayat es yar wala Es ynnep wala az napon Azert mondanak neky az ky meg wygazot wala Innepek wagyon nem ylyk neked agyadad fel wenned, felele nekyk az ky engemet meg wygazta az monda ennekem wed fel az te nozolyadat Es yary, 30 Azert keerdeek őtet kyczoda az ember ky monda neked wed fel a te nozolyadat es yary De maga az ky meg wygazot wala nem twgya wala ky wolna Es Iefws ky mene az neepék kezzwl kyk az helyen walanak Annak wtanna meg leele őtet Iefws az templomba Es monda neky Immar meg wygaztal Azert towabba ne weetkez- 35

yel hogy ennel gonozb neked ne törtennyek, el mene az ember
Es meg yelente az fydoknak merth Iefws wolt az ky ötet meg wy-
gastotta.

Ez ton nem egyeb erthetyk hanem az fydozag ees az őth
5 kapwn moyffefnek őth kenywe kyben nagy fok bynefek fekwznek
wala ees az angyalnak le zallaafa Idwezyttenknek yegyzy wala ez
wylagra walo yövetelyt kynek el yövetelywel nem csak egynek de
mynd ez wylagnak meg kel wala wygazny

(Máté XVII, 1—8) AZ Idewben fel weewe Iefws Petert es
10 Iacabot es Ianoft az ew attyafyat Es wywe ewket egy magas hegyre
Es zynet el waltoztata ő előtték Es fenlek az ő orchaya mykeppen
az nap De maga az ő rwhay lwnék feyerek mykeppen az ho Es
yme Ieleneenek ő nekyk moyffes ees Illyes zolwan ő weele De
maga felele peter Es monda Iefwnak Wram yoe mynekwnk yt
15 lennwnk ha akarod zerezywnk yt harom haylakot neeked egyet
moyffefnek egyet Es ylyeefnek egyet meeglen peter zolwan Imee
feenes kőd meg kernyekeze ewket Es yme zozat leen az kődből
mondwan Ez az en zeretew fyam kyben ennekem kellemetes lewn
az az embery nemzetnek waltfaga, ewtet halgassatok Es haluan
20 az tanytwanyok archwl földre le efeenek Es ygen meg yedenek
Es Iarwla Idwezyttenk es yllete ewket Es monda nekyk kellyetek
fel ne akaryatok felny De maga fel emelwen ew zemeķet Senkyt
nem latanak ||

15 EZ Ewangelyomot Irtha] megh zent mathee
25 ewangelyftha Ewangyelyomy kenyweenek hwzon
hathod reezeben:

(XXV, 1—13) AZ Idewben monda Idwezytthenk Iefws az
ew thanythwanynak Illyen peelda bezedet Hafonlathos mennyek-
nek orzagha thyz zyzekhez kyk weewen ew lampafwkath ky mee-
30 neenek az wő leghennek Es meny azzonnak eleykben De magha
őthőn ew kezzwlwk walanak bolondok Es őttőn bőlczek De az őth
bolondok weewen ew lampafwkath nem wynek olayth ew weelewk
De maga az bőlczek weewenek olayth ew edenywkben lampafwk-

kal egyetemben De magha mykoron Az wõ legheny megh keefeth wolna el nywghowanak mynd Es el alwanak Es yme eeyh feelekoron zozath lõn Ime az wõ legeny el ywth menyethék ky eleyben Thahath fel keleenek az zyzek Es megh ekefeytheek ew lampafwkath De magha az bolondok mondanak az bõlczeknek adyathok nekwnk⁵ az thy olaythokban mert az my lampafynk megh alwznak feeleenek Az bõlczek mondwan Neethalantan nem eleegh leezen mynd mynekwnk Es thw neekthek Azerth eregyetek el az arofokhoz Es wegyetek maghatoknak de magha mykoron menyeenek wennye el Iewe az wõ legeny Es kyk keezen walanak beeh meenenek weele¹⁰ egyetembe az menyekzõben Es beeh thetethek az kapw Wtholzor el Ieweenek az egyeb zyzek Es mondwan Wram Wram nyffad megh myneekwnk Es az felelwen monda byzony mondom thy neektek nem thwdlak thyteket Azert wygyazathok mert nem twgatok az napoth sem az orath: — Ez az bethw zerent || Walo eerthelme De **16** Magha az lelky ertelme ekeppen wagyon

Az Idewben, az az Mykoron Idwezytthenk harmyncz harom eztendey wala Ez ewangelywmnak elõtte Irya zenth Mathee Ewangelyftha kenwenek hwzon negyed reezeben hogy ha az ghonoz zolgha azth mondangya az õ zyweben nem Iw malthan haza az²⁰ en wram Es kezdend az õ zolgha tharfy kezeth werekednye Es kezdend enny Es Innya az rezghesekkel el Iw az zolga[na]nak az ew wra az napon kyth nem weel Es az oraban kyth nem thwd ees megh ozthya õteth el walazthwan az lelketh az telfthwl az ew halalanak ydeyen Es az ew reezeeth wethy az keepmwtalokkal az az²⁵ hamys kereztyenekkel el walazthwan ewtet az bodoghokthwl Es eggyefythwen õteth az karhozthakkal oth leezen fyralom Es fogh czykorghatas Ez wthan wagyon ez may zenth Ewangyelywm H a f o n l a t o s menyeknek Orzagha thy z zyzekehez (Lyra) az az kerezthyen anyá zenth egyhaz wgy mynth leelek zerenth³⁰ walo elõkhõz Thy z zyzekehez (Lyra az az Iftennek Iawyrõl ghondolokhoz mert az zyzeffegh yegyzy Az yftenrõl walo ghondolkodoknak elethyth Mert mykeppen az thyztafagh fel emely embernek õ elmeeyeth ez wylaghyakrol Es zerzy õ eertelmeeth Igazfagnak ghondolattyara Ezenkeppen aaz bwyafaagh megh³⁵ nyomoryttya embernek elmeeyeth Es thwdatlanna theezy ew ertelmeeth hogy ne ghondolhaffa õ Idweffegeeth Es ezenkeppen theezy wgy mynth baromma Azerth mongya wala az poghan bõlcz Ary-

fthotyles Az gyenyewfeeghes eeleth baromnak Elethynek hywat-
 thathyk Kyk weewek ew lampafwkat (Sorra) az lampaf-
 nak weethely nem egyeb hanem Iomywelkedeteknek mwthatafa
 hogy legyenek egyebeknek yo peelda adok Es ky meenenek
 5 az wõ leghennek eleyben, az az crystufnak Es meny
 azzonnak, az az kerezthyen anya zenth egyhaznak De magha
 ew kezzwlök ötön walanak bolondok Es ötön bölczek
 (Lyra) Merth az bölcz zyzek nem egyebek hanem az yo kerezthye-
 nek Awagy zerzethefek kyk az ew yo mywelkedetyketh yo weeghre
 10 zerzyk thwdny mynth yelesben Ifthennek Dyczefeeghere Es thw-
 laydon Idwesseegekre Es rokon barathywnak epwlethwkre Es az
 bolond zyzeknek mondathnak azok kyk thwlaydon Dyczöfeghw-
 keth Es embereknek dyczerethyketh kerelyk aaz ô yo mywelkede-
 17 thykben Azerth meltan mondatnak bolondoknaak || Merth az ew
 15 Io Mywelkedethyketh el wezthyk az Io ygyekezethnek fogyathko-
 faerth De az ôth zyzek weewen ô lampafwkat (Sora) az
 az yo mywelkedethyketh nem wynek olayth ô welwk Ky-
 ben Iegyzethyk yfteny zerethet Merth Mykeppen az olay mynden
 nedwes allathnak felywle aal Azonkeppen az Iftheny zerethet
 20 mynden Io mywelkedetheketh folywl mwl De maga az bölcz
 zyzek wynek olayt ô edenökbe Az az Ifteny zerethethöth
 Lampafwkal egyembe Az az Io Mywelkedetekkel wgy mynth
 azt mondana Ifteny zeretethböl tetttek az ô Io mywelkedethyketh
 De maga az wõ legen kefedelmeth teewen el nywgho-
 25 wanak Es mynd el alwanak Ez kefedelem mondatyik
 Idwezytthenknek menybe Menethythwl foghwa Itheeleth napyaygh
 Mely Idew az ô hozyw wolthaerth mondatyik kefedelemnek Es ez
 ydö folyafaban mynden emberek megh hálnak Iok Es ghonozok
 mely halál Iegyzetthethyk Ith az alwaafon Merth az Ithelethre
 30 Iewö Crysthwfthwl olyan kynyen halotthayböl fel thamaztathnak
 mykeppen ember egy maffh almaabol fel serkentenee De maga
 eyhfeelekoron (Lyra) Ezen nem eerthethyk hogy az wtholfo
 ytheleth Eyel zolghaltathneek hanem nappal Mykeppen zenth pal
 apostol yrya: wrnah napyá megh yelenty embereknek mywelke-
 35 dethyth De magha az ythelethnek Ideye my thwlwnk el wasyon
 eneezthween azert yelenthethyk yth az eeyhfeelen Merth azok kyk
 eehfeelen leznek embereknel el wasyon eneezthween Kayaltas
 lwn (Lyra) az az Crystwnak zawa awagy az angyaloknak kyk

hyyak az haalotthakat az Ithelethre Thahat fel keleenek
 mynd az zyzek (Lyra) Merth fel kelnek mynd yok Es mynd
 ghonozok hogy Ielen legyenek az Crysthwfnak Ithelethyn Es meg
 ekelytttek az ew lampafwkath (Sorra) az az ew bennwk
 megh ghondolak az ew mywelkedethyketh kykeerth Iwthalmath;
 warnak wala zenth ghergely ezt mongya megh ekelytttheek Az ew
 lampafwkath merth ew bennvk megh zamlalak az ew Mywelke-
 detheketh kykerth alytтыak wala hogy az erek bodoghfaaghoth wen-
 neek De maga az bolond zyzek az bölczeknek monda-
 nak agyathok mynekwnk az thy || Olaythokban Mert az 18
 my lampafynk megh alwznak (Lyra) Ez heyaban walo kee-
 res Es ez thaghado feleleth legzyyk hogy fenky nem folyamhathyk
 fegedfeegh keerny akar mel nagy Ighaz ees zenth emberhez ees
 Es femmynemw Ighaz Es zenth nem segelheth maalfth az wtholfo
 ythelethen hanem csak ön maghanak eleegh az ew Ighaffagha 15
 Azerth mongya zenth Ieronymws Iöwendöben mynden ember az ew
 mywelkedety zerenth weezen ywthalmath Es egyebeknek Io my-
 welkedethy Megh nem fegeythetyk maas embernek byneyth az
 wtholfo Itheelethben: azerth mongya Nethalantan nem eleeg
 mynekwnk Es thyneekthek De Inkab eregyetek el az 20
 arofokhoz Es weg्यethek maghathoknak Zenth Ambrus
 dokthor wgy mond Azok arwlyak az olayth kyk hyzelkedween az
 lelkeketh theewelghetre boczatyak kyröl yra zenth dawyd az sol-
 thar kenyben De magha az bynesnek olaya megh nem kewerytthy
 az een feyemeth Es mykoron mennének wennye el Iewe 25
 az wö legeny (Lyra) az az Crystws yoknak eleegyththeefeere Es
 kyk keezen lwnek Io mywelkedethykkal Kyketh Iftheny zeret-
 tethben töttének Bee meeneeneek ew weele az menyek-
 zöben, az az Mennyey bodoghfaagghan Es beeteeteteek
 az kap w (Sorra) Irghalmaffaghnak Wgy mond kapwya boca- 30
 nathra Ky maftan Myndeneknek megh nytthatyk Diczőfeeghnek
 kapwya beeh menethre ky maftan penythencya tharthoknak megh
 nyhtathyk Wtholz or Az az Ighen keeseen El Ieweenek az
 egyeeb zyzek mondwan Vram Vram nyffad meg
 mynekwnk (Lyra) Holoth hyyak ewteth vrwknak ezen Ielen- 35
 thethyk megh Hogy hytttek ew benne de myth Haznal hogy zad-
 dal hywod ha mywelkedetheddel megh thagadod Es az felel-
 nen monda byzony mondom neektek mert nem

th wdlak thyteketh (Lyra) Byzonytthafnak efmeerethywel
kywelczak az zenthek esmertethnek Ifhenthwl A zert h wygya-
yathok (Sorra) Mynek elewtthe az wõ legeny el lwyen Merth
nem twdyatok az napoth fem az orath az az thy ha-
5 lalthoknak orayath Azert wygyazyathok hogy keezen thalalthaffa-
thok Amen Amen ||

Iefws marya Kezdetyk az mynemes ydwezeytenk-
nek zent kennyanak zent halalanak gondolyattya-
nak haznaltoffaga es erdemes woltha hogy ky
ayttatoffagal es zeretettel rola meg emlekezyk:

Es zyweben hordozya amen

Elfew Haznalyattya Wrwnk Criftwfnak kennyanak halalanak
gondolattyanak ez mert ygen kynnyen yftenhez teryt embert Es
bunel meg kemenywl zywet Tõredelmeffegre Es gyonafra zerzy
Ennek peldazattyara Ez zentseeges kennak ydeien kõ zyklak meg¹⁰
repedõzenek föld meg yndwla es koporlok meg nylanak Az kw
zyklanak repedõzefen erced az kemeny zynek Tõredelmeffeget Az
koporfonak meg nylasan erced ayttatos lelek az gyonafra walo
zának meg yndwlasat Es az földnek meg yndwlasan erced Az
Cryftwnak zent testenek vetelere walo yndwlast Es meltan walo¹⁵
hozya yarwlast Ma fod Haznalattya ez zentseeges kennak meg
gondolattyanak ez mert bunes emberbõl tezen haznalatos yam-
bort Es Az zent eletw embert el nem hagyta efnye kyt igen kel ke-
wany myndennek mert wgy mond meegh az pogan bõlczes hogy
bodogh elet Az yamborfagos eelet Azert ha kewely wagye Es ala-²⁰
zatoffagot kewanze Tahat gondolyad az artatlan Cryftwnak ken-
nyat Es az õ nag Melfeges alazatoffagat Es ebbõl walamyt yot
keuanz nekõd mynd meg adatyk Azert walaky azt akarya hogy Az
byntwl megh zabadwlyon Es lelki iozagban || Kazdag legyen Ta-²⁵
hat kel ez Ilyetenõknek az Cristus kennyat gyakorta gondolnya
ky nekwnk hozta az örök Eletõt eletnek bodoglagat Harmad
haznalattya Es zentseeges gymõlcze ez zentseeges kennak gondo-
lattyanak ez, Mert az örök bekefegõt kyt wrwnk ie xc zõrzet
Az õ zent kennyanak halalanak myatta Embery nemzet kõi Es

az Mendenható attya yften közöt Es ha ezt ember meg tartya
 Haborwfagot győfegőth Es yregyfeget embernek zyweből ky wz Es
 az ő lelket meg zentely kyt meg bizonyth zent bonawenthwra
 Mondwan Semmy oly emberben közönfeges meg zentelest nem
 5 mywelkődyk mynt Ez Cryftws kennyanak gondolattya Negyed
 haznalattya ez zentleges kennak gondolattya ez, mert embőrről
 az haborwfagot kynnyen el zenwetthety mert ember walamenezőr
 meg zomorodyk Es emléközük Cryftwínak kennyarol annezőr
 Cryftuwtl meg wygaztaltatyk kyt meg bizonyt önön magha Soltar
 10 könyben mondwan wele vagyok az haborwfaghban Es meg zaba-
 dyttom Es meg dyczőytőm ötet Azert Igen yeles haborwfagot zen-
 wedő embőrnék Ez cryftws kennyanak emléközety kyről wgy mond
 zent bernald doctor Nem lehet ol nagy haborwfagh emberbe
 hogy ky edeffegre nem waltozyk Ha az ydwezyttőnek keferwfeget
 15 zyweben geytendy Es rola yol meg emléközendyk Azerth ha zywed-
 ben zomorw wagye lelkődben el keferőtthelee yzötlen Es ayttatlan
 wagye gondolyad az nagy felfeges wrnak nagy zomorwfagat Es
 nagy keferwfeget kyről önön maga wgy monda zomorw az en
 lelkem mynd En halalomygh Es oly igen nagy len az artatlan ba-
 20 rannak zomorwfaga Es keferwfege hogy mynd ez wylagban mene
 ember wolt Es mostan wagyon Es mene lezön mynd ezőknek
 zomorwfagat Es keferwfegeth fölwl mwly annera hogy wgyan
 werrel weryttőzek beleye Azert ha embőr ezt yol meg gondolya az
 21 ew || Zomorwfaga Es keferwfege mynd Semmy lezen ezőkhöz
 25 awagy awagy ehözkepest ő t ő d haznalyattya Es gymölce e zent-
 leges kennak gondolattyanak ez : Merth ez zentleges gondolatnak
 ol ygen nagy ereye wagyon hogy embernek az wr yftennek zent
 akarattyat meg yelenty Es Embernek ad tehetlegőt hogy az yften-
 nek meg ősmert acarattyat be tellyefythesse kyt ember en nekwl
 30 nem tehetne kyt wrwnk önön maga bizonyt mondwan en nalam
 nekul Czak semmyt tehetők Ha t ő d gymölce ez zentleges ken-
 nak gondolattyanak ez : Mert az kegyes xpus ez ylyethen Ember-
 nek zywet lelket ayttatoffagal meg köwerytty Es bölczefegel meg
 ekőfytty wgy hogy ő magat Es mynd az ő Attyafyayt ydweffeges
 35 yozagra tanytanya twgya Es ennek fölötte ymadfagat örömfelben
 Es hamarab meg halgattya Azert meltan es ygazan Dyczeryk my-
 nekwnk mynden zent doctorok ez zentleges kennak gondolattyat
 mert mynden yo kyt adot Es ad mynekwnk az felfeges vr yfthen

Mynd ennek myatta atta Es agya H e t e d gymölce ez zentfege
kennak gondolattyanak ez: mert az edes ic ez yllyetenöket kyk
az ö zent kennyaban gondolkodnak Es edefkednek az ö zent tef-
tenek Harom rezeben yrta fel öket Hogy öröke rolok el ne felet-
kezyek Meg yrta ez yllyeteneket az ö ket kezen azert hogy öket⁵
mynden nyawalyaiogban meg legelye meg yrta az ö ket labannes
annak jegyere hogy ö twlök Soha el ne meheffön Negh yrtha az
ö zywebe es arra Hogy öket soha el ne feletheffe Mynd ezzöket
meg byzonytta vnön maga Ilayas profetanak myatta mondwan
Mynönde el felethetye az anya ö kys gyermöket hogy ne könyö-¹⁰
rwlné ö mehenek zylötten Es ha az el felendendy en tegödet el
nem feledlek mert en kezeymben meg yrtalak tegödet nölchad
gymölce ez zentfege kennak gondolattyanak ez: mert ez Cryf-
twfnak kennyanak aytatos gondolattyanak myatta nagyob malaz-
tot Es erdemet nyer ystentwl Hogy nem ha mynd || Egez [kerezf]²²
Kerezyenseg ymadna erőtte okat wety Aran zayw zent yanos
mondwan Semmynemö allat egyeb nynczen hogy my emböröknek
ydwffegöt zörzöt wolna ha nem csak ez Cryftwnak kennyá Es Dra-
galatos zent halala kylenezed gymölce ez zentfege kennak
gondolattyanak ez, mert fölwl mwl ez zentfege gondolattyanden²⁰
egyeb telt zerent walo yo dolgokat mert semmy ystennek ennel
kellemetefb Es embernek ennel erdemefb mynt ez Cryftwnak
Kennyanak gondolattyá kyt meg byzonyt nagy Albert doctor
mondwan Cryftwnak kennyarol csak Egi ygwffeggel walo meg
emleközet többet haznal Embernek hogy nem eztendegh walo wyz²⁵
kynyr böyt auag ha mynden ma[g]pon magat ostorozna mynd ö
werenek ky ontalayglan awagy ha mynden napon egy egez Soltart
olwafna Ty z e d gymölce ez zentfege kennak gondolattyanak
ez, mert ez Cryftwnak kennyanak zönetlen walo aytatos gondo-
lattyá ynkab ydwffegefb embernek hogy nem ha az bodogh yyz³⁰
marya mynd a meñnyey zentekel Es Angyalokal edeffegel efedöz-
nenek ö Erötte Es ezt erced az zentfege kenhoz kepeft Kynek
haznalattyá mynd öröke walo mert fw keppen az zenteknek ymad-
fagaban nem al Embernek ydwffege De az Cryftwnak kennyaban
kyról wgy mond arañ zayu zent yanos Embereknek mynden yd-³⁵
wffege az Cryftwnak halalaban wagyon le tewen Ty z e n e g e d
haznalattyá ez zentfege kennak gondolattyanak ez, mert ha
walaky ez wylagban mwlatta wolna el ydeyet ygön fok hewfagban

Es terne az Cryftws kennyanak gyakorta walo aytattos gondolattyara Ennek myatta ol nagy erdömöt walhat mynt az oly ember ky mynd ő gyermekfegetwl fogwa yftennek zolgalt Es ő ydweffeget hywen kerefte De maga ez zentfeges kennak gondolattyara gyakorta Es aytthoffaghal || Nem ygyeközöt De myert Ez wtol ywtot Ez zentfeges kenra ygyeközyk Es gyakorta rola ayttaoffagal meg Emleközyk es hafonlatos lezen awagy folywl mwlya annak erdemet ky mynd ő gyermekfegetwl fogwa yftennek zolgalt De maga ez zentfeges kennak gondolattyara aytthatos
 10 nem wolt Azert walaky ez wylagban ydeyet heaban Mwlatta el Ez ylyeten ember az el hagyot lelky iozagot ygen hamar Es nagy bewen meg lelhety Ez zentfeges kennak gondolattyaban kyröl ygy mond zent bernald doktor Twdom hogy az en erdemem nem eleg ennekiem De az my fogyatkozás ebbe wagyon ezt en magam-
 15 nak ky wezöm en Vramnak Sebeyből Tyzen kettőd gymölceze ez zentfeges kennak gondolattyanak ez, mert az kegyes xpus ez ylyeten embert ky gyakorta ayttaoffagal az ő kennyarol halalalarol meg emlekezyk az ő halalanak ydeyen meg wygazztallya Es az örök bodoglagrol ötet byzonyossa tewen Es Az ő halalanak
 20 wtanna az örök orzagot Es Dyczőfeget neky adwan Azert ez mynden embernek ygen nagy zűkfegh hogi Az xps embernek ő halalanak ydeien oth legyen mert accoron az halandó embert ygen Sok kefertet haborgattya kytwl Az kegyes Cryftws ygen hywön meg otalmazya ha ez Vylagban az ő kennyanak gondolattyanak
 25 myatta vele ő meg őfmerkődöt Es wele baratlagot zörzöt amen

Thowaba kewetkezyk csak rewydedön hogy embernek elme ye yncab meg fokhaffa mert aytattos lelek ygen keuefből fokat erthet es myből welhety ember ees mynemő yegyekből ha melto
 30 legyen Cryftwnak teste wetelere Awagy nem elfő legye azert ez, hogy ha ember az el mult bynen bankodye es az ywendötwl akarya magat megh oltalmaznya mafod legye ez, ha kez wagy yo mywelkődetre Es yfteny zolgalathra harmad legye ez, ha az yftennek ygeyet örömeft Es zeretettel halggatod ne ged legye
 35 ez, Ha az ellenőd vetközőnek ellene femmynemő gylőfegőt Es ha-
 24 ragot nem tartaz őtőd yegye ez, Es || Ielefb Ha az Cryftws kennyarol örömeft Emlekezöl Mert ez oly nagy felfeges józagh hogy csak ennek myatta ember Az Cryftwnak zent testet lelők

zerent hozya wezy Mykoron ez zentleges kenről aytatoffagal meg emlekezyk ky zentleges Emleközetnek elfő haznalattya eez Mert embert yfthenőz teryt Es byntwl el tawoztath Ma f o d haznalattya mert bynes emberből tezőn malaztos emberth harmad haznalattya mert az örök bekefegőth kyt zörzöt xpus ez ő zent⁵ kennyanak myatta embör közöt Es yften közöt ezt emberben meg tartya negyed haznalattya mert emberrel az haborwflagot kynnyen el zenwettety ő t ő d haznalattya mert yftennek zent akarattyat meg yelenty ha t o d haznalattya mert embernek zywet lelket zent malaztal meg köwerytty Es bölczelegel meg ekölytty¹⁰ he the d Haznalattya mert az xpus ez yllyetenőket kyk örömeft gondolcodnak az ő kenharol az ő testenek harom rezeben fel yrtá ny o l c ha d Haznalattya mert ember ennek myatta myndőn yozagh tetelnel nagyob malaztot Es erdemet nyer yftentwl k i l e n c h e d haznalattya mert yftennek Semmy ennel kellemetefb¹⁵ Es embernek ennel erdemefb Tized haznalattya Mert mynden yozag tetelt főlywl mwl tizen egied haznalattya mert az el hagyot yozagot kyt bynnek myatta el weztöt ennek myatta hamar meg lely tizenkettőd Haznalattya mert ennek myatta azt erdömyly hogy az xps halalanak ydeien őt yelönnen lezön őtet²⁰ meg wyghasztalwan Es ellenfegtwl meg oltalmazwan Es őteth be wywen az örök hazaaban kyt nekwnk kerestet az ew zentleges ken nyawal Es halalawal kyről agywnk nagy halat ő felfeghenek mynd örökwl öröke amen

Kyneke be thellyefyttefere es megh tartafara fegőhőn mynket²⁵ Attya Fyw es zenth Lelők eg örök yften ||

Atthyanak Es fywnak ees zenth leleknek thel-²⁵ Iyes zent haromfagh wr yftennek neweben Ez könynek ellew rezeben köwetközzynek neminem w zepfegw thanwflaghok kyk mondathnak Cryftwl-³⁰ nak kennyarol ees halalarol hogy mynth aytatos leleknek kel gondolkodny yftennek zent ken nyarol ees benne eedefkedny napnak het oraya
zerent

Dragalathos attyamfya gyakortha Kertheel engemeth Hogy³⁵ a my wrwnk yelwfnak Cryftwnak gyetrelmeeben walo ygyeke-

zethnek nemynemő zeryt napnak Heet oraya zerent neköd megh
 mwtatnam awagy meg Ielentenem merth gyakortha mondotthad
 Hogy az ew kennyath halalat gyakortha zywedben hordozhatnad
 ky the Erötthed fokat zenwedeth byzony az ő zerelmeerth Es az
 5 ő feghedelmewel erőlyttöm Es elődben Adom Napnak Heeth oraya
 zerent mynth ew agya Ennekem malaztyat Es mynt yobban Es
 rewydben yelenthem theneked mellyet ygen aytthathofon kerthel
 De nem Myndeneketh meg magyarazok De fok okokat yelentek ky-
 ket tenekő[k]d meg Mağaraznod Hagyok Es meg thőkellened Mert
 10 aythatos ygyekőző lelők ygen kewefekből fokakat wehet mykent
 Ez ghoromba test awagy testy erthelöm ygen fokakból kewefet
 wehet Twgyad azerth zerelmes baratom hog Ha ez thwdomanban
 hazalnod akarandaz ky mynden twdomannak feletthe wagyon
 Azerth ygen nağ zerelömmel kel thennenmaghadath megh tarta-
 15 nod gyönyörködetes etelthwl Es Mertekletlen [wene] wenerekthwl
 Es Myndenyketh csak testnek zukfegere wenned Es wgy kel hogy
 Sok bezetthwl Es Hywfakthwl ees ektelen wygafaktwl magadat
 meg ogyad Merth az ky akarya az xpus Kennyaath Erzeny ő zy-
 26 weben lelkeben Nem ylyk hiu bezedben || Feletthe walo Meweth-
 20 seghben Iatekokban Es hywlaghos örömben ekthelenwle maghat
 foghlalny Es hogy rōwydōn mōngyam Ez wylagy zorgalmathof-
 fagtwl Es testy örwendőzefthwl awagy wyghafakthwl el kel tha-
 wozthatny Merth nem kynnyen yw egybe testnek Wyghafagha Es
 cryftws kennyat erzeny awagy gondolny kellemethes azert en
 25 zerelmes attyamfya teneeked az the ygyekőzetōdben mykoron
 Wagy Hogy ezeket Mykoron gondolod olyha az ydōben mykoron
 cryftus kenzatthatek the eerötthed ha yelen wolthal wolna Es
 wgy latnad awagy wallanad thennen maghadath bezedōdben Es
 eeletōdben olyha az te zemeyd elōt wolna a thee yftened zenwed-
 30 wen az kenokat Es wgy mynth az ew gyōtrelny latnad az the
 gondolatodban mykepen yelen wolthanak Es thahat wr iefus yelen
 lezōn Mykenth lenny gondoltathek Es the aythatofagodat wezy
 Es the mywelkōdetydeth faghaagya amen

Előzőr az my nemes ydwezyttenk Iefws Cryfthwf-
nak kennyarol walo ygyeközeth awagy gondolat
Completarol el kezdwen Completanak Mondatyk
mert ő benne thellyedyk be Napnak folyafa azon-
kepen az my nemes wrwnk yefws cryftwfnak pre-
dicacioianak

folyafa mykoron be thellyefödeth wolna Es az waczoratewen
ew thanythwanywal ky waczorarol Es ew zenthfeghw testenek
werenek ayandokarol Es theneked oth aadattakrol ygen nagy ayt-
thathoffaghal tartozyal megh emlekezned Es az dyczőseges waczo-¹⁰
rara Mykepen zolgalt az te nemes therömted hogy a tanythwa-
nyoknak ő laabayt nagy alazathoffagal meg | Mosta Es mykeppen
öketh ő zent bezedewel byzonnyal tanyttottha Ezeknek wtanna wr
yefws cristus ő tanytwanywal ky mene olywetymnek hegyere hol
wala megh fogatando ees az ew baratytwl meg walaztatando my-¹⁵
koron wala be tellefödendő mel mondatoth wala profetha myath
Es en meg werem az paztorth Es el hymtethnek az czordanak
yohy ezewn || Zerenth gondollyad En dragalatos baratom mykepen ²⁷
wr yefws mondoth ew thanytwanywnak kellywnk fel Es mennywnk
el ynnethen ees felely neky az the lelkedben Mondwan wram iefuſ ²⁰
howa mennywnk el es ő felel theneked En zerethő fyam az en
gyötrelmemre mennywnk Es az en thöredelmemre Es az en megh
walazthafomra tytölethek merth ymmar ez wylagh zerent Es testh
zerenth thy twlethek en el walom de walaky akar en wthannam
ywny megh thagaggya önne magath Esfel wegye ő kereztfayath Es ²⁵
keweffen enghömet zeghenfeghben Es bekefeghben Es te felely neky
az te lelködben en nemes vram yefus een ees the weled megyek Es
köwetlek thegedet akar halalra akar elethre vram ic ne hagy el wal-
nom a te zenth oldalattwl ennek wthanna gondollyad en zerethő ba-
rathom hogy azt mondotta wr ic xc wygyazyatok Es ymatkozyatok ³⁰
hogy kefertetben ne efyethek alelek walo byzony keez az test ke-
degh beteg Es te felely neky az the lelkedben mondwan wgy wagyon
en edes wram ic xc mynth mondod de te vram ic xc ky nekwnk paran-
czolthal hogy wygyazywnk Es ymathkozywnk the agy annak the-
theleere Es | Bee tellyefyttheefere Malaztot mert yol leheth hogy ³⁵
az leelek keez legyen de az test yghen betheg Es myndeneftul

foghwa reftfegele Es alommal ees eethellel ythallal thelles Es nem
 zenwetheth the weled ky czak egy kyny ydöthes hogy wygyazyon
 thee weled Es ymatkoztek hogy kefertetben ne effek Ezön közben
 ő maghat wr iefwft laffad az the lelködbeu Es az thanythwanyo-
 5 kat mykeppen alwan Es el faradwan fekwznek uala Es mykeppen
 wr yefws az ymathfagnak zeryt meg yelenthe ew teftenek le ther-
 yedefeben Es kegyes bezede myath mwtatha Ezöknek wtanna megh
 gondollyad hogy ur xc ic az földre le effek Es orchayawal az földre
 borwlwan ymatkoztek mondwan En zenth attyam ha lehetfeles
 10 mwlyek el en twlem ez kelyeh de magha walo byzon en zent
 attyam ne wgi mynt en akarom de wgy legyen mykent the aka-
 rod Es ez wtan hogy ezt monda en zent attyam halgas meg enge-
 met Es ne fordollyel en thwlem ygyekezyel en lelkemre een zent-
 feghes attyam bizony myndenek lehetfegefek the neeköd Es löt öt
 28 hozyaban walo wyadalban ymathkozwan || Merth az keferw Ha-
 lalnak meg emlekezetyből az ő zentfeles zywe megh zomorodeek
 Es mynden tetemenek weley Es mynd Es ő teftenek mynden ere-
 yewel mynd meg remölenek Es ő ygen fenefseghw zemey ees ew
 artatlanfagw teftenek mynden erey megh yndwlanak wgy hogy
 20 mynd az ew fogay Es tetemey czontyawal özwe oly ygen erőfen
 meg töretének wala [özwe] hog az ő zentfeles teftenek mynden
 thágyabol werös werő czepeg wala le oly ygen bewen hogy az
 ymatfagnak mynden helyeth meg wyzefytötthe wala Es ottogyan
 yftennek angyala yelenek menyinyorzagbol bathorytwan ötöt hyzem
 25 hogy ez wolt gabryel Es ezt mondwan Oh en nemes vram ic
 xc Oh een edes thëremtem emlekeziel meg mert arra wagy en-
 tulem meg Hyrdetetöt erre zylettettel az zeplöthelen zyzthwl Azert
 en nemes vram ic xc legy erös az halal ellen mert az halal
 [halal] hammar el mwlyk Es embereknek ydweffege meg leleetyk
 30 az the zent halaloddal Mynd ez ygeket en zeretö attyamfya ygen
 fygyelmezed | Ees the ygyekezetedben elmedben forgaffad hogy
 mykeppen ez my wrwnk ic xc ymatkozot Es tees ezenkeppen
 tegy hogy the orchadal az földre le effel nem hat meghe nezwen
 hogy azokath kyket kerz te elöttes wallyad [wallyad] azaz the
 35 elmedben tarczad nem hat mege fordwlwan zadual mondwan ees
 Imatkozwan Es zyweddel egyebwt bwdofwan Es attya yftennek
 aakarattya myndenkoron az te keresödöt elöl kellye az az czak az
 ő akarattya zerent walot keryed Es ne twnyawl de nagy mwuka-

wal Es nagy ferölömmel ymatkozyal mynt önne maga tóth az
 my wrwnk ic xc Es nem kewes ydeyglen De hozya Es megh
 latod az the leelkedben hogy az angyal leeg ottan yelen lezen ky
 thegödöt meg halgat Es meg erőlyth Es az te ymatfagodath wrnak
 wyzy Mert az angyal mypeldiankert yelenty wr yefwft batorytwan ⁵
 hogy byzonynyal twgywk hogy xc tőredelmef zyu embernek
 yelennen lezön yfteni wygaztalafal Negyedzör ymatkozyal De
 gyakortakel ymatkozny mykenth wr || Iefws ew ymatfaghanak ²⁹
 miatta meg mwtatha Es the ymatkozyal halottakert bynefökert
 elewenökerth Es te baratydert Es te ellenfegyderth Es mykor ¹⁰
 azerth latod az the lelkedben enne thőredelömbe Es banathokba
 wr yefwft wygázattha Es ymathkozatta lég alazathos Es engedel-
 mes ő neeky Es zolgaly ew neky Es fokakat lelhecz kyt mondhaez
 ew neky az te aythatoffagodbol Mynd azoknak ees kyk el faradwan
 aalwznak Twggyad azerth azth en zerethő baratom hogy az kefő ¹⁵
 waczora awagy az Kefő eetel ythal yghen meg bantya az the zent
 ghondolatydát Azerth Completanak wthanna zenwedny kel eethel-
 twl Es ythaltwl hogy ky az yefwnak xenak kennyarol halalarol
 ayttthatoffon gondolkodny Ennek wthanna meg latod az the lel-
 kedben hogy az ygen kemenfeghw Es czodaalathos gywlekőzetőth ²⁰
 ywny Es aaz yghen felette walo ghonoz tarfalagot Merth ywnek
 az te wradra az aldoth yefwft meg fogny Es yme laffad mykeppën
 ez aldoth yefws megyen nag zilydfegel ezeknek eleyben Es aaz
 thanytwanyok felwen Es rezkethwen őteth kőwethwen de ő meg
 Bathoryttha őketh hogy ne fellyenek Es ywdafnak | Monda Bara- ²⁵
 thom myre yőthel laffad az ew nagy kegyeffeget mert ym az ő
 el arwloiat barattyanak hywa Es czokolafra hayta zayat ő neky
 Oh en edes vram ic nemes artatlan barany Mene zewrzhethfek
 wannak ez wylagh zerte kik lattatnak xenak barattyanak lenny
 demagha nem wyfelyk az ő eletyth Es zolgaknak hywattatnak ³⁰
 ezek, mykeppen kedegh mondoth wr ic az ő eletyt kőwethőknek
 ymmar ug mond En mondlak zolghaymnak Es baratymnak mert
 myndeneket mellüket hallottham az en zent attyamthwl meg ye-
 lentettem tyneknek mert hogy ez wylaghot megh wtalny ees teste-
 teketh meg enyhyttheny Es őrdögöket mynd ő keferthetywel meg ³⁵
 győzny De yay merth fokak fordwnak hathmege az arwlo ywdaffal
 Es az ő kewanfaghokath kerefyk ghondollyad azerth en zerető
 attyamfya mely ygen nagy zomorufagh meg wtőtte wala az tha-

nytwanyoknak zyweketh Es mely ygen nagy ferelmet erzettenek
 mykoron az ő zerető mesterekthwl el kelleth wallanyok Oh mely
 yghen nagy zomorwfagh meg ytőtthe wala az ő zywöketh O mel ygen
 30 el zakattanak wala mynden wyghafakthwl O mynemw || Syralma-
 5 kath Es Ohaytafokath keferwfeghet theznek wala Oh mynemw fo-
 hazkodafokath Es kayalthafokath Es ohaytwan nagy keferwes fyraf-
 fal ywöltnek wala mykent ő zerető attyokthwl megh walt arwak
 Es el menwen nag ywöltheffel ezt mongyak wala Oh yo dragalathos
 melfther o edeffeghes attya Oh kegyelmef yefws Mykeppen walaz-
 10 thanak el az the thanythwanytthwl O wram ic xc howa mennywnk
 Es yol kereffwnk my Maghwnknak yly nywgolmath mellyeth mast
 thwlwnk el zakazthanak Ezöket mondhattyak wala Az thanyt-
 wanyok Es azökhöz hafonlahtofokath lokakath Oh menezör
 haathra thekyntwen Serelmef zywel ghondollyak wala hog My-
 15 keppen az ő edes melfthereketh Az aldót yefwt eröffen Köthözyc
 wala Es mynden tyztheffegnekwl vonatthatyk wala thethowa tha-
 zygalatatyk vala mynd ezök megh gondolwan Oh Menezör önnen
 maghokat az földthez weryk wala Es menyben ywöltnek wala es
 nagy ohaythafokath nag Syrafokal theznek wala Ezeknek wthanna
 20 ghondollyad en zerethő attyamfya hog ha az | Idöben az zeplö-
 thelen zyz marya Az ő edes zyleye oth wolth wolna ghondollyad
 az the lelkedben myth thöth wolna Ezöketh lathwan Es mongyad
 az the lelkedben Oh en nemef azzonyom zeplöthelen zyz marya
 mykeppen nem ghondolat atthe fyadnak nyawalayat ne thalanthal
 25 mastan almadoz hogy az the edes zerethő fyaad megyen az fene-
 segös orozlanok közőth Oh en Nemes azzonyom zyz marya mely
 yghen gonoz Es mely keferu lezen theneked ez holnapy nap myden
 hallod Es yelennen lathod ez kemenfeghw czodakath Oth en edes
 vram ic xc ky wolna oly igen kemen zywember ky ezeketh nagy ohay-
 30 thafnekwl es thöredelmeffeghnekwl megh gondolhassa hogy Mykep-
 pen az te benned byzoknak eggyetlen egy bathor Seghedelmek hog
 the mynden baratydthwl yllyen kemenyen el walazthaffal oh edeffe-
 ghes melfter nemes arthatlan barany megy wala az fenefeghw farka-
 fok közőth kyk lyetnek wala megh zagghatny Es az ygen ghonoz
 35 ebek megh marnyok Es nem ywölthez wala Es ghondollyad en zere-
 31 thö barathom hog az ew nyakaban egy nagy || Was retezth wetöt-
 hetnek wala Es az ő zenth kezeyt eröfen hatthamöghe köthöztheek
 wala Es nagy hyrthelenfegel wyzyk wala mynth tholwayt Es az ő

fogokwal eröffen ö rea czykorgathwan Es az ew zent zayath eröffen
 weryk wala ees mynden nyomorwfagokwal mynden tyztheffeghnekwl
 közönfegöft myndenektwl wonatthatyk wala thetowa rangatwan Wa-
 lakyk kedegh ew zent testeth yllethetyk wala awagy ew zent hayath
 awagy ö zent zakalath awagy rwhayanal foghwan myndenek hwzyak 5
 wala Nemellyek az ew labokal kanczalth wethnek wala Neemellyek
 labokkal rwghodozyak wala Es gyakortha Az földre eythyk wala
 Es kyk kegygh ewthet wyzyk wala yghen kegyethlenwl egyzerf-
 mynd rea omolnak wala Es yghen kemenyen nyomodwan meg
 nyomoryttyak wala Es nagy eröfen weryk wala Az ö zenth mely- 10
 lyeth Es mynd az ö zent thaghayth bothokal Es öklökkal Es yghen
 kemeny wezzökel eröffen weryk wala Es ezenkepen mynd az ö
 Dragalathos thagy Annera megh farattak wala wgy Hogy Sem
 egyk az masykath nem segelhety uala | Merth myndeneftul
 fogwa el fogyatkozthak wala Es mennel nagyob nyawalat az myth 15
 ghondolhathnak wala mynd raytha thezyk wala ees wgy vyzyk wala
 Es ez meg nyomodafnak wthanna Nag kemenyen archwl czapyak
 wala Es ygen eröffen nyakon weryk wala Es ew zenth hayath ygen
 kemenyen thepyc wala ky hogy az ö zent feye böre az hayakal
 özwe le zakadoz wala Es hayanal foghwa fel rantyak wala Es az ö 20
 zent zakalanal foghwa megh ala rantyak wala Es az ö kegefseghw Es
 Draghalathos megh nylt zayath es ö zenth mellyeth bwdoffegu
 hagyapocwal Es mynden ferthezethöffeghel az gyomornak zaya-
 yghlan zayaban pekwen be thöltk wala Es ö neky tyzthelendew
 fenes yffywnak nyawalyaffaaghos Es ondokfaghos hagyapafokwal 25
 thyzthelenytthyk wala Es ez keppen nagy bozzwfaghokal mellye-
 keth embernek elmeye megh nem gondolhath mely czodalathos
 zegenfeghel yllethek oth Es mel kemenyen öteth gyötretthek Es
 mynden embery thöredelmöffeghenek förthözethewel || Megh för- 32
 thezthetek Es eezenkeppen ez fenefseghnek tykere yllyetenekkel 30
 Es yllyethen halhathatlan zydalmassaghokkal az yrafthwdoghnak
 Es zewrzetefeknek wchayok zerenth hordozthatyk wala kik yghen
 örwlnek wala az ew bozzwfaghan Es az ö gyetrelmeeben bee nem
 telhethnek wala Es Myndeneknek wra theremtheeye wytetheek
 Annafnak eleyben Es oth eg gonoz zolgha az aldöt yefwth Archwl 35
 ythe oly kemenen hogh mynd orrarol thorkarol ky bwzogh wala
 az wer Es Annak wthanna Cayffalhoz wywek mynd ezeknek
 wthanna ghondollyad en zerethö atthyamfy az the lelkedben

mely yghen ghonozwl oth wthet foghadak Es Mykeppen tyztes-
 feghnekyl Es nagy ekthelenewl ötet megh czwfolak Es ő elöttök
 az földre le yltetheek Es nağ Karomlaffal yllethyk wala öteth ky-
 ról thennen magad ghondolkoggyal az the lelkedben Completanak
 5 vthanna mynd ezekről az the aytthathoffaghodban kyketh megh
 ghondolthal halath agy ew neky Tennen Magadat | Kedegh Es
 mynd az the lelky barathydat ő kegyeffeges malaztya ala ayanlyad
 Es keryed ő thwle mynden byneydnek boczanattyath Es hogy yth
 the neköd agyon malazthot Es myndenben dyczőseghőth ky Attya-
 10 wal Es zenth lelekkel legyen aldonth őrekwl őróke Ennek wthanna
 emlekezyel meg en zerethő attyamfya az te lelky ghondolathodba
 a my wrwnk yefws Cryfthwnak az maghas kereztfarol predycal-
 loth heth ygheknek eggykről mykort azt monda En zent attyam
 boczaffad meg azoknak merth nem thwggyak myth theznek kyk-
 15 nek erthelmeth yghen fygyelmezyed Es yghen aytthatos zywel ez
 yge wthan ez ymathfagoth mongyad

HALat adok teneked en aldott wram iefws
 xc mert te wagy en byzon meg zabadyttom ky
 Ennekem Complethaanak ydeyen the zerelmedet megh mwthathad
 33 mykor || En Eröttem Meg remwlel Es the werős werödeth őtthet
 thennen kedwed Es akaratos zerenth menel az helyre hol the
 ellenfeghyd Akarnak wala theged meg foghny Es megh köthőzny
 Es te kegyeffeges egywgwyfeghedeth meg mwthathad azkoron My-
 koron the arwlodnak te edőffeghes zadath czokolafra Meltoltatad
 25 le haytanod Es az Sydok kyknek the nagy zerelmedeth mwthat-
 tad wala theghedeth megh foghanak Es megh köthőzenek Es el
 wynek mykenth wrwoth Es tolwayth The thanythwanyd kedygh-
 len kyk halalra mongyak wala mentheketh the weled Mydön az
 ellenfegnek Seregeth lathak megh yedwen mynd el fwthanak Te
 30 kedegh En edeffeghw vram ic xc thennen magad maradal the
 ellenfegydz közőth Es nem wartal egy feghedelmet, ees | egy olthal-
 math ys kyk Iwttek wala thörökel Es rudakkal lampafokkal Es
 faklyakkal kereftetwen Sok bozzwfaghokkal Es yregysegökel meg
 f[a]ogghatthatal Es | Megh Köthőzthetel Es Sok gyötrelmőkel győth-
 35 rethel vas rethezekel nyakon kethethel Es előzer Annafnak ada-
 thal Es ő thegedet thanofagodrol ees te tanythwanydrol kerde
 Merth te tanwfaghodrol Es thanythwa[w]anydrol akar wala megh
 feddeny De te en edeffeghes vram ic xc ő neky mynden ekőf-

feghel felelel Es ő zolgaya ada theneked yghen nagy archwl Czapafth Es the azt yghen alazathofon foghadad O edeffeghes vram ic xc kerlek thegedet az the werős werődnek erdemeerth foghfaghodnak Es az the gyetrelmyndnek erdemeerth Es az the kőteleydnek myatta engeggyed hogy mynden byneymnek Es Weth-⁵ keymnek kőthelebeul the nagy Írgalmassagodert engem megh ogy ky attyawal Es zent lelekel elz es orzaglaz mynd örökwł öröke Emlekőzyel meg en vram ic xc merth mynd en erőttem zenwetted Es en ydwessegemre Es kerlek thegedet en vram ic xc hogy agy ennekem Malaztot hog || Mynd azokath kyketh en erőt-³⁴ tem Completanak ydeyen zenwettel hogy agy ennekem melthan hywőnek ayttathos zinek forroffagawal meg emlekezhennem ees yghaz lelky ayttathos akarattal aythaffam zenwedwen Es wgy benne ygyekehennem hogy en zywembol faha kyne Thawozhaffanak Es azokrol teneked myndenkoron halath yghazan athaffak Es agyad¹⁵ ennekem hogy mynden en ellenfegymnek mynden zywemből meg boczathaffak Es erettek yghazan ymathaffak mynt thenen Maghad ennekem Az magas kereztfarol predycalwan mwtatad Es wig Engemeth ez kymenetnek wtanna az bodoghfagnak örömeben hol attyawal Es zent lelekel elz Es orzaglaz mynd örökwł öröke²⁰

Amen 2c |

Ennek wtanna weternykoron te almadbol ferkeny es teljes legy kőnyhwłlatafokales azokrol mellyeketh Completanak wtanna gondoltal megh emlekezyel Es a the lelkedben meg lathod mykeppen az the wrad aldót²⁵ ic xc Dragalatos testenek semmynemő epet ő rayta nem yfmer[ed]z hogy mellyeket kylemb kylemb werefegőkel Es Czapasokal nem ylletthek volna Es Dagadasokkal meg nem faggattak volna mynd ezők feleth az ew dragalatos fenelegw zemejt főtőzetős rwhawal ygen erőffen be kötwen Es ő kyraly zent karyayt hatme-³⁰ ghe haythwan ygen kemenyen őzwe kőthwen wgy hogy az ő zenth thagynak mynden yzy meg zakadoztak wala Es ezenkepen az kylemb kylemb ezodalathos Es halhatatlan gőtrelmekből mynd az ő zenth thagyban megh remwlwen weres főwel ees weres őndok orchawal pokloffal egenlőnek lattatyk wala Cayffal || Előth alwan³⁵ Es fok hazwkfagokat mondnak wala ew ellene O az kegyetlenek kedygh az ő kyraly zep orchayath mynden felől ő kőrmőkel megh

zakaztyak wala es efmegh ot wyonnan kylemb kylemb nyomorw-
 fagokal yllethek nyak weresökek ököllet Es bothokal Es fok kep-
 pen gyötrek Cayffas kedegh mynd azokal kyk oth yelen walanak
 meg karomla terdek le haytwan öteth megh kekolwan Es az ö tyz-
 5 teztelendö zenth feyeth oly ygen kemenyen weryk wala hogy az ö
 zent feyenek böre az oftorokhoz awagy az wezzökhöz raghadoz
 wala az wthan öteth mykent balgathagh emberth egy zegeletbol
 masban wyzyk wala thazygalwan Es rangatwan hozya thewen wy
 bozzwfagokal Es gyötrelömel mynd az eth althal zomorytwan
 10 gyetrik wala öteth menere tehetyk wala Es the lelkedben en ze-
 rethö attyamfya megh lassad Mykeppen az the yftened Es az te
 ydwezyttöd wl awag al wala az ö ellenfegy közőth önne magha
 mynd ö tanytwanyttwl Es baratythwl megh hagyattathwan Es |
 Az ghonoz nephwl megh körnköztetwen Es ez latwan zeretö
 15 attyamfya myt tennel awagy myt mywelnel mykor ezöket lathwan
 byzony hyzem hogy le esnel ö elötte Es ezt mondanad O En edef-
 leghes vram yo ic xc ez wylaghnak theremteye mykeppen
 wlz Es meg vtalwan tyztelenytwen hol wannak az te baratyd O en
 egyetlen egy wram nemes artatlan yefws O en ygen edeffeges
 20 egyetlen egy örömem Es en thanaczom myt thegyek myt thegyek
 hogy en teged ygyen lathlak allanod Es mongad az te elmedben
 yanofnak az ö barattyanak ky thalantal az ydöben yelen wala O
 yanos mykeppen al yt ezenkeppen ez my edes mefterwnk ees ky-
 ralywnk Towaba gondollyad en zerethö attyamfia mykeppen Peter
 25 Es yanos ezöketh latwan bankodnak wala Es mykeppen mondot
 wr Iefws az fydoknak ezöknek wegged ertelmet byzoñ byzony
 mandom tynekthek mathwl foghwa lattyatok embernek ffyath
 yften tehetlegenek yoghya felöl wlny Tahath mynd az papok fe-
 36 yedelme ö rwhayat megh || Zagatta mondwan Karomlat Es mynd
 30 ö rea omlanak kyk my wrwnk ic xpufth körnwl allyak wala nee-
 mellyek az ö feneflegws orchayath thenyerekel weryk wala Ne-
 mellyek kedegh kezök megh fordwlwan kezkwre ö edeffeghs
 mellyeth weryk wala Nemellyek kedegh ö zentfeges zemelyere
 hagyapnak wala bwdös nyalakal Nemellyek kedegh az ö zentfeges
 35 zakalat thepyc wala Nemellyek kedegh az ö zentfeges hayanal
 fogwa wonzyak wala Es mykenth alyttom az te aldoth wradat Ie-
 fswth le eythwen labok ala nyomogyak wala Ime azerth azerth
 mely ghonozul Es mely tyzteffegnekwl az angyaloknak wrath Es

teremtheyeth ygy gyetryk wala Es ygen kemenfegwel Es yrgal-
 maffaghnekwl walok walanak Mynden gonoffaghoth : egyeb zy-
 dalmaffaghottees myt tehethnek wala Es walaky thôbeth tehet
 wala job embernek mondatyk wala mert yghen fenefeges kegyet-
 lenek walanak Azerth ferethô attyamfya myt tennel | Te ha eze-
 keth latnad nemde nem hagytanad ee tennen magadath ô rea Es
 ezt mondwan Ne akaryathok ymmar enny ghonozt tennethék Ime
 ennekem thegyetek yme enghem weryethek Es engem gyôttetyetek
 Ne akaryatok een wramnak enny bozzwlaghot thenny Es hogy
 aytthoffagodban bewlthes theeredre le terdepôlwen Es az the 10
 wradath Es az the ysthenedeth az aldot yefwîth ymagyad hogy
 yghen ôrômeft fogadnad az ô werefegeth ha lehetőleghes wolna es
 ygy ghondollyad megh ezôketh oly ha aydôben yelen wolnal az ô
 gyôtrelemben Es mynd ygy akarnal thenned az ô zenth malaztya-
 nak Segedelmewel Es Mongyad ô neky az te aytthoffaghodban 15
 Oh en edes wram ic xc yo ees nemes mesteer kegyeffeges
 attya my wagy hogy te ygy zenwecz meg wthalwan Es gyetreth-
 wen nemde ystennenk fya wagye mykepen zenwedy azert ezt az
 the zentleges attyad el myre nem tôry meg az ôrdôgoknek || Fy- 37
 ayth Ime wram yo ic xc enys ylekk the weled az földre Es 20
 tarlyttom enmagamath the weled mert nem lathom yth kyk the-
 gedeth zerethnenek De yncab te elmetlen Es balgatagh ellenfe-
 gyddel Es lathom yth kyk thegedeth gylôlnek Ennek wthanna
 gondollyad En zeretô attyamfya Mykeppen Pether yl wala kywôl
 fytôzwen Es mondwan en nem esmerthem ôtheth Es mykeppen 25
 vr yefws az harmad megh thagadafban thekynte Es latwan hogy
 ôtet megh hallotta wolna Es ôtet nezte wolna legh ottan a gono-
 zok kôzzwl kyk kôzoth meg thagatta [wolna] wala kyt meegh
 mastannes lokan theznek O mely bodoghok wram ic xc ky-
 keth te zemeyd Ezenkeppen-neznek mykent Peter apafalt Es az 30
 megh hydegwlt zyweth atte zerelmedre keryeztôd Es megh Wyla-
 gofyttod hogy ember az ô tewelgefeth meg lathaffa O mely ygen
 hamar az ol ember bynet meg lagyttya Es aytthoffagnak es ke-
 ferwlegnek wyzebe fordyttya kerlek azerth wram yo yefws xc |
 Kegyelmes attya hogy atte kegyelmeffeghoderth engemeth gya- 35
 kortha megh tekenez atthe kegyelfegôdnec zemeywel kykel peterth
 megh tekynted ennek wtanna gondollyad mykeppen peter ô wra-
 yerth fyr wala Es mykeppen az yot mellyeket wr yefws ô wele tôth

wala megh gondollya wala Es mykeppen öttet megh tagattha wala
 Enneek wtanna ymmar megh faradwan Mynd az Sydo feyedelmek
 Es az Sydoknak zolgay Es az egyeb lydok el menenek Es el alwa-
 nak Es atte wradath yefwth megh kötözwen megh hagyattathek
 5 az öryzökel Es wallyon Mynemö zwgholyaban tazyttatek ez al-
 doth xc Es ygen felette gyetretyk wala hydeghtwl Es a mwka-
 wal mellyeketh rayta töttek wala merth akor thel wala Es az eey
 igen hozyw wala Te azerth hozya meny Es az ő labaynal wly
 awagy aly bankodwan Es fyrwan Es tahat ygen aytatoffagal megh
 10 czokollyad kezeyth labayt Es az ő tyztelendő orchayath ees az [ő]
 kemenfegös kötelekeht kykel öth meg kötöztek wala Es ezt mon-
 38 gyad O wram yo yefws xpuf || Myth tegyek Es mögyek Es atte
 zent feyedeth feyedeth hayczadle az en karomra nyugogyek megh
 merth tegedeth megh nem zabadythatlak Es tennen magadath Es
 15 tennen baratydat ygen aytatoffaghal ő neky ayanlyad Es ketfeg-
 nekwl hygyed hogy walamyt töle kerendez myndeneftwl fogwa
 megh agya teneked Es az te lelkedben mongyad ő neky hogy hol-
 napon ő Meltofagos Es Syralmas keferwes annyanak az zyz Ma-
 ryanak meg mondod ees ygy az ő bodogfagos labaynal Awagy az
 20 ő dyczöfeghes zenth mellyenel nemy kewes ydeyglen el lenwegy
 Es megh nywgogyal De magã Az te ygyeközeted az te therem-
 tedre legyen Ennek wtanna emlekezyel meg en zerethő Attyamfya
 az the Igyekezetötben az my urunk ic xc mondotta het yghe-
 nek Mafykrol kyt nekwnk az magas Kereztfarol predycalloth ala
 25 mykoron azt monda ma en welem lez paradyczomba kynek ertel-
 meth ygen fygyelmezyed Es ez yge wtan ez ymaczagoth mongyad
 oly ha a kereztfa | Alat wolnal az te wrad ic xc előth le thedepel-
 wen O iefus meltofaghos xc

Halat adok teneked en aldott wram ic xc
 30 mert te wag en Istenem es en byzony ydwezyttöm ky enne-
 kem te zerelmedet weternyekoron megh mwtathad mydön en
 erőttöm Cayffalnak hazahoz wytetel Es oth en ertem meg akarat
 karomlatnod hol az feyedelmek Es az nepeknek weny egybe
 gywlekeztek wala De halálnak meltan walo yegyed nem lelhetyk
 35 wala mert ő mynden tanwlagok ygen hamyflak walanak Es mykor
 Cayffas kerdőth wolna hogy Ha elő ystennek fya wolnal Es then
 magad mondad elő ystennek fyanak mykoron wallothtad wolna
 maghadath ezt halálnak meltan walo yegyenek ythelek lenny Es

mynd the ellened ywolthenek mondwan melto haalalra Es mynd
 te read omlanak te zent zakaladath ky tepek Es te tyztelendew
 hayadath ky nyöwek Es tegedet kermekel zaggatanak te zepfeles
 orchadath be kôteek Archul czabdofoanak || Es Nyakon Werenek ³⁹
 tegedeth Es fok keppen egy mas wthan werenek Es Mondanak ⁵
 hog te ő nekyk profetálnal hogy kyk tegedet czabdofoanak Es
 megh yelőntened kyk wolnanak Es te yghen zerelmes orczadath
 kyre angyalok kewannak nezthöketh wndok Hagypakual nem
 wtalak meg ferteztetny Az te zent zemeydet napnal fenefbeketh
 kyk myndeneket neznek fertezetes rwhawal Merezek nem altalko- ¹⁰
 danak megh wakyttany O en edeffeges wram yefws cryftws kerlek
 tegedeth az te zemeydnek be kôtefeerth aarczwl czapafydnak nya-
 kon Werefednek Archwl hagypafodnak Es mynd ez ydőben walo
 gyetrelmődnek erdemenek myatta Kerlek tegedeth hogy mynden
 byneymnek bozzwflagyth kyketh en zegeh Nyawalyas gyarlo ember ¹⁵
 te zemelyednek előtte en gyermekfeghemthwl fogwa tőthtem Es
 mondhatatlan nag Irgalmaffagoderth megh boczaffad ky attyawal
 Es zent lelekkel elz Es orzaglaz mynd örökwł öröke Emlekezyel
 Megh wram yo yefws xc | Merth mynd ezeket en ydweffegemerth
 zenwatted Es kerlek tegedet en ydwezyttōm ic xc hogy agy ²⁰
 ennekem malaztoth hogy azokrol kyketh en erőttem Waternyenek
 ydeyen zenwettel hogy meltan zynek aytthatos forroflagawal megh-
 emlekőzheffem Es ygaz lelky aytthatos akarattal zenwedwen ayt-
 haffam Es wgy benne gygekezhheffem hogy en zywemből soha ky
 ne tawozhaffanak Es azokrol Myndenkoron teneked halath ygazan ²⁵
 athaffak Es agyad ennekem hogy yt ez wylagbhan mynden byney-
 meth ygaz thōredelmeffelegel meg fyrathaffam Es ygaz akaratwal
 teneked megh wadolhaffam Es azokrol te malaztodnak legedel-
 mewel oly eleget teheffek hogy e ky menetnek wtanna erdemlyem
 kegyes yefws te twled hallanom az zot kyt az maghas kereztfarol ³⁰
 predycallal mondwan Ma en welem lez paradyczomba amen.

Napnak elő oraian fyralmas es zomoru zy-
 wel meg emlekezyel mykeppen az || Sydok holwal le- ⁴⁰
 wen ő thanaczokban egybe gylenek Es az my wrwnk ic xct oda
 wywek az ő tanaczokban Es ygen kemenyen gyetrettetwen wy- ³⁵
 tetyk wala Mykor kedygh őtet akaryak wala az hazbol ky wynny

mondnak wala ô neky nagy ywölteffel kely fel te kely fel Myth
 gyaracz alwze awág ebren wagy az papok feyedelme paranczol hogy
 tanaczban wyteffel merth az neep el waar tegedeth Es akarnak
 tegedet pylatofnak adny hog' ô megh ölyön Tahath mynd ezöket en
 5 zeretö attyamfya ha tennen maghadat ô wele lenny gondolod hogy
 ezeket lathod Es hallod awág latod lenny mongyad az te lelkedben
 O en edeffeges wram ic xc O kegyeffeges mester iai Ennekem
 zegennek merth yme en latom hogy ymmar el akarnak wezetny
 tegedet Es halalra akarnak adny O wram kegyelmes yefws mel
 10 kemen es mely rettenethes Es mely Syralmas hyreket hallanak
 mynd az te baratyd Es mynd azok kyk thegedet zeretnek Ielennen
 kedegh az te edeffeges zyled az En nemes azzonyom zyz | Marya
 mely ygen keferw hyreket halnak mynd ôk Es myndenek kyk te-
 gedeth köwetnek O en kegyelmes wram ic myth tegyek en zegeny
 15 nyawalyas En nemes wram eenys the weled megyek Awagy el
 megyek azonnyom maryanak atte bodogh annyadnak meg hyrde-
 tem hogy ywyen te hözyad Ezeknek wtanna megh latod en zere-
 thö attyamfya kötözwen Es gyetretwen be megyen Mykeppen nez-
 nek ô rea Es mondnak ô neky karomlwan O Iefws yth wäge ha
 20 profeta woltal myre nem lathod wolth ezt megh hogy magadath
 megh ottad wolna yllyetenektlw Es ezekhez hafonlokath az ath-
 koztak mondhatnak wala ô neky He kedegh wtath akarandaz tar-
 tany ô wele ygy gondollyad Mykor hallod mondany hog' yefws az
 lydokthwl tartatyk wala Es tahath jówen mykoron ötöt latandod
 25 nagy keferwfeghwel kötözwen effel le ô előtte Syrwan es zepegh-
 wen Es te zerelmednek yeget zerezyed ô neky Ennek wtanna ot ô
 ellenne fok hamyffagokath hallas Es latz a papok feyedelmek ker-
 41 dezwen es Mondwan ha te wagy xc || Elö Iftennek fya Es tha-
 hath te ygen egygwáldot wrad yefwft hallod felelwen Es mond-
 30 wan Te mondad az ygeth mely felywl mondatoth Mathwl fogwa
 lattyatok embernek fyat wlette ylten tehetfegének yogya felöl
 Cryftwnak Ky feleleteth karomlwnak alyttak lassad azezth atte
 lelkedben mynt alyttom meg wgyan tenek mykenth töttenek wala
 eeyel neky gondollyad ees mykenth ötöt annak wtana nagy kefe-
 35 rwfegel ô kezeyth hatmege kötözek awagy elöwe Es wytetek pyla-
 twfhoz Es mynt felywl mondatek ô nyakaban was retezt wetötte-
 nek wala mely was retezh Annak wtanna zarándokoknak yerwfa-
 lembe nagy tyzteffegerth Es aytatoffagerth mwthatatyk wala meg

Es oth nyakokath bele ereztyk wala Azerth az ydőben kerezten
 nep egybe gywl wrath dyczerny Es wallany Mert ő eleweneknek
 Es holtaknak byraya kynek karhozattyara az fydok napnak elő
 ydeyen egybe gywltenek wala | Ennek wtanna Emlekezyel megh
 atte ygyekezettben az my wrwnk yefws cryftusnak az Harmad⁵
 ygeyeről kyt mynekwnk predycalla az magas kereztfarol kywel ő
 zent a[tt]nyyath ő tanytwanyanak ayanlotta wala ő tanytwaának
 ő zent annyat mondwan Azzonyallath yme te fyad ez Es az tanyt-
 wannak yme te annyad kynek ertelmeth yol eződben wegged Es
 ygen ayttatos zywel ez yge wtan Ez ymacczagoth mongyad

10

Alazatos ymaczag

En aldot wram ic xc halat adok teneked
 mert te wagh en Istenem es en byzony meg zabadyttom ky
 ennekem the zerelmedet napnak elő ydeien meg mwttad mydön
 en Erőttem erődeftwl Es ő feregektwl akaral megh karomlathtat¹⁵
 nod merth mykor mynd eth altal wolnal megh karomlattatoth
 Cayffasnak hazaba Holwal lewen Pylathos newő feyedelemnek
 wytetel Ky holwal lewen thegedeth galyleay embernek alytta len-
 ned Es erezthe teghedeth Erődefhez merth ollyathanok ythelethy ||
 Ewtet yllety wala Es eroles őrwle rayta remenwen walami Ielen⁴²
 seget ő twle latny Mert tegedeth alyt wala taltosnak lenny az fydo
 nep kedegh erodef előt alwan tegődet wadolnak wala Es erodes
 Sok bozzwfa- bezedődben kerdez wala tegedeth Te kedegh csak egy
 yget sem akaral neky felelned merth the ő zywenek gonoz zando-
 kath meg yfmered Es ő tegedet mewettetre es bozzwflagra feyer²⁵
 ruhaban őltőztete Es mynd Seragewel mynth balgatagh embert
 megh karomla Es az meg karomlas wtan Erezte tegedeth Pylatof-
 nak yteletyre Es ygy the ellenfegyđ egymaffal meg egyefwlenek
 mynd ezeketh en kegyeffegw wram yefws crifus yghen nagy en-
 ghedelmeffeghel zenwettéd nem the wetkezetyderth De en ferte³⁰
 zetes byneymmerth O en kegyelmefleges wram ic xc kerem Es
 onzollom te kegyeffegw kegyelmeflegedeth hog ez bozzwflagoknak
 myatta Kyketh en erőttem napnak elő ydeyen zenwettel hogy
 ennekem Mynden thőredelmeflegben agy ygaz engődelmeffegőt
 hogy ez wylagban mynden nehességeket Es bozzwflagokat te zenth³⁵

newedert wgy zennwethesek | The Zenth Malasztodnak myatta Es
 fegedelmewel hog' te weled te orzagodban öröke erdemlyem lakoz-
 tomath hol attyawal Es zenthlelekel elz Es orzaglaz mynd örökwł
 öröke Emlekezyel megh en edes ydwezyttom hogy mynd ezeket en
 5 erettem zenwetted Es kerlek tegedet en edes ydwezyttöm aldoth
 wram ic xc hogy agy ennekiem malasztot hogy mynd azokrol
 kyket en eröttem napnak elő ydeyen zenwettel meltan zynek ayt-
 tatos forrofaghawal megh emlekezheffem Es ygaz lelky aytatos
 akaratwal aythaffam zenwedwen Es wgy benne ygyekezwen hogy
 10 en zywemből föha ky ne tawozyanak Es rola te neked ygazan ha-
 lat adhaffak Es agyad ennekiem hog' yth ez wylagban the zent
 malasztodnak Seghedelmewel tegedeth wgy zeretheffelek Es az te
 zenth paranczolatydath wgy öryzhessém Es te zent akaratodath wgy
 Tellyefytheffem hogy the myattad melto leheffek az magas kerez-
 15 fan the zadbol predycalloth harmad yghewel atte zent annadnak ||
 43 Mynden Io Hywekel özwe ayanlatnom hogy ő engemeth wallyon
 dragalathos fywől Annyay aytatthal the twled ennekiem nyeryen
 Mynden yoth Es en őtheth walhaffam edeffeges annyawl Mynden-
 koron zeretwen Es Iften wtan myndeneknek felette tyztelwen hogy
 20 mynden zykegembem bathor lepetőt walhaffak ő hozya es Myn-
 den ydweffeges yozagot nyeryen the twled ky attyawal Es zent
 lelekel elz mynd örökwł öröke amen

N Apnak Harmad ydeyen fyralmas es zomorw
 zywel gondollyad en zerethő Attyamfya Mykepen ym-
 25 mar Ierwfalemnek mynden wchayn megh hallatthathek hogy atte
 aldoth wrad Es atte nemes meftered fogwan tarthatyk Es mykeppen
 ötet Megh fezytteny akaryak Es mykeppen ezöket az ő dyczöfeges
 zent annya halwan hogy az ő edeffeghes fya wytetyk Alythatatlan
 Syralomba Es nagy gyalazathal az wenektwł Es az ő draghalatofy-
 30 thwl kyketh ky hozot | Vala Egyptomnak orzagabol az nagy en-
 legből Es ezenkeppen halalyak wala meg az ő yo teteth Es a zeplö-
 telen keferwes zyz marya holwal ywtha az ő zent fyat latny Es
 gyötrettetwen Es ygy megh hagyattatwan mynden wyghafakthwl
 Es Segetfegektwl el tawoztatwan Es az ő zerető tanytwanythwl
 35 megh Hagyattatwan Es atte Aytatoffagodnak bewfegeben gon-
 dolhatod en zerető Attyamfya Mykeppen mennyel az te nagy

banatodwal Es zywednek nagy zomorwlaghawal keny hwllatafoknak
 bewfegewel az ő keferwes Annyanak az zyz maryanak meg hyrdet-
 wen Es őtet el hywan az kemenfeges czoda latny Es wgy gondollyad
 tennen magad az te lelkedben hogy ha ot yelen wolnal Es yőwen ő
 zallaffara Es fyrwan nagy keferwfegel mondwan O Ennekem yth 5
 wagyone az en edes azonyom Az zeplőtelen zyz marya En wram lefws
 cryftwnak zenth Annya Es őteth latwan az zeplőtelen zyzeth nemde
 ő előtte le efnele awagy ő előtte le borwlwan nagy keferu kőn ||
 Hwllathafal Es Mondwan ő neky O en nemes azzonom zyz marya 44
 ma mynden keferwfeghnek Annya Es keges remenfegem en edes 10
 tanaczom Oh mely ygen nagy keferwfegre remyttő hyreketh hyr-
 dethek byzony en edes remenfegem hog en yllyeten keferwfeget
 nem Akarne theneked hyrdetnem De zykfegh engem kezeryth Es
 az en wramnak yfws Cryftwnak zerelme Es thahat kedygh ezők
 halwan ő megh yedwen mond teneked Myth wallaz awagy myt fyrz 15
 en edes fyam mongyad meg enhnekem En dragalatosom Es femmy-
 keppen meg ne tarczad Es mondwan the ő neky O en edes azzo-
 nyom zeplőtelen zyz marya oly ygen nagy ferelem Es rettenethes
 Keferwfegh mellyeth en teneked mondok Awagy hyrdetek Iywy
 hamar en wramhoz Es en mesteremhez atte edeffeges fyadhoz kyth 20
 az kegyethlen fydok maftan fogwa tharnak Es nagy keferwfegwel
 gyetryk Es awal gyönyörkettetyk hogy őtet meg ölyk Iywy hamar
 hogy őtet eried elewenen O ezeket halwan az földre efek nagy
 keferufegel | Es Nagy Banatwal ő zyue meg ozlahtek mykenth
 meg holt ember Es nem zolhath wala csak az ő melyet wery wala 25
 Es az ő zemeyth megh nem nythattya wala hanem mykenth eze-
 thwl el thawozoth nagy kent wal wala Es mynd kyk ő wele alnak
 wala O ha megh gondolhatnad embery allath mene ferelem wolthi
 olth Es mertekletlen banath Az ydőben Tahath fel emeltethek ez
 zeplőtelen zyz marya Es az ő zerethő fyahoz wytethek Ierwfalem- 30
 nek warofa altal Es zynethlen nagy keferwfegwel fyrwan Es
 mondwan Oh Ennekem zegeny megh keferődőth zylenek hol wa-
 gyon az en ygen zeretendő fyam hol lelyelek megh tegedeth en
 eggyetlen egyem wallyon ky fogoth meg tegedet en dragalathos
 fyam myre wottenek el thegedeth en twlem O en kegyeffeges fyam 35
 Myre zomorýttottanak megh engemet az the ellensgyd Ezőketh
 monthattya wala Es ezekhez hafonlatofokath Es nagyal ynkab
 keferwfeketh Ennek wthanna kedegh mydön az ő zenth fyath

45 latha yǵ meg || Kōtōzwen nagy Keferwfeleg Es ygen kemenyen
 gyetrettetwen Es Myndenefthwl Megh wtaltatwan nem alhata la-
 ban De az földre le efek Es Iefws kedygh latwan az ō zenth Annyath
 földre le efwen Mykeppen meg Holtath Es az ō hwayth ō wele
 5 Es egyebeketh kyk ō wele ywttnek wala Kerlek myth alyttaz en
 zeretō Attamfya hogy mynemō keferwfeleg oth wolt holoth egy
 mafnak Kenokat lattak ha teheted gondollyad meg Ezeket ha ke-
 gyek leked wagyon Enne keferwfegeket Es mongyad az the lel-
 kedben O en wram ic xc wraknak wra en edes mesterem ymar
 10 latom hogy myndenwth Es mynden helyen atte ferelmed foka-
 fwltatyk merth atte annyadnak Serelmed ynkab erzed wala hogy
 nem az tennenmaghadeth Az ō edes zyleye kedegh myt monthath
 wala az ō zerelmes fyanak Czak tenen magad gondolyad en dra-
 ghalathos barathom ygen nagy Es hyozyo aytatos leleknek
 15 megh gondolny Alyttom keedygh en lelkembe hogy ky latyak
 wala enny keferwfeget | Zenwedny Mondnak wala ō neky O mely
 gonozwl wagyon ez azzonyallatnak maftan ō dolga Nemde lattha-
 tok ee egyenlō ferelmet ennek Serelmehez merth egyenlō ferel-
 meth wal ō fyawal Ennek wtanna erodeshez ereztethek Es lezen
 20 ōtet kōwetō nepenek lok gywlekezety O en nemes azzonyom zyz
 marya Mykeppen megý wala awagy keferwl wala tegedeth walaky
 enne gyōtrelōmbe menned byzony zerelōmnek peldaya walal myn-
 deneknek cryftuſt zeretōknek Es kyk ōtet latny akaryak wala ō
 rolla hyzem hogy te rollad kewefbet nem latnak wala te kedegh
 25 en Dragalatos barathom gondolyad mely ōrōmel ō hozya tarlytta-
 nad magadath zomorw Es bws annyahoz Es ennek wthanna laf-
 lad mykeppen Eroles ōteth kerdezy wala Es ō nem akara neky
 zolny de ō elōtte megh kōtōzwan aal wala mykenth egy yǵw ba-
 rany az nywzonak elōtthe Es erodes mynd ō feregywel ōzwe megh
 30 karomla ōtet Es ez karamlas wthan pylatoshoz erezte Ennek
 46 wthanna || Ghondollyad en zeretō Attamfya Mykeppen az ō zent
 labayt tōry wala gyakorhelyen Es megh Serty wala merth nag
 hamafagal wyzyk wala es Nagy hamarfagal hózyak wala meg Mert
 az ō labayban Sarwk nem walanak Merth sem ōnnen magha sem
 35 az ō tanytwany nem elthenek Sarwkal Ennek wthanna gondollyad
 megh Mykeppen meg hozathek Pylatoshoz Es ygy pylatosnak
 zeky elōth oly mely ymmar ereytwl el thawozoth wala feye le
 haytwan ygen Sok hamyffagokath Es hamyftanwffagokath Halwan

kyth ő ellene mondnak wala Mykenth Engedelmes barany el
engedy wala Es őth megh mezyttelenytwen mynden rwhayabol
Kw ozlophoz kötezwen nagy kemenfegw werefegökel oly zernyen
werek Es oly ygen erőffen kötöztethek hogy mynd az ew Körme-
ből nagy bewfegel az wer le czepegh wala Es ez kepen ennek⁵
felette ygen nag keferwen megh oftorozak ug hogy talpatwl foghwa
mynd teteyglen mynd elöl Es mynd hatwl hogy az ő bwre aaz |
Hwffal Es az werrel özue az oftoroknak gombyayhoz ragadoznak
wala Es az ő fenefleges teste az ő r[a]ofalo werewel mynd meg we-
refwltettek wala Ennek wtanna az ő fentleges feyebe thöwyfkből¹⁰
font koronath tenek Es oly igen erőffen feyebe nyomak hogy az
ő zent feye ezör helyen lykada meg Es az ő dragalathos zent were
ő kyraly orchayan ala hwl wala Ennek wtanna az Sydok nagy
kemeny werefegökel Es Hagypafokal karomlafokal Es egyeb gyet-
relmekel nagy keferwfeghel Es nagy kemenyen gyetretyk wala¹⁵
Mykeppen eleb Es oly ha maftan kezdetnek neky gyetrelme Es
ötet ez draghalatos yefwft gyetrethwen Mykeppen ygen felette
bynes emberth Es ygen felette gonozwl tewöth Ennek wtanna meg
környköztheték wörös barfon rwhaban awagy palastal Es adanak
ő kezeben Nadath kyraly efthap helyeth ő bozzwfaghara Es megh²⁰
mewetefere Es yg pylathos ky hoza ötet Es megh yelenthe az
fydoknak kyk az ynnperth be nem || Menthenek wala Pylatofnak⁴⁷
hazaban kyk kedeg latak yefwft oly igen gyetretwen örwlnek
wala az ördögnek fyay Wwöltwen pylathwnak Es mondwan we-
gyed wegged Es meg fezyhed ötet mend ezök tegedet en zeretö²⁵
Attyamfya thöredelmeflegre rezeztnek Ha fygyelmetöfön Es bewen
Es gyakortha gondolandod Es te ees ywolcz atte lelkedben mond-
uan O en Wram ic xc en edes teremtem mykeppen mezytte-
lenyttettel meg te ky az mezytteleneket meg rwhazod Mykeppen
kötöztettel megh ky ördögöktwl meg kötözöket Es betekfegöktwl³⁰
megh tartottakath meg zabadyttaz Es yg mynden kent awagy myn-
den zerenth meg gondolyad Mykeppen terdet ő előtte haytnak
wala ötet karomwan Es az naddal ő feyeth weryk wala Mondwan
Idwezlegy fydoknak kyralia O wram zenth attya honnan zenwecz
enny bozzwfagot Es enny fydalmat lenny atte zeretö fyadnak hol-³⁵
oth myndeneknek yrgalmat wagy kyk te hozyad aytatofon | Ky-
altnak awagy folyamnak De csak atte zeretö fyadnak lattatol yly
kemennek lenny myre nem erezted angyaloknak feregyt hogy ő

wrokath Segelleneyek mynd az kegyetlenektl es öteth gyetröktwl
 O En nemes azzonyom zyz marya myt tez wala Es myt mywelz
 wala te Mykoron ezeketh latod wala Kerlek en nemes Azzonyom
 zyz marya en egyetlen egy wyghalagom hogy yelenczed meg az en
 5 lelkemnek awagy erteffed megh ő wele mert mykenth aytom en
 Azonkeppen nem erthetöm En lelkembe Azzonyom zyz marya
 kerlek tegedeth te edeffeges fyadnak zerelmeyerth hogy aggyad
 ennekem meg ertenem mynd wegezetyk Pylatos kedyg ky ada az
 Sentencyath Es az kemenfezes therwenth hogy meg fezyttenek
 10 gondollyad mykeppen Ennek wtanna Emelek Cryftwfnak ő Dra-
 galatos wallara az kereztfath hogy el wynne az ő halalanak He-
 lyere Es megh wgyan ottan az egyembe menökel zanthalan lok
 48 bozzwfagokat zenwed uala || Es Az Kyk ötet az kereztnek nehef-
 fegeyerth elől nem kelhetyk wala ő előttök haytatyk wala Es ő
 15 labokal nagy erőffen rwgodozyak wala Es ő rea efnek wala öklökel
 rwdakal törökel Es botokal Es egyeb nemő allatokal nagy werefe-
 ghekel nagy kemenyen meg fagattyak wala ő zent tagyayth Az
 gyermekek kedyg ő rea köweket Es ghöröngyogököketh Es Sarth
 bagygalnak wala byzony Draghalatofon tenned ha te wradath ez
 20 aldor yefwft segellened Es mondanad ő nekyk kerlek hogy agya-
 tok En wrammak kereztfayathes ym en el wyzöm hog meg nywgo-
 gyek az ő halalayglan O en nemes azzonyom zyz marya byzony
 lyzem hog ygen örömeft wötted wolna Es el wytted wolna O mely
 25 igen bankodwan es mel ywöltwen Es Syrwan az zent azzonyala-
 tokal megy wala Es az Azzonyallatok tartyak wala az zeplötelen
 zyz maryath Merth önne magat nem byrhattya wala Mykenth
 ereyethwl eel | Tawozoth Kykhez wr Iesuf megh fordwlwan monda
 Ierwfaelemnek leany ne akaryatak fyrnotok en raytam De tennen
 30 magatokon Syryatok mert ywnek az napok kykben kezdötök mon-
 dany bodogok az meddwy kyk nem zwltenek Es aaz emlök melyek
 nem emtettenek Es tahath kezdytek mondany az hegyeknek effe-
 tek my reyank es boryhatok el mynket Es az wölgyeknek fedez-
 yetek be mynket mert ha az nyas faban az eköt tezyk az Azzyw-
 35 ban thahat my lezen byzony yo ic xc ygaz wgyan Merth ha
 te zent fa walwad gymölczözö Es aldoth ennet zenwecz Es az
 te agaydbol meg foztatol my lezen my rolwnk nyawalyafokrol
 kyk wagywwnk az io fa tyze közőth Ennek wtanna lön mykor

mynd az gylekezeth az kopaztoth hegyen Ennek wtanna az te
 ygyekezethodban Es gondolatydban az my wrwnk iefws cryftwnak
 mondotta het ygenek negyedykről kyt nekwnk az magas kerezt-
 farol predycalla mert wgy monda En yftenem En iftenem ||
 Myre hattal el engemeth kyt yol ezödben erewkehégel wenned 49
 Es ez yge wtan igen Aytattos zýwel ez ymaczagot mongyad oly
 mely ha az kereztfa alat wolnal az te wrad yefws xpus elöth le
 terdepelwen

HALat adok teneked en aldot wram ic xc mert
 te wag en yftenem es en byzony ydwezyttöm 10
 ki ennekem The zerelmedeth napnak harmad ydeyen megh
 mwthatad mykor en eröttem akaral megh oftoroztathnod Es megh
 koronaztatniod thewyfkel Es tegedeth mykent gonozwl tewöth
 erőffen meg köthözenek wezökwel Es oftorokwal ygen keferwen
 Werenek hogy te testedben semy eep megh nem marada Es Az te 15
 dragalathos zent wered czepenetök zerent the belöled ky folya
 Coronath eeleffegw thöwyfkból fonanak Es az te zenth feyedben
 kyraly korona helyet thewek Es thegedeth kyraly palasterth öltöz-
 tethenek wörös rwhaba Es nadath kyraly yftapert | Adanak yob
 kezedben Es the elötted terdepelwen közönnnek wala tegedeth nya- 20
 gyob karomlaira hywnak wala Es thegedeth Sydok kyralyanak Es
 the tyztelendő feyedeth az naddal weryk wala eeröffen Es nyak
 czapafokal es Archwl werefökel thegedeth kemenyen wernek wala
 Es ő hagyapafokal te zent wered egybe egyelwlth wala Es wg fer-
 tetztettel wala megh Hogy lattatnal zernywnnek lenny poklos O 25
 edeffeges ic xc kerlek tegedet Es onzollak the kemenfegw
 oftorozafodnak Es the keferwfeghw koronazafodnak Es mynd
 egyeb gyethrelmydnek myatta hogy enghemeth zegeny nyawalyaf
 bynefth yth ez wylagghan meltoly Es akary mynden en bynymról
 wgy meg ofthoroznod hogy az yöwendöben te haragodnak oftho- 30
 rawal ne Erdemlyem werettetnem se pwrgatorywmnak keferw
 oftorath ne erezyem De mynden oftorozas nekwl the malasztodnak
 fegedelmewel Az örök bodogfaghra ywffak ky Attyawal Es zenth
 lelekel || Elz Es orzaglaz örökul öröke Emlekezyel megh en wram 50
 ic xc merth mynd ezöket en erötthem Es en ydweffegemert zen- 35
 wetted Es kerlek tegedet en edes ydwezyttöm aldot wram iefus xc
 hogy agy ennekem malaztoth hogy mynd azokrol kiket En eröt-
 tem Napnak harmad ydeyen zenwette[d]l meltan zynek aytattos-

fagawal meg emlekezheffem Es ygazlelky aytatos akarattal zen-
wednem ygyekezheffem Es wgy benne ygyekezheffem hogy en
zywemből soha ky ne tawozzyathok Es rola teneked koronked
halat ygazan athaffak Es kerlek en kegyeffeges wram yefws crifus
5 hogy te nagy irgalmaffaghoderth őffed ennekem the kegyeffeges ma-
laztodath hog yth ez wylagban tegedeth wgy zeeretheffelek Es
theneked wgy zolgalhaffak Hogy en mynden thöredelmemben te
twled meg hagyattaffam Es en neheffegemben te hoziad azon yge-
wel meltan kyelthaffak kyt ennekem az magas kereztfarol predy-
10 callal mondwan En yftenem En yftenem myre Hattal el engemeth
Es te weled te zent gyetrelmydben | Wgy ygyekezheffem Hoó ez
ky menetnek wtanna the dyczölegedben the weled erdemlyem
egyefwltemet hol attyawal Es zent lelekel egybe elz es orzaglaz
örökwl öröke

15 NApnak hatod ydeien bankodwan ef zomor-
kodwan meg emlekezyel Mynd ezökröl mellyek ymmar
meg mondathnak Mykoron az nep ywthoth wolna az kopasztotnak
helyere Nag ywöltefekwel Es nagy kayaltafokwal Es kedyg monda-
tyk kopasztotnak helye merth oth fok feyek kopasztattak wala meg
20 Es oth Myndeneknek lattara yefwth my wrwnkath ő rwhayatwl
weg mezyttelenytek Es meg foztak ygen nagy ferelömmel merth
az belöl walo rwha az oftorozaférth ő hozya Es az ő sebeyböhn
ragadoztak wala Es az ydőben tahath az testeiben walo sebök meg
nylanak Es az ő teste yelennen mynd meg techek myndeneftwl
51 meg wereswtetnek Es az ő were mynd földy ala folwan || Es
ottogyan ef meg fok bozzufagokal gyetreték mykenth kezdettwl
fogwa gyetretet wala öklökel wezzökel Es egyeb allatokal ygen
kemenyen werettetyk wala Archwl hagyaptatwan meg oli ygen
kemenen fagattyak wala myg mynd meg nem faradnak wala Es
30 bankodnak wala hogy egyebet nem twdnak wala tenny Oh Iefw-
nak annya mel nagy ferelem wala teneked mykor mynd Ezeketh
nezed wala Mynek wtanna azert Az kereztfá meg kezwt wolna
mondanak neky nagy bozzwfagal Es nag karomlassa! Hakfel
hakfel O mel ygen örömeft fel hag wala embereknek ydweffege-
35 erth O mel ygen nagy zerelömmel Myerettwnk mynd ezeket zen-
wedy wala O mel nagy engedelmeffegel Es mel nagy kegyeffegel

Engede az ő zent attyanak Oh Wram zent attya mel ygen őrwende-
 dez wala az ő engedelmeffegeben Es ygy mynd ez wylag fel Ma-
 gaztatek az kerezthre Es meg hwzlaltatek Es az ő zent Annýa mel
 kezkenő ő feyen wala tellyes nagy keferwfeleg Es nagy kõny hwl-
 latafokal wethe ő rea Es be főde ő zemermenek helyet O mynemő
 fohazkodafokath Es zomorw ywõltetőköt őth az ő baratytwl halloth
 es | Ielennen Az ő zomorw Annyatwl mykor ylien kemenyen fel
 magasztatek Es meg hwzatthatek Es mynd ő zent testeben meg
 zaggatatek Es mykoron temerdekfegw was zegekel meg zegeztetõt
 wolna leg ottan az wer ky kezde folny nag bewfeleg es a kereztfan 10
 mynd a földyg ala folny Es az földön el terwlly Nezyed azert en
 zerető attyamfya mykeppen fel Magasztatot es mykepen meg
 mondatot wala kel embernek fyanak fel magasztatny Es mykeppen
 moyfes fel magasztata az kyetlembe az ere kegyot Es kyk az ke-
 gyokthwl meg marattanak wala ötet nezwen meg wygaztatnak 15
 wala Wgyan őrdögnek marafa Es kefertety ellen nynczen yob wr-
 woffagh mynt az my ydwezyttenknek az kereztfan my erettwnk
 gyötretet kepet nezny es latny Es latod te wradat az Magas
 kereztfan fygheny es meg gondolwan az ő faydalmyt Es thowaba
 latod te wradat az maghas zekõn ylny Es ytelný yzrahelnek tyzen- 20
 ket nemzeteth Es azerth keth embereket wethenek ő melleye
 egyket yob felől mafyk bal felől Es egyk ydwezwl mafyk kár-
 hozek thowaba latod az aldooth || Iefws Cryftwft ky yõwendő yoza- 52
 goknak pylpeke mykenth Keze el terytwn ayanla tyzta oftyat my
 ertwnk twdny merth ő dragalatos zent testet az Magas zent kerezt- 25
 fanak oltharan latod az te mestörödet Mykeppen az magas kerezt-
 farol le predycal het ygeket melyeket mondot az kereztfan fygwen
 kyket rewydõn te magadnak Es atte lelkedben ygen fygyelmezyed
 Es ygen ayttatofon foglalyad elmedben előzer az fezyttőkert ymad-
 wan En zent attyam boczaffad megh ő nekyk merth nem thwgyak 30
 myt tezne Igen yo ennekem Es ygen gonoz ew nekyk byzony wgyan
 wágon Merth ky gonozt tezen nem twgya Es nem erty mene bynbe
 magat eyty Es mely koronat mafnak kereffen Es Monda az tol-
 waynak Ma En welem lez paradyczomba es byzony ma ees myn-
 den napon törtynnek merth ky ayttatoffagal ő bynet meg gyonnya 35
 legh ottan ural lezen paradyczomba az az nemynemő Nywgoda-
 lomba Es ő confyencyayanak batorlagaban Harmadzer az ő zomorw
 annyat ky mynden wygafagthwl meg foztatot wala zerelmef |

Thanytwanyanak Ayanla Es ô tanytwanyath az ô edes Annyanak
 Mondwan azzonyallath ymme te fyad Es az tanytwannak yme the
 Annyad Es zent ayanlafba ertetyk lelök zerent nem csak yahnost
 de czyftwnak mynden zent egyhazat Es mynden hy lelket ayan-
 5 lottatnak hog ô mynket wallana zeretendô fyawl Annyay ayttattal
 Es zerelömmel nekwnk mynden yot zorgalmazwan Es my ôtet
 wallanok edeffegw annyawl myndenkoron zeretendewnek Es yften
 wtan myndeneknek felette tyztelendönek merth Mykeppen ic cryf-
 twfnak gyötrelme ydwezwlffre kellemetes my Segedelmynkre Es
 10 my thanaczwnkra Es az zerent bator lepetöth walywnk ô hozya
 mynden neheffegert Es kellemetöffegert Negyedzör monda En ifte-
 nem yftenem myre hattal el engemeth Azert hogy wr yefws ô
 gyetrelmenek Es ken zenwedefenek nagyfaghat mwtatwan mert
 ol ygen nehezen Es oly nagy Serelömel kenzatyk wala Es zomorod-
 15 wan bankodyk wala oly ha yftennek ynßen fya nem wolna De
 53 ynkab ellenfegee || Es yefws Cryftwnak zent teste lattatyk meg
 hägyattotnak lenny hogy egy hyedelmet awagy egy fegedelmet
 fem lattatyk wala yöny Es mert önnen maga akar wala nagy ke-
 ferw kent wallany hogy walaha my ezwnkbe ywtwan meg ees ô
 20 peldayawal zenwednenk Es wgy egyefwlñenk wr yefwßal az gyet-
 relembé hogy oztan Egyefwlheffwnk ew wele az dyczöfegben ötdö-
 zör monda ygen zomywhozom Es Adanak ô neky ecetöt epewel
 elegytwen mykent Dawyd profeta myat meg mondatot wala en
 etkembe adanak epet Es en zomyohomba ytatanak engemet echet-
 25 tel Immar nag ebed ydö wala de az nagy munkaerth Es az nagy
 serelömert nem kere egyebet hanem csak wenereketh Es bötw
 zerenth alyttatyk wala hogy ighen zomywhozyk Es az ördögnek
 fyay etekerth adanak ô neky epeth Es wenerekerth echetöt Oh
 mynekwnk nyawalyaafoknak myth hyzwnk my kyk egyeb kent
 30 akarwnk Ebelleny Es egyeb kent enny es ynnya es gyönyorwfeget
 kylemben kerefunk ez wylagh zerenth byzony Ha ezör eztendeygh
 elne ember | Es mynden napon wyzzel kynyerele böytölne Es ky-
 lemben kylemben magat gyetreneye meges elegedes keppen az
 egy dragalatos ebedöt meg nem fyzethetne de walo byzony ky fok-
 35 hattya ô elmeyeben fogya merth kymen ez bezed teftyeknek Es
 azert nem ertyk az az nem ertyk yghaz ertelömmel Nem ertyk
 mellyek yftene Es el weztyk az örök wygasagot Hatodzor monda
 yefws az kereztan meg tökelletek az az mynden mywelködet me-

lyeth ez wylagban kellet tenny Megh wegeztetöt Es tökelletöt Es az ydö kyben emberek között kellet lennem Attya yftennek tyzteffegere Hywöknek kellemetöffegere meg thökellethöt Ennek wtanna en zerethö attyamfya emleközyel megh atte gygeközetödben az my wrwnk iefws Cryftws mondotta het ygenek ötödykröl kyt nekwnk az magas kereztfarol ala predycalla mondwán zom-ywhozom kynek ertelmet ygen fygyelmezyed atte lelkedbe Es ez yge igen ayttatos zywel ez ymaczagot mongyad olyha az kereztfa alat wolnal atte urad ic xc előth le therdepelwen ||

HALATADOKTENEKED ENALDOTWRAMIEFUSCRIF-⁵⁴
 tws mert te Wagy ennekem yftenem es En byzoñ ydwezyttem ky ennekem the zerelmedet napnak Hatod ydeyen meg mwtatad mykört en erőttém akarat Halalra yteltetned Es meg Fezyttedned Sok wadolalok wtan pylatos ő kezeyt meg mofa Es tegedet az kereztnek akasztofayara fel akasztany ythele Es az kereztet el wynned¹⁵ temnen walladra wetek Es te nagyob Bozzwfagodra thezyk wala ezt Tegedet az kereztre fel hwzlalanak Kezeydet labaydath wafzegek^{wel} fel zegezek Ennek wtanna tegedet az kereztre ygen magaffon fel emelenek Es kylemb kylemb karomlaffokal Es Hahothakal Tegedeth mewetnek wala Wgyan en kegyeffegw wram ic²⁰ xc te ygen nagy Mondhatatlan Zerelmedet meg mwtatad mydön ő erőttek könyörwletöft te Zent Attyadat ymadad Es ezeknekwl en aldó Wram ic xc ygen nagy gyethrelömmel zenwedel mykoron az the nagy bwnek myattha meg haborwlth Anyadath az Kereztfa alath nezed wala Es the nagyob bozzwfagodra ket²⁵ Tolwayth Hozanak Es thegedet azok közyben mynt ő tarfokat meg fezyttenek kyt egyknek nagy merteklen yrgalmaffagodat mwtatad kynek ő wtolfo ydeien töredelmeflegöth ereztel Es paradycomot ygered Oh en ygen edeffegw Es kegyelmeflegw wram ic xc kerlek thegedet Es ymadlak atte read adatot törwennek³⁰ Es mynd az egyeb teneköd töt gyötrelmednek myatta hogy engemet the nagy yrgalmaffagoderth Abel Es abal felöl waloknak felelmes törwenytwl meg zabadoh Es az yob felöl walo gywleközetödben wygi Hol attyawal Es zent lelökel elz Es orzaglaz mynd örökwl öröke Emlekezyel meg en edeffegw wram ic xc mynd³⁵ ezöket En ydwessfogömerth zenwetted es kerlek tegedeth en aldó ydwezytthem hogy agy Ennekem malasztot hogy ennekem thöredelmes zywet Hogy en mynd ezökröl meltan zynek ayttatos forro-

fagawal meg emlekezheffem mellyeket En erőttem napnak Hatod
 ydeyen zenwettel meltan rola meg emleközheffem Es ygaz lelky
 akarawal zenwedwen aythaffam Es wgy benne gyönyörkötheffem
 hogy Soha en zywemből ky ne thawozyanak Es azokrol teneked ||
 55 Myndenkoron Halat athaffak Es agyad ennekem en dycző wram
 felfeges yefws cryftws hoğ yt ez wylagban te malazthodnak Sege-
 delmewel myndennemw gyenyerwlegnek kewanfagath el tawoztat-
 haffam hogy the Hozyad azon zowal kyth Ennekem az magas
 kereztfarol predycallal mondwan zomywhozom Erdemlyem kayal-
 10 tatonak te hozyad mykenth aytozyk az zarwas wyzeknek forrasfara
 wgyan aytozyk en lelkem te hozyad yften Zommehozot en lelkem
 yftenhez eelewen forralhoz mykor yőnek Es meg yelennek en
 yftenemnek ő orchaya előt ky el es orzaghol mynd örökwł öröke
 amen

15 NApnak kylenced ideyen ha kegyes lelket
 wallaz ferelmes es aytatos elmewel gondolyad meg mykep-
 pen te ygen zeretendő wrad yefws xpus mynden halalatra melto ő
 halalahoz kezelytwen kezde meg fogatkozny Es meg Sargwlny Es
 az ő feyet az ő edes annya fele haytany Olmely az ő zent zemelyeth
 20 adwan Es mondwan Idwezlegy Idwezlegy mynden wygafagtwł
 meg fozthatot keferwlegnek annya oly mely azt mondana O ne-
 mes | Azzonyallath Lagy legy Syralomra lagy legy bankodafra Te
 twdod en edes zylem Mert arra ywttem en ez wylaghra Es te tw-
 led teltet wettem hogy köröztnek akasztofaya myath embery nem-
 25 zetöt ydwezyttenek azerth Mykeppen tellyefednenek be yrafok
 mert te twdod wala en edes zylem hogy Ennekem embery nemzet-
 nek ydweflegeyerth zenwednem kel De twgyad en eies anyam
 hogy Harmad fel tamadok teneked Es az tanytwanyoknak nylwan
 meg yelenem zynnyel meg azert Syraftwl En edes zylem marya
 30 wessed le az ferelmet merth megyek en attyamhooz Es attyay
 nagfaghoz dyczőfegnek wetelere fel megyek főt en welem egyembe
 örwendez en edez zylem marya Merth ymmar en tewölgő yohymat
 meg löltem Kyketh Hozyw ydötwl fogwa el weztöttem wala egy
 megh hal hogy abbol mynd ez wylag meg elegődyk egynek weze-
 35 delmeert el weztenek egyebec kőwetők Immar egynek erdemeyert
 myndenek ydwezwlnek a mely attya yftennek kellemetes Myre en
 edes zylem marya hogy az kellethlen lenne teneked az kelyhöt ||

Kyt Ennekem attyam adot nem akarod hogy megh ygyam azt O 56
 Azzonyallat ne akary Syrnod ne akary könywezned En edeffeges
 anyam mert nem hadlak el tegedet the weled vagyok te weled
 lezök ez wylagnak mynden ydeyeben Ha teft zerent halálnak pa-
 ranczolattya ala engettetem en yltenfegem zerenth myndenkor-
 vagyok woltam Es lezek halhatatlan Es gyötörhetetlen thowaba
 Iol twdod en edes zeretö anyam marya honnat en zarmaztam Es
 yöttem Azert myre zomorodol ylyen nagy keferwfegel Ha en oda
 fel megyek honnat le zallottam Ideye ymmar en edes zylem marya
 hogy en megh Ahoz fordwlyak ky erezteth engemeth Es az howa en 10
 megyek ma te oda nem ywhech Iwz kedegh oztan ezeknek wtanna
 Mellyeket ymmar az ö bezedwel csak alegh yelentheth wala ky az
 nagy gyötrelömtwl Es az zamlalhatatlan ferelömtwl Es ennek
 wtanna meg wegezwen az wtolfo heted yget Es megh wegeze mond-
 wan En zentfeges attyam te kezedben aayanlom az en lelkemet Es 15
 ez mondwan ky boczata az ö | Zent lelketh Byzony ygaz eleget ert-
 hecz ezökből mykor ezt meg mondwan ötet ö aldót zent annya lata
 meg halny Es ön magat ez wylaghol meg hagyataty Es anne
 ferelömmel Es bozzwfaghal az ö zent fyat ky mwlny Iwölthe a zeplö-
 telen zyz mykent zolhat wala Es monda ö neky en zeretö fyam iefws 20
 myt erdemlettel hogy yli keferwfeges kent Es halalt zenwedel Ime
 mynd te teftöd kyt en anyay mehemben wyfelthem poztoban
 takarwan yazolban fekötwen Egyptomba fwtottam Es neweltem
 En zammal czokolgattam Mykeppen latlak tegedet az kereztfan
 fygwen O yefws iefws en zerethö fyam myre hogy atte aldoth 25
 zywedeth kywel engemet oly ygen edefdeden zerettel kywel enge-
 met alazatos zolgalo leanyodda walasztottal O azerth mykeppen
 latom ma kemeny lanczawal megh zegeztetny Es altal werettetny
 Es hertelenfegel wert Es wyzet ö belöle ky folny Oh iefws yefws
 en zemeymnek wylagoffa myre hogy atte aldót zent zadath kyk 30
 ennekem nag edes czokoltatafokat attanak es kyth en emlömnek
 teywel yttattam en zammal edefdedön || Czokolgattam Mykep- 57
 pen latom azert ma Somywfagal meg azotnak hogy az zomyw-
 fagerth ywöltez mondwan zomywhozom Es csak egy torok wyzeth
 fem nywthatok teneked O en zeretö fyam yefws myre hog atte 35
 aldót zemeydet kyk myndeneket latnak kykel engemeth gyakorta
 oly igen kegyesen neztel Mykeppen latom azert azokath keferwfe-
 gel meg homalyofodny Oh te fenes nap egybe zenwegy ma en

welem te wylagofagodat ma meg wonwan Oh föld egybe zenwegy
 ma en welem meg remwlwen Oh kw zyrtok egybe zenwegyetek
 ma en welem meg repedőzwen Es megh hafadozwan O en edeffe-
 ges fyam egybe zenwegyenek ma my welwnk halottak fel kelwen
 5 Es csak az nyawalyas binefek nem akarnak my welwnk zenwedny
 Oh ennekem nyawalyafnak ky agya ennekem en edes fyam yefws
 hogy en teweled megh halyak Oh en zerető fyam yefws myt tezön
 atte nyawalyas Es zomorw annyad kynek hatz engemet nyawalyaft
 el ayanlattattath en edeffeges fyam yefws Emlekezyel meg en
 10 rolam Es mynd az te Hazadbelyekről kyt yl zomorwlagban hatz
 el Emlekőzyel meg en edes fyam yefws azokrol kyk mynket zol-
 galnak | En edes fyam en nyawalyas te kedben Es te zent attyadnak
 kezeben ayanlom en lelkemeth Es mynd te hazadbelyeth O myn-
 denhato zent attya vr yften te kezedben ayanlom en edes fymat
 15 főt en wramath Es en teremtemeth mert en ymmar meg fogyat-
 kozom Es ayttom te zemelyödben en fyam elöt meg holtomath
 Ilyen nag ywölteseket kyaltwan nem alhata az ő labayn De orcha-
 yara hanyat homlok az földre le efek Oh en dragalatos baratom
 nezyed Es gondolyad atte lelky zemeyddel mene serelömmel Es
 20 keferwfeget mynd az ew baratyfyrnak wala Mert azokes kyk latny
 yöttek wala ez czoda latwan oly igen bankodnak wala mynd az
 chentwryo Es egebekes kyc ötet latny ywttek wala Mellyöket wer-
 wen hatra fordwnak wala mondwan byzon ez ember ygaz wala
 Es byzony yftennek fya wala Azert ez Heet zentfezes ygenek
 25 myatta tehetwnk my yöltesöket Ma tartwan my wrwnk yefws Cryf-
 twfnak felet az Sydok ellen ma wrwnkal egybe zenwegywnk ma
 az ő annyaual Maryawal ma my magwnkon könyörwlwen Es ez
 megh mondoth egy mynden ygenek wegen melyeket xc az kerezt-
 58 fan mondott tehetwnk ymatfagot || Ennek wtanna En Dragalatos
 30 attyamfya atte aytattos ygyeközetötben meg emlekőzyel az my
 wrwnk ic xc mondotta hatod ygeyeröl kyt nekwnk az kereztfarol
 predycallot mondwan meg thökelletek Kynek ertelmet ygen fygyel-
 mezyed Es yol ezedbe foglalyad Es ez wtan ygen aytattos zywel
 ez ymatfagot mongyad oly ha az kereztfa alat az te wrad yefws
 35 cryftws elöt wolnal le terdepölwen

Halat adok teneked en aldott wram iefus xc
 mert te wagy en yfthenem Es en ydwezyttem ky ennekem
 te zerelmedet napnak Kylenched ydeyen meg mwtatad mydön en

ertem az kerezthnek akaztofayan meg halal es Igen yrgalmaffagos
 Syralmas eneköt Syral mydön mondad ely ely lamazabatany azaz
 En yftenem En yftenem Myre hagyal el engemet maga te yftened
 soha el nem walt Te twled Ennek wtanna edeffeges wram ic xc
 mondal zomywhozom Es teneked adnak wala mereghel alkototh 5
 borth Echetal Es epewel elegyttethwen Es kylemb kylemb meue-
 tefőkvel tegedet meg karomlanak Es mynden bozzwlagokat me-
 lyeket teheteenek thōnek Ennek wtanna En yghen | Zeretendō
 Wram ic xc mondal meg tōkelletöt Es a te zent lelkedet te zent
 attyadnak ayanlwan ky boczatad az te zent lelkedeth Tahath az 10
 te zent oldaladath lanczawal meg nythak kyböl weer Es wyz my
 idweflegwnknek wrwoflagara ky folya Es Mynden terōmtōth alla-
 tok te weled zenwedny Es bankodny lattatnak wala Nap meg fe-
 ketwle Hod Es Czylagok ō wylagoffagokat meg wonak föld meg
 yndwla kw zyklak meg hasadozanak Es koporsok meg nylanak Es 15
 Sok zenteknek teftek te fel tamaadasodnak wtanna egyembe fel
 kelenek Oh en ygen tyztelendō aldoth wram ic xc Kerlek tegedeth
 hogy atte keferw halalodnak myatta Ennekem zegeny nyawalyas
 bynesnek te nagy yrgalmaffagodert őffed te kegyeffegw malasztodát
 hogy en yt ez wylagban tegedeth wgy zeretheffelek Es wgy 20
 galhaffalak Es te zent akaratodath wgy tellyefytheffem be hogy ez-
 ky menetnek wtanna ywthaffak az bodogognak dyczősegeben hol
 attyawal Es zent lelōkel elz Es orzaglaz mynd örōkwl örōke Emle-
 kezyel meg en wram ic xc mert mynd ezeket en ydweffegemert
 zenwetted Es kerlek tegedeth en edes ydwezyttōm aldoth || Iefws 25
 Cryftws Hogy agy ennekem malasztot hogy mynd azocrol melye- 59
 ket en erőttem zenwettel napnak kylenezed ydeyen mēltan zynek
 aytatos bwzgofighawal meg emlekezheffem Es Igaz lelky aytta-
 tos akaratattal zenwednem aythaffam Es ug benne ygyeközhef-
 fem hogy en zywemből soha ky ne tawozyanak Es rola mynden 30
 kor teneked ygazan halat athaffak Oh en Böczwlendō aldot wram
 ic xpus kerlek tegedet hogy agyad ennekem te zent malasztodát
 hog yt ez wylagban En gondolatymat Mondasymat akaratymath
 Es mynden mywelkōdetymet atte zent ygednek emlekezetyben
 kyt ennekem az magas kereztfarol predycallal mondwan meg 35
 tōkelleteek Teheffem the zent newednek dyczeretyre ydweffegōmre
 Es te zent egyhazadnak őregbwletyre Es te zent fegedelmedel
 wgy thōkelheffem meg hogy ez wylagbol ky menetnek wtanna te

zentydel özwe melto legyek teged dyczernem te örök orzagódban
hol attyawal Es zent lelekel elz örökwł [örökuel] öröke amen.

EZöknek wtanna weczernenek ideyen töredelmes es aytatos
elmewel gondolyad mykeppen | Nemynemö nemes fyrfyw yoseph
5 newö ky wala xpuſnak tytikon walo tanytwanya nağ byzodalomwal
be mene pylatofnak hazahoz xpuſnak teſtet kerwen Es halla pyla-
tws Es neeky ygere Es hywa ö hozya yoseph nemynemw bölez
fyrfyat Es törwen twdot ez ees wala Cryſtwſnak tytikon walo
tanytwanya Nykodemos newö Es yöwenek az helre hol wr yefws
10 xpus wala meg fezyttetöt Es hozanak ö welök az hoz walo zerth
kykwel az wafzeket ky wonnak Es yefwſt az kereztfarol le wennek
Kyket mykoron az ö zent annya latot wolna olha halalbol kele fel
Es egy keweſtenne ö lelke meg örwende Es mynt tehety wala zol
gal wala azoknak Es fegetſeg wala ö nekyk Ioseph kedeg egyk
15 kezebol wonza wala az was zeget Maſykal az meg holt teſttöth
tartya wala hogy le ne efnek Marya kedygh al wala karyath ma-
gaſſan fel emelwen Es cryſtwſtwſnak le fyggö feyet nagy keſerwfe-
gel Es aytatoffaghal ö kezeywel zomoruan ö melyere wonzya
uala Es kyt mykor yllethetöt wolna ö ölelere Es Czokolafara
20 omla az ö zerethö fyara yol lehet a meg holtrol meg nem eleged-
hetyk wala Es mykor az teſt az kereztfarol az földre wetetetöt
60 wolna || Az keſerwes Zÿz Marya Kedeg omla az ö edes zÿlettenek
zent teſtere Es az twrhettetlen ſerelömert Es az mertekletlen Sy-
ralomert allapek mykent holt elewen Es al wala az ö edes fyanak
25 meg holt Feyenel nagy keſerw könyhwllataſſal ö orczaſat meg
moſwan keſweywel kylemb kylemb Ohaytaſokal gyetretyk wala Es
Menezör ö feyet yllety wala Syrwan Es keſerögwen Es mondwan
Oh en Dragalathos fyam yefws myre fezyttöttenek meg tegedet az
kemenfeges fydok Oh ennekem nyawalyaſnak mert yme tegedet en
30 ölemben halwan latlak Es tartlak Oh ieſws ie en zemeymnek wy
lagoffaga lay ennekem en edes fyam ie hol wagyon Anne wygaſagh
en welem mellyet walottam te zyleteſednek ydeyen Ezönkezben
homlokat es orchayaſt Es ö zayaſt gyakortha Czokolgattya wala Es
köny hwllataſoknak anne bewſeghe foly wala hogy az ö meg fya-
35 nak le weetetöt zent teſtet nağ bewſegel meg öntözy wala Es mely
kwre tetetöt wala mondatyk ö könyhwllataſy megh maſtes meg

tetny Es ennek wtanna az keferwes zyz marya ő meg holt fyanak
myuelkedetyth Es az ő rayta lőt bozzwfagot ő elmeyebe forgattya |
Wala Es ő gyermekdyd woltanak zemelyet ky wala awág mynemő
wala kyt zyzen fogadot wala Es zerelőmnnekwl zylt wala ky ő neky
wala mynden ő elmeyeiben Es wgy mond wala mongyad en edes 5
fiam ie mongyad en egyetlen egy zeretőm Es en lelkiemnek eelethe
en czwpa egy zerelmem Es en wygasztalom myre hacz el el enge-
meth ygyen bwfkodnom nagy keferwfegel myre lőtthel en thwlem
yl mezze En yftenem en lelkömeth meg wygasztalwan nezy Es
tekencz en ream Es yrgalmazy ennekem Mykort kedegh Ioseph 10
Es nykodemws tennek az koporfoban xnak telteth az keferwes
annya akarya wala ő wele magat el temettethny Es az ő zerető
fyan yefwfon czwgh wala őtet őlelgetwen Es zerelőmnnek mynden
edeffegewel apolwan Es monduan yrgalmazyatok yrgalmaziatok
awagy ty csak ennekem en baratym hagy Hagyatok ennekem egy 15
kewesse ez meg holt teltet hogy az győczőth el wonwan ő orchayat
lathassam awagy igyekezhennem ő ferelmet gondolwan hog ez lat-
wan walamy kewesse wygasztaltassam meg Es nağ keferwfegel
mond wala az || Zyz Marya Ne Akaryatok en nemes wraym őtet 61
yl hamar az koporfonak adnotok de Inkab agyatok az ő zomorw 20
annyanak hogy awagy őtet csak Meg halwan walyam auag ha őtet
az koporfoban tezythek Engemet ees nyawalyaft ew Wele el
temeffetek mert gonozwl lezön ennekem Azok kedeg xctuft Az ko-
porfoban tezyk wala a keferwes zyz marya kedegh yefwft az ő
egyetlen egy fyat wonzya wala Es őtet akarya wala meg tartany 25
Azok kedegh Akaryak wala az koporfonak adny Es yg ez kegyes
haborwfag wala ő közöttők Es ez Czodalatos Syralom Mert mynd
igen keferwfegel Syrnak wala wgy hogy myndenyk csak egy zoth
Sem zolhat wala Es Ennek wtanna Cryftwnak az ő Dragalatos
zent teltet Aromatyabely Ioseph Es nykodemus thakarak tyzta 30
gyolczba Es dragalatos kenetökel meg kenwen meg kenek Es te-
wek nagy Aytatoffagal Nagy zeretettel Es nağ kenyhwllataffal Es
az wy koporfoban melyet Ioseph maganak faraktatot wala Es
wgy Eletnek Es halálnak wrath adak az koporfonak wr yefwft
el temetwen Marya kedegh az ő Annja mynd ő zywenek zerelme- 35
wel az koporfot őlelgeti | Wala Es mynt zolhat wala az ő egyetlen
egy fyat yefwft megh algya wala az koporfoban le zalwan Es ő
kezeyth el teryeztwn fölwl meg apolya wala Es wr yefwft ygen

keferw zokogaffal Syrattya wala lepek kedeg ô hozya kynek wr
 iefws ôtet ayanlotta wala Es ô ees ygen Syrwan az Syro annat fel
 emele mert nyôgefekwel gyôttretwen Es ferelmekel meg faradwan
 Syrafokal meg fogatkozwan az ô labayn nem alhat wala De ma-
 5 gha mykent tehety wala Az zent azzonyallatoktwl segelletwen Me-
 nenek be Ierwfalômbée nagy keferwefs Syraffal Ennek wtanna az
 zôrzetôs fydok Menenek Pylatofhoz Es ôryzôket kerenek az ko-
 porfo ôryzetyre Es az koporfoth meg peczetlek Hogy walaky El
 ne wynne yefwnak testeth Mynd ezôket en dragalatos Attyamfya
 10 ygen nagy ayttatoffagal fygyelmezied Es thôredelmes zywel
 ayttathoffon the elmedben forgaffad Es ygy iwi lelky ayttatof-
 fagnak lepefewel az te lelkedben Es meg lathod the wradath
 yefwth az kereztfarol le wenny Iosephel es nykodemoffal Es ô
 zomorw zent annyawal az zyz maryawal Syratnod az ô dragala-
 62 tos zent werewel meg hwllatot testeth || Es Nagy keferw Keny
 hullatafoknak bewfegewel megh mossad Es tyzta gyoczba takaryad
 Es dragalatos kenetwel Megh kenyed yo nyayaskodafokal [m] Es
 yo tanwfagokal Es yo peldakal meg kennyed Es wegied ôtet fere-
 lômmel Es ayttatos mywelkôdetnek karyan karyan gyazolathal
 20 Es Syrafokal az koporfoban Az az te tyzta Confyencyadban fere-
 lômnek Es ayttatoffagodnak Pagymontomawal be fôged Es kôwet
 hengericz ô rea az az yozagban walo uegygh alhatatoffagot Es ot
 uli Te wradnak az kegyes yefwnak Koporfoya mellet zerezwen
 ôryzetre negy erôs wytezôketh Elô wytez legyen yldomoffag My-
 25 welkôdetben hogy ildomos legy mynden yozaghos mywelkôdetben
 Mafod erôs Wytez legyen mertekletôlleg etelben hogy mertekle-
 tes legy Etôdében es ytalodban Harmad erôs wytez legyen Erôlleg
 gyôzôdelmedben hogy erôs leg te testet ellen Es ez wylagh ellen Es
 ôrdök ellen ôket meg gyôzwen Negyed erôs wythez legyen ygaffagh
 30 meg adafba hogy myndennek [az my ôwe] az my ôwe azt meg
 agyad Wr yftennek bôczwletôt feled | Baratydnak Igaz Zeretetôth
 Es the magadnak meltan walo nyayaffagot Ezôkel ôryzyed Az
 koporlot az az atte lelkedeth Es xpuft el nem weztet De pylatof-
 nak ôryzôy ezôket nem wallottak Es Cryftwft el weztettek Es ôth
 35 peczetôkel az koporlot meg peczetôlyed Elô peczet legyen te
 zemednek thôredelmeflege Es tekyntety hog latafokal meg ne cza-
 latkoziek Mafod peczet legyen hallafnak zomorwlattya hogy hú
 hallafoknak myatta atte lölked meg ne zomorogyek Harmad pe-

czet legyen nyeldöklesnek yozanfaga hogy cryftwft thorköffagnak
 myatta el ne wezefed Myndenkort yfteny felelem aytatoffag Es
 yghaz felelöm te etödet elől kelye Negyed peczet legyen yllatozaf-
 nak yo erkwlze Es yo zokafa hogy ő myatta walamy tefty gye-
 nyerwfeznek kewanfagat ne ayczad Ötöd peczeth legyen ylletelnek 5
 kemenfege hogy lagy öltözetnek myattha kyraly hazath ne ke-
 wahnunk De Ianoffal kemeny öltözetöt ayczwnk ky kemeny eleth-
 nek wtath wyfelé Es ez peczetökh az koporfonak aytaiara ragaz-
 taffanak azaz a tefthy akaratra ky az lelök elen Es az || Okoffagh 63
 ellen wy Hogy Az tefty akarat meg enyhytteffeg mely es aytayanak 10
 mondathyk Mert azon aytatra wagyon zwköwetyfe engedwen a go-
 nozra Annak wtanna tewen De az peczetöket elől ragazyad Es ygy
 xpuft merth tarhatod te zywedben Awagy lelködben ky el Es orzagol
 mynd örökwł öröke Ennek wtanna en Dragalathos attamfya te ayt-
 tatos ygyekezetedbe Emlekezyel meg az my wrwnk Iefws xc mon- 15
 dotta wtolfo ygeröl kyt nekwnk az magas kereztfarol predycalla
 mondwan En zent attyam tekezeden ayanlom en lelkemet mely
 mondaft ygen fygyelmezy Es ertelmet the elmedben forgaffad Es
 az wtan Igen aytatatos zywel ez ymaczagoth mongyad oly mely az
 kereztfa alat te wrad iefws elöt wolnal le terdepölwen xc 20

HALat adok teneked en aldót wram ic xc mert
 te wagy en yftenem es en byzony idwezyttem ky ennekem we-
 czernyenek ydeyen te zerelmedeth meg mwtatad Mydön ennekem
 alazatoffagnak thökeletel peldayath Mwtatad mykor en edeffegw
 wram ic xc te tanytwanydnak labokat meg mofad Es meg kened 25
 Es te arwlodnak laabayt meg mofad Es | Meg keñed nem wtalad
 kerlek tegedet en ygen edeffegu aldót wram ic xc hogy atte felfe-
 ges alazatoffagodnak myatta hogy en twlem mynden kewelfeget
 dagyalyoffagot Es fel magasztataft el tawozthas Es ős en zywembe
 ygaz thökelleles alazatoffagot ky myat walhaffam yth te zent ma- 30
 laztodat Es fel meheffek te meñnyorzagodnak magaffagaban Oh en
 ygen zeretö aldót wram ic xc Igen örömetöft halalatot Mondanek
 awagy adnek teneked ha twdnek Es ha melto wolnek atte alytha-
 tatlan nağ zerelmedert mellyet ennekem mwtatal atte nagy wen-
 degfegödnek ydeyen Mykort Ennekem te zent teftedet ennekem 35
 nyawalyafnak etökbe adad Es te dragalatos zent werödet ennekem
 wenerekbe adad Ky yelenthety megh elegödetoft az te nagy
 Monthatatlan nağ zeretetödeth ky halalhattya megh neked mel-

tan enny Ayandekodath Ha zazzer Ezerzer en testemeth halalra
 adnam Ilyen nagy czodalatos ayandekert oly ha meghees femmyt
 nem tennek Oh en ygen böczwlendő aldot wram ic xc Ezön we-
 czernyenek ydeyen Masod napon te hyw baratytwl azon zent test
 64 kyth || Ennekem Etekbén adal Az Magas kereztfarol le wetetek
 Es nagy Syralmas aytatoffagal el temettetek ez te czodalatos
 zerelmednek felelmes Es böczwlendő ayandekodnak Es te zent
 el temetefödnek myatta tegedet En ygen zeretendő felfeges aldot
 wram ic xpus Kerlek Es ymadlak hogy te zentfeges tested Es we-
 10 ród En Eletemnek napyan Segöhön ennekem hogy yt te weled
 ygaz zerelmödben egyefwlheffek Es en halalomnak ydeien bodogwl
 te edes kegyes zent zyned eleyben wygyem hol Attyawal Es zent
 lelekel elz Es orzaglaz mynd örökwl öröke Emlekezyel meg en
 dycző Aldot wram ic xc hogy mynd Ezöket en ydweffegemert zör-
 15 zed Es töd Es kerlek tegedeth en aldoth ydwezyttem hoág ág En-
 nekem malasztot hogy mynd azokrol kyket en eröttem weczernye-
 nek ydeyen zenwettel Es töttel Hogy meltan zynek aytatatos forro-
 fagawal meg emlekezheffem Es Igaz lelky aytatoffaghal wallanom
 aythaffam Es wgy bënne ygyekezheffem hogy en zywemböl Soha
 20 ky ne tawozyanak Es róla te neked myndenkorth halath | Igazan
 athaffak Es agyad ennekem en aldot ydwezyttem felfeges ihus
 xpus hogy yt ez wylagban en gyermekfegemtwl fogwa walo wetke-
 zetymet ygaz töredelmefegel meg Syrathaffam Es ygazan teneked
 meg walhaffam Es Rola te malasztodnak fegedelmewel oly eleget
 25 teheffek ezön wylagban hogy en ky menetömnek ydeyen Azon te
 töled predycalth zent ygewel kyt Ennekem az magas kerezthfarol
 predycallal mondwan en zent attyam te kezedben ayanlom en lel-
 kemet te zent yftenfegednek ayanlanom Es te weled te dyézöfe-
 gedben öröke lakoznom hol attyawal Es zent lelökel elz Es
 30 orzaghlaz mynd örökwl öröke amen

Wege wagon ez criftws kennarol walo elmel-
 ködefnek awagi gondolatnak amen ||

It ymmar Kezdetnek Cryftwnak kenharol walo 65
twdafok a fegwerokról awagy allatokrol melye-
kel criftuft kenzottak honnan wotanak azoknak
eredety

Mykeppen az fydo doctorok mongák [hogy] előzőr az kötélről 5
mely köteleket Köttenek xpwnak nyakara előzőr hogy első Kötél az
walt az kywel az twlкот meg kötyk wolph Az Salamonnak tem-
ploma előtt az Aldozafra Es wolt az lonak zöréből czynalwa kyn
abraham attyank wlt előzer Es az Kötél fekete wolt De hol Crif-
twfnak nyakat yllete az kötel megh feyeredet wolt mykent az tey 10
Az kötel kedeg hozyo wolph mynt egy fwtnas Es Az kötel mál-
tan wagyon armenyay kyalnal es az kryftwnak bozzwlagharol
az kyt cryftwfon töttenek Meg yrtak Egy barannak bwrere ky
wörös zörw wolt Ez barant | Kedegh nywztak wolph meg az aldo-
zafra mykorth Salamon az templomoth meg kezyttöte wolt az 15
barant kedyg az fydok tartottak wolt fel horom eztendeygh csak
teyel Es annak wtanna adatot wolt köz nepnek elesegere Azert az
ő bwre ygen nagy wolt Es zeles ez bwren kedeg meg yrtak az Cry-
ftwfon löt bozzwlagokat Es Az Sydoknak peczetök raytha wagyon
feyer wyazbol Ez peczetnek kedyg egyk Cayffafe Mafyk közönfeges 20
nepé harmadyk pylathosé Negyedyk Erodefé ötödyk mynd kö-
zönfeges papoké Es az meg yrot bwr wagyon az Armenyay ky-
yalnal Es az ytelet napyan megh mwtatatyk mynd azoknak elle-
nök kyk azt gonozwl yrtak Es hamyffan zörzöttek ef, Cryftwnak
feyer rwhayarol zolnak az doktorok, kyth erődes rea adot wolt 25
Ez rwha feyer wolt Es Salamonnak templomaban alloth, Es Se-
lyemből wolt alkotwan, Es tartyak wola (?) az aldozafra walo Tyz-
teffegre Mykent nalwnk aaz || Karpytot Azert fölwl az rwha lykas 66
wolt, Es fel köttetyk wolt kötelekwel, ez rwhat kedyg Erodes
tartya [wolt] wala Emleközetre hogy ky wolt Salamone Es az yde- 30

gökel melyekel az rwha fel köttetyk wolt Azonokbol Czynaltanak
 oftorokat Criftwft oftorozny Az Rwhaval kywel Cryftwnak zemeyt
 be kötték wolt ez uólt Egy papy feyedelemnek ynge, Es az ky
 be köttötte wolt Longynofnak attyafya uolt, Annyarol de nem
 5 attyarol Annak kedygh meg yelent Cryftwnak kennya Es ydwe-
 zwlt, Cryftwnak oftorozoy woltanak Hat yfyak Eggyknek Sem
 wolt hwzonót eztendeyenel tób, Előzör ketty mynd adig mygh
 meg farattak Mafodzör meg ketty mynd addeg mygh el farattak
 Harmadzor elmeg Ketty kegyetlemben Es keferweben mynd
 10 addeg myg el farattanak, Wgy mond Ifaak newő Sydo docthor
 hogy kötelet köttenek a latrok az ő fyrfywlagara Es Az hazban
 tetowa wondoztak mynd eeth altal nág zegyenfegel annya zylth |
 Mezyttelen Mely kennak myatta xcnak telte mynd meg Dagado-
 zoth wolt azert mene nagy kent awal latot awagy walloth nem
 15 yllyk nekwnk meg zamlalný De csak kegyelen rola gondolkodny
 thowaba Cryftwnak kereztfayarol zolnak hogy kyth az mefterek
 meg akartanak czynalny iupiternek napyan Cryftwnak meg foga-
 fanak wtanna kezdenek kerefny fat kereztfanak mynd eth altal
 awagy mynd eethzaka Es ywthanak egy allo tho melle haynal
 20 fele Es latanak egy fat az thoban felygh ky teczwen ky Sok yde-
 yglen az thoban allot wala Monda eggyk ezök közwl ez ecchaka
 mynd fath kereztwnk fezytttheny Es nem leltwnk wegywk ky az
 kyt lattwnk az toban Mert yo lezen kereztfanak ky wewek azert
 Es el hozak fezyttő fanak czynalnya Ez fa kedeg hozyw wala mynt
 25 heet fengh De maga ez lőt dolgot kel twdnunk kyc wgy mondnak
 awagy yrnak hog lőt legyen tyzenöt lab nyomdegh azert ez keppen
 67 ez heet mondas nem || Kylennoz mert Heet fengh tezon [wal]
 tyzenöt laab nyomdeköt Az althal fara kedygh kyre zegeztek xcnak
 kezeyth az al wola (?) az Salamonnak Templomaban az oltar felet
 30 althal kyre ragaztnak wolt három gyortyat aldozas koron Ez ke-
 dyg alma fa wala Es ezön wala egy nagy uas kyn allottanak a
 három györtyak, Ez wafat kedygh czynaltak wola(?) az nagy kéfből
 kywel Abraham attyank az ő fyat Ifaakot akarta wola(?) Meg őlny
 yftennek paranczolattya zerent. Es azon helyen hol Salamonnak
 35 temploma wagyon czynalwan Wgy mond yfaak newő sydo doctor
 hogy azon wafbol Czynaltanak wolt tyzen három was zeget haar-
 math nagyot Cryftwnak fezyttfele Negyet kedegh a kereztfanak
 egybe zegezefere Es Negyet az thökének zyklégere kyben az

kereztfa allot két zeget kedyg az olay fanak Es az olay fa tablanak
Mely tablan meg yrthak wolt ez tytwlóft Iefus nazarenus rex iudeo-
rum Az altal fa kedeg óth Séngh wólt Azert Cryftwnak kerezt-
faya | Megh merwen Cryftwnak testének hozywfaga zerenth Es ó
karyanak hozywflagha zerent Pylatofnak wchayan az kereztfat 5
meg fwrák myndeneknek előtte mert a zegek ygen temerdökök
walanak es Az kereztfanak mertekeről hogy meg fwrtak wolt oly
ygen nehez wala hogy keth ember nehezen wytte wala el Azert
Cryftwnak elfew keñnyaerth oftorozafaerth Thōwyf koronazafa-
ert wére ky folyafaerth affanak nehez woltaerth Es az thoban So- 10
kayg allafaerth Es wyzes woltaert [hogy] ol ygen nehez wala
hogy Semmykeppen ic el nem wyhete Azert wgy mond zent No-
dyws kynek Cryftws kennya meg yelent woht hogy Xc az kereztfat
az ó nagy erőtlen woltaert el nem wyhethe Azert kenzerytte az
fymon Cireneust hogy [ky] Segellene neky [el] wynny Es wgy 15
mond zent Nodius hogy az ydőben fyrth az edes yefws Es óth
keñwet hwllatot. ketteyt az yob zemeből harmat az bal zemeből,
Nézyed azert ayttatos lelök az te lelki zemeidel || Ky Syr nem 68
egyeb hanem Az felleges yftennek fya az te ydwezyttöd Es az
köny hwllatafok ol ygen meg fertettek wolt az ó zemét hoğ csak 20
alegh latot wéle Es wgy mond zent Nodyws hogy az köny hwllata-
fok Az ó feyebeben meg gywltek wolt Es az ó oldalat mykort Meg
nytottak akoron foltanak ky belöle, Merth wgy mondnak természet
tudo doctorok hogy zykfeg fel Fygheztöt embernek hogy előzőr
kenywezyenek, mert ha kenywet nem hwllathnak tahat zykfegh 25
nedweflegnek yewny ky belöle Demaga Xc wrewnk az kereztfan az
ó oldalan ereztette ky az wyzet Az kwről Kedygh kyben allot xcnak
kereztfaya wgy mond Isaac newó Sydo doctor hoğ az kőwet Czy-
naltak wolt Salamonnak lattara az kw mywefek az templomnak
epwlefere Es wolt az Templombahn kerezhelyen Az aldozafnak 30
okaerth mellyen abraham attyank az ó f yat akarta aldozny Es ez
kw wólt zynten feyer Es heeth zegw, hozywflagha | Kedygh óth
féngh Es egy nagyharangh zabafw magaffagaua! ala az földyk
Es az kwre tóttek Salamonnak zazloyath kynek wafa erczből wolt
Czynalwan Es az kopya ót segu wolt Es az wegen wolt egy lewegő 35
Es az kőben allot Salamonak zazloya Az templomnak kezdety-
twl fogwa mynd wegezetyglen Es az kopyan wolt egy kus was
mynth egy cherna zal wasbol czynalt Es az mesterek awal meryk

wolt az templomnak hozywfogat Es zelöffeget Es Magaffogat Az
 zazlonak lobogoya kedygh felyemből wolt czynalwan Es égi zynw,
 kyből Bodogh Azzonnak Czynaltak wolt elfő palaftot Mykort ky
 ment wolt az Templombol Es az templomnak Emlekezetyert tar-
 5 totta az palaftot Es egy rézével főtte feyet be Mafod rezewel
 földet az korona kedygh ky az zazlonak teteyeben wolt az Sala-
 mone wolt kywel kyralya löth wolth Most az koronat Damascenos
 69 kyral tartya Es az fölwl meg mondot kő kibe || *) Salamon zász-
 lója állot volt; annak utanna az követ Pilátus atta volt az üldöklő
 10 helyre, mely hely heles volt, avagy tettetes, Embereknek halá-
 láért, es tolvajoknak avagy gonofz tévőknek gyötrelmekért: Az-
 ért, mykoron a' tolvajokat megh ölték, közönseghes Jerusalemnak
 zászlóját az kerben tették, és ott állot addig mig az latrokat meg
 verték, avagy egyéb gyötrelmeket tettek rajtok. De fidóknak
 15 Innepek napján, az az Jupiternek napján, egy zászló fem állot a'
 kőben. De igafságnak igaz zászlója állot a' kőben az az kin Ur
 Jesus Kristus fell függezteté: ezeket Isaák nevő Sidó Doctor be-
 szelli. De a' kerefstény Doctorok a' megh felfzésről avagy az
 megh felfzésnek mogyáról külömben Szólnak és először ugy
 20 mondnak két tolvait felfzittettnék megh, egyiknek neve Gyizmás,
 kinek harmincz három elfztendeje volt, és kristust meg ismervén
 üdvezült. A másiknak neve Gyézmás vólt ki nek hatvan három
 elfztendeje volt, ez kristust karomlván el vefze. És kristus Urun-
 kat mezittelen az kerefstfara felfzitván nagy éktelenül; először a'
 25 bal kezét meg Szegezék, melly fzeget a' verővel kilencszer ütöt-
 tenek. Ugy mond Isaák nevő Sidó doctor, hogy az verő volt Sala-
 monnak idejében, kivel a' fült báránynak csontyát meg törik vala,
 és a' csontyából a' velőt ki szedik vala a' Sidó Papok. És mikoron
 Pappá löttek avval magokat megh kenik vala. Ez verő pedig ré-
 30 genten Moysesé volt, kivel a' Bálvánt, avagy az Tulkot le törte
 volt, mikoron az Táblát Ur Istentől hozta volt. És a' verő egy fe-
 lől hasítot volt, kivel a' vas Szegeket ki vonták. Annak utanna
 Üdvezittünknek az job kezét a' furásra vonták, melly furás igen
 meszfze volt a' másiktól és meg kilenczer a' Szeget reá ütötték.
 35 Azután az ő fölseghes lábait-is megh Szegezték. És mivel hogy

*) XVII. századbeli írás.

mezífe furták volt a' Szeg helyt, ismég ki vonták, és ismég kilenczer a' Szeget reá ütötték. De a' job lábát a bal lábára tévén, úgy mond Szent || Nodius, mivel hogy a' Szeg félen ment volt, 70 azért ismég a' Szeget a verővel ki vonták lábából, és az furásban verték annak utanna. Azért néha a' verő a' Szegre, néha pedig 5 kristus Urunk labaira eset, az képpen azért igen nagy kint vallot ő Fölsebbe. Ugy mondnak a' Doctorok, hogy az időbe kristus Urunk nem ivöltöt, de az ő Szemeit Menyorfzágúra emelte, és imádkozot. Ekképpen nagy éktelenül föll feszétvén kristus Urunkat, a' kerefttet fell emelték dorongokkal, melly dorongok a mint 10 mongya Isaák névű Sidó Doctor magossak voltanak, és Salamon Templomában álnak vala: mert Salamon csináltatot volt egy fűz termöt, és az teröm igen magos volt, melly csinálva volt elefant tetébül, és aranyból. És áldozatkor | Salamon kiraly az terömben fell ment, es ott ült mig az áldozást ell végezték hogy min- 15 denek látnák ötet. Mikoron pedig le Szállot a' terembül, az termöt bé földik vala, mint most nálunk az Orgonát, dorongokkal köllöt pedig azt bé földni, melly dorongokkal emelték fel a' kristust, és a' meg mondot fehér kőben úgy ereftették. Azt mongya Szent Nodius, hogy a' fell emelt kristus keserőséghe, Szidalmazással, és 20 káromlással függöt a' kereszt fán, minden testében meg Sebesülve. Némellyek az Doctorok közzül úgy mondnak, hogy Afzfonyunk MARIA földte bé Urunk kristust. Némellyek pedig azt mongyák hogy egy Szegény Özvegy Afzfony leánnya földte volna bé. Myképpen olvastatik egy jeles codában || *) Czodaban Némellyek azt mongyak 71 kedyg hogy mezyttelen fygöt az kereztfan azzert eben kylönöznek az doctorok Myképpen ot fygöth De ezt kegyefön erczwk hog ot nagy zemerömfegel fygöt Es [ot] nagy Sérelömwel megh fezyttetöt Némellyek kedeg wgy mondnak hogy Cypryai kyal tartya a ruhat az kywel bé köttek wolt xpnak zemermet Az newezetről kedyg kyt 30 az olay fa tablara yrtak wolt wé Mondnak az doctorok hog ez az [ok] olay fabol wolt czynalwan melyet az galamb Noenak barkayaban az wyz özönnek ydeyeben eftwe fele hozot wolt Es az tabla wolt Salamonnak templomaban es ezt hoztak wolt Pylatoshoz Ezön kedygh az papok efkwznek wolt walámyt meg tartany Azert 35

*) Ismét az előbbi írás.

akoron Azon eskwtték meg xpuft meltonak lenny halakra Ezt Az
 Ewangelyftak nem yrtak meg mert lokat el hattanak benne, Ne-
 mely Doctorok azzerth wgy | Mondnak hogy az zolga ky az
 tablat az kerezthfahoz wytte, olwaftatyk hog tyzör eföt Es három-
 5 zor meg holt azert ez kepen ket zegel meg zegeztek az karezt-
 fahoz Az echetöt kyt Cryftwnak hoztak wolt wötthek wolt Ierw-
 falemnek előtte egy wen azonnak hazaban Nemellyek kedeg az
 latrok közzwl mergóth boczattanak wolt bele mel merög wolt az
 twlőknak Epeyeből czynalwan kyth aldoztanak ydegön emberek-
 10 ert Es yöweweenyökert Az kopya kedyg kywel xcnak zywet meg
 öklelték a wolt Salamonnak Templomaban Az templomnak zyk-
 segere Es aky meg öklelte az longynos wolt Az gyermek ky az
 paztoroknak yzenest töt wolt Azerth mynden fegywerök wolthanak
 Salamonnak templomabol mert azokal zereznek wolt aldozast
 15 Azert towaba az hazrol keben Cryftwft oftoroztak a wolt az haz
 72 kyben az baranyokat nywzyak wolt aldozafra Es || Werektyw meg
 tyztyttathnak wolt kywel yftennek előtte az templomba aldoznak
 wolt Azert azon hazba ez byzony barant ez Cryftwft wezöknek
 myatta Es oftoroknak myatta meg nuzattatek Az kötelekwel
 20 Awagy az ydegökel kywel Cryftwft wertek wolt az kofnak belyből
 czynalwan ky ielent wolt abrahamnak Es wyftennek zent teste
 folywl halagya wolt az latroknak feyeket hog Myndenektyw ynkab
 lattatnek Cypriay kyalnal wagyon az feyer kö kyben az kereztf-
 allot Az aztales nala wagyon kyn criftws az wegh waczoraath
 25 tette Az oftoroknak ees egyk nala wagon Armenyay kyalnal wa-
 gon az kötél az kyt Cryfthws nyakara kötöttenek wolph Az rwha
 ees nala wagon kywel seemet be kötötték wolt az fanak egyk ees
 nala wagon kywel az kereztfat fel emeltek Armenyay feyedelöm-
 nel wagon Az Cryftwnak zakalaban | Nyolecz zalak kyketh ky zag-
 30 gattak wolt az gonoz fydok kyk kewesse lattatnak werhönyöfnek
 lenny Armenyay kyalnal wagon az pozto zeel kywel az spongyath
 meg kötötték wolt kyben echetöt Es mergöt fel nywttotak wolt
 Indiy kyalnal wagyon cryftws labaynak zege ky negy wyal wolt
 hozyab az töbynel Cypriay yspannal wagyon az zeek kyn cryftws
 35 ult mykooron megh koronaztak bodogh azzony hazanal wagyon
 az kezkenö kywel xc altal kötötte wolt magat az weegh waczoran
 Az nagy egyhazban wagyon bodogh azzonnak ynge franczyay ky-
 ralnal wagyon az tywys korona Es az kereztfanak nagyob reze Es

az zegnek egyk Parozay czazarnal wagon az chwcha melyet el wot franczyay kyraltwl Es még nala wágon az zegnek egyk Es nala [bo] wagon bodogh azzonnak egy fő fedele ky bodogh azzonnak feyen wolt az kereztfá alat kyre hwllot cryftwnak || Zent were Es nala 73 wagon az aztalnak nágob reze kyn Cryftws waczoralt az aposto-⁵ lokal Az Cryftwnak oftorozoy közzwl kettő karhozoth kyk karomlottak yftent Es ő twle tawol estenek Es hyrtelen meg holtanak Egy karomlot kedyg az föld el nyelt Es az negye kedyg ydwezwl Olwafatatyk kedygh hogy kyk maryawal bankottanak Azok ydwezwltenek Ezőket azert zerelmes attyamfyay kegyefőn hygyetek Es¹⁰ zywetőkben hordozyatok hogy meheffetek az őrók őrómben ahzokal kyk maryawal bankothtanak amen wege wagon

Itymmarel wegeztettenek Criftwnak keññarol walo fegyuereknek tanwflagy kykel xpoftkenzottak es honnan tamattanak wolt azert olwafdis meg f meg latod amen: |

Ne gondoly wele ha nem zepen [ytam] yrtam de nezyed ydweffeges haznalattyat ha ky olwaffa es rola gondolkodyk ||

(*János XI*) Egy Nemynemő kor wala betanya-
 ban lazar newő marya magdalenanak kastelya-
 bol es marthanak az marya kedyg wala ez ky ye-
 5 fwnak labayt kenyhwllatafywal meg mosta wala
 es kenettel meg kente wala es az ő Hayawal meg za-
 raztotta wala ennek penek lazar attyafya wala boczatanak kedygh
 lazarnak Hwgay Iefwshoz mondwan Vram az kyt zeretz az lazar
 meg korwlt halwan ezt ydwezyttenk monda, Az betekfegh nynczen
 10 halalra De yftennek dyczőfegeyert, hogy ez myat meg dyczőwl-
 tessék yftennek fya. zerety wala peneg yefws martat Es martanak
 hwgat Marya magdalenat Es lazart, hogy kedyg meg halla hogy
 meg betegwlt volna lazar; meg marada az helyen ket napyglan
 nem hogy Nem twdnaya ezőket yefws. De hogy az ő istenfegeth
 15 meg mwtatnaya Az ő fel tamadafaban, Ennek wtanna Monda Az
 apostoloknak mennyőnk esmegh Sydofagbhan Mondanak neky Az
 tanytwanyok mester lam tudod hogy teged ym tegytlen ees meg
 akarnak wala kewezny oth az Sydok, myert meg yfmege oda, felele
 Idwezyttenk Es monda, Nem de Tyzenket oraya wagyone az Nap-
 20 nak az az, ha akort Akartanak engem meg kewezny ymmar nem
 tezyk, Mert walaky vylagoffagban Iar meg nem Serzyk, De walaky
 az Setetben yar magat meg ferty Es monda ennek wtanna Az my
 baratwnk lazar alwzyk el megyek Es fel költöm őt t, Mondanak az
 Tanytwanyok wramf ha alwzyk fel köl Mongya wala kedyg Idwe-
 25 zyttenk azt a halalrol Az tanytwanyok kedyg alyttyak wala hogy
 az alwasrol volna Es tahat meg monda ő nekyk yefws nyilwan,
 Monda lazar az my baratwnk meg holt Es őrwłök raytha ||
 75 Ty erőttetek hogy Hygyeetek hogy nem woltam ot. De mennywnk
 el ő hozya, Monda kedyg tamas ky mondatyk ketfegesnek az ő
 30 tanytwany tarsynak mennywnk el myes hallywnk meg ő wele el

mene kedygh ydwezyttenk, Es lele  tet hogy hat negyed nap
 hal[a]ot Es el temetteek wtet, wala kedyg betanya Ierwfalemhez
 tizen eth kegny felden, Sokak kedygh az Sydok k zzwl y ttek wala
 martahoz Es mary magdalenahoz hogy wigasztalnak  ket, Marta
 kedygh hogy halla hogy iesws Iwt uolna bethanyaban eleyben 5
 mene. Marya kedyg ot hon yl uala Syrwan). Monda kedygh marta
 Ieswfnak, Vram ha yth woltal wolna az en Attyamfia meg nem
 holt wolna De maga thwdom hogy walamyth kerz ystentwl meg
 agya theneked mert Megh sem hyzy wala Marta tellyeffegel
 Iftenfeget yeswfnak, monda azert   neky iesws fel Tamad az the 10
 Attyadfya, Monda neky marta Twdom hogy fel tamad az wtolfo
 yteletben Monda neky Idwezyttenk Iesws, En vagyok az fel tama-
 dat Es az Elet az ky hyend en bennem ha meg holt wolnays eel,
 Es Mynden ky hyz n En | Bennem Meg nem hal  r ke monda
 ydwezyttenk martanak, Marta hyzede ezth monda marta hyzem 15
 wram en hytthem mert te vagy az Cryftws elew yftennek zent fya,
 Es mykoron ezt monta wolna Marta el mene Es monda Marya
 magdalenanak weztekfegbe, marya az my mesterwnk yt wagyon
 Es Teged hyw marya ezt haluan fel kele Es hamar Idwezyttenkhez
 mene, mert meeg nem Iwt wala Iesws wrwnk az Castelybaa, De 20
 megh wala wgyan azon helyen holloth marta eleyben ment wala
 Az Sydok kedyg kyk mentek wala Maryahoz Es marthahoz, Hogy-
 wygasztalnak  ket az lazarnak halalanak keferwfegeyert, hogy ezt
 lattaak hogy marya magdalena nagy syetet ffegwel ky ment wolna
 kewetny kezdek  tet Mert azt alyttyak wala hogy az koporfohoz 25
 menne Es magat Syrathnaya Marya kedygh mykort Iwtot wolna
 oda az helyre holoth wala Idwezyttenk le effek az   labay el t Es
 monda Wram ha yt woltal wolna nem holt wolna meg az en
 Attyamfya, Iesws wrwnk || Kedyg hogy lata Maria magdalenat 76
 ygen Syrny Es az Sydokatys kyk kenyerwlnek wala maryan Es 30
 martan, fohazkodek ew lelkeben Es monda, hol temetteet k wtet
 Mondanak neky wram Iuyel Es lassad hol temettwk el  teth Es Syra
 ydwezyttenk Es mondanak [ydwezyttenk] az fidok Ime meli ygen ze-
 rety uolt wtet. Nemellyek kedygh mondnak wala, Nemtehet  wolnae
 meg eztys hogy ez Lazar meg ne holt wolna. ky Tegytlen az wakon 35
 zylet tnek zemet meg gyogyttha Iesws kedygh esmegh fohazkodek
   bennette Es mene az koporfohoz, wala kedigh az koporfo egy
 keu zalba Es nagy kw teetet th wala az koporfonak aytayara. Es

monda yefws wegetek el az kőwet az koporfonak aytayarol. Es monda marta ydwezyttenknek, Wram Immar bydős Mert negéd Napy halot, monda neky Iefws nemde mondame neked merth ha hyendőd meg latod yftennek Dyczőseget Es el wewek az
5 kőwet az koporfonak aytayarol. Iefws kedeg fel emelwen az ő zemeyth Es monda | En meñnei zent attyam halat adok en teneked mert meg halgatal engemet en kedyg yol twdom wala hog meg halgatz engemeth myndenkoron De az nepert ky mast kőrul al mondom ez[őket]
10 ygeketh hogy hygyek mert te boczattal engemet, Es mykort ezt montha wolna nagy zowal monda; laz ar ywy ky Es legottan ky wethe magat az koporfobol mynd keze laba be kötözwen az zem földelbe, Es monda ydwezyttenk az kőrnawl alloknak, oldozatok megh wtet Es hagyatok el menny Sokan kedygh az Sydok
15 közzwl kyk mentek wala martahoz Es maryahoz hynek cryftwfla Es nemelyek kedegh menenek Az yraftwdo Sydokhoz Es megh mondak ez Czodat mellyet ten Idwezyttenk, tenek kedygh tana-czoth mynd az Sydo feyedelmek, Es mondnak wala myth the-gywnk Mert ez ember nagy czodakat thezen, ha wtet megh nem
20 elywk, ezkeppen mynd benne hyznek Es el Iwnek az romayak el wezyk az my eleynket Es tartomanyunkath, egy kedygh ű közző-
77lők Caifas || Newő Monda, mert Wala az eztendő bely feyedelem, Ty nem twdtok walamyt Sewth yngyen sem gondoltok Mert yob tynektek hogy Egy meg halyon ez neperth hogy mynd el ne
25 wezyenek, ezt kedegh ű Magatwl nem monda. De my[a]erth hog az eztendőbely feyedőlém wala profetala, merth Idwezythtenk Iefws meg halando wala az nepert, nem csak az nepert De hogy az kyk yftennek fyay wolnanak egybe gwyteneye, Es az naptwl fogwa gondolak hogy iefwft meg ölneyek, Iefws kedygh ymmar nylwan
30 nem yar wala, De mene. effreemnek warofaban Es oth lakozyk wala az ű Tanytwanywal, Közél uala kedygh az hwfwetnak ű nappa Es Sokan fel mennek wala yerwfalembőlhn az Effremből, kerdezkednek wala kedygh az Sydo feyedelmek ydwezyttenkrewl, Mondwan wallyon myre nem ywth fel ez ynnep napra az Iefws,
35 Es paranczolanak az köz nepnek az fydo feyedelmek hogy ha walahol hallanayak őtet nekyk meg yelentheneyek

*paffio domini noſtri ihu xpi ſecundum
mattheum |*

Ees ymmar mykora el kezelgetne az my nemes ydwezyttenk
ieſuf Cryſtwnak zent ken zenwedefenek. Es zent haalalanak
ydeye Wyragh waſarnapra wyradwan hozya zerze magat hogy 5
Ierwfalembe be menne Es az nepeknek predycalna Es ezt myko-
ron az zepłötelen zyz marya ezeben wette wolna nağ edes zowal
kery wala őtet hogy be ne menne Ierwfalembe Mert meg eertőtte
wala ymmar az ő bezedeből hogy közel wolna az ő zent halalanak
ydeye, azerth: mongya wala Zerethew || Fyam Ieſws Howa akarz 78
menný yol twdod hogy az Sydo feyedelmek te read thartottak a
thanaczot hogy meg fogyanak azert kerlek en edes fyam zeep
yeſws hogy ne Menybe Ierwfalembe Magdalombely marya ees
kery wala őtet mondwan En edef wram Es En edes meſterem
kerlek tegedet hogy ne menbe Ierwfalembe merth nylwan read 15
tartottak az thanaczot En edes yſtenem hogy el wezzeſſenek Az
edes yeſws kedyg Az ő hyweynek ydweſſegeth zomywhozza wala
Es ezt mongya wala En edes zylem nem de thwdode hogy az
myre az en zent Attyam engem boczatot annak be kell tellieſedny
Azert ne felyetek ma eſtwe eeſmegh hozyatok teerek Mykort 20
ywtoth wolna azerth bethfageba el kylde keeth tanytwanyath
Mondwan Mennyetek el be Ierwfalembe Es aaz zamart kyt
leltek [meg kötween hozyatok el ewteth Ez betfage kedygh wala
egi falw hol tartyak wala aa papok mayorath az templomba zol-
galoknak eletekre ez falw kedegh fekzen wala az hegy oldalban 25
eſ Ez olywetymnek kedegh hegye ygyen neweztetyk wala mert
oth | Sok olayfak teremnek wala Thahath ieſws ezrezthe ő thanyt-
wanyt az zamarert mynt megh mondatek Ez zamart kedegh
zörzetthek wala aytatos yamborok köſſegh közet walo zegenyek-
nek zolgalattyokra wgy hoğ walamely zegeny embernek barma 30
nem wolna thahat ez zamart ő dolga meg theetelere wynne Es
az wtan meg helyere wynne Azert köz helyen al wala hol mynden
ember hozya mehet wala Azerth monda ydwezitenk ogyatok el az
meg kötet zamart Es hozyatok ennekem En zolghalamatra Es ha
walaky azokkezzwl kyk a zamart őryzyk walamyt mondannak 35
awagy thyteket kerdezendnek mongyatok Mert wrnak dolga

wagyon wele Es legottan el ereztyk Azerth Cryftws mynd ee mywelkedeteketh erre thewe ewangelystanak mondafa zerent hogy be tellyefednek mely mondatoth profeta myat Es ez mondas yrathyk meg zakaryafnak kenywenek [tized] kyleneyed
 5 rezeben Mongyatok fyon leyanyanak Ierwfalemnek awagy Ierwfalembelyeknek Ierufalem kedegh mondatyk fyon leyanyanak mert
 79 az waar Syon hegyen alkohttatot || Wala kytwl Az waar oltalmaztatyk wala Ime te kyralyod yw the hozyad eg Igyw kriftws kyralyoknak kyralya Es ydwezwlóknek peldayok Es thanwfsagok
 10 ylwen az anya zamaron Es azert mykoron az thanythwanyok el hoztak wolna az nōsten zamarth Az myndenható istennek fya nagy alazatoffagal fel yle rea Es mykort eben hyr let wolna az kōz nepnek Eleyben menenek Es nekyk ōkezzwlók Agakat zeghnek wala nekik wyragot zednek wala Es az wthra terittyk wala Es nekik
 15 rwhayokat az wthon leterittyk hog a zamar ydwezyttenket kynyeben wyfelhetnee Es az fydo gyermekek ezt eeneklyk wala Dyczeret Dawyd kyralnak fyanak aldot ky ywth wrnak neweben Ezen az fydok megh remulwen Mykoron be yutoth wolna Ierwfa-laembe meg remwle mynd az eghez waros mondwan kyczoda ez
 20 de maga az nepek mondnak wala Ez az nazaretbeli yefws profeta Es mykoron ydwezyttenk yefws be menne Az warofban Syra az warofon merth yol twgya wala Iōwendōre Mene wezedelem | Iwne Az Warofra nezed azert ayttatos lelek atte lelky zemeyddel ky fyr nem egeb hanem az felleges ystennek zent fya az te ydwe-
 25 zytthōd wthanna megyen wala kedegh az edes zyz marya magdalenawal Es martawal Es az apoftolokkal Es nagy zomorwfagoth walwan az zyz marya az ō zyweben Merth feelty wala az ō edes fyath az alazatos yefwlth

Ees be mene Iefws istennek templomaban Es ky why uala
 30 mynd az arwlokat Es wewōket az templombol Es az penz waltok-
 80 nak azthalaath Es zekewket [ky] Es galambokat ky Wetee || Mert az papy feyedelmek zewrzették wala hogy mynden nemō arwth kyt az aldozathra kel wala wynny hog oth arwnak Es ezt theezyk wala fefwenfegnek okaerth merth ebewl ō nekyk Iōwedelmek wala
 35 Es monda thowaba ōnekyk Iruan wagyon Az en hazam ymazaghnak hazanak hywattatyk De maga ty tōttetek ōteth tholwayoknak barlangawa Es yarwlanak ō hozya wakok Es Santak az themplomba Es megh wygazta ewketh De maga latwan Az papy

feyedelmek Es yras thwdo fydok az czodakat kyket thwn Es az gyermekeket enekelwen Es mondwan az themplomba Dyczereth dawyd kyrálnak fyanak meg haraghwanak Es mondaanak ő neky hallode myth mondnak ezek De maga Iefws monda nekyk yol hallom Soha nem olwastatoke mert yffiaknak Es gyermekeknek 5 zaiabol thokelletet meg az dyczereth Es mynd nap eftyk predycalla az hytetlen fydoknak az edes yefws Es yolleheth hogy bee menefeben ötet tyzteltek De magha nem | leeletek fenky hogy ky ő rayta keferwllyee el az edes yefwnak csak egy pohar wyzeth adna es Merth az nap eftyg az ő zyleiewel Es thanythwanywal etel- 10 nekyl walanak Nezyed azert ayttatos lelek az edes teremő yftent az ő edes annyawal Es thanytwanywal mel nagy alaazatoffagal megyen ky Ierwfalemből ky ennek előtte nagy tyzteffegel wytetethet wala be Es ennek wtanna bethanyaban menenek zent marthahoz Es oth thanyttya wala őket Iftennek orzagarol 15

Nagy heetfewn eftwe mykora az edes yefws waczoralny kezdet wolna mynd az ő hozza tarthozokal az ő edes annyawal ees thanytwanywal Magdalena zolgalwan nekyk keere Magdalena Iefwíth hogy az ő hahzanal Czynalna megh neky az weegh waczorat Es az edes ydwezyttő Iefws Semmykeppen nem akara mert 20 yol thwga wala myt wolna teendő Es ezth Ezeben wewe Magdalena Es el mene a zyz || Maryahoz Nagy Syruan mondwan 81 O azzonyom marya en keerőm wala az te zent fyadat hogy itten bethanyaban czynalnam megh neky az hwfwetőth De mynt efmerem edes azzonyom marya Semmykeppen nem akarya azert kehr- 25 lek edes azzonyom marya hogy keryed thees Es az wtan boczafok be Ierwfalembe Es az waczora el weghezwen mene az edes yefws az ő zent annyawal nemynemő tytok helyre Es kezdee az edes zyz marya keernye az ő edes fyat yefwíth hogy ne menne be Ierwfalembe hanem ő welek lenne az hwfwetnek ynnepeen Monda az 30 edeffeges yefws az ő edes zyleienek yol twdod En edes zylem hogy az en zent attyamnak akarathtyath bee kel thellyefyttenem Azert hygyed nem lehet en edes [Azzony] Annyam marya egyeb benne hanem Embery nemzetnek ymar megh kel waltatnya O hog ezt halla az zyz marya gondollyad mene keferwfegh az ő zyweh be 35 telee Es monda nagy keferwfegel en zerető fyam yefws megh keferedeck az en zywe nagy keferufegel | Ezte mondasodbol azert zerelmes fyam nem twdom myth mongyak mykort az te zent

atyadnak akarattyath thellyefyitteny akarod En nem akarok
 azert en edes fyam az te zent atiadnak ellen tennem De csak
 azon kerlek en zeretö fyam yefws hogy halazzad touab az te hala-
 lodot Es ne akary yllyen hamar zent fyam tulem el thawoznod
 5 O azert aytatos lelek gondollyad mel nagy keferwfeges Syraft
 thezen wala az edes zyz marya Es az marya magdalena Es gon-
 dolhatod hogy az edes yefws Sem tyrhety wala magat fyrafnelkyl
 Mykort az ö zent Annyat lattya uala fyrnya yl nagy keferwfeg-
 wel Es nagy edes zowal kenyergety wala az ö edes zyleeyet
 10 Mondwan en edes zylem ne akary ely nag keferwfegel fyrnia yol
 twdod En edes zylem marya hog az fywnak Engedelmefnek kel
 lenny az ö attyanak akarattyanak azert en zeretö annyam ne
 akary ili keferwen fyrnya mert thwgyad hogy rewyd iden meg
 therek merth Harmadnapra fel thamadok es meg uigaztallak ||

82 Nagy Kedden kedyk mikort bee menth wolna esmegh Ierwfa-
 lembe predykallanya Es kezde mynd nap eftyk predycallany nag
 Edeffegel az Sydo feyedelmeknek Es mykorth ymar efthweere
 Iwthoth wolna zalaft neeky fenky nem ada megh Czak egy pohar
 wyzethees Akoron kedyghlen az edes zyz marya bethanyaban
 20 nag lelky edeffegel warya wala Es mykort lathnaya hogy be
 eftwelednek az ö zywe ygen megh keferödek Es meg zomorodek
 Es kezdee gondolny hogy mek foktak wolna az ö edes fyath hogy
 ilyen igen meg keeföt wolna Es nagy keferu Syraft kezde tenny
 mondwan En edes fyam Iefws howa lel hogy meg nem yuwel
 25 [awagy] Awagy en edes fyam tegedet megh foganak Es nem tyr-
 hete az keferwes zyz marya hanem el ky mene bethanyanak we-
 gheere Es oth warya wala nag fyaffal az edes Iefwft ef az my
 edes ydwezyttenk yefws lathwan hogy foholth neky zalaft nem
 adnanak Haza there bethanyaban bethanya kedyg wala Ierw-
 30 falemhez keeth melyfelden Oh mel | Igen megh faradoth wala
 akoron az edes yefws az eehfegnek Es faradlaghnak myatta
 hogy femmykeppen nem mehet wala haza bethanyaban el kyldee
 azerth keeth tanytwanyath hogy neky eetelth zerzeneenek mygh ö
 haza ywthna Es az ö zyleyenek megh mondanak hog ne zomor-
 35 kodnek Es ne kefergene merth yol twgya wala az ö keferwfeget
 Mykort azerth az apaftalok eel közelgettek wolna eleykben mene
 az zyz marya nagy Syraffal mondwan Oh ennekem howa thetek
 az een edes fyamat Iefwth awagy ötet megh fokthak Mondanak az

thanytwanyok neky ne akary Syrnya My edes azzonywnk mert
yme hol yw az te edes fyad Iefws Es az my edes mefterwnk De
edes zyz marya yghen megh faradoth Es el epedet az nagy ehfeg-
nek myatta Merth tyzteletes azzonynywnk fenky neky Ierwfalem-
ben csak egy pohar vyzeth sem adoth Oh ember gondolhatodee 5-
mynemő keferwfegeth az zyz marya walla Es nem tyrhete han-
nem el ky mene eleyben az || Edef yefwnak Es az ő zent fyanak 83
el meg lelwen őtet nág keferw Syraffal meg őlele es meg czokola
ees keery wala zerető fyam Iefws kerlek tegedeth az annay zere-
lemnek okaerth en edes yefwsom hóg ne menybee tőbe yerwfa- 10
lembe Es ne akary edes fyam nagyoban keferytteny mert fyam az
En zywym keferwfegeth bee tellyefedek Es Mykoron latnaya az
edes Iefws az ő zyleyeth ylyen ygen kefereghwen monda En edes
zylem marya ne akary ylien ygen fyrnya ezt thezem en edes
zylem hogy holnap nem megyek be Ierwfalembe hanem weled 15
maradok Mykoron azert haza mentek wolna etelt wenek hozayok

Magy zerdara werradwan Iwdas be mene Ierwfalembe hogy
Iefwft el arwnaya Oh edes azzonyom marya nem thwdad wala
myre megyen az atkozoth Iwdas Merth nem arra hogy oth wala-
myt safarkodneek hanem hogy csak az te aldoth zent fyadath 20
az edes yefwft el aarwna Mykoron azerth bee ment wolna Ierw-
falembe el bee mene az yraftwdo Sydokhoz mert ygen yol
twgya wala hogloth egbe | gylekeztek wala Es ezt ys twgya wala
hogy az yefwnak halalarol thanaczkoznanak monda azert Iudas
nagy fel zowal ygen iol thwdom myczoda dologhrol thanaczkoz- 25
t[a]ok mert az yefwnak halalarol De maga myt akartok nekem
adnya Es een wteth nektek adom Mondanak az papy feyedelmek
hogy harmycz penzth adnanak neky O atkozoth Iwdas ygyensem
keere thőbeth mert ha tőbet keer uala megees thőbet yghernek
wala Mykorth azerth az harmyncz penzt fel wethe wolna Ierwfa- 30
lemből haza there Es mykort Haza ywtot wolna lataa hogy az
edes ic az ő zent annyawal egyth ylneenek Es nagy edeffen bezel-
leneenek kőzykben yle Es ezt gondolya wala az ő zyweeben hogy
rewyd ydön egy mastwl el walasztana Ezt latwan az edes yefws
hanyatta effek merth az emberfege Semmykeppen el nem tyrhete 35
mykorth megh efmeere hogy őtet el arwta wolna O az edes zyz
marya meli ygen el keferődek mykort az ő zenth fyath latha hogy
el efeek || Nagy Syrwan őtet fel emele Es bee mene az ew chel- 84

layaba Oh ky nagy keferwfeges fyraffal kerdezy wala hogy my
 wolna az ő nagy banattyanak oka mondwan fyam en edes fiam
 Es en edes wram kerlek thegedet hogy mongyad megh az the
 zomorwfagodnak okat En edes fyam Iefws Mykorthlathnaya azerth
 5 az edes Iefws az ő zent zyleyet Ilien igen kefergeny Es firnya
 Monda en edes zylem Es en edes anyam latom hog nagy zeretettel
 Es lelky kewanfagal kewanod hallany az en nagy zomorwfagomat
 Es az en zomorwfagomnak okath megh thwdnya Azert en edes
 zőlem hogy igen megh ne keferőgyel mert ennek be kel tellye-
 10 fedny azert En edes zylem merth imar Czak rokon közel wagyon
 az en balalomnak ydeye hogy nagy zőrnw Halallal wagyok meg
 őletendew Embery nemzetnek waltfagaerth Oh ember gondol-
 hatodee mynemw nagy keferwfegel Ez zokath halla az zeplőtelen
 zyz marya w g hogy az földre le efek Es | Nagy fok ydeyglen holt
 15 elewenen zamaaban lewen Es el nemykoron monda na g keferwfegel
 fyam en edes fyam tekynczed az en keferwfegemet Es az en nagy
 epefeegemeth Es ne hagyad heyaban kerefemeth keferlyly megh en
 edes fyam yefws el auag csak ebben tegyed kerefemeth hogy edes
 fyam hallyak meg annak előtte mynek előtthe az kent zenwedny
 20 akarod Es Monda az edes yefws een edes zilem zyz marya ez te
 keerefödeth nem ylyk hogy en megh halgaffam merth ennek
 nagy fok okay wannak elfe hogy ez nem alkolmas wolna hogy en
 az te lelkedeth lymbofra az nagy fetetfegre boczatanim Masod
 hogy nem ylleneek hogy te en welem ne kefereghnel ygyenlő
 25 keppen ky welem ygyenlew keppen wygattal, Es az en fel thama-
 dasomnak wtanna ees mykoron lezek az en zent atyamnak
 yoghyan ygyenlő keppen wallom weled en edes zylem az een
 zenth attyamnak dyczőfeegeth azerth zerető zylem nem dyczeköt-
 85 hetnem En azzal az en zent attyamnak || Előtte hogy te een
 30 welem egyetembe zenwettel wolna Embery nemzethnek meg walt-
 fagaban azert nem alkolmas zerető zylem Hogy mykorth az fyw
 zenwed az anyays ne zenwedne Es hol az fyw wygad az nyais ne
 wygadna Azert zerethő zylem ne akary kefereghny Mert harmad
 napon yfme gh fel thamadok
 35 Nagy Czeterteken regel az edes ydwezyttő Iefws az ő zent
 annyának előtte terdre efek nagy fyraffal Mondwan En zerelmes
 annyam marya ymmee En teneked halalom hogy engemet yften-
 nek fyath tyztalagos mehedben uifelel | Es zylel ez wylaghra Es

nagy zeretettel fel newelel Es en welem egyptomba fwtal azert
 en edes annyam marya ygen yol thwdod myt mynd mondottak
 en rolam az zent profetak lelefben az zent Symeon profeta myko-
 ron en negiwen napy wolnek azerth edeffeges zylem ym be
 tölth az ydö hogy el menyek Es az en zentfeges attyamnak aldoz-
 5 yam embery nemzetfezherth maft ymmar kewethleek Hogy een
 gyermekfegemtwl fogwa ez orayglan walamywel megh bantot-
 thalak wolna ennekem meg beczaflad Azert en edes zylem marya
 kerlek thegedet hogy algy megh engemeth az the annyay zent
 aldomasoddal hogy meltan be thellyefytheffem az en zent attyam-
 10 nak akarattyath O en nemes azzonyom ziz marya mynemö zokath
 hallal az te edes fyadthwl O aytatos embery allath gondolhatod
 hogy nagy zamtalanzor az zyz maryanak zywe megh hafadat
 wolna mykort mykort az edes Iefws megh nem tartotta wolna Es
 az edes Keferwes ziz || Marya ees terdre effek elötte es megh 86
 elele az ö edes fyat yefwth el epede myndenestwl foghwa wgy
 hogy nagy fokaygh nem zolhata az ew edef fyanak yefwnak Es el
 nemykort monda nagy keferw fyraffal Twdom wala en edes
 fyam aldoth Iefws hogy theneked megh kel myerettwnk halnod
 De czak az orayat nem thwdom uala ym el ywth ymar az en 20
 keferwfegemnek ydeye ym bee tölth az ydö kytwl reghtwl foghwa
 feelek wala En Azert en edes fyam Es en edes zylettem zeep
 yefws hog aldiatlak en meg thegedet Mykorth yly zernyw halalra
 menendö wagy De maga ne wgy legyen en edes fyam mykeppen
 Een keuanom De mykeppen az te zent attyadnak akarattya wgy 25
 legyen azerth en edes fyam az the zent attyadnak aldomafa
 legyen te weled en edes Zylettem zeep yefws mynd ezeknek
 wtanna wrwnk yefws mynd feyenked az zent azzonyoknak keze-
 ket fogdofa elewzer az ew edes anyat meg ewlelgetwen ez wtan
 monda magdalenanak yo leaynyom magdalena fohol ez en edes 30
 anyamat el ne hagyad myndenben fegyczed my yot wele tee-
 z neked meg halalom es e bwdeert kyt wele twrz meg meg wygaz-
 tallak Es nağ fyraffal kery wala az zyz marya az edes yefwft
 fyam Iefws kerlek fyam hogy wygy el weled een edes fyam [hogy]
 az weegh waczorara awagy fyam czak akorth legyek weled en edes 35
 fyam | Iefws Mykoron azert el eredeth walna ydwezyttenk yefws
 az zyz maria es marya magdalena Es zenth marta Es az aposto-
 lok köwetyk wala ewtet Es nagy keferw fyraft theeznek wala merth

lattyak wala hogy az ő edes mefterek fyrna az ő zent annyawal egyetembe De maga nem thwgyak wala meegh my wolna az nagy fyrasnak oka Mykorth kedygh ywtothtanak wolna Ierwfalembe az zyz marya el wezte az ő zent fyath mert az nag zomorwfagnak
 5 myatta azt alyttya wala hogy yefwffal walna Es iefws melleth Iarna Mert az felleges yftennek akarattya wala Mykort kedygh lattha wolna hogy el maradoth volna az ő aldoth zent fyatwl anal ynkab el keferődek Es nagi keferwfeleg Es nagy ohaytaffal el haza theere bethanyaban az zent azzonyokal egyetembe Es
 10 nagy firaft kezde tenny Mondwan Oh en edes fyam yefws Oh een edes lel kemnek wygafa Es mynd eeth zaka ezkeppen fyrata ma-
 87 gat || Iefws azerth az weegh waczorat el kezdwen az ő tanythwanywal monda wrwnk yefws regtwl fogwa kewantam ez hwfwtwy barant halalomnak elewtte weletek meg ennem ymmar többbe we-
 15 leték effelet nem ezem henem lelky eledelt zerzek e heleben zent testemet es weremet kyt aky haza wezen mynd testeben lelkeben elety welem erewke lezen Es az hufwtwy barant meg ewen fel kele Iefws Es le wethe az ő rwhayath Es mykort weth wolna egy kezkenőth altal ewedze magat Es annak wtanna boczata wyzet
 20 az medenchaben Es kezde monfny az ő thanytwanynak labokat Es megh keny wala az kezkenőwel melet althal ewedzeth wala Iuta kedygh zent peterre elewtte le hayla ees terdere le effeek hogy ezt latta zent peter azonnal ygen meg yede es sohol nem tyrhete hanem ottan fel zegellek monda wrwnk yefwnak nagy
 25 rettegwe wram te mofodee meg nekem labaymat kely fel elelem kegyelmes [yftenem] wram zehrelmes yftenem ezt en nem engethetem ez myt akarz tenny kely fel edes wram ne tegyed ezt kely fel zerelmes yftenem nekem yllyk hogy en moffam meg a te zent labaydat [Es monda neky pether Wvram te akarode meg mofny az
 30 en labaymath] Monda neky Idwezyttenk peter te nem tudod een maftan myt tezek | De maga meg twdod yewendöre Monda azerth peter ydwezyttenknek wram nem mofod megh te az en labaymath soha Monda neky [pether] yefws hamegh nem mofandom peter az te labaydath nem leezen neeked en welem rezed ezt
 35 halwan meg yede zegeny zent peter es ottan le ewle es labay ky nywytwan monda w wrwnk yefwnak [Monda neky peter] Wram nem csak labaymath De mynd feyemet Es kezemeth monda neky idwezyttenk Az ky meg moffatatot azaz megh kereztelkedeth

egyzer nem zyklegh annak hogy feyet meg moffak hanem csak
 laabath Es myndenesthwl fogwa meg tyzthwl Es ty ym mar
 tyztak wattok de nem mynd Mert yol twgya wala ky arwla wala
 el ewtet Oh alazatos Iefws mel nagy keferwfeget wallaz wala
 mykoron az te zent halalodat gondolod wala Es mynek wtanna
 meg moffa az ő labokat Monda nekyk twgyatok myt tettem wele-
 tek Es thy hytok engemet mesterteknek Es wratoknak Es yol
 mongyatok mert az wagyok annak okaerth Ha en mestertek Es
 wratok leewen megh mostam az ty labaytokat Ty ees meg mos-
 saatok || Egytek mastoknak byzoń byzony mondom nektek nin-88
 ezen az zolga az wrnak felette Sem kedygh az apostolok ő meste-
 reknek feletthe ha kedygh ezt teyendythők Idwezwltek Merth een
 thwdom kyket walaztothtam közzwletek ezeknek wtanna az
 apostolok lassan hogy ennenek wrwnk yefws weewe a kynyeret es
 halat adwan meg alda es oztan megh zege nekyk oztogata monda 15
 nekyk wegyetek es egetek ez az en testem ky addatyk ertetek
 nagy kenos halalra erre nektek hatalmat adok hog kenyerbői en
 emlekezetemre testem zentelyetek es halalom emlekezetyre hywek-
 nekys ozzatok hogy waczaralt volna a pohart ees fel wewe hala
 adwan meg aldwan es ezt monda nekyk wegetek fel es egy mas-20
 nak agyatok es belele zeretettel mynden[k]tek gygek mert ez az en
 werem ky nagy bewen ky ontatyk ertetek ymmar ez lezen wy
 terweny ydeyeben kywel mynden byneknek boczanat adatyk aztys
 mondom tynektek ze le termesseben ymmar tebet nem yzom myg
 nem fel tamadok oztan ezem yzom weletek nektek meg yelenwen 25
 ennek wtana monda nekyk ty ez eyel en bennem mynd meg tan-
 torottok mykent yrwan wagyon meg werem a pastort es el ozol-
 nak az yohok de mykor fel tamadok elől wezlek tyteket galylea-
 ban monda peter wram ha mynd meg tantorodnak ezek te benned
 en oly ember wagyok hogy soha meg nem tantorodom monda yefws 30
 byzony mondom myg ketzer zol akakas háromzor tagacz meg Es
 ezth mondwan megh zomorodek zywebe Es monda byzony byzony
 mondom nektek Egy ty kezzwletek el arwl Oh mykorth jezth
 hallattak volna Mondanak en wagyokee wram Monda Iwdafys
 Mester nem de en wagyoke Monda neky Idwezyttenk te mondad 35
 De maga ez zot az apoftholok ezegeben nem wehetek merth ha
 ezőkben wehettek volna oly igen zeretyk wala az aldoth yefwsth
 hogy ottan meg őlthek woln Inte azért zent pether zent Ianosnak

hogy megh kerdeneie ky wolna merth zent Ianos közel wl wala
 Idwezyttenkhez Es mykort megh keerdötte wolna Mondda Idwe-
 zyttenk ő neky, az kynek ez martot kynyer zeletet adom az, Es
 mykort az kyner zeletet megh | Megh martotta wolna ada Iwdaf-
 5 nak Es ennek wtanna bele bwwek ehrdegh Es monda neky Idwe-
 zyttenk Iwdas az myth akarz tenny ted hamar ezt kedygh lenky
 az le telepöttek kezzwl meg nem eerthe myre mondanaya ezt
 Idwezyttenk merth azth alytтыak wala myerth hog safar wala
 hogy az ynnepre walot zörzene Es mykort el ment wolna Iwdas
 10 meene az fydo feyedelmekhez Es monda nekyk hol twgyatok
 hogy een tegnahp nekthek arwltam wala azert kezullyetek fel Es
 en yngyen maydan kezetekben adom ezth halwan az Sydo feyedel-
 mek hamar Seregöket zörzenek Es hozya kezwlenek Az edes
 ydwezyttö yefws kedyg nagy edes zowal tanyttya wala az ő tanyt-
 15 wanyth predycalwan ő nekyk Es monda En zerelmes fyaim meegh
 egy kewes ydeygn weletek wagyok De yngyen mayd nem lattok
 engemet merth az howa En megyek ty oda nem ywhettek Annak
 okaerth ym wy paranczolatoth adok ty nektek hogy mikeppen
 89 een zerettelek tyteket azonkeppen thy ees zereffetek || Egymaft Es
 20 ebben elmeryk meg hogy een thanytwanym wattok ha egy maffh
 zeretendytek Monda neky peter Wram howa megy felele ydwe-
 zyttenk Es monda az howa en megyek nem kewethecz maffh the
 engemeth köwech kedyg Iöwendöre Monda neky peter Wram
 myre köwethhetlek tegedet ha az en lelkemeth adom te erőtted
 25 halalra ha zykfegh Es monda wrwnk yefws fymon peternek
 fymon ym tyteket meg keert az ellenfek hogy meg roftallyon
 kefertetnek myatta mykent a bwzat ebbewl ertywk hogy erdeg
 lenkynek nem arthat myg yften nem engedy mynd ezek wtan
 monda peternek de en te erewtted kertem zent attyamat hogy
 30 hyted el ne fogyyon hanem meg fordwlwan hytetlenfegedbel a
 hytben attyadyfayt te meg batoryczad monda peter keez wagyok
 wram mynd halalra mynd temleczre te weled ketfegnekyl men-
 nem yay zegeny zent peter nem twdod myt zolaz yob wolna ha
 wezteg halgatnal Es monda ydwezyttenk Pether byzony byzony
 35 mondom neked mig nem zol az tyk addykkan haromzor tagacz
 megh engemeth [monda peter wram ha zykfegh-hogy weled megh
 halyak ees teged foha megh nem thagadlak] Peter tebet nem mere

zolny de zywebe gondollya wala byzony nem tagadlak ha meg ewlnekys

Ees ennek wtanna yewe Iefws ö welek a falwban kynek newe getfemany Es monda az ö tanytwanynak wlyetek yth myg el megyek ymatkozom Es wywe el weele petert Es zebedeewfnak⁵ keth fyat Es kezde zomorw lenny Es banatos thahath monda nekyk yefws az En lelkiem zomorw mynd en halalomygh zenwe-gyetek yth Es wygyaziatok en welem Es thowab leepek onnan Es | le efek ö orchayara ymadkozwan Es mondwan En zent attyam ha lehetfegecs mwlylyek el en thwlem ez keen De byzo-¹⁰ nyawal ne mykeppen En akarom hanem mykeppen the akarod Es ennek wtanna yewe ö thanytwanyhoz Es leele ewket el alwwan Es monda peternek fymon alwzze nam wgy kerkedel wala ez elet hogy meg hialz mellettem Myre nem wygazztal en welem egy oraygh wygyazzatok Es ymatkozyatok hogy kefertetben neffetek¹⁵ byzony az en lelkiem keez de maga az en testem betegh || Az Ha-⁹⁰ lalra Es esmegh malfzor el mene Es ymatkozok mondwan een mennei zent attyam ha ez keen el nem mwlyhatyk csak zenwegyem ewtet el leegen te zent akarotod Es esmeg el meene az tanytwanyokhoz Es leele öket el alwuan Merth walanak az ö zemek²⁰ almasfok Es el hagia öket Es esmegh el meene Es harmadzor ymatkozok azon ymadlagot monduan Thahat yewe esmegh ö tanytwanyhoz Es monda nekyk alwgyatok Immar Es nywgogyatok yme el kezelget az ydö Es embernek fya adatyk bynesneepnek kezeeben kelyetek fel yerewnkel mert yme el közelgeth az ky²⁵ engemet el arwl Mykaron azert ezt bezelly wala El ywta ywdas nag feregel fegywerekkel Es rudakkal kyk walanak boczatatwan az papy feyedelmektwl Es ween nepektwl Es Iwdas ky ewtet el arwla wala yelt ada nekyk mondwan az kyth een meg czokolandok az aaz crystws Es legh ottan fogyatok ötet Es okoffon czele-³⁰ kögyetek mert ha akarya magat meg zabadytani | Magat meg zabadythathtya bee meene azerth ywdas az kerben Es monda az edes yefwnak Idwezlegy barathom monda Iefws czokolafnak myatta arwlod ee el yftennek fyath az fydok kedygh ö rea rohanwan Es agyon werween Es yftekenel fogwa az földre rant-³⁵ wan megh ketezek Es kezdek nagy öremmel wynny mykort kedygh zenth peter latta wolna az egyk fydonak malkos newönek fyleth el waga mykort kedygh ydwezyttenk azth latta wolna monda

zent peeternek, Peter ted el az te tewrödeth merth walaky gonoz-
 zwl thörrel kerefy thör mya kel el wezny Nem de thwdode hogy
 een az en zent attyamthwl fegetfegeth kerny akarnek thöbeth
 hogy nem mynth tyzenket feregh angyalt kerhetnek kyk engemet
 5 segelleneenek Azert mykepen tellyefednek bee az yrafok merth
 ennek wgy kol lenny Az ydöben monda ihus az fydo feregeknek
 mykeppen tolwayra wgyan ream yuthtetek fegywerrel es rwdok-
 kal engemeth megh fogny Mynden napon nalatok woltam wlwen
 az templomba Es thanytwan Es meg nem fogtatok engemet De ||
 91 Magha ez lewn hogy irafok tellyefedneenek Es profetaknak mon-
 dafy Thahat tanytwany ewtet el hagyak Es el fwtnak Mykoron
 kedygh ywtottanak wolna az torrens new wyzre az edes ystent
 nem az hydon de az wizbe kezdeek rangatny Es wgy rantak Egy
 kw zalra archwl hogy az ö zent fogay az ö zentleges zayaban
 15 mynd meg yndwlanak Oh ember gondolhatod mynemw kent csak
 az kort az edeffeges Iefws walla Es mykort yuttottanak walna az
 warofhoz közel Es az edes zyz maryanak zent fyat nem wyfelyk
 wala az wton hanem walahol nagyob tewyfskes wtat lelnek wala
 mynd azon wyfelyk wala Es bee therenek wele annaf pyspeknek
 20 hazahoz Es monda neky Annas pyspek No Iefws hol wannak az
 te thanythwanyd Es hol wagyön az te thwdomanyod kyre egye-
 beketh tanyttaz wala Iefws az tanythwanyokrol semmyt nem zola
 merth ymmar mynd el fwtottak wala, Hanem monda ha een walamy
 gonozt zoltam awagy walakyth gonozra tanyttottam yme hol wan-
 25 nak az fydo papok mongyak meg önnen magok Azon közbeh |
 Azonkezbe az zolgak kezzwl eggyk mond neky wég kelle zolnod az
 feyedelemnek Es mykeppen zenth yanos mongya wgy czapa
 archwl hogy az ö fogay ottan mynd megh yndwlanak Es az ö
 zayabol Es orrabol nagy bewfege az weer ky bwzogh wala zent
 30 yanos azert ez latuan myerth hogy az pyspeknek zolgaynak
 mykeppen az zent ewangelyitak mongak ylmeretes wala Es be
 boczattak wala el ky yewen azert az hazbol zent petert ees be
 wywe Es zent yanos ottan ky mene hogy megh mondanaa az
 edes zyz maryanak Es zent peter myerth hogy hydegh wala az
 35 zeen mellet fytezyk wala mykorth azert egy zölgalo leany latta
 wolna myert hogy zomorw uala Monda byzony ez ember ees az
 Iefwnak thanytwany kezzwl walo Monda zent peter legh ottan
 Nem thwdom myth mondaz merth soha nem esmertem az em-

berth, ezt halwan égyk az zolgak kezzwl kyh oth fyteznek
wala rokona annak kynek peter el waghta wala az kerben az
fyleth monda byzonyawal te ees || Az ő tanytwany kőzzul walo 92
wagy mert en lattalak ő wele az kezben hol meg fogok meegh
csak zodrol ees megh efmerlek mert galyleabely wagy monda 5
pether nág efkeffel hogy fonha nem ef[merthemlek]merte wolna
az Iefwft Es legh ottan az kakas zola Es meg emlekezuen peter az
edes Iefwnak bezedewl kyt mondott wala neky az weegh waczor-
ran hóg mynek előtte az kakas zolna adygh Haromzor megh
tagadnaya Es nagy fyraft kezde tenny Mykoron azzert az edes 10
Iefwft ylyen keferwen az gonoz fydo archwl czapta wolna monda
neky nagy kegyelmes zowal myerth werz engemet yli keferwen
Ha femmy gonozt nem mondottam ha kedyghlen walamy gonozt
mondottam tegy byzonfagoth en rolam Es annak wtanna wywek
ötet Cayffashoz Es mykorth latta wolna Cayffas monda the wagye 15
az eelő yftennek fya Es az edes iefws nem zola neky Monda
efmegh Cayffas az elő yftenre kerdlek tegedeth hogy mond meg
ha te wagy az elő iftennek fya Monda az aldóth | Iefws the mon-
dad merth een wagyok Es lattyatok ylye Embernek fyat attyanak
yogyarol Es mykorth ezt hallotta wolna az Cayffas pyfpek az ő 20
rwhayat meg zakazta Es monda karomlast then myth kerefttek
meghes thób thanwth yol hallatok az karomlast Az edes yefwft
azert hayanal fogwa le rantak Es labbal kezdek rwgodoznya Es
archwl weryk wala Es mynd ethzaka nagy keferwfeghes kenzast
thenek rayta Es annak wtanna egy fetet hazba wethek Mykort 25
kedygh zent Ianos az zyz maryahoz ywtoth wolna monda az zyz
Marya latwan zent Ianost ygen Syrnya Ianos En zerethő fyam
myt fyrz Es zenth yanos nem zolhath wala az nagy keferwfegh-
nek myatta O az edes zyz maria mely igen megh keferődek
Mykoron latha hogy zenth Ianos neky femmyth nem zolhatna 30
Es yfmege monda az zyz marya fyam Ianos hol hagyad az en
edes fyamat awagy ötet meg fogak monda zent Ianos zerető
Azzonyom zyz marya Az my eedes mesterwnketh az te aldóth sent
fyadath az athkozot fydok meg fogak Es en edes || Azzonyom 93
Marya öteth oly keferwen werek Es annak wtanna meg kőtezeek Es 35
annafnak hazahoz wywek Es azt: latam hogi oly keferwen ötet
archwl werek hogy az ő aldóth zent zayabol Es orrabol az wer
nagyon ky bwzogh wala Oh az zyz marya hog ezt halla az földre

le efek Es holt elewen keppen kezde fekwynne Mykorth kedygh
 az marya magdalena ezth latta wolna az zyz maryath fel emele
 de maga fem az zyz marya fem zenth Ianos Sem marya magda-
 lena nem zolhatnak wala az nagy keferwfegnek myatta El nemy-
 5 koron monda az ziz marya Iefws en edes fyam Iefws en edes
 teremtem Iefws en lelkemnek wygalaga Es monda zent yanosfnak
 Es marya magdalenanak Es Marthanak kellywnk fel een zeretõ
 fyaym Es mennywnk el ne thalantal meeg lelõkben erhettyek az
 en aldót zent fyamath yefwft Es el eredwen nagy keferwfeges
 10 fyraffal az aldót zyz marya wgyan mezythlaab megen wala
 Mykeppen az aytattos zent bernald mongya Es nagy fokzor az
 tõwyfkek az ew aldót labayth megh | Thwdefteek wala Es mykkort
 Ierwfalembe bee ywttnak wolna lampafokat a zel megh fwa Es
 egy hazhoz wylag gywytany mykort be tertek wolna latak hog hat
 15 eg alcz kereztfakat czynal Es farag Es monda az zyz marya mag-
 dalenának en edes leañom kerlek hogy kerdmegh kynek czynalya
 az kereztfakat Es meg kerdwen monda hogy a ketteyth az keth
 tolwaynak Es az egyket az nazaretbely Iefwnak kyt csak ez
 eiel foktak meg a fydok O mykorth ezt hallotta wolna az zyz
 20 marya az kereztfara börwlwan ezt mongya wala fyam fyam en
 gengefeges fiam fyam Iefws honnat erdemleed ezt fyam nam fen-
 kynék semy gonozt fiam edes yefus nem tettél Es mykort lath-
 naya az alcz hogy nem nywelhetne a zyz maryatwl ky tazygala
 õtet mert fel wala az fydo feyedelmektwl O ember gondollad meg
 25 mykeppen keferreg uala a ziz maria Es nag keferwfegel onnat el
 yndwluan menenek annasnak hazához a hol zent Ianos [hatta] el
 hatta wala Es õtet mykort ot nem lelték uona alytta a zyz marya
 hog meg õlteek wolna aunal nagyob keferwfegben efek Es
 94 monda zent yanosfnak En edes fiam || Ianos Nam azt mondad hog
 30 fiamat yefwft yt hattad azert ymmar nylwan byzem hogy õtet
 meg õlték Es mykort ymar haynalfelee ywtottak wolna kayffias
 pyfpeknek hazához zolast halla[na]nak Es oda thartanak Es hath
 ymmar az edes Iefwft archwl hozyak az zyz maryara O hogy ezth
 lata az zyz marya az földre le efek hogy embery zemei nem
 35 wolna õ rayta merth az õ zent orchayat az nagy archwl werefnek
 myattha az wer be tõlte wala wgy annera hogy embery zemei
 rayta nem ylmertetyk wala Es nagy ohaytassal azt mongya wala
 fyam fyam En edes fyam yefws fyam en zemeymnek wylagoffaga

Thekynezh fiam az te fyalmas anyadra Es mykorth latak wolna az fydo azzonyok Keferwlnek wala ő raytaa mondwan lay zegen zyz marya mely igen zernyen kenzottak az te edes fyadath yefwth nemelyek kedygh mondnak wala lay zegen Marya mely bodogtalan ydöre ywtottal hogy az the edes egietlen egy fyatthwl⁵ ehl walaztaatal Es ekepen a bodogh zyz marya nagy keferwfeget ual uala |

Ees mykoron Iwtottak wolna pylatwnak hazahoz be yelentek az edes yefwst pylatwnak mondwan Wram pylatws ez ember megh tyltotta hogy czazarnak adoth ne adyanak Es magat¹⁰ kyalya tötte azerth melto hogy megh őlesek Es mykort pylatus ezth hallotta wolna bee uyteete az ő pytwaraaban Es monda neky te wagye az fydoknak kyalya monda Iefws the mondad merth en wagyok mykorth ezt halotta wolna pylatws monda ha kyal wagy hol wagon || Az te orzagod monda Idwezyttenk az en⁹⁵ orzagom nynczen ez földön hogy ezt hallota wolna pylatws monda az fydo feyedelmeknek En ez emberben semmy bynt halalra walot nem leelek mondanak az fydok wram pylatws mynd galyleeatwl fogwan eddyglen el hytette az nepeket hamyflagawal mykorth ezt hallotta wolna pylatws hogy galyleabely²⁰ wolna kylde őtet erodesnek ky akort az ynnepert be jut wala Irwfalembé

Mykort azert erodeshez wyttek wolna latha erodes kyal ydwezyttenket Es ygen meg őrule rayta mert fok ydötwl | fogwa kewannya wala latnya merth hallotta wala hog nagy czodakath²⁵ tenne Es kewnnnya wala hogy Iefws czodat tenne ő előtte de ydwezyttenk nem akara tenny Mert ha walamy czodath teth wona ottan Eroles őtet az Sydoktwl megh zabadeyittotta wolna Es embery nemnek ydweffege megh bantatoth wolna Es azert mykoron latta wolna erodes kyal hogy semmyth nem volna³⁰ bolondnak alytta őtet Es az ő aldot zent feyet kerezthwl nyrete Es feyer rwhaban elteztete Es nagy karomlaffal oth ő zent fel feget erodesnel ylletek Es ezkeppen Eroles megh kylde pylathwnak Az haraghsbol kedygh Eroles megh bekeleek pylatwffal kyk annak elette halalos keppen gylölyk wala eg mast³⁵

Ees mykoron latta wolna pylathws hogy ysmeg megh hoznayak Idwezyttenketh Monda az fydoknak ym ezt yol lattyatok hogy ez ember byntelen mert erodes sem lelt ő benne halalra

walo bynt Azert kylte megh wyzza De magha azmynemô bynbe ty
 §6 wadollyatok Im een megh feddem ewteth Es towaba || Megh
 zywnyk rola elbee kywlde azert pylatus yefwſth hogy erôffen meg
 oftoroznayak ewteth alythwan hogy az oftorozaffal ynkaſ megh
 5 elegedneenek az ſydok

Mikoron azert be wyttek wolna annera oftorozak hogy az ô
 teſteben teteytwl fogwa talpaygh ſemmy eep nem wala Es az ô
 draghalatos zent weere az pagymontomon nagy bewſeghel el foly
 wala O aytſatos leelek gondollyad mene kent my erettwnk az ydô-
 10 ben az edes ydwezyttô yefws Cryſtws zenwede hogy mynd ez
 wylagon mene | Ember wacyon Es mene lezen ſem halalhatna
 megh Es ennek wtanna el meenenek Es thewyſkbol egy koronath
 czynalanak Es az ô dragalatos zent feyeſben weryk wala Es az
 tewyſk bee megyen wala az agya weleyebennes Ez korona kedygh
 15 nem fay tôwyſk wala hanem thengery thôwyſk wala ky fokkal
 hegyeſb az fay thôwyſkneel Es nagy faakkal weryk uala az ô zent
 feyeſben hogy az ô dragalathos wrwoſlo zent were orchayan Es
 melyen ala foly wala Es az ô zent yob kezeben nadat adnak wala
 Es terdet haythwan ô elôtte karomlyak wala ewteth mondwan
 20 Idwezlegy ſydoknak kÿrاليا Es archwl pöknek wala ô rea Es az
 ô zent zemeyth bee kewtyk wala Es archwl weryk wala ôteth
 mondwan Cryſtws profetaldmek k mynekwnk kyczoda az ky
 theged yte Pylatws azerth ez wereſeg wthan eel ky wywee az
 ſydoknak baahrſon rwhaban ewlteztethwen Es tewyſk kÿronawal
 25 megh koronazwan ky nÿwthatha Es ezth monda ||

97 Ecce homo Ime hol az ember Es az ſydok el zewrnylke-
 denek mynd rayta hogy latak hogy ili igen kenzottak wolna
 pylatws azert alyttya wala hogy ez kenzaffal meg elegedneenek az
 ſydok Ezt latwan Az ſydok nagy kyaltaffal ezt mongyak wala
 30 feyzycz meg feyzycz megh lathwan azert pylatws hogy meg nem
 otalmazhatnaya monda ô nekyk nam Semmy bynt nem leelek En
 ez emberben Mondanak az kegetlen ſydok azt mongya wala hogy
 Salamonnak templomat el tery Es harmad napon | Eſmegh fel
 epytty Azerth ha megh nem ôletendewd ewteth pylatws Czazar-
 35 nak nem leez barattya latwan azert pylathws hogy megh nem
 oltalmazhatnaya monda nekyk nam wgyannees zokaſtok hogy ez
 ynnepnek tyzteſſegeyerth Egy halalra walo emberth el boczattok
 azert mellyket boczaffam el ez kettô kezzul Ez yefwſth ee ky

mondathyk Cryftwnak awagy az barrabafth ky akaron Ember ewlefeerth megh fogattatot wala Mondanak az Sydok borrobafth boczaſſad el az Iefwth kedygh megh fezyezed pilatus lata hogy Semyt nem haznalna de ynkab rezzegne az nep meg moſa kezet az neep elõt Es monda artatlan wagok en ez igaz Embernek were-⁵ twl ezt ti iol lattyyatok mondanak a ſydok, az ô were my reank zallyon Es a my fyainkra pylatus azerth hogy eleget tenne az ô kerefeknek le yle az ytelõ zeekben Es rea ada az ſentenciath hogy meg ôlneiek az ieſuft borrobaſt kedygh el boczata O ember gondollyad mely nagy keſerwfeget walla az zeplõtelen keſerwes¹⁰ yyz marya mert az ô edes fyanak kennyat yol latthya wala ||

Mykoron azert hatara attak wolna az kereztſat Es az waroſ-⁹⁸ bol el ky wynneyek monda az yyz marya zent Ianofnak fyam yanos yerel elõſth ymez altal wthra nethalantal megh lathathtyok az en edes fyamat Ieſuft Es mykort oda ywtottanak wolna az mely¹⁵ kapun ky wyzyk wala latha az edes Ieſws az ô zent annyat Es annera el keſeredek hogy az kereztſanak alatta ottan le eſeek merth latha mynemw nagy epeſeghben wala az yyz marya O aytſatos Ember gondollyad megh mynemõ nagy keſerwfeget | Wal wala az yyz marya mykoron latha hogy az ô zent fyat yly²⁰ zernyen kenzottak wgy annera el keſeredek az ziz marya hogy ottan le eſek latwan hogy a fok archwl wereſſel Es pekdeſſeſſel, embery zemely ô raita nem teczyk wala Es monda az aldõt Ieſws az Ierwſalembely azzonyallatoknak Ierwſalemnek leany ne akaryatok en raytam ſyrnya De ſyriatok ty magatokon merth²⁵ nagy wezedelem tyreatok lezen yewendõ Es mykoron ymar az kopazto hegyere ywtottak wolna az edes yeſufrol az ô rwhayat le rantak Es az ſebek rayta mynd megh wyulanak mert az ô ruhaya mynd az ô zenth teſtehez ragadoth wala a nag wernek myatta ezt hog lata a ziz maria hogi az ô zent fia meg mezyttelenylt dolna³⁰ meg keſeredek Es az ô felyen walo ruhawal az ô fia teſtet altal kõte mert mykeppen az euangeliftak iriak az imegh maſtes le zagattak uala rola Azonkeppen le rantak az kereztſara Es a iob kezet le zegezek Es mykort a bal keze el nem erne az fwratot kõtelel megh kõtek Es annera uonak hogy az ô zent tetemy mind³⁵ megh zamlaltathatyk wala azenkeppe az ô zentſeges labaitel ||

Ees Mykoron fel fezittettek wolna fel emelek Es mynd⁹⁹ kereztſafthwl oli ygen zokanthák az werembe melyet aſtak wala

hogy az ő zent febey mynd meg yndwlanak Es az wer az ő febey-
 ből nagy bewfegel ky foly wala Es az kyk kernywl aalnak wala
 karomlyak wala mondwan ha ő az elő iftennek fya zallyon le
 akereztfarol Es hyzwnk neky Es nemelliek azth mongyak wala
 5 waw ky el thered az templomot Es harmad napra ysmegh fel |
 Epytted Nemellyek kedyglen azt mongyak uala egyebeketh megh
 zabadythtot korfagghbol zabadycza meg maft önnenmagath az
 kereztfarol O mykoron ezeket az zeplötelen zyz marya hallya
 wala mel nág keferwfeget wal wala Es magat az földhez yti wala
 10 Es holt elewen zamaban nagy fok ydeygh oth fekzik wala Idwe-
 zyttenk iefus azert ymagya wala az ő zent attyat mondwan en
 zentfegets attyam kerlek bocza! meg nekyk merth nem thwgyak
 myth tezne Es az bal keze feföl walo tholway ees bozontya wala
 öteth mondwan ha az elő iftennek fya wagy zabadycz meg maga-
 15 dath Es mynkethes Monda az mafyk ky yob felöl wala czodalok
 een te raytad hogy nem feled yftenth merth ym yol lathod hogy
 my bynunk zerent zenwegyek ez kent De ez artatlan ember myn-
 den bynne neekwl zenwedý Es monda Idwezyttenknek wram
 mykorth ywtandaz az te zenth orzagodban Emlekezyel megh een
 20 rolam Monda Idwezittenk ő neky byzony byzoñ mondom hogy
 100 welem lez ma paradyczomba Es ezt || Hallanaya az zyz marya
 Monda fyam en edes fyam Iefus nam az tholwaynak zolaz fyam
 Iefus Myre hogy nekem nem zolaz Monda Idwezyttenk ő neky
 Ime azzonyallath neked fyu Ianos Es legy annya Ianosnak Oh az
 25 edes zyz marya ezt haluan az földre le elee Es nág keferw lyraft
 kezde tenny Es monda thowaba az aldóth Iefws zomywhozom Es
 mykorth ezt hallanaya az zyz marya nagyoban el keferődek Es az
 ő gyengefegets zyweh altal folya hog az fydok azerth ezt hallottak
 wolna spongyaban merget Es echeteth czynalanak Es az ő zent
 30 zayahoz ywtatak Es nem akara be wennye De monda nagy
 kyalthafal megh thekellettem En zentfegets attyam ymmar
 mynd walamyth kel wala embery nemzetnek walezagaerth zen-
 wednem Es monda ismegh nagy kyaltaffal eeli eeli lamaza-
 bani Az az En iftenem En iftenem myre hattal el enyemeth
 35 ezt halwan az fydok mondanak had ne banczok lade yllyefth
 hiya lafok talam el yw Es | Megh Zabadyttya öteth Es monda
 Idwezyttenk nagy fel zowal Es kyaltaffal pater in manus
 tuas comendo spiritum meum En zentfegets attyama te

zent markodba ayanlom az en lelkemeth ez meg mondwan ky
 boczata az ő zenth lelketh mykoron azerth ezth latta wolna a zyz
 marya nagy fyraffal wgy mond wala Es nagy ohaythaffal Oh en
 edeffeges fyam Iefws howa hagyal edes fiam yefws emgemet fiam
 fiam En lelkemnek wygalagha fyam nyncz Immar feyemeth howa 5-
 haytanom Oh attya myndenhato iften myre hagod az te zent
 fyadath yli zernyw halallal megh elnye O ghabryel angyal eze az
 erem kyth ennekem menyorzaghbol hoztal wala Ezenkeppen
 zenth Ianos Es marya magdalena Es mynd az tób azzonyallatok
 nagy keferw fyraffth theznek wala mykorth lattyak wala az edes 10
 zyz maryath az ő fian yly igen kefergeny Es ezt mongyak wala
 O nagy ken latoth azzonyallath ky yly zeepfeges fywtwl megh
 walyk Es azon-kezbe egy az fydok kezzwl fordytta az ő kopyayath
 Es az edes yefwnak || Az ő iob felöl walo olldalath altal öklele Es 101
 nagy bewfeghel az wer wyzzel elegy ky kezde folnya O hogy 15
 ezt lata az zyz marya legh ottan az földre le efek Es monda
 O ghonoz fydo myth kenzaz meghys az en zegeny megh holt
 fyamon Es nagy fyralmas kenyweket hwllath wala Es ymar hogy
 eftwe fele wolna latha nekyketh ky ywnye Ierwfalemből Es azth
 alyttya wala hogy azerth yunenek hogy az ő edes fyath Nagyo- 20
 ban kenzanayak nağ fel zowal Es fyraffal azth mongya wala Oh
 örök attya myndenhato yften kerlek hogy ne hagyad ymar nagyo-
 ban kenzany az te aldoth zent fyadat Es mykoron zenth Ianos
 latta wolna öketh megh yfmere hogy Ioseph és nykodemws ywne
 Es monda a zyz maryanak azzonyom zyz marya Ioseph Es nyko- 25
 demws azkyk yunek ne fely En zerelmes azzonyom merth Ioseph
 Es nykodemos Iftennek tytkon walo thanythwany walanak Es
 Ioseph megh kerthe wala pylathwftwl yftennek testeth el teme-
 tetfre Es monda aziz marya zent yanosnak fyam Ianos fws el oda
 Es keried | Hogy ywyenek yde Es uegyek le az en edes fyamnak 30
 ő testet zenth yanos azerth mykorth hozayok ywtoth wolna az
 nagy fyrafnak myatta sem zenth yanos sem zent Ioseph sem zent
 nykodemus egymafnak nem zolhatnak wala Es mykorth a zyz
 maryahoz ywtottak wolna O a zyz marya mel nagy fyraffth thezen
 wala mondwan O ennekem keferwes annyanak ky ily yo fywthwl 35
 el walek Ioseph azerth Es nykodemus laytoryath zerzenek Es az
 aldót yefwnak zent testet le wewek Es az zyz maryanak öleben
 adak Es az zyz marya yli keferuen fyrattya wala monduan Oh en-

nekem en zent fiam howa hagyad arua anyadat Iefus ihs en edes fyam
 ymar thwled el kel walnom nyncz myttenem fiam Iefus iefus en edes
 fiam megyek ymar ef howa legiek mert te walal az en wygafagom Es
 csak te walal elettem fiam ihs the walal az en lelkiemnek edeffege Es
 5 az en zywennek gyekere fyam iefus ne hág el engemeth had halyak
 megh the weled fiam hogy ne uallyam el twled edeffeges iefus
 102 lay Ennekem en edes fiam || Mert ymmar thwled el kel walnom
 maria magdalena es ezenkeppen fyrattya uala wram en edes
 mesterem Es en lelkiemnek wyghalaga Es az azzonyallatok ees
 10 kyk az yz maryath ayttatoffagal kenetik azok ees nem t[e]irhetik
 wala hogy a yz mariaual ne fyrnakak Es monda ioseph zent
 Ianofnak hog kerneye a yz mariat hogy hannaia el temetni mert
 ymar a nap el nywgot wala es monda zent ianos a ziz marianak
 azonom maria had temeffwk el a mi edef megh waltonkakh
 15 tetet mert ezt yol latod hogy estwe uagyon Es aziz marya nekik
 engedwen nagi zomorusagal

Es yoseph az mel koporloth maganak czynalthatot | Wala
 aban thewek az edes yefwnak zenth tetet O akoron az edes yz
 marya mel nagy keferwfeghel be telek Es mely nagy fyrassal
 20 Ierwfalembe bee therenek Es monda Ioseph a yz maryanak En
 edes azzonyom marya kerlek tegedef hogy yerel welem az en
 hazamhoz Es legy oth monda az yz marya nem megiek merth
 yol thwdod hogy az en edes fyam azt monda hogy zent Ianos
 legyen nekem fyam kerged azerth wala howa megyen oda megyek
 25 Es be menenek az hazhoz holoth ydwezythtenk a weegh waczorath
 az apostolokal tette wala Es az ziz maria meg kezene az
 azzonyallatoknak hog o neky tarsafagot tartottak wolna Es be
 menwen a hazban mynd eeth zaka nagyon fyratha magath mond-
 uan O iefus iefus kit feld meny egh Es a tenger meg nem foghat
 30 wala azt e napon a ku koporfo magaba rekezte Ohs ihs ihs kit a
 myndenhato attia ur isten ada ennekem Es en adam ez uylagnak ez
 wylagh ada az kennak a ken ada a halalnak Es az o halala ada
 mynekunk embereknek erek eletet Es mykort ywtottak wolna nag
 zombatra meg ielehnek az o zent annyanak Es meg wygaztala
 35 ewteth amen amen ||

BEⁿedictus dominus deus Rex sanctorum abraham Ifaak et Iacob Iesus Cristus unitas progenies verbum verum et sapientia dei patris omnipotentis ab eterno procreata Temporaliter vero ex yllibate virginis marie vtero De venerabili spiritussancti consilio 5 conceptus et natus Prosaluacione tocius generis humani sub poncio pilato Anna Kayffa et herode secundum quomodo de eo dicta erant | post lapsum prothoplasti ad tempus istud per profetas Captus Illusus consputus et derisus flagellatus coronatus et ad mortem crucis turpissimam condemnatus sepultus tertia die gloriose resuscitatus 10 de qua est nunc nobis ad proponitum

Aldoth wr yften Abraamnak Ifaaknak Es Iacob patryarkaknak Es mynd zenteknek felfeges kyralya Atia myndenhato wr yftennek eredettwl foghwa theremteteth egyethlen egy zylette byzony igeie Es bölczeffege Iefws crystws De ydö zerent zyzeff- 15 feges zyz maryanak meeheben thyztelendö zent leleknek thanaczabol fogontathwan Es ez wylaghra zylethwen Thellyes embery nemnek ydwessegeyerth Poncyoy pylatwnak Annafnak kayffafnak Es herodesnek fydofaghbely byraknak ydeyeghben Mykeppen ö rola mondwan lenck zent profetaknak altalok Az elfö atyanknak 20 el efese wthan mynd ez ydeyghlen Megh fogattatek Megh czwoltathek Megh peceftetek Es Megh mewettetek Az wtan meg oftoroztatek meg koro- || Ees kemenfeges kerezthfanak zernyw- 104 feges halalara karhozthatek Az utan el temetteteek Es harmad napon nagy dyczöfegel fel tamadwan kyrel lezen masthan myne- 25 kwnk ygyekezethwnk Es bezedwnknek fundamentoma kyre hywan wr yftennek zent malazfat

CRistus resurgens ex mortuis Iam non moritur mors illi ultra non dominabitur quod enim mortuus est vbi nostra fides vita et resurrectio roborata est vsque infempiternum

CRyftws Iefws fel thamadwan hallottaybol Es Immar soha
 megh nem hal Es ő rayta az halal thowaba nem wralkodyk
 Merth ky ymar meg holt eczer az bynerth meg holt eczer De az
 ky eel eel wr yftenben holoth az my hytwnk eelethwnk Es fel
 5 thamadafwnk megh ereffultetheek mynd erekwł ereke De magha
 mynden megh halgaffa Merth ez ygaffagnak | Es ez Byzonfagnak
 awayg ez byzonfagos wallafnak Sokak nem hynek Es Sokak
 hywek Az fydokkezzwl kyk kezeth wala wyzza wonas lathwan
 hogy mynden teremtettek ő teremthőyőketh wallyak Es eeltethő
 10 allatok byzonytyyak Es okos Embery allatok nylwan az ő wyokal
 mwtattyak Vala thowaba wyzza wonas az feyedelmek kezeth Es
 az papy melthofagok kezeth Es az thyztelendő ween Sydo nepek
 kezeth lathwan mynd az yégyeketh kyk leznek wala Ierwfalemn k
 warafaban kyk Semmykeppen az ydwezwlő Iefwnak fel tama-
 15 dafath nem hyhetyk wala Megh kerefwen azerth az ő zent testeth
 Es nem lelwen az koporfoban gondolak hogy az thanythwanyok
 wrzothtak wolna el Es el wytthek wolna azth walwan Es hywen
 hogy penzel hytettek el awayg el haytottak zeep bezedekkel az
 őryzeketh Mykoron azerth yllyen dolghok tertenthenek wolna Es
 20 yllien hyrek thamattanak wolna Iewenek harom fyrfyak papy
 105 melthofaghial newezetefek Egyk fines newő pap || Mafodyk adda
 melfther harmadyk aggews newő fel pap Iewen galyleabol Ierw-
 falembe Es mondanak az papy feyedelmeknek Es yrafthwdoknak
 Es myndeneknek kezenfegel az fynagoghaban ely bezedeketh
 25 Merth Az yefwft kit megh fezyttetek lattok az ő thyzen egy tha-
 nythwanyawal zolwan bezelwen Es thanytwan oketh Es ylwen ő
 közötthők olywetymnek heggen Es Monda ő nekyk El menwen Es
 el ozolwan mynd ez wylagh zerenth predycallyathok myndenek-
 nek Megh kereztelwen ewketh atyanak Es fywnak Es zenth
 30 leleknek newebe Es ky hyendy Es megh kereztelkodendyk ez
 yllyen ydwezwl Es ky nem hyendy karhozyk Es ez bezedeknek
 wthanna lathok ötet Menyorzagban mennye Ezth halwan az
 fydo feyedelmek nagyon megh remwlenek Es mondanak ő nekyk
 Ha latthatok halath agyatok yzraelnek Iiteneenek Es kywe
 35 kwldek oket az thartomanbol *POstea igitur congregati sunt Iudei*
omnes et fecerunt lamentacionem Ennek wthanna gywleközefth
 twnek hogy ezewket | Hallak Mynd a kezenfeges fydok Es nagy
 fyralmath Es ohaytaft teenek Ierwfalemnnek warafaban De Annas

feyedelem Es kayphas pyspek megh lelkezwen Es megh batho-
 rythwan ôketh mondanak Ne hygetek az wythezeknek kik azth
 mongyak hogy az angyal fordítottotta el az koporforol az nagy
 keweth Es fel thamadoth Es hogy ghalyleaban menneének holoth
 cryftwft megh thalalnak De ynkaban azt hygietek hogy penzen-
 arwlthak el hogy maar fel thamadoth Ezth halwan Az thyzte-
 lende Nykodemus ky azkoron keztek wala fel kele Es monda
 Meg hygyethek thy Izraelnek fyay Merth ygaz ez fel thamadas
 mykeppen hallathok az harom fyrfyakthwl kyk hyzonfagot the-
 nek myndenekrel wrnak thörwenyeben Mellyek azth mondaak¹⁰
 hogy lattak az Iefwft zolwan az ô thanytwanywal olywetymnek
 hegien Es kyk lattak az Iefwft Menyorzagiban fel mēnwē ez
 wtan zola nykodemus az fydoknak Es || Monda Halghaffathok¹⁰⁶
 meg yzrael fyay azen bezedemeth Boczaffwnk fyrfiakath yzrael-
 nek hegyeyre Nethalanthal wala mely leelek ragatta el Az Iefuft¹⁵
 mykeppen elyas prophethath paradyzomba Netalan megh thalal-
 hatyok hwtet Es tharczwnk penytencyat Leen azert kellemetes
 Nykodemusnak thanacza mynden nepeknek Mykoron azert el
 yaartak wolna Izraelnek Es Ierwfalemnnek mynden hegyeyth Es
 tharthomanyth De meg nem lelwen Az aldót Iefuft Thalalak megh²⁰
 Iosephet az ô warafaban Aromatyaban kyth nagy penteken Az
 edes Iefwnak halalakoron Annas kayphas Es az kezenfeghes
 Sydok Az Cryftwnak vallasaerth bee rekeztettek wala egy Seteth
 hazban Myg thanaczoth tharthananak hogy my halallal ez wylag-
 bol ky weghezneek mynth Iobban meg hallatok Nagyön megh²⁵
 erwendeenek mynd az fydok hogy ezth hallottak wolna Es nagy
 Dyczerettel Dyczöytthek yfrahelnek yftenet hog meg thalalthak
 wolna Az ygaz Iosephet kyt uk es akarnak wala wezteny ghon-
 dolak hogy kezyghben hynnayak Ierwfalemben es bizonfagot |
 Thenne ewnekyk Mynt let wolna dolga Es kyczoda zabadytthatta³⁰
 wolna kywe az ereus rekezből el az öryzethből aythok bee thewen
 Es mynden pechethek egezzen megh maradwan Iranak azert
 leweleth Es kezenetewth mynt yobban thwdak ez ygheek alath

Pax tecum domine Ioseph et omnibus qui tecum sunt dig-
 nare ergo venire ad patres tuos et ad filios tuos quod ammirati³⁵
 summus omnes De assumptione tua ret

Bekefege the weled wrwnk Ioseph Es myndeneknek kyk te
 ueled wannak Leegy meltho azert ywnye my hozyank te atyaid-

hoz Es mikeppen the atte fiaydhöz merth mynd nyayan czodal-
 kozwnk theneked el wyteledröl mykeppen leth legyen Mert azt
 twgyok hogy ghonoz alnokfagos thanaczoth gondolthwnk wala
 the ellened Es az wr yften kywe ween belöle Es azon wr yften
 5 mykeppen meg zabadytttoth thegedeth az my alnokfagos ghonoz
 thanaczunk kezzwl Bekefezh azerth theneked wrunk Ioseph
 mynden kezenfeges thyztelendö nepekthwl Ezenkeppen kyk öneky
 baraty walanak Es az megh yrth leweleth neky wyweek Mykoron
 107 megh thalalthak wolna Es az leweleth ö neky atthak || Volna
 10 Megh Apola öketh Es Ierwfalemben yndwlanak ef Nagy thyz-
 telettel Iosephet fogadaak mynden nepek Es Nykodemus ky
 öneky yelessen baratya wala Es hazához wywe Mykoron mafod
 napra ywttanak wolna Annas kayphas Es nykodemus zolanak
 Iosephnek yl zowal ág Agy byzonfagoth yzraelnak mestere Es
 15 yelencz megh mynekwnk myndeneketh kyketh kerdendwnk merth
 nagy baanath foghlalth megh mynd hayan Azert hogy el themet-
 ted Az yefwnak testeeth kyerth teghedeth bee rekezthenk Es meg
 nem thalalank kyn naçon megh Czodalkozank Es megh felel-
 meenk mynd ez napyglan Megh felelee az fydo feyedelmeknek az
 20 ygaz Ioseph mondwan Mykoron engemeth beeh rekeztheetek az
 feteth hazban nagy penteken esthwe felee Es Mykoron en alwan
 En ymaczagomnak helyen yme eefeli koron megh renghe Az haz-
 nak mynd neegy zeghelety Es latham Iefwth nagy feneflegben Es
 en nagy felelmemnek myatta esseem az feldre Es ö Azoñnal en
 25 kezemeth fogha Es fel eniele az feldröl Es mennyey Harmattal
 engemeth megh ente Es megh terelwen En orchamath megh
 czokolgata | Ees Monda Ennekem Ne akary felnye Ioseph tekynec
 en ream Es laas meg engemeth merth en wagók Es fel thamat-
 tam Es en Reaya thekyntheek es mondek En nemes wram Es en
 30 edes mesterem zent yllyes Es monda Nem wagyk en yllyes De
 en wagók az iefus kynek ö testeth el temethed Es en mondek ö
 neky wram mwtaffad megh hol themetthelek el een thegedet Es
 azoñnal kezemmel fogwa vyn az helyre hol ewtet el themettem
 wala Megh muthata az gyolczot kywel ötet be thakartam wala
 35 Es legh ottan megh yfmerem merth Iefws legyen Es földre lewe
 efwen ymadam ewtet Es ezth monda ew ennekem

Benedictus qui uenit in nomine domini et tenens manum
 meam dixit me in aromatyam in domum meam et dixit michi

Pax tibi et usque ad quadragesimam diem non ex eas de
domo tua ego enim ambulabo ad discipulos meos :et

Bodogh ky iwth wrnak neweeben Es en keze[z]meth foghwan
wyn engemeth aromathyaban az || En Hazamhoz Es monda enne- 108
kem bekefeegh hozyad Es tellyes negywen napiglan ky ne meny-
hazatthwl Merth en yarak az thanytwanyokhoz Ezt halwan az
fydok meg feelemenek Es megh rettenenek Mondwan ez beze-
dewket My therwenywnkben wgy wagyon megh yrwan hogy Ket
embernek awagy haromnak zayaban megh aal mynden byzon-
saagh De magha mit ketelkedwnk ez dologhba Nam zenth 10
moyffefnek themetefe nem leeletyk Nam zent enok el weetetõth
ez feldrel wrnak ygeyeben Nam zent Illyes profethanak halala
nem thalaltatyk De ez Iefws arwltateek az poghan pylatwnak
megh werethek megh pekdeftheteek thewyfkel koronaztateek
Wyteznnek lanczaya myath athal ekletteteek Es az maghas kerez- 15
fan megh fezeyteteek Megh hala Es el temettethek Es az õ tef-
teeth ym tyztelendõ attyank Ioseph ennen wy koporfoyaban el
temethee Es megh walla hog latta wolna eelwen õ thanythwany-
wal olywethymnek hegyen Es latta wolna fel mennye meniorzag-
ban | Ioseph azerth Zola Annafnak Es kayffafnak Byzonyawal 20
ygazan Es yol czodalkoztok ez dolgon hogy fel thamadoth halot-
taybõl Es eelwen menyorzagiban fel menth De nagyob czoda
hogi õ wele lokakath fel thamaztot azerth hallyatok meg myth
akarak mondanom Emlekezyetek megh az thyztelendõ zenth
fymeonrol ky wala kezenfeges papoknak feyedelmẽ ky az yefwlth 25
õ karyan templomba bee wywe Es megh aldaa mynd az õ zyle-
yewel ez Symeon papnak wala keth fya kyknek halalokon Es el
temetheseken oth woltham Mennyetek el azerth Es yaryathok el
õ nekyk koporfoyokat merth fel thamattak Es yme aromatyaban
egyetembe zentelen walo ymaczagiban eelnek de fenkyhez nem 30
zolnak wannak mykeppen egy halottak de yertek hozyayok nag
thyzteffegel Es hozywk Ierwfalembe ewketh nethаланthal zoltat-
hattywk ez fel tamadasanak tythkon walo woltharol Halwan ez
bezedeth mynd yowa hagyak keleenek fel Annas kayffas nykode-
mws Ioseph Es gamalyel Az koporfoban õketh nem thalalak leelek 35
megh || Aromathyaban terden aluan Es ymathkozwan Nagy tyz- 109
teffeghel megh czokolgathwan hwketh Es nagy yfteny feelelem-
mel hozak Ierwfalemben kezenfeges fydoknak Synagogayokban

Es Thewek be az aythokath Es az therwen kenyweth feyekre
 olwafak zorythwan Es kethelezwen ôketh wrnak hatalmawal Es
 Az teremthe hatalmas yftenre Es Izraelnek yfteneere ky therwen
 myath Es profetaknak althala zoloth bezelleth az regy zenth
 5 attyaknak Mondwan ônekyk Hyzitek ee azth yftennek lennye ky
 thytéketh fel thamaztoth mongyathok megh mynekunk hogy
 hogy thamattathok fel Halwan ez eröltetefth e ket Attyafy kary-
 nus Es Lencius Nagyon megh rezketenek thestek zerent Es ô
 zywôk[z]ben megh zomorodanak Nezwen mynd ketten az meny-
 10 orzaghra Thenek azerth kereztoth wyokal az ô nyelwekre Es legh
 ottan zolanak monduan Agyathok mynekwnk yrozerzamothe Es
 megh yrywkw thynektek mynd azokath kyket latthwnk Es hallot-
 twnk Es lewe ylenek Azonnal Es yrnya el kezdeek ky mynd ô
 tehetsege zerentli ezen keppen |

15 Iesu xpe domine mortuorum resurrectio et uita permitte
 nobis loqui miferia per mortem crucis tue quia perte commorati
 fumus ⁊c

Oh aldoth wr yefws cryftus megh holthaknak fel thaamaz-
 thoya Es eelethe enghegyed mynekwnk ky yelentenwnk Es megh
 20 zolnwnk az thytokath te zent kerezthfadoth walo halalodeerth
 mert the reyad wagywnk ketheleztethwen The paranczolthad wr
 yften az the zolgaydnak fenkynek the melthofaghos yftthenfeged-
 nek thytkayth kyue nem yelentenye kyketh pokolnak temlecheben
 a zegeny foghlyokal zewrzel

25 Cum rex glorie Criftus Infernum debellaturus intraret et
 chorus angelicus ante faciem eius portas principum tolli preciperet
 sanctorum populus qui tenebatur in morte captiuus voce lacrima-
 bili clamauerunt Aduenisti desiderabilis quem expectabamus inte-
 nebris ⁊c

30 Mykoron az nagy felfeghnek dyczôfeges kyralya az aldoth
 110 cryftws pokloth megh wynya Es meg ternie || Menne Es Mykoron
 az mennyey zent feregh angál wette wolna elôk az ô zent zyneth
 zemelyeth paranczoluan el ternye pokolnak kapwyth Erôffeghnek
 zawaryth Es kelencyth Es pokolbely rekezeknek kwezayth Az
 35 zenteknek nepe Es gywlekezethe kyk zeghenyek tartathnak wala
 foghwan az halalnak kezette es halwan ez dolgoth fel zekdefenek
 mynd mennyen walanak Es Nagy fel zoual fyralmas keyathaffal
 keyatyak wala mondwan El yuttel ymmar keuanathos kyth

warwnk wala reeghthwl fogwan ez fetethfegben nyomorogwan
 hogy kywe zabadythanal ez eeyel megh fogattakath ez temlecz-
 ből Thegedeth hynak wala az my zuntelen walo fohazkodafynk
 Thegedet warnak wala az my gyakorta walo fyralmynk The lul az
 Kethfeghefeknek remeenfeghe nyomorwflagh belyeknek nagy wy-
 ghaztalafok mynd ereke

Az keet ember zaua

Mikoron azerth my ees wonank egyetembh mynd az regy
 fok zent attyaynkal Az melyfeges homalyoffagnak fetethfegheben
 Azonnal megh ythee nemynemő arany zynw fenes | Nap Es 10
 Kyraly Meltosfagh zerent barfonyos wylaghoffagh mynketh megh
 thyztoythwan Azonnal mynd kezenfeghes embery nemnek attya
 Adam mynd az patryarkakwal Es profethakal őrwleenek mondwan

*Lux ista auctoris luminis sempiterna est qui pro nobis
 promisit transmittere coeternum lumen suum et clamauit Isaias 15
 et dixit hec lux est patris filius dei sicut predixi cum essem in
 terris vniue terra zabulon et terra nephtalin transiordanem
 galilee gencium populus qui ambulabat intenebris uidit lucem
 magnam et qui sunt in regione umbre mortis lux fulgebit super
 eos :ct*

20

*fimeon exultans dixit omnibus Glorificate deum et xpm
 filium dei quia eum suscepi in manibus infantem natum in templo
 dicens Nunc dimitis domine :c*

Ez wylagoffagh az theremthenek erekwl walo wylagoffaga
 ky my megh waltfaghwnkerth ygherthe el boczatania ő erek wyla- 25
 goffaghath az || Vthan fel kayata Isaias prophetha Es monda Ez 111
 wylaghofagh attya mynden hatho wr yftennek zenth fya mykep-
 pen megh mondam mykoron waleek eelwen az földén ezenkeppen
 zabwlomnak feldee Es Nephtalymnak felde ghalyleanak Iordan
 wyzeenek althala Nepeknek gywlekezethy Ky mykoron jaar wala 30
 nagy fetethfeghben Latha nag wylagoffagoth Es kyk wolnanak az
 feteth halálnak tharthomanyaban wylagoffagh feenleneek hw
 reayok Azert ymaran ym el ywth Es wylaghofoytoth Mynekwnk
 halalban ylöknék Es mykoron őrwleenk myndnyaian az wyla-
 goffaghban ky my reank zaalloth wala Előwe yuee az my zylő 35

attyank ees Symeon Es nagy örwendeeffel Mondaa myndeneknek
 ez ygheeketh Dyczōwyczeetek az yftenth Es Cryftwft yftennek
 fyath merth en weem hwteth kyſded gyermek koraban en
 kezeymre az templomban Es zent lelekthwl kezeryttethwen mon-
 5 dam hw rola ez wallafth Maftan boczatod el felfeghes wr yften az
 te zolgadath az the bezeded zerenth bekefeghbe Merth lathak az
 en zemeym az | The dyczefegedeth Kyt zerzettel mynden nepek-
 nek zemey előth ky leen wylagoffagh nepeknek megh yelentheefere
 Es Izrael the nepednek dyczōfegere Ezt halwan mynd az kezen-
 10 feges zenteknek fokafagha nagyoban örulee Ez wtan el ywe nemy-
 nemő remethe Es megh kerdeek myhnyayan ky leegyen kiknek
 ezenkeppen felele mondwan En wagyok Ianos az felfeghnek
 prophethaya elő az ew el ywwetelynek elette zerezwen wtath
 ydweffeges thanufaghot adwan az ő nepenek byneknek megh bo-
 15 czanathtyara Es lathwan ewteth en hozyam ywnye kezereytween
 az zent lelekthwl ef hwteth walwan mondam ez ygeketh

Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi et baptizaui
 eum in flumine Iordanis et uidi spiritum sanctum descendentem
 super eum in specie columbe et audiui uocem de celo dicentem
 20 hic est filius meus dilectus in quo michi bene conplacui ipsum
 audite et nunc preini ante faciem eius et descendi nunciare et ||

112 Imee Hol Iftennek Baranya yme hol ky el uezy ez wylagh-
 nak byneeth Es megh kerezteleem ewteth Iordannak wyzeeben Es
 latam En az zent lelköth lewe zalwan ő rea ghalamnak zemelye-
 25 ben Es hallek zozatot Mennyorzaghol mondwan Ez az en edes
 zerelmes fiam kyben ennekem kellemeteffeghem leen hwteth hal-
 gaffathok Es yme elől wetthem az ő zyneeth ywefemmel Es lewe
 zallottam ez tetethfeghben thy nekthek meg hyrdetnem Merth
 nem kelyk thyteth meg lathogathny ő az fel tamado ő az iften-
 30 nek fya lewe yween az magaffaghol mykoron my ez fetethfegben
 ylneenk Es ez halalnak Arnyekaban Ezeketh mykoron hallotta
 uolna az elfew attyank adam hogy az Iordannak wyzeeben megh
 kereztelkedet wolna Nagy zowal kayatha az ő fyanak Sethnek
 mondwan Seth en zerető fyam yelenczed meg az te fyaydnak Az
 35 patriarchaknak Es prophethaknak mynd azokath kyketh Az zenth
 Myhal archangalthwl h[o]allottal mykoron boczattalak wala para-
 dyczomnak kapuyara hogy kerneed | Az wr Iftenth Hógy Kyl-
 denee el az ő zent angyalat Es hogy adnaa az yrgalmaffaghnak

fayanak olayaban kywel megh kenneed az en testhemeth Mykoron
 en betegh wolnek, Seth azerth azonnal fel kele Es ezenkeppen
 megh monda az ő fiaynak Mykoron wgy mond een Attyamnak
 Adamnak kerthem wolna az yrgalmaffagnak fayanak olayaban
 az En athtyamnak egheffeghere, zola Ennekem Es ezt monda Seth 5
 ne mwncalkogyal the fyrafoddal the ymaczagoddal Es wr yftenhez
 walo kenyerghfeddel az olayerth Merth semmykeppen nem wehez
 ő benne hanem Nagy regy ywendő ydőben mykoron beeh tellye-
 fedennek őth ezer Es egy heyan keth zaz eztendők Akoron el yw
 ez feldnek zyneere Az hathalmas wr yftennek zerelmessleges zenth 10
 fya Az aldoth Iesus Crysthws ky fel thamaztya Adam atyadnak
 testeth Es ő wele mynden testheket fel thamazth Es mynden
 betegfegeketh megh gyogyth Es mykoron ő el ywend az yordan-
 nak wyzebeni megh kereztelkedyk Es mykoron kywe zalland az
 Iordannak || Vyzeből Akoron Myndenneketh az ő zent yrgalma- 113
 faganak olayawal megh ken kyk ő benne remensegheketh wethyk
 Es lezen az ő yrgalmaffagnak olaya mynden nemzethnek kyk wan-
 nak zylethendők vyzthwl Es zenth leelektwhl az erek eeletre amen
 Es Akoron lewe zalwan az erek wr yftennek zerelmessleges zenth
 fya Az Crystws Es beeh hozya az te Attyadath Adamoth para- 20
 dyczomba az Irghalmaffagnak fayahoz Es Mykoron mynd eze-
 keth hallotthak wolna Setthwl az patriarkak Es prophethak Nagy
 wygafagwal őrwleenek De mykoron yllyen nagy eremben wolna-
 nak mynd az fok zentek Ime az Satan luciper pokolnak feyedelme
 Es erek halálnak byroya zola az pokolnak Es monda zerezyed 25
 hozya thennen maghadath beleed foghadwan az yefws crysthwfth
 ky azzal dyczekedyk hogy iftennek fya leegyen De csak ember
 felween az halalth monda zomorw az en lellem mynd halalygh
 Sok Haborghafokath teth ez feldnek zyneen az ő ghonoz teete-
 menyenek myatta Mert nagy fok fanthakath fyketeketh wakokath 30
 neemaakath Es kylemb kylemb Korfaaghbelyeketh kyket En
 kefergettem | Ees Nyomorgattam Hw mynd megh gyogyttotta Es
 kyketh en maftan theneked attam hw eelwen azokat thuled mynd
 megh wette felelee pokol az fathan őrdeghnek ky leegyen az oly
 hatalmas ember hogy ő fellyen az halalthwl Mynden feldy 35
 hathalmafok en alattam wannak vettetwen hatalmaffagom ze-
 renth kyketh te megh haytotthal Engednek ennekem De ha
 az Crystws oly hatalmas emberseghe zerent hogy ellened cze-

lekedyk byzonyawal mondom theneked hogy myndenhato hw
 yftenfeghe zerenth Es ő hatalma ellen senky nem alhath Mynek-
 okaerth wallya ő az halalth felnye azzal theghed akar megh
 ffeghny De yay leezen theneked mynd erekkwl ereke felelwen
 5 azert az fathan feyedelem pokolnak mondwán myre ketelkedeel
 Es myre feellemeel megh ewteth thebeleed fogadnod ky mynd
 ennekem mynd theneked ellenfeged En ewtet meg kesertettem Es
 az fydo neepeth ő ellene haaraghra kyzleltem Es ellene thamaz-
 tottam chwczath elefyttem az ő wezedelmeere Meergeth Es
 10 echeteth egyelythwen zerzettem ő neky ytallyara Es kereztfath
 114 alkottam az ew || Megh fezytttheefere hegyes was zegheketh althal
 werefre Azerth ymar hamar Wagyon ő neky halalaa Es beh
 hozom ewteth wethwen ewteth theneked Es ennekem hatalmwñk
 a'aa Felele pokol Es monda wgy mondal the ennekem merth ő
 15 legyen az ember Cryftws ky een thwlem erőwel kywe wytte az
 halotthakath Sokak woltanak eredetthwl foghwa ky en belőlem
 nem ew hatalmokkal halottakath zabadyttohtak De yftenfeg-
 feghnek hatalmawal De ez Cryftws egy bezedewel auag egy
 ymaczaghawal az halotthakath en thwlem el ragatta Nethalanthal
 20 az aki lazarth ees fel thamaztha egy paranczolattyawal Felele az
 fathan feyedelem Es monda wgyan azon az Iefws Halwan ez
 feleleteth az pokol monda Mynd az the hatalmydra Es en erőf-
 segymre Kethlek thegedeth Ne hozyad azth en hozyam Merth
 hogy hallottham vona az ő paranczolattyanak zawath mykoron
 25 lazart ky hywa Azonnal megh retteneek Es mynden ereym en
 welem ezwe meg haborodanak merth nem [nem] | Tharthatok
 megh lazarth De mykeppen egyhamarya heryo azonnal fel zekel-
 lek Es nagy hamarfaghal kywe meene Es Meegh az feld ees ky
 az ew teftheeth tarthya wala megh adaa Maftan ees azonkeppen
 30 leezen thwdom en Mert az ember ky azt tehette Erős yften az
 byrodalmaban el hathalmas ő emberfegheben Es embereknek
 ydwezyttthőye Mert ha őtet the En hozyam hozandod Mynd azo-
 kat kyk ez kemenfeges Rekezes themleczben wannak mynd ky
 zabadoythya Es ő yftenfegé myath wyzy az erek eelettre Myko-
 35 ron azerth yllyen bezedekkel egy maffal fegyedezneenek Sathan
 feyedelem Es az pokol Ime nagy herthctenfeeghel nagy zendwles
 leen Es nagy czattagas Es nagy menderges Es nagy fok lelkeknek
 ywöltheefek monduan

Tollite portas principes vestras et eleuamini introibit rex glorie :ct

Nyffathok megh pokolbely feyedelmek thy kapwthokath Es wywetek ky merth beh megyen menyneknek kyralya ezth halwan pokol zola az fathan feyedelemnek halálnak byroianak || Thawoz-115
yal El en thwlem Es meny kywe ynnen ez een lakasymbol ha the hathalmas hadakozo wagy hathalmas wytez wagy eregy wyafkógal az dyczefeghnek kyralya ellen De magha my igyed wagyon tkeneked ő wele Es ez wthan az ő kegyethlen thyztarthoynak Mennyetek el hamar thegethek be pokolnak kegyetlen kapuyth 10
Es rettenetes aytoty weffethek nagy was doronghokath őnekyk Es zawaryatok be was kelencczekkel Es alliatok erőffen ellene hogy meg ne foghaffwnk tARTHWAN az foghlyokath my foghfaghwnkba Ezth halwan mynd az fok zenthek nagy megh feddes zerenth walo bezeddel kayatanak az pokolnak mondwan 15

Aperi portas tuas ut intreth rex glorie :ct

Nyffad megh the kapwidat hogy yuien be az nagy dyczőfeghnek kyralya es Nagy fel zowal zola az angyal zaiu zenth Dawyd mondwan Nem De mykoron eelek wala ez felden megh mondam theneked, Dyczeeryek az wr yftenth ő zenth yrghalma-20 fagha zerenth Es czodatheleert embereknek fyayhoz ki megthőree | Az was Kapukat Es el zagghatha az was retezeketh Es kywe hozaa őket az ő alnokfaghoknak wezedelmeeből, Es ez wthan meg azonkeppen az nagy zenth Ifayas prophetha monda mynd az theb zentheknek Nem de een mykoron elwen wolnek az 25 feldnek zyneen megh mondam thynektek, fel kelnek azok kyk meg holthanak Es fel thamadnak kyk koporfoknak melyfegheben wannak Es kyk feldnek keldekeeben wannak Merth az allat ky wr yftenthwl wagyon egheffegh leezen ő nekyk Thowaba hol wagyon halal az te hatalmad hol wagyon pokol az the gyezedel-30 med Ezth Halwan az zenthek Nagy fel zowal zolanak pokolnak mondwan Nyffad meg the kapuydath ymaran laczyk merth megh gyeztettheel Es erethelen leez Ez bezed megh leewen Nagy rettenethes zozatoth hallanak menyderghes keppen mondwan

Thollite portas principes vestras :ct

35

Nyffathok megh pokolbeeli feyedelmek az thy kaputhokath Laatha ezth pokol || Hogy Imaran Mafodzor kayathoth wona oly 116
mynth nem thwdna ky uona monda

Quil est iste rex glorie ⁊c

Kyczoda ez Dyczefeghnek kyralya Felele zenth Dawyd pokolnak mondwan Ez nagy Iwôthefeknek bezedyth en yol erthem Mert en ez ygheketh zent lelek myath megh mondam Es
5 kyth akkoron ez wthaan mondeek esmegh mondom

Dominus fortis et potens dominus potens imprelio ipse est rex glorie ⁊c

Erős wr Es hatalmas hatalmas wr gyezedelembe ő az dyczö-
feghnek kyralya Nyssad megh azerth te nyawalyas bodogthalan
10 pokol az te kapwydath Hogi Iwyen be az dyczefeghnek kyrallya
Es hogy ezt zolnaa zent dawyd prophetha az pokolnak ymee el
ywtha Az Dyczefegnek Kyrallya embernek zemelyeben, hogy
Embernek zemelyeben Az felfeghes wr, ylsenfeghe zerenth Az
örök fetethfegeketh megh wylaghofytthanaa Azonnal megh wyla-
15 gofyttha Es megh oldoza Es | Az gyezhetetlen ereynek fegedel-
meewel megh latogata mynketh ylwen my nagy bynwnknek fetet-
fegheben Es wethkwnknek halalanak homalyoffaghaban ezeketh
halwan pokol az zernyw halal Es ő benne walo kegetlen feyedel-
mek mynd az ew zolgaywal Reayok waraak yllyen megh yfmerth
20 fenes wylagoffagnak wrath Az aldoth wr yefws cryftwíth Es
mynth lathak egyetembe nagyon fel ywóltheenek mondwan Ky
wagy yllyen ná gyezhetetlen ky az nagy felfeges wrthwl boczat-
thatol mynekwnk gyalazathoffaaghwnkra Ky wagy te yllien erek
ky walthozafnak thoredelmeenel kyl romlathhathlan byzodalmal
25 Es felfeges haraghal mynekwnk hathalmwnkath femywe thezed
ky wagy the yllyen nagy Es kyfded alazathos Es felfeghes wythez
Es paranczolo zolgay zemelyben nagy czodalatos bay wywo Es
dyczöfeghnek kyralya megh holt Es eelő kyth kerezthfa wyn
halalra halwan leewen az koporfoba Es eelwen zaluan my hoz-
117 yank Ky wagy the yly erős hogy kyk eredeth || Byn myath thar-
tathnak eth my nalwnk megh zabadytthod Es zabadfaghra
boczathod Ky wagy the ky az bynnel megh wakwlthakath te
yftheny fenefegheddel megh tyztuytaz Es az theb kezenfeges
erdegek megh ezenkeppen mondnak wala Nagy retteneteffeghel
35 Es felelemel Honnan wagy ely eres ember Es fenes Ifteny felfegh
zerenth ely nemes mynden makwlanekyl Es thyztha mynden byn-
nelkwl Es soha ez feldnek zyneröl yllyen leelek my hoziank nem
ywth Es soha yllyen ayandek pokolnak nem kyldetőth Netalantal

the wagy az Iefws ky *prophethan*ak mondana zerenth kerezthnek halala myath mynden wylaghnak hatalmassagath wehende wonal Az zenth Atthyaknak Es *prophethak*nak megh byzonwlth es. beh tellyefedeth kewanlaghy mondwan ez ygheketh Mert meg keferetek wala zeghenyek Es megh nyomorotthak wala az pokolnak zernyw lathafokbol Es az pokolbely retthenethes yelenethekből Azerth waryak wala az ydwezyttôth

Iesu Crite Qui passurus | Aduenisti super nos Cristus dominus factus est obediens usque ad mortem Qui propheticè prompsisti ero mors tua o mors Qui expansis in cruce manibus 10 traxisti omnia ad te secula Vita in ligno moritur infernus ex morfu despoliatur Post hec rex glorie Cristus dominus Diuina sua maiestate conculcans mortem comprehendens sathan principem tradidit inferni potestati et attraxit adam ad suam potestatem

Oh aldoth wr iefus Cristws ky zenwedween ywtthel my 15 eretthwnk Oh aldoth wr Iefws Crysthus ky lwl enghedelmes mynd halalygh myeretthwnk Oh aldoth wr Iefws Crystws ky ywendô keppen megh magyarazad O the halal leezek en the halalod Oh aldoth wr yefws Crystws ky el thereyethwen the kezeydeth az maghas kerezthffan, vonyal mynden wylaghokath the hozyad, erek 20 eleth kereztfan meg hala es pokol ragadozasathwl meg foztatek, Ez bezedeknek || Wthanna Az aldoth wr Iefws Crysths ô nagy 118 felleghes yftenseghe zerent az halalth ô laba ala nyomodwan Es az sathan feyedelmeth megh raghadwan pokolnak hatalma ala wethee Es az zegeny adam attyankath wona ônnen hatalmassagha alaa, Ez wthan weewe pokol az sathan feyedelmeth nagy zernyw pyronghataffal zegyengetwen es mondwan O the nagy zegyenfegh ky angyaloknak megh mewethôie Es yghazaknak megh wtaloya, Myth zerzetthel ezenkeppen hogy az nagy dyczôfeghnek kyralyath meg fezeythwen halalnak alaya akarthad rekeztenye Es 30 mynekwnk yllyen nag ayandekoth ygherttheel kybe balghataghwl yarttal Myth tetteel yme ymaran ez Iefws ô ysthenfegheenek hathalmassaga zerent Halalnak mynden sethetseegheth el thawoztatthya Es mynden ereyth megh thery O the athkozot Sathan yme ymmar mynden thyzthwnkthwl meg foztottal merth kyket 35 ketfeghnek byneenek myatta | My Hozyank Haythhathwnk wala ymaran myndenek ô egy kewes syrafoknak Es hohaythafoknak myattha thernek az erek elettre Meg gyeztettel azeerth az kerezt-

ffanak yegyenek myattha el wezteed mynden hathalmadath Es mynden wydamlaghodath Mykoron ez Criftws Iefwth dyczöfeghnek kyralyath megh fezeytteed the ellened, Kyben en ellenem theel kyerth mathwl foghwa megh yfmered mene giettrelmeth
 5 wallaz Es erekwł erekke walo keenth lelz zenwedween Ennekem En örizethem alath Oh the athkozoth Sathan kelleth wona the-neked ynkab ez Iefwnak kedweth kezrefned, kybe femy bynth nem yfmeerthel honnem meegh yly kegyetlenul megh fezyttened Mykoron ezenkeppen fegyedezneek pokol az fathan feyedelemre
 10 Zolala Az dyczöfeghnek kyrallya pokolnak Es ezth mondaa Leezen ez Satan feyedelem the byrofaghod alat mynd erekke Adamnak Es ö fyaynak en zentymnek helyette Ez wthan Az Aldoth
 119 dyczefeghnek kyralya wr ihus xpws || Foghwan Adam Kezeeth Es mondwan Iwyethek en hozyam mynd thy en zenthym kykthe
 15 thartya en zemelyewmeth Es een hafonlathoffagomat kyk az megthyltoth ffanak myatta erdegnek Es erek halalnak myatta el karhoztatok uolt Imaran ez may napon lassatok megh azon ffanak myattha Erdeghnek Es erek halalnak [el karhoz] el karhozattyath Azonnal mynd az zentek egyefwleenek az aldot
 20 kyralnak yoghyahoz Es lewe effueen ymadak öteth mondwan Immar el ywthel my edes theremthenk Es megh walthonk ky reghtwl foghwa the zent therwenyed zerenh Es prophethaknak althala magadath yghereed kyth ymaran thetemenyeddel beh telyefeytel megh zabadoythwan az eelöketh te zenth kerezth-
 25 ffadnak myattha Es kereztnek halala myath my eretthwnk le zalloththal hog meg zabadyttanal mynket pokolbol Es halalnak foghlagabol teyfteny hatalmaagodnak myatta Azeert mykeppen wetted te dyczöfeghednek yegyet menyeknek orzaghaban Es mykeppen fel eepwyttetted te zent kereztfadon walo megh wal-
 30 thafod feldnek zyneen, azonkeppen ueffed | Vr Iften the Dyczöfeghnek kyralya ez athkozot pokorra gyezedelmednek yeget the zent kereztfadnak abrazattyathwal hogy az zernyu halal ne wralkogyeeek thowaba Megh Halgatha kerelmefwketh, Es fel emeluen az ö zent kezeeth wethee kereztnek zent yegyeeth Adamra Es
 35 mynd az ö fok zenthyre Es thartwan Adamnak kezeet fel ywee pokolnak mellegeeböl oth dyczerek az aldoth dyczöfegnek kyralyath ky mynd az ö tehetleghe zerent Es wtholzor ezenkeppen mondanak

Hic est dominus deus noster in eternum et in seculum seculi ipse reget nos in secula æt

Ez az my wrunk yften mindenkoron Es mynd erekwl ereke
 ô byryon mynketh ô zent orzaghaban, beh wyue azerth wr yften
 Adamoth paradyeczomba Es adaa zent myhal archangyalnak Es
 az teb zentek kewetheek ôtet Es Lathanak ôth keeth fyrfyakath
 kyketh meg kerduen feleleenek hogy egyk wolna enok ky wrnak
 bezedemyath wytetôth wona oda az mafodyk elyas ky thyzes
 zekerben ragathatoth wona oda || Kyk Meegh Halalt ne ysmer-120
 neenek mygh Antieristus el nem ywne ky Ierwfalembe ôket meg 10
 ôlnee ezenkezbe elôwe ywue egi nemynemô meg nyomorodoth
 rozzas zegeny ember hordozwan egy kereztfath ô wallan Lath-
 wan ôtet Es meg keerdwen ky wona felele hogy ô wona az
 zegeny tolway kynek Cryftws az kereztfan paradyeczomoth ygerte
 wona myerth ô benne hyt wolna ezt halwan az zent attyak Dycze-15
 rek az wr ystent hog yllyen yrgalmas wona az el wezendô emberi
 nemzethez

Cum completum esset tempus Resurrectionis et gloriose assumptionis corporis eius uis dies dominica dixit Ade et sanctis eius exntibus imparadiso tempus est ut excitem corpus meum 20
 vadam et reassumpmam illud Qui omnes procidentes dixerunt Ite rex glorie et cito redite Quia gloriosum corpus vestrum videre plurimum affectamus æt |

Mykoron Beeh tellyefedeth wolna fel thamadafnak ydey Es[az]
 Az aldót Cryftws Iefws Dyczefeghes zent testenek fel wethele zola 25
 Adamnak Es ô wele walo zentheknek paradyeczomba, Ideye yma-
 ran hogy en el menyek fel serkenczem Es ream wegyem az en
 testemet kyk azonnal lewe efween ymadak ôteth Es mondanak
 Menyel dyczefeghnek kyralya Es hamar hozyank thery merth az
 te dyczefeges zenth testedeth yghen feletthe kewanywk lathnya 30
 De mykoron az my dyczefeges wrwnk yefws cryftws reaya wette
 wolna mykeppen kezdedben megh zerzette wala az ô zent testet
 Es mynd kyk ôryzyk wala reaya nezween Mykoron ô nagy ysteny
 fenefleghe zerent Es thwlaydon hatalmawal kywe yween az
 koporfobol Es azonnal nagy kewanathos zeretettel az ô zomorw-35
 fagal beh tölth dyczefeges zent zyleyenek wygyazo haylokaban,
 Megh latogatwan Es megh wyghasztalwan az ô zent zyleyenek
 banattal bee thölt zyweh yelenthwen ees eenekeluen || Ithény 121

Dyczeretheketh Merth ygen gyakortha az bodogh anya marya
 nem zynyk wala nagy eedeffeeges zokkal Es bezedekel hynya az ő
 zent fyath mondwan Thery megh Imaran en edefôm ywy el
 ymaran en zerethôm hogy thawozyek el ymaran az keferwfeges
 5 banathnak thöre az En zywemből Oh en edes zerelmem Oh en
 nagy kywanfaghom Oh een zemeymnek wylagoffagha Oh en
 ziwemnek gyenyerw erwendeteffeghe agyad megh ennekem az the
 zent zynednek wydamsfagat mwthaffad megh ennekem az te zent
 orchadat Oh En remeenfeghem Oh en lelkemnek eelete Mwthaffad
 10 megh the maghadath ennekem Es meg eleghedem en weele De
 mykoron az megh keferödeth zeplötelen zyz marya yllyen bezede-
 keth mondana Ime halla nagyfokfaghw angyaloknak zenghesfekéth
 Es eeneklefeket mondwan Menyorzaghnak kyralne azzonya őrwly
 alleluia Merth az kyt the mehedben erdemleel hordoznya alleluia
 15 Fel thamadoth ymaran mynt megh mondottha alleluia Es hatra
 tekyntwen az | Eedes zyz annya Marya lathaa az ő edes zyletthet
 az nagy dyczőfegnek kyralyath ywnye nagy kyraly ekeffeeghel
 kezenuen ő neky Es mondwan Idwezlegy een zentfeiges zylem
 Es en edes anyam marya Fel thamattam ymaran Es yme weled
 20 wagyok őrwly Es wygagy fyonnak leanya őrwly eleegh keppen
 tellyes embery nemnek feghedelme Ime hol the mehednek gymöl-
 cze Ime hol az te zyzen zylt zyletted Ime hol kyt te zyzeffeges
 theyeddel thartotthal Ez neweltheel Nyffad megh az te zadat Es
 een beeh töltem öteth, kery keerőth een thwlem Es myndenth
 25 adok teneked Ez wtan az edes zyz marya lewe esuen ő zent
 fyanak labay előth nagy alazatoffagal monda Bodogh ky ywth
 wrnak neweeben Es maftan wram fogagyad te zolghalo leanyod-
 nak kerelmeefyth Es kenyerghesyth Engegyed hogy wala mely
 bynes engem hywan the hozyad akarand thernye Nythwan lelye
 122 te zent Irgalmaffaghodnak aythayat || Ees Ky En Bennem the
 zenth zerelmederth byzandyk Az ghonoz ellenfeghnek alnokfagos
 czalardfagath ő halalanak ydeyen ne fellye felele ő neky az ő edes
 fya Es monda Oh mynd őrőke bodogh mely igen nag az the zere-
 tethőd Es mel nagy az te kegyelmeffed The wagy yzraelnek
 35 dyczőfeghe The wagy Izraelnek wyghafaga the wagy az een nee-
 pemnek thyzteffeeges fel magazthalaafa Leegy irgalmaffaghnak
 annya mynden bynefeken Es myndenek őrwlyenek te benned Es
 megh wygaztaltassanak te myattad Es megh aldassanak te benned

Azonnal leen az edes zyz marya mynekwnk zozolonk my zere-
thwnk my hythwnk Es örökwł walo remenfeghwnk

De lasswk megh myt czelekedeenek Az thõb zenth azzo-
nyok kyk az Crysthwfeerth kefergeenek mykoron el erettenek
wolna holwal regghel az edes ydwezythõnek koporfoyahoz ⁵
hogy meg lassak ha walaky megh bolgatta wolna az telteth
Mondanak õn benne | Oh Wallyon Ky emely fel mynekwnk az
nagy keweth az koporfonak zadarol kywel az kegyetlen fydok my
eedes wrwnknak telteth az koporfoban rekeztetteek Mykoron azerth
oda eertheek wona laathak wr yftennek zenth angyalath ky õ ¹⁰
nekyk mondı kyth kereftek oh thy felelmes azzonyallathok ez
koporfonal fyrwan Es ohaythwan Feleleenek az azzonyok Es
mondanak Az nazarethbely megh fezwłth Iefwłt kereffek monda-
nak az angyalok õ neekyk Nyncezen yth ha õteth kerefytek De
fyethween menyethek el mongyathok megh az thanytwanyoknak ¹⁵
es pethernek hogy fel thamadoth Iefws Iwyetek el lassathok meg
az helth el hol temeteteth wolth my wrwnk Iefws Crystws Az
angyal zawara meeneenek el Es megh mondak az thanythwa-
nyoknak mynt latthak Es hallotthak wolna hogy wrunk yefws fel
thamadoth wolna Meeneenek el azerth zent peter Es zent Ianos ²⁰
Es azonkeppen leelek mykeppen az azzonyok mondottak wona De
mynekokaerth Az zenth azzony maria magdalena wrwnkath nagy
buzgofaggal || Zerethy wala meene el Kerefnye ylyen fyralmas ¹²³
bezeedeketh mondwan Oh een edes yftenem az en lellem meg
keferedek Es en zywm meg hafada merth een zerethõ melfthe- ²⁵
remnek telfhet et wetteek kerefem sem leelem kyatham sem zola
en hozyam kellyek fel azerth kereffem meg Ierwfalemnek wczayat
Es fwffam beeh mynd õ kerwleefeeth kereffem meg kyt az een lel-
lem kewan Meg geytezeek az en zywm en wramnak zerelmeeben
kewannam lathatnom en wramath Es Mykoron meghdaleena ezt ³⁰
mondana zola az eedes Iefus õ neky kertheez keepeben Es monda
Azzonyallath myt fyrz Es kyth kerez magdalena megh nem
ymere, monda wram ha te wetted el az een wramnak telfteeth
mond meg howa tetted Es en el wezem õteth zola az edes Iefws õ
neky mondwan maria the uagiee Magdaleena monda azonnal Oh ³⁵
en edes mesterem Es akara labahoz bekely De monda az edes
yefws ne akari engem yletnye merth meegh fel nem mentem az en
zent attyamhoz de meny el mongyad az en thanythwanyam hogy

galyleaban latnak meg enghemeth Es ez meg | Mondwan el
 ennyezek ő előle amen amen

Ez ewangelywmot yrya zent lwczas ewangelyfta
 XXIII Es olwaftatyk hwfwet mafod napwan

- 5 (13—35) Az ydöben Ieswfnak tanytwaany kezzwl ketten
 mennek wala az napon (azaz hwfwet napian) Egy warofban kynek
 newe emaws ky wägon Ierwfalemhez hatwan keegny feulden Es
 ewk egyetemben zolnak wala mynd azokrol kyk terteentenek wala
 Es leen mykoron bezelleneenek Es ön keztek kerdezkedneenek Es
 10 az Iesws kezelgetween megyen wala ő welek De maga az ő zemek
 meg tartatnak wala hogy ewtet meg ne esmerneyek Es monda
 ő nekyk Myczodak ez bezeedek kyketh egyetemben zoltok yarwan
 Es zomorwk wattok Es felelwen egyk kynek newe cleophas monda
 neky Te ees zarandok wagy Ierwfalembewl Es nem hallottadee ||
- 124 Mynemw Dolgok leenek oth ez napokban kyknek Iesus monda My-
 czodak Es mondanak Az nazarethbely Ieswfrol ky wala nagy prophe-
 tha hatalmas mywelkedetybe Es bezehdebe yften elewt Es mynden
 neep elewt Es Mykeeppen az papy feyedelmek Es my feyedelmynk
 el arwlak ewtet halalra Es meg fezeytek őtet De maga my hyzywk
 20 wala hogy ew wolna yzraelnek meg waltoya Es maftan mynd
 ezeknek harmad napya wagyon ma hogy ezek leenek De nemy-
 nemő azzonyallathok my kezzwlwnk kyk ygen reggel wolthanak
 az koporfonal Es ew teste meg nem lelwen meg yewenek mond-
 wan hog angyalt ees lattanak uolna kyk mongyak ewtet hogy
 25 eelne Es nekyk my kezzwlwnk el meenenek az koporfohoz Es
 azon keppen leltheek mynt az azzonyallatok mondaak Es ewtet
 meg nem leelek Es Iesws monda nekyk O bolondok Es keefedelmes
 zywk hynny | Mynd Azokat Kyket mondottak az prophetak nemde
 yg yllette Cryftwnak keent zenwedny Es wgy mennyi ő dyczö-
 30 segeben Es el kezdwen Moysefrewl Es mynden prophetakrol ma-
 gyarazza wala az yraft kyk ew rola yrattanak wala Es kezelgetee-
 nek az warofhoz howa mennek wala Es mwataa ő magat hogy
 mezzeb menne Es kezereyteek őtet mondwan Maragy my welwnk
 mert bee estweledyk Es le haylot ymmar az nap Es bee meene ő
 35 welwk Es len mykoron le telepedneyek ő welewk wewe az kenyeret

Es megh alda megh zeghe Es adya wala nekyk Es megh
nylattatanak az ew zemwk Es meg efmereek ewtet Es Iefws el
meene az ő zemuk elöl Es egyetembe mondanak nem de az my
zyweenk hwzgo wala my benneenk mykort zol wala az wton Es
magyarazza wala nekwnk az yraft Es fel kelwen azon horan meg⁵
theerenek Ierwfalembe Es megh leelek az tyzen egy apoftalt egye-
temben gywlwen Es azokat kyk ew welewk walanak || Mondwan¹²⁵
Hogy Byzonyal fel thamadot Iefus Es megh yelent Symonnak
Es ewk bezellyk wala kyk lettenek wala az wton Es mykeppen
meg efmerteek ewtet az kenyernek zegeleben Amen¹⁰

Ez [wtan] ewangelywmot yrya zent lwcaez kenywe-
nek hwzon negyed rezebe es anya zent egyhaz ol-
walya hwfwet harmap napyan

(36—47) Az Idewben meg alla Iefws az ő tanytwany kezét
Es monda ő nekyk bekefegh thw nektek een wagyok ne felyetek¹⁵
De maga meg haborodwan Es meg rettenwen alythtyak wala
hogy lelket lathnanak Es monda nekyk myerth haborottatok
megh Es gondolatok zallanak az ty zywetekbe laffaatok meg en
kezeymet Es en labaymat mert en wagyok az thy wratok fogyatok
Es laffatok engemet mert az leeleeknek teste Es czontya nynczen²⁰
Mykeppen engemeth lattok Es mykoron ezt mondotta wolna
meg | Mwtataa nekyk kezeyt Es labayt Demaga meeg ees az tha-
nytwanyok nem hyween Es czodalkoduan monda ewremeeyert,
Wagyone walamy yth enny walo Es azok hozanak eleyben fel
fylt halath Es leeph meezet Es mykoron ewth wolna ő elöttwk²⁵
wewe az maradekyat nekyk adaa Es monda nekyk Ezek az bezee-
dek kyket zoltam nektek mykoron meegh weletek woltam mert
zykfeges myndeneknek bee telny kyk moyffefnek therweenyebe Es
prophetaknak mondafyban Es Solthar kenyben yrwan wannak
en rolam Es megh wylagofyta ew elmeywket zent lelekkal hogy³⁰
meg eerteneyek az yrafokat Es monda neekyk merth ygy wagyon
megh yrwan Es Cryftwnak ezkeppen kelleth keent zenwedny Es
harmad napon hallottaybol fel thamadny Es predykallany ew
newebe mynden neepnek penyteneyath Es byneknek bocza-
nattyath Amen ||

126 Ez ewangelywmot yrya zent Ianos kenweenek
hwzad rezebe es olwaftatyk hufuet nyolczed
napyan

(19—31) Az Idewben Mykron estwe wolna az napon ynnep
5 mafod napyan (De myre hogy Crysthws az ő yeweseeth esthwe-
leere halasztotta Rea felel zenth crystomus es ezt mondia hogy
az haazban mynd egyetembe lelnee ewketh merth ha estwe
nem ywth wolna ewketh éggwyth nem lelthe wolna Mafod
okaerth merth emberek zokthak estwe ynkab feelny azerth az
10 oraban aakara őketh megh wygasztalny ő yelenetiuel) Es az
az aytok bee teewe uolnaanak holot az thanythwanyok meg gyw-
lekeztenek wala az sydoktwl feeltwkben el yewe Iefws es megh
allapeek ő keztwk Es monda nekyk beekeseegh tw nektek Es myko-
ron ezt mondotta wolna meg mwtatha nekik kezeyt Es oldalath
15 Meg őrwlenek az thanythwanyok wrwk latwan Azert monda
esmeegh nekyk beekeseegh thy nektek Mykeppen boczatot engem-
met en attyam en ees | Boczatlak tyteket Ezeket mykron mon-
dotta uolna lehelle Es monda nekik wegyetek zent lelket, kyknek
meg boczatangyatok byneyth meg boczattatnak Es kyknek meg
20 thartangyatok meg tartwan leez[d]nek De maga tamas az tyzenketh
tanythwan kezzwl egy ky mondatyk keetfegefnek nem wala oth
mykron Iefws el ywth wala azert Mondanak neky az egyeb tanyt-
wanyok, latok wrunkath Es az monda nekyk hanem latandom ő
kezeyn az was zegeknek helyet Es ereztendem en wyomat az was
25 zegeknek helyeben Es boczatandom een kezemet ő oldalaban kyl-
lemben nem hyzem Es nyolchad nap wtan esmeegh walaanak az
tanytwanyok eggywt Es thamas ő welwk, el yewe Iefws aytok be
tewen megh allapeek kezettwk es monda nekyk beekeseegh ty
nektek Ennek wtanna monda tamafnak hozd ide te wyodath Es
30 lassad en kezeymeth Es hozd yde the kezedet Es boczaffad en
oldalamba Es ne legy hytetlen hanem hyw felele tamas Es monda
127 En || Vram Es en ystenem Monda neky Iefws merth latal enge-
met thamas Es hywl bodogok kyk nem lattanak Es hyttenek Es
fok egyeb czodakat ees teen Iefws ő thanythwany elewt kyk
35 megh nem yrattak ez helien De maga ezek megh yrattanak hogy
hygyetek merth Iefws ystennek fya Es hog hywen erek eeletet
weheffeetek ő zent neweeben

Zent Ianos yrya keńwenek tyzed rezeeben

(11—16) Az Idewben monda yefws ew tanytwanynak En
 wagyok yo paztor Io paztor ō lelket adya az ō yhayerth De maga
 az beeres Es kynem paztor kynek nem thwlaydon ewee az yhok
 megh lattyaz el yewew farkast el hagia az yhokat Es el fwth Es
 az farkas el ragadya Es el thekozlyaz az yhokat De maga az
 beeres el fwth mert beeres Es nem wyfel gondot az yhokrol En
 wagyok yo paztor Es meg yfmerem az en yhaymat Es meg
 efmernek engemet az en yhaym Mykeppen efmerth engemet az
 een attyam Es en efmerem en attyamath Es az een | Lelkemet
 wetem en yhaymert Es maas yhaym ees wannak kyk nyzzenek
 ez akolbol Es azokat ylyk nekem yde hoznom Es en zomat
 halgyattyak Es leezen eg akal Es egy paztor amen

DE Ascensione domini nostri Iesu Christi
redemptoris
epistola diei festi

Ez zent epyftola kyt olwas anya zent eghaz ez may zent
5 myfenek rezeben Irattatyk Apostoloknak Iarasokrol zerzet kenybe
ky ezenkeppen kezdetyk el Ezt kedeghlen yrya zent pal apostol
egy thanytwanyanak mykeppen barattyanak

PRimum quidem sermonem feci de omnibus
o theophile etc

10 (Apost. csel. I, 1—11.) O en thyztelendew barathom theo-
phylle twgad byzonyawal hogy en ez dologhrol senkynek mynd az
en barathym kezzwl ees nem yrtam elezer hanem csak teneked
128 kyket kezde || Thennye Az aldor Iesws cryftws Es thanoythanya o
fel thamadafanak wtanna mynd az napyglan mykoron menyben
15 meene paranczolwan az zent apostoloknak kyket ez wylagnak kez-
zwle zent leeleknek myatta walaztoth wala Mely apostoloknak adaa
ees onnen-magath eelwen, ew zenth halalanak wthanna nagy fok
yfmerkedes keppen mert ez negywen napyghlan gyakortha o nee-
kyk yeleneek zolwan Es bezeelween ur yftennek zent orzagharol
20 Es o welek eledelt weeween azth hagia Es paranczola o nekyk hogy
ewk Ierwfalembol el ne thawoznanak De oth warnaak az o zenth
Attyanak ygheretyth Kyth hallottatok egyebkoron ees En zambol
Merth byzonyawal zent Ianos kereztelth csak wyzzel De thy ke-
rezteltek zent leelekkel Nem fok napok el mwluan Annakokaerth
25 kyk oda gywlekeztenek wala keerdezyk wala wrwnkath mondwan
Nemes urunk ezt akarnok megh twdnya ha ezen wylagon adod |
Megh az Izraelnek orzagat az az menyeknek bodogfaagat De felele o
nekyk az aldor ihs Cryftws Es monda Nem ylyk thynektek meg
thwdnothok ydeyet awagy horayat kyt az en menyey zent attyam
30 weteth thwlaydon csak az o hatalmassaaganak alaya De wezytek

az thy reatok ywendô zent leeleknek hatalmath Es ereyth Es leez-
 tek ennekem thanoym Ierwfalembe Es mynd tellyes Iwdanak Es
 Samaryanak thartományban Es mynd ez zeles feldnek wtolfo
 rezeyghlen Es mykoron ô ez bezedeketh megh mondotta wolna
 mynd azoknak lathafara kyk akkoron oth yelen walanak fel emel-⁵
 teteek, mynd addeghlan wthanna neezwên mygh lehethe Es az
 fenes keed ewtet beeh fogaa ô zemeknek elôle Mykoron meeg ees
 eryzneek menwen menyeknek orzagara yme keth fyrfyak yelenee-
 nek az eeghben alwan ô ellenek feyeer etezethben Es monduan ez
 bezedeketh O thy galyleabelyek myt allothok yth nezween meny-¹⁰
 orzaghra Ez Iefws ky weetetheek thi thuletek menyorzagra, ezen-
 kepen || Iw erced az wtholfo ytelethre Mykeppen lattatok ôtet¹²⁹
 menyorzagiban fel menwen

Ewangelium diei festi

Ez may zent ewangelyomot yrta meg zent march¹⁵
 euangelyftha

(XVI, 14—20) AZ Idewben ez kedyglen wala fel thama-
 dafnak wtanna Mykoron az thaanythwanyok egybe gywltenek
 wolna Nelyk yeleneek az edes Iefws Cryftws Es meg feddee ône-
 kyk hytetlenfegeketh Es zywknék kemenfegeth merth azok kyk²⁰
 nylwan lattak wala ôtet fel thamadnya halottaybol nem akaryak
 wala hynnye Es monda ô nekyk Iefws el ozolwan mynd ez
 zeles wylagon predycallyatok az zent ewangelyomot mynden
 nemzeteknek Es walaky hyendy Es meg kereztelkedendyk Idwe-
 zwl De ky nem hyendy el karhozyk Azerth ez yegyek kewetyk²⁵
 [kewethyk] azokat kyk hyendyk En newembe erdegekeget kywe
 wetnek emberekből Wyonnan walo nyelwel zolnak | Ees Merghes
 kegyokat kezekben weznek Es ha walamy halalofst meg yandnak
 ônekyk femmyt nem art korokra betegekre wetyk ô kezeketh Es
 kynnyebfeeket weeznek De mynek wthanna az edes wr Iefws ezen-³⁰
 keppen zolloth wolna ô nekyk fel emeltetheek menyorzagra Es yl
 wr yftennek yogyara Az zent apoftolok kedyglen el menwen Es el
 ozolwan mynden feerre predycalwan wrnak segedseghe myat Es
 byzonyoytwan az zent bezeedeketh wthanna kewethkezendô ye-
 gyekkel Es czodakal

Prosa Diei festi

SVrfum fonet laudis melos rex virtutum scandit celos *celesti*
potencia Hofte *nostro* triumphato : *inferno* spoliato scandit cum
victoria 10

5 Ez zentfeghes Dyczeretet mongya Es enekly anya zent egyhaz
Es mynden hyweknek gyulekezety kyt zerzeth az zent attya kapyz-
130 trans Ianos az aldót wr Iefws Cryfthwfnak my edes || Megh wal-
thonknak menyben menethyrewl nagy mondhatatlan dyczöfegel
thyzteffeegel Nag' gézedelemmel Es w'g mond:

10 Nagy edeffeges Dyczeretnek eneklese zengedez : Mert myn-
dennek Dyczefeges kyrallya mynden egheknek felette meene ew
thwlaydon menyey hatalmassaga zerent My halalos ellenfeghenket
meg gyezwen Es poklot megh fozthwan mene fel nagy gyezede-
lemel Es nagy nierefegghel O te maghas menyorzaagh Es menyeyi
15 bodogfagh wygagy Es örwly az my edes megh waltonknak nagy
eedeffeeges wrwendeteffegheth thewen O the wr yftennek meltho-
fagos orzága ekeföhed meg wdwarodath eppehed [megh] fel te
zekeydeth awagy te thyztelendew karydath boczaffad lewe the erek-
thwl foghwa meg zerzet kapwydath Nyffad kywe the meg ekefwlt
20 aythoydat mert yme bee megyen az nagy dyczöfegnek kyrallya
nagy hatalmassagal nagy sokasagal Es nagy gyezewdelemel Ith ez
helyen megh eerczed | Hogy nem mynden angyalok Ifmeértheek
my nemes wrwnk Iefws Cryftwsth emberfeege zerent De csak azok
kyket hw yftenfege zerent akart, zolgalnya ew hozya ywnye ezek
25 walanak kylemb kylemb fereghökel ö wele mynd az hyw lelkekkel
egyetembe:

Wala akoron nagy remölees Es yndwlath Cryftws Iefusnak
menyben menethy koron az zent angyalok kezet mennyeknek
orzaghaban Azert ywttek wala ö eleyben az angyalok hogy lath-
30 nak Es yfmeerneek meg ky leegyen ez nagy dyczefeeghnek kyrallya
kyt annak elette soha nem lattak wala Es kyt soha yngyen hyrrel
sem hallottak wala Azert mongak wala ez ygeeketh az angyalok-
nak kyk walanak az edes Idwezyttö yefwffal kyczoda el nagy dy-
czefeghes kynek zemelye nagy zeepfeghes nagy mondhatatlan
35 ekeffeghel Es az edes kewetek feleleenek mondwan, ez ky mynden
allatoknak theremtheye Adam effenek Es romlasanak meg eppey-

theye ely nagy erős kezwllettel Meg ezth kerdek kyczoda ez kywel
kerwl weetethõth ezt kerdwen az õ zent emberfeget lathwan,
myre az nag kyraly fellegh bee fedeztetõt || Ky nem zykeegh 131
fedezettel ezth mondaak az yftenfegnek dragalathos zepfegherel
ky õ zent lelkwel eggyefwlteteth wala Az edes kewetek feleleenek 5
mondwan Ez az zeep rwha Es az draga feedel, hwneky kegyeffeges
zent tefthe fogadwan azzonywnk Maryathwl mynden embery nem
nekwl Megh ezt keerde Myre hogy ez dragalatos rwha meg zaka-
dozot Es mynden felõl megh feltetet ha weerben martottak volna
Az edes kewetek feleleenek mondwan ezek az zentleges sebek ky- 10
ket zenwedwen hordoza Ez az dragalathos zent weer ky õ belõle
zarmazeek meg halwan embery nemnek waltfaghaerth Megh ezt
kerdek kyczoda ez yly nag fokassaghal yl nagy felleghes Es ynnepke
kezwlletthel myre yw ely nagy fokfagw kezuletten wagyon meg
kernykezween Az edes kewetek feleleenek mondwan Ezek az megh 15
bodoghwlt lelkek pokolnak keenos fogfagawal kywe zabadwlwan
kyk walanak meg tartathwan Es megh fogathwan az elfe zyleknek
wethkekeerth azert mynden aytatos lelek ezeben | Wegye Mert ez
okaaerth Az edes Iefws Cryftwnak ez zent menybe menetynek nap-
yan mynden menyey karokban walo zent angyalok Az zepletelen 20
zyzthwl zyletet zeep magzathnak mondnak egyetembe dyczeretet
Es nagy meltho magasztatafth ky egybe zerkezet thermezeteth kyf
õ zent halalawal megh eppeythe mykeppen eg nag thyzteffeggel
fel ekewlthethet zeep zerethe yegyefth fel wywe az erek menyey
hazanak bodogfagos lakodalmaban kyt nekwnk ees engegyen atya 25
fyw zent lelek myndereke amen

Iftorica expoficio eivfдем fefti

My nemes wrwnk Iefwnak Cryftwnak bodogfagos Es dy-
czefeges fel thamadafanak wtanna mykoron az yftenfeghnek ygaf-
fagos temploma fydofagnak kegyetlenfeege myath meg fezytteteth 30
uolna Azonth harmad napon õ yfteny hatalmassaga myath fel
thamaztha kynek een zerethõ attyamfyay ymar ez may nap negy-
uen zam napnak yegzettetyk || Az õ zenthseges akarattyanak zewr- 132
zeefe [myath] zerent Es my ydweffeges thanwfagwnknak hazna-
lattyaerth Merth mynekokaerth az my edes ydwezyttenknek enny 35

teft zerent my keztnk walo mwlathafa Es ő menyben menetynek
haloghatafa leen ez okaerth hogy az ő fel thamadafanak byzon-
faagos woltha Es hythy kylemb kylemb zykeegkeppen walo byzo-
nywlafokal Es thanwlagokkal meg ereffwlne Awagy megh gyeke-
5 rezneek az my zywnkbe Illyk azert Es alkalmas hogy meltho
halakath agywnk Az yfteny hozyank [z] walo zerzeefről Es az zent
attyaknak zykeghes kefedelmőken Merth kethelkőttetheek ő thw-
lők hogy ne ketelkettetneek my thwlwnk :

Mynekokaerth az zegeny thanoythwaanyok yghen gyarlók
10 walanak Es ygen erőthlenek az ő hytekben mert myerth ymaran
nagy lokakath lattak Es hallottak wala megh ees thewlgefsben
efthenek wala Azert yeleneek az edes Idwezyttő ő nekyk Es megh
fedwen ő zywnnek kemeenfegeth Es hytetlenfegeketh mely dolgok
maftan nekunk | Hythwnknek nagy eppwleefere Es erőffegere wa-
15 gyon kyről wgy mond Zenth gergely papa Ez May zenth ewange-
lyomnak magyarazattyaban keweseb haznalatoffagoth hozot Ma-
rya Magdalenanak hertelenfegghel walo hyweese hcnnem zenth
Thamafnak kefeyglen walo kethelkedeke ky ő hytethlenfegheben
megh meree Cryftwnak zent sebeyth yletny Es meg byzonytttha ő
20 zenth fel thamadafanak yghaz wotat Ez wthan wgy mond zent Lw-
cas ewangelista hogy Cryftws Iefws etelth then az thanythwanyokal
Es wgy meene fel hog őnnen magha ees megh byonyttana ő by-
zonfagos teftenek yghazaan walo fel thamadafat Es ne rewleefkep-
pen mynth nemely hytethlenek montaak Monda thowaba Idwezyth-
25 tenk ő thanythwanyinak El ozolwan zerthe zereenth mynd ez zeeles
wylaghon predykalwan myndenteremteth allatnak Ezth magyarazza
zent gergely dokthor mondwan Nem de een zerelmes attyamfyay az
zent ewangelywm ertetyk mynden eerzekenfeeghnel kyl walokrol
awagy eelő allathokrol awagy barom allathokrol Hogy arrol monda-
133 toth wolna az thanythwanyóknak, predykallyatok mynden || Theh-
remteth allathoknak De az mynden theremteth allathon abrazthatyk
ember Mert ez wylagon wannak kewek kyk sem eelnek sem eerez-
nek Wannak fywek Es faak Iolleheth ő thermeezetekben eellyenek
De maga nem eereznek merth őnekyk elő lelkek nynczen De csak
3 zöldelnek Es wyragofnak kyről zent pal wgy mond The heyth
bolond myth palantalz mert megh nem eeledhet hanem ha előzer
meg hal Eel azert az ky megh hal merth efmeg megh eeled Vannak
azerth kewek ez wylaghon De nem eelnek wannak thermő faak

Es eelnek De nem ereznek De [okoffagok] az barom lelkes allathok wannak eelnek ereznek De okoffagok nyncz walogatafra, Vannak Angyalok kyk eelnek ereznek Es okoffaghokál walaztafth thwdnak thennye Azerth mynden theremteth allathbol walamy reez wagyon az emberbe Vagyon embernek kez reeze az kewekkel merth leethelee 5 Vagyon eleefe az faakkal vagyon eerzekenfeeghe az barmokkal Vagyon eertelme Es okoffagha az angyalokal ha azerth ezenkeppen kez thermezethe wagyon mynden theremteth allathokal | Az Embernek Azerth nemykeppen mynden theremthet allath az ember Azerth mynden theremtet allathnak predycaltathyk az zent ewangelywm 10 Mykoron csak embernek ennen maganak predycalthatyk mynekokaerth az oly teremtetth allath thanoythatyk kyerth mynden teremtetth allathok theremtettenek ez feldnek zynen Awagy eertetyk az ewangelyomba mynden theremteth allathon mynden nemzetek ez zeles wylaghon Monda thowabba ő nekyk Idwezyttenk walaky 15 hyendy Es megh kereztelkődeendyk az ydwezwl De walaky nem hyendy ő kezzwlők el karhazyk Erczed ez bezeedeketh ha ky ő hytywel mynden mywelkedetyth Es thethemeeneyeth egyeleytendy ez yllyenek ydwezwlnek erekke Olwafthatyk thowaba a zent yrafban Es az zent ewangelywmnak magyarazattyaban hogy az aldoth 20 wr yftennek zentfeges fya Iefws Cryftws fokeeppen Es czodalathos keppen mene fel ő zenth attyaanak erek orzagara ez földről

Elezer mert ő thwlaydon Iftheny hathalmawal

Es nem egebeuel || Mene fel Kyről byzonfagoth thezen zent 134 Ianos ewangelista Es wgy mond fenky menyeknek orzaghara nem 25 mehet fel hanem csak ky onnan zallot lewe, erced thwlaydon hatalmawal, zenth Enok Es Illies prophetha nem mehetheenek thwlaydon hatalmokkal paradyczomban De wr yftennek hatalmawal kyről wgy mond zenth gergely Doktor Az ő emberfeege zerent ment fel menyorzagba ky ő thwlaydon Iftenfeege zerent byrya 30 menyinyeth Es feldeth Kyről wgy mond zent agofthon doktor oly yghen nagy engedelmeffege wagyon az meg dyczöwlth testnek az leelekkehez hogy walahol akarya az leelek legottan oth leezen az testh ő nag gyengheseeghenek ayandekaerth De monthatnad merth az ewangelyom azt monga Az kőd kőrwł foghaa őtet Reaya felelnék 35 az zentek mondwan hogy ő azt tette oly mynth őneky zolghalattyara zykfeegh wolth volna De hogy megh mwthatnaa mert theremteth allathok keezek őneky engednye Es zolgalnya

Mafodzer mene fel nylwán az edes Cryfthws

Ky megh byzónoythatyk apoſtoloknak yaraſyrewl | Zerzeth
kenynek elő reezeben Myndeneknek lathafara emelthetheek fel
kyről önnek magha wgy mond kyth megh yrth zenth Ianos keny-
5 weenek thyzen hathod reezeben En el megyek ahoz ky engemeth
boczatoth Es ſenky nem keerd megh rola enghemeth thy kezzwle-
thek howa megyek Theewe ezth az edes Iefws Cryfthus hogy ezth
lathwán thowaba rola byzonſagoth thenneenek Es hogy az embery
thermeezeteth menyorzaghba wynnee kyről ôk ees nagy erwende-
10 teffegheth wenneenek

Harmadzer mene fel nağ herthelenſeeggheł

Mykeppen egy zeel Awagy egy angyal, ezt yelenty meg my-
neekwnk mene maghaſſagra menth legyen fel az edes Iefws Cryf-
thws, Egy ſydo dokthor zenth Iraſban kynek Raby Moyſes newe ky
15 nağ eeghbe nezô meſter wala ky wgy mond hogy ez feldthwl
foghwa az felle eghyghlen oly yghen nagy kez wgyon mynt me-
nyeth egy ember mehethne egy zeep thyztha ygyenes wthon Heeth-
zer walo ezer Es hethwen zaz ezthendeyglen De wgy hogy mynden
napy yaraſa thenné negywen mely feldeth Es hogy az mely feld
135 wolna keth ezer leepenee || De Az poghan bölcz Docthorok kyk eleyn
thwdakozthak az maghas egheeknek yaraſyrol Es forghaſyrol My-
keppen megh twdhattak Es weegheere mehetthenek ô bölcz meſter-
ſeegeknek thwdomanya zerent Mynden egheknek kezyth megh
meerween Ezth weeghezyk hogy az kylenechedyk eegh ez. feldnek
25 kerekſeeghehez wolna zaz ezerzer walo ezer maagyary mely feld
Mely zamot embernek ô elmeye csak alygh awagy nagy nehezen
foghattya beeh kyth az edes ydwezytthô Iefws Cryfthws mykoron
myndeneknek zemey elől el weetheteth wolna egy zem pyllan-
thafyghlian athal menwen zalla ô zent attyanak yoghyara

30 Negyedzer mene fel nağ wyghaſagghal

Nagy kezwlettel Es nagy eremmel kyről wgy mond zenth
Dawyd prophetha az ſoltar kenyen, fel mene wr yſten nagy
wyghaſaggal byzonyawal wala wyghaſagos ô neeky fel meneefe,
negykeppen Elezer ennenmaghanak hoğ mynden nemô dolgath
85 kyth az ô zenth attya hagioth wolna ôneky myndeneketh el wee-
ghezeth wolna Merth ymaran megh gyezte wala ez wylagoth az ô
nagy melyſeghes zegeenſeeghenek myatta Es | Hogy az el wezeth
embery nemzetet megh lelthe wolna Mafodzer wala az edes

Crifthwnak fel meene fe wyghafaghos az menyey zent angyalok-
 nak ő romlafoknak megh eppwlethyeerth Merth az angyaloknak
 mynden karybol hwllottanak wala lee az athkozoth Lweyperrel
 kyk mynd őneky enghedeenek bynben, Oh mel nagy eremek wala
 az zenth angyaloknak az edes Iefws Cryftwnak menybe mene-⁵
 thyn Mykoron latthak wolna enny nagy fok zamthalan feregh-
 lelkeketh az ő karokban mennye Es zamlaltathnya ezth byzo-
 noytya zenth lucacz ewangelista ewangelyomrol zerzet kenweenek
 thyzen ethed reezeben mondwan Eremek wagyon az menyey zenth
 angyaloknak egy megh theerth bynesnek penytencya tharthasan¹⁰
 Mynewel azerth enny nagy fokfaghw feregh lelkeken Es Mond-
 hattak az zent lelkek kyk akoron Idwezyttenkkel wolthanak az
 zenth Ianofnak mondafaath kyt meg yrth lathafarol zerzeth
 kenynek thyzen kyleneched reezeben wrwlywnk Es wygagywnk
 Es agywnk halath az erek elő wr yftennek Mert el Iwttenek az¹⁵
 artathlan || Barannak Menyekze napy harmadzer wala vygha-¹³⁶
 faghos Lymbosbol kywe zabadwlth zenth attyaknak Az ő fogh-
 fagokbol erekw walo kywe zabadwlafaerth Es menney bodogh-
 fagnak weetheleeyerth Es az angyalokkezzee walo zamlalafertth
 Es hogy az foghatatlan zent haromfaghnak ő tellyes yftenfegee-²⁰
 nek aldonth zenth zyneet mynd erekke zynröl zynre lathhattyak
 Es az zent angyaloknak erwendethes tharfafaagokert Zenth Am-
 borwnak mondafa zerent Az zent angyalok czodallyak wala az
 embery gyarlo thermezethet az ew thyztha Angyaly thermeeze-
 teknek feletthe ylnye kyth Myndenkoron ymadnak kyth zenthelen²⁵
 Dyczernek Es kynek ő zenth zyneeth czodalatthal kywannyak
 neznye Arrol olwafthathyk hogy oterwemben zylettethnek eletthe
 Az menyey zent Angyalok ymattattak ennen magokath emberek-
 kel kyth megh yrth Moyfes prophetha kenyweenek thyzen nyolczad
 reezeben Lathwan abraam pathryarka harom angyalokath nap³⁰
 kelethröl lewe zallanya harmakath latha Es egyeth ymada Merth
 zent haromfagh | Abrazthatyk wala Az angyalokon De foha az
 edes Iefwnak Cryftwnak menybe menethy wthan nem hatthak
 maghokath ymadnya mondwan egyzer zenth Ianofnak lassad hogy
 ne thegyed Merth en es ygyenlő zolga wagyk the weled, Negyed-³⁵
 zer wala wyghafagos embereknek merth az edes Iefws xpus
 menyben meene hogy az ő zent attyath megh kenyergethnee my
 erettwnk Errel mongya az edes Idwezythő Iefws őnnen magha

kyth megh yrth zenth Ianos ewangelyftha kenyweenek hwzad
 rezeeben Fel megyek az en zent atyamhoz Es ty attyathokhoz
 Erről megh wgy mond az aytthathos zenth bernald dokthor O the
 nyawalyas bynes ember Nagy bathorfaghos wthad waygon yma-
 5 ran theeneked az aldonth wr yftenhez, ezt mongya zenth dawyd
 örullyetek zwntelen az felseeghes Kyrálnak zyneenek eletthe

Elwtedzer meene fel haznalathoffagal

Kyről ennen maga hyzonfagoth tezen zent Ianos kenweenek
 thyzen hatod rezeeben mondwan ylyk Es alkolmaz thynekthek
 137 hogy en el [alk] menyek Oh een || Zerelmes Attyamfya Byzonya-
 wal yghen haznalathos az edes ydwezytthō Iefwnak Cryftwnak ő
 menyben menety kyrel kel mynekwnk nagy wyghafagwnknak
 lennye Elezer hogy az pokolbeely erdegeth megh zegyeneythenee
 Es megh haboroythanaa errel mongya zent Ieronymws Dokthor
 15 yghen koor Es bethegh az ellenfeegh merth mynden hatalma
 megh thereteth, mafodzer hogy wtath zerzene kyről wgy mond
 zent Ifayas prophetha fenky nem thwd wala wtath Menyorzaghra
 annak eletthe [elette] De ez may napon megh mwtatthatheek
 kyrel wgy mond zenth dawyd prophetha Nylwan yelentheed megh
 20 ennekem az erek eelethnek wtath beeh thellyefeytheel engemeth
 nagy eremmel the zenth zynednek előtte Ennek wthanna wgy
 mond ennen magha az edes Idwezytthō En wayyok wth ygaffagh
 Es eeleth ezth magyarazza zent aghothon dokthor mykeppen kel
 eertenye mondwan Oh the zegeny nyawalyas bynes ha yarnod
 25 akarz een wayyok wth ha nem akarz thewelyeghned en wagok |
 Ighaffagh Ha nem akarz megh halnod en wayyok az erek eeleth
 Errel megh wgy mond zenth Agofthon dokthor Az aldonth Cryf-
 thus Iefws ő emberfeghe zerenth leen wth mynekwnk az ő yfthen-
 feeghenek yfmerethyre kyről wgy yr zenth Ianos elfe kenyweenek
 30 mafod rezeben Walaky wallya ennen magath Cryftwiban elnye
 zykfeegh hogy mykeppen cryfthws eelth Es mywelkedeth ez
 wylaghon ő ees wgy eelyen Es mywelkegyeek thowaba zalla lőwe
 Cryfthws menyböl my eretthwnk kyről byzonfaghot thezen zent
 pal Ephesum belyeknek yrth lewelenek negyed rezeeben ky le
 35 zalla azon efmegh ky fel thamada Es menybe meene az eelő wr
 yfthennek egyetlen egye Lewe zalla az zenth alazathoffagnak
 gharadyezan kyről wgy yr zenth pal Megh alaza őnnenmagath
 zolghanak abrazattyath fel wewen Errel mongya zenth agofthon

ynthwen mynketh Es, az zenth alazatoffagnak yozagara mond-
 wan zallyatok lewe hogy fel meheffetek kyrel wgy yr zent lwcacz
 ewangelyftha kenyweenek thyzen nyolczad reezeben || Mondwan 138
 Walaky ennen magath megh alazya fel magazthathyk zenth ber-
 nald dokthor megh wgy mond ha fel akarz haagnod zykfeegh 5
 hogy elözer le zaly the maghadath megh alazuan Ezen zent ber-
 nald Dokthor magyarazza Idwezyttenknek mondasyth holoth azthi
 mongya fel megyek en menyinyey zenth attyamhoz, Es wgy mond
 anneera lewe zalla az edes Cryfthws ihs howa soha annal alaab
 nem Illek zallanya merth jez gyarlo tefthnek fel weetelere merth 10
 az magas kereztfara merth keferw halalra merth az pokolbely
 lymbosra Azerth annera fel meene howa fellyeb nem leheth Merth
 mynden angyaloknak felette kyth megh yrth zent Mark ewan-
 gelyftha kenyweenek wtholfo reezeben, yl attya mynden hatho wr
 yfthennek yoghyara, Iftennek yoghyanak mondathyk Az megh 15
 foghatatlan yfthenfseghnek ygyenleseghe Mafodzer eele artathla-
 nwl ez felden mynek wthanna lewe zalla kyröl wgy yr zent pether
 apofitol else kenyweenek mafodyk reezeben mondwan ő soha
 femy bynth nem teth Azerth maffhan Es menewel | Thyztab Ember
 tefth zerent Anneewal kynnyeb Es kyk menewel thyztabak annee- 20
 wal alkolmafbak [Es] fel meenesre kyröl wgy zol zenth Dawyd pro-
 phetha az solthar kynynek hwzon harmad reezeben, Ky ment fel wr-
 nak hegyeere; ennenmagha reaya felel Es wgy mond kynek ő kezey
 arthatlanok Es zywe thyzta Harmadzor [merth] merth ő zenwe-
 deefenek wthanna meene fel kyth megh yrth zenth ewangelyftha 25
 kenywenek wtolfo reezeben Nem de alkolmas leen ee Cryftwnak
 zenwednye Es wgy beeh mennye az ő dyczöfeegheben, thwgiad
 ya attyamfya hogy myees nem mehettwnk kylemben kyrel wgy
 mond ennen magha Idwezytthenk zenth Mathe kenywenek tyzen
 hatod reezebeu Walaky en wtannam akar ywnye thagagyameg 30
 önnenmagat Es weegye fel ő kereztheeth Es wgy keweffen enghe-
 met Az aldót Cryftws Iefwnak ő kerezthe keeth keeppen weetet-
 tethyk fel, elezer hogy ha my tefthwnkketh zenwedeteffeghnek
 myattha megh eztewerythyek Mafodzor ha my barathynknak
 karan banatthyan zywnk zerenth || Bankodwnk Negyedzer merth 139
 elezer hw thamada fel az wthan mynketh, kyröl wgy mond zent
 Ilydorws dokthor nem haznal Az aldoth Cryfthwnak fel thama-
 dafa hanemha my ees fel thamadwnk ő wele Ethedzer merth

megh feddee az ő hytethlenfegheknék thewelgheefyth ezenkeppen
 the ees megh fegyed bynnel megh ferthezeth eeletedeth wthalatof-
 faghal kyről ug mond zenth agofthon dokthor, megh wtallyad
 the maghadban amy wagy ha azra akarz ywthnod ammy nem
 5 wagy, hatodzor merth mene az olywetymnek hegyere kyrel fel
 meene Annak yegyzefeere hog my ees az zent yrgalmasaghnak
 theetelenek myattha kel fel mennwnk kyről wgy yr bölcz salamon
 egyk kenyweenek tyzen hathod reezeben Az yrgalmasaghn theetel
 thezy azth hogy helt zerez kynek mynd az ew eerdeme zerenth
 10 menyek[nyek]nek orzaghaban zent pal megh ezenkeppen zol rola
 Thymodewfnak yrth leweleenek negyed reezeben Az kegyelmessagh
 myndenre haznalathos De nagoban | Az erek elethnek Ighee-
 rethyre hetedzer merth az ő zenth kezeyth fel emelee Annak
 yegyzefeere hogy mynden ez wylagy Es lelky yozaghynkath ő
 15 zenth felseeghes yftenfeghere kel mynekwnk thwlaydonoytha-
 nwnk kyről zent pal wgy yr Corynthombelyeknek yrth leweleenek
 thyzed reezeben Myndenth walamyth theeztek en zerelmes athyam-
 fyay az aldoth yftennek dyczeseeghere tegyetek Masodzer zalla
 lewe menyből haznalatoffagheerth merth ezth [az] zenth kereztyen
 20 hythnek megh ereffeytheefeerth errel mongya zenth aghofthon
 nemynemw bezeehdeben Az aldoth Cryftwnak menybe menethy
 leen ez kereztyen hythnek erőffeeghe Harmadzör zalla lewe
 menyből remenfeeghnék megh eppwlethyerth ezth by[r]zonytyta
 zenth agofton dokthor Az aldoth Cryftws fel maghazthala' az my
 25 thermezethwnketh menyorzagban hogy mynden hyweknek ő
 wthanna nylwan walo wthath mwtathna Negyedzer zala lewe
 140 menybeöl ez haznalatoffagherth || Hogy az yftheny zeretetet ky
 mynd ez wylaghon megh holth wala fel yndoythana, awagy fel
 gyoponthanaa merth az edes Cryfthws azerth mene fel hogy ő
 30 wele az my zyunketh Es fel wynnee kiről wgy mond zenth gergely
 dokthor oda keweffek zywnkel hol hyzywk őteth tefth zerenth
 lennye, Kel azerth byzonyawal mynekwnk fel gyoponnwnk az
 zent zeretetben kywel kerefyek az erek lakodalmat kyrewl wgy
 mond zenth pal apofthol En zerethő attyamfyay nynczen myne-
 35 kwnk yth ez wylagon lakozo warafwnk De ywendew kyth myn-
 denkoron nag zomehozwan kerefywk Azerth monda ez ygheeketh
 ydwezytthenk kyth megh yrth zenth Ianos kenyweenek thyzen

negéd reezeben el megyek een zereznem thyneekthek helt hogy hol oth een wagyok thy ees oth legyethek: —

Hatodzer mene fel nagy thyzteffeggel

Kyről byzonfaagot thezen zent Dawyd pprofeta az | Solthar Kenynek hathwan heethed reezeben hol oth wgy mond fel meene 5 az magaffaghra mynd az foghlyokath weele fel wyween az az azokath kyketh az pokolbeely erdegh fogfaaghban tartoth wala Oh een zerethő attyamfya mely mondhatathlan nagy thyzteffeggel thyzteltetheek ez may napon az edes Cryfthws Iefwf kyről wgy yr zenth Ioronymus doctor Mynd az kezenfeleges angyaly 10 lozagok eleyben yweenek ez may napon az edes Cryfthws Iefwnak Errel mongya zenth Dawyd prophetha az solthar kenynek hethwen ketthód reezeben ky megh peeldaztatoth wala meegh reeghen Nagy Ighaffaghban wyl beeh engemeth Es nagy dyczeffeghel foghadal engemeth Azerth eenekly anya zenth[a] egyhaz ez 15 may napon ez dyczereteth Oh en zenthfeeges wram ky wagy mynden yozagoknak kyrallya the wagy ky ez may napon weel myndeneken gyezedelmeth Es dyadalmath

Thowaba kel myneekwnk || Megh lathnwnk az 141 ő megh theerefeth retteneteffegghel Az wtholfo kyrthnek zozat- 20 tyaban kyt megh yelenth mynekwnk Zenth pal apostol Theffalonyabelyeknek yrth elfew kenyweenek negyedyk reezeben Megh zendwl az kyrtnek zawa Es fel thamadnak az megh holthak rodhatathlan Kyrewl wgy Ir zenth dawyd prophetha az solthar kenynek negywen kylenczed reezeben Es wgy mond Az my 25 wrwnk yfthen nylwan Iw el Es wezthegh nem halgath zenth zakaryas prophetha megh wgy mond Enekleft thezen wr yfthen az wtholfo kyrthnek zawaba Es azonkeppen zarmazyk kywe ew zayabol az ő thöre mykeppen nagy rettenetes feneffegghel Az wtholfo ythelethen metelwen awagy waghwan mynd keeth felee 30 De kerlek weegy ezedben yth ez aranth harom reend beely zozathokath lennye Az hatalmas Cryftwnak az wtholfo yteeletre ywethely koron Elfő fel ferkenteesnek zawa Masod wethekedeefnek zawa Harmad el weeghezefnek zawa hōghogy mykeppen mongya | Kywe Az rettenethes senthencyath

35

Mondam hogy elfő zozath leezen fel ferkentheefnek zozattya kyth megh yrth zenth Mathe kenyweenek hwzon negyed reezeben El boczattya az ő zenth angyalyth nagy kyrtheleeffel Es

nagy kayaythaffal, Es egybe gywythyk az ő walaztotthayth meny-
 orzaghnak neegy zeele felől, awagy ez wylaghnak neegh zeghe-
 lethyrewl kyről wgy yr aranzayw zent Ianos, Oh En zerelmes
 attyamfyay mely yghen nagy leezen az zozath Es retteneethes
 5 hogy kynek mynden elthethő allathok Enghednek ky kw zyklaa-
 kath hafoghath poklokath megh thōry koporfokath nylatkozthath
 Halalnak kőtheleeth el zagattya Es kezenfegel myndeneketh wr
 yfthennek Igaffaghos Itheelethyre kezereyth Oh mely yghen retthe-
 netes leezen az ghonozoknak mykeppen az zenth agofthon dok-
 10 thor mongya, hogy ynkaban akarnaanak az ghonozok mynden
 142 keenth zenwednye honnem azth hallanya Akoron kezdyk || Mon-
 danya Az ghonozok az hegyeknek kyth megk irth zenth Ianos
 lathafarol zerzeth kenyweenek hatod reezeben Thamagyatok fel
 Es effetek my reank Ez nagy rettenethes zozathrol monga wala
 15 az aytthathos zenth Ieronymof doctor Akar een egyem akar
 ymathkozyam Myndenkoron zengh az zozath az een fyleymbe,
 kellyetek fel halottak wywetek az Itheelethre

Maſod zozath leezen Wethekedeeſnek awagy keerde-
 zeefnek zozattya ky leezen ennel nagyob retthenetefb kyről wgy
 20 yr Ioel prophetha kenweenek maſod reezeben, egybe gyeythek
 mynden neepeket Iofaffathnak welgyeben Es En wethekedefth
 theezek ő weelök Elezer, eleyghben wethwen az ghonozoknak az
 en kenaymnak zenwedeefeth Es yazaghos eerdemyth, kyeerth
 yeles keppen az aldoth wr yfthen megh thartotta az ő melyſeeghes
 25 zenth Sebeyt kyth nylwan megh byzonyth zenth agofthon dokthor
 Ennek wthanna eleyghben wethy az lelky Es theſthy | Irghal-
 maſſagh theetelnek yozagyth kykben ök nem czelekettek kyth
 meg yrth zenth Mathee kenyweenek hwzon ethed reezeben mond-
 wan Ehezem Es enghem nem eethetheethek zomehozaam Es nem
 30 ytathaathok Ezenkeppen elöwe newezwen myndeneketh zere
 zerenth Ennek wtanna aaz ghonoffaghokath kyketh tettek ez
 wylaaghon eeltekbek kyth megh yrth bölcz kenyweenek wtholſo
 reezeben Mydeneketh kyk leeznek ez wylaaghon el wyzy wr
 yfthennek az ytheelethre Oh Iay wezyk myth felelheth oth az
 35 zegeny nyawalyas bynes ember kyrel wgy yr zenth dawyd pro-
 phetha zenth lelek myath Az ſolthar kenynek zaaz hatod reezeben
 Mynden alnokfaagh bee dwghya ő neeky zayath Neemak leeznek

az czalard nyelwek, kyczoda oly bölcz ky megh eerttheethnee wr yftennek nagy yrghalmaffagath

Harmad es wtolfo Zozath leezen el wegezeefnek zozathya ky myndennel retteneteffeghesb || Leezen Mykoron Az 143
wtholfo fenthencyath kywe mongya az ghonozokra Mely zozathrol 5
wgy Ir zakaryas prophetha kenyweenek kylenczed reezeben Az
ydeben enekel wr yfthen kyrthben, Es kywe yw nag wyllamas
keppen az ew thõree az wtholfo sentencyakoron Oh Iay wezyk
mely ygheñ eles thõr leezen az, febefythwen mynd keeth felee
azaz mynd tetteeth mynd lelkeeth Mykoron ez nagy rettenetes 10
zozath kywe mondathyk

Ithe maledicti in ygnem eternum æt: —

Eregyethek el athkoztak az erek thyzre ky megh wagyon zerezteñwen thynektheke mynd erekke:

Mynd ezeknek wthanna wegged yol ezedben Merth mykep- 15
pen fel menwen hagna zeretheteth Es beekesegeth Azonkeppen
el yw az bozzw allafra megh ytheelnye mynd Iokath mynd gho-
nozokath Oth megh walyk ky ez wylaghon haraghos wolt Es
Daghalyos õ attyafya ellen awagy raghalmas kynek nyelwe megh
aaz | Haraghya nem wralkodhadyk Daghallya megh ehnyedyk Es 20
mynden bozzuallafnak meerghe Es neheffeeghe wnen feyeere
zal Az haraghos byronak Es az hathalmas wr yftennek elette
mykoron az nagy [az] retthenetes ygheek kywe mondathnak Eregye-
theke el karhozthak az erek thyzre Oh en edes wram yfthenem oth
az remenfeghnek femy erey nem leezen Az Syrafnak ohaythafnak 25
femy haznalattya nem latthatyk Merth az peenyteneya tharthafnak
ky maffhan bynes emberth megh eelezth femy hathalma nem
leezen Merth az zegheny megh [nyomorodoth bynefnek femy
boczanath nem adathyk Azerth kerlek Es ynthlek fenefeeghes
Iefwnak Cryfthwnak Aaloth zolghay hoky hagyathok el myn- 30
den daghalyoffaghtokath Es thyztohatok megh ty zywetheketh
Es hagyatok el az ghonoz byneketh Es tegyetek Iozaghos mywel-
kedetheketh ky az eedes wr yfthennek Es az fenefeeghes Iefwnak
legen dyczerethes Es thy magatoknak ydwefseghes mynd || Erekw 144
ereke kyth engegyen athya fyw zent leelek amen

35

Weghe Wagyon amen

De ffumpma feftiuitate fpirituffancti vic pen-
thecoftes: —

Veni fancte fpiritus reple tuorum Corda
fidelium et tui amoris in eis ignem accende Qui
5 per diuerfitatem linguarum cunctarum gentes
in vnitate fidei [g] congregafti alleluia

Iwy el wyghazthalo Zent lelek töczed be the hyweydnék
zywketh Es az the zenth zerelmednek thyzeeth ô bennök gher-
yezth fel ky mynden nyelwek myath el ozloth nepeketh egy hyth-
10 nék alaya gyeytheel Boczaffad el wr yfthen az te zent lelkedeth Es
myndenek theremtethnek Es wyoyez meg h ez feldnek zyneeth

Epiftolo dieei fefti

Ez zenth epyftola ky | Olwaftathyk Ez zenth myfeenek
zeryben wacyon meg yrwan apoftholoknak yarafarol walo zerzeth
15 kenybe ky ezenkeppen kezdeathyk el

DVm complerentur dies pentecoftes erant
omnes difcipuli pariter æt: —

(Apost. cselek. II, 1—18) Mykoron beeh thellyefedneenek
pynkefth Innepeenék napyay walanak az zent thanythuanyok
20 egyetemben azon helen holoth az edes Idwezytthô hatha wala
lennyek Es Ime leen nagy herthelenfeggel zozath menybewl
mykeppen egy el yewô leleknek hertelenfeeghe, Es beeh thôlthee
mynd az hazath holoth walanak egybe gywlekezween ylween Es
ymatkozwan Es yme yeleneek ô neekyk ketthôzteteth nélwnék
25 abrazaaban mykeppen thyz Es oth myndenekre reayok zalla Es
legcottam beeh teleenek mynd menyen walaanak zenth leelekkel
Es kezdeenek zolny bezelleny kylemb kylemb nyelweken mykep-
pen az zenth leelek aad wala zolaft h ô neekyk De az ydôben
145 lakoznak wala || Zerzethes fydok Ierwfalembe Es walanak kezen-
30 feeghes nepek mynden nemzethek kezzwl Ez wylaghon mynd kyk
eeghnek alatta wannak Ez bezed kywe therwlwen égbe gywle

neepenek fokaffaga Es ő elmeyekben megh haborodwan Merth
 ky mynd hallya wallya ő nyelwen Azokath zolnya Es bezellenye
 De myndenek el amelkodnak wala Es czodallyak wala mondwan
 ezenkeppen Nem dee ymee mynd ezek kyk ezenkeppen zolnak
 bezelnek galyleabelyekee Es mykeppen wagyon hogy ymee ky⁵
 mynd kezzwlwnk mely nyelw alath ez wylaghra zyletthwnk Azon
 nyelwönken hallyok öketh zollanya Mert Nemellyek ez neepék
 kezzwl lakoznak parthyaban medyaban kyk kezzwl wannak Naap
 kelethröl kyk delröl kyk nap nywgathrol kyk ezakrol Nemellyek
 ő kezzwlek lokoznak Mefopothanyaban kyk yttén ezen fydogagh-¹⁰
 nak tharthomanyaban Es kapadoeyaban Nekyk lakoznak Az
 thenghernek keeth feleen mykeppen affyaban Troyaban Es pan-
 phyllyaban mynd thellyes egyptomban Es lybyanak rezeyben
 Nekyk wannak az cyreenen waras | Felewl Ky nagy mezze wagyon
 Es nagy fok romay Ieweweenyek Nekyk wannak fydogaghnak¹⁵
 kywl walo tharthomanyabol Es az fel hythen walok Thellyes
 gheregh orzagh Es arabyay orzagh, Hallotthok wketh zolwan my
 nyelwönken wr yftennek nagy fok czoda theetheleth Deo gratias

Profa sacro sancta diei festi æt: —

SANcti spiritus affit nobis grácia Que corda²⁰
 nostra sibi faciat habitaculum

Iwyen el my hozyank dyczefeges wyghazthalo zent leelek-
 nek malaztya mely zenth leeleknek malaztya az my zywnketh
 thegye ennen haylokawa kywe yzween ő belöle myndent byneket
 Es lelky kefertheteketh Oh edes fenefseeghes zent leelek ky myn-²⁵
 deneknek wagy megh wylagofoytoya, kerwnk thyztohad megh my
 elmeemknek zernyw fethethfeegeeth Oh zenthfeeghes zerelem
 mynden the rolad ghondoloknak Oh edes kegyelmefeegeh enced
 the yhleefedeth az my erzenefeghwnkben the wagy || Mynden¹⁴⁶
 bynben ferthezeth lelkeknek thyzthoythoya hogy az my felfeeges³⁰
 menyey zenth attyank lathaffek Es yfmeerteffek my thwlwnk
 kyth csak thyzthaffaghos zywnek zemey lathattyak Oh wyghaz-
 thalo zenth leelek the wagy ky az reghy prophethakath yhleed
 hogy az el ywendő Crystuf yefwnak ő meelthofaghos Dolghayth
 dyczerethes eenekleffel kywe yelentheneek Az zenth apoftholokat³⁵
 meg erőfleytheed hogy az megh waltho Cryfthwnak gyezedelmes
 wythefeegeth mynd ez zeeles wylagh zereneth el wyfelneek Es
 eel hordoznaak Mykoron menynek feldnek magaffaghat Es kerek-

feeghet Es wyznek melyfegeth kezdehben az ő zenth ygheeye
 myath zerzee The mykora zenth lelked zerenth az wyzeken
 yarz wala nagy Iftenfeeghednek melthofagath Ielenthwen The ez
 kezenfeeghes eelthethő lelkes allatoknak elő wyzeketh bewőytez
 5 The yhleefednek myattha theez lelkes embery allathokath The ez
 wylagon ez ozloth nyelweketh Es | Reghy zokafokath egybe eggye-
 lyttel wr yfthen Oh edes zereteth ky wagy myndenneel yob
 mefter ky az el thewelghet balwany ymadafth wonad Iftheny
 nagy thyzteffeghre Azerth my ees zegeny megh nyomorodoth
 10 nepeyd theeneked kenyereghwen halgas megh kenyerwlettel
 Aldoth zenth leelek, Kynek feghethfegheenel kyl mynden kenyer-
 ghesek heyaban hytettethnek Es meltathlanok leeznek wr Ifthen-
 nek zenth zyneenek előtthe The wagy ky mynden wylaghon walo
 zentheket the yfthenfeeghednek yhleeseewel thanoytottad wehet-
 15 nyek Es nyerhetnyek az zenth lelket azon zent lelek ez may
 napon az edes Cryfthwfnak zenth apoftholyth zanthalan ayan-
 dekkal aayandekozad ky mynden wylaghon leen halhatathlan Ez
 napoth nagy dyczőfeeghesen zörzeed kyn engegyed the maghadath
 mynekwnk

20 Profa alia sacro sancta eiusdem festi: —

Veni sancte spiritus et emitte celitus lucis
 tue radium ||

147 Iwy el Dyczeseeghes zent leelek Es boczaffad alaa Menyböl
 az the fenefeghednek wylagoffagath Iwy el megh nyomorotthak-
 25 nak ő eedes atthyok Iwy el lelky aayandeekoknak adoya Iwy el
 zyweknek wylaghofoythoya Oh the nemes wyghaztalo Oh lelkek-
 nek eedes wendeeghe Es edes hyedelme Oh bodoghfaghos wylag-
 hosfag az the zerethő hyweydnék Zywőknek bellő reezeyth, the
 zenth Ifthenfeeghődnél kywőle semmy nynczen emberbe semy
 30 nynczen byn neekwl Mossad megh azth ky meg ferthezeth őnthöz-
 yed meg azth ky meg azoth gyogyohad meg azth ky megh sebe-
 fwlth Haycz megh ky kemeny eelteffed megh ky megh hydeghwlth
 byryad azth ky el theewedeth Agyad the hyweydnék kyk te ben-
 ned byzthanak Heeth zent nemes ayandekydath Agyad yozaghok-
 35 nak eerdemyth agyad Idweffeeghnek el weeghezeefeth agy erekwł
 erekee walo eremeth amen |

(Ján. XIV. 23—31) Az Idewben monda Idwezittenk Iefws az ő tanythwaninak Valaky engem zeret az en bezedemet tartya Az en attyam ees zerety őtet Es ő hozya yewônk es ő nala lakodalmat teezwnk ha ky esmeg engem nem zeret az en bezedemeth nem tartya Az bezeed kedeegh kyt hallottatok nem enym De 5 azee ky engem boczatot ezeket mondam tynektek veletek lakozwan, az wygaztalo zent lelek kedeg kyt el boczat en atiam en newemben ő meg tanyth tyteket myndenre Es myndeneket meg ihly tynektek valamyt mondandók tynektek Bekefeget hagyok tynektek Bekefeget adok tynektek Nem mykeppen ez wylag aad, 10 adom tynektek Ne haborogyek megh ti ziwetek meg se rettennyen Hallottatok hogy mondottam thy nektek El megyek es el yewők ty hozyatok Ha zeretneetek engemet Byzonyawal erewl-
netek mert een attyamhoz megek mert attyam nagyob ennalam-
nal maft ees azert mondam tynektek mynek előtte meg lenne 15
Hogy mykoron beeh telendyk hyggyetek Imaran nem lokat zolok thy weletek merth || Fel yewth ez wylagnak feyedelme Es en 148
benem semyt nem tart De hogy meg ismerye ez wylag mert zere-
tem en attyamat Es mykeppen paranczolatot adot ennekem
attyam azonkeppen czelekedem ||

20

Paracletus spiritus quem mitet pater in nomine 149
meo ille vos docebit omnia Iohannis decimo
qu, c ret

EZ Igheketh Irtá megh zent Iaanos Ewangyelyftha Ewan-
gelywm yrth kenyweenek thyzen neged reezeben kyketh yelenth 25
az my wrwnk Iefws Cryfthws ez may zent ewangyelywmban kynek
magyarlaghy Ezenkeppen wannak Wyghaztalo zenth leelek kyth
kyld attyam een newembe az thyteketh meg thanyth myndenre
Mely yghekben ky yelenthly wr Iftennek my hozyank walo fogha-
tatlan zeretetyth Es hogy my ees meg thanwlnok őteth azonkep- 30
pen zerethnwkn Hogy azonkeppen erdemlenők vennyé az Dycze-
seeghes zenth lelkeh Azerth anya zent egyhaz ez may napon
walaztotta olwafnya wr yftennek zenth zerethethyről walo ewan-
gyelyomoth Honnan wágon hogy az zenth leelek myath őthlethik
my zywnkbe wr Iftennek zent zerethethy | Mykeppen Zenth pal 35

Irya romayaknak yrth lewelynek ðthðd rezyben Mel zenth ewangelyomnak derekaban ydwezeythenk ynth Mynketh az yfteny zeretethre mondwan Walaky enghemeth zereth ez az en bezeedemet thartya Es een attyam ees zerethy ðteth Es ð hozzaya
 5 yðwðnk Es ð nala lakodalmat thezwnk oly mynth azth mondanaa Walaky azt akarya hogy mynd az tellyes zent hatomfaagh wr iften ð benne lakozyek zokya megh az wr yftent zerethnye Es ezenkeppen mynd attya mynd fyw mynd zent leelek ð nala leezen Mafodzer ynth mynketh a zent Ewangyelywmban hogy az wyghaz-
 10 thalo zenth leeleknek erwendetsefeegheth felette ayczak Es hogy meg thanyhon mynket myndenre Harmadzer az edes Idwezythð oly mynth iegi myat thanoyth mynketh zenth leeleknek yelen woltath my maghwnkban megh yfmerhethnwnk akoron ha az ð zent hytyt Es paranczolatyth megh tharthyok tahath Ighaz
 150 beekeseegheth wr yftennel || Ees Az ð Angyalyual Es ez feldy emberekkel tharthwnk, mely beekeseegh, ebben fekzyk hogy femmynemw bynnek myattha nem ellenkedwnk wr yftennel Ezewkre thanyt ez zenth ewangelyomban wr yften

De laffwk megh thouaba han keppen boczat-
 20 thatyk my hozyank Az zenth lelek ky az felseeges wr yftennek zeerelmynek newezthetyk De azth ezwnkben kel wnnwnk hogy az kegyeffeeges wr yftennek my hozyank bynefekhez walo nagy czodalathos zerelme yfmertethyk megh Mykoron az kegyes yftentwl my hozyank boczatthathyk a zent lelek ky megh
 25 Ielentethyk az thðbby kezeth ez neegy Iegyekbðl Elð Iegy mondatyky Iftheny ayandeekozafnak Mafod belðl walo ðthleefnek Harmad bathorfaaghos Idwezwliefnek Negyed kegyes bewelkedeefnek Elð yegye mondam Ky Ið az felseeghes wr yftentul az ð zerethethybðl yftheny ayandeekozafnak Merth wala mykoron az zenth
 30 leelek boczatthathyk | Myndenkoron ennen maagha az wr yfthen Embernek agya hðnnen maaghat az ð nagy Irghalmaffaaghabol Es zerethethybðl Merth wr Iftennek ayandeeka az zenth leelek Azerth yggenlðth aad ennenmaghahoz ky egy Ifthen thellyes zenth haromfaagh Attya fyw Es zenth leelek Es Az ðrðk mynden
 35 hatho Wr Ifthen ð thellyes Iftenseghe zerenth oth wagyon De eerczed yol megh Merth zent Irafbeely Dokthoroknak megh Igyenðleefek zerenth Es magyarazo melfthereknek mðndafok zerenth wr yfthen Nem foghlal yððth fem helth beeh nem weezen

Mynekokaerth bôlcz azth mongya kenyweenek elfő reezeeben hogy
 wrnak zenth lelke beeh thôlthette mynd ez egheez feldnek kerek-
 legheth Ezôkból megh eerthettyek hogy mykeppen az Iesws wr
 Ifthennek zent fya boczatthatheek ez földre Awagy Mondathyk
 Iwnye ez feldre wgy eerczed hogy wyonnan kezde lennye ez wylaa-
 ghon Es wyonnan kezde czelekedny ez theremtet allathokban My-
 keppen Ennek elôtthe Nem wolt Ith ez wylaghon azaz ew || Zenth 151
 Thefteenek fel weethele zerenth Es az ô zent zenwedefenek Es
 my megh walthfaghwnknak zerzeefe zerenth Ezenkeppen Es az
 zent leeleek mykoron gymôlczeth theremth Embernek ô zyweeben 10
 Mondathyk oda ywnye merth Wyonnan mwthatthya megh ennen
 magath ôthlenye Es mynden gonoffaaghokat onnath ky wzween Es
 byneketh el thawoztathwan Mynek wthanna wgyan megh wylagho-
 fodyk ambernek elmeeye mynth Zenth palnak nylanak megh
 zemey Ime azerth wr yftennek Myhozyank walo nagy zerelme 15
 kyth aad az ô zenth lelkenek boczathafa myath pelda, thowaba
 byzonyaua nagy kedweth Es barathfagoth tenne annak kynek ha
 walaky attya awagy Attyafya halalaath meg boczathana Es el
 enghednee Wgyan thezen mynekwnk az kegyes Ifthen adwan my
 elmeenkbén wylaghoffaghoth Es malazthnak eeletyth ô ellenfe- 20
 ghynek Kyt meg ôlthök wgy mynth mybennwnk az aldoth Ieswst
 bynnnek myattha kyth byzonyt zenth Pal sydoknak yrth | Lewelenek
 hatod reezeeben Megh fezythween wr Istent thynnen maghatokban
 Masod Iegye mondathyk belöl walo ôthleefnek awagy yewetelnek
 Merth mykoron az Zent leeleek Es az ô zenth malazthya adathyk 25
 embernek ennenmagma az zenth leeleek wr yfthen thwlaydon
 zemelye zerenth ôthlethyk embernek zyweeben, Thwgyad kedygh
 azth hogy az zenth leeleek Iw Es zal Embernek ô zyweben thwlay-
 don zemeelye zerenth ônnen allattyaban oth lakozwan Es mywel-
 kedween Ezth hyhettyek zent aghoston dokthornak byzonfaagh 30
 theethelybowl zenth haromfaghröl yrth kenyweenek thlyzen ôthôd
 rezeben holoth wgy mond Nem kel myneekwnk Kethelkednwnk
 merth azon zenth leeleek ky adathoth pynkest napyan az apostho-
 loknak wgyan azon adathyk embereknek Es megh wgy mond Ime
 mely yghen nagy az wr yften azaz Crysthws ky mynden loth aad 35
 embereknek Idwesseegheere Wgyan ezenröl zenth Ambrws Dokthor ||
 Megh wgy mond Zent leeleek[nek]röl yrth kenyweenek elfő reze- 152

ben Wgyan azon egy az zenth leelek kyth az prophethak Es az apoftholok nyerthek Megh wgy mond ky keethelkedyk abba hogy yfthen Es ember nem wolna az ky egethembe öthlethyk nagy fokakban Oh wallyon mel kyal wolna ky az ayandeköth aadwan
 5 ky helyet ennenmaghath ees Adnaa Az wr yfthen thezen ygen mykorzn ayandee kot aad akor ennenmaghat es agya Ilyen Ighen zereth azert mynketh az wr yfthen Harmad Iegye az yftheny zere-tethnek mykoron boczattya az ö zenth lelketh mynekwnk, monda-
 thyk bathorfaaghos Idwezwlfeeknek Merth semynemw ayandeeka
 10 nynczen wr Ifthennek oly bathorfaaghos Es Idweffeeghes Mynth mykoron Zenth leeleknek Ingyen adoth ayandeeka adathyk em-bernek hogy ez byzony legyen megh mwtatthatyk ylneemö okokbol Elezer merth akar menea ez wylaghy Izaagha leegyen embernek | Nem bathorfaaghosok de ynkab feelelmel Es wezedelmes ha ky
 15 gonozwl thartya Mafodzer merth Hythwnkel hyzyek hogy az kegyelmes attya myndenhatho wr Ifthen nagy Zeretetből aada az ö egyethlen egy Zerethö zylettheeth myneekwnk walthfaghwnkra De meegh ez ayandeeka ees elegh az wtholfo retthenethes Itheelethnek felelmywel kyth az ö zenth fya thezen az gonozok ellen Ennek wthan-
 20 na lathyok hogy Crifthws Idwezytthenk attha myndenefthwl foghwa myneekwnk ennen maghath az olthary Zenthfeghnek zemelyeben az erek elethre De Ennek ees wagyon felelme kyk meelthatlan weezyk az erek wezedelemre Zenth Palnak mondafa zerenth De kynek az yngyen adoth ayandee k öthlethyk Es az wyghazthalo zenth leelek
 25 adathyk Az mynden bathorfaaghal Es feelelemnekyl eltethhetyk Es yarhath mert wgy mynth walakyneel az zent leelek leyend mynden-korth zenthölthfeeghere wagyon Es erek eeletyre Azerth meg
 153 Ifmeerthethyk wr Iftennek || Hozyank walo Nagy zerethethy ebbe hogy Ilylen nagy bathorfaagos Ayandekoth adoth myneekwnk
 30 Meeltathlanoknak Negyed yegye ky mondatyk bewfeeghes ayandee-koznak ennen mondatyk walaky bewfeeghesnek Mykoron Az ö kegyelmeffeeghybowl nagyokath Es fokakath aad Merth az oylan zereteththel tellyes Azonkeppen az Irghalmaffaghos Ifthen ky agya az zenth lelketh ky mynden ayandee koknak fellyeb wagyon
 35 Es nagyfokra haznalathos Innen Ielenthethyk az zerethö Wr Iftennek hozyank walo bewfeeges ayandee kozaa kyth megh yrth zenth Ianos elfö kenyweenek negyed reezeeben Ezekből esmeerhettywk wgy mond megh merth wr Iften lakozyek my bennwnk Es my

Iſthenben zent zeretethnek Es malazthnak myattha Merth az zenth leelekből adoth mynekwnk Mely bewfeeghel Es zaporafaghal agya wr yſthen az zenth lelkeh. Innen, tetczyk megh, ſem egy akaaroknak Es theewőknek ky ő benne wagyon keez | Adnya Myndennek ualaky akarya wennye Megh wgy mond Cyprianws.⁵ newő dokthor az therweny kenyben Mykeppen az nap myndennek egyenlő keppen zylethyk awagy agya ő feenellegheth Es wylaa-ghath Azonkeppen az dyczefeeghes zenth leelek Igyenlőkeppen őthlethyk Azerth ha ky nem akarya ő ablakath megh nythnya hogy az ő Ielen wotha wylaghofohon őnnen byne ha az bynnek¹⁰ fethethfeegheeben marad Oh azerth mynden nyawalyas bynes ezeeben wegye wr Iſthennek Illyen nagy hozyank walo zerethe-tyth Es tharczon penythencyath hogy weheſſe az zenth lelkeh

Thowaba kel mynekwnk megh lathnwnk az zenth leelek wr Iſtennek keewanathos awagy gyakortha walo¹⁵ Iewethelyről emberekhez De ez ellen thezen ember mykoron bynben eel wezedelemnek daghallyaban tharthya az ő zegeny lelkeh merth || Myndenzer el wzy ew thwle az wyghazthalo zent lelkeh¹⁵⁴ Ennek okath wety zenth aghoſton doktor Es wgy mond Az zenth zereteth ky Iſtennek neweztethyk awagy zent leeleknek Es az ha-²⁰ lalos byn ellenző allathok egybe Merth ſoha az wr yſthen azth nem thezy hogy ewk egywth maragyanak Azerth ſoha nem yw az byneſhez az zent leelek myglen megh nem theer kyről byzonfaghoth thezen bőlcz kenyweenek elfő rezeeben mondwan az ghonoz akaro leelekben nem megyen beeh az zent bőlczefeeghnek lelke²⁵ Es nem lakozyk bynnek allaya veteth theſtben Ennek feletthe egy hytetlenneel ees nynczen az zent leelek Sem erethnekneel Sem oly kereztyenneel kyben lakozyk az bynnek fertezeteffeeghe hanem ha el hagyak Es Cryſthwſhoz theerneſ Maſod byzonfaagh az peenytenyca thartokrol hogy wala mykoron Es wala hanzor az³⁰ bynes ember Ighazan meg[z]hannya bańnya byneyth Es peenytenyara theer: Mynd annyzor hozyaya yw az zenth | Leelek De Mykoron efmeg az bynbe yzamyk meg ottan el yzy ő thwle az zent lelkeh Hogy keghyklen embernek megh boczattaffeek ő byne az Ighaz banattal Ezekyel prophetha byzonfaghoth thezen kenywee-³⁵ nek thyzen nyolczad rezeben mondwan Az aldoth wr Iſtennek keepeeben Wala mely horaban az bynes megh nyegellendy magath Es byneyth megh zannya bańnya Thowaba megh nem emlekezem

foha mynden ő alnokfaghyrol De az byneknek megh boczathaafa
nem leheth hanem csak az zenth leelek wr Iftennek myatta Harmad
byzonfagh az olthary zenthfeghről hogy walakyk az hywekkezzwl
wala mely zentfeghőth ő hozya melthan weezen az wyghasztalo
5 zenth lelkeh weezy ő hozyaya zent Aghoston dokthor wgy mond
Elfő kenyweenek elfő reezeben Mynden zentfeegh aarth őketh fogh-
dofoknak hath wallyon mennyen ynkab kyk ő hozzayok weezyk
Negyed byzonfaagh Iw Ingyen adoth malazthban elő emberekről
Es Ifteny zeretethben hogy walaky Igaz zeretettel zerethy az wr ||
155 Istenth Az zenth paranczolathok[ba]nak megh tarthafokban Zenth
leelek wagyon ő benne, oka ez merth wgy mond zenth dyenes dok-
thor az yftennek neweeről Zewrzeth kenyben Theremtethlen zere-
teth az az zenth leelek nemz emberben theremteth zeretheteth
azaz wgy theezy hogy ember yngyen zereffe az wr yftenth, bodogh-
15 faagos Zent bernald meg wgy mond az weegh waczorarol zerzeth
bezeedeeben Oh aldoth zent zereteth bodogh Iozagh az zykra ky
theezen embert wr yftennek lakodalmawa Merth walaky lakozyk
zeretethben Istenben lakozyk Es Iftent ő benne lakozyk kyth
megh Irth zenth Ianof kenyweenek negyed reezeben Megh wgy
20 mond My lattatyk theneked Oh Iften zerethő Azte zerelmednek
ywthalmarol Myth arthatnak theneked az ghonozok awagy my-
nemő yoban leezen fogyathkozafod Mykoron zereth theged az ky
femmyből theremteth thegedeth O mely felette bodogh hogy
Ingyen sem mondhatom mely Igen aldoth kyth zereth az kegyes
25 attya az Myndenhato wr Iftent | My thowaba Bodoghb my ald-
thab mynth attul zeretethnye ky az myehnyey paradyczomnak Wra
kyneel wagyon eelethnek Es halalnak hatalma ky ydwezythethy
őketh zerethőketh Es kaarhoztatny őketh gywlőlőketh az proph-
thanak mondafa zerenth Ewryzy wr Iftent mynd az ő zerethőyth Es
30 el wezthy mynd az bynefeketh Oh azerth zegeny bynes tarcz pe-
nythencyath the eletedben hogy elne maragy az feregből

Thowaba kel megh latnwnk az

Dyczöfeghes zent leeleknek czodalathos Ielenetyt ez may
napon az ő thanytwanyinak Mely Ielenet leen czodalatos yelene-
35 tyről neegy okaerth Elfő oka mert Iewe czodalatos zenghef-
fel menyorzaghibol mykeppen Irattatyk apoftholoknak yarafarol
walo kenyben leen wgy mond menyorzaghibol nagy zendwlees
Mykeppen Egy herthelen leeleknek Iőwethele holoth ezwnkben

kel weñnwñk hogy az zent leelek fokzor Ielenth De Myndenkoron
 walamynemő Iegynek zendwlethywel Merth ennek előtthe kethzer
 yelenth Egyzer || Idwezytthenknek kerezthfegheben Mafodzer zy- 156
 ueenek el walthozattyakoron Es mynd keethzer leth zenghees
 zerenth walo zozath mondwan zonak zenghefewel weg yetek zenth
 lelketh Es kyknek megh boczathangyatok byneyt megh boczath-
 wan leeznek Mafodzer ez may napon nagy hyrthelen valo zenghef-
 fel menyorzagbol De keerthethneed myre hogy myndenkorth nagy
 zengheffel Ielenth Welheththywk azth hogy csak öket hozyaya
 therythetnee Es ezenkeppen ky wznee az pokolbeely erdegheť ö 10
 zywekből Merth mykeppen adaa az ooh terwenth nagy rettenethes
 zonak zenghefewel kyt megh yrth moysses prophetha keñweenek
 thyzen kylenczed reezeben Azonkeppen adaa wr Iſthen az wy
 therweenth zenth leelek althal zonak zenghefeben az megh wakwlth
 bynefeknek retthenethesfeeghekre mykeppen az dokthorok yryak 15
 De ez zenth leeleknek nylwaban walo yewethelynek Iſmeerethyeerth
 Iarwllywnk az zentyrafra zenth dokthoroknak mondaafok mellee|

Mynek wthanna Wrwnk Iefws Cryſthws ygherte wolna az
 zent lelketh menben meeneſeenek wthanna gywlekezeenek az tha-
 nythwanyok Ierwfalembé Es lakoznak wala az waczoralo hazban 20
 holoth wrwnk xpus az weegh waczorath tetthe wala Es holot az
 hwfueethy barant megh öttheek wala Mykeppen Lyray myklos
 magyarazya zenth mathenak ewangelyomat merth nem thwgyak
 wala alkolmos Es Ieles napyath Mely napon az edes Cryſthws el
 boczatanaa ö reayok az megh ygherth zenth lelketh Es myndenko- 25
 ron ymathkoznak wala es Ighen gyakortha zolnak bezeelnek wala
 ezrewl az edes zyz maryawal Idwezytthenknek zenth annyawal
 wgyan ezen dologrol zoth therlythween zenth Vynche doktor wgy
 mond hogy mykoron waarthak wolna mafod Es harmad napon
 Ennek wtanna ywthwan az wafarnap napra ky eſyk az wr Iſten- 30
 nek mennybeemenethynek othawayaban mondnak wala nemellyek
 Ily || Bezedeth Ma Ilyk hogy el Iwyen az zent leelek Merth ez az 157
 nagy nap kyn wr Iſten theremthe ez Vylaghoth Azerth megh ezen
 napon wyoythya megh az zenth leeleknek myattha El mwlwan
 azerth az nap czodalkoznak wala myre nem Iwth wolna el Azon- 35
 keppen theenek az Mafodyk napon hethfeen neekyk mongyak wala
 Imaran ma kel el Iwnye Merth heetfee napon theremthee wr
 yſthen az eeghnek magaffagat Es el walaztha Az eeghen walo wy-

zeketh ez felden walo wyzekthul kyue Ielenthwen wr Iften hogy
 azonkeppen el walaztandok wolnanak az Io emberek Es az Men-
 nyeyek az ghonozokthwl Es ez feldy emberekul Harmad napon
 mondanak ma Iwel merth ma theth wr Iften ez felden plantalo
 5 faakath Negyed napon mondanak ma teremthe wr Iften az eeghen
 walo nagy keeth wylagoffaghokath napot Es holdot Azerth Ma
 Iwel Eted napon mondanak Ez May napon menth Menyorzagba
 azert esmegh ez may napon boczattya el Es Ighen zomorkodnak
 wala mert nagy eedes zywel lelekel waryak wala | Hathod napon
 10 Mondanak ez may napen Iwel mert ez may napon zenwede embe-
 reknek waltfaghokerth Imaran zombat napra kelween mondanak
 ez may napon Iwel Merth ez may napon wagyon az Sydoknak
 pynkefthnek ynnepe napya Mynd ez zamos napok el mwlwan nag
 banathban Es nagy keferwfeghben efeenek Tharthanak thanaczoth
 15 Es egy mas akarattyawal gywlekezeenek Es meenenek az edes zyz
 Maryahoz Az eedes zyzeknek vyraghahoz Es lylyomahoz lyrwan
 ohaythwan keryk wala Az edes Wrnak zenth annyathogy Imadna
 ő eerettek Merth ghondollyak wala hog nethalantal megh hara-
 gwth wolna Az ő edes mesterek ő reayok myert haloghatnaa
 20 Azon az hodoghlagos Zenth zyz megh batorytta oketh mondwan
 nagy Edes bezeddel Io remenfeghtek legyen az En edes zerelmes
 fyam Igerethyról merth az myth foghadoth beeh tellyefytty No az-
 ert Imathkozywnk egyethembe Myndnyayan Es Ime Mykoron
 Imadkoznaanak nagy eedes zywel lelekel Itheny aytatoffaagha
 158 feelelemmel napnak harmad horayan || Az zeplötelen zyz marya-
 wal egyetemben mondanak nagy aytthatoffaghal

Veni fancte Ipiritus reple tuorum corda fi-
 delium et tui amoris in eis ignem accende

Iwel Dyczöfeges zent lelekel thölczed beeh az the hyweyd-
 30 nek zywöketh Es az te zerelmednek langhazo thyzeth gyoponeczad
 fel ő benne Es Ime azonnal leen nagy herthelenfeeges zendwles
 Mennyorzagbol myth ha menderges wona Mely rendwleteth
 mynd tellyes Ierwfalemmek warafa meg halla Es nagyon megh
 feelelmenek Es meenenek oda az hazhoz nagy fyethfeegel hogy
 35 latnak my dologh wolna Es my dologh thertenth wolna oth De az
 Irafthwdo Sydok Es az papok lathwan hogy az hazath kyben gyw-
 lekezwen walanak nagy fyfth körwl wette wolna mondanak hog
 Meny Itötte wolna oketh megh Azerth hogy Cryfthws Iefws tha-

nythwany wolnaanak Merth ez athkozoth neepek alyttyak wala hogy theewelghefnek wthan wolnanak myerth wrwnk thanythwany lettek wolna Mafodzer | Mondam Ielenek Az zent leelek az thanythwanyoknak Czodalathos yegywel Merth yllyen felywl megh mondot legyel nagy hyrtelen febbel Mykeppen nemynemő leeleknék hyr-⁵ telen walo Ieweesewel Nem retteneesekre De Inkab őnekyk wyghazthalafokra Imee, beeh thele mynd az hazath nagy fokhatathlan feenesseeghel Mykeppen lyray myklos mongya, walanak kedyghlen akoron oth mynth zaz hwzan Es az edes wr Ifthennek ez nagy Iele⁸ Czoda theeteleth hogy lattak wolna wgyan ez zegeny gyarlo tefthy¹⁰ zeme! Az ő feyek feleth az haznak maghaffagaban az heyazatnak allattha thyzes zynw wylagoffagoth Mykeppen az napnak kerekfegeth eeghween zykraswan Es feenelwen Es el ozlattatheek az fenesseegh thyzes nyelwnék mogya zerent Es Abrazatthyaban Es kyk oth walanak myndenekre feyenkenh zalla Es ezenkeppen¹⁵ beleecök enyezeek Mykeppen magyarazo Iras nylwan mongya De keerdhetneed myre leen zent leeleknék yly mywelkedethy Dokthoroknak mondafok zerenth hogy azerth yelent legen || Az zenth¹⁵⁹ leelek Kylemb kylemb Ielnek abrazaban hogy megh Ielenthene hogy az thanythwanyok kylemb kylemb keppen walo Es mynden feelee²⁰ nyelwnék ayandekath eerdemlenek wennye kykkel predykallanyok kellenee ez wylaghon el ozloth neepeknek Mafodzer Azerth Ieleneek myndeneknek thyzes nyelwnék kepeben Ennek yelenethyre hogy az Cryfthwnak zent hythyről thyzes Igeketh kellene zolnyok kykkel gheryeztheneek mynd ez wylagoth wr Ifthennek zerete-²⁵ thyre Harmadzer Ielenek az zenth leelek czodalathos yegyből Merth bee thólte myndeneketh zenth leleknek malaztyawal Es azonkezbe kezde myndenyk zolny kylemb kylemb nyelwnék Es prophethalny Es Iewendöketh mondany Es wr Iftenth kezdek fel maghaztalny Es dyczerňy Merth Illyen neemő dolgoth thennye Czak³⁰ Ifteny nagy hatalmaffaghoz Illyk wala hogy ees yly egygywgyw emberekben oly hyrtelen oly thwdofok lenneenek Kyk ennek elötte Ingyen abechet sem thwdnak wala Negyedzer Ieleneek czodalatos ayandeekbol merth az | Dyczőseeghes zenth leelek adaa az koron az thanythwanyoknak czodalatos ayandeekokath Elezer merth³⁵ megh ereffeythee az thanythwanyoknak zyweketh hogy soha ne wethkezhethneenek mynd eelthekben ees halalos keppen Mafodzer hogy mynden nyelweknék Es mynden thwdomanth Es mynden

Idweffeghes zykfeghekre megh thanoythaa Harmadzer hogy czoda
tetelnek hathalmat ada ő nekyk Negyedzer hogy mynd ez zeles
wylagoth ő predycacyoyok myath megh fordoythanaa Ewthedzer
hogy ez kereztyen hytheerth aalnak ellene Es mynden keen gyeth-
5 relem ellen byzodalmath Es alhatatoffagoth ada Olwalthatyk
thowaba az apoftholoknak Iarasokrol zerzeth Irafban hog akoron
wolthak wolna Ierwfalembe fok Irafthwdok Es zerzethes neepék
mynden nemzethből kyk akoron fel gywlekezthek wala az pynekeft
napyanak Innepeert Myk[oro]jepen lyrray myklos doktor mongya
10 Mykron azeerth az bezedek megh lethtenek wolna Es ez herthe-
len leeleknek Iwethely Es az apoftholoknak Ifteny dyczerettyök
160 Es mynd aaz || Kezenfeeghes thanythwanyoknak kyk annak eletthe
yghen zolny fem mernek wala feelelemnek myattha Ez czoda
lathwan gywlekezeek nagy fokafaagh Es ő elmeeyekben megh
15 zondördöredwen azaz el amelkodwan czodallyak wala Ennek feletthe
myndenek kyk hallyak wala ky mynd ew nyelweken öket zolwan
Merth soha Illyen dolgoth annak elötte nem lattak Es nem hal-
lottak wala De az Irafthwdok zerzethesek Es papy feyedelmek megh
mewethyk wala öket mondwan Merth mynd borral tellyesek Es
20 rezegek De zenth pether azonnal fel alwan mynden feelelem-
melkyl Es retthegheefnelkyl nagy fel zowal monda Oh thy fydo
neepek Nem mykepen alloythyathok ezek rezegek Mynekokaerth
csak napnak harmad horaya leghyen meegh De ez az kyth meegh
reghen Ioel prophetha megh mondoth wala Idöknek weeghfő reze-
25 ben wgy mond wr yfthen enthek En lelkemből mynden teftre az
az fydo neepekre Es Igenlő keppen az poghan neepekre Es Iewen-
dőt mondna | Thy fyaythok Es thy leanythok Es adok czodat
fölsz Menyorzaghsbol Es Innen alol ez feldrel Ennek wtanna zenth
pether monda Az Nazarethbely Iefwíth wr Ifthenthwl byzonywl-
30 tattath Iozaghokban Es Czodathethelekben Mykeppen mynd nya-
yan Iol thwgyathok meg fezythwen meg öleethek kyt az hatalmas
yften halottaybol fel thamaztha kynek mynd my wagywnk tha-
nythwany Es Iftennek Iogyara wasyon fel magasztathwan ő zent
attyathwl attha Es boczatta ez zenth lelketh kyth maffhan lathtok
35 Es yol hallöthok Haluan ezeketh Es ylyeneketh nag fokakath
Megh zomorodanak Es mondanak Meggywnk haath Io Attyamfyay
Monda zenth peether penytenyaty tharczathok Es ky mynd thy
kezzwlethek megh kerezthelkegyek az Cryfthws Iefwínak zent

neweeben Ezenkeppen thy ees wezythek ez zenth lelket Ezt hal-
 wan meneenek azon napon az kerezthyenfeghre oly mynth harom
 ezen Mynd ezeknek wthanna kylenczed hora koron zenth peeter
 Es zent Ianos wgyan azon napon || Mykoron az themplomhoz fel **161**
 menneenek gyogytthanak meg egy zegeny Santat ky hogy zyleteth
 wolna labra nem kelheth wala Es kynek azonnal thöben honnem
 mynt öth ezen wr Iftenben Mynd ez Illyen dolghokath lathwan
 az papy feyedelmek Indytthanak gharazdath Es haborwth ö elle-
 nek ewk kegyglen wygadnak Es örwlnek wala az werelyghben az
 ö meltherekert xpus Thus zerethethyeerth fem gyethrelmeth fem ¹⁰
 halalth nem feelnek wala Nagy bathorsaghal predykálnak wala
 myndenwth Es ezenkeppen haythak mynd ez wylaghoth Cryfthwf-
 nak zent hythyre nagy Czodakath theewen Keryek azerth my ees
 az edes Iefwth hogy agya myneekwnk ees az Dyczefeeges zent
 lelket erekw ereke amen

15

We ge wa gy on 20

Ne gondoly weelee ha nem zeepen yrtam De nezyed ydweffee-
 ghes haznalattyath ha ky megh oluafa

Zol it az iras az zerzetteffekrel kik twnyan es
reften mongyak meg Zolofmayokat kyre regw-
layok zerent tartoznak ymyllyen czodalatos do-
logh olwastatik rola

5 Wala keth doktor es mykor az thanwfagnak heleeröl ő haza-
yokban theertenek wolna Es hogy mennenek az wton ywtanak
egy nagy erdőben Es mykoron el eftweledeth wolna feelnek wala
hogy öketh wadak megh zaggatnak Imadfiaghra adak önne ma-
gokath hog az yo iften öketh megh menthenee zernyw halaltwl
10 es Ime lathanak thawoly földön hozzayok egy kalaftromoth es ez
keet Doktor az kalaftromhoz tharthanak es mykoron az calaf-
tromnak capuian czergettenek wolna Az calaftromnak feyedelme
hozzayok yőwe es nagy őrmefth bee fogada öketh Es eetelth
ytalth es nywgodalmath adata nekyk Es mykoron az kalaftrom-
15 nak barathy fel költenek wolna az weternyeere : Az egyk doktornak
ees zokafa ez wala hogy efely koron ő zolofmayath nagy aytatof-
162 sagal megh mongya wala es mikoron || Bee menth wolna Az egy-
hazban latha thahat az baratok keet felee alnak az karban my-
keppen zerzetefewknek zokafok es nagy fyralmas zowal czak ezt
20 mongyak wala Oh wr myndenhato yften myre hagyar el engemet
mas felöl megh ezen ygeth mongyak wala es az gyertya ky előttek
eegh wala czak alegh fyakol wala meg rettene ezen az doctor es
ky meene az egyhazbol fel költe az ő tharfat es mynd ketten be-
menenek aaz egyhazban latal ez dolgoth Es hallyak wala az folywl
25 megh mondoth ygeeket mondanya es ygen czodalkodnak wala
raytha Mykor ymmar meg vyrradoth wolna mondanak az kalaft-
romnak feyedelmenek keerwnk tegedeth zerethő attyam hagy
hywassad bee az baratokath mynd ym az egygwnk predycacioth
teezen niekik monda az feyedelem őremeft yo wraym Mykoron
30 bee gywltenek wolna az baratok el kezdee az az egyk az predica-

ciot ymez ygeken Zolgallyatok wrnak nagy vygalagban es my-
 koron nekyk nagy edessen predycallana Az baratok égyen kenth
 kyky mynd nágy fyrwan ky megyen wala az ayton es csak ő maga
 marada az feiedelem es az doctorok ennel yn kab czodalkoznak
 wala Monda nekyk az feyedelem wraym ne alyczatok azt hogy⁵
 yth maftan kalaftrom wolna auagi my elewen emberek wolnank
 De Im ma neektek az wr yften nagy czodath yelenteth merth
 reegen yth kalaftrom wala es mynd az baratok | Kyketh latatok
 yth lakta[to]nak es ő nekyek en feyedelmek woltam es az my regw-
 lank zerenth valo zolofmath twnyan resten es aytathlan mon-¹⁰
 gyok wala megh es Ime az aldoth wr Iften mynket nem vete
 karhozathra erette az ő nagy yrgalmaffaga zerenth De yt wagyon
 kenőnk mynd adyglan myghnem megh tyztwlwnk fogyathkozaa-
 fwnkrol ennek byzonfagara ym ky keeferlek az kapwn tyteketh es
 en magam be teerek az kapun legh ottan nem latyatok ez kalaft-¹⁵
 romoth Hanem csak nagy langas fysteth Ez megh leewen ki kee-
 feere őketh az kapun es beeh tere ő maga az kapun es legh
 otthan ő előlek el enyezeek az kalaftrom kyth lathnak wala es
 latanak az kalaftrom helyen nagy langas fysteth es az langhbol
 yllyen zozat yw wala ky mondwan lay mynekwnk hogy nem zol-²⁰
 galtwk az my teremte yftenőnketh gyorfon es wygan ezeketh lath-
 wan es haluan ez doktorok nagy halath adanak wr yftennek Hogy
 illien nagy czodath mwtatoth wolna ő neekyk Merth mygh ez
 wylagban elenek myndeneketh erre thanythnak wala hogy ő
 zerzet zolofmayokath ayttatoffagal megh fyzechneek wr iltennek²⁵
 Wallyon my leezen en edes yftenem azoknak kyk hogy nem csak
 meg mondanak regwlayok zerenth walo zolofmayokat De yn kab
 haragoffagnak es dagaloffaghnak myatta es ez wylagy zorgalma-
 toffaghnak myatta el hagyak bizonaua || Egyebeth nem Mont-¹⁶³
 hatunk hanem csak Az zenth agoftonnak mondasat hol ezt³⁰
 mongya atkozot ember az ky wr yftennek zolgalattyath gonozwl
 es resten twnyan ezt mongya Zent agofton doktor amen

Pater noster

Iollehet nagy eerdemőwek Es nagy aittatofok es nágy fokak
 legyenek ymaczagok kiuel emberek nagy malasztot hernek Es ky³⁵

myat Iftennel bezeelnek De maga ymaczagok kewzeth nagyob
 Es yob nyncezen mynth az pater nofter Mert égeb ymaczagokat
 fok okaert felul mul Elewzer felewl mwl az lelefnek okaerth
 mert ewteeth lele awagy zerze Cryftws Iefws ewnnen maga ky
 5 wala yften es ember Mafodzer felywl fwl mynden ymaczagokat
 mert ketelen meg hallando myndenektewl Merth ewtet Cryftws
 zerzette Harmadzor felywl mul egyeb ymaczagokat zykleghnek
 okaerth mert mynd ez wylagy zykleegewnket mynd az mas wy-
 lagiat ew benne Es ew myatta kerywk Towaba meg twdando
 10 hogy az pater nofterben vagyon heet keres Elew keeres monda-
 tyk zentelteffek te newed Mafod keeres mondatik ywyen te orza-
 god De ez pater nofternek megh eertefere kerdetyk myeerth mon-
 dod my attyank Es nem mondod my wrwnk my iftenwnk auag
 my teremtewnk felel bodoglagos | Zenth tamas ez kerdefre
 15 Hogy azert mondod my attyank mert mynket zerete atyay zerel-
 mel De ymez neweeth my wrwnk my Iftenwnk my teremtenk
 retteneteffeghnek awagy feelelmnek neue azert mondod my
 attyank Es nem mondod my vrwnk Awagy my yftenwnk ky vagy
 menyeghben ez rezhez keerdettethyk Myeerth mondod ky vagy
 20 menyeghben Nam iften myndenewt mondattatyk lenny ez fewl-
 den irgalmáflaga zerent pokolban ygaffaga zerent Menyorzaghban
 az meg bodogwlth lelkeghben dyczelegel felel bodoghfaagos zent
 Thamas ez kerdefre hogy keth oka wagyon wannak Elew oka
 hogy hogy myeert mongywk ky vagy menyeghben ez hogy cryftws
 25 mynketh tanytana ne feldyet hanem menyeyet kewannywnk Mafod
 oka hogy mwtatnaya az helt azaz az menyorzagoth kyre wagyonk
 teremtettek Es megh waltottak, zentelteffek te newed ez az pater
 nofterben elew keeres kyben kerywk yftent hogy az ew neué zen-
 telt leegyen De keerdened te azth hogy zenteltetyk iftennek neue:
 30 ha mynden ha zentelth es aldoth wolth mert myndennemő zen-
 feegwnknek ew tewle wagyon kezdehly feleltetyk ez keerdefe
 hogy Iftennek ew neue nem mondattatyk megh zenteltethny
 Azerth hogy valamykoron zentelt nem wolt wolna Awagy kedygh
 164 walaky ew reya zentleeget athatna kertetyk azerth || Zentelthnek
 35 lenny Hogy my bennewn az ew neue zentelt legyen my zywengh-
 ben eutet hywen es zerethwen, Zentelth legyen my zayonkban
 ewteth dyczerwen Es valwan, zentelth legyen my mywelkede-
 tewnkben yol Es yghazan eelwen Ieyen the orzagot ez mafod

keeres az pater nofterben hogy kyben kerywk iftent Hogy az ew
 orzaga my hozyank kewzel leegyen De mondanad the azt hogy
 hogy kewzelythet my hozyank ez wylagon az ew orzaga Merth az
 ew orzaga az mas wylagh Azerth ez wylagon ez wylagyakhöz nem
 kewzelythet feleltetyk ez bezeedre Hogy nylwan ez wylagy embe-
 rek ez wilag zerenth nem byrhattyak az orzagoth De maga
 kerywk az ew malaztyat kynek myatta az ő orzagat walhatywk
 Legyen the akaratod mykenth menyben ees fewlden Ez az harmad
 keeres az pater nofterben kynek kylemb kylemb ertelmy wannak
 doktorok mondafy zerenth elfew eertelme Merth az menyen 10
 ertethnek [by] ygaz emberek az fewlden eertethnek bynes emberek
 Hogy ez keereefnek ez legyen ertelme legyen te akaratod mykenth
 menyben az az yo emberekbekben Es fewlden az az bynes emberekbekben
 hogy te hozyad fordwlyanak Es the | Neked zolgalyanak De bo-
 doghlagos zent thamas ygy magyarazza Legyen te akaratod 15
 mykent menyben az az az zentekben Awagy angyalokban Es
 feulden az az embereknek ew. közöttwk De Scotws newő mefter
 ygy magyarazza, legyen te akaratod mykenth menyben Es fewl-
 den az az az myth te menyben akarz zeretz gywlölz my ees
 fewlden azth akarywk azt zereffwk Es azt gywlöllywk My kenye-
 runketh mynden napyath agyad neekwnk ma Ez negyed keeres
 az pater nofterben Hogy kyben ker yftenth mynekwnk adny ez
 wylagy eeletewnketh merth embernek eeletenek kezdety kenyer
 Es wyz Mykenth megh wagyon o terwennek kenywenek egyk
 reezeben megh yrwan kerywk Es az mas wylagy eeletewnketh 25
 kyrewl megh wagyon yrwan, Ember angyaly kenyereth ezyk
 megh, twdando mynekwnk yth az pater nofterben, Pater nofternek
 ew negyed kerefeeben hogy negy keppen walo keres yelenthetyk
 elfew keeres hogy kerywk hogy my nekwnk eledelth agyon De
 eteknek felette walo woltath my tewlewnk el wegek az mondatyk 30
 my kenyerwnket merth hol csak az kynyer wagyon oth eteknek
 foklaga nem yelentetik || Hanem el tawoztatyk Masod keres yelen- 165
 tetyk hogy my myndenth yftentwl kerywnk wgy mynth my terem-
 tenktwl az mondatyk agyad my nekewnk Harmad keres Hogy
 fenky maganak walamyth ne twlaydonohon azert mondatyk my- 35
 nekwnk Negyed keres yelentetyk hogy my ez wylagy marhath
 kyt yftentwl kerwnk felette hozya zorgalmatozfok ne legywnk Es
 ew hozya ne ragazkogyonk Azerth mondatyk agyad my kenye-

rwnketh mynden napyath aggyad nekewnk ma Es boczas myne-
 kwnk Ez ewted keres kyben kerywk yftent hogy megh boczaffa
 my byneynket mynd ew ellene waloht mynd baratonk ellene
 waloht Es mynd my ellenwnk walot De mondanad te azt myre
 5 monta cryftws Es boczafad megh mynekwnk my weetkynketh Es
 nem monta my bynenketh Feleltetyk ez keerdefre Hogy yth ez
 helyen ez yégzy my veethkewnket, vetetyk kezenfeghel wgy mynd
 yégzy Es az bynth Ne wygy mynketh kefertetben Ez az hatod
 keeres az pater nofterben kyben kerywk yften hogy meg tarczozn
 10 mynketh mynden kefertetthwl De mondanad te azt az keefertet
 nagyob rezre erdemunk azerth nem kel az kefertetthwl | Magwnkat
 meg wonnwknk feleltetyk ez kerdefre hogy ne kerywk iftent azra
 hogy foha ne keeferteffwnk de kerywk azra hogy Ha mykorth
 kefertetewnk tahath mynketh akor el ne hagyon hogy az keefer-
 15 tethnek ellene alhaffwnk De zabadoh mynketh gonoztwl ez az heted
 keres kyben yftent kerywk hogy mynketh meg zabadyczon myn-
 den gonoztwl mynd el mwlttol yelen walohtwl Es yewendötwl
 Merth mykeppen meg wagyon yrwau mynd ez wylagh gonozban
 wagyon wettetween Merth my eeletwnk wagyon vyzza wywo aka-
 20 rath Hatwnk megeth wagyon el mwlt bynewnknek gyenyewfge
 My iögonk felewl marhabely kazdagfagnak kewellege Bal felewl
 wagyon haborwfaghbely zenwedethlenfegh my talponk alath wa-
 gyon zertelen walo zereiem de my feletteunk wagyon ellenfeghtewl
 walo felette walo awagy zertelen felelm kytewl my myndeneftewl
 25 kerywk yftent hogy megh zabadyczon kit my nekwnk engegyen
 ew fellege

Pater nofter my attyank ky meg nem halgat-
 tatyk azöktwl az kyk halalos bynben wannak
 mert mykoron mongyak my attyank Rea felel az wr
 166 yften ezt mongya nem ||. Wagyok en ty attyatok Merth ty az
 pokolbeely ewrdegtwl wattok az a ty attyatok mert az ö mywel-
 kedetyth tezytek Es az ew elkulczet kewetytek thwdnya illyk mynt
 kewelleghben es mynden bynegben Ky wagy menyeghben az az
 my bennönk Es felel az wr iften nem wagyok ty bennetek mert
 35 nem mennyeyek honem poklok wattok thy Zentelteffek te newed
 Felel az wr yften merth nem ty myattathok sem ty bennetek mert
 ty nem wattok zentek De ynkab atkozottak wattok Iwyen te
 orzagod Felel az wr yften ne ywyen te [orzagod] hozzyatok De

ynkab el weeteffeek tytwletek Es el karhoztaffatok Leegyen te akaratod mykent menyben Es fewlden Felel az wr yften mykeppen az en akaratom ez ez felden azonkeppen ahol az pokolbeely ewrdeghegnyon ty ees ot legetek awagy az en akaratom menyorzagban hogy ahol een wagyok sohaa ty oda ne ywthaffatok My⁵ kenyerwnket mynden napyat agad nekwnk ma felel az wr iften nem tynektek kenyeret De ynkab örekke walo eehezeefth Es boczas nekwnk mykeppen my boczatwnk nekwnk weetetteknek Felel az wr yften nem boczatok mert ty sem boczatthok az tynektek wettetteknek Es ne wygy mynket keefertetben Felel az wr¹⁰ Iften nem wyzlek mikepen mondia | Zenth yakab Senky ne mondia walaky keefertetyk hogi yftentwl keefertetneyek mert az wr yften az gonozoknak nem keefertöie Felel az wr yften en tyteketh keefertetben nem wyzlek De wytettethny engedlek De zabadoh mynket gonoztwl az az az pokolbely erdegtwl ees mynd az eu tar-¹⁵ fafagytwl ewreke kenozwan

Wrwnk Iefwfnak Cryftwfnak zent testenek weetelerewl

Myeerth Zent apostol mongia hogy az meg monthatatlan nagy zentfeget ky meltatlan wezy yteletet weezen az az karho-²⁰ zatot ezyk Es yzyk ew maganak azeert mykoron Iefwfnak zent testet wenny akarod zerezyed magadat annak elewtte egy heettel hozya keezwllyny zorgalmassagal tewredelmessfeegel Es byneknek gyakorlatos megh gondolafawal Es aytattos ymaczagnak edeffeegel merth ez kezewletröl wgy zol zent pal apostol Mykoron wgy²⁵ mond komonykalny akar ember meg byzonyoha magath ember Es meg hannya vessé Es wgy egyek az kyhnyerböl Es wgy igyek az poharbol Es az yewendew Vafarnapon komonykalny igykezyel Enzelkegyel Harmad nappal elewtte magadath leeleknek bwzgozagara zerzened wgy hogi az wafarnap elewt walo penteken ||³⁰ Myndennemö rwth gondolathtwl ogyad elmeedet Es mynden **167** dologban awagy dolgodban lelky zemeyd elewt walyad az meg fezwlt Iefwft zyznek fyat az kereztfan fyghwen was zegekwel aldöt kezeit fel zegezwen tewys koronawal meg koronazwan echettel Es meeregel ytatwan halyapafokal Es bozzwlagokwal meg elegyt-³⁵

tetwen pyfpekektwl Es yraftwdoktwl meg karomlattatwan fok
 oftorozalokal megh farattatwan Hegyes chwchawal meg ekleltet-
 wen meg halando emberek myat el temettetwen keferw halal
 myat meg emeeztetween Es azon napon ezeket gondollyad akar
 5 walamyth egyebeth teeg yol megh gondolwan meg fezwlt terewm-
 tódeth zywedben hordozwan zywedben es testedben banatod
 legyen Es orchadnak zomorwfagat mwtaffad mondwan zenth pal
 apoftollal nekem tawol leegyen dyczekednem egyebben Hanem
 csak my wrwnk Iefws Cryftwnak kereztfayaban zombaton kedygh
 10 zerezyed magadat mynden tehetfeegeddel Feleyd baratydnak nya-
 yaffagat el tawoztatnod Es elmeednek nywgolmath walazthanod
 Mert az ymmar lelky nywgodalomnak napya Es wegy te zadnak
 zoros weztegfeegeth vgy hogy aaz napon nem csak hywfagos
 bezeedeketh De mellyek zykefegelek es csak alegh awagy nehezen
 15 zollyad mert zent [Ieronymos] Ieremyas profeta | Thanwflaga
 zerent ygen yo embernek warnya wrnak ydwessegeeth czendeffeg-
 wel Es completa ydeygh zerezyed magadat awagy imadflagra
 Awagy zent yrafnak halgatafara Awagy Isteny gondolatra Com-
 pleta wtan be meny zent egyhazban Es oth egybe gyohed te
 20 elmeedet Es mynd eltygh teremtednek ellene walamyth tettél
 mynd oth megh gondollyad zywednek banattyauál Es keferw-
 feegewel mondwan zent dawyd profetawal meg gondolom wram
 yften te nekéd mynd en eztendewymeth zywemnek keferwfegeeben
 Es mykora comonycal az elewt walo napon beytely Es wafar-
 25 naapon weternye wtan ne erezyed alomnak magadat de wygyazy
 ymathfagban merth wgy wegyed ezedbe hogy Idwezyttenk Iefwlt
 Soha Hamarab meg nem leelettethetik mynth weternyey ydewn
 Bölcz mondafa zerent Ha ky reghwel wygázand en hozyam meg
 leely engemeth Mykora ymmar hozyad weended az nagy mel-
 30 tofagos zentfeget myndeneftwl magadat meltathlannak ytellyed
 Es mykora nekéd adatyk esmeryed maghadat ynkab lenny
 menyey embernek hogy nem fewldynek azerth fyes nyerny zy-
 wedben vygafagos fyralmat Es hamar folyamyal celladban Es ere-
 medben gondollyad yefwnak te yo wendegednek haznalattyat
 168 mert ew maga idwezitenk || Vgy mond Ky ezy en testemeth Es yzya
 en weremeth erek eleteth wal Es walamynemew dyczeereteketh
 mongy Es ogyad magadat hogy az napon te zadbol artalmaí Es
 hywfagos zok ne zarmazyanak kyn beeh menth Iefws dyczeufegh-

nek eleghyteye merth w'g mond zent pal apostol Sewt megh nem wehety Istennek Es ewrdeghnek poharat meltan az comonykalafnak gyakorlatoffagarol nem merezkedem tanalczozn'ya batorfagal Hanem csak menyben tanyth zent agofton doktor w'gy monduan mynden napon vrnak testet venny sem dyczerem sem orczarlom⁵ De maga mynden wafarnapra komonykalny kezerytek ha lelek bynek terhevel nem lattatyk megh nehezewlthnek lenny amen

mynd el temettetewn'k cristuffal zent pal Ro-
mayaknak yria magyarazo mester

Ez temetes awagy koporfo kiben temettetewn'k keel zerze-¹⁰
teffegnek eelete Awagy kalastrom kyben az zewrzetes lelek zerent
meg kel halny Ez wylagnak es el temethetethny Ez wylagh elewt
mynden ky nem hamys zerzetes Hafonlatos megh wolthoz es el
temeteuthez negy hafonlatoffagaerth elewzer mert mykent az holt
nem gondol ez wylagy marharol awagy nynczen ez wylagy mar-¹⁵
haya azonkeppen | Az ygaz zerzetesnek semmy twlaydon mar-
hayanak nem kel lenny Hanem mynd kewffegben adny, hogy
mondhaffa zent yobbal mezyttelen yuttem ky een anyamnak
meehebeawl esmeg mezyttelen megyek oda, az az twlaydon mar-
hanekyl, Vagyok ez zerzetben Es twlaydon marham nekyl halok²⁰
meg Mafodzer Hafonlatos az ygaz zerzetes az holthoz mert mykent
az holtnak nynczen eerzekenfege sem yndwlafa az keppen ygaz
zerzetesnek nem kel test zerent gyenyerkedny Es az ew akarattya
zerent yndwl'ny walamyre hanem az feyedelem akarattyawal Es
mykeppen az holt nem mond elene Es nem zwgodyk az ky ewtet²⁵
tazygallya Es rwgya es zydalmazya azonkeppen az ygaz zerzetes-
nek az ew feyedelve akarattya ellen Es feyedelve ellen nem kel
rwgodozny Es ellent tartany harmadzor mykent az holtat az mely
feerbe tezyk onnan ky nem yw myg nem ky vonziak onnan azon-
keppen az ygaz zerzetes az mely kalastromban wetik, ky nem³⁰
megyen onnan myg nem az feyedelem akarattya vety mafowa Es
mykeppen az el temetet ember nem zwgodyk ellene ky ewtet az
ferböl ky wonzya azonkeppen az igaz zerzetes mykoron egy ka-
lastrombol mafba vetyk nem zwgodyk zent pal yria mynden
ember az mel hywatalban wasyon hywan azonba maragyon³⁵

Azert mynd erews penitenciara engedelmeffegre zegenlegre es tyztalagra teft zerent es lelek zerent es, Es ylenen az ő twlaydon akarattyanak el hágafara Mert akar mel fokat hattónk legen meg e wylagy morhat ha az zabad akaratot meg nem hattwk es
 5 femmyt nem haznalonk hanem mynd el wezewnk wrwnk criftws meg wég mond az ky en wtanam akar ywny tagagia meg ő magat es wege fel ő kereztet es keweffen ehngemet az az getrelmet walyon zerelme en ertem ict ||

169

gyonafrol

10 EMber Akoron kezd lennye Igaz mykoron ew thwlaydon byneyről kezdendy ő maghat wadolny ky megh wagyon Irwan, Az Ighaz menthwl eleztheeb őnen maghat wadolya Semmy nyn-
 czen byzonyawal ghonozb mynth az ew byneyth az bynes ember meg Ifmeerwen Es megh nem fyratny Mynden bynes ez wylaghon
 15 keethkeppen fyrathattya megh ew byneyth Elezer mert ew thwnyalaghanak myattha Ioth nem theth Maffodzer merth ew mereeffeghenek myattha ghonozth teeth Ioth kedyk kyth kelleth wolna tennye tetthe Es az ghonozt kyth nem kellet wolna thennye thette Az oly ember meelthan tharth penytencyath ky el
 20 mwlt byneyt fyrattya Es az megh fyrthakat nem theezy De ky ő byneyth megh Syrattya Mafodzer eefmeg theezy oyan az mynth ha ky mofna zaradathlan theglath mellyeth mynth mennel Inkab moff annal nagyob farya leezen Ha Mykoron ember weethkezyk Es penytencyath thart Es ő eletheet, eelween mynden bynból
 25 megh thyzthythya ő neky ha | Halala therteenendyk myden keethfeghnelkyl az örök nywghodalomra meegyen De ky ghonozwl eel Es háialanak Ideyen penytencyath tharth Mykeppen ő neky karhozattya keetfeeg wgyan azonkeppen ő boczanattya keethfeghes ky azert bathorfaagos akar lennye halalakoron ő byney-
 30 nek boczanathyarol egheeffeegheeben penythencyat tarczoz Es egheeffeegheben az ő byneyth megh fyraffa Annak okaerth merth wr Iftennek ő Irghalmaffaaga thythok zónethlen walo fyrasnak zykfeegh lennye azert een zerelmes Attyamfyay halgaffathok zenth Ifydorws doktorth ky wgy mond Nem kel penythencya thartho
 35 Embernek ő byneyről bathorfaaghanak lennye Myre merth az bathorfaagh thwnyalagoth nemz De ez feele refthfeegh gyakortha

eztelen emberth eleebbely bynekre wonzon Mafthanfaaghal En
 zerelmes Attyamfyay wegyetek En thanaczmomath Es mykoron
 thehetytők thy eelletheketh meg Iobyhatok Mykoron thynekthek
 Ily malazth adathyk thy bynetheketh megh fyraffathok mykoron ||
 Thehetytek Megh bannyatok Mykoron tehetytek megh gyonh- 170
 nyatok Myghlen ez tefiben eelte addyk az.thy bynetheketh megh
 fyraffathok Megh halandoknak hywaafok leegyen Az thy Iobbw-
 lafthok Mykoron tehetytek ghonozokath kyketh thöthetek megh
 bannyaatok Mykoron tehetytek bynthwl Es weethköktwl thy
 maghatokath megh wonnyathok Mykoron Ideye wagyon kyacza- 10
 thok az wr Iftenhez thy maghathokeerth Myghlen ez gárló tefth-
 ben eelte thy bynethekről boczanatoth kereffetek Es Irgal-
 math nyeryetek Azerth En zerelmes Attyamfyay byzonfagal hyg-
 yethek Merth nagy remeenfegh wagyon a gyonafban Azerth
 femmykeppen ne keetelkegyetek Es wr Iftennek Irgalmaffaga- 15
 thwl el ne theewegyetek Mynek wthanna thy halalthoknak napya
 el Iewend annak előtte penytencyath wegyetek Mynek elette az
 örök pokolbeely kut beeh herpenczen penytencyath tharczathok
 Mynek előtte az pokol el ragagyon | Az thy bynetheketh megh
 fyraffathok Mynek előtte pokol fenekeebe merwltethneetek thy 20
 refthfegteketh Es thwnyafakthokath megh zokokyathok Holoth
 Imar thowaba nynczen boczanathnak helye Holoth nynczen peny-
 tencyanak engedelme Holoth nynczen megh Iobbwlafnak hagio-
 mafa Hol oth Imar nynczen gyonafnak helye Myre Merth pokolba
 femy varankozas nynczen femy hydelem nynczen Mert Iolleheth 25
 bynes leegy De magha penytencyanak myatta wez boczanatoth
 Semmy byn nynczen oly nehez hogy ky penytencyanak myattha
 megh nem boczatthatyk Keethfeegh öreghböythy az bynt Es
 keethfegnek byneenel nagyob nynczen ez keethfeegh mynden byn-
 nel ghonozb De e[z]n Draghalatos attyamfyay leegyen byzodalma- 30
 tok az zenth gyonafban Es wr Iftennek yowothaban ne keethel-
 kegyetek

penytencyarol

IAy En nyawaalyas bynes IAY en nyalyas feyem enny
 nagy fok bynekebe enny nagy fok weethkekbe Enny nagy fok || 35
 Refthfeegkebe Es thwnyafaghokban eefwen Ezekezzwl elezer melly- 171
 keth fyraffam melyketh ohayczam Es mellyketh zoko[g]kyam elezer
 En nyawalyas bynes Es mynemö fyralmath wegyek elezer En Meel-

tatlan mynemő kenyhwllathaafokath theygek Es őnczek elezer: Ennekem elmem megh nem ghondolhattya Es megh nem Ielenthethy enny fok zamthaalan byneknek mywothath O fyralmak vallyon howa wontathok el thy maghathokat O fyralmak hol wattthok, 5 hol wattok kenyhwllatafoknak bewfeeges kwt fey Indwlyathok megh keerlek En fyralmamra O thy folyo kenywek follyathok en orczamra nedwefőheetek meg őteth Es Agyatok ennekem keferw fyralmath Segely Enghemeth En Ifthenem mynek-előtthe megh hallyak Mynek előtte az halal elől weegyen en- 10 ghemeth Mynek előtthe engem pokol el ragagyon Mynek előtte enghem thyz eegheffen Mynek előtte enghem feetethseegh beeh bwrohon Seghely enghemeth en Edes Iftenem Mynek előtte en az keenra Iwthneek mynek előtte engem örök thyz | Eegheffen Mynek előtthe engem gyeteryenek pokolba Weeghnel- 15 kyl En zerető Iftenem myth theygek mykoron el Iewend az the nagy retthenethes Itheeleted Myt felelők ha el Iewend az the Itheeletednek keerdőzeeffe Es myth mondok En nyawałas zegeny bynes Mykoron beeh Ikthatandom the nag felfeeges Itheelő zent zeekednek eleyben En wram Cryfthws, Iay az napnak kyben weeth- 20 keztem Ia[z]y az napnak kyn ghonozth tettem Iay az napnak Mykoron althal haghtam wr Iftennek zenth paranczolathyt Oh de ne thaamadot wolna fel az nap ő wylaghoffaaghawal en ream hogy ne weethkezhettem uona Oh athkozoth nap Oh wthalathos nap ky wag Ennekem wthalatos mert en az the wylaghoffagoddal sem- 25 myth nem haznaltam Oh te nap ky myndenkeppen nem wagy meltho newezethre: akartham wolneek ha ne thamattal wolna fel een ream ky hozoth enghem ez wylaghra ky nytta fel en meehemnek rekezeeth yob wolth uolna neekem ha nem voneek || 172 Ez wylaghra Zylethween honnem mynth örökwł öröke pokolban 30 kenzathnam Iob wolth wolna ennekem ha Ingyen fe zylettem wolneek honnem az örök kenokath zenwedneem Iob wolt wona ha ne nemzettém uona honnem mynth pokolnak zernyw langat zenwedneem Iob woth wolna ha nem lettem wolna honnem örökwł ereke zernywfeeghnek faydalmath wallottam wona Elegh wot 35 wolna Ennekem ha Ingyen fe theremtettem wolna ez wylaghra honnem örökwł walo ghonozokath zenwedneem Syryathók En raytam meny Es feld Ohayczatok En raytham mynden therem-teth allathok Es kyknek erzeekönfeegh zerenth walo eeletők

leheth kõnyuet hwllaſſathok en raytam Merth nagy nehezen
 veethközthem bodoghthalanwl weethkeztem nyawalyaſſaghwl weeth-
 keztem Nagy fok zamlalhathatlanok Ennekem byneym Mykora
 Iol eelnek zabadakarathtal el hagyam foghadaſomat De En ez
 Iokath kyketh fogattham wala ſoha meg nem tharthottam De
 myndenkoron Een byneymre theerek Myndenkoron en byney-
 meth | Sokafyttham Es En wetkeymet myndenkoron gyakorlam
 Soha Iob erkwczekekre nem walthozam Es ghonoz theetemeenyek-
 thwl ſoha meg nem zwneem de kerlek Imagyatok Iſtenth En
 eeröttem thy zenth emberek Es eſedőzyethek En eeretthem mynd
 zenthek Es mynden zenteknek kary Merth neethalanthal Irgalmaz
 ennekem az wr Iſten Es Neethalanthal el moſſa een byneymeth
 Nethalanthal el weezy En alnokfaghymath Oh En nyawalyas
 lelkiem wallyon ky Irgalmaz the weled Es ky wyghaztal megh
 theged Oh zegeny leelek Oh gyarlo lelek ky theezen wallyon
 ſyralmath the eeretted O hol wagy embereknek őryzőye O hol
 wagy lelkeknek megh walthoya hol wagy the Io paztor Myre wthal-
 tal megh engemeth Myre fordyttotthad el the zenth zynedeth en
 thwlem De En eedes Iſtenem ne felegy el engemeth mynd örökee Es
 ne hagy el weegezetre Ne hagy el őrdögöknek hathalmaſſagha aala
 Mert bynes Ember wagyok Es Meeltathlan wagyok De magha meegh
 ees een edesIſthenem the hozyad fwtok mert the kegyes wagy Es ke-
 gyelmes ees fok Irgalmaſſagw wagy || Senkyth el Nem Hacz ſenkyth
 megh nem wthalcz ſenkyth el nem wecz Az te zenth Irgalmaſſa-
 ghottwl Azerth En nemes wram Ieſws Cryſtbws mythaſd megh En
 raytham the zenth Irgalmaſſaghodath Es keerlek En nemes wram
 Ieſws hogy ne thagagyad megh En thwlem kyth Irgalmaſſaghod
 zereneth egyebeknek atthal En wndokfaagymath nem othalmazom
 ſem menthem Es een byneymeth el nem enyezthem Merth wtha-
 lathofok ennekem En tőth ghonoffaaghym Es een bodoghthalan
 weethkeztem En thewelghefymeth gyonom Es een Weethkeymeth
 Ielenthem een alnokfaghymath Iſmeerem Weethkezthem wr Iſten
 azert Irgalmaz ennekem Weetkeztem En Iſtenem azerth leegy
 kegyelmes Ennekem byneſnek Engegy een ghonoffaghymnak ke-
 gyelmez een byneymnek Es bóczas En weethethymnek En wram
 Myndenhatho wr Iſthen ha En alnokfaghymra neezendez Wram
 ky byrhath awagy ky zenwetheth el theegedeth ſenky the kerde-
 zeffedre meegh az Ighaznak Ighaſſaga ees bathorſagos nem leheth

Wallyon ky | Vagyon oly Ighaz ky meerneye önnen magath mon-
 danya bynneekyl egy Ember sem wagyon bynneekyl Senky nem
 thyztha weethekthwl Senky nem thyzta the zenth zynednek előtthe
 Imee meegh az zentheközöth ees nem leeléthyk förtözethlenfeegh
 5 Ime kyk mynd wr Iftenek zolghalthak Nem voltak alhathatoffok De
 meegh az angyalok közöth ees leeleteth az aalnokfaagh Az meny-
 nyey Czyllaghok ees nem thyzthak the előttd Az Menyey eghek ees
 nem thyztak the zenth zynednek előtthe Es nem az zentek Senky
 nynczen förtözethlen Menewel nagyoban En nyawalyas bynes penez
 10 Dohoffaagh Es feeregh embernek fya leanya ky alnokfaghokban
 wgyan merwlten mykeppen wyzben Es megh fokafytthottam En
 byneymeth ky wlök nagy porban ky lakozom faros hazban ky ez
 földyeketh tharthok fundamentomnak En vram Es En Ifthenem
 Engegyed the zenth Ioghodath enneekem bynesnek Emlekezyel
 174 megh En eedes Ifthenem rola my leegyen en mywoltomnak || Ioza-
 ghy Emlekezyeel megh Merth feld wag yok Emlekezyel megh Merth
 Hamw Es por wag yok agy wrwoffagoth kywel gyogywlyak megh
 En gyarlofaghos effeem en nagy byneymnek wermeeben En meel-
 tathlan effeem pokolnak fenekebe De een eedes Ifthenem zabado-
 20 had megh een nyawalyas lelkemeth pokolnak rekezes fogfaagha-
 bol Ne rekezyen bee Enghemeth az nagy meelfeegh Ne őrwlyen
 bee nyelny enghem pokol Ne wygyarghaffa En ream pokolbeely
 werem ő zayath Zoroffagh nethagagya megh En ky meenesemre
 ő wtath Imee hol az feeelimes naap Imar Ihol tethezyk Imar Im
 25 el Iwth az wtholfo naap Im kez el wagyon az keferw halalnak
 napya Imar Semmy nynczen egyeeb az fyrneel semy nynczen egyeb
 az koporfonal boczas megh ennekem En Wram Ifthen mynek
 eletthe menneek Az feke the földbeh segely megh Enghem En
 zerethő Ifthenem mynek előtthe Iwthneek nyawaalyaffagnak Es
 30 homalyoffaagnak földere lelkeknek | Megh Walthoya theeğ fe-
 gedfeegeth Enneekem mynek eletthe megh Halok oldozad megh
 En byneymnek ketheleyth Mynek előtthe halalra Iwthneek Cryf-
 thwiban En zerethő attyamfay wr myndenhatho Ifthen zorghal-
 mazyon thy welethek Es boczaffa megh thyneekthek mynden
 35 bynetheketh, wr Ifthen theegeen boczanatoth thy weethkeytőkről
 wr Ifthen boczaffa megh mynd walamyth weethkezthetek Wr Ifthen
 ky moffon thyteketh mynden bynethekből Iaryathok Imar wgy
 Mykeppen Illyk Weeghezyethek el thy zywetekben hogy thowaba

fooha nem weetkeztek Thekellyetek megh thy zywethekben hogy
 thowaba soha ghonozt nem theezthek Oyathok thy bynetheketh
 gyakorlany Ne förtöztheffe[d]tek megh maghad[a]thokath thy byne-
 thek wthan Thy penythencyathoknak f[a]yralmy wthan ne theerye-
 thek megh bynetekre mafodzer Ne thegyeethek mafodzer azth 5-
 kyth Mafodzor kel megh fyrathnothok Nem penytencya thartho
 az De megh mewethô ky megh theezen ollyath kyröl penythencyath
 kel esmegh tharthanya || Nem Latthathyk Ez Ily Ember alazathof- 175
 faghal wr Istenth megh kenyerghethny De kewelfeeghel megh
 czwfolny ky meegh ees Azon gonozt theezy kyröl peenytencyath 10
 thartoth Azerth mongya zent Ifydorws doctor Inanis est peniten-
 cia quam sequens coinquinat culpa ict Heyaban mondathyk az
 oly penythencya kyth wthanna kewethkező byn megh fertheztheth
 Megh eefmegh wgy mond Merth maffodzor leth leb keefeebyk gyo-
 gywl megh Azonkeppen ky gyakortha weethkezyk Es gyakortha fyr 15
 Weelte nyeer boczanathoth legyetek azerth Erös Az penytencyaban
 Vitam bonam quam cepyfti tenere non de-
 feras ict

Io eelettheketh kyketh kezthethek tharthanothok el ne
 hagyathok Merth Az Idweffeeg weeghyg megh maradoknak 20
 ygheerthetyk Es wegygh megh maradoknak adathyk Azerth
 mongya az zenth Dawyd ez Igheeketh

Beati qui custodiunt Iudicium et faciunt
 iusticiam in omni tempore ict

Bodoghok kyk ôryznek Iteleteth Es theeznek Ighaffaagoth 25
 mynden Idöben megeel | Megh wgy mond ky weggygh megh
 maradand ez Idwezwl Thyzthelendô zyzek Inthlek thytheketh
 hogy myndenkoron thy Zemeelthek zerenth zemeremfeegeth hor-
 dozyathok thy byneteknek Emlekezethyrewl zemeermeth wyfel-
 lyethek thy orczathokon thy theethementeknek Emlekezethyeerth 30
 Es bynetheknek zemeremfeegheeyerth le fyghezteth orchawal zo-
 morw zynnel Iaryathok meg wnth kedwel zör Imögh Es hamw fő-
 dôzye beeh thy thaghotokath Cylycyom kôrnykezye thy thefteketh
 föld leegyen thyneekthek hayloktthok föld leegyen thyneekthek agya-
 thok por wagy Es porba Ily hamw wagy Es hamwhban eely Legyetek 35
 myndenkoron fyralmafook Myndenkoron zomorwk myndenkoron zy-
 beely fohazkodafokath eerezyethek Myndenkoron thöredelmefleegh
 leegyen thy zywethekben legyen zokoghas thy mellyethekben Es

- nyôghes thy zywetekben gyakorta kenyweek hwlyyanak thy zemey-
 thekbôl myndenkoron keezek legyethek fyralomra Thyzthelendô ||
- 176 Zyzek Hyggyethek En neekem merth wr Istennek zolghay Ith ez
 wylaghon foha nem lebethnek bathorok Iolleheth Ighazak legyenek
 5 Iifthennek zolgaynak Myndenkoron wygyaznyok kel Es ô byneket
 Nagy fyralmal Myndenkoron ghondolnyok kel Annak okaerth
 Mennyey Iegyefnek eedes Iefws Crystufnak Dyczerethyben De-
 czeretrôl zerzeth kenyben Ezenkeppen mondathyk Hw Iifhôky
 palma ffa keppen Maghaztatthanak Es feketheek mykeppen hollok
 10 Myth Aytthathos leelek Cryfthwnak Iifhôkyn eerthethwnk Ez
 wylaghy hyw embereketh kyk myglen zenth Haromfaghnak
 hytheth ew zywôkben wyfelyk Es wr Istenhez ragazkottak Myt
 hyznek azth theezyk mykeppen feyeen fyghween ew neeky thyz-
 theffeegeth theeznek De ez palma fa yghen nağ Magaffan nô
 15 haznal Es Iegyzeefe myath gyôzôdelmeth mwtath azert Cryf-
 thwnak wifhôky maghaffak Mykeppen palma ffa | Merth Ez Wy-
 laghrol walaztatoffok Iolleheth hogy Myndenkoron Iozaghoknak
 maghaffagara ônnenmaghokath Ighazohak De wr Istennek malaz-
 tyá myath neha gyôzôdelemre wytethnek feketheknek mondath-
 20 nak mykepen hollo Merth Iolleheth Iozaghokkal ônnen magho-
 kath menyorzaghra Ighazohak De magha byneffeknek thwgyak
 Myndenkoron ônnen maghokath Wgyan ezenkeppen thw ees En
 zerelmes attyamfyay Iolleheth Hol ees zerzethben eellyethek Iol-
 lehet Ighazan Es aytthathofon vr Istennek zolghallyathok De
 25 magha thytheketh Inthlek erre hogy fyralomthwl meg ne fogyath-
 kozzathok Es el ne hagyathok ha azerth keewannyathok Es akar-
 yathok thy bynetheknek ferthelmeeth el mofnothok Myndenkoron
 zereffethek fyralmath Edeffek legyenek thy kenyhwllathathok
 gyenyerkettheffen thyteketh myndenkoron thy fohazkodathok
 30 Es nyôgheestekthwl el ne thawozyathok Anneera legyethek kezewk
 fyralmakra Meneere wolthatok keezek byntheethelre meneere
 177 wolth thyneekthek || Igyekezettek Byn theetelre Anneera legyen
 penythencya tarthaafra aytthathoffaghtok Egyenlô erôffegh keppen
 kel hozya hafonlanya az wrwoffaghoti Neheez bynek Es nagy
 35 weethkek Nehezeb fyralmakath keewannak En Thyzthelendô
 attyamfyay az thytheketh feghehen Es wyghaztallyon ez Ielen
 walo eelethben kyth zenth angyalok Imadnak az menyey zenth
 wduarban ôrôkwl ôrôkee amen

Commonycalafrol

Valaky Eyendy ez kynyereth Es Iangia wrnak poharath
 meltathlan Weethkezyk vr Isten zenth thesteenek zent weereenek
 ellene az az bynth Es förtelmeth vonzyon ő reaya Myre Merth
 Iora ghonozul Iarwl De keefeercze megh ember őnnen maghath⁵
 Es wgy egyeek az kynyerbe Es az pohharbol wgy Igyek oly ha
 azt mondana Mynden ember megh ghondollya őnnen eeleteeth Es
 thyzthoha megh ew zyweeth mynden makwlaathwl hogy meelthan
 Iarwlhaffon Ily nagy zenth aldozathra Merth walaky Wr Istennek
 zenth thesteeth Es zenth weereth eezy Es Izya meeltatlan | Ithee-¹⁰
 letheth Ezyk Es Izyk Es zörzy őnnen magath karhozattyanak
 okawa kyről zenth Ifydorws doktor ees ezenkeppen zol kyk wr
 Istennek egyhazaban eelnek eektelenwl Es zenthfeeghnek wee-
 thelethwl meg nem zennek aloythwan őnnen maghokath eely
 zenthfeegh weetel myath ő bynekből megh thyzthwltathnya Thw-¹⁵
 gyak ez Illyenek ő thyzthwlasokra semmyth nem haznalnya pro-
 phethanak byzonfagha myath My dologh az, hogy az En zerethem
 en hazamba lok weethkeketh thöth Soha zenth thaghok the teeth
 ghonoffaghydath rolad el nem weezyk ky azerth wr Istennek zenth
 tefsteeth hozzya akarya wennyé Előzőr thanwlyon Es enczelkegy-²⁰
 gyek Cryftwnak hythyben Es zeretethyben gyökerezny Es megh
 maradny Azzerth mongya wrwnk Cryfthws Iefws az Ewangye-
 lywmban ky eezy en testemeth Es Izya En weeremet az een
 bennem lakozyk Es En hw benne oly ha azth mondanaa Az en
 bennem lakozyk, ky Io mywelkedethekben een akarathomath ||²⁵
 Beeh thelyefytthy Es meg tarthya, ha egyebkeppen, hogy een¹⁷⁸
 bennem nem lakhandyk hythynek Es Iozaghos mywelkedethynek
 myattha Es en ő benne En ő benne zenth thestemet melthan
 hozya nem vehethy sem kedygh En veeremeth nem Ihattya
 Myczoda azerth Az kyth eeznek Emberek Ime myndenek Ighen³⁰
 gyakorta veezyk ez olthary zentfeeghet, veezyk byzonyaawal De
 nemely ő kezzwlek Cryfthwnak zenth teftheeth leelek zerenth
 veezyk Es ew zenth veereth Izyak Es nemely nem De csak az
 zentfeegeth Az Az Chryftwnak zenth thesteeth Az zentfeegh alath
 Es nem veezyk zentfeeghnek allattyath Ez zentfeegh neewön³⁵
 Erthettyök Cryfthwnak thwlaydon teftheeth zyzthwl zylteth az

Allathon kedygh Cryftwnak lelky teftheet Azeerth Ioo Ember
 eezy Es Veezy mynd Az zentfleegeth mynd az zenthflegnek allat-
 tyat de az ghonoz myeerth meeltathlan veezy bodoghlagos zent
 pal apoftolnak mondaftaa zerenth Itheelethöt eezyk Es Izyk Nem
 5 byzonywthwan elezer wnnenmaagath Sem wr Iithennek | Zenth
 thefteenek Meltolaghath nem ghondolwan Azzerth myth eezyk
 az bynes Es myth Izyk Byzonyawal nem Cryftwnak zenth thef-
 teeth fem weereth leelek zerent veezy ö Idweffeeegheere De karho-
 zattyara Itheletöth yollehet latthaffeeek hw ees egyebekkezeth az
 10 olthary zenthfleegeth wennye Azeerth nemely ember weezy wr
 Iftennek zenth tefteeth Idweffeeegheere Nemely karhozattyara Az
 oly ember ky wr Iftennek zenth teftheeth az Arwltatho Iwdaffal
 weezy, Az Iwdaffal kaarhozyk De ky zenth petherrel Es thöb
 hywekkel aytatoffaghal Es hywen veezy öteth zenth petherrel Es
 15 az thöb hywekkel keethfeghnelkyl Wr Iftennek zenth thefteeben
 zenthelthetyk Halghafd azerth Cryftwnak zeep zerethew Iegyefe
 zenth aghofthon Dokthornak mondaafath ky ez thyztelendö ol-
 tharhoz thyztha tefthel Es thyzta zywel thyzta lelky Ifmeerettel
 Es aytthatos elmeewel Iarwl zenthflegnek weetheleenek okaeerth
 20 Az oltharra ky menyorzagban wagyon vr Iftennek zenth zemey-
 nek eletthe Nagy bodoghlaghos ky mwlaffal Iwth Cryftwhfban En
 179 zerelmefseeges || Attyamfyay Keerlek hog halghaffathok megh
 keegyonak ö Bwczeffeghet Merth az keegyo mykoron ynnya kez-
 dend mennye Mynek elötte az kwthfwre Iwthna kywe okagya
 25 mynden meergeeth Es wgy Izyk köweffeeethék azert thy ees zerel-
 mes Attyamfyay ez kegyoth ez dolghaban hog Mynek elötthe
 ywthnaal az kwthfere az az My nemes wrwnknak Iefws xpwnak
 zenth tefteenek veetheleere okagyad kywe mynden meergedeth az
 az gylöfleeghödeth haraghoffaghadath ghonoffagodat Iregyfee-
 30 ghödet ghonoz akarathodath Es hamys gondolathydath the zy-
 wedböl Boczafad megh the feleydnek barathydnak Es mynden
 közőffydnek azokath kyketh the benned hwk weethkeztek hogy the
 neeked ees megh boczattaffanak wr Iftentwl the byneyd Mykeppen
 önnen magha monga Idwezytthenk Az zenth eewangelyomba
 35 Megh boczaffatok Es megh boczattathnak thyneekthék Azerth
 ha mynd ezöketh beeh thelyefyttendytheek mynd feyenketh kyketh
 mondottham thyneekthék Haath melthan Iarwlhattok az eelö
 kwthfere az eedes zerelmes Cryftwfhöz Ky | Mynden Ionak Kwth-

feyenek mondathyk önnek magha ees wgy mond vnen ma-
gharol En vagyok elő kynyr ky Menyorzaghból zallottham leh
Ez kynyerről wgy zol zenth dawyd az folthar kenyben An-
gyaly kynyerth eewek ember De mas keeppen megh wgy mond
merth löllehet ez eledel Es ez Ithal Menynyorzaghból Iwth⁵
legyen De magha myerth thestes wala angyalokhoz nem hasonlat-
thatheek ez azerth az kynyer Es az Ithal ky azon abraztathek De az
Edes CrysthwsAngyaly kynyernek mondathyk Es ez draghalathos
zenthseegh ew byzonfaagos Es Ighaffaaghos zent theste Es bizon
zenth weere kyth leelek zerenth eeyk Es Izyk ember Es ez¹⁰
okaeerth onnan eelnek az Angyalok Menyorzagban Innen eelnek
emberek ez földön Merth mynd lelkynek mondathyk Es Istenefnek
ő benne walamyth oth eerez ember De Mykeppen mongya zenth
pal aposthol nemellyek Az kyethlembe Wgyan ezen eeledeleth
etttheek Es meg holthak Azonkeeppen masthan ees Annya zenth¹⁵
Egyhazban Nemellyeknek vr Istennek || Zenth thesthe eeleth Nemel-
lyeknek kedyghlen keen Es bynnek gyethrelme Wr Isthennek zent
theste kethfeghneelkyl eeleth azoknak kyknek Crysthws eele-
thek De azoknak halal kyk bynnek Es thwdathlanfagnak myattha
Es refthseeghnek myattha pokolbeely őrdőghnek thagy Mynek²⁰
okaeerth een Thyztelendew zerelmes attyamfay Inthlek thy-
theketh Hogy Mykoron wr Istennek zenth thesteeth hozya-
thok Weezythek Egyebeth eerczethek hozyathok weewen Egye-
bet eerezyethek zathokban foghadwan Halghaffaatok eefmegh
Thyztelendő zyzek myth Crysthwnak zenth teftheenek zen-²⁵
theleeseben mond az pap Iambor kerywk wgy mond Ez zenth
aldozatoth aldothnak lennie Ky myath my aldoththak legywnk
Es Irothnak Ky myath my mynd Mennyorzagban Iratthaffunk
Es zeleswlthnek awagy erőfnek ky myath my mynd thaghyay
közben zamlalthaffwnk Es okoffagofth Ky myath my mynd ok-³⁰
talanfaghoft eerezeekenfeghőkből ky wethközunk | Es kelleme-
thessee Melthozthaffal thennye hogy My ees ennek myattha kyk
my bennwnk meeltathlanwl wannak ő eggyethlen Egy fyaba
Az eedes Iefws Crysthwfban kellemethefbek legywnk azerth thy
Thyztelendő zyzek tharczathok ezethekben Mykeppen ennek³⁵
előtthe mondotta Crysthws önnekmaghaból Menyeknek orzaa-
ghaban eeltethy ő zenth angyalyth Es crysthws wnnenmaghaból
eelthethy mynd az ő hyweyth ez földön Es Crysthws remeenfegh

myath eleeghyththy az zenth angyalokath ô hazaayokban Cryf-
 thws hyth myath eelteth mynketh ez földén hogy megh ne fo-
 gyathkozzwnk az wthon Es Cryfthws mynd az angyalokath Es az
 Embereketh nywgotthya Es eleegythy ônnenmaghabol De magha
 5 eeppen Es egheezzen megh ô zenth orzaagaban Oh mely Ighen
 Io kynyeer Es eedes kewanathos Es Czodalathos kyböl menyor-
 zaghan az zenth Angyalok megh eleegednek Es ez földön embe-
 rek beeh thóltethnek kyth Angyaloknak zama eezen thellyes
 181 zaul || Az örök Hazaaban Vgan azonth eezy zarandok ember ô
 10 kewanfaagha zerenth hogy el ne faragyon az wton Cryfthwi eelő
 kynyer ky Mondathyk angyaloknak eleeghedese wgyan azon
 embereknek megh walthoya Es wrwoffaagha maffhan azerth En
 zerelmes attyamfyay keeryeethek Es onzollyathok az wr Ifthenth
 mynden thellyes elmeethek zerenth hogy thyzthoha meg thy
 15 lelky Ifmeerettheketh Mynden ghonoffaghbol hog meelthan Iarwl-
 haffathok leelek zerenth Es thefth zerenth az My nemes Idwe-
 zyththô wrwnk Iefws Cryfthwnak zenth teftheenek Es weerenek
 weetheleere Amen

gondolathrol

20 EN zerelmes Attyamfyay Halgaffaathok megh az my nemes
 wrwnknak mondafath Ifayas prophethanak myatta fordohatok el
 thy ghondolatthoknak gonoffagath En zemeym elöl Iollehet ember
 neha megh zônnyek ghonoz Mywelkôdetthwl De ha meegh ees
 ghonoz gondolathoz tARTH ô zyweeben nem lehet bynnœekewl |
 25 Azerth Mongya Zenth Ifydorws dokthor Nem csak theetheme-
 nywnkbe wethkôzwnk De meegh ghondolathynkba ha ô weelek gho-
 nozwl thôrthenôkkel Es Iwtotthakkal gyônyôrkôdwkn Mykeppen
 nemynemô ghonoz meerghes ferôgh kynek vipera newe ônnen
 fyaythwl Mykoron meegh ew meheben wolnaanak kegyôthlenwl
 30 megh raagatthatyk Es megh ôleethyk Azonkeppen mynketh ees
 megh ônek az ghonoz gondolatok kyk mynnenbennwnk newe-
 kednek Es fel eeltethnek Merth megh emeezthyk my lelkwkneth
 ez fôlwl megh mondoth meerghes ferôghnek mogya keppen Azert
 En zerelmes Attyamfyay az eedes Cryfthwnak kedveeyerth Inth-
 35 lek thytheketh hogy the zywetheketh mynden eenczelkedeffel
 ôryzyeethek Merth oth wasyon mynd Io mywelkôdethnek Es
 ghonoznak kezdethy Megh wasyon Irwan Mynden ôryzetthel tar-
 czad meg the zywedeth Merth ô belôle mynd eeleth Es yo zar-

mazyk halgaffadthok meg Thyztelendő zyze myth mond az edes yefws zenth egyhaznak dyczeerethyben Dyczeerethről zewr-zeth || Salamonnak Kenyweeben Thé feyednek yfthőky Mykeppen 182
 kyraly barfon thakaroythwan erezhweenben Annya zenth egyhaz feyeenek Ifthőky awagy egyebneemő zenth ember lelkeenek 5
 Mykeppen kyraly Draghalathos barfon gywlekőztetőth pokrociban [Es mynden] awagy thakarwanban kyről melthan emlekőzhethnek Es mynden embernek elmeehez [hafon] alkolmafion hozya hafonlyk Merth ew feyeenek Ifthőky mondatnak ghondolathoknak
 kyk erezhweenyekenek bőthkyben meg zoroytathnak Merth Iftheny 10
 zenth Irafokban hogy heyaban Es haznalathlan el ne folnanak, megh zoroytatnak Ewryzzeethek azerth thy zywetheketh thyztelendő attyamfyay arthando Es meerghes ghondolathokthwl Thy elmeetheketh heyth ghondolath ne foglallya legyen Thy elmeethek thyztafaghos Az felleeghes wr Iften nem csak embernek thesteth 15
 keerdezy Es wallatthya megh De meegh ő elmeeyeth ees Wr Ifthen Ithely emberhek lelky thwdomanyath Es ez Ighaz Iften meegh az ghonoz gondolathbol ees megh Itely embernek ő |
 Lelkeeth De Mykoron ghonoz ghondolath yzgath ne őrwlyetek ő neky Ne hagyathok ghonoz ghondolatho lakoznya thy zywethek- 20
 ben Valamely horaban ghonoz ghondolath ywthand kywe lzyeethek hwteth Mynth hamar az scorpyo fel teczendyk theryed megh őneky feyeeth Nyomyathok megh meerghes kegyonak ő feyeth azaz ghonoz gondolathnak eredetyth oth banyathok megh thy bynetheketh hol Zylethyk awagy thamad thy zywethekben ondoklagos 25
 gondolathnak feyezethythy whyethek kywe thy zywethekből Oth Weethkezthe Es oth thezthe bynth hol nem thwgyatok Iftenth lennye Merth femmy el nem enyezyk wr yftennek előtthe, Lath thytkokath ky zerzeth el enyeztötteketh wr Iften myndenwth Ielen wágon wr Ifthennek zenth lelke myndeneketh beh fogoth 30
 Myndenhatho wr Iftennek felleeges woltha mynden eelthethő allathokath althal hathoth femmynemő hel nyncz ő kywőle wr Ifthen thwgya embereknek ghondolattyokath En zerelmes attyamfyay akartokee soha nem lenny zomoruk thy mongyathok akarwnk ha azth mongyatok hath yol eellyetek ha thy yol eelendőthők 35
 soha Zomorwk nem leeztek || Bathorfaghos eelmeyw ember ky- 183
 nyen zenued zomorwfagoth az Io elmeenek Myndenkoron őrwendeese wagyon Merth ha thy Io eelcthekben megh maradandotok

zomorwfagh el thawozyk thy thwlethek Es ha thy zentfeeghes
eelletthekben megh maradandothok zomorwfagh nem ellenkődyk
thy weletek

S i b e n e e t p i e v i x e r i s n u n c q u a m p l a g a m n e -
5 q u e m o r t e m t i m e b i s 2 t

Ha yol Es kegyefen eelendőthők soha sem [gya] czapaft sem
halalth nem feeltek

S e t c o n s c y e n c i a p e c c a t o r i s s e m p e r e s t i n
p e n a 2 t

10 D e l e l k y I f m e e r e t h y a z b y n e s n e k m y n d e n k o r o n k y n b a
w a g y o n

N u n q u a m r e u s h o m o s e c u r u s e s t

Soha az bynes ember nem bathor Merth embernek elmeeye
ky önne magath bynbe Ifmeery az thwlaydon wnen őzthőkeleefe
15 m y a t h g y ő t h r e t h y k E n t h y z t e l e n d ő a t t y a m f y a y h a l g h a f f a t h o k
m y t h a z f e l f e e g e s w r I f t e n m o n d a z a z z o n y a l l a t h r o l a z m e g h
w e h w t h k e e g y o n a k E s a z z o n y a l l a t h t h ő r y e m e g h t h e f e y e d e t h A z
k e e g y o n a k ő f e y e m e g h t h ő r e t h y k M y k o r o n o t h a z b y n k y | T h y z -
t h w l t h a t h y k h o l z y l e t e t h E s t h a m a d o t h M e n n y e y m y n d e n b a t h o
20 f e l f e e g e s w r I f t e n f e e g h t h y z t h o h a m e g t h e z y w e d e t h m y n d e n g h o -
n o z f ő r t e l m e s g o n d o l a t o k b o l h o g y ő n e k y z o l g a l a t o t h t h e h e s f e t h e k
m y n d e n t h y z t h a f f a g h w a l a m e n

V e z t e g f e g h r ő l

Z E n t h I f a y a s p r o f e t h a e z e n k e p p e n m o n d w e z t e g h f e e g h m o n -
25 d a t h y k I g h a f f a g h n a k e p p ő y t h ő y e E s ő r ő k w l w a l o b a t h o r f a a g h
z e n t h d a w y d p r o p h e t h a e e s k ő n y ő r g e e s k e p p e n k e r y m o n d w a n
V e f f e n w r a m I f t e n ő r y z e t ő t h e n z a m n a k E s k ő r n y w l w e e t h e l n e k
a y t h o y a t h E n a y a k a y m n a k A z r e g h y z e n t h a t t y a k I g h e n n a g y
w y g y a z a f f a l ő r z ő t t e e k a z w e z t e g h f e e g ő t h E s c z e n d e f f e e g ő t h e n -
30 c z e l k ő t t h e n e k z a b a d w l n y a E s l a t h h a t h n y a m e l y I g h e n e e d e f f e g h e s
E s m e l y y g h e n g y ő n y ő r w f e e g h e s l e e g y e n a z w r I f t e n f e e g h E s e z
w y l a g h y e e l e t h n e k g o n g y a y t h H a t r a h a g y w a n r a g a z k o t t h a k m e -
n y e y e e l e t h h e z E n z e r e l m e s a t t y a m f y a y w t a l l y a t h o k m e g h ||
184 T y z t h e l e t h l e n b e z e e d ő k e t h t h a w o z t a f f a t h o k e l - o n d o k f a g h o s z o l a -
35 f o k a t h H e y t h b e z e e d h e r t e l e n m e g h f e r t e z t e t h y e m b e r n e k ő
e l m e y e t h E s k y n y e n h a b o r t a t h y k k y ő r ő m e f t h h a l g a t t a t y k S o h a

femy thy zathokbol kywe ne zarmazyEEK hOgy ky theeghÖd megh
 banthaffon the Io mywelkedetÖtthwl Soha femy thy zatokbol kewe
 ne Iwyen ky latthathyk hOgy nem Io soha femyth ne zollyathok
 ky nem alkalmas oly bezeed Zarmazyek thy ayakaytokthwl ky
 halghathonak fyleyth eppwhe Fwffadthok el bezednek mynden 5
 rwthfagath heyfaghos bezeed mwtath heytfaghos lelky Ifmeere-
 tÖth Embernek nyelwe megh mwtattya Ö Io lelky Ifmeretyth

Qualis sermo ostenditur talis animus com-
 probatur et

MyneemÖ bezeed Ielentethyk olyan akarath byzonywl- 10
 thathyk

Ex habundancia enim cordis os loquitur et

Merth zynek bewfeghebÖl zol embernek zaya Ember ÖldÖk-
 leefrol walo | BezeedekrÖl Enyhycczetek megh thy nyelweteket
 Es ragalmas bezedekthwl foghyaathok thy nyelwetheketh eekthe- 15
 len bezeedeketh ne zollyathok Es ne czaczoghyathok heyth mon-
 dasokath Merth heyth bezeed nem leezen Itheethnelkyl ky mynd
 okoth adando Önnen bezedyrÖl kynek mynd Önnen zemey elÖth
 leeznek Ö bezeedy Es aalnak az wtolfo Itheethnek napyan Es
 azokat kyketh zolny akarthok megh eerttheppen legyenek awagy 20
 neheffeghel Es thwdomannyal meelthok legyeenek Legyen thy-
 nekthek bezedtek foghatatlan Es fedhetethlen Thy nyelwethek-
 thytheketh elne vezeffen Thy nyelwethek thyteketh el ne kar-
 hozthaffon Ne zollyathok azth kyk vezteghlenye kel thy ba-
 ratthok ellen Vesfethek Öryzeteth az thy zathoknak az thy 25
 ayakatthokra weffethek peczeeteth vessetek thy nyelwethekre
 veztekfeeghnek rekezeeth Thwgyatok mely horaban Es mely
 IdÖben zolnothok kel ghondollyathok meg mely helyen myth zoll-
 yathok Alkalmas IdÖben zollyathok Es alkalmas Idewben wez-
 theglyetek Vezteghlyetek mynd addeegh mygh keerdetthek keer- 30
 des nyffa fel az thy zathokath Rythkak ees || Keweseek legyenek 185
 thy bezeedthek Ne mwlassathok el bezeedtheknek meertheketh
 Sok bezeedek el nem mwlattnak bynth Sok zo nem enyezth el
 weethketh Nyelues zyz heyth bolond bÖlcz zyz kewes bezedekkel
 eleghezyk Az bÖlczefeegh kewes bezeedeth zerez fokakath zolny 35
 bolondfagh Ezenkeppen azerth thy bezetteketh megh meerthe-
 kellyethek Leegyen azerth thy bezedtekben meerthekletheffeek
 Thy zollaftoknak mogyath ky ne halagyad En thyzthelendÖ

attyamfyay Az melthoztaffek thy zadthoknak vethny őryzeteth ky theethöketh ő maghanak walaztoth Iegyefwl amen

H a z w k r o l

Hazwghok theezyk azth hogy kyk ygazath zolnak Es ne
 5 hyggyeek Nagy zorghalmathos eenczelkedeffel kel el thawoztath-
 nya mynden hazwghfaghnak nemeeth Iolleheth az hogy leegen
 nemynemw kyfded bynw hazukfaagh mynth hogy ha walaky
 walamely ember Idwessefgeerth thezen Hazwkfaagoth De myeerth
 megh wagyon Irwan oly zay ky hazwd megh ily az lelket | Ez
 10 Illyenneemő Hazugfaghoth thekeelletes emberek nagy zorgalmas
 eenczelkedődeffel el thawoztattak wgy hogy egyebeknek ő eleteketh
 ees hazwkfaghal ne mencek hogy az ő lelkeknek arthafth the-
 gyenek mykoron mas ember thefteenek seghedelmeth theeznek
 De hyzem hogy ez ylyneemő hazwkfaagoth el thawoztathattywk
 15 Ighen kynnyen En zerelmes attyamfyay Inthlek wr Iftenben thy-
 theketh Hogy nagy zorghalmathoffaghal el thawozthaffatok myn-
 denneemő hazwkfaagoth se okwetheeffel se akarathokal ne zollya-
 thok hazwkfaaghoth Ne thanwlyatok hazwdny se egyebeth ne
 thanyczatok rea Es egyebeknek eeleteth thy hazwkfagthokal
 20 ne olthalmazyathok Merth Myndennemő hazwghfaagh Myndenek-
 ben byn mynden ky Ighaffagai nem egyenes alnokfagh az ez wy-
 laghy therweenyek karhoztattyak az hamys hazwghokath Es ez
 wylaghy therweenyek karhoztatthyak az Czalardokath Es megh
 gyethryk Ha az hazwkfaagh Myndenekneel ezenkeppen karhoz-
 25 thathyk ha az hamyffagh embéry Itheeeth zereneth megh getretyk ||
 186 Myneewel Nagoban az hathalmas Es Igassaaghos wr Ifthen előth
 ky Mynden bezeedeknek Es mywelkedetheknek thanwya Es thw-
 doya ky előth Es megh Mynden hyw bezeedekről ky mynd zamo-
 th adando Es ky előth meegh az el mwlo bezedről ees ky mynd
 30 gyethrelmeth zenwed kyth megh Irth zent Dawyd

Perdes omnes qui loquuntur mendacium ⁊c

El veztez wr Iftenh myndenth kyk zolnak hazwkfaghoth

Et testis falsus non erit impunitus ⁊c

Es az hamys thanw nem leezen gyethrethlen En Thyzte-

35 lendő attyamfyay thawozthaffatok el azerth Hogy ne zollyathok
 hazwkfaagoth

Quod uerum est [est] *loquare nunquam menci-*
ariis

Ky Ighaz azth zollyathok Es soha ne zollyatok hazwgh-
saagoth

Esto verax nunquam aliquem menciendo de-
cipias

Legyethek Ighaffagofok soha walakyth hazudwan megh ne
czallyatok Egyebeth walamyth ne mongyatok Es egyebeth | Ne
thegyethek En Zerető attyamfyay agyon vr Isten thy neekthek
myndenkoron Igazath zolnothok Es bezeellenetek amen

10

Hamysfhythról

VVr Isten wgy mond az zent ewangyelyomba *Non iures*
per celum quia *sedes dei est* neque *per terram* quia *stabellum pedum*
eius est Neque *per caput tuum* quia non *potes in eo vnum capil-*
lum *facere album aut nigrum*

15

Ne eskwgyel menyinyorzaghra merth wr yftennek lakodalma
fe ez földre merth labaynak alacson zeky Se the feyedre merth
nem thehez ő raytha egy hayzalath feyerree awagy fekethewe
Sed sit sermo *vester est est non non est*

De leegyen thy bezetthek vgy wgy nem nem awagy nyncz 20
nyncz ky ennek kywle leyend gonozthwl wagyon Es feletthe wagyon
Mykeppen nem hazwdhath az ky nem zol bezeel azonkeppen
hamysfan nem eskhethyk ky nem kewanya Valamynemő okoffa-
ghos bezeeddel walaky eskwzyk De maga az felseeghes wr Isten
ky mynden lelky Ifmerethnek thwdoya azth oly modon vezy 25
Mykeppen az eerthy || Ky eskwzyk oly ghonozth kyth eskwzwnk 187
thennye ne akaryok beeh thelyefyttenye En thyztelendő attyam-
fyay akaryathokee hogy megh mongyam thynekthek Mykeppen
hogy soha hamysfan ne eskwgyethek Semykeppen ne eskugyetek
zokafthok zereneth Es soha nem eskwzthek hamysfan Ha feelthek 30
hamysfan eskweefthwl Soha ne eskwgyetek Thylezatok megh thy
bennethek az eskefth hagyatok el az eskeefnek zokafath Merth
ygen Wezedelmes eskefth tennye Eskeefnek zokafa thezen gya-
kortha walo hamys eskeefth Eskeefnek gyakorlafa vonzon emberth
hamys hyttre de leegyen thy zathokba wgy awagy, az, Es nem 35

wgy awagy nem az, myndenkoron Ighaffagh nem zykes efkeeffel
 lenny Az hyw bezed helyeth tharthya az igaz hythnek ereffeb
 leegyen the yghaz mondafodnak hytthe En zerelmes attyamfyay
 az dyczeleghes zent leekek ky the zyzeffeeghes theftedben zerzeth
 5 ō maganak templomoth vessen Es zerezyen the zayadban meer-
 theghleteffeghnek Iegyzefeeth amen

R a g h a l m a f f a g r o l |

CRyftwhfban En zerelmeffeeghes athtyamfyay halgafathok
 myth zolok hallyathok kyre Inthlek wegyethek ezethekben kyket
 10 mondok Az raghalmazas Ighen nehez byn Az raghalmaffagh
 nagy weethek Az ytheles Es ember zolas nagy nehez karhozath
 Az raghalmazas nagy weethközeth Myndenek zydalmazyak az
 raghalmazoth, myndenek bynthethyk azth ky ragalmaz Mynde-
 nek thyzthelenytthyk azth ky raghalmaz kyről wgy mond zenth
 15 dawyd prophetha az folthar kenyben Thythkon raghalmazwan ō
 baratyat Es attyafyath haborghatom Es Ighen nagy mondhatatlan
 rwthfagh Es wndokfagh Ennel femmy nyncz fertelmefb az ra-
 ghalmazok wgathnak Mykeppen okthalan ebek Mykeppen az ebek
 meg maryak mellőlök mwlo embereknek labayth Azonkeppen az
 20 ragalmazok megh raghyak ō barattyoknak eeletyth Az okthalan
 ebek zokthak megh moroghny embereketh Es ō meerges Es hala-
 los foghokal el Iarokath megh zaggathny En thyztelendő attyam-
 188 fyay azerth walazzatok el|| Thy nyelwethekthwl raghgalmazafnak
 byneeth egeebnek eeleteth ne raghyathok Egyeeb eeleteth ne
 25 byntheffeethék Egyeebnek eleteth ne zaggaffathok Egyeebnek
 ghonoffaghawal ne rwthyzatok megh thy zatokath ne raghal-
 mazyathok az bynefth De keferwlyeethek myt egyeeben megh
 zolthok azth Inkaban thy bennethek fellyeethek lennye Kyth
 egyeeben megh feddethek thy maghathokban Ighazohathok mel
 30 nagy eenczelkedeeffel feddythek egyebeekek eeleteth ollyan
 nagy ghondal Ighazohathok thennen magathokath Mykoron
 egyeebnek Izelkettthek thybezedtekel thynnen maghatokrol we-
 thekegyetek Mykoron egyebeth megh marthok akoron thy byne-
 teketh fegygyeethek ha akarthok raaghodnotok thynnen byne-
 35 theketh raaghyatok De ne neezyetek egebeknek byneyth De

thwlaydon az thyeetheketh Ne Igyekezetek egyebeknek bynekre
 De thwlaydon az thyeethekre Soha egyebekhez zoth ne weffetek,
 ha thynnen maghathokat myndenkoron megh thekynthendytek
 Azerth thy eletteknek | Iobbwlafarol Legyethek koronked zorghal-
 mathos Thennen Idweffeghtekről Es Ighazwlaftokrol legyethek⁵
 fygyelmes Raghalmazokath ne halghaffathok Swghorloknak hal-
 laftokath ne agyathok, egyenlő kenba thartathnak ragalmazok
 Es halghathok Azonkeppen bynbe effyk ky ragalmaz Es ky raghal-
 mazoth halgath Az gonoz bezedwk Es ghonoz mondok wr Ifthen-
 nek orzagath nem nyeryk Oly zyz kedyghlen ky menynyey thar-¹⁰
 lassaghban keewa/kozyk ywthathnya ne akaryon myndent ragal-
 maznya O thyzthelendő zyzek ha thy fyletheketh az raghalma-
 zokthwl el haytangyathok Es thy nyelwetheketh vyzza valo
 zolafokthwl megh enyhyththendytek Az mennyey bölczefeeghes
 zenth zyzek közzee alkalmafion zamlaltatthok¹⁵

I r e g y f e g h r ő l

I Rygy ember pokolbely erdeghnek thaghya kynek Irygyfege
 myath zernyw halal Iwebe, ez thellyes zeeles wylaghra Az Irygh-
 fegh mynden yokat Es yozagoknak nemyth megh eghethy Az
 yryghfegh mynden yokat ő || Halalos gheryedeteffeghewel megh¹⁸⁹
 emezth Az Iryghfeegh [mynden] leleknek molya awagy zwa Az
 Iryghfegh elezer arth önne maghanak az wthan egyeebnek Az
 yrygfegh elezer önne magath marya honnem egyebeth Az yryg-
 feegh elezer wnnen theremtheyeth emezthy Az yrygyfegh ember-
 nek erzenefegheth megh ezy mellyeth eghethy elmeeyeth²⁵
 zaghatthya Embernek zywet mykeppen nemyneemő dōgh awagy
 halal elthethy Azerth Irygfeghnek thamagyon ellene yozagh,
 zenth zereteth őthőzteffegh Es eppwlteffegh Irygfegh ellen En
 zerelmes aththyamfyay egyebeknek youothokath ne banyathok,
 egyebeknek haznalathyarol ne thewölőghyethek Egyebeknek bo-³⁰
 doghfaghyrol ne győthreffethek Semy Iozagh az, kynek nem
 leend yrygfegh gonoz ellenzőye Czak ez wylaghy nyawalyaffagh
 Es zeghenfegh fogyathkozoth megh yrygfeghthwl Myre? merth
 fenky nem yrygkōdyk az nyawalyafra Az oly zyz ky wr Ifthennek
 orzaghaban kewankozyk lakozny ne akaryon Emberekre Iryg-³⁵

kódný oly zyz ky Cryfthwffal az | Menyey Menyeghzöben akar
 beeh menyé egyebeknek thyzteffeegheerewl ne zomorkogyek En
 zerelmes atthymfyay wr yfthen thyzthoha megh thy zywehket
 mynden ghoneffaghból Es mynden yrygfeghből hogy zolghalhaf-
 5 fathok ő neky tyztha zolgalattal

haragoffagrol

Tyztelendő Zyzek halgaffatok myth mond zenth salamon
 laffw feleleth megh thöry az haraagoth kemen bezeed dyheffegegeth
 rezzezth Megh esmegh wgy mond Az eedes Ighe megh enghezthely
 10 az ellenfegeth Es barathokath fokafyth Mynden thwdathlan an-
 neewal hamarab megh gyözthethyk myneewel nagyoban beekese-
 ges haraghoffagnak myattha elmenek zeme meg haborwlthathyk
 haragoffagnak myattha bölczek ő bölczeffeegheketh el wezthyk
 Haragoffagh myath el ydeghenwl ember wnen maghathwl Nemel-
 15 lyek hamar haraghwznak De esmegh hamar beekeseeghre theer-
 nek De nemellyek kefebbyk haraghwznak Es az bekefeeghre ees
 190 kefebbygh theerneK || De Nemellyek ky feletthe yghen ghonoz
 Az haraghra ees hamar haylandok, bekefeeghre ees keeffebbyk
 therendők Azerth yobbak azok kyk hamar haraghwznak Es hamar
 20 bekefeeghre theerneK honnem mynth kyk keeffebbyk haraghwznak
 Es bekefeeghre keföbbyk thernek En zerelmes attyamfyay halga-
 fathok zenth Iacab apaftolnak mondafaath legyen azerth mynden
 ember gyorf halgatafra De kefedelmes zolafra Es kefedelmes
 haraghra Myre? Merth embernek ő haraghya Iftheny Igaffagoth
 25 nem mywelködýk Azerth sem walamely zyznek haraghya Ifteny
 ygaffagoth nem mywelkedyk Az oly zyz ky yftennek temploma
 akar lennye semykeppen ne akaryon haragofkodnya Nem yllyk
 Cryftwnak zerethő legyőfeeth haraghnak foghlahlnya Az oly zyz
 ky az ő zyweeben akar Cryfthwnak haylokoth zereznye Es lako-
 30 dalmath mynden modon kywe kel yzny az haraghoth ő zyweből
 Az oly zyz ky kewankozyk az eedes Iéfw Cryfthwffal Mennyey
 therembe yutnya | Kywe kel Myndenkeppen ő zyweből thawoz-
 tathny En zerelmes attyamfyay ha thytheketh megh hathand az
 haragoffagh enyhöhetek meg öteth Ha tyteketh elöl vehend az
 35 haragh engeztellyetek öteth Az haragoffagnak Indwlattyath eny-

hyczethek megh foyczathok megh az haragnak herthelenffegheeth
 ha nem lehet Hogy el thawoztassathok awagh meerthekletelkep-
 pen legyen Ne raghagyon el az dyhéffegh Ne gyoponeczon fel az
 haragh Ne yndwhon fel thyteketh haborkodas Az fenes nap ne
 nywgogyek el thy haraghtokon

5

gywlefeeghröl

Tyztelende zyzek halgassathok myth mond Az gywlőfeegh el
 hasonl emberth wr Istennek orzaghathwl Az gywlőfeegh el tha-
 woztath emberth paradyczombol Az gywlőfeegh el wonzon emberth
 Menyeknek orzaghathwl Az gywlőfeegh sem kennak myatta el 10
 nem thöröltetyk sem marthyromsagh zenwedeefnek myattha megh
 nem thyzthwltatyk Sem ky omloth weerne myatta el nem mo-
 latthatyk Nem kel mynekwnk gywlőfeeghben vennwnk Embere-
 keth || De byneketh Es ghonoffaghokath Walaky ő attyafyat 191
 gywlőly gykos az, ky ew attyafyath gywlőly fetethfeeghbe wagyon 15
 az Es fetethfeeghben yaar Wr yftenth nem zerethy az ky em-
 berth gywlől Mynee kylemfeegh wagyon az zalka Es az dorongh
 awagy az ozlop kezeth Anne kylemfeegh wagyon az haragnak
 Es gywlőfeeghnek kezethe Merth az gywlőfeegh mondathyk
 megh egyzeth haragnak De azerth az haragnak myattha meg 20
 homalyofwltatyk embery elmeenek zőme Es az gywlőfegnek
 myatta kywe fakaztatyk embery zywnk zőme Cryfthwfsbeely een
 zerelmes attyamfyay wegyethek ezethekben myth en zolok thy-
 nekthe ha megh tantorytthan[do]gathok walamy dolghotokban
 thy barathokath elegbeth thegyetek ő neky Ha veethkőzendőthők 25
 thy felethek ellen penythencyath tharczathok ő ellőthe Ha meg
 thantoryttandothok wala melyet az Cryftws zolghalo leany kezzwl
 keerd megh hogy megli boczaffon theneked Syethfeeghel yarwll-
 yatok megh yghazwlafra Ne alwgyathok el addyghlan mynek
 előtthe eleegh theterre menthek Ne nywgogyathok el addygh 30
 Mygh nem bekefeeghre therthe ha esendyk thy ellenthek thy
 ellenfegthe ne akaryathok őrwlny Ne wyghagyatok thy ellen-
 feeghtheeknek thanthorodafan nethalanthan hogy thy reathok ne
 ywyenek olyanok Es hogy wr Isten theread ne therehe ő haragh-
 yath győnyörketheffen thyteketh bankodnothok azon ky weze- 35
 deleben effeth Igyenlő keppen bankogyathok egebnk nyawalya-

yan Egyebnek bozzonkodafa koron legyethék zomorwk Az ohay-
 thokal ohayczatok Az fyrokal fyryathok En thyzthelendő attyam-
 fyay ne legetek kemenyek ne legyen thynektek kemen zywetek
 thy bennethek weethközőnek ne tegyetek bozzwth ő byne zerenth
 5 Merth thy reathok ees Iwendő wr Iftennek ythelethy boczaflatok
 megh mafnak hogy megh boczatthaffek thynektek Merth nem
 weezthek boczanatoth ha thy mafnak nem adandothok Izyetek
 kywe thy zywetekből az gywlőfeghőth Thy elmeetekben gylőseegh
 ne lakozyek En zerelmes attyamfyay wr Iften agya thynektek ő
 192 zerelmeth Es attyatokfianak || Zerelmeeth amen :ct

Kewelfeghről

Az kewelfegh mynden ghonoffaghnak eredethy Es fonda-
 menthoma Az kewel[fe] Ember mynd yftennek mynd embereknek
 gywlőfeghes Az kewely ember hafonlathos az erdeghhez Az ke-
 15 welfeegh Es az fefweenfeegh wgy mondathnak egy ghonoffaghnak
 Hogy sem az kewelyfeegh fefwenfeghnelkyl Sem az fefwenfeeg az
 kewelyfeghnelkyl nem lehetnek Es egyk az mafykнал kyl nem
 lakozhathyk Az erdegh lwcyper kewelyfegheben Es fefwenfeghes
 kewanath myath monda azth fel megyek menyorzagban De az
 20 edes xpus ezth monda nagy alazathoffagal Megh alazthatheek
 az en lelkem az porban Az erdegh Kewelyfegheben Es kewana-
 thoffaghaban monda lezek hafonlathos az felfeghhez De Cryfthws
 az nag alazatoffaghnak myattha leen engedelmes ő zenth atth-
 yanak mynd halalyg Weghre az erdegh kewelyfegh myath wet-
 25 thetheek pokolnak fenekeben De az Cryfthws alazathoffagh
 myath | Eimelthetheek fel Mennyeknek orzaghaban myczoda myn-
 den nemő byn hanem az örök Myndenhatho wr Iftennek wtha-
 latthya kywel ew zenth paranczolatyth megh wthalyok Zerethő
 attyamfyay hygyethék ennekem Hogy az nagy fok ydeyghlen
 30 walo wygyazafok Imathkozafok böytök alamyfnak Es kylemb
 kylemb mwkak ha kewelyfeggel wegheztetennek mynd semmynek
 aloytathnak Es weetethnek Istenek előttthe Azeerth En thyzte-
 lendő attyamfyay Az kewelfeghnek ő zarnyayth kywe ne there-
 heetek Es az kewelfeghnek tollayth ne Ighazgaffathok Myre ?
 35 Merth az kewelyfeegh angálókath le weteth Hathalmafokath hwl-

latoth kewelyöketh gyözöth Megh wagyon yrwan hogy az wr
 Ifthen az keweelyeknek ellene al De az alazatoffoknak malaztoth
 aad Inthlek meegh ees thyteketh Cryfthwnak zeep Iegyöfy hogy
 nagyoban örwengyetek az zenth Angyaloknak tharfolkodafokrol,
 Es wr Iftennek zolghalo leanyinak, hogy nem mynth thy neme-⁵
 theknek Es nemzetyeknek nemeffegheben Kerlek thyteketh En
 zerelmes atthyamfyay hogy Inkaban erwengyetek az zegeny
 zyzeknek || Tharffaffaghokrol Honnem mynth az thy [z] ghazdag **193**
 zyleytheeknek nemeffeghyról Myre? Merth nynczen zemelnek wa-
 loghathafa wr Iftennek eletthe Valaky az zegenth megh wthallya ¹⁰
 wr yftennek bozzwfagoth theezzen walaky az zegent megh rw-
 thollya zydalmazza Thahath zydalmath theezen ő theremtheye-
 nek En thyzthelendő atthyamfyay wr yften agyon thynektek mel-
 feeghes alazathoffagoth Es ygaffaghos zerethetheth amen

Maghahanyafrol

15

Mynd thetemenyunkben es mynd bezedwnkben el kel tawoz-
 tathnwnk az Maghahanyafth Azerth en zerelmes atthyamfyay
 thekynczeethek megh mynd körwl thynnen maghatokath Es
 femmyth thymaghatoknak ne kedwefyczethek Azokban kyk ben-
 nethek wannak bynnek kywöle Thawoztaffaatok el Az Magaha-²⁰
 nyafth, fwffatok el hew dyczöfeghnek kewanfaagath Thawoztaf-
 faatok el az heyaban walo dyczerethnek thanwfagath Ne maghaz-
 taffaathok thy maghatokat Ne hanyaatok thy maghatokath Es
 femyth ne merezkeggetek thy | Maghatokthwl Ne emmellyetek
 fel thy maghathokath zokas feleth Semy Iot thynnen maghathok-²⁵
 nak ne thwlaydonyczathok Az Iozagos mywelkedethből ne dycze-
 kögyetek Ne légyetek megh kernyköztethwen hyzelkewdeefnek
 zeleewel Wthallyaathok megh embereknek dyczerethyth Ne thw-
 dakozyathok azon ky dyczer thyteketh awagy ky zydalmaz Dy-
 czereth thyteketh el ne hyteffen Se zydalmaffagh el ne wal-³⁰
 thoztaffon

Qui laudem non appetit nec contumeliam
 sentit

Valaky dyczereteth nem kewan bozzwfagoth sem erez az Az
 oly zyzek kyk önnen eerdemekből dyczekednek embereknek előt-³⁵

thök Nyncezen azoknak olay hw lampafokban Merth az hy dyczö-
 feghnek kewanfagha myath az Iwthalmath kyth erdemnek wala
 wr Iftentwl el weztöttheek Nezyeek azeerth myndenkoron hw
 dohofflagokath merth hew dyczefegöth zerethnek Es zomorkogya-
 5 nak hogy el weztettheek az yo thetemeenth kyth embery dycze-
 retheerth teetthenek Azerth mongya my nemes wrwnk Iefws
 Cryfthws az zenth ewangelywmba Byzony mondom tynektek ||
 194 Merth el wöttheek erdemet Az zenth embereknek ő yozaghok az
 hew dyczöfeghnek thanwfagha myath erdegheknek byrofagha
 10 ala wettethnek Mykeppen ezekyas kyraly ky ő maghaztalafaban
 mynden ő kazdaghfaghyth az poghanoknak kywe yelenthe Annak-
 okaerth mynden hw Iozaghynak el wezeseeth profethanak myattha
 megh thwda Az yrafthwdo Sydo ees ky Iftennek templomaban
 ymathköznya menth wala Azerth mynden Iawyth el wezte Merth
 15 önnen magath fel maghaztala Mykeppen az kefelyw nagy hamar-
 faghal a nagy Maghaffaghról az eelederre le yw Es zal Azon-
 keppen Ember zenthfeghes Es yo nyayaffagnak magaffagharol
 Es Melthofagarol Az hew Dyczöfeghnek kewanfagha myat pokol
 fenekebe merwlthethyk En zerelmes attyamfyay Ne wefsethek thy
 20 lelky Ifmeeretheketh egyebeknek nyelwere az az Ne alohathok
 annak thynen magatokat kyth egyeb mond Dyczeryen azert thy-
 theketh egyeb nyelw Es ne az thyethek

Alienum os laudet te nontua

Egyeb ember zaya | Dyczeryen Ne thy Thennen maghathok
 25 ythellyethek maghatokath ne egyeb fenky nagyoban nem thwgya
 kyk legyethek mynt thynnen maghatok mynemő lelky Ifmeere-
 thwk legyetek, En thyztelendő attyamfyay akaryathok ee hog
 megh mongyam thynektek Mykeppen mynden Iozagokat őregh-
 böythhethek

30 En zerelmes attyamfyay halghaffatok megh azerth ha akar-
 yathok mynden thy yozaghtokat őreghbee lennye, fenkynek
 kywe ne yelenczetek Reyzeeetek el thy Iozaghytokath maghaz-
 thalaínak okaerth Ne akaryatok latathny kyk eerdemletthetek
 lennye thy Iozaghtokat reyczethek el Es byneyteketh nyfathok
 35 ky, thy zywetheknek wethkeyth Ielenczetek ky Reyczetek el thy
 Io thetementeket Soha köffeghben ky ne mongyathok my yoth
 theendőthek auag mondandothok Thy alnoklaaghos ghondolaty-
 tokath legoththan ky Ielenczetek Merth az kywe yelentethőth byn

hamar megh boczatthathyk De az byn ky el halgattathyk megh
 öregbwlthethyk, Ha el enyeztetyk az kyfddedből nagy leezen Az byn
 ky nylathkozaffal zeghethyk Es weztekfeghel newekődyk Az Iozagok
 tythkon neukednek || De nylwan kyffebwlnek Kewelyfegghel 195
 ky yelenghethő Iozaghok femywe leezenek De alazathoffaghal
 thythkolwan zaporodnak Azerth en thyztelendő attyamfyai thy
 thanacztok Es thy dolgothok wr Iftenhez legyen Mynden thy dol-
 gotokban wr Ifthennek feghethfeggeth keeryethek Myndenth
 Iftheny malazthnak Es Iftheny ayandekozafnak thwlaydonoh
 femyth the erdemed zerenth ne aloh Es ne thwlaydonoh Thy ha- 10
 talmatokban femyth ne byzyathok femyth ne weffetek thy me-
 reeffeghthőkben En zerelmes attyamfyay halghaffathok mynth
 mond zent pal apofthol walaky dyczekődyk wrban dyczekegyeek
 Azerth thyztelendő attyamfyay thy dyczőfeghtek Es thy dycze-
 rethtek myndenkoron legyen az eedes Iefwiba Cryftwiba a thy 15
 Menyey zeep zent zerethő yegyeftheghben Amen

Halazathoffaghról

EN thyztelendew attyamfyay Halgaffathok az eedeffeges wr
 Iefuft Cryftwíth az ewangelyomba mondwán ez zenth ygheketh
 Thanwlyatok en | Thwlem Merth kegyes wagyk Es alazathos 20
 zyw Io thyztelendő attyamfyay alazyyathok megh thynnen Maga-
 thokath wr Iftennek hatalmas keze alath hogy thytheketh fel
 magazthallyon haborwfaghnak ydeyen

Confcienca virginis femper debet effe hw-
 milis

25

Zyznek lelky Ifmeerethy myndenkoron kel lenny alazathof-
 nak Es zomorwnak hogy akoron az alazatoffaghnak myattha ne
 kewelkőgyek Es az haznalathos zomorkodafnak myattha ő zye
 gyönyörködöfre Es kewanfaghra ne olwagyon Es ne ozollyon

Humilitas eft fuma virtus virginis et 30

Az alazatoffagh melyfeges Iozagh zyznek, Es ő benne fellyeb
 walo Kewelyfegh Az alazathos zyz Iolleheth zwth Es ala walo rw-
 haban legen De magha nagy dyczőfeghes wr Iften előth Iozagok-
 ban De az kewely zyz ky Iolleheth emberek eleth zeep legyen ekes
 Es nemes De maga wr Iftennek zenth zeméy előth wtalathos Es 35

- 196 wndok awagy zernyw Myre? Mert az || Ighaznak ő lelke zent
 Istennek zekes helye Mykeppen őnnen magha wrwnk mongya
 kybe nywghozom En egyeebbe hanem az alazatoffokba Es nyw-
 godalmafogban gyökerezwen Es az en bezedemeth felöghben
 5 Cryfthwfban En zerelmes attyamfyay legyetek alazathos legye-
 thek alazathoffagban gyökerezwen legyetek wtholfo Myndenek-
 nek, legyetek weeghfő myndeneknek Kerlek senkynek thymaga-
 thokath elől ne wessetek senkynek tymaghathokath felette ne
 thegyetek Alyczathok myndeneketh thy feletthetek lennye Mynee-
 10 wel nagyobak waththok Annawal tymagatokath alazyatok myn-
 denben ha thy alazatoffaghoth tartandothok dyczőfeghtek leezen
 Quanto enim humilior fueris tanto te sequatur glorie altitudo
 Mynewel nagyoban alazathos leendez Annawal ynkab kőweth
 theged dyczőfeghnek magaffagha Descende vt ascendas, zaly le
 15 hogy fel hogy Humiliare vt exalteris, ne exaltata humilieris,
 Alazthaffal hogy fel Magaztaffal, ne fel magaztaffal | Elezer Es
 wgy alazthaffal megh Quia qui se exaltat humiliabitur et qui se
 hwmiliat exaltabitur, Mert walaky ő magath fel maghaztallya
 megh alaztathyk Es ky ő magat megh alazya fel maghazthathyk
 20 Merth walaky fel magaztatyk meg gyalazthatyk, Nagy Magaffagh-
 rol nagy effeth leezen, Mezzwnwen nagyob wezedelem therthe-
 nyk, Az alazatoffagh efeteth nem thwd Az alazatoffagh wezedel-
 meth nem Ismeer Az alazathoffagh thőredelemre soha nem ywth
 Az alazathoffagh kaarth soha nem zenued Oh azerth Cryfthws
 25 Iefwnak zeep Iegyely Ismeeryethek megh Merth wr Isten alaza-
 thofon Iwe Ismeryethek megh Merth wnnen magath zolghanak
 zómelyeben alaztha Enghedelmes lewen mynd halalygh En ze-
 relmes Attyamfyay Iaryatok wgy Mykeppen ő Iara kőwessethek
 hw peldayath Nyomyatok az ő wtath legyetek megh wthalth, le-
 30 gyetek meg wnth, legyetek el wetőth, az artathlan Cryfthwerth,
 wthallyathok megh magatokath Walaky ő magaban wthalathos
 nag az wr Isten előth, ky ő magaban kellethlen az Istenben ||
 197 Kellemethes En Zerethő attyamfyay legyethek kyfded thy zeme-
 thek előth hog legyethek nagy Isten zemey előth Annawal leztek
 35 wr Istennek zemey előth dragalathofb Mynewel leezthek thynnen
 zemethek előth wthalathofb En zerelmes attyamfyay ha thy mel-
 feghes alazathoffagot thartandothok Az bölcz zyzeckel menyör-
 zagnak bodoghagaban wygadozthok

Bekefe ghrewl

My nemes wrwnk Iefws Chryftws wgy mond az zenth ewan-
gyelyomban Bodogok az bekefe ghefek mert ewk Iftennek fyaynak
hyuattathnak En zerelmes attyamfyay Ha èz wylagy bekefe ghes
emberek bodogok Es Iftennek fyaynak hywattathnak Byzonyawal 5
zykfeegh thynektek az bekefe gh Paciencia opus perfectum habet,
Az bekefe gh tekellethes dolgot tARTH Az bekefe ges zyz bölcznek
mondathyk Az haragos zyz nem mondatyk thwdomanyofnak De
bolondnak En thyztelendõ attyamfyay Ith ez wylaghon thernel-
kyl lehetthek martyrok ha thy lelketheghben Ighaffagal bekefe get 10
tharthandothok, Homo pacificus | Conforcium Merebitur angelorum,
Az bekefe ghes ember angáloknek tharffaffagaban Iwthhath Homo
in vidus et iracundus erit particeps demoniorum Az Irygy Es hara-
ghos ember lezen tharfa erdeghnek Az bekefe ghes ember elfwttya
az haborwfagoth De az haraghos ember gharazdath yndwyth De 15
az kegyeffeges ziz ha meegh bozzwfagoth zenwed ees femynek
thwgya Az bekefe ghes zyz zerez thyzta lakodalmath Cryfthws
Iefwnak õ zyweben Myre? Merth xpus az bekefe egh Es bekefe gh-
ben zokoth nywghodnya, filia pacis pacem debet diligere, Beke-
fe ghnek leanyanak bekefe geth kel zeretnye Nagyoban zerez yetek 20
tennemmaghatokath bozzwfaghnak wethelere hogy nem theewe-
feere Nagyoban thanwlyatok ghonozokath zenwednye hogy nem
thennye, Esto paciens esto mitis esto suavis esto modesta mansueta
Legyetek bekefe ghes Legyethek kegyefek Legyetek eedeffek Le-
gyetek merteghletes Es zylygy Ama pacem dilige pacem, pacem 25
cum omnibus retine, Kewanyatok az bekefe geth zereffethek az
bekefe geth tarczatok bekefe geth myndenekkel || Myndenth En- 198
ghedelmeffegben Es zeretethben tharczathok Byzonyohathok
megh thynnen maghathokat nagyoban zeretnetek Hogy nem ze-
rethtethnethek keferczethek megh thynnen maghatokath egyebe- 30
keth nágoban zerethnethek Hogy nem zerettethnethek, Non fis
leuis in amicitia Retine semper vinclum amicitie, Ne legy haylo az
barathfaghba tarcz megh myndenkoron barathfaghnak Kõtheleeth,
Habeto semper pacienciam mentis, Tharcz myndenkoron elmebely
bekefe geth, Eltho benigna Esto prompta affectu esto affabilis infer- 35
mone, Legy kegyelmes Legy keez kewanathban Legy eedes the beze-

dedben Legy Io akaro lelekkel myndenekhez Thawoztaffad el mynden haborwfaghnak okaath, Sperne litem Ama pacem Cole deum honora matres vive semper impace Cariffima foror, Wthaly gharazdath zeres bekefegeth Thyztölyed az vr Iftenth böczwly
 5 anyakath elyetek nywgodalomban En zerelmes attyamfyay ha leheth Mynden Emberekkel tarczathok bekefegeth Contumelias detrahenciam per pacienciam supera, Ragalmazoknak Bozzwfaghal walo theeteleket bekefeegh zenwedeessfel gyözyethek meg bekefeghnek payfyawal | Thöryeetek Megh bozzwfaghnak meerkes nylayth
 10 Veffeetek thy lelky Ifmerettöknek othalmath az thy nyelwethek töreenek ellene Nagy Iofaghofok waththok Ha megh nem feertnytek azth ky tytheketh megh feerth Nagy erőffegwek wattok ha megh boczaththok az thyteket megh bantoknak Nagy dyczöfegwk wattok Hogy ha kynek arthhatnatok Es engettek En thyztelendö
 15 attyamfyay Edes Iftennek bekefeghe ky felwl mwl mynden erzenefeghöketh öryzye Es oltalmazya thy zywetheketh Es thy lelketeketh amen

Eg[e]yeffeeghrewl

HAtok wannak kyketh gywlöl az myndenhato wr Iften Es az
 20 hetedyket wthallya az ö zenth lelke Mykeppen azth ky zerez haborwfagoth attyafyak közőth Athkozoth ember az ky az wr Iften zolgaloy kezeth zerez haborwfagoth ky bekefeghet Es Igyeneffegheth zaggath wr Iften ellen thezen Cryftws Iefwnak thezen bozzwfagoth ky Iften zolghaloy kezeth zerez haborwfagoth Myre? Merth az eedes xpus
 25 my bekefeghwnk, ky thewe mynd az kettöth egyyee Merth az zenth
 199 angylakat es ez feddy hy || Embereketh thewe Egy Akarowa Az gonozoknak egyenlefegek ellenfegh az Ioknak Mykeppen wagyon hogy keuanmyokel, hogy az Ioknak bekefeghek legyen, Wgyan kewannwnk kel, Hogy az gonozoknak egyenlöfeghek el romlaffek
 30 Bynzerző egeffeeegh gonoznak mondatyk de az yozagh zerző egheffegh Ionak neweztetyk ky Igaffaghra köwethközteth Es ky wr Iftennek zolgalattyara yndwyth Ezeerth wagynk gywlekezethwen egybe hogy az edes zerethö Iftennek zolghalattyaba mynd egy zywnk Es egy lelkwnk wolna Myndeneknek Iften hazaban
 35 lakozoknak egy lelköknek Es egy zywnk kel lennye wr yftenben Semmyt sem haznal ha mynketh egy haaz foghlal Es akaratnak kylemfeghe el Hafonl Inkaban zerety az eedes wr yften az egyenlö

elmeywketh Hogy nem egy helyen lakokath Ime wagywknk helhez-
tetwen egy hazban nagy fok emberek kylemb kylemb elkwlczwnk
kylemb kylemb zywnk kylemb kylemb lelkwk Ezeknek kel mynd
egybe zerkeznyók egy Ighekezeth Egy zereteth wr Iftenben Kel azert
mynekwnk lennwknk ebben egy lelkwknk, egy akarwknak hogy Az 5
eedes wr Iftennek | Zolghallywnk Es Hogy zereffók azeedes Iftenth
mynd tellyes zywnkkel Es tellyes lelkwknk Es mynd tellyes el-
meenkból Es my barathynkath mykeppen my Maghwnkath Nagy
zykfeegh azeerth byzonyawal mynekwnk ygyenlőfeeghnk Iozagha
De ha en akarom tennem, az en akarathomath mas az hweeth, Har- 10
mad megh wgyan, eth ozlas lezen Es waltozas, Haborwflagh Indwl-
thatyk haragh Es gharazda kezdetyk kynek mynd ő akarattyaban ky
ez wylaghy, Es tefthy dologhnak mondathyk Es Mykeppen mon-
gya zenth palapostol kyk Illyeteneketh zereznek Iftennek orzagath
nem wehetyk En zerelmes attyamfyay Hygyetek ennekem merth 15
az eedes wr Iftennek nem annera kellemethesek my bōythwnk my
Imaczagwnk my aldōzathynk Mynth Igyenlőfegwnk Azerth mon-
gya az eedes Iften az ewangelyomba Eregy el elezer bekellyel
megh the attadfyawal Es az wthan Iwy el Es Hozyad fel the
Ayandekodath En zerelmes attyamfyay byzonyawal Ighen nagy 20
az Igyenlőfeghnk Iozagha az eedes wr Iftennek előtte || Kynelkyl 200
Nem Kellemethes wr yftennek az my aldōzathwnk kyk myath
bynek megh boczattathnak Ezt kedyglen thwdnwknk kel mykoron
megh thereefre Iōwōnk Nagy vyafkodasth kell tennunk az agh ellen-
fegh ellen De kerdhethnek ezth en thwlem En zerethō attyamfya 25
Ielenczed megh ennekem myt feel nagyoban az pokolbely erdegh
feleleth neked en thwlem En zerelmes Attyamfyay Semy nynecz
kyth erdegh Inkab fellyōn mynth yftenbely egyenlőfegeth Es
zerethetōth Merth ha mynd Ky mynekwnk wagyon mynd az
eedes Iftennek neweben adnok Azth az erdegh nem fely Merth ew 30
fem byr femmyth femy nynecz ő neky ees Ha my bōythōlwnk azth
erdegh nem fely, merth ő soha femyth nem ezyk Ha my wygya-
zwnk azth erdegh nem fely merth erdegh soha nem alwzyk De
ha my az eedes ydwezytthō wr Iftenben zerelmeth Es egyenlőfe-
geth tharthwnk Azt az pokolbely erdegh yghen erōffen fely Myre ? 35
Merth azt tharthyok ez felden, kytew az Menyorzaghnak bo-
doghsaghaban thartanya nem akara, Wgyan ezennek mondatyk
az ky eert annyá | Zenth Egyhaz Retthenetessnek mondathyk My-

keppen thaboroknak zerzeth fereghe, Merth az ellenfeghek felyk
 mykoron thaborbely feregheth zereewel Lattyak wyna ze-
 reztethween, Wgyan azonkeppen byzonyawal megh rettennek
 Mykoron lelky Ifmerő yffyakath lathnak kylemben walo Ioza-
 5 ghoknak fegywereewel eköfwlween egyenlőseeghnek eggeffeghe-
 ben eelwen Az gonoz pokolbely erdegh megh győztetyk Es megh
 zegyennwltetyk Es felette yghen banya hogy az ollyanokath
 haborwfaghnak Es wyzza wonafnak myatta el nem hafonlath-
 hattya, Es ő zywket h beeh nem hathhattya, kel byzonyawal
 10 azeerth mynekwnk mynd ygyenlőseghel Es Igyeneffeghel az wr
 yftennek hazaban eelnwnk Wr yftennek zolghalo leany kyk ygye-
 neffeeeghben akartok eelnye, Kel elezer [ew] thynektek megh dög-
 leteth ghonoz zokasthokat el hannotthok Ne legyetek wyzza wono
 Ne legyetek vyzonlo Ne legyetek bekethelen Ne haborohathok
 15 megh thy felleth zokasthokal Az thöb yftennek zolghalattyaban
 walo zyz leanyokath Es ne thanthoryczaathok megh hw elme-
 ywkben, kel thowaba thynektek meg meerthekeknethek thy my-
 201 welködetteketh || Es Indwlatthokath bezeedteketh Es mynd thy
 tellyes eelletteketh hogy az eedes Iftennek akarattya zerenth megh
 20 Igyenefwlyyethek azokal kykkel eggywth eltek Azeerth en zerel-
 mes attyamfyay Inthlek thytheketh hogy Igyeneffegel Es alaza-
 toffaghal eelyetek ez zenth Calastromba az eedes wr Iftennek
 zolghalo zyz leanywal En zerelmes attyamfyay gywlősegről beke-
 segre Iwyethek, haborwfaghoth ygyeneffeghre wonyatok Sem egy
 25 haborkodo bezed ne thamagyon thykeztetek ky az ygyenlőse-
 geth el hafoycza O Eedes Cryftws Iefwnak zeep Iegyefy Az zent
 Ifteny bwzgo zereteth ky thyteketh el hafonlottoth ez wylaghtwl
 Az tyteketh ragazon az kegelmes wr yftenhez

Zenwedeteffeghrewl

EN zerelmes attyamfyay Thanwlyyatok az edes cryftwftul
 30 Meertekleteffeghet Thanullyatok, zenwedeteffegeth Thanwlyya-
 thok, Cryftws Iefwft gondollyatok Es nem bankodthok az boz-
 zwfaghol Merth my eretthwnk ő zenwede neekwnk peldath adwan
 My eretthwnk thenerrel veretheek oftorokkal Ittethek nyalakkal
 mewettetek | Vas Zeghekel Zegeztetheek thewyffel Coronaztateek
 35 kerezth myath karhoztatheek es myndenkoron weeztegh halgatha

mynth egy Igyw artathlan barany Mykora azert walaky thynektek bozzwth mondak bynethek zerenythertenyk thynektek Mykeppen Inghôrly thy byneytektwl wannak mynd, Vala my thôrtényk thynektek ellentek, thy byneythôkerth thôrtennek, kynnyeben zenwedyetek el ha walamy thertenyk Es meg ghondolanyatok, 5 Mykora azerth thyteketh ragalmaznak thy akora Imathkozyatok Mykora thyteketh walaky megh athkoz thy meg algyadtok Ioth mongyathok ôneky ky nektek gonozth mond gonoz mondonak thynektek Aldomalth wefethek Az haragwth bekefegel kynyhetek Engedelmefeghel haraghwlnak dyhefegeth olwazyatok kyn- 10 nyeytheffel gyôzyetek az alnokfagoth Iamborfaagal gyôzyetek az ghonoffaagoth thy Io wototokal nyomyatok el mainak ghonoffagath Thy nywgomlas elmetekel ozlaffatok el egyebeknek bozzwfaagh theetheleth En zerelmes attyamfyay mynd Iora Es mynd ghonozra zerezyetek Hozya thy zyweteketh || Mynd Io[r]a 202 Es mynd konozok mykeppen thynektek therthenendnek el wyfellyetek zenwegyetek mynd yol awagy Ighazan Es felen thôrtendôketh wala myllik eleedben akadand, Wala mellyek eleyttôkben Iwtannak thynektek, kellemethes elmeethekel zenwegyetek Refpue probra illate contumelie, Wthallyatok megh az tôth bozzw- 20 fagnak panazlafaath Despiciendo supera irrifionum probra, Megh wthalwan gyôzyetek megh az megh mewethôknek panazlafokath Diffimulando contene errores detrahencium Thêttetheeffel wtallyathok megh az ragalmazoknak thewôlghefôketh Thyztelendô zyzek Iolleheth thyteketh mynden Ingherlyôn Iolleheth mynden bozzon- 25 ezon Iolleheth Mynden keferôhôn Iolleheth mynden Indwhon Iolleheth mynden bynteffen Iolleheth haraghra hywyon Iolleheth gharazdara ynduhon Iolleheth myndenth zemethekre hangyon Iolleheth bozzwth theyen Iolleheth nyomorwal ylleffen

Tu file Tu tace Tu diffimula Tu contene Tu non loquaris Tu 30 tene filencium In | Iuriam non dicas mala non respondeas conuicium non retorqueas contumeliam non respondeas

The weztegy The halgas The mwlaſd el The had el The ne zoly The tarcz wezteghfegeth bozzwth ne mongy ghonozth ne felely hafonlatos bynth hozya ne weſſ bozzwfagoth ne felely Tene 35 filency pacem, tharcz bekefeghnek wezteghleefeth, Tacendo cicius uincet Wezteghôlwen hamarab gôzzy O eedes Cryſtwnak zerethô Legyôfy tharczathok gyôzôdelmeth ez ydô zerenyth walo bozzwfagh

theetelőkön Legyetek mynden effetekben erőffek myndenth beke-
feghel zenwegyetek Bekefeghel kel el zenwednye egy emberthwl
azth ky fokaknak thertenyk Valaky győther Es ky győthretyk
halando az Vala ky ghonozokath thezen Es ky gonozokath zen-
5 wed megh hal az En zerelmes attyamfyay hygyethek ennekem
hogy senky thynektek ellentek nem theheteth wolna ha az wr
Ifthenthwl ő neky hatalom nem adatoth wona Nem voth wolna
hatalma thy raytathok az pokolbely ördeghnek ha nem engednee
az wr yften

10 oportet per multas trilaconis nos introire in regnum dei : ||
203 Nagy fok bozzwfagh atal kel mynekwnk be menwnk az wr
Iftennek orzaghara

Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram glo-
riam Nynczenek ygyenlő ken zenwedefek ydő zerent az Iuendő
15 dyczőfeghhez En zerelmes attyamfyay hygyetek hogy Myndene-
ket ez wylagon törtenezhhez hafolwan zenwegyek Senky nynczen
ky ez yelen walo eelethben wetteteth hogy nem fohazkodnek Ifta
vita lacrimis est plena, Ez my wylaghy fyralmakal thellyes, Ifta
vita afletibus inchoatur, Ez eeleth fyralmakrol kezdetyk el Azeerth
20 megh nem marandando Merth zenth ghergely mondafa zerenth
Inkab halal hogy nem eeleth Az artathlan gyermek mykoron
zylethyk fyrafrol kezdy el ő eellefeeth Az artathlan magh mykoron
kywe Iw ő zyleyeenek meheből elezer kőwekőleth tezen honnem
mynth mewetheefth, fyrwan vettethwnk azeerth ez nyawalyaffa-
25 ghos eelethre, Vtilis est tribulacio, Haznalatos az nyawalgas,
haznalathofok ez gyarlo eelethnek nyomorwfaghy Mynewel ez
wylagon nagyoban megh thōretwnk annewal nagyoban öröke
megh erefwlthethwnk mynewel ez Ielen walo | Idewben nagyaban
győthrethwnk Annewal nagyoban ywendőben wyghadwnk ha my
30 eth oftorokkal verethwnk, az nagy Itheletnek napyan megh tyz-
thwltathwan leelettethwnk amen

Betheghfeghrewl

MI Nemes Iduezytthenk mongya lathafrol walo kenyben
mondwan En kyketh zerethek megh feddem Es meg werem Harom-
35 keppen az kegylmes wr Iften weer megh embereketh ez wylagon

Elezer az ghonozokath wery az örök karhozathra Thyzthwlathra
 wery azokath, kyketh laath thewölgenye, az walaztandok kezzwl,
 gyöthry, awagy wery az yghazakath eerdemnek őreghbwlefeerth,
 Az hatalmas wr Isten az egyptumbelyeketh Carhozathnak czapa-
 sawal weree megh Megh oftoroztatheek az zegeny poklos lazár⁵
 thyzthwlatheerth Megh oftoroztatek zenth yob meg byzonywla-
 feerth, Meg oftoroz wr Isten emberth ew byneenek eletthe hogy
 Io lenne Es ne gonoz Mykeppen zenth palth oftoroza megh ky
 mykoron az fathanas || Angyalnak Izgathafaath zenwedy wala²⁰⁴
 thefthy ezthőkeleefőketh Mafodzer megh werethyk ember Isten-¹⁰
 thwl ő byneynek wthanna hogy megh yghazwlna Mynth az ky
 enghettetheek wr yfenthwl erdeghnek byrodalma alaa, thefthy
 halalra, hogy ő lelke ydwezwlne Kyk azzerth ez wylaghon erőfbek
 Es egheezbek zykeegh ő nekyk az betheghfeegh Hogy ne byzya-
 nak ő egheffeghőknek ereyben, nagyoban wyghadwan ez elmwlok-¹⁵
 ban Es ez feldy allatokban, annal mynt kellene, ghonoz az oly
 embery tefthnek egheffeghe ky lelky betheghsegre wyzen De mely
 Ighen nagy Io az oly thefthy beteghfeegh ky wezerly emberth lelky
 egheffeghre, ez feele thefthy bethegsegeth dyczery zenth pal apostol
 mondwan Mykoron een beteghlem akoron ereffeb vagyok lelkem-²⁰
 ben Az wr Istennek ofthorozafaban nem kel embernek morgo-
 dath thennye Merth az myath Hogy werethyk byneyből thyztul-
 tathyk Kynyeben zenwedwnk tefthy beteghsegeketh Ha emlekő-
 zethre hozangók az gonozokath kyketh tethtwnk, Embernek ew |
 Beteghsegeben nem kel zughodnya myre? Merth aththwl ythelte-²⁵
 tyk kynek Ithelethy myndenkoron yghaz, ky beteghsegheth zen-
 wed Es wr Isten ellen morgodyk az ythelő Istennek ygaffagath
 bynthethy, Es az myath wr Istennek haragyath yndwythya ő ellene
 Nem leheth az, femmykeppen Hamys, ky az ygaz Ithelenek kelle-
 methes, kyth az eedes Isten zereth megh wery, Megh wery azeerth³⁰
 byzonyawal mynden fyath kyth hozya fogad Es mykeppen az
 kegyes athya hw fyaban kellemetheffegőth wezen, Ez wylagh
 zerenth az eedes wr yften enged az bynefeknek Es nem enged az
 Igazaknak, De az Iwendő elethben awagy az mas wylaghon Enged
 az ygazaknak, Es nem enged az bynefeknek Valaky ez yelen walo³⁵
 eelethben nem eerdemlend oftoroztathnya Az pokolban gótródyk
 En zerelmes attyamfyay banath Es keferwfegh myndeneknek köz
 fenky nynec ky ez wylagon ne bankodneek Myndenkoron az ke-

gyelmes wr Iften azokath góththry kyketh az örök Idweffeghie
 zöröz En thyztelendő attyamfyay thy thefty bethegfeegtekben
 205 ne zomorkogatok || Thy gyóthrelmetekben Halakath agyatok
 Nagyoban kewanyatok thy lelketeknek egheffegeth hogh nem thy
 5 telteteknek Nagyoban ayczathok eghez lennethek elmetekben
 honnem theftetekben, mert Thefty ellenzeefek lelky eppwleefek
 Az beteghfegh telteth sebelyth Es lelketh megh wygaztal Az kor-
 faagh bynre walo Indwlatokath el enyezth Az korfaagh tefty för-
 telmeffeghnek ereyth megh thöry Ifmeryethek megh thy magato-
 10 kath megh byzonywltathnya banathban Es megh ne thöreffel
 Mykeppen kemenczeben thyzthwlth arany Hogy förtelmekthwl
 thawoly legyethek Haborwfaghnak Kemenczeyeben megh thyztwl-
 tallathok Hogy thyztabnak tetteffetek, bozzwfagnak thyzeben meg
 fwtalfatok Byzonyawal meg fwtatthok hogy mynden byneyteknek
 15 fertelmeybewl meg thyztwltaffatok Byzonywlafeerth wannak mynd
 ezek kyketh zenwettek Azeerth Crifthws Iefwiban en zerelmes
 attyamfyay thy beteghfegeteknek ydeyen ne zwgogyathok Karom-
 lalth ne thegyetek Ne mongyaatok myre zenwegywk ez ghonozth
 Ne mongyaatok myre gyóthretwnk myre zenwegywk czth | Kerd-
 20 hethnetek En thwlem En yo attyamfya Keerlek mongyad megh
 mynekwnk myt kel beteghlegwnkben mondanwnk awagy mykep-
 pen kel mymagwnkath wadolnwnk feleeleth thynektek En zerel-
 mes attyamfyay Illyen modon wadollyatok thymaghatokath
 mondwan Wethkeztwnk Es myth erdemlywnk wala nem weth-
 25 thwk, Kyre meltok walank nem erzettwk, Es hafonlatos bozzw
 allalth my bynwnkről nem Ifmerwnk Alaab erzwk my magwnkath
 megh werthnek lennye mynth erdemlenök My wethkeynkhnk
 terhehez kepeft kyffeb az bozzw allafnak nyomorwfagha My by-
 neynknek eerdeme zerent nem Igyenlő az kennak oka Nyncezenk
 30 anne gyóthrelmmek mynth az my bynwnk O Cryfwl Iefwlnak
 zerethő yegyőfy akartok ee thy bynetekből megh tyztwlnothok Az
 kenba, gondollyatok tynnen magatokath Es wr Iftennek ygaffagat
 dyczeryetek, Thy thyztwlattokra Igaz elegy ha mynd azokath
 kyketh zenwettök wr Iftennek ygaffaghara thwlaydonytyatok, Ha
 35 ty raytatok leth beteghfegeben alazatoffagal wr Iftent dyczöyten-
 dytek, Megh oftoroz tyteketh az wr Iften keges fanyarwfaghnak
 206 ofthorawal || Thezen thy raytatok werefegőth, Az ky thynektek
 engedwen, hw thwle thawoly yz wala, megh gyötörween kedig

kayath hogy meg theernetek Thy thyztelendő zyzek gondollyatok
 megh mynd ez wylaghy gyöthrelmeketh Forghaffatok megh thy
 elmeetekben myndennemő ez wylaghy göttrelmeketh Es keenokath
 Mynden nemő czalardfagoknak kegyethlenfeegyth Myndennemő
 kenzafoknak faydalmyth Hasonlatok mynd ezeketh az erek ken-
 hoz Es kyny lezen mynd az kyth thy zenwettek En zerelmes
 attyamfyay ha felythek pokolnak kennyath felyetek Merth ez
 wylagy kenok Időzerenth walog De az mas wylagy erekkwl Ez
 wylagy kenban meg halwan Ennek göttrelme el mwlyk De az
 Masodykban meg halwan erekkwl walo banat thamad Ha azerth¹⁰
 meg therendőtök mynd az myth zenwettök thyztwlath, Merth
 Imaran megh theerteth Ez wylaghy oftorozafok ő byneyből
 megh ogyak Merth meg theerthnek Illetendő effethök thyztw-
 lathra haználnak Merth walaky Ith götrelemel megh weretethyk
 őth megh zabadwltatyk De walaky awagy Ith | Megh nem oftoroz-¹⁵
 tatyk mynd ydő zerenth walo kennal Es örökwł walowal el kar-
 hoztatyk Es Ith elezer ez wylaghon ytheeltethnek Es oth az
 ywendön[k] wyonnan ytheeltethnek Ez yllyeneknek kettthe az keen
 Es karhozath, Kettthe ez Illyeneknek az wereseegh myre? Merth
 yth Es ez wylagon vagyon gyöttrelmeknek kezdethy Es az oth,²⁰
 az mas wylagon kenoknak thelyesföytheeffe azeerth wr Iftennek
 keze thyteketh kenra wetőth, wr yftennek bozzwallafa tyteketh-
 gyötörnye hagyoth Hw megh haragodwan engedeth tynektek
 mynden gonozokath erzenetek En tyztelendő attyamfyay Mykora
 thy tefty beteghsegheteknek myattha megh zegetendőtök Mykora²⁵
 thy thagaytoghban korfagal ylletendőtök Mykora thy faydalomnak
 őzthőkeyewel, yzgatandotok Mykora lelky banthafokkal zomor-
 kodandotok Mykora elmebely keferwfegőkkel banthatandotok
 Mykora kesedelmes őrdőghy tefth zerenth walo keferthefőkkel
 kőrnwł weetetendőtök Walamely ezekkezzwl tyteketh thalaland³⁰
 wgyan azth ty byneytekerth Ifteny ygallagh engedy Es agya
 thynnen fegywerőtek wyaskodnak thy ellentheek || Thynnyen²⁰⁷
 Nylaytoknak myatta sebefwltettök Thynnen Chwchayoknak myatta
 meerghőfwltettök Per que enim peccasti per hec et punieris,
 My myath wethkeztetek azon myath ees göttrettök Merth³⁵
 kőwettheetek thy testeteketh Es kenzattok ty testetekben Wgyan
 azonban nyögöttek kyben vethkeztetek En zerelmes attyam-
 fyay wgyan azon thagayttokban göttrehtök kykben bynth tette-

tek Oh azeerth az aranth wagon kennak fyzetheefe holoth byn-
nek oka, Vnde corruifti ad vicia inde fultines tormenta, Honnan
eftheel az wethközethre onnan zenweded göttrelmeeth O fponfa
amabilis pulcherrimi Iefu Iufte argueris Iufte flagellaris Iufto
5 iudicio iudicaris procella Iufte te contexit Iufticie pena te premit,
Oh zepfeghw Iefwnak zerelmes yegyefe Ighazan feddethól Igha-
zan weretól Ighaz ythelettel yteeltetel az weez ygazan feddezeth
ne thegedeth Igaffaghnak keennya nyomorgat theghed

fefweenfeghról

10 My Nemes Idwezythtenk Iefwf xpus wg mond az zenth
ewangelyomba Thawoztaffatok el | Mynden fefwenfeegeth Myerth
[nagy] nom bewfeghben kynek mynd ô elethy wagon, ez feldnek
zyneen, azokbol kyketh byr Es ez wtan zenth pal apostol megh
wgy mond Mynden förtözeth Es wndokfaagh Es fefweenfegh
15 newel ees ne newezteffek thy kezettetek, Megh wgy mond Mynden
ferthezetes Es wndokfaagh Es fefwenfeegeh ky balwan zolghalat-
tyanak mondatyk Nem erekes wr Iftennek orzaghaban kyról wgy
zol zenth Salamon Megh haboryttya ô hazaath az ky kőweth
fefweenfeegeth Az fefweeny nem telyk foha bee penzel Qui amat
20 diuicias non capiet fructum ex eis Valaky kazdaghfagoth zereth
nem wezen haznalatoth ô belőlök Nihil eft peius quam amare pe-
cunias, nynczen foha ghonozb mynth penzth zerethnye Merth ez
ely ember ô lelkeeth arwba thurthya Mykeppen az fefwenfegh el
merőyth emberth pokolba azon modon alamyfnanak bewlkődeefe
25 fel emel menyorzaghra Az fefwen ember hafonlatos pokolhoz
Merth pokol foha nem mond elegeth, Wgyan az fefweny nem ele-
gethhetyk megh penzbe Mykeppen az belpoklos mynth ynkab
208 Izik || Annawal nagyoban zomehozyk azonkeppen az fefwen
mynewel thőbeth kereff annawal thőbbeth kewan Awaricia et cu-
30 piditas forores fefwenfegh Es kewanatoffagh egy alomyak Az
kewelyfegh kedyghlen ezeknek annyok Soha az kewelfegh nem
voot kewanfaghnely Sem az kewanfagh fefwenfeghnekyl En
zerelmes attyamfyay Ne legyen thy kezethők el nywlwa weetherre
Es beeh zoroythwan adafra Ne legen thy kerettők gyors ayandekra
35 Es reifh latoghatafra Nagyoban gönyörkötteffen thyteketh adas
honnem vethel Melius eft dara quam accipere, Iob őneky adnya

honnem málthwl wennyé En zerelmes attyamfyay Az fefwenfeegh ne fygghezye ő gyökereeth thy zywetegben fefwenfeegh ne legyen thy bennetek Izyetek kywe thy zyweteghből az fefweenfegeth Si *perfecte contempleris produci Iesw omnia terrena Cum eodem Iesu xpo sponso tuo dulcissuo letaberis incelesti patria*, Ha thekelleteffee-⁵ gel megh wthalandotok az eedes Ieswfeerth-mynden ez feldyeketh wgyan azon Ieswl Crystwffal thy edeffeges Iegyestekel wyghadoz-thok | Az örök mennyey hazaba

Kewanfaghról

Radix omnium malorum est Cupiditas Mynden¹⁰ gonoffaghnak fundamentoma az kewanatoffagh lenky tekelleteffeghel lelky wyadalmath fel nem weeth, Hanem elezer tefthy gyenyewfegőketh megh ehnyőhe Nem leheth embernek ő elmeye az Isteny mellekes gondolatokban zabados wala ky ez feldyeketh Es ez el mwlandokath ez wylagh zerenth kewanyangya Nem lath-¹⁵ hath ő elmeeyenek zeme melyeketh, Ha őteth beeh tölty ez feldy kewanfaghnak porawal *Cupiditas graue peccatum est omnium enim criminum materia est* Az kewanfagh nagy nehez wetek Merth mynden byneknek gyökere Nem czoda ha halalnak wtanna pokolnak rettenethes thyzeben zamlaltathnak kyk ez wylaghy eeletekben ő²⁰ gonoz kewanfagoknak thyzeeth megh nem othattaak En zerelmes athtyamfyay Iolleheth ne legyen thynektek penzetek De maga ha wasyon kewanatoffagtok lennye semyth nem haznal thynektek Semyth nem haznal thynektek theteteknek mezyttelenfeghe Ha thynektek rwhanak kewanfagha wasyon || Az Nyawalyas Iwdas²⁰⁹ kewanfagh myath arwla el Crystwffal Mezytelen zylethwnk ez gyarlo wylaghra Mezyttelen [zyle] Kel kywe ees mennwnk ez wylagbol, Cur go concupiscimus terrena et transitoria, Myeerth kewanyok azeerth ez feldyeket Es ez el mwlokath Ha azeert ez wylaghy Iozagokath hyzwnk el wezendőnek lennye Myre Ily nagy³⁰ zeretettel kewanyok ewketh Ha my ez feldyeketh Es ez el mwlandokath ez wylaghon fellyebben zerethywk annal mynth kel wethkezwnk Azeerth En zerelmes attyamfyay gondollyatok megh thy eeleteketh Es Ismeryetek megh thynektek az kewefeth eleeghnek lenny, ky wasyon ha azeert az kewanfaagh fundamentoma myn-³⁵

den ghonoznak Mykeppen folywl megh mondook Ezen kapyt-
 lomnak eleyben haath zykleegh Hogy kywe hannyatok wellethek
 öteth thy zyweteghből hogy az thőb Maghzatok megh ne förtőz-
 tessenek az wethkekthwl En thyztelendő attyamfyay erek myn-
 5 denhato wr Isten theege wnnenmagaeerth thytheketh mynden ez
 wylaghy Iokath megh wthalnothok Es semy ghonozokath feel-
 hethnetek amen

Zegenfegről |

BEati pauperes spiritu quoniam ipsorum est
 10 regnum celorum etc

Ezenkeppen zol my nemes Idwezytthenk Iesws az zenth
 ewangelyomba Bodogok az lelky zeghenyek merth hweek menyek-
 nek orzaga Sokak byzonyawal zeghenyek kyketh zeghenfeegh nem
 theezen bodoggha De nyawalyaffa, Merth az zegenfegeth nem az
 15 eedes wr Isteneerth zenwedyk de kezerytthefeerth Wannak
 esmegh nemely zeghenyek kyketh az zeghenfegh nem theezen
 nyawalyaffa De bodoggha Merrth azok az eedes wr Isteneerth zen-
 wedyk kyről alkalmafon mondathnak ez folywl mondoth Igheek
 Bodoghok az lelky zeghenyek En zerelmes attyamfyay meegh ees
 20 thy reathok therythwen En bezedemeth mondwan, Ighen yol
 [hallod] hallyatok zenth Iobnak haborwfaghaath Es bekefeegh
 zenwedeefeth Azeerth Inthlek [theg] thyteketh hogy az raytatok
 leth haborwfagghan megh ne zegessetek Es az Iwtoth yo zerencza-
 ban fel ne emelkegyetek, thy az zent pattryarkakath kazdaghnak
 210 morhawal De alazathofnak olwaffatok lennye || Az ő lelkőkben,
 Mynemő wolth Abraham ky ezt mongya wala zolok En wramhoz
 Es En Istennemhez Myeerth föld Es hamw legyek Azeerth byzo-
 nyawal bodoghok leeztek En zerelmes attyamfyay ha ty Io zeren-
 czeteghben Es gonozban halath adandotok zynethlen az edes wr
 30 Istennek Es ez ydő zerenth walo eeletnek bodoghlagath Mykeppen
 el fogyathkozo fytteth Es semmye lewő porth Es ganeeth alyttan-
 dotok Kyről wgy mond Zenth pal apostol Ha ez wylagy eeletben
 csak remeenlyeknek mondatwnk ees, Crystusban gyarlofagofbak
 Es nyawalyasbak wagynk Mynden embereknel Merth az aldonth
 35 Crystws hogy kenczeth Es aranyath ne zerethnenk, erek elethnek
 ayandekath adwan, thanoytha megh wtalwnk Hogy ehfeget ne

feelenk Negywen ee nappa böythöle Hogy mezyttelenfegeth ne feelnenk egy köntölth paranczola ô thanythwanyynak lennye, Hogy haborwfagot ne rettenneenk wnnenmaga elezer haborwfagot zenwede Es hogy halalth ees ne feelnenk ô my erettwnk halalt zenwede Es ween Omne quod in mundo est Concupiscencia | Carnis et concupiscencia oculorum et ambicio seculi etc

Mynden walamy ez wylagon wagyon Awagy tefty kewana-toffagh awagy zemnek kewanfaga, awagy ez wylaghnak kellemettefege De ez nyawalyas wylagh el mwlyk Es mynden ô kewanfaga Azeerth En zerelmes attyamfyay ne zereffeethek ez wylagot hogy 10 weele ôzwe el ne wezyetek Es azokkal kyk wannak [kyk] ez wylagon Nam zenth dawyd kywalthkeppen wralkodyk wala Es mykoron wona fok kencze, ezyftek Es aranyak Es paranczolna nagy eres hatalmaffagal neepeknak, De maga zeghennek Ifmeere wnnenmagath Es monda zegeny wagyok een Es nagy fok mwkakban newe- 15 köttem en Ifywfagomtwlfoghwa Megh wgy mond megh nyomoro- doth Es zegeny wagyok en Megh wgy mond yweweny wagyok en ez felden Es zarandok mykeppen mynd az en attyaym En zerelmes attyamfyay Ne gyenyerkettesfenek tyteketh ez el mwlando czalartfagok se ez feldy haznalatok Es ne ôrwengyetek ez wylagy 20 nyerefegeknek Es yngyen se haborogyatok megh ez wylagy karonkon Mykeppen megh wagyon Irwan Ha wgy mond, az kazdag- fagok bewölkednek Ne weffeethek reaya zyweteketh kyketh || Nagy 211 Bwzghofaghwal tarthwnk nagy banattal veztiék el Halgaffatok Crystwnak zerelmes Iegyôfy kyketh mondok Az kynek mynd 25 mennyeyek Es feldyek zolgalnak zeghenye akara myerettwnk lenye Myeerth ? hogy az ô zeghenfeghewel mynketh mynd kazdagaa tenne Thy kedyghlen thyztelendô zyzek Iaryatok az wthon kyn yara az eedes wr Iefws Crystws thy zerelmes Iegyestek Es megh wnathlan lepefökkal köwefetek az menyinyey wezerlôth Mynden kethfegh- 30 nelkyl ha ewteth kewetendytek ô wele menyeknek orzagaban wralkottok En zerelmes attyamfyay Az edeffeges Es zerelmes azonywnk zyz maryanak thekynczetek meg ô zyzeffegeeth Es zegenfegeeth ky oly mondhatathlan kazdag wolph az edes wr Iftenben hogy ô wrnak zenth annya lenne De annera wolph ez 35 wylaghy morhatwl zegeny hogy ew zenth zyleefekoron nem le- nek babay awagy daykay fem Zolgalo leany ô zenth zolgalattyara De megh ees annera wolph ez wylagy morhatwl zegheny hogy az

Kyfded haylecza Es az kyfded zeenieczke oly zoros vala oly zyk wala
oly Kyfded wala oly ondok wala oly tyztelethlen wala, Hogy az kyf-
ded Zylethteth az kyfded gyermeketh az | Kyfded kyralth, az wyon-
nan yelenth aranyas Iefwth, nem dragalatos agyba nem gyenghe he-
⁵ lyen nem tyztelendő nozolyaban De egy kyfded Iazolban barmok-
nak almaban egy kewes yzeeken helhezethwen De megh az Ioseph
ky ő zenthfegenek attyanak aloytatyk wala Es, kynek azzonywnk
yegeztetődth wala Mykoron ő ygaz wolna De magha zegen Annera
hogy ő naponked valo eeleteth Es rwhazattyaaht mesterfeghewel
¹⁰ Es mwkayawal kerefneye Cowacznak olwafftatyk byzonyawal leth
lennye, az zenth apostolokrol ees olwaffok Megh wgy mond, zolgal-
nak wala wr yftennek ehfeeghebe Es zomehhozaiba kyröl wgy
mond zent pal apostol ehfeeghebe Es zomehlagba böytökben fok-
keppen hydeghfeghben Es mezyttelenfeghebe Es nagy foklagw
¹⁵ wygyazafban O edes Iefws Cryftwnak zerelmes yegyefy Iho! az
zenth peldak kykben ez földy kazdaghsagokath meg wtalhatthok
Es az menyeyeketh kewanhattyatok Merth kyk akarnak kazdagok
lennye ez wylagon, efnek erös kefertethben Es ördöghnek köthe-
leeben Nagy fok kewanlaghban Es artandofaghban, Ky meröyth
212 embereketh [k] pokolnak fenekeben || Byzonyawal eremeft meg azok
ez feldy kazdaghsagokath kyk thökelleteffeghel remenlyk az me-
nyeyeketh Merth arantal walo zeghenfeeghe beh wyzen emberth
Menyeknek orzagaban, nem azeerth Iwttwnk zerelmes attyamfyay
ez zenth zerzethben hogy ő benne gyönyörwfeeghben lakywnk De
²⁵ ynkab hogy wygyazwan ymathkozwan böytölwen wr Iftenth
dyczerween Az my regy ellenfegwnk ellen dyadalmath weween
Es wyaskodwan, Az nekwnk ygeerth zenth orzagban edes Iefws
Cryftws fegedelmeewel ywthaffwnk Megh azeerth zylettwnk ez
wylaghra mezeytelen Meg azeerth Iarwitwnk az zent kerezthfeghre
³⁰ mezeytelen hog my halalwnknak wtanna Mezyttelenek mynden
banthafnalkyl ywthathnank wr Iftennek zenth orzagbara Mely
meeltathlan ez mely hallathlan Es mely eekthelen hogy kyth ő ő
zyleye Mezyttelen zylyth Mezythtelen fogatta hozya, anya zenth
egyhazi, es nagy kazdagul akarna mennye menyorzagban Faci-
³⁵ lius est Camelum perforamen acus transire quam diuitem introire
in regnum celorum, Kynnyeb az teweeneke | Az thwnk lykaczkayan
altal mennye Mynth az kazdaghnak bee mennye menyeknek orza-
ghaban Minus egere melius est quam plus habere Keweffel enfegh-

ben elnye yob hogy nem fokath byrnya Nimis eft auarus Cui non fufficit dominus Ighen felwen az kynek nem elegh az wr Iften Azeerth En zerelmes attyamfyay ha ez wylaghon ehfeget zomesagoth Es mezyttelenfeget az edeffeges Cryftwfferth zenwedendetek Es kyk meeltan awag meeltathlan thertenennek ő reaya thwlaydonyt-5 tangyatok wgan azon zeplegw Iegestekel Iefwffal Cryftwffal az menyey nywgodalomban eedeffeghel őrwitek mynd őröke amen

Zwghodafrol capitulum

HOspicium cordis nostri per gratiam dei sanctificatur

My zywnknek hayloka Iftennek malaztya myath zenteltehtyk 10
megh Es a zent leleknek lakafa myath Mykoron emberben benne
lakozyk az zenth zereteth bekefeegh yozagh alazatoffagh bekefeegh
zenwedees eggefeegh zylygyfeegh Es egyebek Illynnemő yozaghok,
Hec sunt nostre diuicie Boni mores et virtutes 10 Ezek Mondathnak 213
my kazdaghfagynknak yo elkwczeek Es yozagok De ha kezdwk 15
mykeztwnk haborkodny Es zwgodny awagy wetekedny azonnal ez
yllyen lelky [Iozagok nem lakhathnak az bynekel Merth my-
keppen] Iozaghoktwl yrefen maradwnk Es mezeytelen Myre? Merth
az Iozagok neem lakhathnak az bynekkal Merth mykeppen egy
kewes kowazy mynd az tebyth megh wezthy Mynden ky wr Iften- 20
nek zolgayanak hytettetyk megh gondollya ew zyweben mely
nagy weetekben eflyk Ha ez wylagy morhaeerth feddyk awagy
zwgodyk honnan kazdagh lehethne, Leegyen zegen ezek myne
kwnk kazdaghfagwnk Es Iozagwnk Az yozagokat byzonyawal el
weztyek ha eetelerth Es ythalerth morghodwnk Merth nagy nehez 25
byn az morgodas kyröl wgy mond zenth gergely Menyeknek orza-
gath sem egy zwgodo nem wezy Merth fenky ky azth akaarya
wennye nem zwgodyk Az heyth bolondnak ő zywe gongya Mykep-
pen az zalma hordozo zeekernel czykorgafa eellyenek nagy fok
attyaftyak wannak az zerzethben Es fok baratok az regwlaban 30
Kyk tefty kewanfagh ala wettettenek Es soha nem zynnek zwgo-
dastwl Azeert zerelmes attyamfyay | Nagy Zykfeegh Myneekwnk
az aldonth zenth pal apoftolnak bezedy Holoth ezenkeppen mond
Ne zwgogyatok thy Mykeppen nekyk ő kezzwlek zwgottanak az
kyethlembe Es el weztenek az keferteth myath Azeerth Igen weze- 35

delmes mynekwnk zwgodafth tennwnk, hoǵ my ees el ne wezywnk
 az kefalkodo myath ez Calastromba Mykeppen ewk weztenek el
 az kyethlembe Megh thyleczok azeerth nyelwenketh az zwgodafthwl
 hogy el ne wezzwnk Kythwl wr Iften wegyn, ez wylagon mykep-
 5 pen azok el weztenek Es my az mas wylagon Azonkeppen el ne
 wezywnk Ogyok azeerth my magwnkath hogy tórtenettel kyth
 mykeppen ok zenwettek testekben My zenwegyek azokat lelkw-
 ben Megh ezenkeppen zenth pal apostol ynthe ezenth zol mond-
 wan Ne keferczek az hatalmas Cryftwft Mykeppen nekyk ő kezzw-
 10 lek kefertettek Es el weztenek Kegyok myath Cryftwft keferthy
 az ky ő eeteleerth Es ythalaerth awagy rwhazattyaeerth zwgo-
 dyk Mykeppen megh wasyon yrwan wgyan azon neepról, kefeer-
 214 theek wgy mond wr Iftent ő zywőkben, Mykoron ő || Barmoknak
 eeledelth Es őnnen lelkeknek Megh ezenkeppen zwgodafth thwnk
 15 ő thaborokban Es nem halgathak wrnak bezedeth Cryftwft ke-
 ferthy az ky az Calastromba lakozwan maradekokrol zwgodyk
 Cryftws ellen thezen ky thebet kewan az Calastromba honnem
 mynth kellene Cryftwsban wethkezyk ky az monofthorban ez
 feldy Es ez elmwlando morhakath kerel Es ő prepoftokath megh
 20 tanthoroythya Es kegyoktwl el weztenek, Myerth weztenek el,
 hanem csak azeert hogy Mykeppen az kegyonak ő meerghe myath
 weztenek el Azonkeppen az oly ember ő nyelwenek morghafabol
 zarmazoth meerge myath weez el Mykeppen pokolbeely erdegh
 kyról wgy mond zenth Iacab apostol Nywkhatathlan gonozzal
 25 tólth nyelw halalos meregel thellyes, El kel azerth mynekwnk
 thawoztathnwnk az morgodafth hogy halalos erdegy mereghnek
 myatta el ne wezywnk En zerelmes attyamfyay halgassatok meg
 myth my edes wrwnk Iefws cryftws mond az zent Ewangelyom-
 ban Ezt mondom thynektek hogy ne legyetek zorgalmasok thy
 30 lelketeknek myt egyetek | Es testeteknek mywel fődezyetek oly
 mynth nylwan ezth mondana Azon Iften ky nektek lelket adoth
 eetelth es aad Es ky testeth adoth rwhazatoth ees aad Illyen
 nemő bezedeth wete wthanna Nezyeetek megh az eeghy mada-
 rakath Mykeppen sem zanthnak sem Capalnak sem győytnek sem
 35 raknak azthagokath sem pynczeketh nem tólthnek Es az wr Iften
 el eeltety őket ha az eeghy madarakath azert Ifthen ygazgattya
 Es taplallya kyk ma wannak Es holnap nynezenek kyknek lelkek
 ees halando Meerth el mwlando Mynewel nagoban aad wr yften

6 zolgaynak Es 6 zolgalo leanyak mynd eetelth Es mynd ytalth
 Es rwhazatoth kyknek 6 lelkek halhatatlan Es megh maradando
 Es kyknek menyeknek orzaga ygeertetyk Mas helyen meg ezth
 mongya gondollyathok az mezey liliun wyragokat Mykeppen ne-
 wek6dnek Nem mwnkalkodnak sem zwnek sem fonnak Es az Isten
 zeepen fel rwhazza 6keth Es eteztety Myneewel ynkab nagyoban
 6t6ztety 6 zolgayth Es 6 zereth6 zolghalo leanyth Nem 6ly megh
 az wr Isten az 6 zolgaloynak lelkeketh eehel zomehal Es mezey-
 telenfeghel Ez wthan meg ezth mondaa kereffeetek elezewr ||
 Wr Istennek orzagath Es 6 ygaffagath Es ezek mynd beeh thell-215
 yefednek thynektek oly mynth ezth mondana zolgallyathok wr
 Istennek zent feelelemben, Enékellyetek Es wygagyatok 6neky
 eyel Es nappal retteghwen Es aad thynektek 6 ez wylagon Es az
 mas wylagon mynden zwkfeghefeketh wr Isten keref6knek nem
 fogyk megh mynden yo En zerelmes attyamfyay Az kegylmes15
 wr Isten ky kyhozoth tyteketh attyatoknak hazathwl, Ha 6 zenth
 zolghalattyaban wegygh megh maradandotok Ad tynektek zywe-
 tek zerenth kereefteghben mynden lokath Es zykfeghefeketh amen

Egyenl6 banathrol

Oh Istenbely En zerelmes attyamfyay Halgaffatok myt mond20
 my nemes wrwnk Iesus Cryftws Myndennem6 lokat kyketh akar-
 tok Hogy tegyenek nektek emberek thy ees olyant teegyetek 6ne-
 kyk ebben fekzyk Istennek th6rwenye Es profetaknak mondasz
 Es zent pal apostol ezenkeppen zol err6l wygaggyatok az wygado-
 kal Es fyryatok az fyrokal Meg ezenkeppen mond fogagyatok beeh25
 az korokat beteg6ket Es leegyetek | Bekefegel Myndenekhez, zent
 Salamon kedyghlen ezth mongya Walaky meg wtallya 6 attyafyath
 Es baratyath weethkezyk az Megh ne mafollyad te hytedet bara-
 todnal 6 zegenfegebe Es 6 yawyban vele egyetembe 6rweng zomo-
 rwfagnak ydeyen maragy meg te attyadfyawal hywen Es az 630
 6r6kfegheben legy wele 6r6k6s Valaky kedyghlen arkot aaf 6 attya-
 fyanak alaya 6nnenmagma efyk belee Es ky th6rth z6rez 6 attya-
 fyanak 6 maga veez belee Kyr6l wgy mond zent Dawyd az soltar
 kenybe Arkoth nyta Es afa Es 6nnen maga effeek az arokba bee
 kyt z6rze Thekelleteffegel 6 baratyat nem zerety az ky ew zykle-35

geben fegedfegh nem leend Mynewel nagyoban kónörwlees keppen
 my barathynknak zykegőkben fegedfeegh leenddwk Annawal
 Inkab my nemes kegyelmes teremthenkhez közelben leezwnk
 Czak anne gondoht tarczwnk my magwnkrol hogy my attyankfya-
 5 nak gongyat hatra ne wellek Azeerth En zerelmes attyamfyay
 kyth nem kewantok thy magatoknak lennye Ne kewanyatok ty
 216 attyatokfyanak ees ezth terthennye || Bankogyatok Myndenkoron
 egyebeknek wezedelmes dolgayn gyötörtyetek tynnen magathokat
 fyrafokkal egyebeknek keferghesekoron Egyebeknek zomorwflaga-
 10 koron thy ees zomorkogyatok Es az bethegökkel legyetek betegh
 Ezenkeppen egyebeknek keferwfegyn Myndenkoron fyrankozyatok
 Az Syrankozokal Syrankozyatok az zöpögökkel zöpöghyetek az
 kőny hwllatokkal kenywet hwllaffatok Az Syrokal Syryatok az
 ohaytokal ohayczatok Olyan kedwetek legyen egyebhez Mellyeth
 15 ty hozzathok maftwl Kewantok lennye Kyth nem akartok zenwed-
 nye azt ne tegyetek maftnak Ne tegyetek ghonozt Hogy ty ne zen-
 wegyetek olyan ghonozokat olyan könyörwletes legyetek egyeb
 wethkey koron mykeppen az ty byneytők koron hogy ne alohatok
 maft egyebkeppen Mykeppen thwlaydon thy magatokath Ha megh
 20 czalatyk thy ellenfeghtek ne örwengyetek ő neky wezedelmeen Ha
 megh gyözetyk thy ellentek ne magasztaffatok fel ne Wyghagyatok
 thy ellentek thewőnek nyomorwflaghan myre | Merth nethalantal
 olyan awagy hafonlatos ghonoz tertenhetyk az wtan Hamar ty-
 nektek Ne fwalkogyatok fel thy ellenfeghtőknek effelen hogy az
 25 Igaz iften nethalantal tyreatok fordoha az ő Haragyat Myre?
 Merth gyakorta thórtenyk az ky őrl ő ellenfegenek czalathfagan
 hertelen az olyanra theer az gonoz Leegyen azert emberfege
 latogatas Es kewanath az nyawalyafhoz Es Leegyen banáthnak
 keferwfege az zegenhez Az el wetőthez yrgalmaffaghnak zerelme
 30 Ha eehőzendyk ty ellenfegtek meg eleegőhetek őteth Ha zome-
 hozyk ytalth agyatok ő neky Ne wtallyatok zegenyeket Ne wnya-
 tok meg Megh fogyatkosztakath Ne rwtolyatok arwakat Merth az
 arwaknak Iften attyok Senky tytwletek bozzwt ne wegyn Senky
 thytwletek zegennel el ne walyek Latogaffatok betegöketh, koro-
 35 kath, Wygasztallyatok bózonkodokat hogy ty ees az felfeges wr
 Iftentwl meg wygasztaltathny az örök bodoghlagba eerdemlyetek

Irgalmaffaghrol

OH Iftenbely En zerelmes attyamfyay || Halgaffatok Az **217**
 Edes Iefus Cryftwíth Ewangelyomnak rezebe myth mond bodo-
 ghok az Irgalmasok Merth ők yrghalmaffagoth weeznek Es mas
 helyen megh wgy mond legyetek Irgalmasok Merth az ty meny-⁵
 nyey zent attyatok ygen Irgalmas zenth pal erről wgy mond le-
 gyetek thy egymashoz kegyelmefek Es Irgalmasok Es Iaryatok ty
 mykeppen Iftennek walaztottay Es zenty Es Irgalmaffaghnak
 taghyay Mert az kegyelmefeegeh myndenre haznalatos Es zent
 Salamon ezth mongya Irgalmaffagoth Es Itheeleteth thennye¹⁰
 nagyoban kellemetes Iftennek hogy nem aldozathot Az Irgalmas-
 fagh kynek mynd helt zöröz ő myuelködetynek erdeme zerenth
 embery Irgalmazas wnnenmagahoz Es barattyahoz lattathyk De
 wr Iftennek Irgalmaffaga Mynden testy allatokon Az oly ember
 zöröz aldozatoth ky thezen yrgalmaffagot De wr Iftennek Irgalmas¹⁵
 wota eegyeb nyawalyaffaganak zenwedeseeről wezen maganak
 newezetőt Walaky eegyebeken Irgalmas nem leend az Iftennek
 Irgalmaffagat soha meg nem lelhety Criftws Iefwíban En zerelmes
 attyamfyay az yrgalmaffagh Es byzonfagh thytheketh | Elöl we-
 gyenek az Irgalmaffagot Soha el ne hagyatok Azth mondom²⁰
 hogy wgy theeztek Ioth ty lelketeknek ha yrgalmaffagot teeztek
 ky egyeben kenyerwl engedelmet nyer az wr Istentwl En zerel-
 mes attyamfyay wala myth tartotok tarczatok Irgalmaffaghra te-
 gyetek Irgalmaffagot zwgodafnekyl myre? mert olyatan lezen thy
 tetementek kywól mynemő zandektok belől Nyncezen oth Irgalmas-²⁵
 fagh hol yo akarath nem lelettetyk Mynden Ioth kyt maffal teez-
 tek Irgalmaffageerth tegyetek ne hy dyczöfegerth Semyt ne tegye-
 tek Dyczereeterth De az örök bodoghfsagnak ayandekozafaeerth
 Semyt ne tegyetek czak hyrerth De az örök eeleteerth kyre thyte-
 keth wezeryen az örök myndenhato wr Isten En zerelmes attyam-³⁰
 fyay amen

Zenteknek peldayrol

EZ gyarlo wylagon walo hyweknek meg fordwlasokra Es
 tyztwlasokra auag yobbwlasokra fok zenteknek pelday haznalnak

En zerelmes attyamfyay annak okaerth Irattathnak megh önekyk
 218 effely Es fel tamadafy || Hogy my Kyk nyawalyafok Es gyarlók
 nagy foglagw bynekeerth kethfeghben ne effwnk De
 hogy az zenth penytenyamyath valo fel tamadafra my theeth főr-
 5 telmeflegwnknek wtanna ees remenfegwnk legyen hog fenky ő
 weethkeynek wthanna Iftennek yowotaban ne ketőlkőgyek Mykoron
 walaky meg tekynte az zenteknek megh eppwleőköeth ő effeőknek
 wtanna Annak okaerth wetötte wr Iften az zenteknek ő yozagyt
 my peldankra hogy nyomdokokzerenth my ees vehettek az örök
 10 örömnek bodoghlagat Awagy ha őket Io mywelkedetekel kőweth-
 nye nem akarangyok győthtrembe menthetetlenek leezwnk zenth
 Ifteny emberrek myglen eelwen wolthanak ez wylagon nem zente-
 nek megh fwthny az Io mywelkődetekben bōyőkben wygyazafok-
 ban alamyfnalkodafokban thyztafogban meertekletőffeghben fo-
 15 kayghlan walo megh maradafban bekefeghben edeffeghben Ima-
 czagokban haborfagokban Io akarathban ehőzefben zomehozaf-
 ban hydegfeeghben Es fok mwnkakban az eedes megh walto Iesus
 Cryftwnak | Zenth neweerth Zenth emberek kyk woltanak, megh
 wtalthak ez wylagoth hogy örökwl walo orzagoth leelhethnenek
 20 Nem kewantaak Ith ez wylagon az ygeretőketh awagy ez gyarlo
 wylaghnak nyawalyaffagos kazdaghfagath kyk wezernek ő welők
 gonózwl elő embereketh pokolnak keferw kenyara De ez wylagon
 walo hazaath mynden tellyes Igekőzetekel el hagywan menyey
 Ierwfaelemnek dyczőfegere emelteek fel ő zemeketh Ez wylagon
 25 elő zent emberek el thawoztattak bezed zerent walo byneketh
 Mywelkedethben gondolathban tekeentethben hallafban Indwlath-
 ban zemleleefben kezeyben labayban wetekődeefben haraghban
 dyhőffeghben thethowa hanyafban hew dyczőffeghben kewelyfegh-
 ben fwalkódafban keewanfaghban thorkoffaghban alomban bwy-
 30 agban erőltetesben őryzwen ő tetteket Es ő zarnyokath kethkep-
 pen tettek bōyeth Es zenwedetőffegeth byntwl Es eeteltwl Nagy
 yo eeteltwl walo zenwedetőffegh De annal Iob Es haznalatofb
 bynthwl walo maga megh tartafa Es zenwedetőffeghe ember-
 nek kyről any zenth egyhaz Mykepen ő taghyayrol emlekezyk ez
 219 Illyen zenth emberekrl || Es wgy mond En Kezeym faczargatanak
 zeepyllathw myrra newő keneteth Myth eerthhetwnk ő neky
 kezeyn Egyebeth hanem csak zenteknek mywelkedetyth erthettyők
 Es myczoda wallyon az myrra egyeb hanem tefthnek Es bynnek

meg halafa weetetyk Anya zent egyhaznak kezey Io mywelkódó
 zent emberek kyról ezenkeppen Iratthatyk Mywelkedenek ók
 ygaffagoth Azeerth anya zent egyhaznak kezey Io mywelkedethnek
 myrrayath zyreenek Merth mynekwnk Io eelefnek peldayath
 mwtattyak Es hogy my testwnknek wethkeyth megh ölyyók azth 5
 predykallyak Azeerth mondaa egyyk ő kezzwlek, byzonyauual ha
 testwnk zereneth eelendwnk meg halwnk Ennek wtanna ees megh
 ezth mongya ölyyeetek megh thagotokat kyk ez felden wannak
 Ez wthan anya zenth egyhaz ezth monga Ennekem wyaym megh
 byzonywltatot myrrak, Byzonyawal akoron mondatyk byzony- 10
 nywltatoth myrranak mykoron thekelleteffegel az testh megh
 öletyk, veethkek Es bynek mykoron el thawoztathnak Azert Cryf-
 twfbely En zerelmes attyamfyay ha menyey dyczöfegos zenteknek
 tarsafaghath | Kewanyok Zykfegh hogy az zenteknek peldayath
 köwefőők ha my walamykeppen wethkőzwnk Imar az bynről femy 15
 magwnk mentheefe nynczen myre? Merth meegh Istennek thörwe-
 nye ees myndennapon ynth mynketh hogy Iol ellywnk Es reghy
 zenth attyagnak eelety Es pelday ynthnek Es hynak Io mywel-
 kődethnek theetelere De Imar ha my köwetyek walamykoron gho-
 nozoknak eeleteketh myre nem köwettyők az zenth attyagnak 20
 peldayokath hogy ha az gonoznal mynden yo dyczeretesb Es ha
 gyorfabak Es alkolmasbak wothwnk gonozokath gonozban köweth-
 nwnk, myre wagywnk restek Ioban yokat köwethnwnk En zerelmes
 attyamfyay azeerth kõnyörgessők megh az wr Istenth hogy a zent-
 leges Iozaghos mywelkedetők kyketh ő zentynek zörzöth korona- 25
 zathtyokra mynekwnk ne legyenek örök kenwnkra Es karhoza-
 thwnkra De Inkab haznalatoffagwnkra Es Idueffegwnkre Mynden
 kethfeegnekyl hygyek hogy ha az zenteknek peldayath köweten-
 győk ez wylagy eelethnek wtanna ő welek menyorzaghban || Wral- 220
 kodwnk Ezt kedyghlen megh eerczetek hogy mynewel ynkab az 30
 zenth attyagnak eeleteketh olwaffok Es ő nekyk peldayokath kö-
 wethnye nem akaryok annawal nagyoban bynefek leezwnk Maftan
 azeerth tyztelendő zyzek Keerrem az myndenhato wr Istent thy
 eröttetek hogy agya thy nektek az reghy zent attyagnak Illyen
 peldazo Iozagyth Cryftws Iefwnak alazatoffagath zent peternek 35
 aytatoffagat zenth Ianosnak zeretetyth Abraham patryarkanak
 Engedelmeffegeth Ifaak patryarkanak bekefeegh zenwedefet Iacob
 patriarkanak zenuedeefeth Iosephnek tyztatagat Moysses profeta-

nak egygúfegeth Iofwenak alhatatoffagos wotat samwel profetanak
 kegyelmeffegeth Daud profetanak Irgalmassagat Danyel profeta-
 nak zenwedendőfegeth Es egyebeknek kyk előtthwnk zentee lettek
 meltosagos mywelkedetyth Hogy ez halando eelethnek wtanna
 5 meheffwnk őnekyk zent tharfafagokba Cryftus Iefwnak aytatos
 zyzey Mynden napon gondolyatok mynemő meertekletőffegel Es
 lgyekőzettel awag thőredelemel Isten feelő emberek | Kellemetefek
 wolthanak Istennek, wgy Irattatyk anya zenth egyhazrol zerzet
 dyczerethben Cryftwnak zemelyeben Mely Igen nagy zeepfeghw
 10 teneked lepefyd the zeep cypellőfydben meltosagos feyedelemnek
 zeep leanya Criftus az ő Istenfegenek hatalmassaga myath myn-
 den teremtet allatoknak feyedelmeenek mondatyk Ennek okaerth
 anya zent egyhaz ez nemes feyedelemnek leanyanak hywattatyk
 Mert Cryftnak predicacioya myat wy eelethre zyletőth Mellyek
 15 leegyenek azeerth anya zenth egyhaznak cypellőfy hanem csak
 zent attyaknak pelday kykben ez Ielen walo wylagon erőswltetyk
 hogy mynden habowfagon farws labbal Iarhaffon Cryftwfban En
 zerelmes attyamfyay lelők zerenth ees, mylabunkba farwth won-
 zwnk Mykoron zent attyaknak peldayat veezyők Es wonzok Mas
 20 helyen es wgyan azon dyczerethben anya zenth egyhaznak nemes
 yegyőfe wr Iefws Cryftws ezenkeppen zol Lee zalleek az kerben
 hogy megh thekentenem almanak erezhwenyeth Es megh lath-
 nam hogy ha meg Wyraghzottak az zölőők ha nemzetteken az
 221 pynika almaak Erczetekek megh Imar ezth || Zölőők Mondathnak
 25 Vyragzanya Mykoron zenth Egyhazakba fyak hythben Wyonnan
 zylethnek Es zentfeges nyayaffaghra oly mynth Io mywelkedeth-
 nek nemyneimő őreghbwleefere eppwltethnek Es pwnyka almaak
 mondatnak nemzenye Mykoron az tekellertes emberek ymar Io-
 mywelkődetthnek peldaya zerenth ew baratyokath ygazgatyak Es
 30 zenth nyayaffaghnak wysagaban ő predycacyoyoknak myatta Es
 Io eelethnek mwatafa myat zenthfeges dolgokba wywytyak kyk-
 ből ynthlek tyteketh Cryftwfban lelky zerethőym hogy thegyetek
 Io peeldath thyrolatok Myndenek kőzōth mynden thy eeletekben
 Thyztelendő zyzek kewanom hogy feenellyetek Istennek mynd
 35 kezenfeges zolgalo leany kőzōth kyk thy weletek Ez Calastromba
 eelnek Io eeletben foghlaltathwan Merth wgy mond zenth gher-
 gely doktor kyk egyebek előth ő yo eeleteketh el reytyk azok őn-
 nōn magokba megh emeeztetnek Es nem mondathnak egyebekőzōt

wylagoffagnak peldayanak De azok byzonyawal kyk lozagoknak
 peldayath ő zenthfezes eelethőknek myattha Es az ő predycallo
 bezeedeknek myattha | Egyebeknek wylagoth mytathnak Eghő
 lampaffoknak mondathnak azok mert égebeknek Idwesseeghnek
 wtaath yelentyk Azeerth mongya wrwnk az ewangelyomban thy 5
 wylagoffaghtok feenlyek embereknek közöttte hogy lassak thy Io
 mywelkódettőketh Es dyczőwyczek ty zenth attyatokath ky meny-
 ben wagyon Merth byzonyawal csak Istennek kel thwlaydonoytanya
 mynden dyczőfegeth Cryftwfnak aytatos Zyzey ynthlek thyteketh
 hogy oly modon thy mywelkedettők legyen nylwan hogy thynek-10
 tek akarattok belől tythkon lakozyek Azeerth Cryftwfnan En ze-
 relmes attyamfyay Mykeppen ennek eletthe megh mondam tynek-
 thek hogy mywelkedetteghben Es mynden thetementeghben Es
 mynden nyayaffagos dolgotogghan kőwefetek az zenteketh Myn-
 denkoron zemetek előth legyenek az zenteknek pelday Es az zen-15
 teknek peldayth kewanfagal gondollyatok kőwethnye Az Ighazak-
 nak peldayokath hanyatok wefetek thy eleteghben zenth attyak-
 nak peldayok zerenth walo eeletek legyenek thanwfaghtoknak
 yzghathaly || Ewrwlyetek Zenteknek yo mywelkódeth zerenth walo 222
 lozagyth Indwlyathok zentheknek yo eeleth zerent walo thwdo-20
 manyra Vala mynemő ghonoz hyr meg ne thanthorycza thy elet-
 teketh Valamynemő ellenkódő weelekedes meg ne zomoroyczon
 tyteketh Enczelkőgyetek wyraghzanya Io dyczereteket Ioban by-
 zonywltatoth legyetek őryzyethek thy Io hyreteket thy yo hyre-
 tek newethek wala mynemő dohoffagal megh ne fekethwlteffek 25
 Thy yo hyretek newetek femmynemő zemerőmfeghőkel ne zag-
 gattaffek Es ne thekozlattaffek

Wethekewdeffewl

ZEnth pal apostol ezt mongya Mykoron thy közöttetek ha-
 borkodas Es ellenkedes leend Nem de ember zamaba Iartokee Es 30
 tefth zerent vattokee Es zent Salamon vg mond az kewelyőkke-
 zet myndenkoron wetekődefek yannak Myndenkoron az gonoz,
 haborwth keres ghonoffagnak angyala boczatthatyk ő ellene
 valaky wezedelmes helyőkön yar hamar bele esyk wgyan azonkep-
 pen az oly ember ky naponked | Haborkodyk ő feley barathywal 35
 hamar theewelgesben esyk kegyes emberek myndenkoron el tha-

woztatyak az kegyetlenfeegeth kyk kedyghlen mynden napon
 wetekednek Es haborkodnak kewes emberekthwl zeretethnek
 annak okaerth bekefegeh Es Igyeneffegh mynden emberek közöth
 ygen zykfeegh En zerelmes attyamfyay halgaffatok zenth agofthon
 5 doktorth myt mond Oh mely ygen fethhetetlenök lehethtwnk
 wona hogy ha oly naág zolgalmatoffagal my byneynkketh el tha-
 woztattok wolna mely nagy gondal egyebeketh megh feddwnk De
 ha my magwnkath yol megh gondolyok Es megh nezywk byzo-
 nyawal my magwnkba fok dolgokath megh fegyhethwnk Ezt
 10 kedyghlen akarom hogy megh thwgyatok Es megh Ifmeryetek
 Merth femy nynczen eektelemb mynth zörzetefek közöth walo
 haborwfagh kyk zent eggyeffeegh myath Es zenth zereteth myat
 tartoznak feenlenye mynd ez wylagon mykeppen menyben wylago-
 lyttok Veteködeef[ne]ök yrygyfeeghből Es ragalmaffagbol zoktanak
 15 thertennye Es thamadnya De ha ragalmaffaagh Es haborwfag
 223 lelettetyk ez Calastromba wallyon hat hol wágon || Zörzetöfföknek
 wezteghletöffegök hol wagyon regwlanak zenthfeege hol zerzeth-
 nek wezteghfeege? Hol ez kalastromnak zörzetöfflege? Hol zenth
 zeretethnek köthelezefe? hol egyeffeghnek bekefeeghe? Hol attya-
 20 fywfaghnak ygyenöffeege? Hol tharfafagos zereteth Iay keferwfeges
 banath El wezet reghwlay weztegfieegh el wezetöth zörzethnek
 zentfeghe El fogyot zerzetnek lasswfaga Semye leth monoftory
 zerzetöffieegh el az attyafywy zeretethnek kelenczözeefe De ha wk
 bekefeghben kezdeneenek eelnye leghottan el kezdnek wetekedny
 25 haborkodny vyzath wonny Hol wagyon akoron oth az czendez
 eeeth Hol az nywgodalmas eeeth Hol az bekefeeges eeeth Hol az
 tyzteffeges eeeth Hol az menyey eeeth Hol az angyaly eeeth
 Byzonyawal nem leheth oth tellyeffeegel walo bekefeegh hol oth
 wralkodyk az ragalmazo nyelw Hol oth wralkodnak haborkodafok
 30 Es wetheködeefök Hol oth Illyetenek leendnek byzonyawal nem
 tekelletes oth az zerzeth Laffatok megh Azeerth Iol, en zerelmes
 edes attyamfyay hogy ez fok Haborkodafnak Es weteködeefnek
 myatta el ne wezeffeetek a ty | Mwnkaytokath kyket gyermek-
 leghtegtwl foghwa gywytötetek nagy faradfalag Oyatok magato-
 35 kath hogy ty napytokat ragalmazafnak Es wyalkodafnak myatta
 el ne mwlaflatok Wegyeetek zorgalmatoffagal Iol eztekben hogy
 ez el mwlo wylaghy haragokal Es feddeffökel el ne wezeffeetek
 az menyey nagy Igereteketh Legyetek okos Es gyors hogy hew

bezedeknek myatta el ne theewezzeetek az örök wyghafagoth
 Azeerth thy nelweteketh megh ehnydhetek Es zerzetefek leztek
 Merth ha öteth megh nem ehnytytek zerzetefek nem leeztek De
 ha ezth nem hynnetek hallyatok zenth Iacab apoſtolnák monda-
 fath, ha ky aloytya magat zerzetefnek lennye Es meg nem ehnyth-
 wen ő nyelweth De yncab el arulwan ő zyweth Annak heyaban
 walo ő zerzete Az nyelw Igen kyſded tagh embernek teſte közőth
 De ha megh ehnywlwen [gem] nem tartatandyk mynd az eghgeez
 teſteth megh förtőztety Es el wezty, hogy hogy? Mykeppen egy
 kyſded kowaz gonoz lewen meg wezty mynd az ſokafagoth kyben 10
 wetyk || Ees Mykeppen az kys zykrazen megh eeget egy nagy 224
 erdőth Azonekppen ehnywlethlen nyelw nagy vrakath Es prepoſ-
 tokath egyenlőket Es tharſokath zolgakat Es aprolekokath myn-
 deneketh megh thebolyth Es haragra hyw Es Indoyth Az habor-
 kodo nyelw ha erőth nem wyfelend egy ember ſem leheth kywel 15
 ő beekewel eelheffen Fegyőződő nyelw meerőgel rakwa kyth ha
 megh nem tartandnak mynden ő tarſayth nagy wezedelemre
 wonzya En zerelmes attyamfyay Azeert Igen Io thynektek hog
 megh thylezatos ty nyelweteketh gonoztwl Es ty ayakaytokath
 hogy alnokſagoth ne zolyanak bezelyenek ghondolyatok meg hon-
 nat Iwtetek Es myeert Iwtetek Ez wylaghrol Iwtetek Es Iſten-
 nek taboraban, az az ez Calaftromba fwtottatok Ez wylagy kaz-
 dagſagokath hathra hagywan Es mennyeey kazdagſagoknak nye-
 refere Iwtetek Es ezeerth zegenſegeth walaztottatok kythees Igen
 walaztottatok Azeerth kel tynektek el felednetek mynd azokath 25
 kyketh wr Iſteneerth el hattathok Oyatok azeert magatokat |
 Eedes attyamfyay Hog ne akaryatok egyebeknek feletthe magaz-
 taltathny De myneewel nagyobak wattok anneual Inkab alazy-
 atos myndenekben magatokath Hagyatok el edes attyamfyay az
 arwltataſnak Es ragalmazatnak leeleſeth Es győdtőzeſet thawoz- 30
 taſſatok el Morgaſokath Es ſwgorlaſokath Es azokath ne halgaſ-
 ſatok Es azokra fyleyteket ne hayczatok Valazyatok ty hallaſ-
 tokath ember ragalmazoktwl Mykeppen meerges kegőktwyl tha-
 woztaſſatok el az ragalmazokath mykepen meerges feergeket
 Az ragalmazok őnthnek halalos meergeth őket halgatoknak fy- 35
 leyben Az ky ragalmaz Es ky ő bezedeth halgattya mynd ketten
 halalos keppen weethkeznek Nem csak az ky ragalmaz weethke-
 zyk De az ees ky akarattya zerenth öteth halgattya weethkezyk

Thyztelendő zyzek halgaffatok myt mond az tekelltes fyrfyw az
 foltar kenybe Nem ylthem alnokfagnak gywleközetybe Es hewfag
 zörzökel beeh sem megyek Thy azerth hewolkodoknak thanaczok-
 kezet ne örömeft telepőgyetek Es gonoz bezeedwkel ne egyelő-
 225 getek Ne wetekőgetek walamy dologhrol Es femy okba || Magato-
 kath ne egyelyczetek Merth wetekedes haborwth nemz Vetekődes
 fonalfagoth zyl Vetekődes garazdoth hoz Wetekedes Ireegyeke-
 zeth yzeketh geryezth Vetekődees égyyeffegeth ronth Vetekődees
 megh haboryttya ember elmeeyenek zömet Mykeppen zol rola
 10 zenth dawyd Megh haborodoth en zömem haragh myat Azeerth
 Iftenben zerelmes attyamfyay Inthlek tyteketh hogy semmynemő
 okba ne vetekőgyetek Ne wetekőgyetek Etheitekben Es Italtokban
 awagy rwhazattokon De wegeetek thy nektek adoknak kezeyből
 azokath kyk nektek adathnak zwgodafnelkyl Mellyek thy prepof-
 15 totoktwl Es feyedelmetektwl thynektek zolgaltathnak morgafnekyl
 el wegyetek Ha thy feletek baratoknak Iob etezeteth wettek mynth
 tynektek ne weffetek gondoth rea Ha thy feyedelmetek alab walo
 [walo] rwhath adand nektek mynth mastoknak azon ne zwgogyatok
 Es ha Ielefb rwhay leendnek theeb tarfydnak azon ne thörökő-
 20 gyetek Semy ez wylaghy dologhban ne akaryatok magatoknak
 Iobath Ez el mwlando morhakezeth ne kereffetek haznalatofth
 Ez wylaghy | Iozagok kezeth Ioth ne kewanyatok Es ne zereffetek
 Myre? Merth nem ywthtehtek kazdaghfagokra de zegenfegekre
 Nem Iwttetek ez kalastromba hogy ez wylaghy kazdaghfagothok
 25 legyen De Inkab lelky Iozagoth gyöyczetek De hogy égyyöwfegh-
 ben wr Iftennek zolgalyatok Nem Iwttetek zerzethre hogy embe-
 reknek zemey. előth rwhatokban dyczekedwen tessetek De hogy
 zenth alazatoffag miat wr Iftennek zolghalyatok es kelleffe-
 tek Nem Iwttetek ez rekezbe hogy dragha rwhakba Dyczeke-
 30 gyetek Nem Iwttetek ez zent őwleközethre hogy ty akaroto-
 kath tellyeföhete[y]k De hogy egyeb akaratyanak engegyetek
 Es wr Ifternerth mynden ez feldyeketh megh wtallyatok Ha
 kedygh nem Iob woth wolna thynektek azon attyatok hazanal
 megh maradnotok Hogy nem ez Calastromba draga Es dycző
 35 rwhakath kehrefnőtök Iob wolth wolna zerelmes attyamfyay thy-
 nektek zyleeteknek hazanal nywgodalmat wennetek Hogy nem az
 226 wr Iften zolgalo leany közöth || Ez feldy Es ez el mwlando dolgo-
 keerth haborgataft tennetek Iob wolth wolna thynektek földötök-

ben lakoznotok Honnem wr Ifthen hazaban ez wylaghy Iozageerth wetekódeeft tennetek awagy haborgatafth garazdath Es zwgodafth tennetek Azeerth En zerelmes attyamfyay mynt ennek előtte megh mondam thy zerelmeteknek Semmynemő okokban ne akaryatok wetekódeftth thenny Hanem csak wgy czelekegyetek hogy az örök elő wr Iftennek myndenben kelleffetek amen

Thanwflaghrol

Diczőfeiges Zent Salamon ezt mongya halgaffad zerelmes fyam te attyadnak thanwflagat Es ne hagyad el te annyadnak thörwenyeth hogy engetteffeek malazth te feyednek Es eekelfeegh¹⁰ the nyakadnak tarcz megh az thwdomanth Es ne hagyad el őteth őryzyed azth merth ő teneked anyad Vegyed az twdomanth Es ne akaryad thwled el wethny | Ky győthrelmeketh gywlől heyth bolond az ky poryttafokath el hagy yghen thewölögh az ky twdomanyokath megh wtal veethkezyk az Walaky az twdomanth őryz-¹⁵ ween thartangya eelethet leel az, ky kedyghlen nem akarangya halalth leel az, Zykfeegh Es zemeremfeegh leezen az ollyannak ky el hagma az twdomant ky engedend göttrőnek, dyczekedyk az Az heyth bolond meg czwfollya ő attyanak thwdomanyath De ky őryzend oktatafokath bőlcz ember az thőbbeth haznal nyelnek²⁰ oktatafa okos emberrel, Honnem zaaz czapas bolond emberneel, az bwlcz ember Es thwdomanyos nem theezen morgolodafth az ellen ky őteth megh feddy De maga otth az feddefnek meertekletfnek kel lenny Azeerth mongya az zenth amborws doktor kynnyen feddőth bőczwleteth tezen az feddőnek De ky kegyethlenwl²⁵ verettetyk Es feddettetyk Az ollyannak sem feddeefeeth sem Idwefsegeeth nem fogagyak Laffw kegyeffeeggel el zenwedendők azok kyk zokoth gyarlofagos elkőlczőkbol meg nem feddetthhetnek Vethközőknek kylemfeegőkeerth nemellek el wyfelendők nemellyek megh győthretendők Mert || Kylemb kylemb modot kel²⁷ tartanya az bynefekhez Egyhazy feyedelmeknek el kel wyfelnyők ő alattok walokath kyketh megh oftoroznak Es megh wernek Es megh kel wernyők azokath kyketh el wyfelnek Innen wagyon az hogy mykora zent salamon wr Iften templomanak kw labayn orozlan keepeth Es ökör zynth Es kerwbyn angyal zőmelth Eze-³⁵ keth kedyghlen nyomas zerenth Iratta wala fel Nem egyebek

egyöztetnek azeerth ez egyhazbeely kwlabakon hanem egyhazy
 feyedelmek kyk byrodalomnak zorgalmatoffagath fel fogagyak
 Mykeppen az kw ozlopok hordozyak reaok wettöth therhet, Che-
 rwbyn kedyghlen Iitheny thwdomannak thellyeffegenek magya-
 5 raztatyk Az kw ozlopokon Cherwbyn abraztathyk merth egyhazy
 feyedelmeknek kel menyey thwdomanyal thellyefnek lennyök Az
 orozlanon ertelmefeeeghnek feelleme abraztatyk De az ökren
 ehnywyteefnek bekefeege mwtattatyk Azeert az kw ozlopon sem
 az orozlanok ökröknél kyl Sem az ökrek orozlanoknalkyl ky nem
 10 abraztatnak Myre? Merth az egyhazy feyedelmek neha kemenfegel
 neha Engedelmefeeegel neha kegyethlenfegel neha bezeeddel neha
 ofthorral kel ees Illyk ö allatok | Valo nepeketh megh feddeny
 Es werny Merth az ky lagy bezeeddel fedwen meg nem weretyk
 zykfeege hogy az kemenfeegel wereffek Es megh feddesfeek Byzo-
 15 nyawal nagy banattal kel el reyteny az febeketh kyk kynyen megh
 nem gyogytathhathnak Merth ky tytok ynteffel ö byneböl ky nem
 akar thernye azth nylwan kel megh feddeny Hogy az daganath
 ky tythkon megh nem wrwofoltathatyk nylwan kel megh Igazwlly
 Es megh feddeny kyk nylwan weethkeznek Merth ha Illyenek nyl-
 20 wan megh feddethnek azok ees kyk wgyan wttanna köwethkezween
 weethközennék megh ygazwlhaffanak Wg hogy mykoron egyky
 megh weretyk Es az mafodyk meg theryen Naggyal Iob Es haznala-
 tofb lokaknak ydwezwelefere egynek karhozattya awag megh wereefe
 hogy nem egynek zabathfaga myath lokak thewölyöghyenek Kyröl
 25 wgy zol a bodoghfgos zent gergely doktor Sokak wannak kyk fed-
 deefzerenth valo bezedöketh ö ygazwlafoakra halnak Es penytenyara
 nem akarnak thernye, Ky mynd örwendethellen Halgaffa azth Isten-
 nek orzagarol melleth zeret, halgaffa pokorrol Es kyth felny kel ||
 228 Hogy ha anne Zeretete nynczen kywel menyorzaghba mehetnee
 30 awagy feelelőm myath wehethnee Bodoghfgos zenth Ifydorws
 doctornak mondaly Az Igazak kegyeffen fogagyaak Verefeeghnek
 göttrelmeeth Mykoron az ö bynekröl feddettethnek Io zerelmes
 attyamfyay az oftorozaas ygazgathas kyth nem kel zyalmaznya
 Ezekeerth kel azeerth my feyedelmwnketh Es elöttwnk yarokath
 35 zerethnunk Es ö bezeedeketh kegelmeffen fogadnwnk kyk ö thano-
 gatafoknak Es werefeegeeknek atala el wezyk thwlwnk my thwlay-
 don akarathwnkath Es ez wylagy kewanatoffaghwnkath Wgy
 Irattatyk dyczerethröl zörzeth kenyben ez Illyen feyedelmekröl

kyk anya zenth egyhaz awagy egebnemô aytthathos hywlelek ezen-
 keppen mondhat Thalalanak meg engemeth az ôryzôk kyk ôryzyk
 az warafth Megh vereenek engemeth Es megh febhôteenek
 Weewek el rolam en palaftomath az waar ôryzôk Erczed az waras
 ôryzôken eertethnek erfôkôk pyspekek kyk zenth egyhaznak ter-⁵
 heet wyfelyk Es byryak kyk meegh | Idwezwlô lelkeketh ees keref-
 nek Es gyôythnek Vgân azokath ô predycallafokkal Es Idweffeges
 yntefekel Es fenyegetesekel veryk Es kefergetyk Ezenkeppen Cry-
 ftwnak bwzgo zerelmewel megh febhôtyk De meegh ez es nem
 elegh ônekyk Merth meegh palaftyokath ees el wonzyak Az az¹⁰
 mynden ez feldy gyônyôrwfegôketh Es Idô zerent walo morhakat
 ô twlôk el veezyk Es ezenkeppen mezeytelen bynekthwl Es pwz-
 tan ez wylagy kazdaghfagokthwl menyeknek orzagara fel kyldyk
 Es zabadon boczattyak Azeerth Cryftwbely En zerelmes attyam-
 fyay byzon Igen melto Es Igen alkalmas hogy my feyedelmwn-¹⁵
 keth Mykeppen attyankath wgyan zereffek Es ô thwlôk my Idweff-
 feegwnknek Ifmeretyth ôrômethafen fogagyok Bodoghfasos zent
 dawyd prophethanak mondasa zerenth walo thanaczolasaath keref-
 fetek Ifmerethnek thanwfagaath hogy walamykoron wr ne hara-
 gwgyek Es azonkeppen el wezzyetek az Igaz wthrol Azeerth ha²⁰
 my az ygaz wthrol el nem akarwnk vezny zykeegh mynekwnk
 Ifmerethnek thanwfagath megh kerefnwnk Ha az oly ember ky
 nem akarya ez yllyen thanwfagoth weny Kethfeeghnelkyl el weez
 az ygaz wthrol De byzonawal erôffwltetôth leezen az || Ky ez Illyen²²⁹
 thwdomant beeh fogagya Maftan azeerth En zerelmes attyamfyay²⁵
 Inthlek tyteketh hogy ôremelth wegyetek thwdomanth ky myat
 wr Iftennek haraghyabol zabadwlhaffatok Es ygaz wthba erôffwl-
 heffetek Nagy fok halakath agyatok annak ky tyteket göttrend Es
 annak ky tyteket meg feddend Iot mongyatok Ha feyedelem azzon-
 tok awag mester azontok ty Idweffeghtekert meg feddend raytha³⁰
 meg ne haborogyatok Es gonoz kedwôk ne legyetek Mynekoka-
 eerth ty feyedelem azzontok auag mestertek ty Idweffeghteknek
 wtat mwtatangyak Es Igazgatangyak meg fogagyathok ônekyk
 thwdomanyokath Mykcron walaky meg mwtatangya ty Idweffeg-
 tekhnnek wtath awagy okat ty ne legyetek wyzza wonok zereffethek³⁵
 azokath kyk tyteket meg fednek thy teewôlgestôkrel kedwellyee-
 tek azokat kyk tyteket kefergethnek ty hewolkodaftokrol Es My-
 keppen anyaythokath wgyan ne gywlôllyetek azokat kyk tyteketh

meg wereentnek ty zofogadatlanfaghtokrol, Es bynetekről meg
 oktatoknak bozzw bezeedeket ne felelyetek Thyteket gonozrol
 megh wonoknak Irygy bezedeket ne mongatok | Io tet Helyeben
 Soha gonozt ne tegyetek Haznalatos thanaczok ellen haborwt ne
 5 Indohatok, bezeedek ellen gonozt Es eertetlent ne felelyetek Myre?
 Mert walaky zerety az thanoytaft zerety az bwczeleget Azeert ha
 ty ees zeretendötek thanwlly tahat bwczek leeztek twdomanyosok
 leeztek Ha ty werefeegeket bekefegwel el zenwedendetek Bwczek
 leeztek Ha alazatoßson ty nyomorwfaghtokat el wyfelendyték,
 10 Thyztelendö zyzek thwgyatok hogy az wr Iftentwl Es ez wylagy
 feyedelmektwl nyomorgattatwnk Es werettetwnk hogy ez wylagy-
 akkal el ne karhozzynk Sokkal Iob myneekwnk yt ez wylagon
 my feyedelmwnktwl megh feddetwnk my hewolkodafwnkert hon-
 nem az İwendö wylagon örökke el karhoznwnk Cryftwfbely En
 15 zerelmes attyamfyay Iob mynekwnk my zeretönknek feyedelem
 azzonyanak keze myath egy keweffee meg werettethwnk awagy
 öftoroztathwnk hogy nem mynt pokolba kytwl wr Iften oltalmaz-
 yon, Nagy kenokath zenwedwnk awagy keferwfeleg göttrethwnk
 Iob mynekwnk eedes attyamfyay my feyedelmwnknek keze myath |
 20 Egy keweffee werefegeth wallanwnk hogy nem mynt hyhetetlen po-
 kolnak zernyufegere zallanwnk Iob mynekwnk Ith ez wylagot bwal
 awagy banattal awagy egy kewes zomowfagal eelnwnk hogy nem az
 gondolhatatlan keent örökwl walo faydalmat lyralmat Es athkozoth
 zernyweget zenwedwnk Iob mynekwnk edes attyamfyay my
 25 feyedelmwnknek Es mefterwnknek egy keweess Ideyghlen wezzöe-
 nek kefergeteefeth zenwedwnk hogy nem az mas wylagon örök
 thyzben langhban eegettethwnk kykból nagy meeltofagal En
 zerelmes attyamfyay tyteketh Es mynket meg zabadohon az eedes
 wr Iften ky ö dragalatos zent werewel megh walta amen :c

30

Engedelmeffeegröl

EN Zerelmes attyamfyay halgaffathok bodoghlagos zent pal
 apoftolnak bezedyth Sem egy helyen nynczen hathalom csak wr
 Iftenneel De Myndenek kyk Iftenthl wannak zerezerenth vannak
 Azeerth ky hatalmassaghnak ellene alland Ellene aal | Az Ifteny
 35 Zerzeefnek Azeerth nem kel mynekwnk hatalmassaghnak ellene
 allanwnk, awagy ez wylaghyak Awagy zent egyhazyak legenek

Mert mynd yftenthwl zerzettenek Azeerth mykora engedethlen-
 leghel my feyedelmwknnek ellenök mondandwnk wr Iftennek
 akoron bozzwlagoth teezwnk Mykora my keweelfegwnk myat
 awagy engedethlenfeeghwnk myath my feyedelmwknnek dagafo-
 lok wagywnk Wr Iften zent paranczolatya ellen teezwnk Mykora
 my feyedelmwkn ellen dwzmattak wagywnk Es engedethlenök
 akoron wr Istenfegeth wtalyok meg ky ezt monda, ky tyteket hal-
 gat az engemeth halgat Es ky tynektek enghedelmes Ennekem
 ees engedelmes De ky tyteketh meg wta engemet wta az meg,
 Crifthwfban zerelmes attyamfyay Erczetek megh ky ő feyedel-
 meeth megh wtallya Wr Iftent wthallya az megh Es ky feyedel-
 meth thyztöly wr Iftent thyztely az Es ky engedelmes ő feyedel-
 meenek wr Iftennek ees engedelmes az Ez lelky lozagot ky mon-
 datyk engedelmeffeeghnek zenth Samwel propheta ezenkeppen
 dyczery || Nagyal nagyob az Engedelmeffeegh hogy nem az aldo-
 zath Es engednye nagyob honnem Iohoknak köwerywel aldozny
 Myre? Merth olyan az engedethlenfeeghnek ő byne Mykepen vara-
 fol[af]oknak eekthelenfege Es mykeppen balwan Imadaftwl megh
 nem zenny ky nem akar engednye, Marya aaronnak hwga kewelfe-
 gheenek Es engedethlenfeghenek myatta then zwgodafth Moyfes
 ellen ky attyafya wala Es legottan megh werettetek pokloffagal Ez
 Maryan kedygh ky ő attyafyanak moyfesnek ellene zwgodeek az az
 ky ő feyedelmeenek engödethlen es wafoth, Iegyzy mynden emberek-
 nek lelkeeth ky zwgodyk ő feyedelmeenek ellene kynek nem akar en-
 gedny sem Idwesseeges paranczolatya thartanya De mynekoka-
 eerth nem akarya engedelmel ő feyedelmenek paranczolatya fo-
 gadnya Az megh weretyk bynnek poklawal awagy dõghleteffeeghe-
 wel Es meg ferteztetyk Ennek wtanna ez Chore, Dathan Es abyron
 kyk moyfes prophethanak Es aaron new papnak ellene thamadanak
 kewelfegeknnek Es Dagalyoffagoknak myatta leghottan az ő me-
 reeffegõkerth kenokath zenwedenek ky | Mykeppen megh wasyon
 yrwan az foltar kenyben Megh nyleek az föld Es el nyelee Datanth
 Es az wtan abyronnak feregheere bwrwla Ennek wtanna thyz
 hatalmazeek õnekyk synagogayokra az langh megh eeghetee az
 bynefeketh Ozyas kyral Es mykora nagy kewelycn ő engedetlen-
 fege myath Es fwalkodafa myath thwrybwlom yath fel wette wolna
 Es Iftennek törwenye Es akarattya ellen aldoznya akarth wolna
 Wr Iftentwl pokloffagal wereteek megh Es õneky homloka meg

fertezeek Mykron Sawl kyal ees engedethlen leen orzagath el
 weztee Es ő ellenfegenek kezeben esseek Ionas prophetha ees en-
 gedethlenfegheben el fwtha Es azonkepen az Cethal el nyelee Es
 thenger fenekeere wywee, Oltalmaznwk kel azeerth mynekwnk
 5 hogy my feyedelmwnknek ellenők enghedethlenfeghnek myatta ne
 mereezywnk thamadnya hogy az wr Isten ő erettek kyk ő zeme-
 lyeben wannak my kezettwnk Mynketh kegyethlenwl ne latho-
 232 gathna Thyztelendő zysek my Idwessfegwnkeert teeth || Awagy
 wetőth wr Isten feyedelmeket zenth egyhazban hogy my hozzank
 10 lassanak Es mynketh ygazgaffanak Es wr Isten előth my rolunk
 agyanak okoth Es mynketh őryzenek hogy gonozt ne tegywnk
 Ezth mongya zent pal apostol engegyetek thy prepoftotoknak Es
 halgaffatok őteth Merth ők myndenkoron wygyaznak mykeppen
 ok adook ty lelketekerth feyedelmeknek kel őryznyők Es oltal-
 15 maznyok ő wroknak czordayath nagy wygyazaffal Es zorgalma-
 faggal Ez Illyetenekről anya zent egyhaznak kepeben ezenkeppen
 olwastatyk Salamonnak aggya Hatwan erőffekel kőrnkezteteth
 Izraelnek erős wytezy kezzwl tarthwan eles thereketh Es hadako-
 zafra thwdomanyosók Myndenyknek therek ő farczykan eeyely
 20 feelelmeknek okaerth Igazan ez Salamon kyralyon Cryftwřth
 erthhettyek lennye ky byzonfagal bekefegefnek mondatyk Merth
 el wezőth bekefeget Isten kőzőth Es ember kőzőth megh wyoythya
 Salamonak kedyghlen agyan hywőkuek gywlekőzetyt erthhettyők
 Kybe felleges wr | Isten lakozyk Es nywgozyk Nem egyeeb ez My-
 25 kron salamonnak agyath bathwan erőffek kőrnkőzyk hanem az
 feyedelmeketh yegyzy kyk oalmazwan werwen meg fedwen győ-
 tőrwē yn্থwen kőrnwl weeznek Es wr Istennek egyhazaath myn-
 den bynek ellen Es mynden lathhatathlan Es latando ellenfegők
 ellen kyk azeerth mondathnak erőffeknek merth zenth egyhaznak
 30 ő feyedelmly thekelletősek wr Isten paranczolattyanak meg tharta-
 faban Annak wtana mondaa az folywl mondoth ygheghbe myndenek
 tarthwan tőřketh az az lelky bezeedeketh Merth predycalwan Es
 thanythwan ő allatok waloknak byneyth azzal thawoztattyak Es
 enyhittyk Annak wtanna mondaa hadra ygen bwczek Merth zykfegh
 35 hogy lelky hadakozafra ygen thanwlthak legyenek Annak wtanna
 mondaa myndeneknek tőřk ő farczykayan Merth zenth egyhaznak
 feyedelmly ő farczykokon thőřketh tarthnak Merth elezer őnnen-
 magoknak Es az wthan ő alattok waloknak testy bynnek főtél-

meeth kel el hafoytanyok Es thawoztathnyok Es ezeketh thewen
 eeyely feelelmekerth || Azaz pokolbely gonoz leleknek tythkon **233**
 walo czalarthfagokeerth kyk ez wylaghnak fetethfegheben ygen
 czalardkodnak zenth embereknek Es feyedelmeknek előttök hogy
 azokath megh czalwan Es el haytwan Salamonnak agyat azaz wr
 Isten zolgaynak gwelekezyth megh förtöztethnek Es el thekozlanak
 En zerelmes attyamfyay azeert mondam ezeketh tynektek hogy
 mely nagy aytatoffaghal Es mel nagy alazatoffaghal kel my feye-
 delmwnknek engednwnk Myre? Merth csak az engedelmeffeegh
 mondatyk oly Iozaghnak ky eggyeebnemő lelky Iozagokath em-¹⁰
 bernek elmeeyeben megh tarth Es hooz kyről zenth Salamon wgy
 zol nagyob kellemetes az engedelmeffeeg hog nem az aldozath
 Merth az aldozathnak myatta eggyeeb allatoknak testök aldathyk
 Es öletyk De zent engedelemnek myatta önnek akarattyá el zagat-¹⁵
 tatyk Innen wagyon az, hogy az engedelmes ember Myndenkoron
 gyözödelmefen zol Merth my walaky mas ember zawanak alaza-
 toffon enged zyweben önnek magath megh gyözy Elfő ember |
 Adam attyank el eseek mert engedethlen len wr Isten zawanak
 Idwezyttenk kedyghlen menyben leytepeek mert mynd ő zenth
 halalayghlan zent attyanak engede Mykeppen adamnak engedeth-²⁰
 lenfeegheből fok zantalan bynefek thamadanak Wgyan Cryftws
 Iefwnak engedelmeffeegheből fok yghazak zerzethenek Es mykep-
 pen Adamnak byneerth fok emberek adathanak halalnak karho-
 zattyara Wgyan azonkeppen fok emberek wonathanak ygaffagh-
 nak eeletheere Az eedes Cryfthwnak Igaffaga myath, megh ²⁵
 ezenkeppen Mykeppen az my elfő atyanknak engedethlenfeghe
 halalth nemze Azonkeppen my Idwezyttő Crystofwnknak engedel-
 meffeeghe eeleteth nemze Azeert En zerelmes attyamfyay ha az
 eedes Iefws Cryftwferth engedelmes leende[z]tek thy feyedelmetek-
 nek Az eedes Iefwffal wralkottok Es eerdemlytek wenny menyör-³⁰
 zagot Thy anyatok ellen azaz feyedelem azony ellen Es thanytto
 mestertek ellen foha kemeny bezedeth ne mongyatok, ty feyedel-
 metek ellen || Soha Dagalyoffok ne legyetek Thy prepoftotoknak **234**
 femybe ellenek ne tegyetek De tyztöllyetek myndent nalatoknal
 bölzebeth Es thanwltabbath Es Iob eelethwth Thyztellyetek ³⁵
 mynden emberth ő zentleges eerdemekeerth Naladtoknal nagyob
 meltofagofnak myndenkoron alkalmas thyzteffegeth tegyetek ky-
 nek mynd ő nagyob wolthaeerth böczwletőth thegyetek Nalatoknal

fellyeb walohez magatokath ne hafonlyatok thyzteffeghbely we-
neknek engedelmes legyetek Es alazatoffon zolgallyatok ő paran-
czolatoknak Engedyetek nagyobaknak erthelmőknek tegyetek
meeltho zolgalatokath nalatoknal őreghbeknek Legyetek mynde-
5 neknek engedelmes Io hagyomafokba Es paranczolatokba O Cry-
ftws Iefwfnak zerelmes zeep yégőfy wgy engedyetek embereknek
hogy megh ne banczatok wr Iftennek akaratyat ghonoz theethe-
menyőkben soha ne legyetek engedelmes Ne engedyetek az olyan-
nak ky tynektek gonozt paranczol tennetek | Es ghonoz Hagyo-
10 mafoknak ne hayollyatok Ne akaryatok engednye ghonozban sem
egy hatalmának De ha meegh gyöttrelmet thenneenek ees ha
kenokkal feddeneenek Es zernyw halallal hyeztheneenek mert sok
helyen Iob halalth zenwedny hogy nem ghonoz paranczolatokat
tellyefytteny Iob embertwl halalth wennye honnem mynth őrók
15 Iteleth alath karhozny Byzonyawal nynczen bynnelkyl mynth ky
nylwan walo gonoznak enged Azeerth En zerelmes attyamfay
legyetek engedelmes mynd halalygh Es megh aggya tynektek az
wr Iften az őrók eelethnek koronayath amen

Z o m o r w f a g h r o l z e

20 VR Iften wgy mond ewangyelyom zereeben byzoń byzony
mondom thy nektők mert bankottok Es fyrtok ty ez wylagh kedyg-
len wygad, akoron ty zomorkottok De ty zomorwfaghtok ther nagy
őrömre wgy mond zent salamon ez mellee őrwendetes zyw wygh
235 orchath thezeen De az zomorw elmee boczatatik || Leeleknek
25 zomorwlaghara őrwendező kedw thezen wyraghzo ydőketh De
zomorwlagh megh zarazt emberth En Io fyam Iokbba ne teg
panazt Es mynden thörtenetekbe gonoz bezeed myath ne tegy
banatoth Merth mynden czapas zywnek zomorwfaga Es zywnek
wydamfaga embernek eeleth zerenth walo eelese haborodot zyw
30 nemz embernek zomorwfagoth Es az bőlcz ember ellene al annak
banathnak altala közelgeth emberhez az halal Zomorwfaagh megh
haythya zywnek ő nyakath wygh zyw Io egheffegeth nemz De az
zomorkodo embernek megh zaradnak tetemey Meegh ees wgy
mond zent atanafyws doctor Az zomorw ember myndenkoron
35 gonoffaghba wayon Es megh haboryttya az zent lelkeh kyt Iften
őneky felywl boczatoth ayandekkeppen Vgan erre thanwyth myn-

ket zent pal apostol mondwan Ne akaryaatok meg haboroytha-
 nya az zent lelket ky ty bennethek lakozyk Kybe Iegyöztetwee
 wattok waltfagnak napyan | Lassatok Iol megh En zerelmes
 attyamfyay hogy ne haborohatok megh az zenth lelketh ky thy
 benneteek lakozyk hogy ne thalantal el ne hagyon thyteketh Wef-
 fetek el twletek mynden kethfegöket Es batorfagokat Merth mynd
 ket felöl meg haborwltatyk az zent lelök Veffetek el twletek myn-
 den zomorwlagot merth ez mondatyk ketelkedeefnek Es bathor-
 fagnak hwganak Byzonfagal mondom tynektek hogy ez wylagy
 zomorwfaag meg bantya Es meg thöry Es meg fagatgya ystennek¹⁰
 zolgaloyt, Es ez wylaghy zomorwfagnak haborodafa mynden gonoz
 kefeertethneel ellenfeegföb mert ygen arth Isten zolgaynak De az
 zent lelek nem zenwedy ez wylaghy bozzwlagos bantafokath
 Azeert En zerelmes attyamfyay öthözyetek myndenkoron lelky
 nemes wyghafagban ky myndenkoron malazos Istennek előtte¹⁵
 kezenfeeggel mynden lelky wygafaagh Io Es yokath gondol Es
 meg wthal hewlagos zomorwlaghokat ha az lelky wygafagh Io Es
 kellemetes nem volna soha nem mondana azth prophetha || Ewrwl-²³⁶
 lyetek wr Istenbe Es wyg[y]agyatok ty yghazak Es dyczekegyetek
 mynd thy thyzta zywök Es ennek wtanna ezt mongya örwl az²⁰
 Igaz wr Istenbe Es byzyk ő benne Es dyczertetnek mynden ygaz
 zywyek kerdhetnetek ezt O en zerelmes attyamfya ha ez wylagy
 zomorwlagh gonoz Es arth az Isten zolgaynak myre mongya ezt
 zent Salamon Az bölcelzködő zyw hol ot zomorwfaagh wayon Es
 heytlagos zyw hol ot wygafaagh wayon feleleth En zerelmes²⁵
 attyamfyay ezt myth ez fölywl meg mondot ygbekben Ielent
 zenth Salamon nem ertetnek egyebekrewl hanem lelky zomorw-
 lagokrol Es ez uilagy wygafagokrol De hogy nylwaban meg eer-
 ceetek ezt akarya mondany Oth wayon az bölcelzködő zyw
 holot lelky zomorwfaagh wayon Es heytlagos zyw hol ot ez³⁰
 wylagy wygafaagh wayon Valakyk Istenzerenth zomorwlagoth
 tarthnak azok bölczek De valakyk ez wylagh zerent bankodnak
 azok heytok Es bolondok Vgy mond wr Isten az ewangyelyomba
 Örwllyetek Es wyghaghyathok | Merth thyneknek newetek Irwan
 wayon menyeknek orzagaban Es zent pal apostol wgy mond³⁵
 Legyetek mykeppen zomorwak De myndenkoron örwllyetek Es
 wgy mond örwllyetek wr Istenben myndenkoron Es meg mondom
 örwllyetek Azeert az lelky zomorwfaag yghen Io De oly feele

zomorwflagh ky thamad ez wylaghy allatoknak kewanatoffagabol
 gonoznak mondathyk Lelky zomorwflaghrol ygy wagyon megh
 Irwan Bodogok kyk fyrnak merth wk meg wygaztaltathnak De ez
 wylagy zomorwflaghrol wgy mond zent Salamon Sokakath megh
 5 ðl az banath Es nyncezen haznalatoffag ð benne Es ez lelky wy-
 gafagrol ezenkeppen yrattathyk ðrwengyen wr Iften kerelfőnek
 zywe Es ez wylaaghy vygafaghol wgy olwaftatyk Iay tynektek
 kyk ez wylagon mewettek Es wygattok Merth megh zőpeghytek
 Es meg fyryatok Es zerelmes attyamfyay halgbaffatok myt ennek
 10 wtanna mond zent pal apostol Az banath ky Iften myat wagyon
 czelekedy ydwelfeghnek penyencyayat De az zomorwflagh ky ez
 wylagh zerent czelekedyk Embernek ymaczagha ky myndenkoron
 237 zomorw || Nyncezen annak erey Es nem meheth fel Iftennek zent
 zyne eleyben Azeerth En zerelmes attyamfyay welleetek le az
 15 banatoth hagyatok el az zomorwflagot mynden keferwfegeth tha-
 woztassatok el tytwletek Ne akaryatok adny magatokath fok ba-
 nathnak Ne keeffetek zomorwflaghba Ne agyaatok az ty zywe-
 keth keferwfeeghnek Ez Illyen keferwfeegh mondatyk egynek Es
 yelefnek heeth fw bynek kőzōth Es ez okaeerth kel el thawoz-
 20 tathny mynden Iften zolgaythwl Azeerth mongya Ilydorws newō
 zenth doktor ha the yol Es kegyeffen eelendez soha zomorw nem
 leez Merth az yo eeletthnek myndenkoron ðrōme wagyon Thyzte-
 lendō zyzek azeerth kerlek hogy thawoztassatok el thwletek az
 zomorwflagoth Merth mykeppen az moly megh eezy az dragalatos
 25 rwhat Es mykeppen az zw megh raghya az faath wgyan azon-
 keppen az banat megh eezy Es megh raghya az zyweh Thyzto-
 hatok meg azeert ty zyweketh mynden testy zomorwflaghtwl Es
 ez wylagytwl Es tyneknek kellemetes lezen Imaczaghtok wr Iften-
 nek elōtte Ezeert Cryftwflban en zerelmes attyamfyay thy teth
 30 byneytheknek | Emlekezetyeerth fyry Es Ielws Cryftwnak te
 mennyey legyōftōknek zep zerelmeeben ðrwlyetek t̄y el mult by-
 neyteknek emlekezethyn ohayzatok Es menyey Ioknak remen-
 leesen ðrwengyetek El hagyot bynetekrol es hewfagos restflegtō-
 kōn bankogyatok Es menyey bodoghflagnak ygeretyrōl wygha-
 35 gyatok el mwlt wethkeytōkrōl keferōghyetek Es az ðrōk ðrōmnek
 ayandekozafarol wygh legyetek kyre thyteket meltoztasson az ky-
 nek az ty zyzeseeges testeteknek haylokaba gyōnyōrwfeghes lako-
 dalmat zōrzettethek

[Egyenlő banathrol]

O Iftenbely en zerelmes attyamfyay halgaffatok myt mond
 My nemes wrwnk Iefws Cryftws Myndennemő yokat kyketh akar-
 tok hogy tegyenek nektek emberek ty ees tegyetek olyant önekyk
 ebben fekzyk Iftennek thörwenye Es prophethaknak mondafy Es
 zent pal apofthol Ezenkeppen zol erről wyghagyatok az wygadog-
 kal Es fyryatok az fyrokka] ||

Ifteny zeretethről

238

MI nemes wrwnk Iefws Cryftws wgy mond az ewangélyom-
 ban Valaky engem zereth en bezedemeth tartya Es en attyam ees 10
 zerethy öteth Es ő hoozya ywōnk Es ő nala lakodalmat theezwnk
 Es zent Ianos apaftal megh ezt mongya My zeretyek az wr Iften
 mert ő eleeb zerethe mynketh Walaky yftenth zerety könyörögh
 ő byneerth Es towaba azokba nem leelettyk Iftenbely en zerelmes
 attyamfyay zereffeetek az wr Iftent Es hyyatok öteth ty Idweffeegh- 15
 tekre merth az zeretet eeleth Es az gywlőseegh halal az wr yften
 nem akarya önneimogat csak bezeeddel zeretetnye De tyzta zywel
 Es Io mywelkedetőkkel Iftent az nem zerety ky Iftennek paran-
 czolatyt meg wtalya Az oly embernek elmeeye ky yftent zerethy
 nynczen ez földön De menyorzaghba mert myndenkoron menyeye- 20
 keth kewan Inthlek azeerth tyteketh En zerelmes attyamfyay hogy
 zereffeetek az eedes wr Iftent myndeneknek fölötthe mert ő tyte-
 keth walaztot Idweffeegre | Ez wylaghnak Kezdetynek előtte
 Inkab kel mynekwnk Iftent zerethnwnk hogy nem ez wylagy
 atyankath Myre? Merth yften teremteth mynketh ees zylenketh 25
 thwlaydon kezeewel awagy az ő thwlaydon hatalmawal Mykeppen
 megh wagyon Irwan ő teremte mynketh Es nem my öteth Nagyo-
 bat tōth my welwnk az wr Iftenth honnem ez wylaghy zylenk Es
 azeerth hōg fölötte zereffök zylenkneel az eedes Cryftwt Balga-
 taghlagh embernek ynkab egyebeth zerethny Iftennel Walaky 30
 ynkab zereth teremteth allatoth hogy nem teremtőt wethközyk
 Es ky elől wethy Iftennek zeretetynel ez wylagnak zeretetyt the-
 wölögh az Azert wr Iftent kel myndeneknek felette zerethnwnk

Mongyatok kerlek zerelmes attyamfyay nagy zeretettel es nag
 bwzgofaggal Cryftwflrol, Zeretôm ô ennekem Es en ôneky ky le-
 gheltetyk lylywm wyragok között mygh napnak meleghege
 eerhety Es fetethfeghnek homaloffaga hayolwan el eerkezyk Cry-
 5 ftwf Iefwnak zeep yegyôfy kerlek hogy nylwaban mongyatok En
 239 zeretôm zörközyek en hozyam zerelemnek Es || Kewanlaghnak
 Kôtelewel Es en ô hozya ragazkogyam Es tharfalkogyam wyzon
 ellen eggeffwlô zeretetthel Ky legeltetyk lylywm vyragok kezet,
 awagy gyonorkedyk Es ôrwendezyk az feenlô Es yllathozo zeep
 10 zenteknek yozagy között Es zenth zyzeknek kary között mygh-
 len napnak ydey tarth Es fetethfeghnek haylafy myghlen ez yelen
 walo ydônnek kôdôs bwrwlafa el mwlyk Es nap teczyek az az, el
 Iwen az ôrök bodoghlaghnak fenes nylathkozafa, En zerelmes
 attyamfyay byzonyawal nagy ygagaffagh az wr Iftenth tellyes
 15 zywnkel zerethnwnk Es ô hozya tekeelletes akaratwnkal ragazkod-
 nwnk Ky ô benne felleges Io Az felleges Ioth zerethnye nagy
 bodoghlagh walaky yftenth zerety az yo De az ky yo bodogh ees
 Menewel ynkab ember az wr yftenth zerety annewal nagyoban
 bodogh Az zereteth, Ieleffen Es kywaltkeppen walo yozaagh az
 20 zenteknel Cryftwfbely En zerelmes attyamfyay Azeert mondam
 ezeketh hogy semmy ez wylaghy zereteth el ne zakazyon wr
 Iftennek zerelmeetwl Cryftwnak | Zerethô Iegyôfy meghees ker-
 lek hogy wala myth mongyathok az ty menyey zeep yegyôftöknek
 zerelmeerôl feleleth, Myrranak zep gyökereenek yllatthya En
 25 zerethôm eennekem mellyembe lakozyk Mond ky en zeretô
 attyamfya nylwaban hogy azokath kyket mondaz eerttheffek
 megh Myrranak gengeseeghes yllattya en zeretem en mellyembe
 lakozyk Embery zywnnek yele mondatyk en mellyembe Azeerth en
 zeretôm az az en nemes wram Iefwnak Cryftwnak zeep yegô-
 30 fômnek emlekezety kewanlaga Es zerelme myndenkoron megh
 maradwan leezen en zywnnek bellô rezeben Vgy hogy mynd yo
 zerenczammak ydeyen Es ellenzô zerenczamuak ydeyen emlekô-
 zethre hozok mynden Iokath kyketh ennekem adoth Merth zere-
 the enghemeth Es halalth zenwede En serôttem Es menybe meene
 35 Es hogy ô hozya ywthhathneek mynden naponked ezenkeppen
 hyw engemeth Iwy az kyethlembôl en zerethôm Iwy az kyethlem-
 240 bewl || Iwy Hogy Koronaztaffal Iefws Cryftwnak En zerethô
 yegyefemnek bal karya en nyakam Es feyem alath ky mondatyk

zenth leeleknek ayandeekanak ky nywghoweek een bennem Ith ez
 yelen valo wylaghnak eelethebe Es zenthfeges yrafoknak ertelme
 legyen en elmembe hog' öteth megh Ifmeryem Es megh Ifmerwen
 zereffem Es az ő Iob karyawal ewlellyen megh enghemeth Vg
 hogy az örök bodoghlaghnak dyczöfeghebe wygyen engemeth En
 zerelmes attyamfya keeryed Cryftwnak zyz leanyth kyk the weled
 wannak Es mond ezth önekyk fizyetökbe engemet zep wyragokal
 hymczetek be zeep almakkal Merth Cryftws Iefwnak zerelmeeben
 göttretem O ty zenthfeges neneym kyk ymmar Cryftwft Iefwft
 myndeneknek felette zeretytök Es az ő zerelmeenek elette femyth 10
 nem wettök eeköföhetök megh engem thy yo peldatokal Es hogy
 mymodon En zerethö Cryftofomath meg lelhetneem Ielencze-
 tek meg Merth öneky zerelmeerth bethegeskedem en | Ez Illyen
 Zerelem eedes ez Illyen gyöttrelem gonorw ez yllyen betegh-
 seegh zenthfeges ez Illyen zereteth tyztha ez yllyen zörközeth 15
 zeplöthelen ez yllyen eggefseegh yllethetlen ez yllyen tellyeffeegh
 waltozhatathlan O thy zenthfeges neneym eköföhetek meg enge-
 meth zeep wyragokkal thy tharffafagos egyeffeeghteknek zentfe-
 ges peldayawal Merth az en zenth yegyefemnek cryftwnak zerel-
 meyert bankodom Te thyztelendew zyz byzony hogy Iefws Cry- 20
 ftwnak te menyey Iegyöfödnek zeep zerelmeerth bankodol hogy
 az ő zerelmeerth myndeneketh kyk ez wylagon wannak el hac'z
 Es megh wtalz byzony hogy Iefws Cryftwnak zerelmeerth The
 menyenyey emleközetödnék agyaban fekkez ha cryftwft mynden-
 nek felette zereted Azeerth Cryftwftba mynd kezenfeleg en zerel- 25
 mes attyamfay ha cryftwft ty tellyes zywetekel zeretendytek Es
 femyt az ő zerelmeenek elötte nem wetendetek wgyan azon Iefws
 Cryftwsfal thy zepfegw yegyöfötökkel menyeknek orzagaban örökw
 öröke wyghadoztok Mafodzor ha xpufth || Mynd ty tellyes elmee- 241
 tek zerent kewetendytek Es tellyes eelmetek zerent zeretendytek 30
 Mynden kethfeghnelkyl ő wele menyey bodooghlaghnak hazaya-
 ban örwendeztek Es öteth mynd az fok dyczefeghes zenth Zyzek-
 kel wala howa menend ef theerwland ötet köwetytek Harmadzor ha
 mynden aytatoflagtokal az eedes Cryftwfthoz ragazkodandotok
 Es ő hozya eeyel nappal fohazkodandotok Ith ez wylagon letted- 35
 ben Mynden kethfeghnelkyl ő wele wygadoztok az menyey palo-
 thaban Es az zent Zyzeknek karyban eeneklötök öneky eedes
 dyczerethre walo eenekleföketh Mykeppen meg wagyon yrwan

Ky legelthetől zeep lylyum wyragokkezeth kernykeztethwen zyzek-
nek thancyaban Az legyes eekewltetoth dyczöfeggel Es ő zere-
tőynek ywtalmat fyzethween The walahowa megy, oda zyzek
keesernek dyczerettel enekölwen the wthannad fwtofnak Es
5 eedes eeneklefökel zeneghnek Ez bezedöketh azeerth mondam
een zerelmes attyamfyay hogy Cryftwíth myndennek felette zerefe-
seetek Es hogy semyt ő zerelmeenek elötte ne köwefsetek Kerlek
thytéketh en zerelmes attyamfyay hogy cryftwífnak kywőle | Sem-
mynemő Zerelmeth ne keref Es fenkyt ne zereffetek Es fenkynek
10 zeepfeegeth ne kewanyatok Cryftwífnak zeretetyeerth lyryatok Es
ohayczatok mynd adyghlan mygh eerdemlytek lathnya ő zent
attyanak yoghyan wralkodnya amen

Attyafywy zeretetről

EN thyztelendő zerelmes attyamfyay halgaffathok meg
15 Mellyeeketh mond my nemes Idwezyhtenk wr Iefws Cryftws az
ő thanytwanynak Ezen Ilmernek meg hogy en tanythwanym
wattok hogy ha zereteth tartandotok egymafhoz Mynden Igazan
eelő bywek Cryftws thanytwanynak mondathnak es Ky mynd
annak thanythwanyanak mondathnak Kynek thwdomanyat Köwe-
20 thy Azeerth walaky akar cryftwífnak tanythwanya lennye eenczel-
kögyek ő baratyth attyafyait mynth önnenmagath zeretnye Attya-
fywy zereteth gonozt nem eenczelkedyk es nem czeleködyk Myre?
mert az therwennek fundamentoma Es thekelletoffege az zeretet ||
242 Azeerth mongya Zent pal Iaryatok zeretetben Mykeppen Cryftws
25 ees zerete mynketh Es adaa önnenmagat my eröttwnk Es zent
Ianos apostol megh wgy mond ky zerety ő attyafyath wylagoffagh-
ban lakozyk Es thantorodas nynczen ő benne De ky gywlőly ő
attyafyat fetetleghben lakozyk Es homalyban yar Es nem thwd
howa menny Merth az Setethfeeghnek homalya megh wakyttottak
30 ő neky zemeyth Valaky azth monga zeretem Isten: Es ő attya-
fyath gywlely hazwgh az oly ember Es byzonfaagh ő benne nem
lelettetyk Es ez paranczolath wagyon nekwnk az wr Istentwl,
hogy ky Istent zerethy az zerety önnenma- attyafyath ees De
walaky nem zerety attyafyat kyth lath Es ysmer Istent kedyglen
35 kyth nem lath hogyhogy zerethety zent Salamon ezth mongya

Mynden Idebén zereth az ky barath leend, Es attyafyw zykfeeg-
nek ydeyen byzonywltatyk meg Es zenth Agofton megh wgy
mond Emberth megh gyozy embery bodogfaggal Es dyczerettel
ördöghôt gyôzy | Ellenfeghnek Zerethfeghewel De en zeretô
attyamfyai nem kel Iftennek zolgay kôzeth tefty zeretethnek len-⁵
nye De lelkynek Nyncezen Iftennek elette nemefb, zeretethnek
yozaganal Az erdeghnel kedyg femy kewanatofb mynt zeretethnek
megh hydeghwleefe Az zent zereteth nem twd thantorodafth
Mynden hyw embereketh yttely attyadfyaynak lenny Emlekezye-
tek meg rola hogy egy mefter zerzeth mynket Az byzony zereteth¹⁰
nem zenwedy thantorodafnak keferwfegeeth Thiztelendô attyam-
fyay Attyafywy zeretethbe megh Ifmeerhetythek mykeppen kel
Iwthatnotok Iftennek zeretetyre Ky wthnak mondatyk Mert my-
keppen az zereteth embernek elmeeyeth fel emely Wgyan az gonof-
fagh el földôzy wgy hogy fem yftenet fem attyafyath byzonyal nem¹⁵
zerethhety De fem attyafyath Iftennel kyl Byzony zeretetôth tar-
czatok hogy ha baratotokath zeretytek Iftenben Es thy ellenfeegtô-
keth Iftheneert Mynewel ynkab beewôlkôdendôték attyafywy
zeretethben Annawal nagyoban bellyeb leeztek Iftennek yfmere-
tibe || Ha ty byzonfagal zeretytek attyatok fyath nywgodamba²⁴³
lezen myndenkoron thy nektek zywetek Az oly ember ky ô attya-
fyarol gywlôfegeth tARTH kôrnywl veeteteth homalyoffagal Es ba-
nattal De ky zerety ô attyafyath tyzthwytaft theezen ô elmeenek
zemeyn Iftennek nywabán walo laatafara De magha en zerelmes
attyamfyay yntlek Ez bezeedekkel tyteketh hogy telth zerenth²⁵
egy emberth fee zereffetek Azeerth mongya zent Ifydorws doktor
Igen fylleth az ez felden ky halando emberth zereth teft zereenth
fôlôtte Azert wr Iftennel eggywth nem lakozhatwnk ha ez wylaghon
egymaffal Igyeneffek nem leendwnk Es az barathfhaagh zykfeeghnek
ydeyen byzonyultatyk megh Ha wr Iftennek paranczolatyyath³⁰
akaryok ôryznye hath mykeppen my magwnkath thwlaydon wgan
zereffek my attyankfyat Es baratynkath leelek zerenth Valaky tet-
teteefnel kyl zerety ô embery attyafyath Hamar megh engeztely
Ifteny attyat Valaky zerety ô barathyath nem thezenaz oyan gyl-
koffagoth fem paraznafagot fem wrlagot fem hamys hyteth | Sem³⁵
Hamys thanwflagoth Nem ragadozafth nem yrygyfegeth fem ha-
borwflagot Azeerth thyztelendeu zyzek Ifteny Es attyafywy zere-
teteth kybe mynden thôrwenyek Es profetaknak mondafy fyghnek

Mynden koron tharczok zywnkben Es mywelkedetyinkel beeh
 thellyeföhek De ha my attyankfya zenwed walamy nyomorwfagoth
 awagy betegylegeth awagy kaart awagy ha temleczben vettetyk
 Ez Illyeneken banatoth thegywnk Es anya zenth egyhaznak tagh-
 5 yaynak mondatwnk De ha ezeken nem bankokandwnk Imar anya
 zenth egyhaztwl el zakadwan wagywnk Az zenth zereteth ky myn-
 deneketh egybe gywyth Es egybe raggath, anya zenth egyhaznak
 ky mynden taghyath eeltety Ha latand mynketh my atyankfyay-
 nak Es yo baratynknak karan Es wezedelmen örwlwnk legottan
 10 el zakazth mynketh zenth egy haznak thagyaytwl Es Myndad-
 deghlan faydalmas az meg ferwth tagh mygh az egheez testben
 244 rezzerenth tartatyk De ha az tagh || El Hafonlandyk az testul
 sem eerözhet sem fayhat az wtan Ha embernek keze awagy laba
 awagy egyeebneemö taghya el ozlatandyk az egheez testwl Es ha
 15 valamel rez kenzafra awagy thyzre vetetendyk sem eröznek sem
 kenzodnak Myre? Merth Immar el thawoztak az egeez testwl
 Illyen modon wagon mynden kereztyennek dolgha ky egyebeknek
 karan Es nyomorwfagan awagy zomorwfagan Es zykfeegen nem
 bankodyk De Inkab azon örwl, ky annal ees gonozb Es eektelemb
 20 Merth ymmar legottan anya zent egyhaztwl el zakadot Es Ideghen
 My kedyglen tyztölendö zyzek kyk anya zenth egyhaznak taghyay
 wagywnk Ha byzony Es tekeletes zereteteth akarwnk öryznye
 Zereffek yol mynd az hyw embereketh mykeppen my magunkath
 Merth mynekokaereth Cryftws Iefws nekwnk feywnk Es erede-
 25 thwnk, erdemlenk my ö taghyay lennunk Es mykoron Cryftws
 Iefws meg Ielönendyk ky my dyczöfegwnknek mondathyk My ees
 zerethfeeghnek ygyeneffeegewel auag Ifteny | Es attyafywy Zere-
 lemnek eggyeffeegewel ö weele Ielenheffwnk dyczöfeghben, Akko-
 ron embertwl ö barattya zerettetyk yghazan, mykoron nem ö
 30 magaeerth De Ifteneerth zerettetyk Ezth byzonyttya bodoghlagos
 zent Ifydorws doktor Walaky meerteklethlen zerety z ö bar-
 tyath, ynkaban zerety azt ö magaeerth hogy nem Iftenerth Akoron
 mynden wr yftennek yowotanak Es Ifteny ygaffaganak thezen
 ellenzefth Mykoron megh wtallya ö baratyath nyomorwfagh myat
 35 megh weretteth Es nyawalyaffagh myat megh bantattath Az byzon
 barathfaagh femy okwethees myath ky nem rekeztetyk Es sem
 egy Idöben el nem hagyattatyk De wala howa az ydö magath
 forgattya Myndenkoron ereyben wagon, keweffen leelettethnek

maftan oly barátok kykkezet az zereteth mynd vegygh draga
 leegén Az byzon barathfaagh ky femyth ô barattyanak yozagaban
 nem kewan De csak az Io akaratoth wgy hogy yngyen zereffe
 ôteth zeretôth Azeerth Cryftwfbely en zerelmes attyamfyay Inthlek
 tyteketh || Hogy zereffeetek ty barátokat yftenben, az az mynden **245**
 yoban Es zereffeetek tyteket haborgatokat Es ellenfeeghteketh wr
 Ifteneerth mykeppen megh wagyon yrwan zereffeetek ty ellen-
 feeghteketh Es yot thegyetek azokkal kyk tyteketh gywlôltenek Es
 ennek wtanna, ha eehezendyk the ellenfeeged eetelth agy ô neky
 Ha zomehozandyk ytalh agy ô neky Es zolgaly ô neky Ioth mon- **10**
 gyatok tyteketh haborghatoknak Algyatok ôketh Es ne akaryatok
 ônekyk ghonozth mondanya Az kewanat awagy egymafhoz walo
 ayttozas, Es az zenth Zeretetnek hwga wgy hogy az zereteth nem
 wolth soha aytatoffaghnelkyl sem aytatoffagh Zeretethnelkyl
 Thyztelendô attyamfyay azeert zykleeghes mynekwnk az aytta- **15**
 toffagh kykben enne Iozagok wannak Es kybôl enne Iok tamad-
 nak thwgyatok ezth kedygh hogy az aytatoffagh tARTH keth zar-
 nyath Az job zarnya mondatyk Ifteny aytatoffaghnak Az bal
 zarnya attyafywy aytatoffaghnak Senky emberfyay kôzwl eggyk-
 kel ezôknek nem meheth menyorzaghba Myre? Merth sem | **20**
 Ifteny aytatoffagh ônnenmaga attyafywy aytatoffagnel kyl sem
 attyafywy aytatoffagh csak Ifteny aytatoffaghnelkyl haznalatos
 menneyey ôrôk bodoghlaghnak veetelere Es nyerefeegere, bôlczefe-
 ges zyzek walazyatok tynnenmagatoknak ez keth zarnyakath kyk
 mondatlnak yfteny Es attyafywy aytatoffagoknak hogy zabadon **25**
 rôpwlheffetek yoth mywelkedwen az menyey orzaghnak hazaya-
 ban amen

Az el kez dewkrewl

EN Thyztelendô attyamfyay halgaffatok zenth bernald dok-
 tornak mondasath Nem kereftethnek wgy mond kereztyenekbe **30**
 kezdetôk awagy eredetôk De weegh Es megh maradas Mykeppen
 zent pal apoftol ghonozwl kezdee De yol weegezee Iwdas scarioth
 ky wrwnknak thanythwanya wala Iol kezte wala De gonozul wee-
 gezee Dyczertetyk Iwdasnak kezdeese De eeleteenek veege karhoz-
 tatyk De heyaban embernek kezdety deczeeretes mykoron ô || **35**
 Veeghe Karhozatos Azeerth mongya zent gergôly doktor Io tee- **246**

telnek lozagha wegygh meg maradas De heyaban teetetyk az oly
 Io ha ő eeleteenek weege elewt el hagyattatyk Erről ees wgy zol
 zent Ifydorws doktor Nem ytheel wgy mond Isten emberth el
 mwlt eeletheből De ő eeleteenek wegezetéből byzonyawal Ky
 6 mynd ő halalanak napyan ygazwltatyk awagy karhoztatyk Merth
 megh wagyon yrwan walahol theged leelenlek oth ytheellek Zent
 marya magdaleena ees azeerth eerdemlee Cryftwftth fel thamad-
 wan elezer lathnya Merth őteth megh nem zóneek kerefnye Anya
 Zenth egyhaz ees eenökly ew zerethőeeről hol ot ezenkeppen mond
 10 En agyamban mynd eethatal Kerefeem kyth zerete en lellem
 Inthlek azeerth tyteket tyztelendő zyzek hogy kereffeetek azon
 wr Iefws Cryftwftth thy ágatokban azaz ty elmeelkődeesteknek
 nywgodalmaban Es menyey gondolattoknak vezteghfeegheben
 Mynd eetatal kereffeetek őteth Erczetek ez Ielen walo eelethben wr
 15 Istenhez fohazkodwan Es ewteth kewanwan Hogy ewteth | The-
 kelleteffegel lathaffatok az mas wylagon Es neezheffeetek wral-
 kodwan ő zent attyanak hatalmas zekyben, zenthelen kereffeetek
 őteth yol eelween hogy ő zent zyneeth lathaffathok menyeknek
 orzagaba keerlek Cryftwnak Iegyőfy hog mongyatok ez zokat
 20 zenth dawyd profetawal eegytembe zomehozeek en lellem En
 Istenemhez elő kwthfwhez vallyon mykoron ywők Es yelenem
 wr fyw zyneenek előtte, byzonyawal ty lelketek wr Istenth zome-
 hozya Ha őteth myndennek felette zeretytek Byzonyawal ty lel-
 ketek wr Istenth zemehozya ha az ew zeep zerelmeerth ez feldye-
 25 ket myndent meg wta Byzonyawal ty lelketek wr Istent zome-
 hozya ha őtet attyanak yoghyan wralkodwan kewanya Es aytya
 Megh vgan azon prophetha Illyen bezeedekkel ynt mondwan, ke-
 reffeetek wr Istenth Es erőffwletők megh kereffeetek ő zenth
 zyneth myndenkoron Azaz bwőlködésben Es zomorwfaghban
 30 zeghenfeeghben Es kazdaghfaghban beteghfeghben Es egeeffeghben
 Iffywfaghban Es wenfeeghben kel wr Istent kerefnwnk thellyes
 247 elmeewel tellyes Igyekezertel hogy eerdemynk ő myatta || Megh
 ereffwnwnk zent nyayaffaghban Es egyeffegben Es hogy őtet meg
 lelheffők Es lathaffok Az menyey bodoghfhaghban Thyztohok meg
 35 azert my magwnkath mynden tefty Es lelky fertelmekből, mert
 nem egyebkeppen csak tyztha tethel emelkődhetwnk fel Meny-
 orzagban fel tamadafnak napya Nem lathattyak az felleges wr
 Istenseghnek dyczősegeth Hanem csak azok kyk tyzta zywel wan-

nak En zerelmes attyamfyay hygyetek ennekem hogy nem hyt-
 toknak Es bwdofoknak aawagy ezee wezetteknek zörzettek Iften-
 nek orzagat de gyorsan kerelőknék, keelőknék Es zörgetőknék
 Merth my wrwnk Iefws ees wgy mond, keeryetek Es wezytek ke-
 reffetők Es megh lelytek zörgessetek Es megh nyttatyk nektek 5
 Kel aazeerth keernye menyeknek orzagath ymathkozwan, kel
 kerefnye Iol eelwen, kel zörgetnye Ifteny zolgalathban wegygh
 megh maradwan Nem eleegh embernek Ioth kezdenye Hanem ky
 mynd eenczelkőgyek azokath kyketh Iol kezdeth ő eeletheenek
 wtolfo weegeyghlen wonnya Merth őneky az Igassagnak wtath Iob 10
 meg ne ylmernye hogy nem mynth | Ismereth wtan hatra theer-
 nye Azeerth mongya wnnenmaga ydwezyttenk az ewangelyomba
 Senky nem Azokkezzől kyk ő kezőketh wetyk az ekeere, neezwen
 hattra alkalmasok Iftennek orzagara Azeerth een tyztelendő
 attyamfyay zykleegh hogy az örök menyey bodoghfnagnak kewan 15
 laga myath zörgesswnk felleges wr Iftennek kegylmes fyleybe Ne
 zőnywnk megh az yoktwl kyketh keztnk mygh nem önnenma-
 ghaa megh nylathkoztathwan eerdemywnk ez halalnak themlő-
 cheből kywe zabadwlly Es menyey hazanak kapwyara ywthhatny
 Crystwfibely en zerelmes attyamfyay Ighen yo Es haznalatos my- 20
 neekwnk wr Iftennek zolgalattyaba wegygh megh maradwnk Mert
 kyk zenth monostorbol ez Iftentwl fwtamoth wylagra thernek,
 nagyob feketheebek awagy zernyebbek leeznek az alwth zenneel
 Myre? Mert ő elmeeőknek thwnyalaghok myath Ifteny zereteth-
 nek tyzeenelkyl meg hálnak Es el fogynak Azeert mongya zent 25
 Ifydorws doktor kyk yo eelethről, ghonozra theerneke Ez wylagy
 kewanatoffagoknak myatta azok meg kődőlwltenek || Ees bynnek 248
 Zernyw vothawal megh förtőztettenek Es homalyoswltanak Es
 az felleges wr Iftennek fenlő wylagoffagatwl Idegenek Es kyleneke,
 kyk zenth clastrombol ez wylagra fwthnak angyaly tarsafagoktwl 30
 el thawoztathtathnak Es őrdögőknek tarsafagokba esnek kyk zent-
 leges gywlekőzeteth el hagynak Es ez wylaghy eelethre zálnak le
 Ifteny Ismeerettwl el thawoznak Es tharfassagos nyayassagathwl
 el zakadnak Es őrdőghnek byroflagha ala wettethnek Crystwfiban
 en zerelmes attyamfyay ghondollyatok megh myt tettetek Napon 35
 ked emlekezyetthek meg rola honnan ywttetek Es myre Iwttetek
 Es myeerth Iwttetek Thy wr Iftenerth myndeneketh kyk ez wyla-
 gon wannak, el hattatok Es megh wtaltatok Es ő zenth zerel-

meerth ez clastromot walasztottatok Thy menyeknek orzagat meg
 wetteetek Es thy magatokat araban aloyttohtatok Enczelkegyetek
 azeerth nagy wygyazaffal hogy el ne wezeffeetek az örök orzagoth
 kyth wettetek De hogy ynkab tardhaffatok örökwl, kyth aakarta-
 5 tok Es kewantatok oyatok hogy el ne wezeffeetek Az orzagot
 kyeert magatokat | Iwthalmwl Adatok Halgaffatok zent pal apof-
 tolnak mondatat Nem koronasztatyk fenky hanem ha thörwen
 zerenth wytheezködyk Az Az fenky nem veezen ayandekot valaky
 weegygh nem wyafkodyk Az wytheezkedyk thörwen zerent ky
 10 Io mywelkedethben meg marad mynd Halalanak napyayghlan Az
 wythezkedyk thörwenzerenth ky Isteny zolgalathban megh marad
 czalardfagneelkyl Es tetteteefnelkyl Az wr Istennek meltan zolgal
 ky az yoth kyt el kezdöt mynd wegezetyglen wonzya Az Io my-
 welkedethben Iol gyöytözyk ky azokath kyket kezdet el weegezy
 15 Azert mongya anyazent egyhaz ő hozya egyefwltekről yfteny zol-
 galatban megh maradokrol dyczerethről walo zerzet kenbe My
 hazwnkba meelto mykeppen Cedrusnak eeköfleghe Es Cypreffuf-
 nak foghlalafa Anya zent egyhaznak haza mondatyk hywöknék
 gyöytözeefe wr Istenth zolgalwan Es azokban kyk Istenee wegygh
 20 meg maradwan Ez Cedrus Es Cypreffus newö faak rothatathla-
 nok hw thermezetek zerent Es Iegyzyk wr Istennek zentyth, kyk
 249 farathatathlanok Es lankathatathlanok ő terömteeöknék || Bwz-
 gofaghban eeghwen Es Io mywelködethöknék eeletöknék wtolfo
 weegeyg alhatatoffon megh maradwan Azeerth Thyztelendö zyzek
 25 ty ees legyetek Cypreffws wr Istennek hazaban Io eelethben vee-
 gygh meg maradwan Es ennek wtanna Azon Istennek hazaban
 Cedros ees leeztek ha tytwletek Io eelethnek peeldaya zarma-
 zandyk Es ty tarfasagtoknak yo nyayaffagnak nemes Illattya
 adathandyk Bewlczeefeeges zyzek Azert mondam ezeket hogy ez
 30 wylagyakath tellyes zywetek zerent megh wtallyatok Es el hagyat-
 ok Azeerth mondam ezeket hogy soha ez zerzethnek eeleteet el
 ne hagyatok Es ez wylaghyra ne teeryetek Azeert mondam eze-
 kath hogy soha ne akaryatok ez baraty eeleteth el hannotok Es
 mykeppen okthalan kywe okadathra wgyan ne theeryetek ez wy-
 35 lagra Azeert Inthlek tyteketh hogy ez clastromba mynden thy
 eelleteknek napyayban wegygh meg maragyatok Es ez wylaghy
 eeletet soha ne kewannyatok Inthlek tyteket hogy nagy kewana-
 toffagal zereffeetek ez Clastromoth Es hogy tellyes zywetek zerent

ez wylagoth hatra hagyatok Inthlek tyteket hogy wr Istennek
 hazaban myndön Időben | Megh Maragyatok Es soha femykeppen
 ez wylaghra ne Igyekezzetek Myre? Mert az zent monoftorban
 wasyon lelky nywgodalmas eelet, de ez wylagon nagy mwka
 zeren walo eelet Az monoftorban leelettetyk zent eelet De ez wyla- 5
 gon bynnel walo eelet Az monoftorban wasyon lelky eelet De ez
 wylagon telt zeren walo eelet Az monoftorban wasyon menyey
 eelet De ez wylagon wasyon ez feldy eelet Az monoftorban wa-
 gyon nywgodalmas awagy wezteghfeeges eelet De ez wylagon
 haborwlagos eelet Az monoftorban wasyon bekefeeges eelet De 10
 ez wylagon nywkhatatlan eelet Az monoftorban wasyon czendef-
 feeges walo eelet De ez wylagyon wetekődeeffekel walo eelet Az
 monoftorban wasyon thyzta eelet De ez wylagon főrtőzetes
 eelet Az monoftorban wasyon tekelletőffegel walo eelet De ez
 wylagyon wezedelmes eelet Az monoftorban wasyon mynden 15
 Iozagokkal walo tellyes eelet De ez wylagon mynden bynnel walo
 eelet Az monoftorban wasyon zenthfeeges eelet De ez wylagon
 mynden alnokfaghnak eeletthe || Wr Ieswiban Cryftwiban en tyz- 250
 telendő zerelmes attyamfyay hallatok byzonfaghal az yokath kyk
 az zent monoftorban wannak Hallathok az gonozokat ees kyk ez 20
 wylagon wannak Hallatok az monoftorbeely Iozagokat Hallatok
 ez wylaghbely ghonoffagokat Hallatok ez monoftorbely ydwesseget
 Hallatok ez wylaghbely wezedelmeth hallatok my legyen az eelet
 Es az halal Maftanfalgal azeert Ime eleedbe mynd yoth Es mynd
 gonozt Imee zōmetek eleyben adok myndeneketh thy lelketeknek 25
 Idwessegeth Es wezedelmeeth Ime előttőkbe adom eeleteket Es
 halaltokath Ime előttekbe adok mynd thyzeth mynd wyzeet
 Theryczeetek kezeteketh Es walazyatok el mellyket akaryatok Ime
 lassatok paradyczomnak wtath Es pokolnak wtat Ime az wth ky
 wyzen őrk eelethe Es yme az wth ky wyzen őrk halalra Azeert 30
 yaryatok mellykōn akartok Czak ez egyen kerlek eedes attyam-
 fyay hogy walazyatok az yobykat Mondhattyatok alkolmafon ez
 bezeedeket Io attyamfya ez thanaczoth őremeft wezywk | Es ky
 lob azt walazthywk ygen yo Es alkolmas myneekwnk thanaczo
 wennwnk Es ez wton ky paradyczomba wyzen wr Istennek fege- 35
 degewel yarhatwnk Thyztelendő zyzek myeerth az yobyk wtath
 walaztyatok wr Istennek halath adok Azeerth az yo wtath kyth el
 keztek tartany ne hagyatok el Io eeletnek zandokat mynden

eelettőknek napyban erőffen tarczatok Akoron leezen thynettek
 gotok thekelletes ha wegezetyghlen megh allangyatok Az Idwef-
 feegh wegygh megh maradoknak ygeertetyk Es az eerdem meg
 alloknak adatyk Nem bodogh az, awagy nem zent ky yoth kezd
 5 De ky zwnethlen theezy Ha azeerth yozagos mywelkődetőkben
 mynd ty eletetőknek wegeyghlen meg maradandotok ydwezultek

A z zyze feeghrewl

Bewlczeffeges zyze weenek olayt ő edeenekben lampafok-
 kal egyetembe En zerelmes attyamfyay halgassaatok myth mon-
 10 dok Leelek zerenth Es test zerent zyzekek nem mondatnak az
 251 bolondok De az bewlczek Es ky mehetnek || Eleyben az wőle-
 gheennek mert olayt weettek ő edenyekben azaz zyzeffegeeth
 tartnak ő elmeywkben De kyk csak test zerenth zyzekek Es nem
 elmeyők zerent bolondok azok Es nem bewlczek Es nem meheth-
 15 nek kywe ő yegyőfeknek eleyben Merth nem wetthek olayth ő
 edenyőkben azaz zyzeffeghők őnekyk elmeeyőkben Erről
 wgy mond zenth Ifydorws doktor Theste zerent walo zyz Es nem
 elmeeye zerenth nem weezen reezth az ayandekozaiba Es Idwe-
 zythtenk az zenth ewangyelyomba wgy mond az bolond zyzekről
 20 byzony mondom nektek nem thwdlak tyteketh Ez okacerth Inth-
 lek tyteketh En zerelmes attyamfyay hogy legyethék mynd elmee-
 tek zerenth Es mynd testetek zerent zyzekek hogy ez wylagy eeleteh-
 nek wtanna eerdemlyetek thy menyey legyestektwl az eedes ye-
 fwtwl helheztethnye menyey nywgodamba Az zyzeffegh nem
 25 hagyomas De yntees merth ygen felette melleges, köteztethween
 wgyon az zyzeffeeghnek ayandeka Merth ez wylagon megh ment
 ez wylagy gonttwl Az mas wylagon tyztasag tartaafnak eerdemet
 veezy | Mynden kethfeeghnelkyl kyk tyztasagban weegezyk el ő
 zyzeffeegőketh wr ystennek zent angyalhoz leeznek hafonlatosok
 30 Hyzem hogy az zyzekek dyczeretebek leeznek az örök bodogfag-
 ban Mykeppen zent Esayas prophetha byzonyttya mondwan, Ezt
 mongya wr ysten az meddwneknek Adok őnekyk en hazamba Es
 een varamba helt Es neweth yobath En fyaymna! Es leanymna!
 örökw! walo newezetőth adok őneky ky soha el-nem veez Mynden
 35 byn zenth penytencyanak myatta wezen boczanatoth De ez zyze-
 feegh ha el yzamandyk soha megh nem eepultetyk Noha zent

penytencyanak myatta veegyen boczanatoth De magha soha az
 eleebbely eppwleefth megh nem nyery Thyztelendõ hwgaym semyt
 nem haznal testy zyzeffeegh. holoth nem leend elmeenek egéez
 wolta Ez wylagy zyzek kyk õ eerdemekbõl dyczekõdnek keppwta-
 lokhoz hafonlattathnak kyk yo mywelkedethnek dyczõfeeget kywl
 kewannyaak kyk õ lelky Ismeretõknek belõl walo otalma alath
 kellõt wolna wennye Ez az kyth az ewangelyomba monnak awagy
 Ielenthnek ekeeppen || Zyzek nem weenek olayth õ edenyekben **252**
 Azaz nem tartanak byzonfoth yo mywelkõdethrõl õ lelky Ismere-
 thõkben De kywl walo zyw zerenth akaranak dyczekõdnye embe-
 rek elõth nem zywkben wr Istennel zenth agofton doktornak
 mondafy semyt nem haznal testy zyzeffeegh hol oth lakozyk elmee-
 nek dagaloffaga Nag kylembfeegh wagyon lelky zepletelen zyze-
 feegh kõzõth ky semy ondokfagal megh nem fõrtetzetõtth Es az
 kozoth ky nagy lok gonoz kewanfagal rakwa En Thyztelendõ **15**
 attyamfyay halgassatok zent yeronymos doktorth mondwan Semyt
 nem haznal testy zerent valo zyzeffeegh ha elmeeyeben felekõdyk
 Ennek wtanna ees semyth nem haznal az zyz testhnek õryznye õ
 zyzefeeget Ha õ zõmeyth ghonoz kewanfagos thekeentetektwl
 megh nem wonyangya Theftben zyzeffeegh tartas semyth nem **20**
 haznal Ha az Isteny zent zereteth awagy alazatoffaag ky eeltety
 embernek zyweebõl kywe thawozandyk Inthlek azeert tyteketh en
 zerelmes attyamfyay hogy legyetek zyzek mynd elmeetekbe Es
 mynd testheteghben | Megys ynthlek tyteketh hogy wegyetek yo
 mywelkewdethnek olayath thy hozyatok Es hogy eekelyczeetek **25**
 meg thy lampastokath Io elkwlczekkel Es wylagofohatok zenth
 yozagokkal Hogy mykora ez ywõteef leend Ime az zeep yegyes
 el ywth kellyetek fel eleyben õneeky thy ees Iarwlhassatok eleyben
 az eedes Ieswnak Crystwnak thy menyey yegyesteknek Es azon
 yegyestwl eerdemlyetek helhezteny az õrõk menyey bodoghfagh- **30**
 nak õrõk nywgodalmaban amen

Isteny dyczeerethrõl

*Soror karissima cum in conspectu dei cantas
 psalmos et imnos hoc tracta in mente quod can-
 tas in voce et*

En zerelmes attyamfyay mykoron wr Iftennek zenth zynee-
nek elette eenekleesth Es dyczereteth mondotok kyth elmeetekben
forgattok azt mongyatok zodtokal ees Thy elmetek zodtokal egye-
fwlyen, egyefwlyen nyelwetekel ees Ne gondollyatok egyebet, Es
5 egyebet enekelyetek Ha egyebeth gondoltok elmeetekben Es egye-
253 bet eeneklötök zodtokal || El weztytek az ty mwnkaytoknak
gymelezeet Es haznalattyat Ha testetek zerenth az zenth egy-
hazban allothok ees elmeetek kywöl bwdofyk el veztytek ty eer-
demteket Ez Illyeröl mondatyk Ez neep engem csak ayakaywal
10 tyztöl De az ő zywők thawol wagyon een twlem De mykeppen zol
rola zent pal apostol Dyczeerlek lelkelmel Dyczeerlek elmekkel Es
eneklök zamal Es zywemel Igen yo azeerth myndenkoron elmee
zerenth wr Iftent ymadnya Igen yo embernek zonak zengeeseuel
ymnosokat pfalmosokat Es egyebnemő Deczereteketh Es lelky
15 vygalagokat wr Iftennek tyztessfeegere tennye Mykeppen ymaacza-
gokkal fegeeltetwnk Azonkeppen zeep zenghő dyczereteknek mon-
dasaban erwendezywnk merth enekleefnek zokafa megh wygaztal
zomorw zyweketh Egyhazbely eenekleef embereknek elmeeyeth
meg wydamwttya zomorw fagbelyeketh gyönyörköttet resteketh fel
20 yzgat bynesföket fyrafra yndwyt Iolleheth ygen kemeenyekek legyenek
ez wylagy embereknek ő zywők De mynt az eedes enekleefnek
zengeeseeth hallangyak legottan kegyessfeghnek zerelmeere thernek
Sokath wannak byzonyawal kyk zeep enekleefnek eedessfegeből
meg zomorodnak Es keferöduen | Az ő byneketh meg fyryak Az
25 ymaczagh csak ez wylagy eeletben haznal byneknek boczanat-
tyara De az egyhazban walo eenekleesnek dyczerety yegyzy wr
Iftennek örökwl walo dyczeretyt az örök erembe ky megh wagyon
yrwan, Beati qui habitant in domo tua domine in secula seculo-
rum lawdabunt te zc Bodogok kyk lakoznak te zent hazadban wr
30 Iften örökwl ereke Dyczeernekek tegedet Valaky hywen es fygyelmes
elmeewel dyczereteket enekel nemykeppen vr Iftennek zent an-
gyalahoz tharfalkodyk Mykeppen? Merth ember azt dyczeery ő
tehetsege zerent ez felden kyth az zenth anyalok zönethlen ymad-
nak Es dyczöythnek menyben Dyczeeretnek enekleefe neha yndyt
35 mynket fyralomra neha kezeryth ymaczaghra Ez yly dyczeretek
teeznek mynekwnk halalatos eyely wygyazafokat mondwan Exul-
tate iusti in domino rectos decet collaudacio, Wrwlyetek ygazak
wr Iftenben mert yllety az yokat az dyczeereth Dyczereteknek

eneklefy meg mutattyak mynekwnk napnak elfe orayat Nagy
 fenefleghek wygafagawal mondwan Deus in nomine tuo saluum
 mefac, et in virtute tua iudica me Wr Isten te zent newédben
 ydwezycz engemeth, es te zenth || Iozagodban ytely meg engemet **254**
 Dyczeereteknek eneklefy megh zentelyk mynekwnk napnak har-
 mad horayath mykoron azth mongyak Et veniat super nos mise-
 ricordia tua domine, salutare tuum secundum eloquim tuum Es
 zallyon my reank te zent yrgalmaffagod wr Isten te Idwefleged te
 zent mondasod zerent Dyczereteknek enekleefe megh wygazzalnak
 mynketh napnak hatod horayan kynyrnek meg zegheefebeu Es ¹⁰
 kylenczed horayan böyteket megh feythnek Es mynket megh
 elegöythnek lelky edeffegel Es gyönyörwfegel Dyczereteknek
 eneklefy wr Istennek beeh yelenthnek Napnak vtolfo rezen mond-
 wan Diricatur domine oraciö mea sicut incensum in conspectu
 tuo Eleuacio manuum tuarum vespertinum Ighazgattassek wr ¹⁵
 myndenhato Isten en ymaczagom, zent aldozathkeppen te zenth
 zynednek elette The zenth yogodnak yelentheefe esthwely aldo-
 zath Dyczeereteknek enekleefe thowaba yn্থnek mynketh hoky
 dyczereteth thegywnk wr yfthennek completanak ydeyen mondwan
 Ecce nunc benedicite dominum omnes serui dominum Ime ymar ²⁰
 dyczeeryetek wr Iftent vrnak kezenfeges zolgay Cryftwfsba een
 zerelmes | Attyamfyay ereffen tharczatok thy ezetekben hoky az
 edes wr Istennek zent fyleyben zepen zengh mykoron az hyw
 lelek kewanfaghnak zerelemnek Es aytatoffaghnak myattha
 pfalmofokat ymnofokath Es egyebnemw zent lelky dyczereteketh ²⁵
 mond es enekel wr Istennek Innen wagyon hoky az zeep velegheny
 az eedes criftws Dyczerethnek zerzefeeben yn্থween ö zerelmes
 yegöfeet Anya zenth egyhazat, awag mynden hyw lelket Es
 mondwan, Ostende michi faciem tuam, sonet vox tua in auribus
 meis Mwtassad megh ennekem the zenth zynedeth zengh theneked ³⁰
 zozatod en fyleymbe, merth te zozatod ygen eedes Es te zyned
 ygen eekes Cryftws zawa The wé mond en zeretem, ky nywgozol
 eedeffeges gondolathnak agyaban kyben ennekem myndes eedes
 eneklefökben Dyczeretekben Es lelky wygafagokban Es ymacza-
 gokban, kellethel Iwy el Es mwtassad megh ennekem te zep zyne- ³⁵
 deth Es Iwy ky te zywednek tythkos kamorayabol Es mwtassad
 megh egebeknek peldawl ö yozagos thetemenynek zepletelen zep-
 feegyth Mykeppen megh wagon yrwan, lassok thy Io mywelkedet-

255 teket Es dyczöyczek ty || Menyey Zent attyatokat ky menyeknek
 orzagaban wagyon Sonat vox tua in auribus meis zengh the zeep
 zozatod en fyleymbe Az Az predycatoroknak zawok Ifteny dycze-
 rethnek zawa Ifteny vygafaghnak zawa kykkel egyebekkezöth en
 5 dyczerethemre Es en tyzteffegemre haznalhacz, Ifteny zent dy-
 czerethnek eneklefy gyönyörköttetyk az halgatoknak fyleyth Es
 thanoytya awagy Igazgattya hyw embereknek lelkeyth yol eelnye
 Az eneklöknek ő zawok egy lezen zenth angaloknak zawokkal
 kyket nem lathatwnk, egyelőhek azerth azerenth Dyczerethnek
 10 zozatyath ő welek Wr Iftennek zolgaloy mykoron tartoznak Iften-
 nek zenth neweenek Dyczeretyre Az folywl zarmazo vyzek ezth
 yelentyk kyről wgy mondatyk Benedicite aque que super celos
 sunt domino Dyczeeryetek vyzek kyk egheknek felette vannak wr
 Iftent Merth azt valasztottak nem wezteghlygh örökkwl ereke Dy-
 15 czernye az eedes wrnak zent neweeth De az alfo wyzrewl mond-
 wan wagyon ezenkeppen gywllye[t]nek egybe az vyzek kyk eghnek
 allatta wannak | Egy zoros Helyre Mert az walazhathlanok myn-
 den ez zeles wylagon kyk maftan el ozlottanak egy herre gywlnek,
 Merth pokolba nagy keferw kenra, zentelen kel az Iftennek hy-
 20 weynek dyczerethtel halaath adwaan Merth az eedes wr Iften
 wygadoz hyu embereknek zyweyben Ennek byzonfagara hogy wr
 Ifthen wyghagyon az hywekben ezth wnenmaga mongya az edes
 Cryftws Salamonnak dyczerethről zerzeth kenyweeben holoth zol
 az ő zeep Iegyeferöl Anya zent egyhazrol Es az hyw leelekről
 25 mondwan *Que habitas in ortis*, ky lakozol rekezes kerthben, Kerth-
 ben lakozyk anya zent egyhaz[ban] Awagy mynden hyw lelek ky
 mynden remeenfeghnek Es Iomywelködethnek zeldellő vyragawal
 tellyes, ky ymar ez yly kerben lakozyk Alkolmas annak hogy ő
 zep zerethőeenek, ő zep zenghe zawath hallanya agya ő zeep pre-
 30 dykacyoyoknak zauat Awagy zenth wygadozafanak zawat Awagy
 Iftheny dyczerethnek zengheseeth boczaffa kybe az gyönyörkö-
 gyeek kyk ő lelke kywan kyth baratoknaythnak Es mynden ||
 256 Valasztottak, Ky eeletthnek bezeedyth, Az Az leczkeket pfalmofo-
 kath ymnofokath Es egyeb Ifteny Es lelky wyghadozo dyczerete-
 35 keth kewannak hallanya hogy az menyey hazaban megh elegegye-
 nek Azeerth En zerelmes attyamfyay Mykeppen ymar ennek
 előtte megh mondottam tynektek ygen nagy zykfeegh hogy főlette
 mynden thy tellyes eelettekben dyczeeryetek az örök myndenható

teremthő wr yftenth merth ynnen yw Es adatyk thynektek boczanat honnan az dyczeereth lezen Dyczeryetek azzerth őteth thy zywetekben Dyczeryetek őtet ty zotokban Dyczeryetek őtet zotoknak wygatzalafaban Dyczeryetek őteth eenek wtanna ty tytkos elmeelkődeftebben Dyczeryetek őteth ty lelketeknek wygalagos⁵ zawawal Iolleheth hogy az Ifteny dyczeerethre bynefek Es melatlanok wagywnk De azeerth Az dyczerettwl meg ne zenyinywnk Merth ynnen hyziek nyerhethnye my byneynknek boczanattyaath honnan az wr Iftent dyczeeryek Ezth kywe nylathkoztattya az eedes Idwezyttőnek őnnen zawa az soltar kenyben, Sacrificium¹⁰ laudis honorificabit me, Zent dyczerethnek aldozattya | Magaztal fel Es dyczőyt engemet Megh wgy mond Es oda wgyon annak wtha kyth en meg mwttatok őneky Az Idwezyttő wr Iftennek dyczőfegere, oly mynt nylwan ezt mondana Az ymaczagokban wgyon dyczerethnek wtha, kywel az őrek dyczeretre ywthacz De¹⁵ ha een ezth tynektek megh nem mwthatandom azt tynnen magatok megh nem lelhetytek Azeerth keerem thy zerelmeteketh hogy lassatok hozya Merth my Idwessfegwnknek wtha, my theremteneknek kezeeben wgyon Inthlek azert tyteketh hogy őneky dyczerety soha ty zatokbol kywe ne zakagyon En thyztelendew attyamfya²⁰ Iften tynektek dyczerettek Azeerth ty ees leletek őneky dyczerety wgy hogy myndenkoron legyen ty zattokban őneky dyczerety Amen

Olwaftatyk Zent Albert pýsfeokról hogy mykoron ygen kewannaya meg twdnya mellyek wolnanak²⁵ Iftennek kellemetefbek hogy azt tennek De maga Iftennek ő || Kegelmessfegeben byzwan mykoron²⁵⁷ egyzer myfet zolgalna az wr Iftenek testenek aldafa vtan tartwan ő kezeeben az wr Iftenek zent testet keruen yllyen bezedekel monduan³⁰

Vram Iesus Crystws teged en addygh el sem boczathlak sem fel nem emenlek myghnem elezer nekem meg mondod mellyek wannak teneked kellemetefbek Es en lelkemnek ydwessfegere haznalatofbak, ky halla ez zoth mondwan neky Thyz wágon mellyek ennekem kellemetefbek Es ennekem haznalatofbak

ELfew ez ha atte eeletetben en zeretetemert egy penzth
adandaz nekem kellemetefb Es teneked haznalatofb hogy nem
halalod wtan egy arany hegyeth adnal ky az eget eerne fel :

Mafoztor ha egy ellened valo ygeeth el zenwecz en zeretete-
5 meert Ennekem kellemetefb Es teneeked haznalatofb hogy nem
mynd ez wylagnak erdöyt hatadon el zagatnad awagy el thörnéd :

Harmadztor ha ymaczagodba vygacz Es az the almadba egy
kewefet el hacz | En zeretetemert Ennekem kellemetefb Es neked
haznalatofb hogy nem halalod wthan tyzen keth ezer fegywerest
10 erezteneel az zereczenek ellen hog vynanak ő welek mynden napon
ő ellenekbe :

Negyedzer beteghwkel banny Es wton Iarokat bee fogadny
en zeretetemert nekem kellemetefb Es teneeked haznalatofb
hogy nem mynt böythölnel negywen eztendeygh vyzzel kynyerrel :

15 Ewtödzer ha baratodath tewelgefnek vtarol meg fordoytan-
dod nekem kellemetefb Es teneeked haznalatofb hogy nem ha
menneel mezyth labbal zenth Iakab hazahoz Es mynden mel
földön egy marok wezzöuel werneed tennen magadat hog weered
ky folna :

20 Hatodztor hogy tetwled mynden ydöben yteeletöth el tawoz-
tas Es ha walamyt hallaz awagy latz Ha teheted yobra fordohad
az nekem ynkab kellemetes Es teneked haznalatofb hogy nem
mynd az eegigh fel menneel az Iftheny ghondolathban :

Hetedzer tennen magadert kenyergeny hogy te byneydeth
25 meg boczaffam Es teneeked malaztomath adyam ennekem kelle-
258 metefb es teneeked || Haznalatofb hogy nem mynt az en zent
anyam Es mynd az angyalok Es en zentym kyk meny orzagiban
wannak ez felden te eretted ymadnanak

Nyolchad hogy erös hyted leegyen en bennem merth az ne-
30 kem kellemetefb Es teneeked haznalatofb hogy nem ha egy kwla-
bath emelnel fel fölthwl menyorzagygh Es mynden felöl eelös
thörrel bee fyzned Es mezyttelen fel mennel myndeneftwl foghwa
az te testedeth el zaggahtnad Es veredeth ky ontanad :

Kylenczed el hanny mynden feldy wygalagoth Es ennen ma-
35 gamba vygadnod az enneekem dragalatofb hogy nem ha anny
dolgoth tenneel kyböl ez wylagon meny zegeny wagon mynd el
eeltethned :

Thyzed Es wtolfo hogy egy kenyhwllatafod en eröttem Es
en kenomnak emlekezetyeert Es te bynednek boczanattyaeerth
nekem Inkab kellemetefb Es teneked haznalahtofb hog nem ha
fyrnal annyth el mwlandoeerth awagy egyeeberth mykeppen then-
ger wyze Awagy the halalodnak wtanna egyebek tenneenek fő-
dõth az kenyhwllaafbol the eerõtthed amen uege va g o n |

Wrnak neweben kezdetyk zentfeges elethnek
móga

MInden yol veege ezeben hogy ember Isteny yozagnak el
hagyafaeerth efyk keefertethben Es őrđoghnek twreben kyth
5 ropertos doctor ekeppen byzonyth mondwan hogy meegh az an-
gyalok ees, Es elfő zylenkees yozagnak el hagyafaeerth efeenek
el Merth nem adanak halat a termezeth zerent walo yozaghrol,
kyben az wr Isten wketh teremtee azerth wgy ylleek hogy Istentwl
őkees el hagyattalfának Myeerth őkes Istenth el hagyak Azeerth
10 kyky mynd yol ezeeben weegye hogy akar mely nagy tekellertes
embernek efete Es wezedelme Ilyen modon leezen twdnya myeerth
kyczyn ded Isteny hozagot el hagyogathnya hewlagot zolnya wez-
teghfegőketh nem tartanya gyakorta nem gónnya Imaczagot
thwnan mondanya Es mynd wegre yozaghba megh nem maradnya
15 Mynd ezek kyczyn dedeknek lattattnak lennye De maga mynd
ezőghből őrđogh ygen nagy byneketh twd zereznye wegy peeldath
259 az || Hordorol kyt nagy abronczokal kőthőztek egybe Es az abron-
czokath apro kőthő wezzőkel kőthőztek egybe Es ha az kőthő wezzők
el fellendnek az abronczokees el fefelnek Es ezkeppen mynd az
20 nagy hordo el omol Ezenkeppen walaky az kyczyn ded weethke-
zettel nem gondol lassan lassan Igen nagyra newekedyk, kyf dednek
lattatyk embernek hewolkodnya Es hewlagot zolnya Mykoron ne
legyen kyf ded weetek De Igen nagy kyről az byzonfagh yğ mond
Mynden hewolkodo ygeeről kyt zolnak emberek okoth adnak yte-
25 leth napyan rola zenth gergely doktorees ygy mond Embernek
zaya myneewel ynkab megh főtőtztetyk az hewlagos zolaffal anne-
wal kyffebe halgattatyk megh ystentwl az ymaczagha, kyf dednek
lattatyk az ymaczagot twnyan resten mondanya Mykoron legyen

nem kyczyn ded byn De ygen nagy merth ez yly thwnyaknak feyere Ieremyas athkoth kyalth mondwan Athkozoth az, ky az Isteny dolgoth czalarthfagal thezy, kyf dednek lattatyk az ymaczagghan Es Az zolofman wegygh nem allany | Ky mykoron nagy wethék legyen Merth az ő mwnkayanak nagy eerdemeth el wezty 5 Merth doktorok ygy tartyak hogy mynden yo mywelkedethnek az wegezety koronaztatyk megh Ezth megh byzonyttya Az myndenhato atyanak bölczefege mondwan walaky wegygh allya ez Idwezwl twdwan kedygh az agh ellenfegh hogy mynden yozaghnak az wegezety yob, Mynden thehethfeegewel azon ynczelkedyk hogy 10 ezth wezesse el embertul Neeked kedygh ha ezed leyend ellenth tartaz neky Es nem hagyod magadat megh czalny kyf dednek lattatyk zerelmes attyamfyay az wezteghfeeghnek nem tartafa Mykoron ygen nehez weetegh legyen Merth wgy mond zenth bernald hogy az weztegfeegh tartas mynd az zerzethnek fundamentoma Es 15 erőffege kyth megh byzonyth Ifayas mondwan Az weztegfeeghben lezen ty erőffeghtők azerth mynden zerzetes ky weztegfegeth nem tarth megh thyltoth ydőkön megh wtalasbol ez gonoz zokasbol, ez yllyen halalos keppen wethkezyk Merth az zerzetnek fundamentomath Es erőffegeeth || Inczelkedyk el thernye Azeert yol 260 ezwnkbe wegyek hogy az wezteghfeeghnek tartafa yeleffen ewth yozagoth hoz embernek Elfő yozagha wezteghfeegh tartafnak ez Mert embörth Istennel walo zolafra zerez kyt meg byzonyt Ieremyas profeta mondwan Io varnya wezteghfeegel Istennek ydwőffegeth Az yftennek ydwessege az ő zent fya kynek myatta ez wylagh 25 Idwezwl Azeerth ez yftennek fya yge kynek okaerth weztegfeget Es zywnnek gondolattyat kerefy Es akarya merth wgy mond zenth bernald dokthor hogy az kynek Isten belől zol nem fokath gondol az kywól walo zolaffal Es ky Istenth wallya tarfwl nem gondol az Embery nyayassagal Ez oka myeerth ynth mynketh wezteghfeeg- 30 nek tartafara Seneka newő mester mondwan Intlek teged kelen zollonak lennye Es közel lezen hozad Isten Mafod yozaga wezteghfeeghtartafnak ez Mert bölczefeegnek yegye kyth megh byzonyt az zent yras mondwan Az balgatagh Ha weztegh halgatand bölcznek alyttatyk Merth walaky balgatagh az weztegh nem hal- 35 gathhat | Azeerth Hogy Zerzethőfők balgataghnak ne alytassanak Es ne mondassanak zent Ieronymos tanoyttya ewketh mondwan

Eleb Iwywn az bezed az refre hogy nem az nyelwre mert az aký
 nem akar zolnya kylömben Hanem Ha eleb megh gondolya myth
 zol Ez ylyen ember ő zayanak kwleczath zywenek zekrenyeben
 tartya kyröl zenth yras byzonlagot theezen mondwan, balgatagh-
 5 nak zywe zayaban wagyon Es az bölcznek zaya zyweben wagyon
 Harmad yozagha wezteghfeegh tartafnak ez Merth embert erőffe
 theezen ellenfeghnek ellene allasban Es Iftennek malaztyaban
 zent pastor apatwr ygy thanyttya wala baratyth mondwan Mert
 mykeppen az baynak ygen nehezen awagy soha megh nem gyöz-
 10 tetyk hanemha gonoz bezedeth mondand Ezenkepen ördegtwl
 ygen nehezen awagy soha ember megh nem győztetyk Ha magath
 megh oltalmazangya fok gonoz zolaftwl Thanoyth erre mynket
 261 Seneka newő mesterees mondwan || Erre Haylob legy hogy örö-
 melben halgas hogy né zoly merth az hewfagos zolas hewfagos
 15 zywnek meg yelentöye Es mynemő ember elmeyeben olyatannak
 mwtattya zayanak czaczokafa Noked yozaga az weztegfeegnek tar-
 tafanak ez mert az Ayttatoffagot emberben meg tartya Mert my-
 kepen zokot az hordot bee zadalnia kyben az forro bor wagyon
 hogy a bor erőffeb legien ezenkeppen kel a zerzetefnek zoros wez-
 20 tegfeget tartanya hogy az ayttatoffagnak buzgofaga benne megh
 tartaflek mert ha az ő zaia Heufagra Es fok zolafra megh nytta-
 tandyk valamy ayttatoffagh benne leend az el veez belöle zent
 gergeli doctor: — Meg ygi mond az fok zolo zerzetes ygen wtala-
 tos iftennek Es mynd az menyey: — wdwarnak elette Zenth
 25 yacab apostol ees ygy mond ha walaky alyttya magat zerzeteff-
 nek ees nyelweth meg nem ehneyty Es ylyeteneknek hewfag zer-
 zetöffege: — Iras törlyttő mestöres wgy mond, elfő lelky yozagot
 alitok lennye a nyelwet megh ehnytteny ötöd yozaga Az | Vezteg-
 feg tartafnak ez mert az weztegfeegh tarto zerzetes nagy bekefeg-
 30 ben lakozyk kyröly igi mond a Zent iras az weztegfeegben lezen
 ty bekefeghtök De weztegfeegnelkyl walo kalaftorom olyan mynt
 az rekez nekwl walo kert ky el pwztwlafra wagyon wettethwen
 kyröl ygy wagyon megh yrwan Valahol az seweny nynczen oth
 el tekozlatykh a tartomány azeert valamel zerzetes weztegfeget
 35 nem: — tarth ky weztegfeegh az kalaftromnak erős kw fala ez
 ylyeten zerzetefth ygen fok gonoffag foglallya megh Kyth meg
 byzonyth a zent yras mondwan ky el Zagatya az főwent ezt megh
 marya az zomak Azeerth mynd ezögböl meg teccyk kyk magoghoz

nem latnak mene wezedelembe efnek es mene karth wálnak Es
mene yozagh az weztegfegh tartafbol yöyen mert wgy mondatek
hogy yftennel walo zolafra zeröz Es bölczefeghnek ellene az ayt-
thatoffagoth emberben megh tartya es embert nagy bekeghben
tarth amen ||

5

Maryanak menyorzagban menetynek wtanna zent yanos
 fohazkodyk wala ew erette es aytatatos wala hozyaya Es keery
 vala ewteth mynd ew tellyes zyweewel hogy ewt meg lathatnaya
 5 Azert yften ewteth lelekben menyorzagban wywe Es oth halla
 zent Ianos Iefwth ew zent annyawal zolwan Es kerdezwen ew
 keferwfegeerewl Es eppeseegheröl kyt wallot wala az földén Mond-
 wan neky zyz marya Sok bozzwflagokath wallottam en te erted
 zeretö fiam Iefws De yelefwl ez ewt lewn nagyob mynd az töby-
 10 neel Elfew mykoron tegedet az templomba wylek thahat Symeon
 monda neekem hogy az en lelkömeth keferwfeznek tere altal fol-
 naya az te halalodnak ydeyen Es aztwl foghwa mynd az te hala-
 lodyg zomorw leek Masod mykoron tegedeth el weztettelek wala
 Es harmad napyk kerefeelek Harmad mykoron az fydok megh
 15 foganak Neged mykoron teged az magas kereztfan fyghwen lata-
 lak Ewted mykoron az magas kereztfaarol meg haluan en elemben
 le fogalak Tahat felele Iefws mondwan en edes zylem ha walaky
 az elfew epefegedrewl megh emlekezendyk annak adok tyztha pe-
 nytencya tartafth mynden byneyröl es [ef]megh eryzem azt myn-
 20 den | ghonoztwl Masod ha walaky megh emlekezendyk azrol hog te
 engemet el weztetteel wolt Es harmad napygh kerefteel annak
 adok harom napot halаланak elewtte Elfew napon ygaz gonast
 Masod napon tellyes penytencia tartaft Harmad napon tellyes
 ywtalmat hogy ha zolgalt volna nekem negywen eztendeygh Har-
 25 mad Ha walaky megh emlekezyk az en fogfagomrol azt meg akarom
 zabadyttanom testi fogfagbol Es lelky foghfagbol Neged ha ky
 megh emlekezyk hogy az kereztfan lattal ha az ember az en kenom-
 rol megh emlekezendyk az embert megh akarom az een keenom-
 bol ayandekoznom wgy hogy soha engem el nem feled Ewted ha
 30 ky megh emlekezendyk azrol hogy mykoron az kereztfaarol halwa

te eledben le fogthal annak adom az en yrgalmaffaagomat es
semyt thewle megh nem tagadok es adom azt te hatalmaffagod
hala hogy tegyed azt ew weele az myth te akarz Es mynd ezekert
kel olwafny ôth pater noftert es ôth aue mariat

Wal amely emberben ez ewth wagyon hamar byn-⁵
ben eflyk Elew kazdagfag mas zeepfegh harmad ky fenkytwl nem
feel neged hewolkodas ewted nyayaffagh

Zent bona ventura azt monga ||

Myeerth az hogy my eleetwnk semmy egyeb ne legyen hanem **263**
eletrewl halalra menendew tahat myre kewanywk az byzontalan ¹⁰
napoth Mert mygh többeth elwnk attwl tewb bynt teezwnk Es
mygh az eleth hozyab az byn attwl mellyeb zent agofton azt
mongya Hafonlatos az erdeghez ky ew termezety zerenth akar
eelny zent Ieronymos azt mongya ez wylagnak ew eelety nem
eeleth hanem halal hazwgh eelet czalard eeleth mert nyha zewl-¹⁵
dul Es nyha ottan meg az zem pyllantafygh walo eeleth Es megh :
— rothatando mely eelet eelet yonkab new annal ynkab fogyat-
kozyk oly ez wylagy eleth telyes halowal meny fok emberth te ez
vylagbhan megh kewtwzel Es mel fokak ymmar pokolnak ke-
nyath zenwedyk athkozot ember ky emberben byzyk tyzteffegh ²⁰
gyenyerwfegh kazdagfag ezek orzagolnak ez wylagon de nehez
ydweeffeghre

Aryftotiles irya vilag biro zandornak

Alkozyk nemes feyedelem : — magadnak zolgakat en tanal-
czom zerent walazthanod Es ewketh meg kesertened tanalczokban ²⁵
Es mywelkedetekben Es twlaydonfagokban mynkent | Elôzer ye-
lentettem teneked merth fok embernek twlaydonfaga, twgad hogy
dyczefeges wr Isten nem theremtet semynemô allatot emberneel
bewlezebben Es semyt nem zerzet sem egy lelkefben kyth nem
zerzeth wolna emberben semmynemô leelekken nem lelz oly ³⁰
erkwlczeth awagy zokast kyth megh nem lelz emberben Mert em-
ber bator mykenth orozlan Feleken mykenth nywl, bew mykent
kakas fefweny mykenth ees, kemeny mykenth varyw, kegyes my-
kent gherlice, alnak mykent nôften orozlan, Zeled mykent galamb

Czwff ees fod mykent rawaz Egy ígw Es alazatos mykent barany
 Sereny es kenyw mykent wad keczke Rest mykenth medwe Nemes
 es dragalatos mykenl elefant Rwt es goromba mykenth zamar
 Dagalyos mykent ekerzem Engedelmes mykenth pawa Bolond
 5 mykent yztrwcz ekes mykent meeh bwdofó mikent wad kaan tano-
 latlan mykent byka fel rwgo mykent ezweer nema mykent hal
 nyelwes mykent feczke Belendes mykent dizno kegyetlen mykent
 bagoly keweer es kewely mykent loo, kaartheewó mykent eker,
 okos mykent angyal Es természet zerent nem lelhecz sem lelkeft
 10 sem lelketlenth zamoft sem zantalan sem mennyeth sem [?] sem
 264 valamynemó || Hegyet Sem kedegh walamynemó allatoth kyben
 walamyneemó thanwflagh wagyon Hanem az twlaydonfagot megh
 lelheed emberben Es azeerth hywatyk kisseb. wylaghnak Se te ne
 hyg oli nemzetbeely emberth hogy ky nem hizi ew terwenyet
 15 alkozyk azeer embert walaztanod Es walaztatlan nem myndene-
 keth hynned ha kedeeagh en thanalczom zerent nem yarandaz
 őryzied magadat hogy: — neeked wgyan ne thertheennyeek my-
 kent az keeth embernek kyk mondatnak egy wton yaroknak egyk
 wala kereztyen mafik wala fydo ict

Egy wy barat my zerzeetwnkben wala ky
 nagy erews kefertetet zenwed wala hogy ky men-
 nyen az zerzethbewl Egyzer hogy cellayaban bankadne-
 yek fyrnya kezde Es monda Oh nemes azzonyom zyz marya na///
 25 mykoron ez wylagban en nyawalyamba hozyad kyaltottam megh
 halgattal engemeth Ma ymmar yme az te zerelmederth Es eedes
 Iefwnak te fyadnak zerelmeyerth ez zegeny zerzetben fwtottam
 hogy erek tyztafagot Es penytencyath tarczak myre nem halgacz
 megh Es myre haacz el weznem ez gonoz keefeertethnek myatta
 30 leghotthan | Azzonywnk marya neky ylenek mondwan Wyteez-
 kegyel hogy meg koronaztaffal es legy bator merth meg segytlek
 tegeedeth Es ennek wtanna nagy: — bekefeegel Es zerelme! Es
 zent eeletel wegezee ew eeleteth zent pal wgy mond senky nem
 koronaztatyk hanem ew erőffen wytezkedyk:

Egy nyhan yozagok vanak kyket ha ky meg tar-
tand keetfeghneekyl ydwezwl Es tekelletew.f-
legre yew

Elfew zemeremfegh felelm mynden yokban Es teetemenyek-
ben kewes zolas weztekfegh tartas tyltoth ydewben Es tyltot he-
lyen keez engedelmefegh Hywlag el tawoztatas, myndenkor lelky
yozagban foglalas gonozoknak Es hywolkodoknak tarfafagath el
thawoztatny gyakorta tyztan gyonny gyakorta Es zynetlen ymat-
kozny teftet bewytel es munkawal es dyzyplinawal okoffagh ze-
zenth ehnyteny Iftennek eremeft zolgalny attyafyanak awagy¹⁰
hwganak erkelczeketh es terheket bekeffegel wyfelny Iften zeren-
th fenkytel meg nem tagadny ezek az dragalatos gyengyek kyk iften
elewt fenlenek kyk teznek zerzetefeketh angyal[na]okhoz egyenlő-
keth az erek dyczewfeghben amen ||

265 Eezők Az wallafok kyket kel tenny embernek ő
halalanak ydeyen az őrők karhozatnak ellene

Attyanak es fywnak es zent leleknek tellies
zent haromlag wr yftennek neweben

5 En ky wag yok aldot Iefwnak Crystwnak meltatlan zolgaya
wetetwen ez gyarlo wylagnak mezeyre be rekeztetwen testemnek
temlőcheben eelwen halálnak közepőtte Es ez horaban ywtwan en
eletemnek wegere halalomnak ydeyre Tezek gyonaft Es wallaft en
10 Idweffegemnek okaerth kegyelmességhnek leeletyert Es ellenfe-
gymnek thawozafyeerth tellyes kereztyenfegemnek allattyaban
hytemnek erőffegeben tyzta remenfegemben Es mynden tellyes
yftenhez walo zerelelmembe

Előzőr hogy ezen ygaz hytben kyt romay zenth zeek Es kyt
közönfeges kereztyen Anya zent egyhaz wal Es kyben en előttem
15 walo zent attyak zent yamborok kywe mwltanak En ees. akarok
Es kewanok azon hytben. ez wylagbol kywe mwlnom Es Semmy-
keppen thowaba nem akarok elnem hanem Czak mynere en Wram
yftennek kegyelmességenek kellemethes kynek markaban ayanlom
mynden akaratomath

20 Thowaba tehzek gyonaft Es wallaft teneked en zent Angya-
lom hogy te otalmad alath wr yftennek malaztyanak Segedfeghe
myat akarok ky mwlnom Es mynden ketfeghben efefnel kyl Es en
hytőmnek ketfegenelkyl gygyekezem mennem az halalra wgy hogy
Sem en byneymnek nagy woty sem Sok woty az őrők wezedelmes
25 ketfegnek fetetfegeben be ne eyczenek Merth hyzom Es wallom
266 hogy az yrgalmazó wr iftennek || Egy czepe were elegh wolth wolna
tellyes embery neemnek megh waltsagára ha ő Iftenfegé wgy
akarta wolna

Thowaba tezek gyonaft Es wallaft mynden okoffagom zerent

hogy ha az en kyfded wotomnak myatta awagy twdatlanfagomnak myatta Awagy [thwdath] keferwfegemnek myatta awagy yfteny yteletnek rettenteefe myath kyre reya menendő wagyok Awagy pokolbely ellenfegnek kefertety myat Kyth az edes wr yften el tawoztasson wala mynemő ketfeghben efne*m* Awagy hytőmnek⁵ agazatyban ketelkednem Mynd azokat maftan Es ez oraba Myn-den akaratom zerent tellyes lel*kem* zerent hatra hywom Es megh maflom hogy nem en akaratom zerent leeznek De myndenestwl foghwa ayanlom en magamat en wram yftennek kegyes yrgalma*f*-sagha alaa

10

Thowaba thezek gyonaft Es wallaft Byzwan wr yftennek yrgalma*f*agaban hogy egy bynestwl sem wonzya el őnnen magat az vr yften ő yrgalma*f*aga zerent ky akarya ő byneinek | Bocza-nattyath Es ky meg zannya bańnya Es megh gyonna az ő by-neyth En ees akarok tellyes zyweimmel lel*kem*mel Es kewanom wr¹⁵ yftennek azon yrgalma*f*agat Az ő zent keferwes kennyanak Es zernyw halalanak eerdemeből es az ew zent annyanak epefegéből Es eerdemeből es kezenfeges zenteknek zent angyaloknak Es wa-laztottaknak eerdemők**ből**

Thowaba tezek gyonaft Es wallaft Alazatos kenyergeffel²⁰ kerwen az wr yftent hogy az ő yfteny kegyelmeflege zerent vegyen Es fogagyon az oly embereknek zamaban kyketh el wegezet az wtolfo yteleten ydwezyttenye De bator mynd ytelet napyaighlan gyetrefsem pwrgatoryomban az en gonoz tőt byneymeerth csak kywe ne rekezzőn az ő wr yften az ő nagy kegyelmeflegeből²⁵

Ez wallafoknak wtanna en zent angyalom teneked ayanlom mynden akaratomath Es kewanfagymat testamontom zerent De myndennek || Felette Haarmat kewanok az en edes megh waltom-²⁶⁷ nak Testamentomabol ennekem rezeltetnye Előzőr egy Syralmas tekyntetőth Es egy banathos fohazkodafth mynd az Sok zamlal-³⁰ hatatlanok kőzzwl kyketh figwen az magas kerezt wen harom orayghlan Elwede Az en nagy keferwfeges zokogafymat nyegefymet fohazkodafymat Es Syralmymath kykben en Maftan gyötrem meg enyhythwen Es meg lassytwan Es hogy az edes malazt-nak annya en welem kőzöllye ő egyetlen egy zyzefeges zywenek³⁵ epefeget Es keferwfeges fohaazkodafsaath Es Syralmas thekynte-feth mynd az fokak kezzwl kiket Az magas kereztfa alath alwan Nagy fohazkodafokkal Es kenyhwllatafokwal ew zent fyara neez-

wen walla Es wele egyetemben embery nemnek waltflaghaban zen-
 wede Fogadwan enghemeth az oly bynefeknek zamaba kyk bocza-
 natot nyernek Es ydwefsegeth lelnek az wtolfo yteletnek napyan
 Az zyz maryanak zentfeges | Erdemeerth Es kenyergeseerth Ma-
 5 lodzer Segelyen engemeth az the angyal kegyeffeghed hogy
 mykoron az en nyawalyas zywe meg hafad Es az en meg nyo-
 morodoth zegeny lelkem testemtwl el thawozyk hog lelheffem meg
 engedwen az hatalmas byroth Es meg kenyerrwlwen Az ő felfeges
 yfteny zerelmenek tekeentety myath kyben az ő edes zerelmes
 10 zywe meg fellyk wala Es el olwad wala az kemenfeges kereztfan
 ez wylagnak ydwefsegheyert Es mykoron az ő yftenfeges lelke ő
 yfteny testetwl el thawozyk wala Mynd eezeknek wtanna felfeghes
 wr yftennek zent angyala Ayanlom theneked en eeletemnek wtolfo
 orayat Es en eletemnek weghe az en lelkemnek ky mwlasath
 15 byrnod Es otalmaznod Es őryznöd en ydwefsegemnek mynden
 ellenfegythwl Es en wallafymnak ydeyen Es en zykfegymnek
 ydeien legy ielön hanzor menezör zykfegh leeyend Es az kegyel-
 268 mes wr istennek zent malaztyat koronked keryed || En lelky Es
 testy wezedelmymnek ellene Amen

Mynden ember ky az ő halalarol akarand meg
emlekeznye Es ky ő ellenfegynek czalartfaga-
twl magat meg oltalmaznya Es ky ő ydwefflege-
ben bator akarand lennye ezöket olwaffa 2c

Kylemb Kylemb keppen zolnak Doctorok Az keferw Es rette- 5
netes halalnak ő mywotharol kykben mynekwnk teznek thanw-
faagot hogy mynek előtte el ywne Magwnkat hozia zörzenök My-
nekokaert zykfegh myndennek ky Idwezwlnye akar hogy az ő
halalarol megh emlekezyek kykre zwkfegh ew neky gondolkodny
Előzör megh kel gondolnya az halalnak hw kegyetlenfeget Merth 10
Sem papanak Sem czazarnak Sem kyralnak Sem kazdaghnak
nem enged Sem zegent | Megh Nem wthal De myndeneknek ayto-
yakon mykoron akarangya be feerkezyk Es hol myth nem teth el
wezy Es myth nem wetöt el arattya Mafodzör meg kel gondolnya
az halalnak hamar ywethelyth kyröl wg mond egy bölcz Semmy 15
nyncz byzonyosb mynth az halal De Semmy byzontalamb mynth
halalnak oraya Kyröl annya zent egyhaz yntwen az ő aytatos
zolgayt Es leanyt Ezenkeppen zol Vygyazyathok myndenkoron
merth nem twgyatok Mykoron el yw az ytelő byro Vygyazy-
athok mert mykoron el yw ő neky kewety Nem thwgyatok az 20
az halalnak foglalafaa Eyel awagy eeffely koron thygzokoron
awagy hollal Vygyazyatok hogy alwan ne lelien Es kezwletlen
mykoron el kelletendyk ő wele menned Harmadzor megh kel gon-
dolnya az halalnak ketfeges wotat hogy el ne wezyen örökwl mynt
az oly ember ky halalath nem hizi hamar De Sok eztendeyghlen 25
byzyk elnye Byzyk towaba ő egheffegeben byzik ő || Ereyeben Kyk 269
kezzwl Sokakat lattam byzyk kazdaglagaban Byzyk tyzteffege-
ben awagy io zerenczayaban Ez yllyenek nem ghondolwan ő hala-
laknak ketfeges volthawal megh rekkennek hw el mwlafoknak
ydeyen Negyedzer meg kel gondolnya az halalnak megh foztafaath 30

Merth valaky ő rola valo, kyt el nem kel mwłathny gondolatyath el wezteghlenny Semmynemő yozagyban tekozłafth nem erez Merth az halal mynden yozaghos theetemeenyben embernek veghet veeth, zerenczayban weeghet tezen, ydeyth el weghezy Es
 5 mynden aakarathyath el waltoztatya Ez wylagy yozaghyth baratynak Es közefynek oztia Ifywłagath erek wenfegh foghlalya eghesseghet erek beteghfegh nyawaloythya Theftet feregh ragadozya Es hw lelkeeth, kythwl wr yften olthalmazya, ewrdegh kenozya Hwtödzer Es wtolzör megh kel gondolnya az halalnak
 10 rettenetes woltat kyről wgy mond egy ieles pogan bölcz kenywenek harmad rezeben Mynden reththenetes allathok közöth | Rettenetefb Testnek cw halala De magha meegh ees az leleknek ő halalahoz nem kel Hafonlanya kyről zent aghoston doctor byzonfagoth tezen Es wgy mond

15 *Maius damnum est in amissione vnus anime quam mille corporum et*

Nagyob kaar wagyon egy leleknek el hagyafaban honnem ezör testnek el wezefeben Kyről thowaba zent bernald ees ylyen byzonfagot tezön

20 *Totus iste mundus ad vnus anime precium estimari non potest et*

Mynd ez yelennen walo wylagh egy leleknek arwyaban nem meltoltathatyk awagy nem alyttathatyk Annewal azerth az lelky halal zernyeb Es rettenetefb awagy karhozatosb Mynewel nemefb
 25 Es Dragalatosb az lelek embernek testenel De mynekokaerth embereknek ő lelkök nagy dragalathos Es meeltolagos azert az pokolbely ellenfeegh ky embery nemnek ydweffeghenek yrygilöye Myn-denth ew wegő korfaganak beteghfegeben nagy kefertetőkkel
 270 haborgath kyknek ydweffegeth wezteny akarya Es || Ew wele kar-
 30 hozny kewannya felette ygen nagy zykfegh azerth hogy mynden ember ew lelkenek ydweffeghehöz lasson Es gondollyon hogy az keferw halalnak ő merghe megh ne foycza Es testet wele el ne borycza Merth az agh ellenfeegh Igen keez Es gyorfasagos myndent el wezteny De az halalrol walo thwdomant Es bölczefeget mynden
 35 ember az ő zemey előth forgassa hogy yol twgyon meg halnya Es az ő wtolfo betegfeghenek ydeyen elmeyeen forghassa Merth mykeppen zent gergely doctor mongya Igen zorgalmaztattya önnenmagath yozagos myuelködethőkben ky myndenkoron hw weghe-

ról awagy halalarol gondolkodyk Merth ha az ywende ghonoz awagy wezôdelem meg gondolthatyk kynnyeben zenwettetyk el Egy bôlcznek mondafa zerenth

Futura si preftitantur facilius tollerantur 2c

Iwendök ha megh twdathnak kynnyebben zenwettethnek De 5 yghen rytkan leeletyk oly ember ky | Annák elôtthe zerezye az halalhoz önnenmagat mert mynden keefeygh Es lok ydeyghlen aloythya hw eeleeteeth vonnya Es Semmykeppen nem hyzy hw halalath hamar thôrtennye awagy közel iönie Ky hyzem hogy nem lezôn az erdegy kefertetnek yndwlattyanekwl kyben emberth 10 megh akar bothrankoztathny Nagy lokak byzonyawal ez yllyen hew remenfeznek myatta wnnenmagokath halalokhoz walo kezwletlenfegekben el hattak O bodoghthalan hewolkodas O nyawalyas reztfegh O rementelen byzodalom kyben ember el wezty önnenmagat Semmykeppen azerth Nem kel az beteg ember elôth 15 emlegetnye ydweffeghnek remenfegegeth Sem telly eghessegenek megh therefeth Merth egy yeles doctor ky paryfy notharyws wala wgy mond wala Merth wgy mond gyakortha ez yly czalard ydwezwlathnek awagy wydamlagnak myatta Es hw egeffeghenek tette-thees byzodalma myath nylwan walo karhozatra eythy ember ô 20 magath De myndennek hatthra || Hagywan kel az halando Ember 271 elôth ky hw ydweffeghere zykefhefek gyakorta emlegetnye

Vallások

Elôzör hogy hygie kyt mynden yo kereztyennek kel hyenne Es hörwlye hogy az aldoth Cryftwnak zent hytiben Es annya 25 zent egyhaznak hywfeghes Es engedelmes eggyeffegheben mwlyk kywe Mafodzör hogy megh yfmerya önnenmagat nagy nehezen Es Sok keppen ô theremtô yfteneet megh bantothlennye Es azokrol banatoth Es ha lehet Syrafth tennye Harmadzer vegezze el mynden tehetfege zerenth Es akarattya zerent magath megh 30 yobythtanya ha wr yften thowaba eelnye haagy Es nem uetkezye Negyedzör hogy megh boczaffon mynden ôtet Megh bantoknak iftenert Es megh kôwesse azokat ees kyknek hw bantaft thôth Awagy ellenek teth Hôtôdzör hogy kytwl myth el uet Awagy kynek mywel tharthozyk megh agya Es meg fyzeffe Hatodzer hygie 35 hog az aldoth yftennek zenth fya ô erôtte holt megh Towaba hygie hogy nem ydwezulhet | Hanem Czak az kegyelmmes Criftws

yefwfnak zent kennyanak halalanak eerdeme myath Kykról my-
 nere felöle lehet halaat aggyon kykre ha walamely Halando ember
 tyztha zywel Es eedes lelökkel felelend byzonnyal thwgyad hogy
 ydwezwłöknek zamay közeth wagyon Thowaba mynemő okoffa-
 5 ghal awagy bółcz bezedökkel kel az beteghghót yndwythanya az
 olthary zentfegnek wetheleere Előzer tyzta thőredelmefegel tegyen
 tellyeffegel walo gyonaft Es hogy az zenth kenetelt ees ayttatof-
 fagal rea fogagya De walaky ez folywl megh mondottakrol eegyeb-
 thwl megh nem kerdetendik awagy megh nem thanyttatandyk
 10 hwnnenmagha maghat megh kerdezye Es rolok gyakorta gondol-
 kodwan Es mynd ezöket elmeyeben forgathwan hogy ha mynde-
 nekre keez awagy akarathos kyk ymmar megh mondotthanak Ha
 myndenekben keeznek lattya nnenmagath fordoha ő elmeyeth az
 zenwedő Iefwfnak Crystufnak zenth kennyara haalalara holoth
 272 ayanlya hw || Maghat Ez zenweedefnek eerdemeben gyakortha
 walo elmelkődefökel Es kenyerghesekel mert ezeknek ghondolat-
 yok myath Nagy fok keferthetők gyözethnek megh my hytwknek
 ellene Azerth mynden Ember ezeben wegye hogy ky mykoron yw-
 tand ő halalanak ydeere Naggyal Nehezeb Es erősseb kefertethek
 20 leznek kyk az agh ellenfeghtwl leznek honnem mynd tellyes ő
 elethyben thertenthenek kyketh ha Egyben gieythettyők őth rend-
 ben gondolhatt yok Mellyeketh Egy kewes bezed wthan kywe yelen-
 tek kyk ellen mynd reez zerenth Az yo angyal wr yftennek hyw
 kőwethe Ielen lezön Es yo yhlešöketh aad my zywnkben byztath-
 25 wan ez ygaz hytben Es ygazgatwan ydweffegnek wthara Es erek
 Eletnek bodoghagara

De mynekokaerth ez ielen walo yrafok Myndeneknel zykfe-
 ghelbek Es haznalatofbak Nem yllik Senkynek ő rola walo gon-
 dolkodafrol megh | Zeennyé De Inkab Thanwlyanak ydweffeghefen
 30 eennen kywe mwlnya kynek thowaba ő elmelkődefe köz mynd
 yraftwdoknal mynd bółczeknel mynd thwdathlanoknal mynd
 Eggyegy w zeghen nepeknel ky hol mykeppen akarya maghat
 hozya meerhethy Es zemey eleeben wehety Mykeppen az tykerben
 magath nezhety Mynt el mwltakban magath wylelte Es ywendöre
 35 magath zőrezye kykben magath [zerezye] mentheffe Es adoffagat
 fyzethesse Valaky azert yol akarand ez wylagbol kywe mwlnya
 Ezöketh zerezerenth gyakortha olwahffa Es megh laffa hogy ő

halаланak keferwfegeth ne laffa De az bodoghfabban wr yftennek
zent zynet lathaffa örökwl öröke

Temptacio Diaboli De fide æt

Mynekokaerth mynden embernek hu hyty ky yeleffen kerez-
tyen anya zenth || Egyhazthwl tartya fundamentoma mynd telles **273**
ő ydweffegenek kynek kywele egy ember Sem meheth Sem zam-
laltatyk ydwezwlök kőzyben kyröl zent agofton Doktor nylwan
walo byzonlagot thezen mondwan Az hyth mynden yonak fonda-
mentoma Es ydweffegnek eredety zent Bernald doctor megh ezen-
keppen zol rola Es wgy mond Az hyt nem egyeb hanem embery ¹⁰
ydweffegnek kezdethy Ennel kyl Soha senky wr yftennek fyay
kőzyben nem zamlaltatyk Es Senky az walaztottak kőzyben nem
olwaftatyk Es Thowaba Embernek mynden mwnkaya Es mynden
dolga Semmyre kellő [Es] De mynd heythfagh ennel kyl Mynek-
okaerth azerth mynden haznalathoffagnak ez feye Wgyan azon ¹⁵
okaerth ky mynden yonak gylölöye Emberry nemnek ellenfeghe
ydweffeghnek haborgatoya Az pokolbely agh ellenfegh mynden
eenfegnek feyedelme Es Iozaghnak pwztythoya mynden Erey
zerent Es tellyes ő hatalmaffagha | Zerenth az zegeny gyarlo em-
bert ő wtolfo betegfegenek ydeyen Es halаланak horayan gygyeke- ²⁰
zyk ő hytyben meg tanthorytthanya Es ő ygaz wtharol el haytha-
nya awagy czak walamynemő thewölgefre hoznya kyben wr yften-
twl akarna el zakazthanya Mondwan ő elötte yly bezödeket hoz-
wan ő zyweben yly gondolathokath Oh the nyawalyas Es gyarlo
ember Nagy Thewölgesben allaz nagy byzonthalanfagokban wagy ²⁵
nyncezen aazonkeppen mynth hyzöd nem wgyan wagyon mynt
wallod awagy mynt predycallyak Mert megh töretteteth az pokol
Akar mynemő ghonozt ember tegyen De ha megh fñnenmagath
megh ölneye awag walakyt egyebeth De ha meegh balwanth
ymadna ees mynth nemellyek tötthenek Mykeppen az pogan ky- ³⁰
rallyok Es ő welök nagy fok poghanok nem de mynd egykeppen
lezön ő halalok hogy Senky meg nem ther ky theeneked ygazat
mondanaa azerth || Nem Thwdhatod the penytencya tartafodnak **274**
haznalattyath Merth az halal wthan Senky meg nem theer ky
meg yelentenee Azerth az the hyted heyaban walo Es semmy ³⁵

Azerth ezekel Es yllyen nemw ynthefekel czelekedyk az czalard pokolbely ellenfegh hogy ha wala mely emberth ő el mwlafanak weegh napyan ygaz hytheből el fordwythhatnaa Mert yghen yol thwgya Es yol yfmery hogy az föndamenthom el omland myndenek kyk raytha epwlttetenek El omolnak Twgyad azt thowaba hogy az Setethfegnek zerzöye alnokfagnak nemzöye Semmynemw keferteth myath emberth *nem* kezerytheth Es *nem* eröltetheth hwneky engednye Awagy ő akarattyara haylanya Mygh ember ezeewel byr Es ő okoffaghawal eel csak akarattya zerent ma-
 10 ghat ő neky ne engegye kykkezzwl Sokakat lathwnk Es hal-
 lwnk kythwl wr yften myndent meg oyon Es hytiben erőffeghőth aggyon | Ez mellee wgy mond *annya* zenth egyhaznak hyufeghe zent pal apofitol Engedelmes Es hywfeges az wr yften ky *nem* hagy mynket keferthenye felette hanem csak kyth el byrhathwnk
 15 De zerzeefth tezen az kefertettel hog el zenwethessek

Bona ifpiracio angeli de fide et

ELfew yhleef wr yftennek zent Angyalathwl erdegy kefer-
 tethnek ellene hytben mondwan O the yduezwlő ember Ne hygy
 Semmykeppen ördöghnek merghees Es halalos yzgathafanak My-
 20 nekokaerth mynden mywelködetyben Czalard Es hazwgh Mert az
 elfő zyleynketh ees hazwksagawal czala megh Ne kethelkögyel
 azerth the hytődben Mynek okaerth the erzeekenfegheddel megh
 nem thwdhatod Es the elmeddel megh *nem* foghatod Merth ha
 the okoffagoddal megh foghatnad rola hythőd neked *nem* wolna
 275 Es erdemed *nem* lenne || Zenth gherghőlnek mondafa zerenth
 fides non habet meritum vbi humana ratio ex perimentum Az Hyt
 nem tARTH eerdemeth hol embery okoffagh wehet byzonfaghot De
 emlekezyel meg Az regy zent attyaknak bezedyról yeleswl zent
 pal apofitolnak mondafath ky wagyon gheregheknek yrt Kenywe-
 30 nek tyzen eggyed rezeben mondwan Sine fide impossibile est pla-
 cere Deo Az hytnelkwl lehetetlen kellethnye iftennel Es zenth
 Ianos kenyuenek harmad rezeben Qui non credit iam iudicatus
 est Valaky *nem* hyzy ymmar megh ytheltethőth zent bernald
 megh wgy mond Fides est primogenita inter virtutes Az elfő zylőt
 35 mynden yozagok közőth Meg ezőn zent doctor wgy mond Beacior

fuit maria percipiendo fidem cristi quam Carnem eius Bodoghb len
 azzonynywnk marya fogadwan Es hywen Cryftwsnak hytheth hon-
 nem thefteth Gondollyad thawaba aaz reghy hyweknek hytykét
 Abrahamnak Ifaaknak Es Iacobnak awagy | Nemynemô poghanok-
 nak mykeppen moabnak Es raabnak yelëffen az zent apostoloknak 5
 awagy az fokfaghw martyromoknak kyk Kezdettwl foghwa wr
 yftenerth zenwetthenek zent Confessoroknak Es Sok zeplôthelen
 zyzeknek kyk hythôk myat mynd reeghen mynd maftan kelleme-
 thôfôk wolthanak wr yftennek zentli peterth Hyty myath byra el
 az thenger Zent yanos hyty myath marada megh az mereghnek 10
 halalathwl mykoron ô neky ytalban attak wolna Thowaba nagy
 alexandernek ymaczagara Kaspiusnak hegyey hyween eggyk az
 mafykhoz eggyefwle Ez ellyen erdemeknek okaerth mondathyk az
 hyt aldotnak Es bodoghnak Azerth nagy erôffen Es oly mynth
 fyrfywy wyaafkodaas keppen aly ellene hythedben az pokolbely 15
 ôrdôghnek Es erôffen hyggyed annya zent Egyhaznak mynden
 zerzeefyth Es paranczolatyth Merth anya zent egyhaaz Semmy-
 keppen nem thewôlegbeth mynek okaerth || Az Dyczôfeghes zenth 276
 lelekthwl ygazgattaflek De mynden ember ezeben wegye hogy
 mykoron meg Erzendy az kesertetôt hytben ghondollya mynnel 20
 Elôzôr mely ighen zykeeghees az hyth kynel kyl Semmykeppen
 az yduezwles nem leheth Masodzôr gondollya mely haznalathos
 Merth myndenth Thehet wr yftennek zent bezedezent Omnia
 poffibilia funt credenti Myndenek lehetfegehefek az hywenek megh
 mafodzewr Quodeunque orantes pecieritis Credite quia accipietis 25
 Valamyth ymadwan kerendôtôk hyggyethek merth wezythôk
 Ezenkeppen mynden betegh vr Iftennek zent malaztya myath
 kynnyen ôrdegnek ellene alhat De azerth yllyen koron yghen yo
 aaz Credoth kyben wannak hytnek agazaty az halando embernek
 elôtte fel zowal olwafnya Es gyakorta mondanya hogy mykoron 30
 azt halwan az zegen koor ember bathorythaffa az ô lelkeh hytnek
 allapattyara Es hogy aaz | Ellenfegek kyk oth halgatwan wannak
 erôt ne weheffenek Es kesertest ne theheffenek honnan lelket ha-
 boryczanak De thawol mezze thawozzanak Es az zent angyalok
 oth yelen legyenek

35

Temptacio Diaboli de Desperacione ꝛet

Masodzor az pokolbely ördegh kesert embert ő bethegfegeben
 Es halalanak ydeyen ketseghben effessel Ky wagyon remenfegnek
 ellene kyketh embernek kel tARTHANYA ő ystenehez Mykoron az
 5 zegen koor ember gyetretyk tefty korfagnak faydalma myath
 akkoron az pokolbely faydalomra faydalmath wethwen Es előwe
 hozwan mynden ew byneyth Ielőffen gyonatlanokath hogy csak
 kethseghben eythetnee Mondwan O the nyawalyas zegeny ember
 neezd yol megh az the Sok byneydeth Es Tekynczed megh az te
 10 zanthalan wetkeydeth kyk anne lokak hogy soha boczanatoth ||
 277 Nem nyerhez Wg hoğ meltan mondhatod kayymal Nagyob az
 en alnoklagom Es az en wethkezetem honnem mynt boczanatot
 nyerhetnek Laffad yol megh azerth mykeppen ystennek paran-
 czolatyth attal haghtad hanzor menezer bezedeth nem fogattad
 15 mert wr ystent myndennek felette nem zeretted baratydat bozzw-
 sagal ylletted Magha yol twdthad hogy az paranczolatoknak bee
 thelyefyttfeneKwL Senky ydweffegeeth nem lelhety Merth az wr
 ysten őnnenmaga mongya Ha az örök eletbe Akarz menned tarcz
 paranczolatot De the kedyglen kewelfegben elthel fefwenfegben
 20 paraznafaghban thorkoffaghban haraghoffaghban Irygifegeben rest-
 feghben Es Ennek kywőle nagy Sok ghonoffaghban eelthel De
 magha yol hallottad yelessen predycacioban hogy csak Egy Hala-
 los byneerth ees örökke el karhozhatyk ember Ennek Wthanna
 heeth yrghalmaffagoth be nem tellyefyttöttel kyketh yeles keppen
 25 meg kerdez wr ysten az wtolfo napon Mykeppen wnnenmaga |
 Mongya azoknak az kyk bal keze felewl alnak Ite in ignem
 eternum ꝛc Mennyetek az örök tyzre Merth en zomehozam Es
 nem adathok ennekem ytalh ehezem Es nem adathok etelth
 mynd ezenkepen elő newezwen Ez arant zent Iac[o]ab apaftal
 30 wgy mond Iudicium sine misericordia erit illi qui
 sine misericordia fuit super terram ꝛet Itheeleth yr-
 galmaffagnekwL lezen annak ky yrgalmaffagnekwL wolth ez földön
 Ennek wtanna yol lathod kyk mel nagy vygyafassal eyel Es nap-
 pal eelnek Es mwnkalkodnak ez földnek zynen De magha meegh
 35 ees Semmykeppen nem lehet byzodalmok Sem Mereeffeghek ő
 ydweffeghekrewL Merth Senky nem thwgya ha gylőseghre awagy

zeretethre meltho Azerth Semykeppen teneked ydweffeghedze-
renth remenfegh nem hagyatthathyk Es Semmynemő byzodalom
Ezeknek Es yllyenfele bezedőknek myatta wonzon az pokolbely
Ewrdegh emberth halalanak napian ketfegben || Mely Bynth myn-²⁷⁸
den byneknek felette el kel thawoztatny mynekokaerth wr yften-⁵
nek zent yrghalmaffagha ellen wagyon es Tŵlaydon csak ky myn-
ket ydwezyth kyről prophetha byzonfagot thezen mondwan Czak
wr yftennek yrghalmaffagha thezy hogy meg nem emezthetwnk
awağ hogy Semywe nem lezwnk kyről zent agofton doctor ees
wgy mond ky mynd bynbe wagyon eez wylaghon ha az boczanat-¹⁰
rol kethfeghben efendyk az Irgalmaffaghot Semye theezy De by-
zonywal Semy nagyoban wr yftenek ellene nyncz Mykeppen az
keethfegh

Inspiracio boni angeli contra desperationem

Az mafodyk yhlees erdeghnek kefertety ellen wr yftennek¹⁵
zenth Angyalathwl mondwan ezenkeppen O the ydwezwlő lelek
myre kethőlködől awagy myre kelthehneked kethfeghben efned
De ha meegh nagy fok tholwayfaghokath tettél wolna Es | Sok
wrfaghokath öldeghleűketh Es mynden fele gonoffaghokath mynth
az zeles thengernek czepe Es főwenye De ha meegh mynd ez²⁰
zeles wylaghnak byneeth the tetted wolna Es ha mynd azokrol
penytenciath semmyth nem tartottal wolna Es ha soha megh Sem
gyontad wolna Es ha maffthan ees az zenth gyonafra Semy ygye-
közethöd sem wolna awagy halalodnak ydeyen ees gyonaft nem
Tehetnel Meegh ees Semmyth ne ketelkegyel Mert az ollyan koron²⁵
eleegh zybely thőredelmefegh awagy banath Mykeppen prophetha
mongya zent lelek myath az folthar kenyben ezkeppen Cor contri-
tum et humyliatum deus non despiciet Az Thőredelmes
es megh alazot zyweh iften megh nem wthallya Es Ezekyel prophe-
tha megh wğmond Quacunque hora peccator ingemue-³⁰
rit saluus erit Walamely horaban az bynes firaft awağ nyűgel-
leűth teyend ydwezwl kyről wgy zol az ayttthatos zent bernad doktor ||
Maior est dei pietas quam quouis iniquitas et Na-²⁷⁹
gyob wr yftennek kegyelmefege honnem akar mely byn Zenth
agofton megh wgy mond Plus potest deus misereri quam s

homo peccare Thóbbet boczathat megh az wr yften honnem
 ember wethkezneek De ha az tertennek thowaba hogy nylwan zam-
 lalthatnal az karhoztaknak zamay kezze Semykeppen Megh ees nem
 kellene ketfeghben efned Cak annak okaerth ees hogy annak Myatta
 5 az edes kegyelmefeghnek wra yfthene nagyal nagyoban megh
 banthatik Es eegyebnemő byneketh Nagyoban megh nehezty Es
 pokolnak erekke Senthencyazoth keferw keñnat Veeghetetlen
 őreghbőythy Ne boczaffad azerth the maghadath kethfegben Mert
 az wr yftennek egyetlen eggye wr yefws xpus Az zegeny bynefe-
 10 kert fezwlt megh Es nem az yghazakerth Mykeppen wnnenmagha
 byzonytya mondwan Non ueni uocare iustos sed pec-
 catores Nem Iuttem Hynya az | Ighazakath De az bynesőketh
 thowaba wegy peldat zent pethőrről mykoron criftwlt megh tha-
 gada Zenth párol ky Cryftwnak zent egyhazath haborghata zent
 15 Matherol Es zagheufrol kyk mynd nylwan walo bynefek walanak
 Weegy peldat Marya magdalenarol kyt az ewangelywmban bynef-
 nek neweznek Es az Azzonyallathrol kyth az Sydok cryftws előth
 bynben foghwan wadoznak wala Es Az tholwayrol ky Cryftwnak
 yogyarol Halalakoron fygh wala Es az zegeny Egyptombely ma-
 20 ryarol kyk mynd nylwan walo bynefek walanak De thőredelmef-
 feghnek Es penytencianak myatta wr yftennek yrgalmassaga ze-
 renth mynden ő bynekről boczanatot lelenek es thowaba mynd
 ygazak leenek Mynden koor ember azert Es kywe mwlando leelek
 mynnel hamarab megh ertendy kethfeghben walo kefertheseth
 25 Azonnal gondollia hogy az kethfeegh mynden byneknél nagyob
 awagy karhazatosb Es hogy akar mynemő bynert sem kel ő bele
 280 efnye Mert mykeppen || Zenth aghoston Doctor mongya Az zegeny
 nyawalas Iwdas nagyoban wethkezek hogy keethfegben efeek hon-
 nem az fydok kyk Cryfthwlt meg fezyttek Mafodzor gondollya
 30 mel nagy yo haznalatos Es zykfeegh Az remenfegh Merth aran
 zayw zent yanosnak mondafa zerenth My ydweffeghwnknek erőf-
 segeh Es my Elethwnknek fundamentoma My mehnyszaghra
 menendő wthwnknak ygazghatoya Es wezerlőye azert Soha hatra
 nem kel wethnye walamely binek okaert

Temptacio Diaboli De Impaciencia 2ct

HArmadzer zokot erdegh kefertenyé emberth ô korfaghanak ydeien awagy ô halalanak Ideyen bekethelenfeghből ky gyakortha thamad nagy korfagból awagy hozyw bethegfeghből mondwan ezenkeppen Oh te nyawalyas ember myerth zenwedôd ez betheg-⁵ segnek nehez faydalmath ky zenwedhetetlen mynden teremteth allatnak Es teneked kedyglen haznalatlan Merth te byneydnek felette wagyon honnan teneked | Therwen zerent kellene thamad-
nya Ez yllyen nag korfagnak Merth megh wagyon yrwan hogy az keenokban Engedelmessnek kel kefertethnek lennye Masodzor¹⁰ ky nagy neheffeghet thezen merth the raytad Senky nem kenyewl kyben senky nem ketelkedyk hogy ez mynden okoffagnak kywôle ne legyen De yollehet hogy ez wylagy yfmerô baratyd zo zerent bankogyanak the raythad De magha yeles keppen kewan-
yak azok theneked halalodath Iozagodra Es morhadra walo ke-¹⁵ wanfagban Mynek wthanna lelked el thawozandyk the testethwl yghen Sok ha egy nap awagy mygh az the morhadban tARTH Es the rolad csak emleközeth sem lezen mert megh egyebről wyfelnek ghondoth Ellyenekel azerth auag ehez hafonlathos bezedökuel Es gondolatokwal Az pokolbely erdegh yndwyth az beketelen-²⁰ seghre Merth twgya hogy ennek myatta embert hamar bynben eythet Mely byn mondatyk lennye Az wr yftennek eedes zerethety ellen kywel thartozwnk wr yftenth zerethwnk myndennek feletthe ky ellen kefert || Az agh ellenfegh hogy a zent zeretethnek eerde-²⁵ 281 met thwlwnk el wezthenee Thwgyad ezt kedyglen hogy az halando²⁵ Emberökre nagy faydalom efyk thest zerent Azokra yeleswl kyk nem thermezet zerenth walo halallal ky igen welthe terthenyk mykeppen Nylwan yol latthyok De gakorta therteneth zerent wolo halallal Mykeppen betegfeghel fw faydalommal Degh halallal Es kylemben kylemhen walo korfaggal awagy Neheffeghel neha egyeb³⁰ ember myath neha hozyw korfagh myath Mely korfagok ygen gyakortha Es yeles keppen nag zertelenwl haagy embert halalanak ydeien hogy nag bekelenfeghben eythyk ô magokat zwghodafok-
nak Es morgafoknak myatta Nagy Sokzôr Thowaba az nagy fay-
dalomnak Es bekethelenfeghnek myatta Neemak Es ezewezöttek³⁵ lezne Mykeppen Sok helyen latthwnk Es hallotthwnk Illyeneketh

De Mynek okaerth nylwan wagyon hogi ez Ellyenek megh fogyatkozthanak az yghaz zeretethben zent Ieronymos doctornak mondafa zerenth Valamely ember Azert ő bethegfeghet awág ew halalath banattal zenwedý | Awagy Kewannya Nylwan walo yegyee
 5 hogy az wr yftent myndeneknek felette uem zerety kyről zenth pal apoftol ellyen nemő byzonfagoth thezen Caritas paciens eft benigna eft Az yfteny zent zereteth bekefeghes awagy enghedelmes zenwedelben

Bona ifpiracio Angeli De Impaciencia 1ct

10 Pokolbely erdeghnek Harmad keferthety ellen Az beketelenfegnek ellene Wr yftennek zent angyala aad yo yhleest mondwan O the ydwezwlő lelek fordohad el the elmeedeth az bekethelenfegről Ky myath az alnokfagnak meftere Semyn egieben nem ygiekezyk Czak hogy tegedeth karhozathra wohatna Es Semyn
 15 nem ygyekezyk egyebőn hanem csak hogy lelkedeth wezedelemre wyhetnee Thwgyad azerth zegeny hogy az beketelenfegnek Es zwgodafnak myatta el kel wezned Es az lelek hamar el wez myatta Mykeppen bekefegh myath megh tarthathyk kyről zent gergely
 282 byzonfagot tezen Es wgy mond Regnum || Celorum nul-
 20 lus murmurans accipit 1ct Mennyeknek orzagat lenky morgho nem wezy Theged Azerth ez beteghfegh ky te eerdemed zerent ygen kyfded meg ne nehezőhen mely pwrghatoryum wyzeth adatyk Embernek ő halalanak előtthe bethegfegenek ydeiien Mykoron Ember el zenwedi mynt Illyk Es lattatyk Mykoron ember
 25 bekefegghel Es yo akaraththal halath aad mert nem Czak azokrol kel embernek halath adnya ky akaratya zerenth Es kedwezerent wagyon De azokrol ees kyk gyöttrelmeere awagy akarattyanak kywőle wagyon Merth mykeppen zent gergely papa mongya Irghalmaffagh zerenth weth wr yften Emberre ydeighlen ualo nya-
 30 walyat awagy gyetrelmeth hogy őrekke bozzwt ne allyon ő raytha kyről zent Agofton Doctor ezenkeppen zol

Domine hic vre hic seca vt ineternum parcas

Wr yften yth eeghes yt vagi hogy erekwł engegy Azert Semynnemő bozzwfagok awagy nyomorwfagok meg ne haborohanak
 35 ha az aldoth Cryftwłth nem | Akarod el hannya kyt megyelent

mynekwnk zenth agofton doctor Es wgy mond Maſa que nos
 hic puniunt ad deum nos ire conpellunt Mynden go-
 nozok kyk mynket ez wylagon geternek az wr iftenhez mennye
 kezerythnek [mynnye] mynket Azerth az lelky ydweſſegh nem
 byzonywltatyk megh teſtnek ő akarattyaban Hol oth wagyon erek
 karhozath zent agoftonnak mondafa zerenth Nylwan walo karho-
 zathnak yegye yſmertetyk megh myndenben akarattya tellyefednye
 kewanfagha lennye Es ez wylaghyaktul zeretetny Megh wgy mond
 nagy czodalathos dologh hog myndeneknek kyk erekke karhozatra
 walaztottak meegh az kewek ees wygalagokra nem tamadnak De 10
 byzonyawal nagyob Czodalatos dolog hog Myndeneknek kyk
 erekke Idweſſegre walaztattak mynd az kewek ees nyomorwfa-
 gokra Es gyetrelmökre nem thamadnak Thawoztaſſad el azert te
 twled az beketelenſegeth mykeppen egy meereghgel tölt halalt
 Es wed fel az bekeſeget mykeppen egy erő othalmadath kywel || 15
 leleknek mynden ellenſeghy megh gyöztetnek Thekeencz megh 283
 towaba az bekeſeghel zenwedő Cryſtwít Es mynden zentheket kyk
 Cryſtwíſert halalt zenwettenek De mykoron a zegeny betegh em-
 ber megh ertendy az keſeertetőt beketelenſeghből gondollya megh
 Előzőr mely wezedelmes Es halalos az beketelenſegh mert hwteth 20
 az nywghatatlanfagh Es haborwfagh ky pokolbely ewrdegh myath
 leezen Iftentwl el zakaztye kyről wnnenmagma ydwezyttenk wgy
 mond Hol oth nywghozyk megh az en lelkem hanem Czak az nyw-
 godalmas Es alazathos zywben Maſodzer gondollya megh hoky
 az bekeſegőt nagy zorgalmaffagal kel megh thartanya Előzer hoky 25
 ighen zykleges kiről wgy mond zent pal apoſtol Az bekeſegh my-
 nekwnk ygen zyklegh My nemes wrwnk Ieſws megh wgy mond
 Nem dee yllyk wala cryſtwífnak zenwednye Es wgy beh mennye ő
 dyczőſegheben zenth ghergely ees wgy mond Sem Egyeffegh Sem
 baratfagh nem maradhat megh czak bekeſeghnek myatta Maſod- 30
 zer mert haznalathos, kyről wgy mond my nemes ydwezyttenk |

Impaciencia poſſidebitis animas ueſtras etc

Bekeſeghnek myatta tARTHATTYATOK meg ty lelketeket zent
 gergely megh wgy mond Nagyob eerdeme wagyon ky gonozokat
 zenwed awagy bozzwfagot thyr Honnem ky myndenkoron yob 35
 myuelködethőkben czelekődyk Azon zent megh wgy mond thör-
 nekwl Es waſnekwl martyromok lehetwnk ez wylagon haa beke-
 ſeghben eteztettyuk byzonſaghal my lelkwnketh zenth Salamon

megh wgy mond Melior est paciens viro forti Dyczere-
 telb az bekefeghes ember az erös fyrfywnaal Awagy ky iol byrya
 az ő lelket honnem ha nagy waraft wenne megh wywafawal awagy
 ő ereyewel

5

Temptacio Diaboli De uana gloria etc

Negyedzör az pokolbely ördögk keferty az zegheen betegh
 embert awagy ky halalahoz közelgeth wnnenmaghahoz walo kel-
 lemeteffegghel ky lelky kewelfeghnek mondatyk awagy hew dyczö-
 feghnek ky myat az aytattatok kezet Es zerzetöfök közőth awagy
 284 kyk ymmar thekellefesek || Nagyoban kereskedyk Es kefalkodyk
 Mykoron azerth Emberth akarand ő hytyben megh tantoroythanya
 awag ketfeghben awagy beketelenfeghben elly halalos gondolatho-
 kath weth ő zyweben mondwan Oh mely erös wagy te hitödben Es
 mely erös the remenfeghedben Es mel alhatatos bekefeghes wagy te
 15 Nyomorwlagydban Es beteghfeeghydben Oh mely zamthalan Sok
 yokat tettél Es Sokat haznalthal bathorlaggal dyczekethetöl merth
 nem ollyan wagy mynth Egyebek kyk Sok zanthalan ghonozokath
 töttenek De fem wagy hasonlatos the feleydhöz baratydhoz kyk hew-
 fagal eelthek ez wylagoth Es kyk egy kewes Syraffal ywtanak men-
 20 nyeknek orzagara Azert te twled Istennek zent orzagha melthan
 nem thagattatyk megh Mynekokaerth erőffen Es therwenzerent
 wythezköttel ez wylagon Azert wegged az zent koronat ky thene-
 ked alkottatoth kezdetthwl fogwa Es egyebeknel meltofagofb zee-
 keth Es tizteffegeth erdemlez Ezekel Es yllyen nemw bezedökkel |
 25 Zentelen Enczelkedyk az agh ellenfegh haborgatnya Es emberth
 lelky kewelfeghre awagy wnnenmaganak kellemeteffeghere won-
 nya De twgyad azt hogy ez ylyen kewelfeghet felette ygen el kel
 thawoztatnya Elözör azerth merth emberth ördögke thezen Merth
 thwlaydon Czak ez kewelfegh myat leen lucifer lwciperre Es az
 30 zep Angyal rwth ördögke Mafodzer azert Ez bynnek myatta ember
 yfteny karomlast theezen Merth mynemö iot yftenthwl weeth azt
 wnnenmaghatwl hyzy lennye Harmadzer azert mert oly nag lehet
 az wnmagaban walo kellemethöfleg hogy azonnal el karhozyk
 kyröl wgy mond zent gergely papa Megh Emlekezwen walaky az
 35 ő tet yozagyrol Es azokban magasztataft wewen Az zent alazatof-

fagnak theremytherethwl el thawozyk zent Agofton doktor megh
wgy mond ember ha wnnenmagath Igazyttangya Es ha ew Igaffa-
gaban mereeffegheth weyend ygen hamar Eel efyk De yay az
olyan embernek ||

Bona Inspiracio Angeli contra uana gloriam 285

Pokolbely Ewrdegnek kefertety ellen Aad wr yftennek zent
angyala hewdyczöfegh ellen yo yhleft mondwan Oh the zegeny
Ember myre kewelkódöl Es Magadnak thwlaydonoythwan hytben
remenfegben Es bekefeghben walo alhathatoffagot kyth wr yften-
nek kel thwlaydonyttanya Mynekokaerth Semmynemw yozaagh 10
ten magattwl nem let kyröl ydwezyttenk wnnenmagma byzonfagot
tezen mondwan Sine me nihil potestis facere Enna-
lamnekwl semmyt nem thehettök kyröl megh ezenkeppen wagyon
megh yrwan

Non te arroges non te iactes non te infolen- 15
tur extollas nihil te pfmnas nihil boni tibi tri-
buas

Semmyth the magadnak ne thwlaydonycz ne hand Veeft the
msghadath the magadat zertelen ne maghaztaffad Semyth te ma-
gadnak ne merezyel Semi iot csak the magadnak ne agy awagy ne 20
keres az edes | Idwezytthö ees wgy mond az zent Ewangelyomban

Qui se exaltat humiliabitur

Valaky magat magasztallya megh alaztatyk thowaba megh
wgy mond hanem ha yllyetenek leeztek mynt az kyfded gyerme-
kek nem mehetthek mennyeknek orzagaban Alazyad megh azert 25
the magadat ez wylagon hogy fel magaztaffaal Az edes ydwezyt-
thönek mondafa zerenth Qui se humiliat exaltabitur
Walaky magat megh alazya fel magaztatyk kyröl agofthon dok-
thor yl igheket mond Site humilias deus descendet
ad te Site exaltas deus recedet abfte Ha magadath 30
megh alazod wr iften lee zal the hozyad ha magadat fel magazta-
lod wr iften el tawozyk the twled Fordohad el azert az te elmee-
det az atkozot kewelfegnek bynethwl ky regy el mwlt ydöben Az
zefseegw fenlő lwciferth ördeghe theue Es Myndenek kezeth zeer-
nyebbe Es mennek magaffagarol eythee pokolnak nagy meelfee- 35

ghere ky thowaba leen oka mynden athkozot bynnek kyröl yelef-
 keppen zent bernald Doctor byzonlagot tezen mondwan Mynden
 286 bynnek kezdety ez wylagon Es minden || Wezedelemnek oka leen
 ez Atkozot keweelfeegh Azon zent Doktor megh wgy mond vessed el
 5 the thwled az bynt Es kewes mwnkawal mynden byneketh thawol
 yzhecz the twled Thwgyad kedyglen towaba hogy wala mykoron
 az halando ember megh erdethendy Ewrdeghtwl walo kefertetit
 ez atkozoth kewelfeegh myat ghondglya[d] előzőr azt mykeppen
 Eredettwl foghwa mely Vthalatos leen az Atkozoth kewelfeegh Es
 10 oly igen ellene leen az wr yftennek hogy Czak ez okaerth theewee
 ez Draghalatos nemes theremteth allatoth Az feennel fel Thamado
 lweiferth mynd ő hozya haylokal hogy az mennyey nagi dyczőfeg-
 nek bodogfagabol erekkwl walo karhozattra walasztathnanak Ky
 mynd ellyenfeelee ghondolatokal awagy ismeretőkel Ezeben wegye
 15 wnnen magath megh alazwan Es ő gondolatyth lewe haythwan ő
 byneyre Mert nem thwgya ember ha zeretetre Awagy gylőfeghre
 legyen meltho Azerth nagy zykfeegh Myndennek peldath wennye
 Az bodogfagos zenth Anthal Confessorrol kyth Mykoron az pokol-
 beely | Ewrdegh Megh Zoloytot wolna mondwan Oh the Anthal
 20 Engemeth te meg győzel merth Mykoron akaralak theged fel ma-
 ghaztatnom the themagadath megh alazad Es mykoron thegedet
 lewe akaralak eytenem te themagadath fel magasztalad Mafodzer
 gondollya megh mel nagy kellemethes wr yftennek előtthe az
 zent alazatoffagh hog Czak ez zenth yozaagh leen oka hogy az
 25 kegyeffeges ziz Marya erdemle fogadnya ő zent meeheben Az
 aldoth wr yftennek zenth fyath Es ky myath leen thowaba meltho
 fel magasztainya mynden angaly karoknak feletthe Meñnyeknek
 orzagaban őrekwl őrekke amen

Temptacio Diaboli De auaricia et

30 POkolbely Ewdegnek Ewted Kefertethy mondatyk feluen-
 fegh Kyben ez wylaghy Embereketh Es testek zeret elő nepeketh
 keferth kyknek nagy zorgalmatoffaghok wagyon kywól walo
 morhayokhoz Es yozagokhoz fyayhoz feleseghehez Attyafyayhoz
 287 Es ez wylaghy yo || Barathyhoz Es egyebekhez kyketh ez wyla-
 35 ghon nagyobban zerettek Azonok myath Ewrdegh nagy Montha-

tatlan Haborwlagoth yndwyth Embernek halalakoron mondwan
 Oh te gyarlo ember O the nyawalyas lelek Ime Imar el hacz myn-
 den ez Wylagyakath kyk mynd nag ghondokal Es nagy Zorgal-
 matoffaghal Es nagy Mwnkakkal geythettenek Es kereftettenek
 De meegh zerethew Felefedgedeth ees el hagyod magzatydat rokon-
 sagydat baratydath Es zerelmes tharfydath Es mynden ez wylagy
 kewanathos gyenyerwfegeðeth kykben ha meegh wolnal ees Then-
 nee wala mynemw wydamfagokath Azerth nag felette Sok yoknak
 okaath Wezthez el ez wttal Ezekel Es yllyenfele bezeedekkel
 awagy gondolatokkal Az pokolbely erdegh haborgath emberth Ez
 felwenfeggel Es az ghonoz kewanatoffagghal halalanak ydeien
 gondolwan Az Alnok ellenfeegh Hogy Ennek myatta Mykeppen
 ez wylagot zeretthe Es kewantha el haythathnaa Wr yftennek
 zent zerelmeethwl Es twlaydon ô Idwessegethwl kit embernek |
 Kywalthkeppen Ezebe kel wenny e h ogy mykoron az agh wezode-
 lem, yllyennemô kesertetôth hozand el thawozthaffa h ogy ez fölwl
 meg mondoth dolgokban Semyth ô ezeeben ne forgasson De kywe
 hannya vesse Es semmyt ô zemey elôth ne tarcz on De el reycze
 Es ô tefthamenthomanak ydeien mynd egyebnek h agya h ogy lel-
 keeth nn fwldallyak zyweeth ne keferôhek Es ydwessegeth ezen-
 keppen megh ne banczak Hanem csak Annera myneere az oly
 beteghnek ydwesseghere zykeeghes leend Mert Egyebkeppen nagy
 wezedelmes Mynekokaerth mynd kywl walo erey Es belôl walo
 thermezethy nagyoban zykeghesek ô lelkenek yghazwla fahrol
 Honnem ez wylagy yozagnak ghongya wyfeleeserôl Hogy ha my-
 koron wala mely koor ember fygyelmezendyk ô reayok ygen weze-
 delmes az ollyannak wtha Es kethfeghes ô halalaa amen

Bona Inspiracio Angeli Contra auariciam :ct

Pokolbely ôrdegnek ethedzeer felwenfegben walo kesertety
 ellen Aad vr istenek || Zenth Angyala Io yhleſt Embernek halala-
 koron mondwan Oh the kereztyen Ember fordohad el te fyleydeth
 az halalos erdegy yzgatafokrol Es erdegi goythozafokthwl Es boz-
 dwlafokthwl kykkel ygyekezyk theged yngherlenye Es meg Dôgh-
 letnye Mynden ydôzerenth walokath Azeert Hathra weeff Es el
 hagy kiknek ô Emlekôzethyôk Semyth nem hoznak embernek
 ydwesseghere De yncab Nagy bantaft theeznek Emlekezyel megh

wrwnknak bezedyról myth zol ez yllyetenekről Hanem ha ky wgy
 mond ellene monddand Myndeneknek kyketh ő byr nem lehet
 Egyebkeppen ennekem az Thanythwanyom Megh wgy mond Va-
 laky en hozyam Akarand ywnye Es nem gylőly ő attyat Es annyat
 5 felefeget fyayth Es attyafyayth awagy hwgayth Meegh Sem lehet
 az ennekem thanytwanyom De halgaffa megh mynden myth
 mond az eedes ydwezyttő azoknak kyk mynd Ezeknek ellene
 monnak De mynden walaky el hagyangya ő hazaath awag |
 Attyafyaith awagy Hwgayth Awagy attyat aányat Es fyayt Es
 10 mezeyth az en Newemerth zaaz annyath wezön erőtte Es erek
 eleteth byr erekke Emlekezyel megh Thowaba az eedes Cryltwnak
 Iefwnak ő zeghenfegheről az maghas zent kereztfan fygwen The
 erőtted hagna el az ő zerelmes zent zyleyeeth Es az ő zerethő tha-
 nytwanyt zabadakarattya zerenth, thee erőtted hagna myud el,
 15 ghondollyad megh Thowaba mykeppen Eez wylaghnak kezdetytwl
 foghwa mynd ez ydeyglen myne fok zamthalan Es zamlalhatatlan
 zent Emberek Ez wylagy yozagokat meg wtalwan kőwetheek ew-
 teth Halwan az kewanatos zent Igeketh mondwán ywyetők el En
 Attyamnak aldottay byryathok az orzagot ky meg wagyon zerzeth-
 20 ween ez wylaghnak kezdehynek előtthe Ragghaffad azerth az the
 elmedben mynd ezeketh Es mynden ez wylagyakat halalos me-
 reghkeppen the tuled el yzy Es el weff De az the zywedeth tellyef-
 feghes zeegenfeghnek Akarattyara fordohad Es Azonkeppen Az
 289 megh ygerth Menneknek zent || Orzagath Weheded My nemes
 25 wrwnknak bezeede Zerenth hol oth wgy mond bodogok az lelky
 zegenyek mert Wwek mennyeknek zent orzagha Myndeneftwl
 fogwa Azerth gondollyad az wr iftennek zent kenyyat zent hala-
 lat zywedben Es ayanlad ő zent yftenfegenek thennenmagadath
 ky theneked erekul wala kazdaghfagokath Aad Thowaba mynden-
 30 nemw thellyes byzodalmadath ő benne helhezteffed Thwgyad to-
 wabba Es weed yol eződben hogy mykoron meg eertendőd az
 pokolbely őrdőgnekefertetyth fefwenfeghnek myattha awagy Ez
 földy Zerelmeknek myattha gondolliad Előzer hogy földyekhez
 walo zerelöm az Myndenhato wr yftenthwl el zakaszt Merth azzal
 35 wr Iftennek zent zerelmeeth kywe rekezthy zent ghergely papa-
 nak mondafa zerenth

Tanto quis a superno amore disiungitur
 Quanto hic inferius delectatur

Annawal az fellegh zerelemthwl el hafonlyk Mynewel eeth
alab walokban gienyerkedyk Masodzewr | Gondollya megh Hogy
az zabadakarath zerenth walo zeeghenfegh emberth meg bodogyth
Es Mennyorzagban wyzen Idwezytthenknek mondafa zerenth

Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum etc

Bodoghok kyk lelkekben zegenyek merth week mennyeknek
zenth orzagma amen

Ez ennehany ygeketh mynden ember ezeeben wegye Es zy-
weben rakazya Hóg mykoron lathangya az zegeny koor emberth ¹⁰
Halalra walthoznya Es nem zolhatnya awagy okoffagghahwal nem
erthenye Mongya el walaky ő előtte aaz wallafokat Az wthan
Imaczagokath yelessen az Credot nagy fel zowal awag Egyebnemő
zent bezedőket wr ystenről aytthoffagal kykben thwgyatok hogy
ő eeltheben aytthatos wolth Awagy kellemetősséghe Es wneéma- ¹⁵
gha ymatkőzyek zywewel awagy keuanatoffagawal Mykeppen
thwd Awagy mykeppen || Lehet Es theheth De ha az halando **290**
embernek okoffaga Es eze wagyon thegyen ayththatos ymaczagot
az wr ysthenhez Előzer hywan az ő zent newet Hogy hwteth az ő
ky ielenthetetlen yrgalmaffaganak myatta Es az ő Zent Kenzen- ²⁰
wedefenek Erdemynek myatta meltoltasson ő hozya fogadnya
Masodzor hywya Az Dyczőfegges zyz annya maryath Az ő kőzbe ya-
rasaiert [Annak wthanna az zent apostholokath] Es Annak wtanna
Az zent Angyalokath Ielelwl ky wnnen őryzetyre wagyon Thwlay-
donythwan Annak wthanna az zent apostolokath martyrokath ²⁵
Confefforokath Es az zent zyzeket De yeleskeppen Azokath kyk-
nek ynnepyt Illetthe zent neweth tyzthőlthe Es emlekezetyt hor-
doztha Es kyketh thellyes zywewel zeretöt Es zolgalt Awagy kyk-
nek kepey my nemes Idwezyttenknek zent fezwletywel Es Azzo-
nywnknak zent kepowel eleyben Wytetnek Mynd ezeknek wthanna ³⁰
mongya haromzor ez werfeth Dirupisti domine vincula |
Mea tibi sacrificabo hostiam laudis El zagghathad
wr ysthen en kőtheyleymet theneked aldozom Dyczerehnek aldo-
zattyath Merth ez zent werfnek zenth Caffyodorwl Dokthornak
mondafa zerenth oly igen nagy erey wagyon hogy megh gyonth ³⁵
Embernek halalanak ydeyen Ayththoffaghal mondwan mynden
byneyth el wezy Megh ezeknek wthanna mongya haromzor ez
ygheketh Awagy hafonlathofokath kyk yrattatnak melthoffagho-

fon bodoghfagos zent agoston doktornak mondasabol Es yrafabol ekeppen

Pax domini nostri ihu xpi et uirtus passionis eius et signum sancte crucis et integritas beatissime marie virginis et benedictio omnium sanctorum ac sanctarum custody angelorum nec non suffragia omnium electorum sint inter me et omnes inimicos meos visibiles et in visibiles in hac hora mortis mee amen et vltimo dicat
 10 In manus tuas comendo spiritum meum amen ⁊ ⁊

My Nemes wrwnk Iesul Crystwnak bekefeghe Es az ő
 291 zenth ken zenwedeefenek || Erey Es az zent kerezthnek hathalma bodoghfagos Zyz maryanak thelyeffeghe awagy malazos wolta Es mynden zenteknek Es zyzeknek adomafy zent Angyaloknak őry-
 15 zety Es thowaba Mynd kezenfeghes walaztotthaknak kenyerghefy legyenek En kőzőthtem Es en ellenfegymnek kőzőttők lathandok-
 nak Es lathatathlanoknak Ez en halalomnak horayanak ydeien Amen Es mynd ezeknek wtanna wtolfor mongya The zenth Mar-
 kodban ayanlom En lellemeth en edes theremthem wr yfthen amen

20 De yntheek myndent Mynekokaerth mynden embernek yd-
 wessfeghe ő halalanak ydeyen walyk el Hogy ha walakynék yo Attyafya Awagy io yfmerőye Awagi Istenben aythatos barattya
 wasyon ő halalanak ydeien oth legyen ky őteth hytnék erős w[a]thara byztafa Es bekefeghre Ayttatoffaghra Es alhatatoffaghra
 25 Es wegygh megh maradafra yndoha rezezye Es lelkőfőycze Ayttat-
 os bezedőketh zent ygheketh Es eedes ymaczaghokath mongyon Es | Ez főlwi meg yrthakath előtte olwafwan mert akoron az ha-
 lando ember nem zolhat enneth

De Tay wezyk mel keweffen leelettetnek yllyen feleek kyk
 30 ellyen hywfeget tarthananak az keferwfeges halal koron ő barat-
 yoknak hogy kyk Thowaba őket kerdezneek ynteneek Es ő erettek ymadnanak kyket yelessen lathnak nem őrőmfest mennye az halalra
 kyk kezzwl nagy lokan nyawalyafok el tantoorodnak Es erekke az yrghalmaffagthwl el thawoznak Es el wezneek kythul othalmazyon
 35 az kegyelmes wr yfthen amen

Halalnak Rettenetes es zernyw uoltarol kezde-
tyk ymar

OH Halal mely Keferwfeges thenekewd Emleközeted Oh
mely rettenetes teneked yeleun woltod Wydam ziuknek || Es myn-292
den ez wylagy gyenyerwfegben előknek yeleffen annak ky ideyben 5
yffyw Ereyben erős Es bathor Es kynek mynden yo zerencza be
foly Es az ghonozrol yngyen Sem Emlekezyk meg kykkezzwl yeles
Es egy Iay Ennekem merth en vagyok De mynekokaerth maftan
azerth Oh te zernyw halal Hertelen rohanwan en ream meg fog-
laltaal Es ezen keppen ualo kethelekkel megh kötözthe[r]l Es az ke- 10
meenfeghes kötelekben weled wonzaz Mykeppen zokot wonyatnya
az karhozot erek kenra awagy halalra Maftan ymar az nagy ke-
ferwfeges banatnak myattha kezem kwlczwlwa ordyftaft tezek Es
rettenetes ywôteft akarwan az halal előt el fwtnom De Iay mert-
nynczen ydeye fwtafomnak nynczen helye meneködefemnek Neez- 15
wen mynden fele De nynczen egy tanaczczolom ees nynczen egy
Segedelmem ees Mert | Wrnak akarattyá zerent meg wagyon ere-
fwlween Es el nem waltoztathatyk Nagy zernywfeghnek zozatyat
hallom zeneghwen En fyleymbe Es monduan O te zegeny halalnak
uag te fya Sem aranyok sem ezyfték Sem Attyadfyay sem yo bara- 20
tyd nem zabadythatnak meg tegedet En kezemnek hatalmabol
weghe wagyon az te eletödnek El ywt az weghfő ora meg thökel-
letöt Es be kel tellyefednye

Thowaba felel az zegeny meg gyewzewt mond-
wan ezkeppen

25

OH een edes Iftenem meg kel ymmaran Ennekem halnom
Nem waltoztathatyk el ez kywe mondoth sentencia kywe kel En-
nekem yllyen hamar ez wylagbol ky mwlnom Oh zernyw halal-
nak weelhetetlen yewetely Es aloythatatlan gondolattyá Oh mel
nagy genghesfeges yffyw fagomnak ydeyen rohanaal en ream Oh 30

293 mely keweſſe biztam || Wolth hogy eelyen hamar halalomath nem
hyttem uolna Engegy kerlek Engegi az en yffwſagomnak Engegy
ennekem meegh ydethlennek Ne thegy ellyen kegyethlenwl Es ne
wony kywe ez wylagbol iſ veeltelen

5 Thowaba az meg gőzötnek feleleth ict

OH the zegeny nyawalyas nem emlekezhethel ee Mely foka
ő thellyes thekelletes ezthendyknek előtthe köſſeghből kywe mw-
thanak Awagy aloythod hogy csak theneked Az halal enged Es az
te faarbol zewrzet haylokodban be nem ferkezyk Nem thwdod ee
10 az Halalnak ygyenleu | Iteletyth Zemelyőket ő nem walokath Es
Senkinek Nem enged De wnnenmagath ygyenlőkeppen Myndenek-
nek oztya Sem yffyakal Sem wenekkel nem Irghalmaz Nem yfmer
nemelleket Es hatalmaſokat kylene Nem tyztely kazdaghokat na-
gyoban az zeghenyeknel kyketh egyenlő keppen el rekkent Az regy
15 zent profethaknak Es nagy fok zentheknek Es zent embereknek
nem enghedeth De mynd kywe mwltanak Mykeppen azert byz-
haatyk wala ky ez wylaghon

Thowaba felel az zegeny meg gyewzewt
mondwan ezkeppen

20 OH Immar nem ſyrathom az halalnak ytheeletyt De Syra-
tom En eelëtemnek Es halalomnak kezette walo karth Nem Ohay-
tom azt hogy ez wylagbol kywe kel mennem De Syratom Es
banom ydem el mufaſynak kaarath kyt haznalatlan Es mynden
294 yozagoknal kyl el mwlattham azert || Reghen el thawoztham az
25 byzonſagnak Es yghaſſagnak wtharol Az byzony wylag nem
wolth ennekem Wylaghoffaghra Es eertelemnek napya ő fenefſe-
ghewel nem thamadoth fel en ream Merth myndeneſtthwl foghwa
Ez wylagyakra woltam therwlwen Awagy fordwlwan Megh farat-
tam Es megh lankaththam az alnokſagnak wtan Es wezedelem-
30 nek wthan En en yaraam Mynden neheſſeghnek wthat Es en Az
wr yſtennek zenthſeges wtharol thwdathlan woltham Mert enghem
Feddőknek nem akartham Enghednye Oh yay wezyk wallyon myt
haznalt Ennekem ez wylagy keweſſegh Awagy myt haznalt es
myt gőytet kazdaghfagnak tettetheefee Es myt hozoth haznalattra
85 El mwltanak mynd azok Mykeppen el mwlo arneek Es mykeppen
el Syethő hamarſagos kőwet kynek egy keweſſe waartathwa Sem
yegye Sem laba nyoma Sem teczyk De en ees kyſded zyletheſem
wthan naponked el fogyatkozom | Mynekokaerth Semy yozagnak

peldayat yelentenye nem akartham Erczetek thwlaydon yokath
 megh emeztwn Spes mea tanquam lanugo que a
 vento tollitur ict Ennekem remensegem mykeppen az moh
 auag lanna ky kewes lengő zelthwl el wytetyk Es mykeppen egy
 napy el fwtho wendeeghnek emlekezety awagy ysmerety Mynd ez 5
 yllyen bezedeknek okaert wagyok akarmyth zollyak nagy Mondha-
 tatlan keferwfeghben wettethwen Es mynden bezedym tellyefek
 banattal Annak okaerth ygen megh zomorodoth ennekem az en
 zywem Es megh homalyofwltanak ennekem zemeym Es megh
 Setethwlthenek Oh yay Ennekem ky tennée azth hogy ywt- 10
 hathneek az ellebely eelembe mykoron mynden erőffeghel
 Es zeepfeghes ekeffeghel fel magasztattham wala Es Mykoron
 Sok ezthendem wala en elettem Es akoron mynd ez Sok ghonoz
 Thórtenetöket Es herthelen zerenczakath kyk masthan En ream
 rohanthanak megh ysmerthem volna: Oh nagy dyczőfeghes es || 15
 Melthofagos Isteny felfeg melyigen Czaltam megh En[g]magamat 295
 Mykoron nem gondolom wala az ydőnek nagy mondhatatlan dra-
 ghalatos woltat De mynd heyaba boczatwan gonoz kywanfagnak
 zelletywel Es Ereywel megh faradwan es Myndeneftwl foghwa el
 lankadwan En napymat heytfaghiban wonthatom wala De az ő 20
 draghalatos woltokat nem erthetem wala Ezenkeppen ennen ma-
 ghamath zabados erdey zylygi zamarkeppen eltethem wala De-
 mastan ymmar yay nagy keferwfegnek merth mykeppen az kyfded
 madarka az turbe Es az bolond halaczka az horogban akadnak Es
 megh fogattatnak Azonkeppen en zegeny nyawalyas fogattam 25
 megh, Es ghonoz weletlen wezelnek ydeyen Mert ime Az el mw-
 lando ky folth kyt sem egy ember hatra nem therytheth yay en-
 nekem nyawalyas bynefnek Azert hwllat mastan az en zemeym
 banat myath Es az en zemöldökym nedwefek kenyhwllathafoknak
 myatta Oh merth nem hyhatom megh ymmar azt ky eczer el 30
 mwlt Oh | Nagyfagos felfegh wallion myre kereftem en ennyeth
 myre mwlattam yly fokat Vallyon myere ely nagy kellemethes Es
 malazos napokat kesedelmes Es heufagos mwlathe bezedöknek
 myatta Es egyebnemő fok Mondhatatlan wetekkel Es hytfagok-
 kal heyaban el mwlattam Es el költöttem Es ennenmagamath en- 35
 nere el hattam Ok En zywemnek kywe yelenthethen nağ fohaz-
 kodasy myre thanultam en ez wylagon Czak heytfaghnak Es oly
 mynt Semmynek Es hogy mynd tellyes en eelembe thanultam

wonek megh halmom Az maſtan ennekem haznalatoſb volna Iay
laſſatok mynd kyk maſtan yth wattkok Es az en nyawalyas keno-
mat lattyathok kyk meghlen az aldót Ifywfagnak wyragaban
erwendöztek Es kyk meglen myndenre alkolmas ydöket byrthok
5 Enghem megh tekynczetek Es en ream öryzyetek en reyam nez-
296 yetek Es az en gyarloſagymath ghondollyatok || Es az en weze-
delmemből Thy karhozattokat el thawoztaſſatok Es ty yffyufag-
tának gyenghefeghes wyraghat wr yſtennel közellyethek Az yde-
ket zentfegeſ mywelködetekkel megh foglalyatok Az yſten Atta
10 yokath ydeghenſegre ne tekozlyathok hogy ezenkeppen ghonozt
teetelteken keenth keſerwſeghel ne zenwegyetek De yay wezyk
az kellemetheſ yffyufaghnak kyt myndeneſthwl foghwa el wez-
tetthem en Oh erek myndenhato wr yſten theneked panazolok ez
gyarloſaghoſ Es nyawalyaſſagoſ keenenrth kyth zenwedek Enghem
15 thanythoknak nem Enghedelmeſ leenem Es kegyeſſen yora yntök-
tul el haytottam reztfegh myat En fyleymet Es feddö bezeddökkel
nem gondoltham Oh en wram yſtenem Ime ygyen maydan aaz
pokolnak wermeebe eſöm Oh yob wolth wona ennekem ha yngyen
Sem zylöttem wolnek ez wylagra Awagy meegh en Annyamnak
20 meheben el Weztem woneek Es | Megh reekettem wona honnem
mynth en penytenyammak ydeyth ely heyaba nagy mwlatſaggal
el weztettem volna De az en ydömeth nagy kewelſeghel eeltem megh
halalnak ketheleywel foghlaltattam meg Es nagy keſerweſ zomorw-
ſagh myath zoroytthatoth megh en lellem wgy annera hogy my ten-
25 nekem kellene theenem nem thwdom Semmykeppen De mykeppen
az kyſded fogoly madarka az ölwnek kemeen kermeyben el zag-
gattatyk Az Halalnak kemenſeges keſerwſeghe myath meegh maſ-
than Mykeppen bolonnak el wezöth Ennekem Ezem Es mynden
erzekenſeghök en thwlem el mezze thawoztanak Semyth egyebet
30 nem gondolwan hanem csak mymodon az halalnak wezedelmee-
thwl megh menekedhethneem De magha Semmykeppen ez elöth
el nem mehethek Valahol azeerth kereſkedem az halalnak byro-
dalma engemeth gyether engemeth Es kenoz Es az ew keſerweſ
297 waltſaga engem ſepheth yay az halalnak || Keſerw walazthafaa Oh
35 ſeſſeges wr yſten mely bodog az penytenyia Es Az haamarſagohl
walo megh therees De yay Ennekem mert ygen keeſöre halaz-
tottam En eletemnek megh ygazwlaſath Es Igen keezſen en yd-
weſſeghemeth keeſleltem Oh ygen hozyw meg yobbwafnak halo-

ghatafa mely igen el ydeghenwltem En thekelletes Akaratymthwl
Mert sem akarathnak kezdeese Sem hasonlatossagha Sem foghadot
Iozagoknak tekellese wegre nem wytettenek kyk enghemethi el
weztettenek O the byztatoth honapy nap mel hozyw ghwlth kötöt-
tel Es az zörnnyw pokolnak wndoklagaban napnak halogathafa 5
myath beh wonthaal Megh czalal enghem Es megh Czalatkozam,
Nem de Ez halálnak gyarlofagha Awagy nyawalyaffagha mynden
ez wylagy nyawalyaffagoth folywl mwl nem De kel ee ezen Enne-
kem melthan zywemben gyethrethnem megh Sebefwlthethôt en
lelkem banat myat merth mynd az en napym el mwltnak Egy 10
napy thyzteffegnel kyl harmycz | Eztendők mynd en eletemből
kywe yzamthanak Es el weztenek Nagy Syralmasson miwlthanak
el Es nagy reztfeleg költettenek el wgy Annera hogy ingen Sem
thwdom ha walamykoron mynd ezekkel wala myth el költöt-
tem Wr yftennek Akarattyaba Es kezenfeles yozagoknak mwltnak 15
fagaban oly melthofagal oly dyczerettel Es oly thekelietheffen
mynth nethalanthal kelleth wolna Awag thartoztham wolna Czak
egy napoth Awagy egy orat Awagy ha wala mykoron alkolmas
Es melto zolgalatoth tettem en theremtemnek oly hywfeleg Es
oly kellemethesen Mykeppen en mywolthomhoz ylleth wolna Es 20
kelleth wolna De yay wezyk ennekem merth ezekből wagyon hogy
mynden belől walo thagaymath ragyak Es zaghatyak Oh ennē-
kem örök iften mel nagy zeegyenfeleghe allok teneköd előttem Es
mynd te Sok zentydnek előtthők az wtolfo ythelethnek napyan
Mykoron kezerythethom okoth adnom mynden ymmar meg teth 25
Es el || Mwlth Byneymről Es wethkeymről De myt mondanak 298
ennel thöbbeth Igen közel wagyon az en zomorwfagom merth
ymar kywe kel mennem ez wylagbol Halghaffatok een hozyam
azerth mynd thy kyk eth wattok kerlek zorgalmaffaggal yme ez
horaban ynkab örwlneek Egy kyfde rewyd ymaczczaghnak my- 30
keppen Egy Angyaly idwezlethnek En erőttem Ayttatoffagal hon-
nem mynt ezerzer walo ezer arany forythnak Awagy penznek De
yay ennekem Oh en edes yftenem mely zamthalan sok yokath En
el weztöttem Es el weztheglettem Es el mwlattam Es mely gono-
zwl Thörtene ennekem hogy ezth előzer nem weelthem Mykoron 35
előzer yol hozya lathhattam wolna De mene Sok horat en el wez-
tettem holoth mynden thetemenym Es dolgaym haznalatlanok
woltanak Ennee nagy Sok Es draghalatos yokat el mwlattam Es

zykfeeghnek kywöle walo dolgokkal magamath foghlaltattam | De
 kyk zykegefek woltanak Azokath egyebeknek hattam Es egye-
 beknek gongyawal nagyoban honnem az énnymel ghondoltam
 EEzenkeppen magamban reztfeget zörzettem Es egyebeknek ke-
 5 zeyben magamath boczattam hol oth magamnak Seghedelmeth
 nem lelthem Halghaffathok azert mynd thy ees ezethekben wegye-
 tek [wegyetek] magamat kyk yelen wattok az en nyaualyamon
 merth mykeppen yol lattyatok Ennekem ydöm el fogyot El yart-
 tham En mynden barathymat kerdezkettem myndeneknel kytktkwl
 10 Ennekem remenfeghem lehetöth wolna awag csak Egy kewes
 Alamyfnath adnaanak Az ő bewfeges lelky kazdagfagokbol Es yo-
 zagokbol Az en zykefeges zegenfegemnek eppwlefeere Es en byneym-
 nek megh ygazwlafora Es eggyk Sem agya wala ennekem holoth
 megh foztatham De annak feletthe megh mewethenek Es el tha-
 15 woly yzeenek monduan Nethalantal nem eleg nekwnk Es thee-
 299 neked De ynkab meny el az uafara || Es weegy myndenth kyk
 nelkyl remenfeged nem lehet hogy the zykefedben theged Seghe-
 henek Oh kegyelmes wr yften yrgalmaffagoknak keges atya the-
 kynczed megh ezeket Es kenyerwly En raytam nyawalyas bynefen
 20 De yay ennekem yay bodoghtalannak mene Sok yozagokath tehet-
 tem woneek Enne ydeyglen Es nem tettem Mene fok mondhatat-
 lan lelky kazdagfagokath Es Mennyey keenczeketh geythethem
 wolnek De meert el resteltem el weztettem Es karba attham Oh
 en edes O En yrgalmaffagom eleghtetelnek mywelködety Enne-
 25 kem yghen kellemetes Es kewanatos wolna Merth kewannam ha-
 csak az morfalekokbol ees megh eleghedhetneem kyk lewe hwl-
 nak hw wroknak aztalarol De azt Sem agyak Oh thy kyk maf-
 tan etthegyének wattok kenyerwlyethék En raytam Es yrgalmaz-
 yatok en welem es myglen thynekthek erő adatoth Es ydö enget-
 30 tetöth gyehtek az mennyey Czyrbeh ez wylagon Rakyatok
 azthagokath mennyeknek orzagaban gyecezhék | Kenczeketh
 Es kazdagfagokat az örök eletnek ladayaban hogy my időnek
 rezeben meg kezdethek fogyatkoznya wegyenek az erek elethnek
 haylokaban Es hogy el ne marag yatok az ywendö weghlő oranak
 35 ydeyen Mykeppen lattok maftan enghemeth hewon Es mynden
 yozagos mywelkédetekthwl megh foztatnak lennye O the mennyey
 dyczöfeghnek Es feldnek felfeges kyralya the zent akaratos alaa
 wannak myndenek wettethwen Es nynczen senky ky ellene alhatna

az te zent akarotodnak En wram myndenhato yftenem kerlek
 nyffad fel te zent zemeydet Es thekenczed megh az en megh nyo-
 morwlt wothomath Es fordohad az een keferwfeges Syralmamat
 eremre Es kenyerwly en raytam gyarlofagos zolgadon ky el ha-
 gyattatoth nagy reztfeighben Es myndeneftwl foghwa kethfeighnek 5
 wermeeben wetteteth O mynd thy kyk maftan ettegyen yelen
 wathtok nyezwen az en nyomorwlagomath Es nauaalfagomat ||
 Kenyerwlyetek en raytam kenyerewlyetek En raytam awagy thy 300
 kyk wattok en baratt[a]ym Mert wrnak zent keze tőth erőt En raytam
 Azert hogy ne thōrtenyek thyneknek Azonkeppen mynt maftan 10
 ennekem kerlek hogy yegezyetek megh yt ez helth Es wegyetek
 yol eztekben Merth ez az nagy bolczefegh Es melleghes ezefleegh
 hogy ay igaz thōredelmefegnek myatta tyztha Es eghaz gyonaf-
 nak myatta zerezyetek fel tymaghatokath Myghlen ereytekben Es
 Egheffeghtekben wattok Es megh yghazwlth elegh teetelnek myatta 15
 Es mynden Artandofakokath kyk Idweffeghettwl el wonznak Es
 megh banthnak el thawoztalfatok Es thy maghatokath zentelen es
 mynden horaban wg tarczatok hogy ha azon nap Awagy wala-
 mely horaba Awagy honapy napon Awagy hogy ha ez hethen kel-
 lene ez wylagbol kywe Mennetek Ez en bennem walo faydalmakbol 20
 ezetekben wehetyetek Mykeppen | Kel Zent agofton Doktornak
 mondafa zerent rola gondolkodny Es aloytanya azokath mellyek
 my reank ygen hamar ywendők leeznek Emlekezyetek megh wg
 mond az en yteletemről mert Ezenkeppen lezen az ty itelettek
 ees Ma Ennekem honap thynekthek Thekynczetek en ream Es 25
 emlekezyetek megh ez eyrel mynd addyghlan mygh eeltek O megh
 gondolhatatlan reftfeigh O Aloythatathlan yozaagh ymmaran
 weegheth theezek az en bezedymnek Merth ymmaran Thowaba
 en nem Syrankozhatom Es ymmaran towaba en nem thōreket-
 hetem Es nem kenyerekhetek Maftan lathom en hogy nem wolt 30
 allando az en elethem Maftan yfmerem en hogy az en eelesem ez
 wylagon hafonlatos wolt az wyzōn yaro hayofhoz Awagy korma-
 noshoz mert my ydōben en wygyaztam Awagy Alwtam Awag
 eettem awagy ittam myndenkoron az halalra kōzelgettem Es en
 weghfō napomhoz kōzelben ywtottam O wylagh wylagh Oh el || 35
 Mwlando eeleth mel ygen Sokakat the meg czalz Mykoron el tha- 301
 woztatol Akoron yelen wagy mykoron latthato[k] Akoron arnyeek
 wagy Mykoron fel magazthatol akoron fyft wagy Neema wagy

heytoknak De bölczeknek fegywerek wagy kyk thegedet zerethnek
 nem Ifmernek De kyk theged el fwthnak azok megh erthhethnek
 Sokaknak the maghadath yghered Hozywnak lennye hogy cza-
 lartfagoth zerezhes Nemellyeknek rőwydnek hogy hwket kethfeg-
 5 ben eythetneed Ez az teged zolgaloknak Es teged kewetheknek
 erdemek O yay wezik mely ighen keferw Mely merghes mely ha-
 lalos O Iay en nekem mely yghen nagy wezödelemre boczattam
 Ennen magamat Mykoron nagyoban Es fellyeben kerefeem Es
 kőweteem ez wylaghy bölczefegheth annal mynt Illőth wolna Es
 10 nagy fok atkozando dolghokat lattam en Azerth ez wylagy bölcze-
 feegh czalt meg elyen yghen Es nyomoryttoth meg engemet hogy
 az hw rola walo ghondolatok alwtottak meg az yfteny gondolat-
 toth | Kyth wr yften Egyebek közeth nagyoban wezewn ezeeben
 Mastan azert the zegeny nyawalyas yfmerheted meg my legyen
 15 ez wylagy bölczefegh ez földnek zynen Merth ez feld őrdőgy barat-
 fagh ydwessfeghnek ellenfege eelethnek megh foytthafa Es mynden
 gonoz kewanfaghnak annya Es zyleie walaky azerth newekedyk
 ez wylaghy thwdomanba Es nem yo elkeczben Awagy yo eeleth-
 ben az el thawozyk wr yftentwl Vallyon myth felelhet az zegen
 20 koor ember egyebeth ennél Oh Iay wezyk Ennekem mert ymaran
 nem aloyttom Es nem welem De býzonnyal thwdom hogy heyaba
 walo Es el mulando wolt ez wylaghy bölczefegh mert ez wylagy
 eeleth yozaagh Es morha az mennyey bodoghfaghoz hasonlwan
 ynkaban mondatyk therehnek honnem Segedelemnek halálnak
 25 honnem eeletnek De ymaran yme el kezelgheteth az hora ky en-
 gemet el wezen ez feldnek zyneröl Oh Iay ennekem merth yma-
 302 ran yol lathom Es iol Ifmerem hogy thowabba || En nem elhetek
 Es az halal yghen kezel wagyon Mert ymaran az en erötelen ke-
 zeym el kezdnek hydeghwlnye lathafym megh homalyofodnya Es
 30 en zemeym be esnye Oh ennekem nyawalyafnak Ime Az halal-
 nak közelgethesenek keferwfegy megh kernykeznak enghemeth Es
 yme Az En betegh zywem megh kezd foyttathnya Oh zyunek ke-
 ferwfeghy Es hertelen halálnak nyomorgatafy ime el kezdethem
 megh nemwlnya lehellefym el fogyny Es oly mynt nag keesen
 35 gywlhethny Imaran ez wylaghy wylagoffaghot nem latok De yme
 yngyen maydan az mas wylaghnak abrazattya az en lelky zemeym
 eleyben ywniek Es yngyen maydan nylwan kezdem lathnya Oh
 melyfeges felfegh Oh Dyczőfeges yftenfegh mely nyawalyaffagos

Es mel gyarlofagos az en latafom Iay imaran Ennekem Merth yme hol az kegyetlen erdeghek Ime embery zynbe abrazban ywnek elömbe erdegeknek sokaffagy fekethek Es zörnnyek | Mykeppen Zereczenek nagy sok zamlalhatatlanon kernykeztének megh enghemeth haborgathwan warwan az en zegeny lelkemet ky ezennel 5 kywe megyen derekambol De Iay wezik Ennekem nyawalyas bodogtalannak wallyon hol gondolod leezen megh maradandó az en zegeny lelkem ez eyel Awagy ky fogagya az En nyawalyas lelke-meth ő hozyaya Es hol lezen zallafa hol lezen ez eyel megh mara-dafa Awagy kyk leznek kyk ő hozyayok fogagak az yfmerethlen 10 földén Es thwdatlan thartomanban Oh mely bwdofó lezen az en lelkem O mely ighen el hagyattatot Es meg wtaltatoth mynden lelkeknek feletthe Wallyon lezenee oly ky ő neky eleyben kelyen hywfeghel Es ky kywaltkeppen akarnaa Segyttenye azert meg keferedwen en maghamba nagy keemen bezedeken boczathok Es 15 thezek en folyo wyzkeppen nagy Syrafokat ohaytafokath Es keny-hwllatafokath De kel ymmaran ez napfaghtwl fogwa een magamath Syratnom Es keferwfeghes bezeedewketh || gyeypthenem Oh wege 303 zakadoth Es el wegezeth ky Semmykeppen el nem ualthozyk Bel rekeztette az agh Ellenfegh ennekem wthaymath Czalard Es alnok 20 mykeppen az barlangban el reytezeth orozlan el [reyth] thereyt-wen az ő alnokfagos thwreet Es bele wonwan az en nyawalyas lelkemeth halálnak erekwł walo thwreeben O en Wram yftenem ky wagy ygafaghos byro mely igenlők es Alkolmafok az te ythe-letyd mely nagi nehessfeget mwtacz Es meerz en bennem zeghen 25 bynesbe kyk meegh az kyfdeffeghek myath walamy kyfde reezzerenth megh batorodhathnanak O Iay ennekem merth yma-ran az halo werő kywe yth el folywan mynden thagaymat Ky en eelethemnek hamar wotath Es halalomnak yelen woltath kywe yelengetween O nagy ygaffaghos ythelő byronak rettenethes tekyn- 30 thety ky nagy feelelemmel hertelen wagy ywendő Ennekem el weghezeefemre Wallyatok el ymmaran een thwlem mynd thy en zerelmes tharfym Es edes baratym merth ymmaran en | Ez wy-laghsbol kywe menendő wagyok En lelky zemeymmel nylwan lathwan poklot De yay mert pwrgathoryomoth Es lathom kyre 35 ymmar rea menendő wágok Es ennen addeegh ky nem meneke-dem myglen mennel kyfseb reezröl yghazath nem weznek Oh Iay Ennekem nyawalyafnak ky leezek oth az thób lelkek kezeth az

keen zenwedeefben melyek oth leeznek Lathom ymaran az tyzes
 langat neweködni kewerny Es forgatny nemynemő nyawalyas lelke-
 keth az nagy tyzben langban egyetemben az nagy fyftben hol fel yw-
 nek hol alaa mennek oly mynt ordoythwan Es az nagy zernyw ken-
 5 nak myatta Es faydalomnak myatta ky mynd ezenkeppen ywötwen
 Es mondwan kenyerwlyetek en raytam kenyerwlyetek en raytham
 awagy thy kyk wattok en baratym Oh fyralomnak wölgye O pokol-
 nak thawa Es melleges werem holoth az nap fekethwlyk Es az fay-
 dalom neweked[e]jk holoth Semmy zozath nyncz De mynd Iay Iay
 304 Iay maftan Es mynd örökül || Ereke Iay hallathyk Oh Oh Oh hol
 wagyon maftan walamely yo barathomnak Segedelm hol wannak
 En yo rokonfagymnak mynden fogadafok Es kezenfeghes yo bara-
 tymnak kyknek ő kedwekeerth zeerthelen Dolgokban eelthem Es
 en maghamath el hattam Es ez gyetremre hoztam ennen maga-
 15 math Iay Ennekem myerth tettem ezth ő baratfagokert munkal-
 kodwan Es yme gonozwl ayandekoztattam meg Merth eeghök Es
 keinzathom Es Semy Segedelmeth ő thwlök nem wezök Iay azert
 Ennekem hog myre Semyth ennen magamnak Idwefleghemról
 nem lattam Es nem gondoltam Oh Iay Ennekem zegeny nyawa-
 20 lyafnak hogy ezenkeppen czalathkoztam megh ez wylaghon ky
 ektelenfeeghnek wölg nyawalyaffagnak wermee ohaytoknak lako-
 dalmök yellennen waloknak Syralom Hytetlenfeghnek rekezee
 kyben meg azoth az byzonfagh Es ygaffagh Es kyben uiragzyk |
 Az hazwksfagh Es newekedyk az hamyffagh Es kyben hyrhezyk az
 25 ygazaknak arwltatafok Es hoborwlagok kyben wagyon keennak
 neweködeefe Es gylöfegnek banattya Irygfegnek yzgatafa kewel-
 fegnek dagalya paraznafaghnak gywlafa Es gonoz hyrnek dohaa
 Oh hol wagy[on] mynden malaztnak byzoñ zeretetnek Es mynden
 bodogfaghiak kwthfeye Ime En nyawalyas megh azoth ffa ky
 30 Syrtalan gyökerrel wagyok haznalathlan Es meddw örek thyzzek-
 kel eeghendő Es örek kenra wethendő Myth felellyek Es myt felel-
 hetek az napon Mykora zaam weetetyk Enthwlem mynd egy zem
 pyllanthafyk mynden ydökröl kyk ennekem adathwan wothak My
 lezen wallion akora az gonoz gondolatokrol Es haznalathlanok-
 35 rol hewolkodokrol Es trwffa bezedökröl nyayaffagokrol kynnynen
 Es nehezen lettekröl Es egyebnemw Sok zamlalhatatlan bynekröl
 305 Ime ymaran az ffanak thöwehez közelgeth || Az wagho feyze the-
 remczen Es tegyen gymölezeth ymaran ha lehet Oh en lellem

Iay wezyk mert ezekkel *nem* gondoltal Es *nem* wetted ezedben Es ez bezedek *nem* zengöttek the hallo fyleidben es *nem* ywtho hal-lafodra az rettenetes kyrtnek zawa kelletek fe halottak ywetek az ytelethre Oh felleghes dyczöfegh hogy en ez ygeketh Ennek elötte megh *nem* gondoltam Sem ez keferw Waltozatot *nem* weeltem Es ⁵ *nem* twttam Menynyetek el athkoztak az erek tyzre Es megh ezt Iwyetek el en attyamnak aldotthay wegyetek az erek orzagot Oh en lellem hallod ee ezeket my lehet rettenetesb gondolny gondolni Mynt ez Mennyetek el atkoztak az erek tyzre Oh keth zozath kykkezzwl egyknel Soha rettenetesbeth Es az mafodykna ¹⁰ Eedebbet ez wylagon *nem* hallottam Oh heytok bolondok Es ez wylagyak Hafonlyatok el Es walazyathok el ty magatokath ez wylaghtwl hogy oztan maradhasathok megh az Cryftwffal Fwffatok el ez wylaghoth Es köwessetek az edes xps | Ieswt thawozyatok el ymaran az gonozoknak tarsafagoktwl hogy köwethessetek az ¹⁵ megh bodogwltaknak Seregöket Kerlek wegyethek eztekben zerel-mes attyamfyay myth mond yme menne kyffeb gyethrelme ez pwrgatoryomnak kyth zenwedek fölwl mwl mynden ez wylagh zerent walo akar mely nag keent Es myndennel ynkab eegyeb gyetrelmeknek közötté nagyoban ferth Es kenoz Az nagy felleges ²⁰ wr yftennek bodogfagos zent zyneenek el enyezteese Es tytkon wotha Oh mynd zentheknek mellege Es dyczöfeghe hol wannak mastan azok kyk kezdettwl fogwa reghy yddöyghlen tellyeffeggel ez wylagnak nagy kewanatos Zorgalmatoffagal zolgaltanak kyk nagy gyenewfeghben eelwen wettek ennenmagokath kylemb ky- ²⁵ lemb ez wylagy dyczöfeghnek alaa Oh wallyon myth haznal mastan mynd az ő nekyk kyk mykeppen arnyek nagy hamarlagal mynd el mwltanak Meli kyfded gyenyerwfeegh ely nagy hozyw ghwyfath az erek nyawalyanak wonzia || Ew wtanna Oh mynd ty ³⁰⁶ hyttök Es eztelenök hol wannak mastan az oli bezedek kyk neha ³⁰ oly nagi vygalagos zywel leeznek wala Es kyket nagy hayya Es meweteffel zokthatok wala ky mondanya Iwetek el ymmaran Es elywnk azoknak yawyual Es lakozywnk mynden theremteth allathal mykepen az wydamfagos yffiufagnak ydeien Myk mastan mynd az Sok edeffegösek kykben akoron ely yo kedwen megh ³⁵ marattok uala byzonyawal ennek ellene ynkaban kel wala nektek Syrankoznotok Es az megh Syrtakath kyue ywöthenetek Es mon-danotok Iay Iay Iay mynekwnk mastan Es mynd örökwl öreke

Iay mynekwnk Merth ymaran zylethtwnk Es thowaba Soha megh
nem halhatwnk Iai merth nehezen gyetrethwnk Es thowaba Soha
ez getrelemből kywe nem zabadwlwnk O wallyon kyczoda ky ez
gyethrelmeketh megh gondolya Es enny my raytwnk leth gyet-
5 relmeket zywere wetthety ez | Ith walo [keekok oly rettenetes hogy
kegy] keenok ol nagyok De meegh sem gondoltathatyk ez wyla-
gon oly rettenetes ken hogy kegyetlenfeeghben ezekhez hasonlat-
tathatneek Oh dragalatos nap ky nem thwd nyugowast nem ywt-
wan eftwelere Mykoron hallom az erek dyczeretnek zawat Es
10 zengefeeth erek eremnek Es wygafagnak zawath mondwan Menybe
az te wradnak yftenednek eremeeben Menybe az felfeges vrnak
erek eremeeben Menbe zomorwflaghnekwl walo erembe ky tart
erekwl walo wygafagot Oh eremeknek ereme megh gyözwen Es
fölfw haladwan mynden eremeth kynek kywöle nynczen femmy
15 erem Mykoron ywtok en thee beleed Es mykoron ywtok en oda
hog lathaffam az en yftenemet az edes wr yefws cryftwth ky
lakozyk the benned Iay Ennekem merth az en lakozaom yghen
megh keflelth engemeth Mygh leezen az mykoron ennekem azt
mongyak wary wary mayd mayd kewesse esmeg kewessie De maf-
307 tan yay || Wezyk mert be rekeztetöt az aytho bee thetetöt az
kapw megh tagattatot Es el weetetöt ydwessleghnek mynden wta
Es mynden en remenfeghemnek waraafa azerth Iay ennekem
mynd örekwl ereke Amen

Wege Wagyon Amen

Titws czazar[nak] Romay warofban orzagla
 ky ily terwent zewrze hogy ew egyetlen egy fya-
 nak napyá myndenektwl zenteltetneyek Es walaky ew egyet-
 len egy fyanak zyleteese napyat mwukalo dologban megh tórneye
 halalal halyon, ez terwen ky hyrdetteteek Hywata ew hozya nagy⁵
 virgiliwth Es monda neky zerethew attyamfya yl terweent zer-
 zek Iol lehet gyakorta tytkon meg terhetyk kyket en nylwan meg
 nem esmerhetek kerlek azert tegedet hog te twdomanyod zere-
 nt Valamynemő twdomant zerezy ky mya meg esmerheffem azokat
 kyk ez terwent nem tartyak Es ew monda vram legyen akarató,¹⁰
 Vyrgilius legottan erdegy twdomanyal nemynemew balwant az
 waras kewzepyn fel allatta, Es az okos az napon mynden reyteg-
 ben tewt byneket zokotwala az czazarnak meg mondani Es ew
 wadolafanak myatta fok emberek weznek wala el Es wala az |
 Warafban nemynemő kowacz fokws newő ky az napon mywelke-¹⁵
 deek mynt egyeeb napokban Es egyzer mykor ew agyaban fekwn-
 neek legottan gondollya wala: mykeppen ez baalwannak ew wado-
 lasa mya fok emberek halnak valna meg Es holwal fel kele az
 balwanhoz mene monda neky Oh te gonoz balwany te wadolafod-
 nak myatta lokak vettethnek halalra En wramra mondom hogy²⁰
 ha te engem bee wadolandaz, bezegh ottan atte feyedet bee tew-
 rôm, Es az kowacz kezeben vyt wala egy werôt Es azal fenyegety
 wala hogy bee tewrne agyat Ezeket meg mondwan el haza meene
 Elew oran az czazar mykent zokta wala ewkewetyt az balwanhoz
 el boczata Hogy meg kerdenecek ha walakik az tórwenth meg²⁵
 zegteek wolna: — Es mykoron az balwanhoz mentek wolna Es
 az czazarnak akarattyat meg mondottak wolna monda az balwany
 attyamfay emellyetek fel zemeteket es lassatok mellyek yrwan
 wannak en homlokomon mert ymmar nem meer wal[ny]a zolny Es
 azok mykoron fel emelteek wolna zemeketh latak az ew homlo-³⁰
 kan ezeket, hog ydewk waltoznak Emberek kyffebylnek Es kyk
 ygazat mondnak tewreth feyek leezen Mennyetek el Es wratoknak

[menyetek] megh yzennyeetek mellyeket lattatok Es olwaftatok az
 308 kewetek el || Menenek Es wroknak mynd ezenkeppen meg mon-
 dak es, az czazar hogy azth hallotta volna Monda az ew wytezy-
 nek hogy fel fegywerkedwen az balwanhoz mennenek Es ha
 5 walaky az balwan ellen mondoth volna kezey Es labay meg ketez-
 wen neky wynneeyek, Az wyteezek a balwanhoz meenenek mond-
 wan kellemetes czazarnak hogy meg mwtaffad es meg meg mon-
 gad kyk az törweenth meg zegteek volna Monda az balwan Fokws
 kowaczot fogyatok meg Merth ew mynden nap terweenth zeegh
 10 Es ennekem Es ennekem nagy bozzwth teth Es ewtet ottan meg
 foghak Es az czazar eleyben wyweek Es monda neky az Czazar
 Attyamfia my az myt hozyad hallok myre hogy az zerzet törwent
 megh tõred Es ew monda az czazarnak Wram een az törwent
 femmykeppen meg nem tarthatom Mert mynden napon kel en-
 15 neekem nyolcz penzt lelnem Es azokat nem lelhetem mwnekanekyl
 Azert az törwent en nem tarthatom meg Monda neky az czazar
 Es myre kel az nyolcz penz ky monda neki Mert eztendõnked myn-
 den napon tartozom adnom keth penzt kyt gyermekfegembe köl-
 czen wõtem wolph Es adok kettõt kelczen Es kettõth el weztet
 20 Es kettõt el koltõk Monda az czazar ew neeky Mongyad meg
 ennekem nywabban | Ez penzeknek eertelmeet Monda fokws
 kowacz Vram halghas meg engemet keeth penzt myndennapon
 tartozom adnom en attyamnak Mert mykoron enh wolnek kyfde
 En attyam en ream mynden napon keth penzt kewltet Es, ma az
 25 en attyam nyomorwlagban Es zegenfegben wetteteth Azerth oka
 agya hogy en ees kenyerullyek zegenfegeben ew rayta Es azert
 mynden napon keet penzth adok ew neky Annak wtana keth penzt
 efmeg adok en fyamnak keleben ky ymmar tanwlag helyre me-
 gyen Annak okaerth hogy en nyomorwlagban Es zegenfegben
 30 efendem, mynt az een attyam ennekem, az ket penzth megh
 aggya, mykeppen en attam en attyamnak, ket penzt kegyghlen
 mynden napon el weztek en felelegemre keltwen mert nekem
 myndenkõron ellenem rwgodozo Es ellenem yaro Es zabad aka-
 ratw, Es ez horomert akar myth en neky agyak Es, el weztem Es
 35 meg keent penzt en magamra ef kewltek mynden napon eetelre
 Es wenerekre, Es ennel kylemben egy napon ees nem lehetek Ha
 nem zinethlen mwnekkodnom kel, kybõl ez felewl mondot pen-
 zeket meg kel lelnem Azert ymmar czazar hallottad az en napon-

ked walo mwnkalkodafomath, agy igaz yteleteth Monda az Czazar
Focus elegh || Bôlzen feleleel Menyel es matwlfoghwa mynden- 309
koron mwnkalkogyal Ennek wtanna hamar meg hala az czazar Es
focus kowacz ew belczefegeert myndenektwl valasztatek Czazarra
ky nagy bewlczefeegel byrya wala az czazarlagot kynek ees halala 5
wtan hol az czazaroknaknak kepewket fel yryak ew kepet Es kez-
tewk fel yrak Es ew feye fewlôth bewlczefeegert az nyolcz penczth

Istenbely en zerelmes attyamfyay az czazar az my menyey
attyank ky yli z terwent zerzee hógý valaky ew egyetlen egy fya-
nak meg terneye paranczolatlyat halalal halna Es ez nap az 10
wafarnap Awagy zent egyhaztwl mely innep zerezwe wagyon
Honnat regy terwenbôl auag wy terwenbel mondatyk Emlekezyel
ynnepeth zentelned De yay ma mert lokak az napokon tewb bynth
teznek hogy nem egyeb napokon Es ylyetenek hafonlok thenger-
nek nemynemô halayhoz kyknek thermezetek az hogy walamygh 15
az tengerben lakoznak mynd addegh yo eu nekyk De ha tertenyk
Hogy fel zakelyek az wyzbewl effôs ydôn Es az efew ewteth megh
eerendy kezd meg halny ef lok napygh ew egeeffegeben nem
effhetyk mygh nem elmeg az tengernek wyzeeben meg elegedyk
wylaghnak tengereben Azonkeppen kyk mynd hetedzaka wannak 20
ez wylaghnak tengereben mwnkalkadwan nekyk addygh yonak Es
egeznek tecyk | De ha tertenyk ew nekyk egyhazhoz menyek es
oth az edes wyzek mynt predycacyot Es myfeet hallanyok nekyk
tecyk hogy vannak nagy nyomorwflagban awagy nehezfegekben
mynd addygh mygh nem ez wylagy dologban magokat foglalyak 25
Az vyrgylyws ky az balwant tette wala, az az zenth lelek ky pre-
dycatort zerze Hogy hirdeffen yozagokath byneket, kenth ees
Dyczeffeget De yay ma mynt az predycator meg monthatya, my-
keppen az balwany meg mongya wala, Idewk el mwlnak emberek
megh kyffebewlnek Es ky igazat mond feye be tewryk, Idewk el 30
mwlnak Ez elegh nylwan wagyon nekewnk latywk elewzerbely
egy hazak mynden allathban wallanak yobbak mynth mostan feld
fyryat Ionkab beweben agy wala De myndenkor valasztot bynek
Es egyebek myndennemôwek eledelhez teremtet allatoth valtoz-
tattath Eh kedygh teczyk meg Noe folyo vyzeben Masodzer embe- 35
rek kyffebewlnek mykeppen nylwan lattywkw Regy ydewben wala-
nak yob aytatos emberek Es alamyfnaok, zeretetwk, Hogy nem
mynth mastan wannak Es myre merth mynd ez wylagh gonoffagh.

ban wagyon wethwen Harmadzer ky ygazath akar mondany Merth
 310 ma ha az predycator nagoknak || bynet ha meg mongya legottan :
 — bozzwkat Es zwgodafokat wal Es ezekre ynczelkednek hogy aaz
 helyből zydalomfagal boczattassek ky Es ezek keweffen vannak yga-
 5 zak kyk megh mernek mondanya mynt Fokws kowacz, Valamely yo
 kereztyen ky hywen mywelkeedyk mynth yftennek wyteze, mert
 mynden yo kereztyen napyaban : — Haromzer tartozyk ew menyey
 atyanak keth penzth adny zeretetyeerth Es tyztellegeyerth zerete-
 tyeerth, merth mykenth zereteth Wgy hogy my eretewnkwalo zere-
 10 tetyeerth ew egyetlen egy fyath menyorzagbol ala boczata Es kefer-
 wes halálnak ereztette Tyztellegeerth merth ew tewle myndenek
 zarmaznak Es ey nala nekyl semmy yoth nem teheteunk Es megh
 keth penzt kenczellek en fyamnak Mykent valo fiw ez Byzony fyw
 kyről zol yfayas profeta, gyermek zyleteth nekwnk Es fyw adatot
 15 nekwnk Es mynemew penzeket kel neekwnk ew neky kelczenle-
 nenk Byzony ez ket penzeket mynden napon kel adnwnk Io aka-
 ratot Es yo mywelkedeteth Megh regentől foghwa wagynkw ez
 hallando testben Es mykor my zegenyek Awagy gyarlók leendwnk
 yteeletnek napyan es mykoron mezyttelen maradwnk | Hat ew
 20 meg agya nekewnkw az ket penzt az erek eleten, [mykoron] mykep-
 pen yrwan wagyon Es wezytek yftennek orzagat Es az keth penzt
 el weztettem felesegemre my az feleseegh Ez garlo test ky myn-
 denkor ellene yaro az leeleknék Az keeth penzt melylyeketh kewl-
 tettem ew reya azok lewnék gyenyerkedes Es ghonoz mywelkwedes
 25 ky myndenkoron ew thwlaydon akarattyabol mywelkedyk Ez ket
 penzt el wezyuk mert eerte nehezen gyetretwnk yth awagy egye-
 byth Es keth penzth mynden napon kewltunk mynnen magónkra
 ha yot mywelkedwnkw lezwnkw hogy yftenth tellyes zywel zereffwk
 Es my attyánkfyat awagy baratwnkwat mykenth mynnen magwnkwath
 30 Azert zeretew attyamfyay ha ez nyolcz penzt ezenkeppen el
 kewlteny akaryatok az örök eeletet nyerhetyetek kyt engegyen ne-
 kunk Iesws cryftws yftennek fya amen

Ez yrafnak wege wagon vr fyw zyletethnek
 wtanna ezer őth zaz Harmyncz eztendewben wyz
 35 kerezt octawayan fewenhazy soror marta keze
 myath el dyczertellek az wr iftennek az ewaldot
 zenth newe amen ||

TARTALOM.

	Lap
János I, 1—14	1
Nagy bőjti evangéliumok	—
Krisztus «zent kennyának zent halalanak gondolyattyanak hazna- latoffaga es erdemes woltha»	19
«Neminemw zepfegw thanwfaghok kyk mondathnak Cryftwnak kennyarol ees halalarol napnak het oraya zerent»	23
«Cryftwnak kenárol walo twdasok a fégwerôkrôl awagy allatokrol melyekel cristuft kenzottak»	57
«Siketh pentekre walo predycacyo»	64
«Paffio domini noſtri ihu xpi ſecundum mattheum»	67
«Hwſwetnak zentſeges yneperôl ualo predicacio»	87
Húsvét másodnapi evangélium	104
Húsvét harmad napi evangélium	105
Húsvét nyolczad napi evangélium	106
János X, 11—16	107
«DE Aſcenſione domini noſtri Ieſu Crifti redemptoris»	108
«De ſumpma feſtiuitate ſpirituffancti vic penthecoſtes»	122
«Az zerzetteffekrel kik twnyan es reſten mongyak meg Zolofmayokat»	136
«Pater noſter»	137
Krisztus «zent teſtenek weetelerewl»	141
«Mynd el temettewnk criſtuffal»	143
«Gyonaſrol»	144
«Penytenyiarol»	145
«Commonycalaſrol»	151
«Gondolathrol»	154
«Veztegfeghrôl»	156
«Hazwkrol»	158
«Hamyſhythrôl»	159
«Raghalmaſſagrol»	160
«Iregyfeghrôl»	161
«Haragoffagrol»	162
«Gywleſefeghrôl»	163

	Lap
«Kewelfeghröl»	164
«Maghahanyafrol»	165
«Halazathoffaghröl»	167
«Bekefeghrewl»	169
«Egyeffeeghrewl»	170
«Zenwedettefeghrewl»	172
«Betheghfeghrewl»	174
«Fefweenfeghröl»	178
«Kewanfaghröl»	179
«Zegenfegröl»	180
«Zwghodafrol capitulum»	183
«Egyenlő banathrol»	185
«Irghalmaffaghröl»	187
«Zenteknek peldayrol»	—
«Wethekewdefrewl»	191
«Thanwfaghröl»	195
«Engedelmeffeegröl»	198
«Zomorwfaghröl»	202
«[Egyenlő banathrol]»	205
«Ifteny zeretethröl»	—
«Attyafywy zeietetröl»	208
«Az el kezdekrewl»	211
«Az zyzefeeghrwl»	216
«Ifteny dyczerethröl»	217
Péllda «Zent Albert pylpekröl»	221
«Zentfeges elethnek móga»	224
Példák	228
«Az wallafok kyket kel tenny embernek ő halalanak ydeyen»	232
«Mynden ember ky az ő halalarol akarand meg emlekeznye ezöket olwassa»	235
«Halalnak Rettenetes es zernyw uoltarol»	255
Péllda «Titws czazarrol»	267

